MDK

Székely László és Dobovszky József ép.-k

közös tervét megvételre ajánlották.

Tervpályázati eredmények.
A mentesi városház tervpályázata.
? 23.1.

magát, hogy nem akar belőle kijönni többé. Akaratom ellenére sajnálom ezt, mert kitalálom, ki ön, mit ér és mire lenne képes . . . Ön a halottakkal élt; ők megtartották a lelkét, pedig ön az élőknek tartozik vele. Engedje meg, hogy önnek őszintén megmondjam az egész gondolatomat: hogy nagybátyjának műve gyümölcsöt hozzon, hogy a nevelése ne legyen meddő, önnek mindjárt most ki kellene lépnie az életbe... ki kellene...

Felállt.

— Nem, felejtse el, a mit mondtam. Ön nem tudhatja . . . Még nincs itt az ideje. Furcsának, tolakodónak tetszem ön előtt, úgy-e? — kérdezte.

— Azt hiszem, ön meg akar engem téríteni egy ösmeretlen hitvallásra, — szóltam mosolyogva. — Úgy beszél, mint egy apostol, a ki tanitványokat akar képezni.

— Talán ügyetlenül fejeztem ki magamat... De majd beszélni fogunk erről egyszer később... kivéve, ha váratlan események árama önt el nem ragadja.

— Annyira félénk ön, uram?

— Félek önt megsérteni az én brutális őszinteségemmel.

— Legkevésbé sem. Nem képzelem magamat tökéletesnek és az előbb örömöt okozott, mikor azt mondta, hogy becsül.

Merően nézett reám mélyen fekvő szemeivel, melyeknek szinét sohasem tudtam megkülönböztetni, mert e szemek a fényük és nem a szinük által változtak: legtöbbnyire csupa árnyék volt e szemgolyókban, néha csupa fényesség.

E pillanatban sugárzottak e szemek és mintegy hirtelen tova tűnő villám alatt, az egész arcz bűvösen átváltozott.

— Miután nem veszi rosznéven az én őszinteségemet — mondta — engedje meg, hogy valamit kérjek öntől.

— Ki számára?

— Nem rólam van szó, de egy nőről.

— Egy nőről... a kit ön ösmer?

Meglepettnek látszott ostoba kérdésem által és én önkénytelenül elpirultam.

— Ez a fiatal nő — szólt Genesvrier — sokáig együtt élt egyik barátommal, egy nyomdászszal, egy intelligens, jólelkű munkással. Meghalt és a fiatal nőt más állapotban, betegen, minden segélyforrás nélkül hagyta vissza. A gyermeke most született meg a *Maternité* kórházban. Ez a nő a nép gyermeke, bátor, egyszerű, nagyon ügyes munkásnő. A kórházat karján egy gyermekkel hagyja el. Munkát kell szerezni neki. Azt gondoltam, ön talán tehetne érte valamit.

— Nagyon szivesen, elég, ha ön ajánlja őt.

— Köszönöm. Előbb az volt a szándékom, hogy Marboy nagynéném által kéretem önt fel, de... a néném bár nagyon jó asszony, nem ment bizonyos előitéletektől....

Ő nem tagadná meg segitségét egy leányanyától, de sohasem akarná őt önnel hozni összeköttetésbe, önnel, egy fiatal leánynyal, egy becsületes, tiszta, jól nevelt leánynyal, a kinek nem szabad tudnia a roszról.

— Ön azt hiszi...

— Egészen bizonyos vagyok benne, kisasszony. A nagynénem nagyon megróna, ha tudná, hogy ilyen őszintén, minden álszemérem nélkül beszéltem önnel e dologról. De én önhöz, egyenesen önhöz akartam fordulni ez ügyben. Tudom, hogy ment minden előitélettől és ösztönszerűleg tudni fogja, kit kell sajnálnia és kit kell megvetnie... ha ugyan jogunk van megvetni valakit, a miben kételkedem. A szóbanforgó fiatal nő nagyon derék teremtés és a gyalázatos előitélet daczára, a mi a becstelenség bélyegét nyomja reája, kétszeresen tiszteletet érdemel: azért mert anya és azért mert szerencsétlen.

— Számithat reám — feleltem. — Láthatnám a pártfogoltját?

— Még a kórházban van.

— Ki gondoskodik róla?

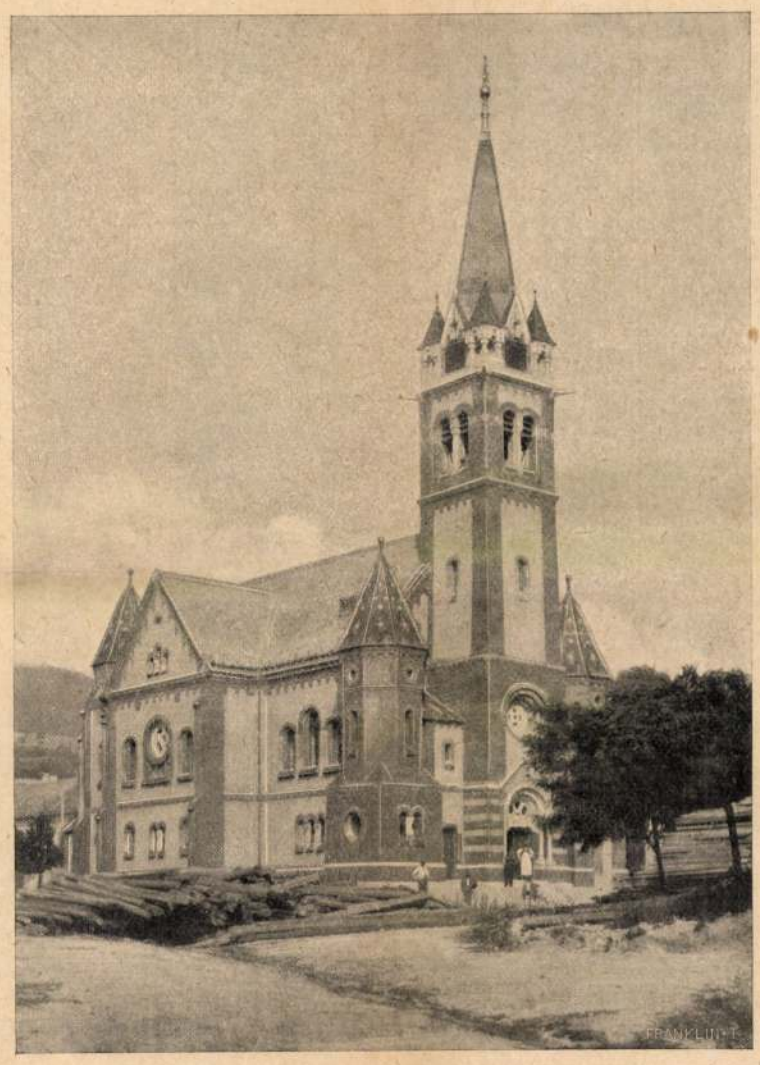

A DÉVAI ÚJ REFORMÁTUS TEMPLOM. — Dobovszky József István tervei szerint épült.

— Senki.

— Kivéve önt.

— Én nem számitok. Ön el sem képzelheti, mit nem szeved egy magányos nő a rideg kórházban, egy nő, a ki szeretett, a ki boldog volt... A látogatásaim mindenesetre megvigasztalják egy kissé; nem érzi magát teljesen elhagyatottnak, de mit mondhatok én neki? Nem beszélhetek neki a gyermekéről... Egy nő jelenléte, jóakaró részvéte kellene neki... Az ilyen gyöngéd körülmények között minden férfi ügyetlen kissé.

— Ha merném... szeretném önt elkisérni.

— És miért ne merné? Mert fiatal leány? Mert fél a fájdalom látványától?

— Akkor vigyen el magával.

— Ha a nagybátyja beleegyezik...

— A nagybátyám teljes szabadságot hagy nekem, azonfelül végtelen barátságot érez ön iránt.

— De tudja meg, hogy nem lesz valami víg dolog.

— Mindegy.

— Akkor holnap érte jövök.

Néhány elösmerő, köszönő szót vártam, de Genevsrier mit sem szólt.

Beszélgetésünket belépő nagybátyám zavarta meg. Elmondtuk neki tervünket. Helyeselte.

— És ezt az embert tartja Gérardné szerelmesnek! — gondoltam Genevsrier távozása után. Minő ostobaság! Az ő szenvedélye az asszony felett áll; felülemelkedik, kitágul, hogy az egész emberiséget magához ölelje. Pedig mégis érdeklődik irántam. Buzdítása, szigora, titokzatos úton, egy csak általa ösmert czél felé igyekszik terelni engem.

Ön a halottakkal élt, azok megtartották a lelket, azt a lelket, a mivel az élőknek tartozik. És nem mondta-e ezt is: «Mire nem lenne képes a férfi géniusza, ha azt a nő isteni ösztöne segitené? Nagyon jól megértettem önt, Gensvrier úr. Azért mert nem akartam Lancelot felesége lenni, ön azt reméli, meghódíthat a saját teoriái részére!

— Csakhogy én nem szeretem az emberiséget, én csak a tárgyakat és az embereket szeretem. Én nem vagyok az örökös önfeláldozásra és odaadásra teremtve. Én nagyon is hevesen szeretem a boldog életet... Miért is igértem Genesvriernek, hogy elkisérem abba a kórházba? Valóságban ez csak a kiváncsiságomat érinti és nem a szivemet. Talán nem is vagyok nagyon jó? Jobb szerettem volna anyagi segélyt küldeni a betegnek és később munkát szerezni neki. Mit fogok mondani annak a nőnek, a kit nem ösmerek? És az a gyermek? Soha sem nyúltam még gyermekhez. Genesvrier szerint ez az én bűnöm. Ez a hibája az én nevelésemnek. Én jól érzem magamat a könyveim között, álmodozva, abban az illusióban, hogy a világban minden szép és nincs fájdalom. Ő ki akar ragadni engem ebből az ideális asylumból, a hol «a halottakkal» élek. És én engedtem neki, és ő akaratom ellenére rajtam is érvényesitette azt az érthetetlen befolyást, a mit Sylvain bácsira gyakorol.

— Miért? Ha szeretném Genesvriert, ez nagyon természetes és egyszerű lenne.

Szeretni, ez a lélek örömteljes felvirágzása. Én nem szeretem ezt az embert — de az előbb, majdnem bámultam őt.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Már nem tudnám megmondani, hogy *hol*, de arra emlékszem, hogy parasztember szájából hallottam egyszer ezt a furcsa és első hallásra rejtelmesen hangzó mondást, hogy:

— Ez is baj, az is baj, de mégis kisebb baj az, ha sok van a sokból, mint az, ha kevés van a kevésből, mert az csak annak a baja, a kié, ez meg mindenkié.

Különösen hangzik nemde? Pedig nincs ennek a mondásnak más hibája, mint az az erénye, hogy nagyon tömör az igazsága. De a milyen tömör, olyan egészséges. Ha a hét eseményeinek krónikáját böngészszük, párosával is akad alkalom, a mely mellé odairhatjuk mottónak. Mind a kettőben a *sokról* szól a panasz. Az egyik az ügyvédek ajkáról fakad, a kik saját magukat sokalják, a másik a kávéházak sokaságán kesereg.

Magával a ténynyel nem polemizálunk. Való, hogy Budapesten temérdek a kávéház. Ügyvéd meg bizonyára még több van, mert olyan palotát, a melyben több kávéház lenne egynél, nem tudunk, de olyan, a melyikben kettőnél, sőt háromnál is több ügyvéd lakik, van egy egész csomó. Érthető tehát, ha a kávéházak is azon a véleményen vannak, hogy kevesebben is jól, sőt kevesebben még jobban éreznék magukat.

Csak azt érezzük legalább is kétségesnek, hogy ezek a panaszok túláradhatnak-e azon a területen, a melyet a mindenesetre jogos és tiszteletre méltó de — magánérdek vonalai határolnak? Közügy-e az, hogy *sok* van valamiből, a mi szükséges?

Ha ennek az állapotnak az ellenkezője aktuális, ha hijával vagyunk olyan dolgoknak, a melyek az intézményes élet rendes menetéhez szükségesek, szóval: *ha kevés van a kevésből*, ez az állapot mindenesetre a közkérdések közé kivánkozik, mert zavarokat okoz és visszaélések forrása lehet. A lakásinség, az élelmiszerhiány, ezek publikus kérdések, mert olyan viszonyokat támasztanak, a melyek a szervezett erkölcsi és jogrend védő erejét követelik az óriási többség, az úgynevezett *közönség* számára a kihasználó hajlandóság ellenében. És mi az, a miből mindig kevés van? Az, a mi nélkül senki meg nem lehet. Az, a mit az ember szükségletének nevezünk. A hajlék, az eleség, a ruha. Ezekből, fájdalom, soha sincs fölöslege az emberiségnek, mert még mindig százezerek vannak, a kiknek nincs hajlékuk, nincs betevő falatjuk, nincs magukra venni való gunyájuk. Ez igenis olyan baj, a mely *publikus*, mert senkit se szabad, hogy lelkében, érzésében és gondolatában érintetlenül hagyjon.

A másik baj, mikor *sok van a sokból*, szintén baj, de ennek a jogosságát a publikus kérdések sorában már nem tarthatjuk kétségtelennek. Mert ha sok az ügyvéd vagy sok a kávéház, ez a közönségre nézve nem jelent veszedelmet, sőt az ér-

KORONAŐRÖK FÖLVONULÁSA ŐRSÉGRE A KIRÁLYI PALOTÁBA.

dekét és a kényelmét szolgálja, mert gazdag lévén a készlet, van miben válogatnia. Egy város társadalmának a *fajsúlyára* például határozottan nyereség, ha mennél több tanult, képzett, diplomás ember van alkotó elemei között. Már pedig a köznek ez a domináló szempontja. Különben is: a *pályakijelölő kényszert* a modern világrend nem ismeri. Minden pályára a szabad akarat viszi az embereket és hová lenne a jogegyenlőség elve, ha a másiktól megtagadnók vagy elvennők azt a szabadságot, a melylyel mi magunk éltünk, mikor boldogulásunk útját kiválasztottuk? Már pedig kétségtelen, hogy mikor *orvoslást* emlegetnek, mindig a másikról van szó, mert a ki a pályája zsufoltságáról panaszkodik, semmi esetre se a maga üzlete, irodája vagy kávéháza bezárásával szeretne enyhíteni ezen a zsufoltságon.

Egyáltalában az a meggyőződésünk, hogy a pályák zsufoltságán való panaszok kora le fog járni. Nem mintha ez a zsufoltság az idők folyamán enyhülne. Sőt ellenkezőleg. A boldogulás összes útjain egyre sűrűbb, elevenebb, tolongóbb lesz a forgalom. Mikor az ember először lép a párisi boulevardok aszfaltjára mozdulni alig képes a sűrű tömeg sodrában. De, mihelyt megszokta, már sietni tud. A verseny tempója mindig élénkebb, hevesebb lesz, de — meg kell szokni ezt a tempót. Már pedig mindent megszokik az ember, ha megszoktatja vele a kénytelenség. Megszokja még azt is, hogy az asszonyok nadrágban sétáljanak a korzón.

*

Hogy az asszonyok kitartó protekciója képes lenne rákényszeríteni a tetszést idővel a szoknyanadrágra is, e mellett erős argumentum egy Fossei nevü olasz anatómus, a ki egy újabban megjelent tanulmányában azzal a tudományos igazsággal örvendeztet meg bennünket, hogy a nő szépsége állandóan és a higienikus élet szabályainak erősebb elterjedésével *rohamosan fejlödik*. A mai szép nő sokkal szebb, mint a milyen volt a száz esztendővel ezelőtti kor szép asszonya.

A mit az olasz anatómus mond, egyáltalában nem új igazság, de kétségtelenül azok közül való, a melyeket igen sokszor el lehet mondani a nélkül a veszedelem nélkül, hogy a kiket illet — megunják hallani. Tudjuk már, hogy az emberek elkorcsosodásáról és elsatnyulásáról szóló tan inkább csak a különböző prédikálások kisérő kórusául szolgáló zsörtölődés, mint igazság. A mai kor bár lázasabban, de sokkal nagyobb kényelemben, sokkal kevesebb testi törődéssel és az egészség megóvásának sokkal több ismeretbeli készségével fölszerelten élő embere, erősebb, fejlettebb, mint az ősei voltak. A modern élet termett új, modern kórságokat, de ezeknek ártó és romboló ereje hasonlíthatatlanul kisebb, mint azoké, a melyeket most már gúzsba kötött a tudomány ereje, de valamikor féktelenül pusztították az emberek épségét és megakasztották a fizikum fejlődését. Emlékezhetünk az augsburgi hiressé vált *pánczél próba* frappans eredményére, a hol kiderült, hogy a már elporlott egykori leventék aczél-köntöse a normális növésü mai embernek — kicsi, csak a feltünően kistermetü ember vagy a tizenhat-tizennyolcz éves legény veheti magára.

Nincs abban semmi meglepő, ha a jobban, egészségesebben és a higienikus ismeretek által védettebben élő ember teljesebben és szebben fejlett jelenség, mint volt az egykori. Azt is tudjuk, hogy a *müveltség*, a lélek és az értelem fejlettsége — a mi rendesen szolidáris egymással — maga is nagy szépítő szer. És a mai nő, mint a mai férfi általában sokkal müveltebb, mint volt a száz esztendő előtti.

De azért nem kell se lesajnálni, se sajnálni a régieket. Egyetlen egy korból se maradt egyetlen egy olyan irás vagy ének sem, a mely az asszonyok csunyaságát panaszolná. Sőt ellenkezőleg. Ősapáink teljesen és tökéletesen meg voltak elégedve ősanyáink szépségével és époly lelkesedéssel magasztalták ezt a szépséget, mint mi azt, a melyben szerencsések vagyunk gyönyörködni. Teljes joggal és igazsággal tehették, mert a mai jelen teoriája érvényes volt azokra a jelenekre is, a melyek azóta multtá, sőt rég multtá múltak. Minden kornak teljes joga és oka volt a maga asszonyát olyan szépnek látni, a melynél szebb már nem is lehet és nem is képzelhető.

A mit Fossei szintén elmond az adatai között, hogy valamikor *általánosan* használtak a nők olyan *szépitő szereket*, a melyekre ma már egyáltalában nincsen szükségük, ezt elfogadjuk bóknak a mai nő számára, de nem fogadjuk el argumentumnak az egykori nő szépsége ellen. Azóta sokat változott az izlés is, nem csak a nő és nagyon lehet, hogy a régi kor asszonyától olyan «szépséget» is követelt a maga idejének izlése, a mely nélkül ma gyönyörű lehet, sőt kivánatosabb, hogy nélküle legyen.

De azért nagyon szivesen vesszük az olasz anatómus fölfedezését, a ki nagy tudományos készséggel tanított meg bennünket egy olyan igazságra, melyről minden tudományos készség nélkül is mindig meg voltunk győződve.

*

A szoknyanadrágon kívül még egy más szenzációt is találhattunk volna a héten mi boldog budapestiek, ha — el nem kobozza a kegyetlen rendőrség. Ez ez új csoda — a beszélő fej, a melyet *decullusnak* kereszteltek el, a kik mutogatni kivánták. Berlini csoda. Egy porosz mérnök ügyes, de aligha túlságosan kellemes vagy vonzó találmánya ez a gép-emberfej, a mely villamos erők alkalmazásával beszélni is tud.

Meglehetősen *kéjelmetlen*, mert kisérteties és idegborzongató apparatus, de épen ezért hihető, hogy tódultak volna az emberek a «megtapasztalására», a minthogy Berlinben is tenger a nézője. A históriából is tudjuk, hogy nem csupán a mai kor különös passziója a idegek meggyötörtetése. Ez úgy látszik, a boszúállásnak egy fajtája. Azt a sok kint, a mit az idegek okoznak az embereknek, így fizetik vissza az emberek az idegeiknek. Párisban egész csapat olyan «kabaré» van, a melyek a belépődíjért a legborzalmasabb, a legkisértetiesebb és legidegmaróbb rémlátványosságokkal «szórakoztatják» a publikumukat. A *Ne aut*... kripta-nézőteréről nem egy látogatót vittek már ki ájultan, a kinek — túlságosan jól sikerült a mulatság.

Ismételjük, ez a *beszélő fej* se lehet valami nagyon lélekderítő és idegmegnyugtató látványosság és épen ezért nem vagyunk hajlandók gyászt ölteni, ha nem is nézhetik meg azok, a kiket a bódéjába vitt volna a kiváncsiság. Csak az indokolás hangzik nekünk különösnek, a melylyel a rendőrség az agyvelő nélkül beszélő fejet elkobozta. Ez indokolás szerint ez a fej, a mely agyvelő nélkül beszél — szabadalombitorlás. Nos hát, ha valóban így van a dolog, a rendőrségnek a világon mindenütt igen sok fejet kell elkoboznia. Olyanokat, a melyeket nem is pénzért mutogatnak és a melyekhez nem is kell kérdést intézni, hogy megszólaljanak, sőt arra is hasztalanul kéri őket az ember, hogy ne beszéljenek.

Szigma.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szilágyi Géza versei. A *Tristia*-kötet fiatalosan forrongó, fantasztikus erotikája s a *Holt vizeken* tompa pesszimizmusa után új állomásra jutott *Szilágyi* Géza lirája. Ennek az új állomásnak a jelzője új könyve, mely *Neked irtam* czímmel most jelent meg. Szilágyi új hangnak volt a hírnöke a magyar lirában, kevesed magával, s e kevesek között alig volt egy is, a ki olyan kialakultan és jellemzőn mutatta volna ennek az új hangnak a színét, mint ő. Egykor bántották is érte, forró erotikáját erkölcs-ellenesnek, sötétlátását sivárságnak minősítették. Ma méltányosabban és higgadtan itélünk róla; a költői egyéniség, a mely verseiből kialakul, lehet valakinek rokonszenves, lehet ellenszenves — csak a banalitás nem kelt sem erős rokonszenveket, sem erős ellenszenveket, — de azt el kell róla ismerni mindenkinek, hogy művészegyéniség, a mely merőben művészi eszközökkel igyekszik kialakítani magát s ezeket az eszközöket nem mindennapi hivatottság teszi biztos hatásuakká. Egyhúrú költő, de nem egyhangú: abból az egy húrból gazdag változatosságát tudja kipengetni a hangoknak. Az erotika az a húr, fojtott, sötéten izzó, emésztő érzékiség, a mely lihegő vágyakkal szólaltatja meg ajkait. Ebből a lelki állapotból folyik vivódó, daczos komorsága, keserű vergődése az elérhetetlen felé, füstös lángokkal lobogó képzelődése. Nagyon találónak érezzük a hasonlatát, mikor azokhoz a lángokhoz hasonlítja vágyait, melyek «Baku szent táján mélyiből a földnek» törnek ég felé. Csakugyan, a nafta-láng lobogása él benne, annak sötét vörössége, tikkadt forrósága, sűrű gomolygása, a mely tragikai döbbenettel tölti el az arra járót. Örökös nagy feszültségben van, a mely nem enged pihenőt, szüntelen izgalommal zaklatja s csak igen ritkán engedi meg az ellágyulás enyhületét. A maga forróságában hidegnek érzi a nőt, föl nem engesztelhetőnek — érzi, hogy az ő hőfokáig nem tud soha felhevűlni. Ez az a lelki állapot, mikor az erotikus képzetek szorosan érintkeznek a halál képzeteivel s ezt az összeolvadó érintkezést néhány döbbentő hatású vers rajzolja meg. Szilágyi Géza épen nem könnyed, első pillanatra megnyerő egyéniség, rokon-hangokra hangoltan kell közeledni hozzá, hogy felébredjen bennünk az a megértő közösség-érzet, a mely a vers hatásának legfőbb alapja, de ha egyszer megfogott, akkor erős suggestiv hatással van ránk,

magát, hogy nem akar belőle kijönni többé. Akaratom ellenére sajnálom ezt, mert kitalálom, ki ön, mit ér és mire lenne képes . . . Ön a halottakkal élt; ők megtartották a lelkét, pedig ön az élőknek tartozik vele. Engedje meg, hogy önnek őszintén megmondjam az egész gondolatomat: hogy nagybátyjának műve gyümölcsöt hozzon, hogy a nevelése ne legyen meddő, önnek mindjárt most ki kellene lépnie az életbe... ki kellene...

Felállt.

— Nem, felejtse el, a mit mondtam. Ön nem tudhatja . . . Még nincs itt az ideje. Furcsának, tolakodónak tetszem ön előtt, úgy-e? — kérdezte.

— Azt hiszem, ön meg akar engem téríteni egy ösmeretlen hitvallásra, — szóltam mosolyogva. — Úgy beszél, mint egy apostol, a ki tanítványokat akar képezni.

— Talán ügyetlenül fejeztem ki magamat... De majd beszélni fogunk erről egyszer később... kivéve, ha váratlan események árama önt el nem ragadja.

— Annyira félénk ön, uram?

— Félek önt megsérteni az én brutális őszinteségemmel.

— Legkevésbé sem. Nem képzelem magamat tökéletesnek és az előbb örömöt okozott, mikor azt mondta, hogy becsül.

Merően nézett reám mélyen fekvő szemeivel, melyeknek színét sohasem tudtam megkülönböztetni, mert e szemek a fényük és nem a szinük által változtak: legtöbbnyire csupa árnyék volt e szemgolyókban, néha csupa fényesség.

E pillanatban sugárzottak e szemek és mintegy hirtelen tova tűnő villám alatt, az egész arcz bűvösen átváltozott.

— Miután nem veszi rosznéven az én őszinteségemet — mondta — engedje meg, hogy valamit kérjek öntől.

— Ki számára?

— Nem rólam van szó, de egy nőről.

— Egy nőről... a kit ön ösmer?

Meglepettnek látszott ostoba kérdésem által és én önkénytelenül elpirultam.

— Ez a fiatal nő — szólt Genesvrier — sokáig együtt élt egyik barátommal, egy nyomdászszal, egy intelligens, jólelkű munkással. Meghalt és a fiatal nőt más állapotban, betegen, minden segélyforrás nélkül hagyta vissza. A gyermeke most született meg a *Maternité* kórházban. Ez a nő a nép gyermeke, bátor, egyszerű, nagyon ügyes munkásnő. A kórházat karján egy gyermekkel hagyja el. Munkát kell szerezni neki. Azt gondoltam, ön talán tehetne érte valamit.

— Nagyon szivesen, elég, ha ön ajánlja őt.

— Köszönöm. Előbb az volt a szándékom, hogy Marboy nagynéném által kéretem önt fel, de... a néném bár nagyon jó asszony, nem ment bizonyos előítéletektől....

Ő nem tagadná meg segitségét egy leányanyától, de sohasem akarná őt önnel hozni összeköttetésbe, önnel, egy fiatal leánynyal, egy becsületes, tiszta, jól nevelt leánynyal, a kinek nem szabad tudnia a roszról.

— Ön azt hiszi...

— Egészen bizonyos vagyok benne, kisasszony. A nagynénem nagyon megróna, ha tudná, hogy ilyen őszintén, minden álszemérem nélkül beszéltem önnel e dologról. De én önhöz, egyenesen önhöz akartam fordulni ez ügyben. Tudom, hogy ment minden előítélettől és ösztönszerűleg tudni fogja, kit kell sajnálnia és kit kell megvetnie... ha ugyan jogunk van megvetni valakit, a miben kételkedem. A szóbanforgó fiatal nő nagyon derék teremtés és a gyalázatos előítélet daczára, a mi a becstelenség bélyegét nyomja reája, kétszeresen tiszteletet érdemel: azért mert anya és azért mert szerencsétlen.

— Számithat reám — feleltem. — Láthatnám a pártfogoltját?

— Még a kórházban van.

— Ki gondoskodik róla?

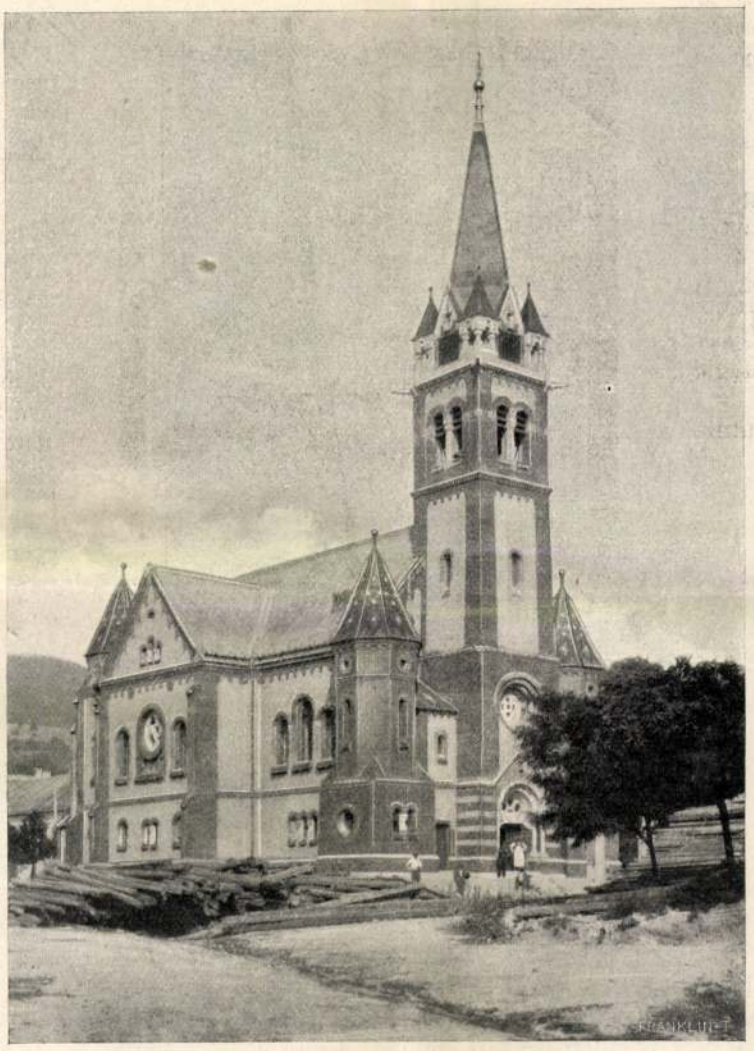

A DÉVAI ÚJ REFORMÁTUS TEMPLOM. — Dobovszky József István tervei szerint épült.

— Senki.

— Kivéve önt.

— Én nem számitok. Ön el sem képzelheti, mit nem szeved egy magányos nő a rideg kórházban, egy nő, a ki szeretett, a ki boldog volt... A látogatásaim mindenesetre megvigasztalják egy kissé; nem érzi magát teljesen elhagyatottnak, de mit mondhatok én neki? Nem beszélhetek neki a gyermekéről... Egy nő jelenléte, jóakaró részvéte kellene neki... Az ilyen gyöngéd körülmények között minden férfi ügyetlen kissé.

— Ha merném... szeretném önt elkisérni.

— És miért ne merné? Mert fiatal leány? Mert fél a fájdalom látványától?

— Akkor vigyen el magával.

— Ha a nagybátyja beleegyezik...

— A nagybátyám teljes szabadságot hagy nekem, azonfelül végtelen barátságot érez ön iránt.

— De tudja meg, hogy nem lesz valami vig dolog.

— Mindegy.

— Akkor holnap érte jövök.

Néhány elösmerő, köszönő szót vártam, de Genevsrier mit sem szólt.

Beszélgetésünket belépő nagybátyám zavarta meg. Elmondtuk neki tervünket. Helyeselte.

— És ezt az embert tartja Gérardné szerelmesnek! — gondoltam Genevsrier távozása után. Minő ostobaság! Az ő szenvedélye az asszony felett áll; felülemelkedik, kitágul, hogy az egész emberiséget magához ölelje. Pedig mégis érdeklődik irántam. Buzditása, szigora, titokzatos úton, egy csak általa ösmert czél felé igyekszik terelni engem.

Ön a halottakkal élt, azok megtartották a lelket, azt a lelket, a mivel az élőknek tartozik. És nem mondta-e ezt is: «Mire nem lenne képes a férfi géniusza, ha azt a nő isteni ösztöne segitené? Nagyon jól megértettem önt, Gensvrier úr. Azért mert nem akartam Lancelot felesége lenni, ön azt reméli, meghódithat a saját teoriái részére!

— Csakhogy én nem szeretem az emberiséget, én csak a tárgyakat és az embereket szeretem. Én nem vagyok az örökös önfeláldozásra és odaadásra teremtve. Én nagyon is hevesen szeretem a boldog életet... Miért is igértem Genesvriernek, hogy elkisérem abba a kórházba? Valóságban ez csak a kiváncsiságomat érinti és nem a szivemet. Talán nem is vagyok nagyon jó? Jobb szerettem volna anyagi segélyt küldeni a betegnek és később munkát szerezni neki. Mit fogok mondani annak a nőnek, a kit nem ösmerek? És az a gyermek? Soha sem nyúltam még gyermekhez. Genesvrier szerint ez az én bűnöm. Ez a hibája az én nevelésemnek. Én jól érzem magamat a könyveim között, álmodozva, abban az illusióban, hogy a világban minden szép és nincs fájdalom. Ő ki akar ragadni engem ebből az ideális asylumból, a hol «a halottakkal» élek. És én engedtem neki, és ő akaratom ellenére rajtam is érvényesitette azt az érthetetlen befolyást, a mit Sylvain bácsira gyakorol.

— Miért? Ha szeretném Genesvriert, ez nagyon természetes és egyszerű lenne.

Szeretni, ez a lélek örömteljes felvirágzása. Én nem szeretem ezt az embert — de az előbb, majdnem bámultam őt.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Már nem tudnám megmondani, hogy *hol*, de arra emlékszem, hogy parasztember szájából hallottam egyszer ezt a furcsa és első hallásra rejtelmesen hangzó mondást, hogy:

— Ez is baj, az is baj, de mégis kisebb baj az, ha sok van a sokból, mint az, ha kevés van a kevésből, mert az csak annak a baja, a kié, ez meg mindenkié.

Különösen hangzik nemde? Pedig nincs ennek a mondásnak más hibája, mint az az erénye, hogy nagyon tömör az igazsága. De a milyen tömör, olyan egészséges. Ha a hét eseményeinek krónikáját böngészszük, párosával is akad alkalom, a mely mellé odairhatjuk mottónak. Mind a kettőben a *sokról* szól a panasz. Az egyik az ügyvédek ajkáról fakad, a kik saját magukat sokalják, a másik a kávéházak sokaságán kesereg.

Magával a ténynyel nem polemizálunk. Való, hogy Budapesten temérdek a kávéház. Ügyvéd meg bizonyára még több van, mert olyan palotát, a melyben több kávéház lenne egynél, nem tudunk, de olyan, a melyikben kettőnél, sőt háromnál is több ügyvéd lakik, van egy egész csomó. Érthető tehát, ha a kávéházak is azon a véleményen vannak, hogy kevesebben is jól, sőt kevesebben még jobban éreznék magukat.

Csak azt érezzük legalább is kétségesnek, hogy ezek a panaszok túláradhatnak-e azon a területen, a melyet a mindenesetre jogos és tiszteletre méltó de — magánérdek vonalai határolnak? Közügy-e az, hogy *sok* van valamiből, a mi szükséges?

Ha ennek az állapotnak az ellenkezője aktuális, ha hijával vagyunk olyan dolgoknak, a melyek az intézményes élet rendes menetéhez szükségesek, szóval: *ha kevés van a kevésből*, ez az állapot mindenesetre a közkérdések közé kivánkozik, mert zavarokat okoz és visszaélések forrása lehet. A lakásinség, az élelmiszerhiány, ezek publikus kérdések, mert olyan viszonyokat támasztanak, a melyek a szervezett erkölcsi és jogrend védő erejét követelik az óriási többség, az úgynevezett *közönség* számára a kihasználó hajlandóság ellenében. És mi az, a miből mindig kevés van? Az, a mi nélkül senki meg nem lehet. Az, a mit az ember szükségletének nevezünk. A hajlék, az eleség, a ruha. Ezekből, fájdalom, soha sincs fölöslege az emberiségnek, mert még mindig százezerek vannak, a kiknek nincs hajlékuk, nincs betevő falatjuk, nincs magukra venni való gunyájuk. Ez igenis olyan baj, a mely *publikus*, mert senkit se szabad, hogy lelkében, érzésében és gondolatában érintetlenül hagyjon.

A másik baj, mikor *sok van a sokból*, szintén baj, de ennek a jogosságát a publikus kérdések sorában már nem tarthatjuk kétségtelennek. Mert ha sok az ügyvéd vagy sok a kávéház, ez a közönségre nézve nem jelent veszedelmet, sőt az ér-

KORONAŐRÖK FÖLVONULÁSA ŐRSÉGRE A KIRÁLYI PALOTÁBA.

dekét és a kényelmét szolgálja, mert gazdag lévén a készlet, van miben válogatnia. Egy város társadalmának a *fajsúlyára* például határozottan nyereség, ha mennél több tanult, képzett, diplomás ember van alkotó elemei között. Már pedig a köznek ez a domináló szempontja. Különben is: a *pályakijelölő kényszert* a modern világrend nem ismeri. Minden pályára a szabad akarat viszi az embereket és hová lenne a jogegyenlőség elve, ha a másiktól megtagadnók vagy elvennők azt a szabadságot, a melylyel mi magunk éltünk, mikor boldogulásunk útját kiválasztottuk? Már pedig kétségtelen, hogy mikor *orvoslást* emlegetnek, mindig a másikról van szó, mert a ki a pályája zsufoltságáról panaszkodik, semmi esetre se a maga üzlete, irodája vagy kávéháza bezárásával szeretne enyhíteni ezen a zsufoltságon.

Egyáltalában az a meggyőződésünk, hogy a pályák zsufoltságán való panaszok kora le fog járni. Nem mintha ez a zsufoltság az idők folyamán enyhülne. Sőt ellenkezőleg. A boldogulás összes útjain egyre sűrűbb, elevenebb, tolongóbb lesz a forgalom. Mikor az ember először lép a párisi boulevardok aszfaltjára mozdulni alig képes a sűrű tömeg sodrában. De, mihelyt megszokta, már sietni tud. A verseny tempója mindig élénkebb, hevesebb lesz, de — meg kell szokni ezt a tempót. Már pedig mindent megszokik az ember, ha megszoktatja vele a kénytelenség. Megszokja még azt is, hogy az asszonyok nadrágban sétáljanak a korzón.

*

Hogy az asszonyok kitartó protekciója képes lenne rákényszeríteni a tetszést idővel a szoknyanadrágra is, e mellett erős argumentum egy Fossei nevü olasz anatómus, a ki egy újabban megjelent tanulmányában azzal a tudományos igazsággal örvendeztet meg bennünket, hogy a nő szépsége állandóan és a higienikus élet szabályainak erősebb elterjedésével *rohamosan fejlődik*. A mai szép nő sokkal szebb, mint a milyen volt a száz esztendővel ezelőtti kor szép asszonya.

A mit az olasz anatómus mond, egyáltalában nem új igazság, de kétségtelenül azok közül való, a melyeket igen sokszor el lehet mondani a nélkül a veszedelem nélkül, hogy a kiket illet — megunják hallani. Tudjuk már, hogy az emberek elkorcsosodásáról és elsatnyulásáról szóló tan inkább csak a különböző prédikálások kisérő kórusául szolgáló zsörtölődés, mint igazság. A mai kor bár lázasabban, de sokkal nagyobb kényelemben, sokkal kevesebb testi törődéssel és az egészség megóvásának sokkal több ismeretbeli készségével fölszerelten élő embere, erősebb, fejlettebb, mint az ősei voltak. A modern élet termett új, modern kórságokat, de ezeknek ártó és romboló ereje hasonlíthatatlanul kisebb, mint azoké, a melyeket most már gúzsba kötött a tudomány ereje, de valamikor féktelenül pusztították az emberek épségét és megakasztották a fizikum fejlődését. Emlékezhetünk az augsburgi hiressé vált *pánczél próba* frappans eredményére, a hol kiderült, hogy a már elporlott egykori leventék aczél-köntöse a normális növésű mai embernek — kicsi, csak a feltünően kistermetű ember vagy a tizenhat-tizennyolcz éves legény veheti magára.

Nincs abban semmi meglepő, ha a jobban, egészségesebben és a higienikus ismeretek által védettebben élő ember teljesebben és szebben fejlett jelenség, mint volt az egykori. Azt is tudjuk, hogy a *müveltség*, a lélek és az értelem fejlettsége — a mi rendesen szolidáris egymással — maga is nagy szépítő szer. És a mai nő, mint a mai férfi általában sokkal müveltebb, mint volt a száz esztendő előtti.

De azért nem kell se lesajnálni, se sajnálni a régieket. Egyetlen egy korból se maradt egyetlen egy olyan irás vagy ének sem, a mely az asszonyok csunyaságát panaszolná. Sőt ellenkezőleg. Ősapáink teljesen és tökéletesen meg voltak elégedve ősanyáink szépségével és époly lelkesedéssel magasztalták ezt a szépséget, mint mi azt, a melyben szerencsések vagyunk gyönyörködni. Teljes joggal és igazsággal tehették, mert a mai jelen teoriája érvényes volt azokra a jelenekre is, a melyek azóta multtá, sőt rég multtá múltak. Minden kornak teljes joga és oka volt a maga asszonyát olyan szépnek látni, a melynél szebb már nem is lehet és nem is képzelhető.

A mit Fossei szintén elmond az adatai között, hogy valamikor *általánosan* használtak a nők olyan *szépítő szereket*, a melyekre ma már egyáltalában nincsen szükségük, ezt elfogadjuk bóknak a mai nő számára, de nem fogadjuk el argumentumnak az egykori nő szépsége ellen. Azóta sokat változott az izlés is, nem csak a nő és nagyon lehet, hogy a régi kor asszonyától olyan «szépséget» is követelt a maga idejének izlése, a mely nélkül ma gyönyörű lehet, sőt kivánatosabb, hogy nélküle legyen.

De azért nagyon szivesen vesszük az olasz anatómus fölfedezését, a ki nagy tudományos készséggel tanított meg bennünket egy olyan igazságra, melyről minden tudományos készség nélkül is mindig meg voltunk győződve.

*

A szoknyanadrágon kívül még egy más szenzációt is találhattunk volna a héten mi boldog budapestiek, ha — el nem kobozza a kegyetlen rendőrség. Ez ez új csoda — a beszélő fej, a melyet *decultusnak* kereszteltek el, a kik mutogatni kivánták. Berlini csoda. Egy porosz mérnök ügyes, de aligha túlságosan kellemes vagy vonzó találmánya ez a gép-emberfej, a mely villamos erők alkalmazásával beszélni is tud.

Meglehetősen *kéjelmetlen*, mert kisérteties és idegborzongató apparatus, de épen ezért hihető, hogy tódultak volna az emberek a «megtapasztalására», a minthogy Berlinben is tenger a nézője. A históriából is tudjuk, hogy nem csupán a mai kor különös passziója a idegek meggyötörtetése. Ez úgy látszik, a boszúállásnak egy fajtája. Azt a sok kint, a mit az idegek okoznak az embereknek, így fizetik vissza az emberek az idegeiknek. Párisban egész csapat olyan «kabaré» van, a melyek a belépődíjért a legborzalmasabb, a legkisértetiesebb és legidegmaróbb rémlátványosságokkal «szórakoztatják» a publikumukat. A *Ne aut*... kripta-nézőteréről nem egy látogatót vittek már ki ájultan, a kinek — túlságosan jól sikerült a mulatság.

Ismételjük, ez a *beszélő fej* se lehet valami nagyon lélekderítő és idegmegnyugtató látványosság és épen ezért nem vagyunk hajlandók gyászt ölteni, ha nem is nézhetik meg azok, a kiket a bódéjába vitt volna a kiváncsiság. Csak az indokolás hangzik nekünk különösnek, a melylyel a rendőrség az agyvelő nélkül beszélő fejet elkobozta. Ez indokolás szerint ez a fej, a mely agyvelő nélkül beszél — szabadalombitorlás. Nos hát, ha valóban így van a dolog, a rendőrségnek a világon mindenütt igen sok fejet kell elkoboznia. Olyanokat, a melyeket nem is pénzért mutogatnak és a melyekhez nem is kell kérdést intézni, hogy megszólaljanak, sőt arra is hasztalanul kéri őket az ember, hogy ne beszéljenek.

Szigma.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szilágyi Géza versei. A *Tristia*-kötet fiatalosan forrongó, fantasztikus erotikája s a *Holt vizeken* tompa pesszimizmusa után új állomásra jutott *Szilágyi* Géza lirája. Ennek az új állomásnak a jelzője új könyve, mely *Neked irtam* czímmel most jelent meg. Szilágyi új hangnak volt a hírnöke a magyar lirában, kevesed magával, s e kevesek között alig volt egy is, a ki olyan kialakultan és jellemzőn mutatta volna ennek az új hangnak a színét, mint ő. Egykor bántották is érte, forró erotikáját erkölcs-ellenesnek, sötétlátását sivárságnak minősítették. Ma méltányosabban és higgadtan itélünk róla; a költői egyéniség, a mely verseiből kialakul, lehet valakinek rokonszenves, lehet ellenszenves — csak a banalitás nem kelt sem erős rokonszenveket, sem erős ellenszenveket, — de azt el kell róla ismerni mindenkinek, hogy művészegyéniség, a mely merőben művészi eszközökkel igyekszik kialakítani magát s ezeket az eszközöket nem mindennapi hivatottság teszi biztos hatásuakká. Egyhúrú költő, de nem egyhangú: abból az egy húrból gazdag változatosságát tudja kipengetni a hangoknak. Az erotika az a húr, fojtott, sötéten izzó, emésztő érzékiség, a mely lihegő vágyakkal szólaltatja meg ajkait. Ebből a lelki állapotból folyik vivódó, daczos komorsága, keserű vergődése az elérhetetlen felé, füstös lángokkal lobogó képzelődése. Nagyon találónak érezzük a hasonlatát, mikor azokhoz a lángokhoz hasonlítja vágyait, melyek «Baku szent táján mélyiből a földnek» törnek ég felé. Csakugyan, a nafta-láng lobogása él benne, annak sötét vörössége, tikkadt forrósága, sűrű gomolygása, a mely tragikai döbbenettel tölti el az arra járót. Örökös nagy feszültségben van, a mely nem enged pihenőt, szüntelen izgalommal zaklatja s csak igen ritkán engedi meg az elágyulás enyhületét. A maga forróságában hidegnek érzi a nőt, föl nem engesztelhetőnek — érzi, hogy az ő hőfokáig nem tud soha felhevülni. Ez az a lelki állapot, mikor az erotikus képzetek szorosan érintkeznek a halál képzeteivel s ezt az összeolvadó érintkezést néhány döbbentő hatású vers rajzolja meg. Szilágyi Géza épen nem könnyed, első pillanatra megnyerő egyéniség, rokon-hangokra hangoltan kell közeledni hozzá, hogy felébredjen bennünk az a megértő közösség-érzet, a mely a vers hatásának legfőbb alapja, de ha egyszer megfogott, akkor erős suggestiv hatással van ránk,

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitkezési anyag fagymentes, szintartó kőkemény, plasztiku s.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

kijelölte és az épitkezéseket már kora tavasszal megkezdik.

A debreceni vágóhid kibővitése. Debrecen város mérnöki hivatala elkészitette a közvágóhid bővitésére vonatkozó tervezetet és azt a tanács elé terjesztette. A kibővités a költségvetés szerint 375,000 koronába kerül, mely összeg a következőképen oszlik meg: 4 szolgalakás épitése 28472 kor., sóház épitése 8400 kor., sertésól és fásszin 1772 kor., sertésbélmosó 10266 k., sertésvágóhely 34611 k., igazgatói lakás javitása 2056 k., ellenőri lakások 2298 k., huskimérő szék 691 kor., trágyalerakó hely 3363 k,, szalmásszin épitése 6690 kor., hütőcsarnok bővitése (emelet ráépités) 34000 kor., 36 rekeszü sertésakol épitése 44513 kor., szalonnahütő épitése 5657 k., kerités épités 13500 k., a közvágóhidnak burkolattal való ellátása 75900 kor., vizvezeték 15236 k., csatornázás 26170 k., régi épületek javitása 16226 k., egyéb különféle dolgok 45000 k. Ezenkivül a hütő emeletére 1800 koronáért felvonót létesittet és 2000 kor. költséggel egy szekér mérleget szereztet be a város.

Vagóhid épités Nagyváradon. Nagyvárad város közgyülése a mult héten döntött a vágóhid épitése ügyében. A közgyülés elhatározta, hogy a marhavásártér mögötti területen modern vágóhidat épittet, melyet sertésvágásra is berendeznek. Utasitotta a közgyülés a tanácsot a tervek kidolgozására és a költségvetésnek 800.000 korona keretében leendő elkészitésére.

Sebészeti pavillon épitése Győrött. A győri Horváth-féle sebészeti pavillon épitésénél felmerülő munkák felett már határozott a városi közgyülés és eszerint a föld, kőmüves, kőfaragó, vas, ács, tetőtedő és padozati munkát Kovács József és társai, a bádogos-munkát Riemer Miksa, az asztalos-munkát Grünwald István, a lakatos munkát Prettenhoffer Imre, a mázoló munkát Molnár István, a szobafestő-munkát Horváth Péter, az üvegesmunkát Novák János, a villámháritó-berendezést Fürst és társa, a festést Lutz és társa, a vizvezeték, csatorna, gőzfütést Riemer Miksa nyerte el.

Iskola épités Sárospatakon. A vallás- és közoktatásügyi kormány nyolc tantermes állami iskolát fog épittetni Sárospatakon. Az épitkezés 1910. évre van tervbe véve és a szükséges előmunkálatok megtételére a sárospataki iskolaügyi-bizottság bizatott meg.

Vágóhid épités Borosjenőn. Aradmegyei Borosjenő község képviselőtestülete elhatározta, hogy az urbéres legelőn modern vágóhidat épittet és felhivta az előljáróságot, hogy az épitkezésre árlejtést tüzzön ki. Allati hullaégető kemence (digesztor) épitését is kimondotta a képviselőtestület és annak előállitásához szükséges előmunkálatok megtételére szintén felhivta az előljáróságot.

A Szenta forgalmi kitérőn létesitendő magasépitkezések munkálataira a máv. zágrábi üzletvezetősége Bánhidy Andor budapesti épitőmesternek adott megbizást 88.726 koronáért.

Betongát épités a Maros-folyón. Szászrégen r. t. város tanácsa a már fennálló városi malmok és az ujonnan épitendő villamos telep üzeméhez szükséges vizi erő szolgáltatása céljából betongátat épittet a Maros-folyón. A munkálatok mintegy 750 000 kor. költséggel a jövő év folyamán kerülnek kivitelre.

A Nagyvárad állomáson létesitendő mozdonyszin épitésére Incze Lajos és tsa nagyváradi vállalkozók 374.947 kor. 35 fillérért kaptak megbizást a máv. kolozsvári üzletvezetőségétől.

Müszaki és világitó berendezések a fogarasi főgimnáziumnál. A fogarasi áll. főgimnázium épitése alkalmával teljesitendő vizvezetéki, csatornázási és villamos világitási munkákra, valamint világitó testek szállitására árlejtés van kitüzve. Az ajánlatokat a vallás- és közoktatásügyi ministerium segédhivatali főigazgatójához január 19-én déli 1 óráig kell beadni.

Szinház épités Szabadkán. Szabadkán mozgalom indult meg uj szinház épitése ügyében. Az uj szinház mintegy 600 000 kor. költséggel épülne. A mozgalom élén Bezerédy István főispán áll.

Hidhelyreállitás Turócvármegyében. A zsolna—alsókubini áll. közuton levő 11/f. sz. patakhid felszerkezetének kiváltására, valamint a 43. sz. átereszto helyreállitására Komenda István pribóci kőmüvesmester kapott megbizást 1254 kor. 50 fillér árban.

Hidépités Maros-Torda vármegyében. A kereskedelemügyi minister a marosvásárhely—gyergyószentmiklósi áll. közuton levő Szováta-patak hid ujjáépitésénél az alépitményi munkával Fürst Miklós sóváradi vállalkozót 21.799 k. 12 fill., a vasfelszerkezeti munkával Fabritius testv. nagyszebeni céget 56·40 kor. egységáron 21.781 kor. 68 fillérért bizta meg.

A szentesi kulturpalota épitési terveit Dobóvszky József szentesi épitész elkészitette és azokat a csongrádmegyei történeti és régészeti társulat jóváhagyás végett felterjesztette a muzeumok országos főfelügyelőségéhez. A kulturpalota a polgári leányiskola tőszomszédságában a Kardos-féle ház helyén fog épülni és kiviteli költsége mintegy 100—110.000 koronára rug. Ha a kormány a szükséges hozzájárulást biztositja, ugy az épitkezést a jövő évben megkezdik.

Artézi kut furása Szegeden. Szeged sz. kir. város tanácsa Szentmihálytelek városrészben artézi kutat fog furatni.

Pozsony város uj szabályozó tervének vázlatát a tervező Palóczi Antal f. hó 10-én mutatta be az ottani nagyközönségnek. A város előkelősége egészen megtöltötte a nagytermet és az előadást nagy tetszéssel fogadták.

Utcakövezés Nagyváradon. Nagyvárad város mérnöki hivatala előterjesztést tett a tanácsnak ujabbi utcakövezési munkák végrehajtása iránt. Az előterjesztés szerint jelenleg 275 millió 666,000 négyzetméter kiburkolatlan utca van. Ennek a területnek kőröskővel és két oldalt gránitszegélylyel való kiburkolása 500,000 koronába kerülne. Ennek az összegnek a fedezésére a kövezetvám azonban elégtelen. A külvárosi utcák burkolási viszonyai nagyon rosszak, ugy, hogy a burkolási munkálatok végrehajtásával tovább már nem lehet várni. Javasolja a mérnöki hivatal, hogy a város kiburkolatlan részeinek kőröskővel való kiburkolását 3 év alatt hajtassa végre a város és mert a kőröskővel való burkolat 15 évnél tovább nem tarthat, a kövezetvámalap költségvetésébe állitson be évenkint olyan összeget, amelylyel a tőke 15 év alatt le lesz törleszthető. Azok az utcák, melyeknek burkolása elsősorban szükséges, a következők: Olasziból a Görbe-, Halász-, Patak- és Réz-utcák és a Schlauchtér ujsori része; Ujvárosból a Hosszu-, Rövid-, Hentes-, Holdvilág-, Lovas-, Huszár- és Kaszárnya-utcák; Váraljából a Malom-, Römer-utcák és a Vásártér, Velencéről: a Hid-, Kertész-, Erzsébet-, Rákóczi-utcák, Csillagvárosból: Közép- és Kommendáns-utcák; Külvárosból: Kápolna-, Mocsár-, Óvoda-, Végsor- és Daró-utcák és a Szénavásártér. Ez az első programm és a költségek 173,087 korona 70 fillérre tehetők.

Kápolna épités Pozsonyban. A vallás- és közoktatásügyi ministerium segédhivatali főigazgatójához január 15-én déli 1 óráig ajánlatok adhatók be a pozsonyi kir. kath. főgimnázium mellé emelendő kápolna épitésénél előforduló épitőipari munkák elvállalására. Előirányzott költség összesen 107688 k. 31 fill.

Huscsarnok épités Zomborban. Zombor város tanácsa a Jókai-téren huscsarnokot épittet.

A mohácsi vármegyei közkórház telepén 650 m. hosszu betoncsatorna fog épülni, mely a szennyes viznek a Dunába leendő vezetésére fog szolgálni. A munkára 11.000 korona van előirányzatba véve és ugy erre, mint a 9000 kor. költségelőirányzat keretében létesitendő sodronykerités készitésére nemsokára árlejtést tüz ki a vármegye alispánja, hogy a munkálatok a jövő év tavaszán megkezdhetők legyenek.

A váci fegyintézet telepén létesitendő gép- és kazánház, gőzmosókonyha és sütőde épület, valamint falkerités és lépcső épitésével az igazságügyminister Schreiber Gyula ujpesti épitőmestert bizta meg 66.883 kor. 82 fillér árban.

A nagykállói dohánybeváltóhivatal telepén létesitendő tiszti és ügyelői lakások, gazdasági épület és kut épitésére Király Sándor nyiregyházai épitőmester kapott megbizást 36.073 kor. 03 fillérért.

Kutfurás Alsóvereckén. Beregmegyei Alsóvereckе község előljárósága uj kutat furat. A költségekhez a kormány 1500 koronával járul hozzá.

Fővárosi hirek.

A fővárosi magánépitési albizottság e hó 14-én tartotta utolsó ülését ez évben. A legközelebbi ülés január hó első hétfőjén lesz.

Épitőmesteri képesitések. Az épitőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság Wasservogel Ármin (Nyitra) és Gál Jenő (Szatmár) épitőmestereknek a december 11-én letett szakvizsgálat alapján a képesitő bizonyitványt kiadta.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. minister Zaymus Vince kassa—oderbergi vasuti mérnököt m. kir. vasuti és hajózási biztossá nevezte ki.

A középitési bizottság e hó 11-én Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Napirend előtt Szabó József arra való tekintettel, hogy a közgyülés ismeretes határozata értelmében a villamos próbavilágitással párhuzamosan az ujabb intenziv és komprimált gázlámpákkal is próbavilágitás ejtendő meg, azt inditványozza, hogy e célra a Rákóczi-utnak a Nagykörut és a keleti pályaudvar közötti része jelöltessék ki. Rózsavölgyi elnök javaslatára a bizottság kimondotta, hogy ebben a szakkérdésben meghallgatja a tanács utján a mérnöki hivatal véleményét. A VIII. kerületi előljáróság ismételten sürgette a Ken-

NOVÁK JÓZSEF SZOBRÁSZ
MŰTEREM: VII., AMAZON-UTCA 8. TELEFON. ... TELEFON.
KÉSZIT: épület-homlokzat, stucco-menyezet, kő- és műkő, valamint iparművészeti munkákat minden stylnemben.

KOVÁCS ZSIGMOND FESTŐ, FÉNYEZŐ és MÁZOLÓ.
Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, különösen fa- és vasbutorok fényezését és festését, valamint fürdőkádak zománcozását, stb. Kórházi és intézeti berendezéseket modern kivitelben és a legjutányosabb árak mellett eszközöl.
BUDAPEST VII. KERÜLET, DOHÁNY-UTCA 15. SZ

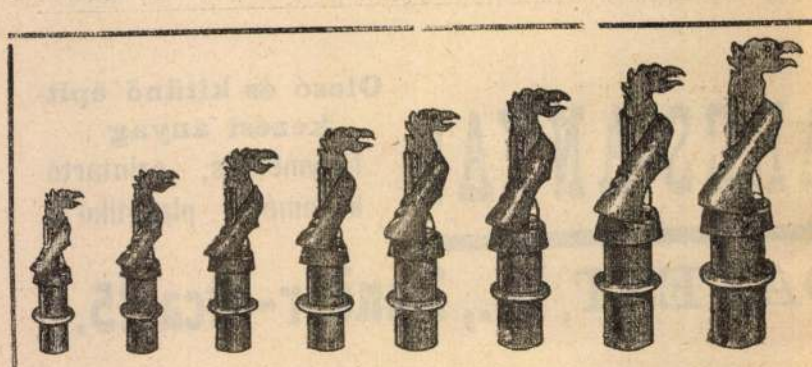

MUNKÁCSY GYULA LAKATOS IPAR-ÜZLETE

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 102.

12 ÉVI JÓTÁLLÁS.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény- és szellőztető toldója.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók a kitüzött célnak legjobban megfelelnek s a műszaki elrendezése a többi kéménytoldók felett áll.

Erős vaslemezből készült. Erős szerkezete, csinos kivitele és szabályos működése által a legnagyobb keresetnek örvend.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók eddig a **legolcsóbbak** és a **legjobbak**.

Szivóképességük felülmulhatlan; a szél és napsugár káros befolyását a kéménycsatornák huzatára kedvezővé teszi s igy szivóképességénél s nagy olcsóságánál fogva a rossz huzatú kéményeknél nélkülözhetetlen.

Telefon: 12—80.

POPPER ZSIGMOND

ácsüzlete és épitési vállalata

BUDAPESTEN.

Iroda: V., Lipót-körut 15. Telep: Dráva-u. 12.

Elvállal minden e szakmába vágó ácsmunkákat, épületek tervezését és kivitelét, — ugyszintén becsléseket és expertiseket.

Telefon 44—73. Telefon 44—73.

der-utca végleges megnyitását. A bizottság is ennek szükségét látván fenforogni. azt ajánlja a tanácsnak, hogy a rendezéshez szükségelt négy telek megszerzése iránt tegye meg a lépéseket. A mérnöki hivatal a X. ker. Sirkert-utca szabályozása iránt tett előterjesztést. A bizottság az előterjesztést magáévá tette. Az ügyosztály bemutatta a IV. ker. Irányi Dániel-, Veres Pálné- és Papnövelde-utcák találkozási pontjának ujabb rendezési tervét, amely szerint ez az uttest 13 méterre kiszélesitendő. Devecis Ferenc műszaki tanácsos a saját tervét terjesztette elő, amely szerint ezen uttest 17 méterre volna kiszélesitendő. Szükségesnek tartja egyébként az egész Veres Pálné-utca rendezését és az utca nivójának a megállapitását is. Hauszmann Alajos, Boross Soma és Szabó József bizottsági tagok felszólalásai után Kun Gyula tanácsos kifogásolta, hogy Devecis tanácsos oly tervet mutatott a bizottságnak, amelyet az ügyosztály még nem látott. A maga részéről elégségesnek tartja, ha a Papnövelde-utca és Veres Pálné-utca sarkát rendeznék. Devecis Ferenc személyes természetü felszólalása után a bizottság az egész ügyet visszaadta az ügyosztálynak azzal az utasitással, hogy a rendezési terv lehetőleg összhangba hozassék a Devecis-féle tervvel. Az igazságügyminister felkérésére a közmunkák tanácsa a pestvidéki törvényszék épülete számára megvásárolta a II. ker. Kacsa-, Gyorskocsi- és Vitéz-utcák által határolt telket. A mérnöki hivatal bemutatja ezen telek szabályozási tervét és javasolja, hogy a Vitéz-utca 25 méterre szélesbittessék ki és a végére egy térség épittessék ki. Az ügyosztály ezzel szemben csak a beépitendő telektömböt kivánja ez alkalomból rendezni. Dr. Neuschlosz Kornél, Zsigmondy Jenő, Hauszmann Alajos, Kun Gyula tanácsos és az elnök hozzászólása után a bizottság az ügyosztály javaslatát fogadta el. A kormány által Kőbányán, az Öreghegyen, 20.000 négyszögölnyi területen létesitendő munkástelep rendezési tervét mutatja be a mérnöki hivatal. Az előterjesztést a bizottság elfogadta. Több kisajátitási és folyó ügy elintézése után az ülés véget ért.

Tüzálló anyagok szállitása. A m. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága az ügykörébe tartozó gyárak részére az 1909. évben szükséges tüzálló anyagoknak szállitására a következő cégeknek adott megbizást: Weiszkopf Adolfnak (Miskolc) közönséges tüzállóagyag szállitására 91 f. egységáron 18200 k. ab Diósgyőr, Deutsch Bertalan-féle r. t.-nak (Budapest) közönséges tüzállóagyag szállitására ab Diósgyőr 95 f., ab Zólyombrezó 1·10 k., ab Kudsir 1·80 k. egységáron 7560 k., I. r. darabos chamotte szállitására 3·20 k. egységáron 6400 k., ab Diósgyőr, Urbach Miksának (Budapest) l. r. tüzállóagyag szállitására 85 f. egységáron 1275 k. ab Ipolyberzence, Fedélcserépgyár és agyagipar vállalatnak (Ipolyberzence) l. r. tüzállóagyag szállitására 1·30 k, egységáron 2860 k. ab Zólyombrezó, Kolimár Mihálynak (Poltár) ugyanarra 85 f. egységáron 2250 k. ab Kálnó, Krausz Péternek (Poltár) l. r tüzállóagyag szállitására 1·50 k. egységáron 2250 k. ab Diósgyőr, Meisels Lajosnak (Beregszász) caolinföld szállitására 1·30 k. egységáron 3250 k. ab Beregszász, gróf Sztáray Sándor nagymihályi uradalmának caolinföld szállitására 2·78 k. egységáron 8340 k. ab Diósgyőr, Róth Sándornak (Jolsva) l. r. kovakő szállitására 1·60 k. egységáron 24000 k. ab Diósgyőr, Magnesitipar r. t.-nak (Budapest) nyers magnesit szállitására 2 kor. egységáron 6000 kor. ab Diósgyőr, teljesen kiégetett magnesit szállitására 5·25 k, egységáron 115500 k. ab Diósgyőr és Zólyombrezó, magnezit tégla szállitására 12·30 k. egységáron 24660 k ab Zólyombrezó, Általános magnesit r. t.-nak (Budapest) teljesen kiégetett magnesit szállitására 5·25 k. egységáron 31500 k. ab Diósgyőr, magnesit liszt szállitására 5·60 kor. egységárra 1120 kor. ab Zólyombrezó, Egyesült gömöri magnesit r. t.-nak (Budapest) magnesit tégla szállitására 12·30 k. egységáron 24600 k. ab Zólyombrezó, Westbőhmische Caolin und Chamottewerke cégnek (Oberbris) dynas tégla szállitására 4·53 k. egységáron 42129 k. ab Oberbris. üsttégla szállitására 5·24 k. egységáron 7860 k. ab Zliw.

Az Épitési és Műszaki Rajzolók Országos Egyesülete a belügyminister által engedélyezett uj szabályai szerint cimét „Magyar Épitő- és Iparművészeti Rajzolók Országos Egyesületé"-re változtatta meg.

Épitészbál. A farsang egyik legsikerültebb mulatsága, az „Épitészbál" január 23 án lesz a Vigadó összes termeiben. A rendezőség a meghivókat még karácsony előtt szét fogja küldeni A fényes bálon a tourtáncokhoz Bachó honvédzenekara fog muzsikálni.

Pályafentartasi fák szállitása. A máv. budapest-balparti üzletvezetősége vonalain az 1909—1910. években szükséges pályafentartási fák szállitását a következő cégek fogják eszközölni: Lőwy Adolf (Wien) 40 köbm. erdei fenyő deszkát 45 kor. egységáron 1800 kor., 417 köbm. metszett lucfenyőfát 16,367 kor., 23 köbm. erdei fenyő pallót 45 kor. egységáron 1035 kor., Geist Lajos és fiai (Szombathely) 39 köbm. erdei fenyőfa deszkát 42 kor. egységáron 1638 kor., 22 köbm. erdei fenyő pallót 42 kor. egységáron 924 kor., Kohn Jakab és fiai (Budapest) 428 köbm. jegenyefenyő deszkát 34 kor. egységáron 14,552 kor., 213 köbm. lucfenyő deszkát 39 kor. egységáron 8307 kor., 37 köbm. lucfenyő pallót 39 kor. egységáron 1443 kor., herceg Pálffy Miklós erdészeti hivatala (Malacka) 16 köbm. metszett erdei fenyőfát 44 kor. egységáron 704 kor., Glesinger I. Ph. (Teschen) 520 köbméter metszett jegenyefenyőfát 34 kor. egységáron 17,680 kor., 317 köbm. metszett jegenyefenyőfa lécet 33 kor. egységáron 10,461 kor., 483 köbm. jegenyefenyő pallót 33 kor. egységáron 15,939 kor., Rufeisen Alajos (Csaca) 49,000 drb. 1·4 m. hosszu 50 mm. vastag keritéssüritési puhafalécet 04 fill. egységáron 1960 kor., 3900 drb. 6 m. hosszu 50 mm. átm. puhafarudat 22 fill. egységáron 858 kor, 7480 drb. 6 m. hosszu 80 mm. átm. puhafarudat 40 fill. egységáron 2992 kor., 284 drb. 6 m. hosszu 100 mm. átm. puhafarudat 75 fill. egységáron 213 kor., 137 drb. 10 m. hosszu 130 mm. átm puhafarudat 1·90 kor. egységáron 260 kor., 119 köbm. különféle puhafarudat 15 kor. egységáron 1785 kor 257,000 fedőzsindelyt 17 kor. egységáron 4369 kor., Adler Ernő (Budapest) 21 köbm. vörösfenyő pallót 60 kor. egységáron 1260 kor., 51 köbm. vörösfenyő szálfát 40 kor. egységáron 2040 kor., 4450 fm. puha széldeszkát 08 fill. egységáron 356 koronáért.

Kőolajlámpák világitása. A tanács a Dunajobbpartján levő kőolajlámpáknak fentartásával és a szükséges alkatrészek szállitásával Gilly József bádogosmestert. a Dunabalpartján levő lámpák megvilágitásával Haas Józsefet és 140.000 kg. kőolaj szállitásával Klein Gyulát bizta meg.

Fogatok szolgáltatása. A székesfőváros köztisztasági hivatala részére az 1908/9. téli évszakban szükséglendő hófuvarozó fogatok szolgáltatásával a tanács a következőket bizta meg és pedig: az I kerületre, Pesznecker Antalt, a II. és III. ker. Gattein Jakabot, a IV. ker. Eideles Manót, az V. ker. Weidinger Miksát, a VI. ker. Hähn Nándort, a VII. ker. Kraszner Mártont, a VIII. ker. Schleisz Mihályt, a X. kerületre Reittinger Ferencet. A katonaság részére az 1909. évben szükséglendő előfogati kocsik előállitására pedig Heimbach J. és fiai kaptak megbizást.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK

papir áruháza

Budapest, IV., Muzeum-körut 3.

— a „Királyi József Müegyetem" átellenében. —

Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.

Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

—

SZOLNOKY ANTAL és TÁRSA

betonépitési vállalkozók

Budapest, VI., Nagymező-utca 41. szám.

Vállalnak minden e szakmába vágó betonépitési munkálatokat. — Nevezetesen: Menyezeteket uj systhem szerint saját szabadalom; semmi vasgerenda nélkül, fesztávolság 66—7 méter. 35%-kal olcsóbb a vasgerenda menyezetnél, csatorna épitést, csömöszölést, legfinomabb terazzót, modern kivitelben. — Keramia burkolatokat, stb. beton munkálatokat a legolcsóbb kivitelben, tervek, statikai számitások és költségvetésekkel dijtalanul gyorsan szolgálok.

GERŐ N. NÁNDOR

légszesz- és vizvezeték-szerelő, csatornázások és épület bádogos munkák vállalata

Iroda és műhely: BUDAPEST, VII., Thököly-ut 17. sz.

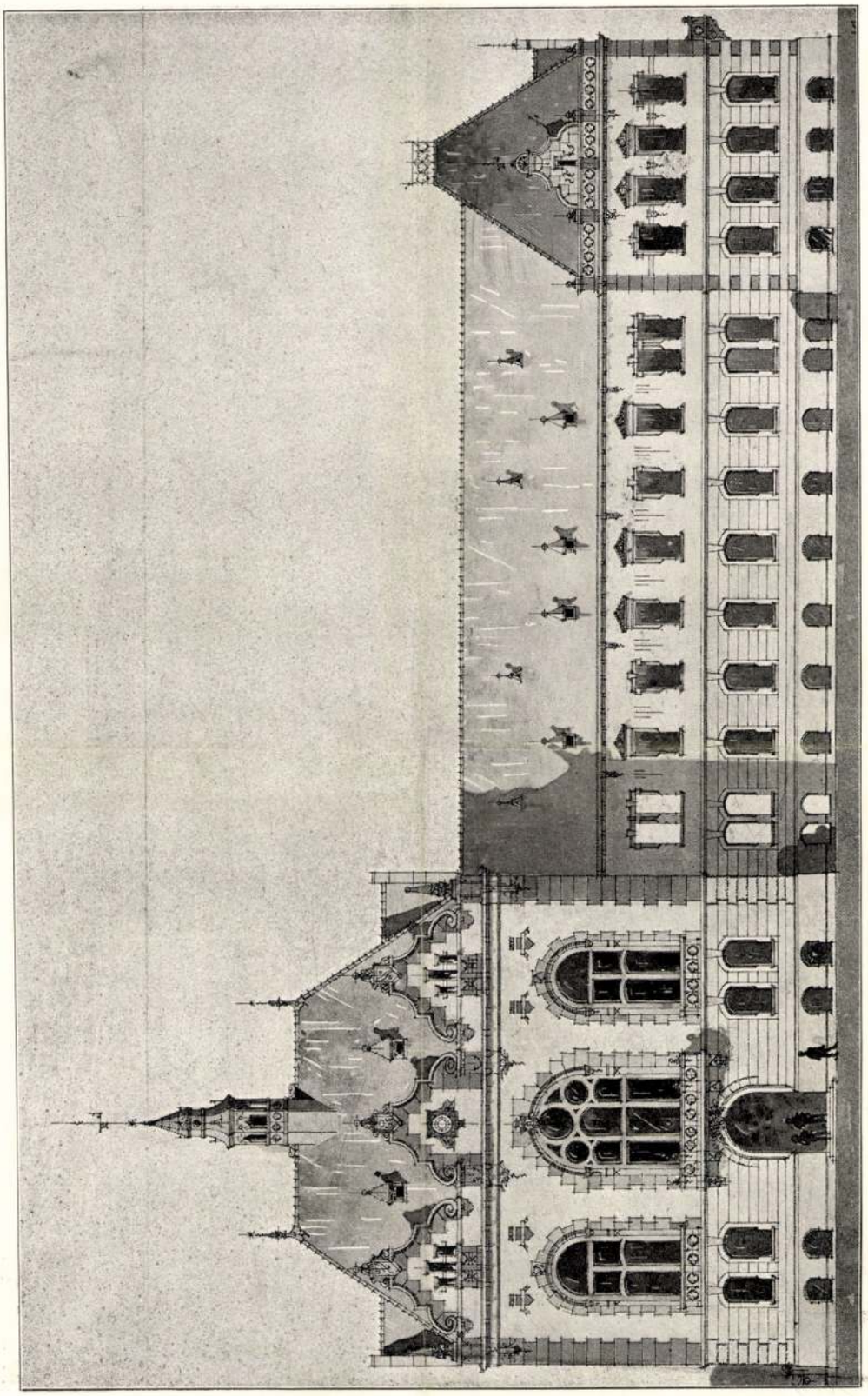

III. MEGVÉTEL. HOMLOKZAT. DOBOVSZKY JÓZSEF ISTVÁN, BUDAPEST.

A szentesi városház tervpályázata
Magyar Építőművészet
1907. 9. f. 25, 32. l.

Dobovszky József István. Lényeges és tervdöntő hibája a pályamunkának az, hogy a baloldali tűzfalhoz nem épített csatlakozóan, hanem attól 12 *m* távolságban homlokzatot létesített. Főbb alaprajzi elrendezése ettől eltekintve kissé szaggatott ugyan, de nagyjában világos és célszerű. A főlépcső az épületnek egyik sarkában, tehát nem centrálisan fekszik. Központi fűtését helytelenül a Kossuth-téri homlokzat vonalára helyezte. Homlokzata német renésszánsz stílusban ügyesen van megtervezve.

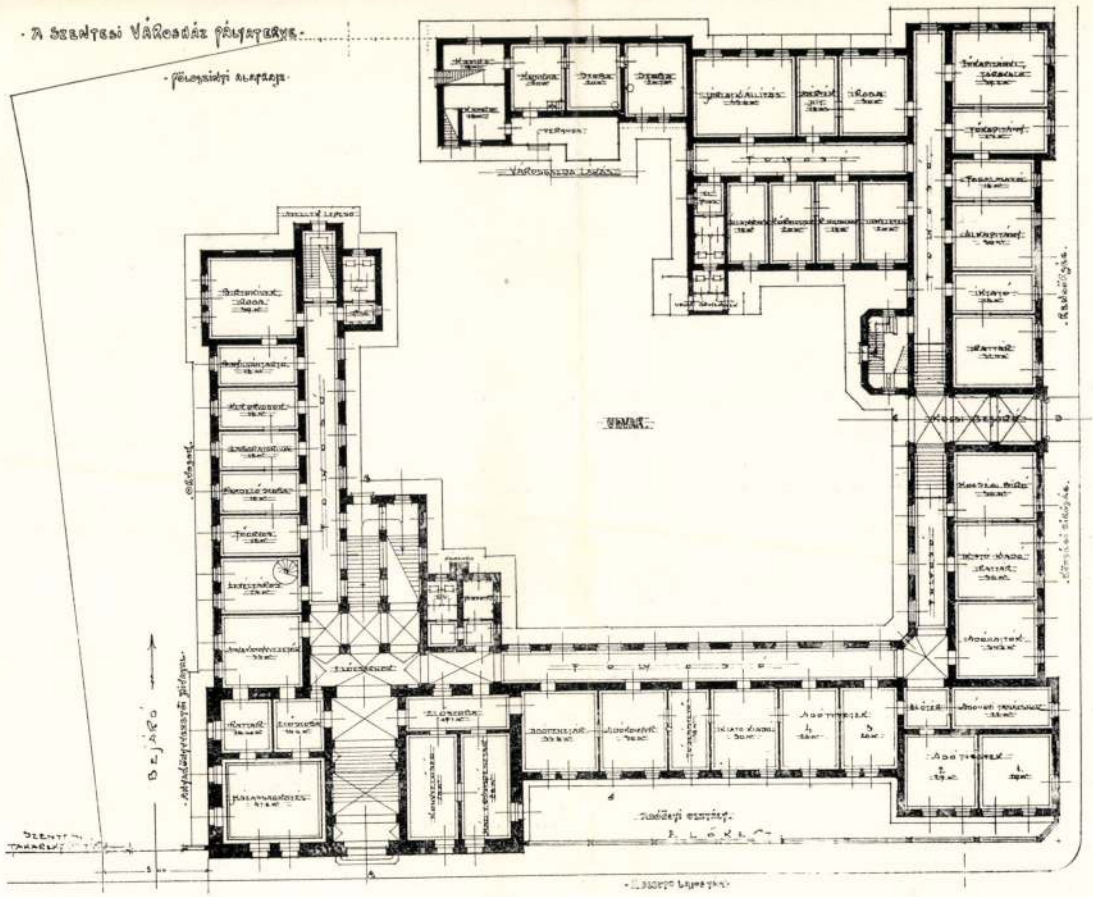
A Szentesi Városház földszintje.
Pincze.
Földszinti alaprajz.
Udvar.
Tornác.
Folyosó.
Előcsarnok.
Tanácsterem.
Irattár.
Adóosztály.
Adóosztály.
Adóosztály

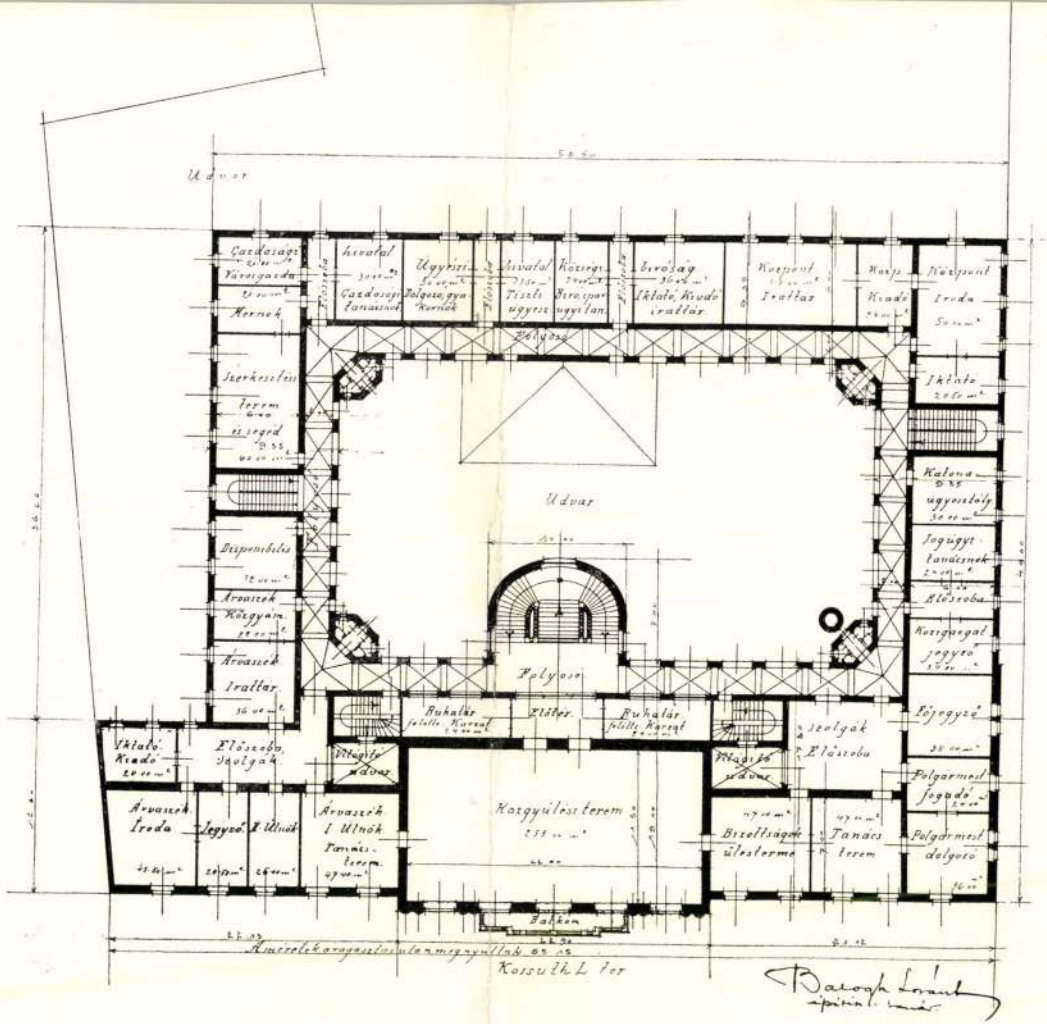
Udvar
Udvar
Folyosó
Előter
Előszoba
Szolgák
Irattár
Iktató
Kiadó
Kézigyógyász jegyző
Főjegyző
Polgármester fogadó
Polgármester dolgozó
Tanács terem
Bizottsági ülésterme
Közgyülés terem
Balkon
Árvaszéki Iroda
Jegyző
I. Ülnök
Árvaszéki I. Ülnök
Tanácsterem
Árvaszéki Irattár
Árvaszéki Közgyám
Árvaszéki Előszoba
Árvaszéki Iktató
Kiadó
Szolgák
Előszoba
Irattár
Kiadó
Irattár
Iktató
Irattár
Kiadó
Irattár
Iktató
Irattár
Kiadó
Irattár
Iktató

magyar

Dobovszky József

építőmester

áthozva ide

Doboczky Józsefről

VESZPRÉMVÁRMEGYEI
MÚZEUM.

42. sz.
1926.

A Müemléke

A tekintetes Bizotts
van szerencsém a következőket
A Veszprémvármegyei
Orsz. Müemlék és Otthonvédő E
amelyben saját céljainak megv
Az alapszabálytervezetb
legyen szabad felvetnünk egy-k
gett. Ezek szerény nézetünk szer

DOBOVSZKY JÓZSEF ISTVÁN építész [Szentes, 1882.X.20.-Szentes, 1930.XII.18.]

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 **45.p. és képe**

Dobovszky József, M.D.K.

szentesi építés

második díjat nyert a szentesi r.k. templom renoválási terveire kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

ápr. 4. sz. 8. old.

MDK

Dobovszky József István

A Mindszenti Takarékptár intézeti házának tervpályázatán pályamunkáját 150 koronáért megvásárolták

Művészet 1911. 273.l.

M.D.K.

Dobovszky József István

szentesi építész

tervei szerint Szentes vá-
rosa kulturpalotát épittet
100.000 K. költséggel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jan. 26. sz. 11 .old.

.

M.D.K.

Doboroszky József, építész

a három egyenlő díj egyikét nyerte el a „Mindszenti Takarékpénztár" pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf. május 10. sz. 13. old.

Ч.-Д.-Х.

Чтец-декламатор Евр[illegible]. Вр. 1911г.. XXXII. 6ч..

8ч. 01ч.

M.D.K.

Dobovszky József

szentesi építész

kidolgozta a Szentesen építendő kulturpalota terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

dec. 23. sz. 11. old.

MDK

Dobroszky József István, épitesz
Szentes

a 400 és 200 kor, jutalomdijat egyesitve nyerte el , "Bene cogito?" és "Keve" jeligéjü terveiért, mint két legjobb müért. / A két dij egyesitve s egyenlöen elosztva lett volna kiosztva akkor is, ha két személyröl lett volna szó./

A turkevei polgári fiu- és leányiskola tervpályázata.-Váll. Közl. Bp.1908 márc.18. 7.l.

M.D.K.

Dobowszky József István

szentesi építési

tervét jutalmazta az

építési bíráló bizottság

a beszterce-nagyodi kör-

séphára pályázatán.

Vállalkó ők Lapja, Bp. 1907. XXVIII.évf.

nov. 13. sz. 11.old.

rtesítem.

rilis hó 23-án

ghagyásából:

álytanácsos.

nak.

megírva Doborszky alatt

Doborszky József István

épitesz

tervei szerint épült a szentesi állami polgári leány-iskola 1912-ben

Nagy Imre:

Szentes. Magyar Városok Monografiája III. Bps. 1928. 136. l.

Doborszky József István

neve helyen:

Nagy J.: Szentes. MVM. III. Bp. 1928. 136. l. (Doborszky-nak ívn.)

DOBOVSZKY József építész

Szentes, Felsőpát ref.t. 1912

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 406-407., ill.

Dobrovszky József építész

a Túrkevei fiú- és leányiskola tervpályázatán az I- és II. díjat nyerte.

Magyar Építőművészet

1908. 4. sz. 28. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

M.D.K.

Dobovszky József, szentesi epitész

terverte a kunszentmártoni izraelita templomot, melyet a lap egy jényképpel közöl.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

ápr. 18. sz. I. old.

Dobovszky József

M.D.K.

szentesi épités

terveri a Szentesen

épitendő egyemeletes ele-

mi iskolát és tanitói lakot.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

aug. 9. sz. 11. old.

MDK

Dobozi Mihály bpesti épitész

a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara székházépületének pályázatán II. dijat nyert

Kamarai székház tervezése. Magyar Épitőmüvészet 1909. 4. sz. 32.l.

MDK

Dobozi Mihály bp.i épitész

1200 koronás I. dijat kapott

A karcagi városház tervpályázatán...
Vállalk. Közl. 1909. jul. 4.21. 4. 1.

M.D.K.

Dobozi Mihály, lepesti építész

terve 1200 K-ás első x)
díjat nyert a karcagi
városháza pályázatán.

x) helyesbítés a júl. 28-i sz. 11. old.
Dobozi a harmadik díjat kapta
(400 K.)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

júl. 21. sz. 12 old.
+ júl. 28. " 11 "

Dobozi Mihály
iparművész

M.D.K.

„Scurhe gém" munkája Hollóhára
„ismert figurája.

Mohnár László
~~Kovács Péter~~: A hollóhán porcellánról.
Művészet, 1961 julius. – 28 l.

M.D.K.

Dobozi Mihály, Budapesti építész

második díjat nyert
a kolozsvári Kereskedelmi
és Iparkamara székházának
tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.
ápr. 21. sz. 14. old.

Doleczi Mihály

budapesti épitész

a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara üzlethaz épületének pályázatán

II. dijat nyert.

Magyar Épitőművészet

1909. 4. sz.

32. l.

DOBOZI MIKLÓS

A Dél-pesti k órhá z tervpályázaton első dijat nyert terv egyik alkotója

---

Dé l-pesti kórház. Tervpályázat 1964. Összeáll. Pernye Edit. Bp. 1966.

Dobai Miklós

Munkatársa az egyik díjazott pályamunkának

Gárdonyi Jenő: Kísérletek az új Technika Hídra pályázat eredményét

Magyar Nemzet 1970 VII.7 8old

Doboczi Miklós

Zalaváry Lajos terve /Munkatársak: Csontos Csaba, Dobozi Miklós; belsőépitész: Detre Villő, szerkezettervező: Horváth Z. Kálmán/ az alábbi pályázaton 80.000 forintos dijat nyert.

Molnár Péter: A MTESZ Székház tervpályázata 1970. Magyar Építőmivészet, 1970. 1.sz. 3-7. lap /Tervismertetés, képekkel/

Dobrozi Miklós

az alábbi pályázaton megvételt nyert egyik terv egyi
szerzője.

dr.Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének
tervpályázata,1970. - Magyar Ép.műv. 1971.4.sz.2-4.l.

Dobozi Miklós

A Müszaki Egyetem Leánykollégiuma, 2000 adagos konyha és étterem, Budapest. /Zalaváry Lajos épitész, M.Hornieczek Klára belsőépitész./ - Ism: Csontos Csaba - Dobozi Miklós, Magyar Építőművészet, 1968.5.sz.48-49. l. - Kubinszky Mihály, uo.50-52. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Dobozi Miklós

Zalaváry Lajos és munkatársai /Csontos Csaba, Dobozi Miklós, Detre Villő és Horváth Z. Kálmán/ terve nyerte az egyik első díjat az új MTESZ székház tervpályázatán.

Jócsay Andor: Milyen lesz az új MTESZ székház?
Budapest, 1970. 12.sz. 27-29. l.

Dobozy Miklós

Csontos Csaba - Dobozi Miklós: Leánykollégium, 2000 adagos konyha és étterem, Budapest. - Építész: Zalaváry Lajos, belsőépitész: M. Hornicsek Klára, /fotók: Heltai László/ /Ismertetés/

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz.

48-49. l.

Dobozi Miklós építész

Zalavári Lajos - Szőke Mátyás - Csontos Csaba - Killer István

60 ezer forinttal jutalmaztál pályamúvüket az esztergomi Vashegy és Vásmúzeum építészeti Zialakítására Zíszt pályázaton

Magyar Nemzet 1972 október 4
6. old.

Dobozi Miklós, építész /Közti/ 3.) Folytatás.

Festetics kastély helyreállítása, Keszthely. Építész: Csontos Csaba, Dobozi Miklós, Szalaváry Lajos és Detre Villő /Közti.

1. Az arcképes lépcsőház a György-szárnyban. /repr./
2. A Vörös-szoba mennyezete, Helikon-szárny, I. emelet. /repr./
3. Kandalló helyreállítás a Tükör-teremben, Taszilo-szárny. /repr./
4. Az új ebédlő és tálaló a Taszilo-szárnyban. /repr./
5. Az Orszlános kútház nyugat felől. /repr./
6. Az -"- kút részlete. /repr./

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 42-44-old.

Dobozi Miklós, építész /Közti/ 2.) Folytatás.

Festetics kastély helyreállítása, Keszthely. Építészi Csontos Csaba, Dobozi Miklós, Zalaváry Lajos és Detre Villő /Közti.

3. Keleti főhomlokzat. Főbejárat a helyreállított erkéllyel. /repr./

1. Földszinti alaprajz
1. Télikert, 2. Lámpás grádics, 3. Billiárd terem, 4. Arcképes lépcsőház, 5. Kápolna, 6. Déli főlépcsőház, 7. Kocsiáthajtó, 8. Nyugati árkád, 9. Félköríves lépcsőház, 10. Torony kocsiáthajtó, 11. Északi főlépcsőház, 12. Északi lépcsőház,
A helyreállítás utáni funkciók: a) Városi könyvtár, b) Zeneiskola c) Múzeum, d) Igazgatás, e) Vendégszobák

/repr./

2. Emeleti alaprajz
1. Helikon könyvtár, 2. Vörös szalon, 3. Georgikon szoba, 4. Lámpás grádics, 5. Kápolna, 6. Arcképes lépcsőház, 7. Képgaléria, 8. Hercegné szobája, 9. Fehér szalon, 10. Déli főlépcső, 11. Volt ebédlő, most koncertterem, 12. Dohányzó, 13. Mobil büfé, 15. Goldmark-szoba, 16. Félköríves lépcsőház, 17. Torony csigalépcső, 18. Északi főlépcsőház, 19. Bevezető folyosó, 20. Rendezvény igazgató, 21. Ruhatár, 22. Dohányzó, 23. Tükörterem, 24. Bálterem, 25. 26. Kistáncterem, 27. Tálaló, 28. Új ebédlő, 29. Lakosztály folyosó, 30. Északi lépcsőház, 31. Zöld lakosztály, 32. Barna lakosztály, 33. Kék lakosztály, 34. Rózsaszín lakosztály

/repr./

3. A kastély ebédlőterme, ma koncertterem. /repr./

4. A Helikon könyvtár az új klasszicizáló mennyezettel. /repr./

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 39-40-41.

Dobozi Miklós, építész (KÖZTI). 1.) Folytatás.

Festetics kastély helyreállítása, Keszthely. Építész: Csontos Csaba, Dobozi Miklós-Halavány Lajos és Detre Villő (KÖZTI).

1, A keszthelyi kastélyos kertjének főkapuja a város felől. (nappal)

2 2. A kastély nyugati homlokzata a Helikon-tó felől (Fotó: Detre Villő)

Magyar Építőművészet, 1986.5., 38-old.

Dobozi Miklós, építész

s. Csontos Csaba – Dobozi Miklós: Csillagvizsgáló, Piszkéstető, 1975. (rézpr.)

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 31. old.

M.D.K.

Dobozi Miklós épitész

A Zánkai Központi Úttörőváros tervpályázaton
III..díj

Társtervező: Galaváry Lajos- Csontos Csaba-
Kádár István- Marosi József- Falat Imre-
Tolnay Pál- Csillag József- Szabó Attila

Magyar Építőművészet 1966/2. 6-12.l.

Dobozi Miklós épitész M.D.K.

Budapesti uj Sportcsarnok tervpályázaton
B feadatnál dijzzva

Társtervező: Zal váry Lajos- Csontos Csaba

Magyar Épitőmüvészet 1966/6. 6.1.

M.D.K.

Dobozi Miklós épitész

Budapesti uj Sportcsarnok tervpályázatá n
A/ feladatnál d ijazva

Társtervező: Zalaváry Lajos- Csontos Csaba

Magyar Épitőmüvé sze 1966/6. 6.1.

Dobozi Miklós, építész

Környezetrendezési tervért I. díjat kapott.

– : 1968-ban kezdik meg az új sport-csarnok építését 9

Bp. 1966. nept. 9.

NÉPSZABADSÁG

DOBOZI Miklós

MADOSI Miklós: Béla Szabó. [építész Dobozi Miklós] = Opelon 1985 8-9. ill

DOBOZI MIKLÓS építész

Bojár Iván András. A Nagykörút régi- új arculata. – NSzB 1994. nov 4.
VIII. ill

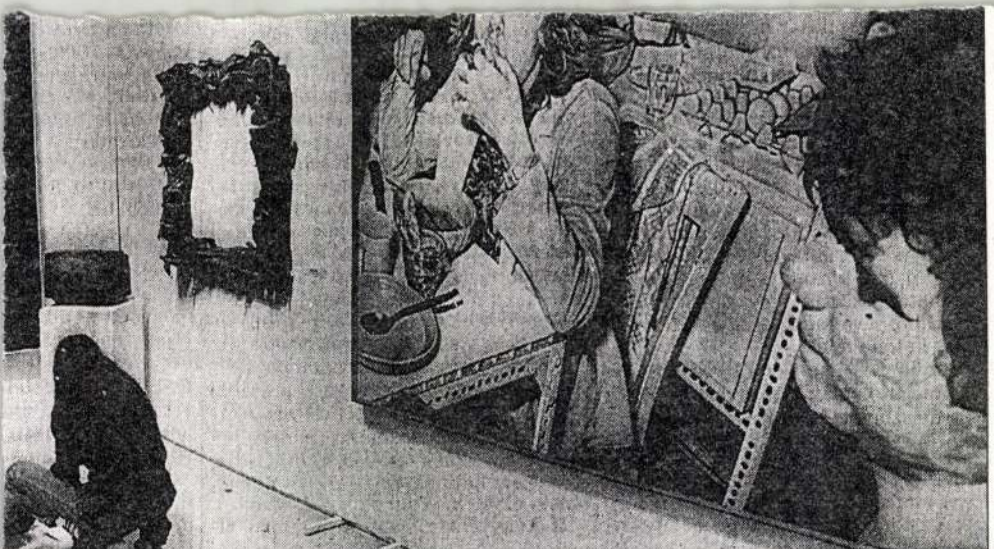

RÉDEI FERENC FELVÉTELE

két, amely a hírek
múlva működésre
lna. Azét a Műcsar-
óelőzetesek szerint
legpompásabb ha-
lesz. Ezt nem ki-

tése miatt –, hogy szerepel a kiállításon *Deim Pál*, mint a szentendrei hagyományok letéteményese, mint a magyar avantgárd hangjának mai legtisztább intonálója. De hová lett mellőle a finom kultúrájú többi szentendrei,

lizmusig, a primitivizmustól az új univerzalizmusig, az imagista festészettől a meditatív távol-keleti kultúra popularizálásáig. Valamint a külföldi szakirodalom intellektuális pilléreit Achille Bonito Ollivától Joachimidesig, Tony

Dobozi Mihály

Szürke gém: porcelán
Formatervező: Dobozi Mihály
Dekortervező: Kocsor Sándor
1958
Tekeü-fehé rep.

Sikota Győző: Hollóházi kerámia. Bp 1961.
151

MDK.

Doboy János

nyomdász

Gyulán eltalt nyomda tulajdonos nekrologja. Önerejéből küzdi fel magát. Lakatosfia, zegény sorsú. Szabadkán nyomdász tanonc és lapkitordó. 18 éves korában már nyomda vezető. Katonai végkielégítésből nyomdát vesz Gyulán. Lapot szerkeszt „Békés". Polgarmesterré választják, de naponta dol. Gozik a nyomdában tulálóig.

(Sch. D) Doboy János. Grafikai Szemle 1896 évf 4 z. 58 l.

mdk

Dobozi János bognár céhmester

1842-ben

Horváth Loltán: Egy mezőváros léhes Spara
Vagykőrös, 1943. 130. L

DOBOVSZKY József építész

rk. iskola, Szentes, szecessziós

BUGÁR MÉSZÁROS Károly: Szentes, Műemlékek.
Bp. : TKM, 1990. - (TKM kiskönyvtára ; 388.)
13.p.

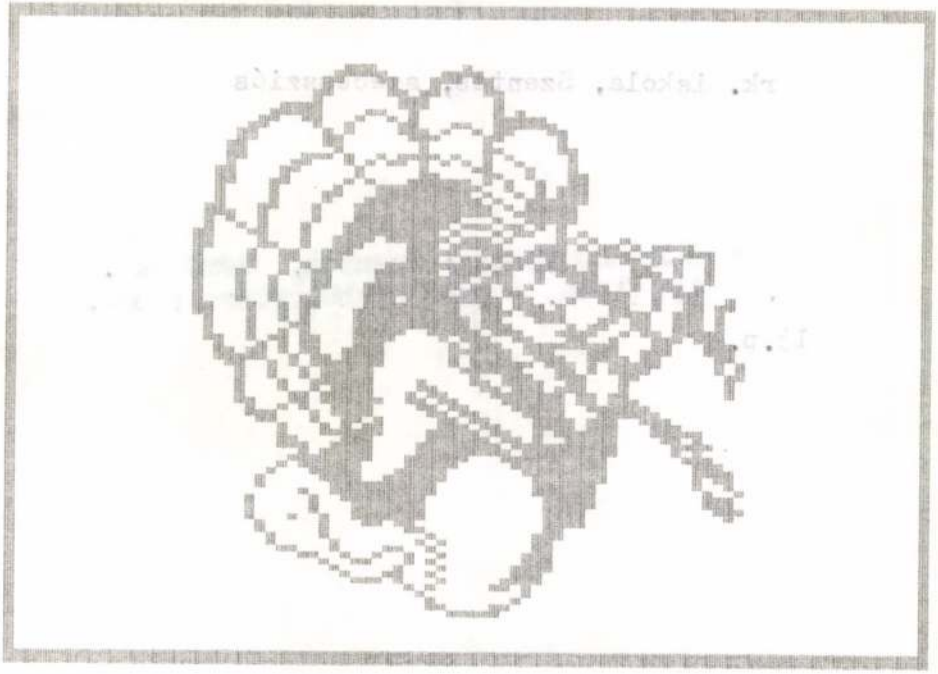

Dobovszky József

Hajduhadházi város-
ház és nagyvendéglő
tervpályázatán I és
II. díj.

Művészet 1910. 393 l.

0 ✓

Dobovszky József István építőmester

Rózsa Gábor: A magyarn szecesszió egyik termékeny alföldi mestere, Dobovszky József István építőmester fél életei (1882-1930) - Országépítő, 2000/4. 25 - 26. lb

DOBROCZKY IGNÁC, szijgyártó céhmester

Az egri Szijgyártók a nyereggyártók és a kereskedők ellen panaszkodtak, a nyergesek jogtalanul oly munkát is készitettek, amelyek nem illették őket.-Artikulusaik tiltják, hogy egyik mesterség a másik munkájába avassa magá
A kérvényt aláirta Dobroczky Ignác céhmester is.
167.old. 50.jegyz

LÉNÁRT ANDOR: Az egri céhek és a Magisztrátus a 18-19.szazad fordulóján 155.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, XIII. -1975.-Eger, 1975

46. Dobróka, g. k. fatemplom.

1733. „ligneum secundum ritum, ipsor commode provisum". (O. L.; C. P. D. A. 1733. jan. 26.)

1737. „Ecclesiae structura est lignea status mediocris." (O. L.; C. P. D. M. 1737. szept. 4. No. 1.)

1738. „Ecclesiae structura lignea, mediocris status." (O. L.; C. P. D. M. 1738. máj 4. No. 1.)

1747. Bilkénél: „Filialem habet Dubroka . . . in qua etiam ecclesia datur . . ." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1798. már teljesen elavult állapotban van. (Lehoczky IIIb. p. 241.)

(Bereg m.)

Domfaép.

ob kultúrréteg

kezdetleges épületek voltak egy előttük álló haranglábbal vagy fatoronnyal; sok esetben még ez is hiányzott. Az egyházi conscriptiokban és visitatiokban gyakran előfordul a „stramine tecta" megjelölés. A szalmafedél is csak a falusi házakról mehetett át a templomépítésbe. Ezek mind azt bizonyítják, hogy már nagyon korán kialakult ősi, kezdetleges formával van dolgunk, melyet máshonnan, mint parasztházból nem is tudunk levezetni. Az egyetlen nyugati elem a fent említett poligon záródású alaprajz, tekintve azonban, hogy a feljegyzések, illetőleg a rajzok a XVIII. századból valók, még azt is feltehetjük, hogy röglön a kiindulásnál még ez a különbség sem volt meg, hanem csak később lakult át.

Nehezen gondolható, hogy a nép, minden kényszer ellenére is, máról holnapra eldobta volna a tárgyi kultúrájának megszokott formáit és az idegen, előtte ismeretlen és érthetetlen formákat, mint átérzett és átgondolt sajátját alkalmaza volna. Ma az az általánosan elfogadott nézet, hogy főleg a nép tárgyi kultúrája „gesunkenes Kulturgut", a [illegible] setleg levetett elemeiből [illegible] erűen [illegible] lehet elint[illegible] fokán

M.D.K.

Dobroláu
lakatos

A Helikon kámpotár hátsó-feljáratának
a „lámpásgrádics"-nak vasrácsozatát készítette.

Pécsely Piroska: A keszthelyi Festetics-kastély és belső berendezése 51 l.

Dobrolán József
lakatos

M.D.K.

A keszthelyi kastély vasrácsozatát készítette:

Pécsely Piroska: A keszthelyi Festetics kastély és belső lerendezése. 36 l.

Mdk.

Dobrolan József keszthely i kovács mester

végzi a kastélyban a lakatos munkát. A mai Helikon könyvtár tátsó feljárata-nak az egykori kis „lampás gráditz"nak rozettás, copf stílusu kovácsoltvas rá-csozatát 1799 ben készitette:

Magyar Műemlékek, Keszthely Műemlékei
1962. 103. l.

M.D.K.

Dobrolán József
lakatos

Lépcsőrács
(repro.)

Péczely Píroska: A keszthelyi Festetics kastély és lebő berendezése 3 Sl.

M.C.M.

Jeanne Pastré
Artiste

Peintre
(Paris)

Jeanne Pastré : 37, Rue Boileau, Boulogne-sur-Seine

Dobronai Ferenc

Erdőkürt (repr.)

Valóság X. (1967.) 9. sz. 80. l.

Ø Dobronicz György

ötvösnias, Szombathely

1620.

l.

Horváth Tibor

23. l.

Dobromieszka Adelina
keramikus

a kiállításon szerepelt.

Dr. Vajkai Aurél: A magyar képzőművészek és iparművészek szövetsége Veszprém megyei munkacsoportjának kiállítása a Rokonyi Múzeumban. KÖZÉPDUNÁNTÚLI NAPLÓ, 1957. nov. 15.

Dobronya vár

Zólyom vm

l.

Hadtört. Közl

1914. 595. l.

Huszka

Homokay László:

Vállon alól, ~~kisny~~ kisz
ra fésült haja fodoritott,
~~[illegible]~~ látható, nyakkend
~~gombolója~~ legfelül be van

„HOMOKAY LÁS
SZINIGAZGATÓ
alól jobbra: „HUSZKA";
a lap hátán pedig „Homok
nyomtatott szöveg ol

Fametszet, méretei
Metszette: ~~Hom~~ H

Lénhárdt Ede: A m.

Lapa 8:

Dobronya vára

(Dobronivá)

Zolyom vm.

kéjjel

Janota I

195—199. l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Dobromja vára

l.:

Fraknói Vilmos

Werbőczi István
életrajza.

M. Tört. Életrajzok
Bp. 1899. 125. l.

u.o.
vonatkozás repr. (231. l.

kezeitez kintelt

talányokra vonatk.

mutatás

Elszámolás. MAB

	összeg
lás	20.000.—
	10.000.—
	10.000.—
	10.000.—
	10.000.—
	7.414.60
Szlvó	2.331.33
	69.745.93

Dobronyai árpádkori templom

1.

Dívald 1927

45. l —

Dobronyai rk. tem-
plom szárnyasoltára

Czobor-Szalay II. 293. l

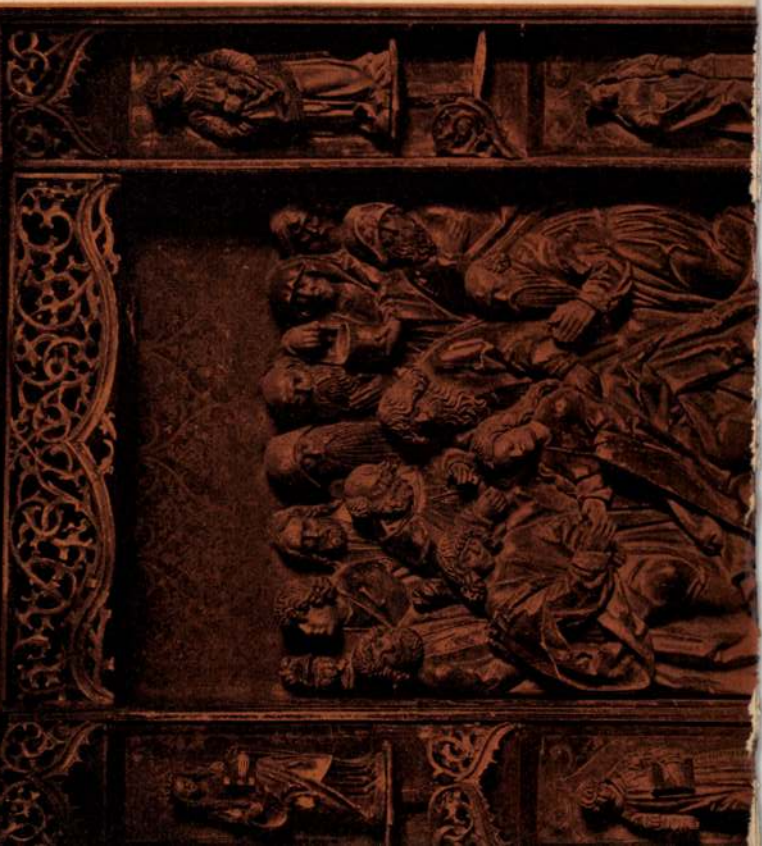

ségről nincs tudomásunk. Az ország nyugati részén egyes építkezé
de tulajdonképeni tevékenység az országnak ezeken a vidékein
csak a XVII. században kezdődött. Itt különösen erősen előtérbe
lép az ellenreformáczió két legbuzgóbb harczosának, Pázmány
Péter esztergomi primásnak és Esterházy Miklós nádornak
befolyása. A sok nagyszabású, gazdag belső diszítésű barok
épületet, a mely Nagyszombatban, Trencsénben, Nyitrán és még
sok más helyütt van, vagy közvetetlenül a két említett férfiúnak
vagy legalább is az ő befolyásuknak köszönhetjük. A XVIII.
század közepe táján ezt a barok stílt fölváltotta a rococco
Mária Terézia-stílus, melyet Fischer von Erlach szellemében
Magyarországon főkép Hillebrand Róbert császári építőmester
képviselt. Ő építette a budai királyi várpalotát is.

Építészetünk ezen útjával nem teljesen párhuzamos

333. ábra. Faragott óltár. XVI. sz. eleje. A dobronyai róm. kath. templomból.

Dobronyai Sz. Mihály
templom
(Dobrá Niva Zólyom)

l.

Ger MRE 31. l.

1338. Beck Ö.F.
Sz.Veszprémben 187

Zipernowsky Káro

4 van ábrázolva.

Nyak töveig, [illegible]
csiptetővel. Hátrafésü
leberetvált. Körirata:
ZIPERNOWSKY KÁROLYNA
10 ÉVES FENNÁLLÁSA EMLÉKÉV
jelzése pedig jobbró
Hátlapján [illegible] talapz
virágváza alatt e szöveg o
SVLET 10 ÉVES JVBILE

Bronz-dombormű, pe
6,5:6,5 cm. -- Lelt.sz.133
ajánlat (917-912) 1912 jun
912). -- Kifizettetett 1912
tott 1912 julius 8-án (144

1 alapján

Sz
Át
12

Dobronyai román-
kori templom

l.

Szabóárpej.

278, 279. l.

Dobroszláv Lajos

Tata, Horthy Miklós-
út 5.

l.

Győr dunántúli tárl
1944.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dobronya vára

Zólyom vm, megszállt

Dienes Adorján

Regélő romok

Rozsnyó, 1940.

432. l.

MDK

DOBRONYAI MIKLÓS kanonok

fejezte be az egri nagypréposti palota építését.

Gerő László: Egger... Budapest 1954.p.58.

Képzőművészeti Alap kiadása.

M.D.K.

Alexius Dobros

Olasz kőmüves 1551-ben, már csak 6-10 ember dolgozik.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein. I. közl. 175. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

Dobozy Miklós, építész MDK

A pesterzsébeti új kórház építészeti terveit Zalaváry Lajos, Csontos Csaba és Dobozy Miklós Kérítették.

(Rajz – Repr)

– Ilyen lesz a dél-pesti kórház 6

ESTI HIRLAP, 1964. júl. 17.

MDK

Dobozyné Serédy Kató

Japán mesék

Japán naptár

Ex librisek, razjok

M. rajztanárck o. egyesülete kiáll. N.Szal.
1922. máj. 20. 1.

M.D.K.

Dobory Bartholome, ötvös

neve 1575-1599. között számtalan leírási változatban fordul elő pozsonyi okiratokban (Dobossy, Dabóssy, Tabosi, Tabisi, Tewosi, Thowozy); 1575-ben, mint ötvöslegényner, pöre támad Schaffaritz ötvös legényével; 1583-ban gulai származásunak mondják, mesterremeket készít; 1585-ben, mint mester, tanulóul fogadja Marthon Schuhock-ot; 1589-ben felfogadja ./.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 56. old.

M.D.K.

Dobozy Bartholome, ötvös

... Schaffaritz elbocsajtott tanulóját; 1592-ben első céhmester, felszabadítja Wolfgangus Kalauthucz nevű tanulóját; új tanulója Sulli Andreas; 1594-ben ez utóbbi is felszabadul, ekkor Tereckh Illesch lesz az új tanonca; 1599-ben az ő házában tanácskozik a céh.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 56. old.

DOBRONOCZKY András egri piktor, a Jókai u.5.sz. házban /Hrsz.361./ bérlő 1820-25 között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Dobronoki, épitész

Győri Szemle, III.,1932.98..

Szabady Béla: Az ifjabbik Draskovich György szerepe a soproni jezsuita-kollégium megalapitásában.

Dobronovszky András

piktor az 1820-as felujítási munkálatok során az egri megyeházán dolgozott.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

351 l

Dobronovszki András

„piktor" Egerben 1825 körül.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

3151

M.D.K.

Dobronovszky ... András egri festő

egyik vásárlója Szihora
györgy 1808-ban elárvezerett
festő műhelyének.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

257. old.
+320. "

DOBRONOVSZKY András egri piktor. $1^{8}11$-23-ig szerepel az adókönyvekben, amikor a város I. negyedének IV. fertályában lakik és szőlője van. $1^{8}o^{8}$-ban --+ Szikora György műhelyfelszereléséből vásárol, $1^{8}o9$-ben az upponyi oltárt és szószéket márványozza és aranyozza, valamint a templomot kivül és belül kifesti. Az egri megyei levéltár évszámjelző pléhtábláit $1^{8}1^{8}$-19 között festi és $1^{8}25$-ben a megyeházán a közgyülési és birói felirati táblákat pingálja ki.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.

A 6, 7, 11,

7. HALÁSZOK

Dobozy, Dobossy,
Dabossy, Tabosi
Tabisi, Tewosi
Thowozy, Bartholome
ötvös 1575-1599.
Hoffmann Porsony 56.C

Hoffmann Südost

Dobozy Imre, író, újságíró

Farr László: Új emléktáblák a fővárosban. Fórum.

Táblával jelölték meg a közelmúltban Dobozy Imre egykori lakóházát, a Szent István park 15. sz. alatt.

Budapest folyóirat, 1988., 8., 10., 29-old.

Dobozy Bertalan

Háromszáz év a pozsony

1594. keresztelő szent János napján *Bartolme Tewosi* felszabadítja Sulle Andreas nevű tanulóját, ki nála 5 évig inaskodott.

1594. szent János napján *Bardollomeus Tabossy* 5 évre tanulóul szegődteti magához «seinen Ler Buben»: Tereckh (= Török) Illesch-t. Jó magaviselete után kapjon egy tanuló-ruhát.

1599. júl. 17-én az egész czéh összegyülekezik *Bartolome Dabossy* házánál, hogy ott bizonyos ügyekben tanácskozzék.

átogatnak nagyon is vegyes anyaggal dol-
gozó fővárosi aukciókat, ahol — mint a ta-
pasztalat mutatja — legtöbbször csak az árak
nesterséges és egészségtelen fölhajtásához
yujtanak segítő kezet s végeredményben
rtanak a muzeális ügynek. Az ideális álla-
ot az, ha a múzeum közvetlen a forrásból
zerzi be anyagát, mert elvégre is a múze-
mnak feladata nem az ügynökök megélhetés-
énck biztosítása. A vidéki közönséget még
önnyű volna rászoktatni arra, hogy eladásra
zánt tárgyait közvetlenül a múzeumhoz vigye;
gy az eladó is nyer, meg a múzeum is.
Ezzel természetesen nem akarjuk mondani,
ogy a múzeumnak ügynöktől, kereskedőtől
eljesen el kell zárkóznia, mert vannak esetek,
ikor az élelmes felhajtó egyenesen nélkü-
özhetetlen. S azt se mondjuk, hogy az
ukciókról nem kell tudomást venni, csak
endszert káros az aukció útján való gyara-
ításból csinálni; van árverés, melyen ott *kell*
nni. A 250 lirás velenczei Giordanot azon-
an nem aukción szerezték s nem kereske-
őtől vásárolták. *Gerevich Tibor.*

Dobózy János

épitesz

l.

Erődi – Bodnár

207. l.

115. kép. *Santacroce*

ifj. DobozyLajos klz.
Magyar légipostabélyegek

IV-ik Képzőművészeti, Fotóművészeti Kézügyességi és Bélyegkiállitás. Bp. 1936. december
6 l.

169. kép. *Magyar szobrász 1480 körül: Szent János evangelista.*

megjan

Dobozyné Serédy Kató

A HALHATATLANSÁGOT KERESŐ KIRÁLYFI ÉS ÁLDOZAT, *avagy mi történik éjjel egy fiúintézet éléskamrájában.* Ezeket a címeket viseli két nagyon érdekes és artisztikus füzet, mely a Kis Magyarok Színházának I. és II. köteteiként most jelentek meg Rózsavölgyi és Társa kiadásában. A szellemes és nemes hazaszeretettől áthatott szöveget Julia néni, művészi díszeit és gazdag képsorozatát *Dobozyné* Serédy Kató rajzolta. Irodalmi és művészi tevékenységünk feléledésének biztató jele ez a két kedves könyv, amelynek vonzó tartalma, jeles és művészi tehetségre és nemes ízlésre valló, ötletes illusztrációi a béke-évek boldog hangulatát ébresztik az olvasóban. Nemcsak az író és a rajzoló-művész, hanem az áldozatkész kiadócég is büszkék lehetnek ezekre a tetszetős kiadványokra. Áruk a mai viszonyokhoz mérten elég olcsó, kötetenként csupán 700 korona.

Magyar Iparművészet
1923. 24. l.

lehetővé, hogy jóakaró párttagok segítségével a Társulatnak új jövedelmi forrásaiból új eszközei támadnak a lap anyagi feltámasztásához.

Ezért, e munka sikere érdekében kérjük t. Tagjaink szíves jóindulatát és közreműködését elsősorban a tagsági díjak pontos beküldésével és új tagok gyűjtésével.

Taggyűjtő ívekkel szívesen szolgál

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET SZERKESZTŐSÉGE

Székesfővárosi házinyomda. 1923

Dobozyné Serédy Kató

Kis magyarok szinháza 2 kötet 1923 illusztrált. A népköltészet varázslatos frissesége árad szét a rajzokon. Gazdag fantázia, önzte életörön lobog vonalai felett.

Magyar Grafika

1923. 77. l. (Kis mellékletet)

1922. ~~[illegible]~~ 10. sz.

~~Gyár - utca Pécsett VI. 196~~

Dobozyné Seredy Kata

Vehány mesekönyve a fővárosi Pedagogiai Könyvtárban

U. - 4098.

M. Grafika. 1922. 10. 12. (Képmellékletet.) - 1923. 77. l. - MI. 1923. 24. l. (A halhatatlanságot keresö királyfi.) - Mor. 1938. szept. 14. (Amerikai (ry-li:) mesekönyvek.) -

~~Pesti Naptó~~ PN. 1938. szept. 11. (Amerikai mesékönyvkiállítást rendez Bpesten egy m. származásu newyorki könyvtárosnö.

Szabadkai Máv. Mozdonyvezetők otthona

VI. 227

Dobozyné Sereti Kató,

grafikus. 1913 – 18. a bpesti képzőművészeti főiskolában tanult. 1922. Dorian Gray és Emlékkap c. vízfestményével és 4 graf. művével a M. Rajztanárok Orsz. Egyesületének a Nemzeti halonban rendezett kiállításán szerepelt. A halhatatlanságot kereső királyfi és Áldozat c. illusztrált mesekönyvei 1923 – jelentek meg Bpesten. Ezután Amerikába költözött, hol nehány év alatt Kate Sredy néven a legkedveltebb mesekönyv illusztrátorok egyike lett. Fehér szarvas c. mi tárgyú illusztrált mesekönyvével 1938. az amerikai könyvtárosok nagydíjat, a Newberry-díjat nyerte. Ugyanez évben A. Markovitz, a newyorki Public Library könyvtárosa

Budapesten a Pedagogiai Szemináriumban az amerikai gyermek képeskönyvét, ezekkőzt D. legyirabb műveiből kiállítást rendezett.

Szédy Katalin

1913/14 - 1917/18 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

1932-33. 131.C.

Dobozyné Szécsy

Kata.

Festő

U. 4098

Fenn Amerikában él.

Atya Szécsy P. Lajos
gimnáziumi tanár,
65 éves korában Budapesten halt el 1925.
május elején.

Magyarság. 1925.
máj. 9. (Halálozás.)

Leitungsröhren — von einer hochentwickelten Zivilisation des Alltags sprechen.

Eigenartige Lichter setzen Fehérs Forschungen über die einstige *soziale Struktur* der Bulgaren auf. Seiner Annahme nach dürfte es drei Kasten bei ihnen gegeben haben, die sich durch eigene Haartrachten auszeichneten. Die breiteste Schicht des Volkes trug den Schädel kahlgeschoren ; die Herrenkaste hatte eine kahle Schädeldecke, nur vom Hinterhaupt hingen drei hartgeflochtene Haarsträhne über den Rücken herab. Allein der Fürst selbst hatte das Vorrecht einer ausgiebigen Haarkrone. In Hinsicht des Familienlebens herrschte bei den Altbulgaren die gemeintürkische Polygamie vor, was sich aus den viel zahlreicher vertretenen weiblichen Grabstatuen beweisen lässt.

Über die *auswärtigen Beziehungen* der Altbulgaren, von Westeuropa bis nach Ostasien, haben schon seinerzeit die Forschungen über das bulgarische Manichäertum und seine Zusammenhänge mit den Katharern und den südfranzösischen Bougres manches Licht verbreitet. Fehér baut nun dieses internationale Kulturnetz in den Details weiter aus. Wertvolle Hinweise auf das alttürkische Gebiet an den Uralabhängen und an der Wolga, dann solche, die nach China, Turkestan, Indien, Persien, Mesopotamien, Armenien führen, vielfache Kreuzungen mit dem byzantinischen Weltreich ergeben ein vielfältiges Bild des internationalen Verkehrs im frühen Mittelalter. Für uns sind aber wohl diejenigen Teile des Werkes wichtig, die sich mit den Beziehungen sowohl zum Territorium des heutigen Ungarn, wie auch zu den ethnischen Vorahnen der Magyaren noch in Russland befassen.

Dr. Géza Supka

Dobozyné Seredy Kató

1922. máj. MROE

kiállo Nemzeti szalonban

Dorian Gray, vízf.
Emléklap, vízf. és 4 grafmin.

Charlottenburg h. n. II. 150.

MDK

Dobozyné Serédy Kató

Dorian Gray, vf.

Arcképtanulmány, cer.

Emléklap, vf

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N.Szal.
1922. máj. 2o. 1.

MDK

Dobozyné Gerédy Kató

M.Rajztanárok Orsz. Egy. kiáll. Magyarság, 1922, V. 28.

ablakos, Fellner Jakab műve, 1772.

55/

Dobozyné Serédy Kata

M.V. /Mátrai Vilmos/: "Két magyar meséskönyv" cimmel ir a müvész rajzairól, melyek az "Apró emberek szinháza" c. sorozat két első kötetét illusztrálják.
A kritikát a Kultura c. rovat közli.

Élet, Bp. 1923. jan.14. XIV. évf. 1. sz.
21. lap.

Ki a leggyorsabb pincér?

Reggel óta folyik a budapesti pincérek nagy sportcsatája

Írta és rajzolta: Petschauer Áttila

Tegnap az egyik dunaparti vendéglőben vacsoráztam. A szomszéd asztalnál »szörnyeteg« gyilkolta a pincér idegeit.

— Csináltasson nekem egy hagymás rostélyost, röseibnival.

— Igenis. Savanyút parancsol?

— Van házi uborkájuk?

— Káposztával töltött vörös paprikánk van.

— Akkor hozzon kettőt, de nagy legyen és ne spricceljen belőle az ecet. Lyukast nem fogadok el.

Pincér el és a szigorú vendég nyála már előre csurgott a röseibniért. Mögöttem egy másik asztalnál *kövér pasas* kínozta Pistát. Gyötörte, faggatta. Pista »türelemszobor«. Hallgatott. Legyezte magát a tányérral, fülét lefelé tartva várta az intézkedést. Nem szólt egy szót sem, mert ő tudja jól, hogy kár ilyenkor minden elpocsékolt mondatért.

A szörnyű »pincérgyilkos«-ban görcsös vágy tombolt. Kínozta Pistát, aki a kismenü-rendelés után akadályokat nem ismerve rohant és világrekordidőn belül hozta a kívánt eleséget. Futás közben — ismerem — biztosan ezeket gondolta:

»Te pörkölt. Édes piros színed van, mintha a nap sütne rád. Ott uszkál zaftod közepén a színhús, de kár, hogy ennek a ronda pasasnak a gyomrába kerülsz.«

Gondolkodás után *nyájasan mosolyogva* tette le Pista az asztalra a pörköltet.

Általában a pincérek türelmesek, mosolyognak és angyalok. A vendégek — tisztelet a kivételnek — *követelőzők.* A Lajosok, a Gyurik, a Marcik idegeit öli a vendég. Tudom magamról. Engem például ismernek, összes bolondságaimat tudják és ha étterembe lépek, előre kiabálják, hogy »*a szerkesztő úrnak háromnapos fekete kenyeret!*« Ez tudniillik egyik »bolondériám«.

Tegnap is ott állt előttem a *Mária Terézia csillár* alatt *Sándor főúr* és mély tisztelettel terjesztette elő a számlát, melyet gondterhesen vizsgáltam, később könnyelműen gyűrtem össze.

Gyűrés után Sándor megszólalt.

— *Remélem, kérem holnap el tetszik jönni a versenyünkre. Nagy pincérmérkőzés lesz a Millenárison reggel kilenckor.*

— Igazán?

— Tessék elhinni, *a pincér idegei is felmondják sokszor a szolgálatot.* A pincér rohan, szalad, tönkremegy. Nem marad más hátra, mint a sportolás. A vendég, tetszik tudni, ebben a sóher világban *hámozott luftballont* és *kirántott bárányfelhőt* akar. Szomorú a pincérsors. De mi az ilyenen is nevetünk. *Az idegölés ellen kitaláltuk a sportolást.*

— Sándorkám, vannak lusta pincérek is, akik mindig csak sertéskarajt ajánlanak káposztával, vagy borjúvesést, vagy sültesirkét. Ezek biztos nem vesznek részt a versenyen.

— Tessék csak holnap reggel kijönni. Megnyugtatom a szerkesztő urat, *a lusták nézni fogják a küzdelmeket, de a szorgalmasak, a pikkolók, az éthordók káposztával, feketekávéval, tányérokkal felszerelve ugrálnak majd át a gáton és szaladnak a stafétában.*

Természetesen eleget tettem a szíves meghívásnak.

Rohanó főurak

Reggel kilenckor kint voltam már a Millenárison. Estélyi ruhás bárlányok ruzs nélkül csicseregtek a tribünön frakkos főurakkal és pincérekkel. Krupiék, zsetonosok, éjszakai ismerősök várták a verseny megkezdését.

Lent a pályán »*egyenruhás*« (már úgy értem éthordó-egyenruhás) *rendezők* parancsnokoltak. Nagy kiabálás, szaladgálás ide-oda és megjelennek a versenyzők.

Felállnak a *négyszer százméteres staféta* futói. A dresszek szépek. Van itt olyan pincér, aki szmókingban és futónadrágban, frakknadrágban és sportdresszben áll a starthoz. Futócipő nincs. *Harisnyában* futnak a pincérek.

Start, rohanás. Biztatás. Vendéglő- és kávéháznevek röpdösnek a levegőben.

— Gyerünk *Weingruber!*

— *Miskolc* ne hagyd magad!

— Ne úgy szaladj, mintha limonádét rendelnének.

— Főúr, fizetek!

Egy futó felkiabál a mulató népnek:

— Igenis, kremássan!

Derülés és elsőnek szakítja át a célszalagot a **Belvárosi kávéház** *Auspitz* nevű futója. A csapat tagjai *Mészáros, Nagy* és *Ranyó* ölelik, csókolják.

Futóverseny káposztával

Nagy izgalom előzi meg a *tálcával, tányérral és töltöttkáposztával egybekötött futóversenyt.* Budapest legjobb éthordói és kávéházi felszolgálói szaladnak száz méteren tányérral, pohárral és káposztával, hogy elnyerjék »*Budapest legjobb éthordója és kávéházi felszolgálója*« címet.

Rengeteg az induló, csak délután lesz döntés.

A másik oldalon a *terítőversenyt* futják. Itt minden versenyző üres asztalához megkapja a *teljes terítőfelszerelést* és saját elgondolása szerint kell az asztalát nemcsak megteríteni, de *feldíszíteni* is úgy, »*hogy az a legkényesebb ízlést is kielégítse*«.

Délben tizenkét órakor az ügyességi és a futószámok szünetében pályára futottak a *pincérfutballisták,* a miskolci és a budapesti válogatottak.

Vendég: Mikor lesz ebből a stafétából malacpörkölt?

— Hol a bíró? Hol a bíró?

— Késik a fütyülős.

Zugolódik a tribün, felülről megszólal egy rekedt kártyáshang:

— *Lemarad, mint a borravaló!*

Aztán elkezdődik a meccs, amelynek eredménye csak a délutáni órákra várható.

Szép volt, amit láttam. Igazi sport volt.

A HANGSZÓRÓ MELLŐL

A magyar rádió mai műsora

BUDAPEST I.: **5.00** Tánclemezek. **6.00** Vajthó László előadása. **6.30** Hochstrasser Ferenc fuvolázik. **6.50** A hadirádióról, Suhay Imre ny. altábornagy. **7.20** Szalonzene. **8.10** »A gésák.« Operett. Viaszfelvétel. **10.30** Cigányzene. **11.10** Márffy Oszkár olasznyelvű előadása.

BUDAPEST II.: **6.30** Francia óra. **7.00** Szalonzene. **7.30** Mezőgazdasági félóra. **8.25** Gergely László zongorázik. **9.00** Orosz szerzők hanglemezről.

KÜLFÖLD:

Köln: Magyar népdalok (6.10). **London:** Händel-est a Queen's Hall-ból (8.00). **Toulouse:** Kubai táncezene (8.45). **Luxemburg:** Tarka est (9.00). **Milánó:** Boito »Nerone« című operája (9.00). **Varsó:** Szobieszky János emlékünnep (9.10). **Stockholm:** Larsson »A ciprusi hercegnő« c. operájának IV. felv. (10.30). **Deutschlandsender:** »A fecskés, Puccini operája hanglemezről (11.00).

AMERIKAI MESEKÖNYVEK

Őszhajú urak lapozgatják piros arccal a legnagyszerűbb, leggyönyörűbb budapesti kiállítás kis kerek asztalra dobott könyvanyagát.

A Mária Terézia téri pedagógiai szeminárium egyik apró kis földszinti szobájában néhány darab *amerikai könyvet láthat* tegnap óta az érdeklődő. Miss Augustin *Markowitz,* a Newyorki Public Library magyar származású könyvtárosa ajándékot hozott a fővárosi Pedagógiai Könyvtárba. Az ajándék: *néhány modern amerikai meséskönyv, képeskönyv.* Mielőtt a könyvtárban elhelyeznék *a meséskönyveket, kiállították a nagyközönség számára.*

Szinek, tündéri káprázatok, bűvös szépség, boldogság, humor hív és húz, csábít és kábít e meséskönyvek lapjairól. Olyan bűvös könyvek ezek, hogy bárhogy nézed, értelmük van. Nagy, nagyszerű értelmük, lapozgass elölről hátra, vagy hátulról előre bennük. A fahéjbarna bőrű, bogárszemű mexikói kislány és kisfiú kalandjai minednképpen elandalítanak. A magyar származású Kate *Seredy* meseszárnyú rajzai és története a csodaszarvasról, de különösen másik mézeskalács-szívű könyve *a magyar falu kis Jancsijáról és a budapesti kislányról káprázatosan szép.*

Az amerikai kisgyereket mégsem ezekért irigyeljük a legjobban. Mert bár ezek szívet, lelket nemesítő, páratlan esztétikai ajándékot jelentenek, nem is beszélve titkos céljukról, mellyel *tanítanak,* — a modern gyermekmeseírás csúcsteljesítményei mégis azok az amerikai meséskönyvek, amelyek *a humort adják* valami egészen nagylelkű és nagyszerű módon *a mai élet komoly gyermekének.*

Csodálatos humor nevet a fehér-tarka lapokról. Itt van mingyárt *Ferdinand, az ifjú spanyol bika.* A kis könyv falevelekkel tarkított címlapján még szeliden viselkedik. Igazán ki hinné róla, hogy *bátor és józan matadorokat vadít meg megingathatatlan szelídségével* andalítóan fordulatos és ellenállhatatlanul illusztrált történetén keresztül!

Amerikában — úgy mondják — *ennek a mesének van felnőttek és gyermekek körében a legnagyobb sikere* két másik nevető könyv társaságában. E kettő közül az egyik rajzszavakkal számol be *egy newyorki szegény gyermek nagy fantáziájáról.* Egylovas taligát látott a gyerek az uccán, mesebeli csodahintó lett belőle szavai nyomán. Nagy történet kis szavakkal, el kell olvasni. No és itt van a »*Repülő kabát*«. Kis történet ez is és meglepő módon ez is magyartárgyú. *Istvánka* a hőse, illetőleg Istvánkának kis hímzett szűre, amely sorsszerű jókedvében bejárja a világot. Kedvesen, önfeledten lendítik egyik országból, sőt világrészből a másikba. Csak a könyv szerzője tudná megmondani, hogyan csinálja, hogy együgyűen egyszerű tömondataival pehelykönnyű, gondtalan boldoggá varázsolja az embert. Ajánlom a szülők figyelmébe ezt is és a többit is. Ötlet van mindegyikükben. Üdítő, finom minden gondolatuk és minden rajzuk. Humorral, biztos, nagyszerű fölénnyel és valami egészen magas művészettel fütyülnek a világra. **(ry—ll)**

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk

özv. Weisz Péterné

sz. Rothmann Amália

e hó 11-én Miskolcon elhúnyt.

Drága halottunkat szeptember 13-án a sajószentpéteri temetőben helyeztük örök nyugalomra.

Dr. Fischer Lajosné sz. **Weisz Edit, Chmura Lászlóné** sz. **Weisz Olga** gyermekei, **dr. Fischer Lajos, Chmura László** vejei és a gyászoló család.

Öt év alatt csaknem megkétszereződött a külföldi autók forgalma Magyarországon

Érdekes adatokat közöl báró *Petrichevich-Horváth* Miklós dr. tollából a *Magyar Statisztikai Szemle* júliusi száma a magyar határokon átlépő autók 1937. évi forgalmáról. Egyre több autós érkezik külföldről Magyarországra: míg 1933-ban csak 28.511 külföldi gépkocsi lépte át a magyar határt, 1937-ben már 49.288. *Az emelkedés 72.9%* öt év alatt. Az utasforgalom növekedés 85.7%.

A legtöbb autó Ausztriából érkezett: 24.713. Ezután következnek Csehszlovákia 10.654 kocsival. Csehszlovákiát követi Németország, Románia, Nagybritannia, Franciaország és Olaszország. Az északamerikai Egyesült Államok 149, a többi amerikai állam pedig 15 kocsival szerepel a kimutatásban.

A Magyarország határát átlépő autók száma legkisebb februárban, legnagyobb augusztusban.

A legújabb Miss Európa

Sirkha Salonen
finn szépségkirálynő

Mire büszkék a Charltonok?

NewYork, szeptember 13.

(A Magyarország tudósítójától.) Josep *Charlton* 31 éves kaliforniai mérnök New-Yorkban feleségével együtt felszállt a Comet nevű hajóra, hogy Providencebe utazzék. A hajó már elindult, mikor Charlton megtudta, hogy a legjobb kabinokat már elfoglalták, de azért még elég kényelmes kabinok kaphatók.

— Nekem és feleségemnek a legkitünőbb kabin kell, — jelentette ki a fiatal mérnök — meg tudjuk fizetni, nem vagyok hajlandó szükségkabinban aludni, *állítsák meg a hajót.*

Mnthogy a hajó nem állt meg, Charlton ledobta kabátját, nyakkendőjét és cipőjét és *beugrott* a vízbe. Nekiütődött egy bárkának, de nem sérült meg s tovább úszott a part felé. Végül egy halász behúzta bárkájába és kitette a partra. Feleségét *rendőrcsónakon hozták el a hajóról.* A férj amint feleségét meglátta, azonnal rátámadt, hogy miért nem követte, miért nem ugrott utána?

— Utánad akartam ugrani, drágám, de a matrózok visszatartottak — mondta az asszony.

— Be akartam bizonyítani, — fordult ezután Charlton mérnök az időközben összegyűlt riporterekhez — hogy *mi, Charltonok, nem vagyunk hajlandók szellőzetlen, apró kabinokban aludni.*

Csókkal üdvözli Gál Gyula kollégáját, Pataky Józsefet tegnap este a Nemzeti Színházban, ahol a kiváló művész 25 éves jubileumát ünnepelték

Az osztálysorsjáték

mai húzásának teljes jegyzéke

A XL. osztálysorsjáték V. osztályának főhúzása. 14. nap

Délelőtt ½9—10-ig

a következő számokat húzták ki:

300.000 pengőt nyert: 22837
20.000 pengőt nyert: 80057
2000 pengőt nyertek: 17701 33423
1000 pengőt nyertek: 2876 9570 18562 80239 82462
800 pengőt nyertek: 8509 31006 37251 71707 73009 84688
600 pengőt nyertek: 17366 18612 33159 43041 72164 77745 81246
500 pengőt nyertek: 30341 35040 42121 44182
300 pengőt nyertek: 7213 11582 12505 22035 25496 25847 26626 26720 38894 40870 47354 57073 60810 62073 63319 69964 76275 78723 84532
175 pengőt nyertek:
0019 066 076 107 325 458 496 583 667 751 754 852 920 **1**002 152 307 337 430 436 483 645 680 824 922 **2**074 194 302 332 353 420 431 599 740 855 988 **3**065 119 120 190 194 312 441 507 552 617 842 915 **4**086 108 290 351 530 544 633 654 699 820 857 876 904 917 **5**116 117 121 137 216 257 367 874 **6**056 097 226 236 244 276 281 352 421 632 666 727 822 877 903 **7**004 068 094 128 136 163 339 352 420 452 508 799 810 892 913 **8**017 272 282 290 353 364 419 505 512 531 593 648 708 739 770 783 902 **9**220 373 465 695 526 596 643 685 778 895
10021 070 122 353 485 680 896 924 947 11060 148 376 415 519 573 609 688 730 807 **12**100 125 132 257 296 485 642 681 747 766 912 **13**399 425 511 885 990 14140 145 303 419 477 504 641 679 859 **15**037 092 108 208 417 644 752 780 833 836 16032 067 090 146 239 406 450 506 809 930 957 17188 266 325 343 470 490 602 681 815 818 822 831 948 965 **18**169 247 263 510 534 570 580 587 592 851 864 998 **19**113 141 179 186 197 523 693 903
20033 163 171 240 312 462 512 721 843 985 **21**042 093 149 232 386 524 551 827 842 954 **22**079 224 433 466 623 642 685 691 766 767 808 822 866 901 921 **23**034 089 187 398 432 496 500 633 670 957 24128 170 179 451 471 635 685 796 919 25040 095 138 170 442 547 699 700 802 820 821 902 **26**001 082 125 146 173 256 272 382 703 774 885 **27**082 132 152 187 286 394 598 675 700 846 969 **28**294 410 504 607 686 **29**065 286 522 630 690 700 764 806 875 894 974
30047 122 174 244 328 609 670 723 744 849 857 866 **31**138 188 306 317 415 **32**251 358 423 547 635 682 701 776 826 845 866 965 **33**137 259 265 508 547 697 833 840 921 955 987 **34**049 307 329 342 380 457 532 757 767 790 821 860 917 **35**087 173 367 479 583 639 833 840 861 951 **36**180 292 312 348 580 769 815 824 839 **37**048 239 269 277 397 555 590 664 686 725 791 875 38047 096 210 263 303 309 405 420 508 527 593 603 652 723 787 **39**027 120 238 442 448 526 734 810 881
40102 297 385 640 670 683 780 807 808 853 895 974 **41**003 042 054 139 160 249 302 563 594 665 680 985 **42**225 244 313 332 437 728 **43**158 475 480 563 644 682 876 902 934 **44**103 145 211 253 430 502 550 724 918 972 **45**017 024 077 104 246 321 527 582 682 724 775 832 996 **46**021 097 109 182 208 304 372 419 458 615 680 800 814 855 886 896 899 **47**262 435 506 513 556 758 841 **48**014 353 397 495 516 681 702 734 828 864 924 **49**078 080 151 413 490 507 531 574 578 662 754 821 928
50260 398 420 646 655 683 745 812 828 51037 210 272 427 470 513 567 631 648 776 984 52049 207 219 602 690 812 53087 099 111 117 164 346 350 379 383 399 454 496 621 649 725 742 768 914 960 **54**064 388 594 628 661 862 877 **55**101 255 302 392 484 547 558 565 647 734 739 887 944 972 974 **56**007 068 163 344 515 547 548 579 583 819 842 **57**009 126 129 278 840 882 903 951 **58**255 270 283 560 618 786 856 863 928 945 956 **59**062 376 393 537 596 680 758 860
60032 054 234 264 2771 309 335 656 723 61028 071 184 211 225 291 430 508 520 596 656 830 862 947 **62**265 373 404 492 574 683 699 702 708 799 886 962 **63**097 256 335 377 466 500 534 537 586 625 628 687 710 719 814 845 965 **64**023 055 159 188 235 263 302 508 530 617 620 689 898 928 949 **65**059 176 188 251 351 490 690 775 **66**019 043 062 379 413 420 437 537 584 718 732 744 929 **67**017 046 144 169 179 230 248 328 452 577 615 642 658 801 856 970 **68**030 050 053 142 188 343 354 437 473 535 638 682 759 807 839 950 **69**069 163 228 302 445 740 983
70013 086 185 273 306 348 459 684 820 71129 660 732 867 **72**146 224 273 471 481 557 755 790 953 956 **73**020 082 086 176 230 361 430 578 644 648 675 748 783 859 **74**056 071 119 214 217 283 441 495 517 593 682 687 729 962 **75**015 263 266 338 504 523 525 584 809 867 **76**196 259 375 401 415 425 465 512 676 691 982 **77**130 194 544 606 622 653 664 853 **78**004 030 224 353 443 486 530 607 668 703 919 **79**010 199 284 455 679 745 754 785 812 847 979
80075 226 305 377 403 532 600 605 671 724 928 **81**162 309 322 488 614 615 666 743 950 **82**085 148 276 365 515 726 753 917 **83**202 207 242 340 355 388 441 498 500 563 686 740 933 **84**120 248 314 399 483 696 796 800 841 869 944 **85**005 081 215 273 605 747 797 932 **86**034 055 339 852 **87**058 081 105 159 277 504 514 526 960

Délelőtt 10—11-ig

10.000 pengőt nyertek: 53543 76519
4000 pengőt nyertek: 5395 17605
2000 pengőt nyert: 67176
1000 pengőt nyert: 51500
800 pengőt nyertek: 24183 40986
600 pengőt nyertek: 27547 45382 74985
500 pengőt nyertek: 59937 60423 75037 75784
300 pengőt nyertek: 374 2079 5596 12248 16793 17852 23595 23753 24819 28534 31731 32083 32262 34059 61473 61819 61858 68724 69542 70024 74244 77282 80552
175 pengőt nyert:
0044 180 266 415 433 676 930 **1**193 424 650 779 815 951 959 **2**030 056 264 329 335 336 419 515 675 711 863 925 969 3341 424 426 566 692 821 947 **4**008 243 416 427 465 487 601 808 **5**016 212 240 248 455 513 569 570 716 737 **6**005 087 123 152 230 249 318 460 503 635 659 711 743 **7**010 032 052 183 196 358 458 740 906 **8**045 101 155 306 357 619 637 786 789 801 949 968 **9**028 029 137 190 235 274 336 394 414 474 554 623 704 729 790 774 789 796
10031 056 073 144 186 188 272 304 314 487 490 492 717 804 849 953 **11**016 160 256 384 626 829 852 949 **12**088 188 407 649 652 653 879 968 **13**056 161 261 377 505 544 575 654 901 977 **14**083 089 160 443 609 677 754 781 822 **15**004 022 044 083 165 217 220 225 551 633 704 914 16208 233 351 373 448 569 619 867 868 899 959 **17**114 118 207 252 311 379 393 567 755 841 873 **18**029 030 108 399 611 **19**136 218 248 266 276 343 579 756 930 973 991
20026 276 510 750 902 **21**034 181 424 472 518 522 618 655 663 906 994 996 22016 038 044 099 316 480 488 595 708 815 **23**114 206 394 454 610 853 916 990 **24**323 527 643 742 791 834 969 977 **25**133 248 262 278 332 334 433 463 541 740 988 **26**010 134 269 366 409 423 464 631 728 993 **27**114 498 637 670 688 752 812 858 868 **28**021 098 203 233 242 569 631 695 **29**196 268 393 490 572 612 712 723 742 945 956 960
30169 275 334 338 351 380 507 555 571 631 648 831 981 985 **31**154 312 574 653 702 708 711 881 **32**056 081 186 225 323 440 529 678 739 927 966 969 982 996 **33**047 058 157 406 479 480 585 881 **34**031 055 150 350 354 487 596 696 700 726 743 793 862 902 911 **35**156 202 522 577 639 679 699 757 824 831 **36**540 601 616 665 680 767 811 895 **37**026 128 220 260 263 403 419 568 653 710 764 869 889 928 969 **38**066 422 576 635 797 937 **39**003 085 123 176 179 283 289 467 569 653 702 726 951
40032 105 135 139 217 276 289 330 393 428 468 538 625 666 723 937 **41**100 150 430 576 587 831 840 913 961 990 **42**001 036 062 104 145 166 226 267 322 414 424 583 603 948 **43**070 291 309 387 459 490 502 518 593 625 640 911 957 **44**024 165 188 242 257 473 710 789 825 **45**138 313 353 418 447 572 915 **46**048 073 079 190 282 294 539 570 589 702 908 917 **47**014 158 332 359 500 577 603 709 796 927 **48**193 240 470 504 597 723 797 **49**095 120 201 295 318 472 770 842 950
50086 092 099 124 137 138 317 358 660 722 731 766 831 993 **51**175 418 419 809 884 935 999 **52**226 297 323 325 406 440 508 623 685 772 907 **53**100 133 184 268 306 360 402 592 788 951 **54**041 085 106 181 295 336 518 527 589 737 792 819 827 936 **55**026 063 097 136 292 526 640 714 **56093** 114 261 301 330 534 627 809 982 **57019** 143 174 240 245 311 326 344 560 592 672 718 786 835 961 **58**088 138 228 289 450 521 620 725 771 847 888 891 **59**012 024 242 256 274 293 503 523 872 957
60053 136 182 187 192 327 402 411 414 501 538 779 903 **61**090 215 247 530 541 609 636 687 742 778 **62**006 045 114 307 314 324 436 526 629 637 697 788 797 857 948 **63**035 116 166 189 226 230 255 408 486 562 613 639 737 807 824 891 894 902 **64155** 166 171 236 393 416 470 655 662 681 764 850 **65**075 110 141 241 356 557 566 584 594 698 864 994 **66**210 215 224 687 812 855 **67**035 051 076 095 192 239 280 337 566 583 636 785 802 825 866 893 985 **68**032 120 320 366 448 458 511 556 588 648 699 735 779 790 813 837 955 967 992 **69**055 075 135 165 321 398 414 484 577 659 753 886 919 955 964 999
70184 366 484 519 595 630 739 977 71058 138 166 231 281 371 475 508 636 682 765 913 **72**055 111 209 420 594 646 743 788 817 924 946 **73**488 564 580 703 711 800 961 **74**157 189 248 310 351 385 391 438 504 556 615 800 893 903 **75**000 170 196 256 283 328 685 751 779 797 907 939 **76**165 204 218 312 392 520 792 837 **77**011 103 131 153 272 452 518 838 847 962 **78**043 175 256 365 453 563 804 821 912 956 991 **79**038 076 113 159 185 212 236 420 444 556 717 793 829 857
80284 399 404 494 566 794 931 **81**065 152 160 219 444 509 777 899 **82**208 303 466 618 675 683 825 950 964 **83**043 085 092 297 343 422 549 616 630 697 735 883 886 903 **84**043 144 214 262 382 420 456 505 697 718 728 737 807 853 891 895 85023 066 142 148 159 368 486 554 565 655 984 **86**042 280 431 534 671 674 770 797 926 945 **87**034 046 059 135 288 386 415 528 535 540 619 754 796

Minden felelősség nélkül.

*

A *Magyarország* gyorslistáját, amely a ma kihúzott összes számokat tartalmazza, a húzásteremben összeállította a Glória Ker. Rt. osztálysorsjegy főárusító, Andrássy út 18. Tel.: 11—89—99.

*

A húzás folytatása csütörtökön, 15-én lesz.

*

A 300.000 pengős főnyereményt Gárdonyi bankház, Teréz körút 41. szerencsés üzletfelei nyerték. Sürgönycíme: »Jobbsors« most ismét beigazolódott.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 SZEP

VALÓSÁG

1021

Dobronay Ferenc

Dobronai Ferenc: Erdőkürt

nos pályázatot hirdetett. Ellentétben a jó hazai
a 100 ezer forintos első és egyetlen díjat nem oszt
lanra? Igen, de ha sikerül — mint ahogy sikerü
évi több millió dolláros behozataltól mentesülünk. A díjnyertes pályamunkát természetesen nem tudjuk értékelni, de számunkra nem is ez az érdekes, hanem az, kik osztoztak a 100 ezer forinton? A díjnyertes team közel 30 tagú volt, és nem csupán a NEVIKI különböző osztályainak dolgozói kaptak benne helyet, hanem a MÁFKI analitikusai, a Veszprémi Vegyipari Egyetem műhelyének dolgozói — mindenki, akire szükség volt a megoldáshoz. Csupán így tudták befejezni a kutatást nem egészen két hónap alatt — munkaidő után. (Vajon mennyi idő kellett volna ehhez a hagyományos kutatási szervezetben?) Sőt hasonlóan szerveződött még egy másik intézeti csoport, és az ő munkájukat is olyan magas színvonalúnak találták, hogy soron kívül 30 ezer forinttal jutalmazták.

Ma már le merem írni, hogy a pályázat igazi sikere a párhuzamos kutatásban, a közel egyenértékű pályaművekben rejlik. Korábban erősen ágáltam, sőt bíráló cikket írtam volna a párhuzamos kutatás ellen, pedig ez teszi lehetővé, hogy kísérleti üzem nélkül azonnal a nagyüzemet építsék fel. Úgy nyújt erre módot a két pályázat, hogy az üzem legkritikusabb részeit, berendezéseit két példányban szerelik fel az egyik, illetve a másik eljárás alapján. Ha egy berendezés nem jó, átkapcsolnak a másikra, és folytatódhat a termelés. De nem kerül így jóval többe a beruházás, mintha előtte kísérleti üzemben kipróbálják a két módszert? A beruházás drágább lesz, csakhogy a gazdaságosságot nem az üzemépítés, hanem a népgazdaság haszna szempontjából kell mérni, ezzel a módszerrel pedig mintegy két évvel korábban lehet megszabadulni a súlyos devizatehertől. Millió dollárokhoz képest nem számít sem a pályázat 100 ezer forintos díja, sem az esetleg félmillió forinttal magasabb beruházási összeg. Így már érthető, miért kell megbarátkoznunk azzal a fogalommal, hogy párhuzamos kutatás. Ha a gazdaságosság kérdéseit nem választjuk el az időtől mint értékmérőtől, akkor a párhuzamos kutatás is lehet nagyon kifizetődő. Mert nyilvánvaló, ha többen dolgoznak ugyanazon a témán — egy team, esetleg több —, nagyon nagy remény van arra, hogy valakinek hamarabb eszébe jut a kérdés egy lehetséges megoldása, mintha mondjuk csupán egy vagy két kutató „pepecsel" ezen.

Dobozi Miklós, Ybl Miklós-díjas építész
"Ybl Miklós-díjak, 1984.

Dobozi Miklós

1940-ben született Budapesten. 1963-ban diplomázott a BME Építészmérnöki Karán, azóta a KÖZTI dolgozója, jelenleg építész osztályvezetője. Legfontosabb megépült munkái: a valaha Sport, ma Flamenco, illetve a Béke Szálló felújítása és bővítése, valamint a SZOT Tárogató Utcai Központi Iskolájának új épületei Budapesten; a Festetics-kastély rekonstrukciója Keszthelyen (Csontos Csabával és Zalaváry Lajossal).

Az Ybl-díjat új középületek és középület-rekonstrukciók színvonalas tervezéséért kapta.

Kép: Hotel Flamenco, Budapest

Magyar Építőművészet, 1988., 3., borító belső oldalán.

DOBOZI MIKLÓS

SZOT központi iskola bővítése, Budapest II. Tárogató utca

Építész: Dobozi Miklós (KÖZTI)

Építész-társtervező:	Csontos Csaba
Belsőépítész:	Németh István
Szerkezet-tervező:	Bürger Nándor
Gépész-tervezők:	Hámori András Bánhidy Antal Badár Árpád Lehoczky Csaba
Közmű tervező:	Turchányi Géza
Kivitelező:	Középületépítő Váll.
Építésvezető:	Guttmann Nándor
Művezető:	Szabó László
Beruházó:	SZOT Műszaki Iroda Hoffmann Marcell
Fénykép:	Szabó József

1. Plan de situation
2. Plan du rez-de-chaussée des bâtiments existant, de collège et de la cuisine-cantine
3. Plan du souterrain des bâtiments existant, de collège et de la cuisine-cantine
4. Façade ouest de l'ensemble
5. Façade est du bâtiment de collège

1

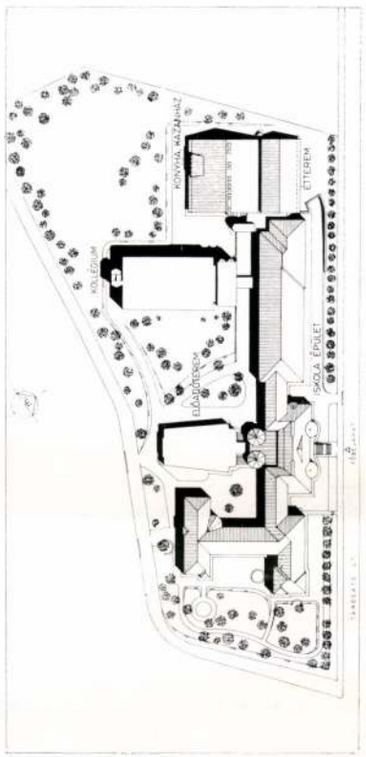

2

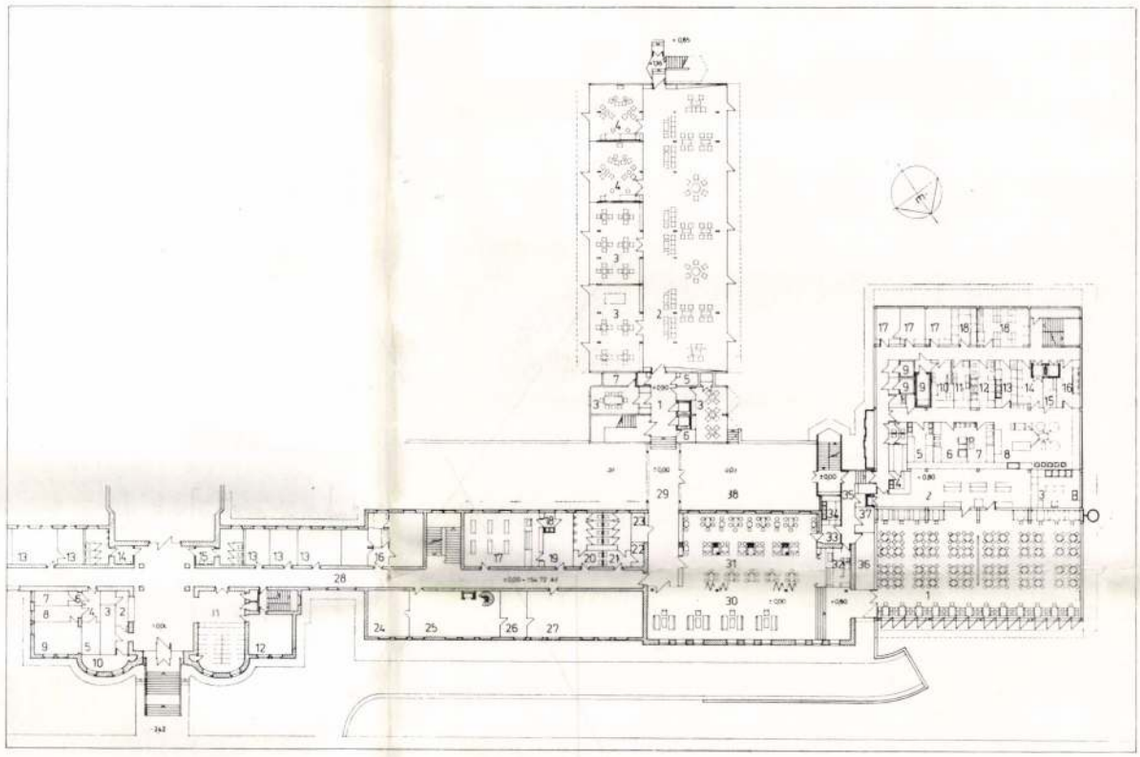

3

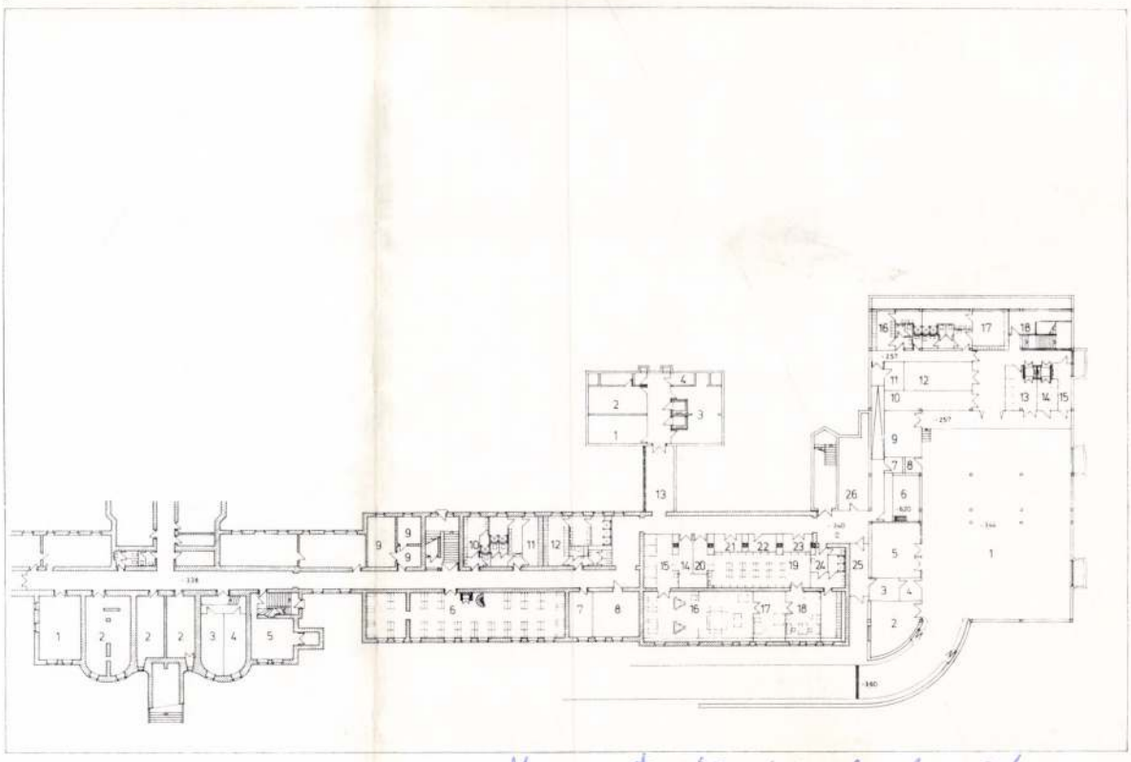

1. Helyszínrajz, M=1 : 3000
2. A meglevő épület, a kollégium és a konyha-étterem épület földszinti alaprajza, M=1 : 900
   Iskolaépület: 1. Előcsarnok, 2. Porta, 3. Csomagraktár, 5. Rendező, 8. Kezelő, 9. Gépterem, 10. Hangosító berendezés, 11. Ruhatár, 13. Irodák, 16. Gondnoki lakás, 17. Büfé, 23. Raktár, 24. Könyvraktár, 25. Könyvkölcsönző, 26. Iroda, 27. Olvasóterem, 29. Átjáró, 30. Hall, 31. Eszpresszó, 34. Fehér mosogató, 38. Eszpresszó terasza
   Kollégiumi épület: 2. Nagy társalgó, 3. Klubszobák, 4. TV-szobák
   Konyhaépület: 1. Étterem, 3. Fehér mosogató, 4. Söntés, 5. Hidegkonyha, 6. Cukrászkonyha, 7. Kávékonyha, 8. Főzőkonyha, 9. Hűtők, 10. Húselőkészítő, 11. Halelőkészítő, 12. Zöldségelőkészítő, 13. Fekete mosogató, 14. Expediáló, 16. Badellamosó, 17. Irodák, 18. Raktárak
3. A meglevő, a kollégiumi és a konyha-épület alagsori alaprajza, M=1 : 900
   Iskolaépület: 4. Elektromos főkapcsoló, 5. Transzformátor, 6. Könyvraktárak, 7. Raktár, 10. Konyhai öltöző, 11. Férfiöltöző, 12. Női öltöző, 14. Szennyestároló, 15. Szennyes osztályozó, 16. Mosóhelyiség, 17. Vasaló, 18. Javító, 19. Tisztaruha-raktár, 20. Tisztaruha-kiadó, 24. Öltöző
   Kollégiumi épület: 1. Szellőzőgépház I., 2. Szellőzőgépház II., 3. Hőközpont, 4. Szemétledobó
   Konyhaépület: 1. Fedett gépkocsi-tároló, 2. Műhely, 3. Porta, 5. Bojlerház, 6. Kondenz, 9. Göngyölegraktár, 10. Italraktár, 12. Földesáruraktár, 13. Expediáló, 14. Badellatároló, 16. Férfi öltöző, 17. Női öltöző
4. Az együttes nyugati homlokzata
5. A kollégiumi épület keleti homlokzata

Magyar Építőművészet 1978/6

9

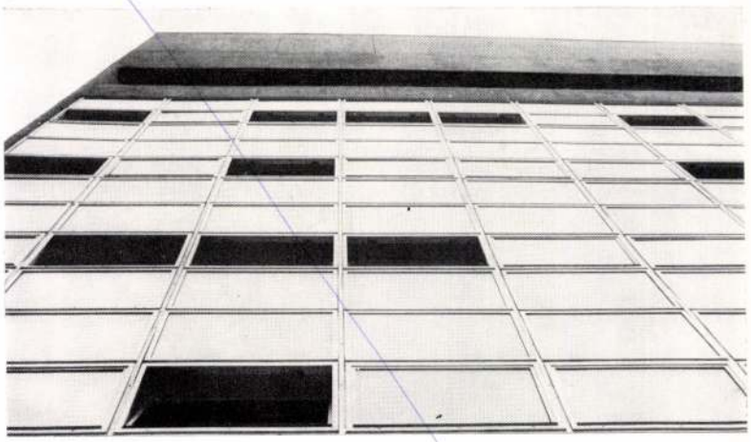

10

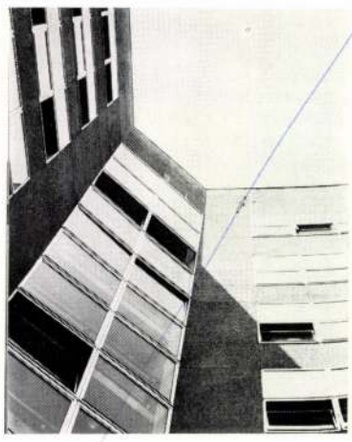

11

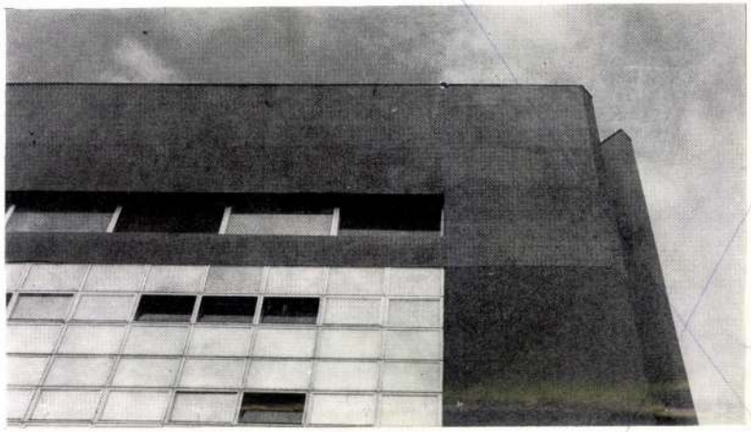

12

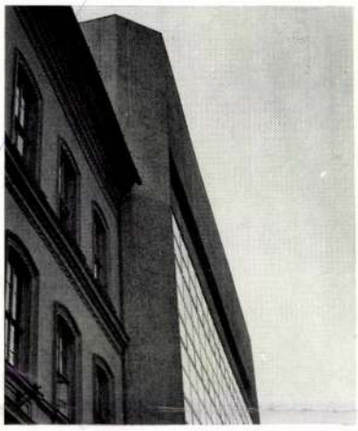

13

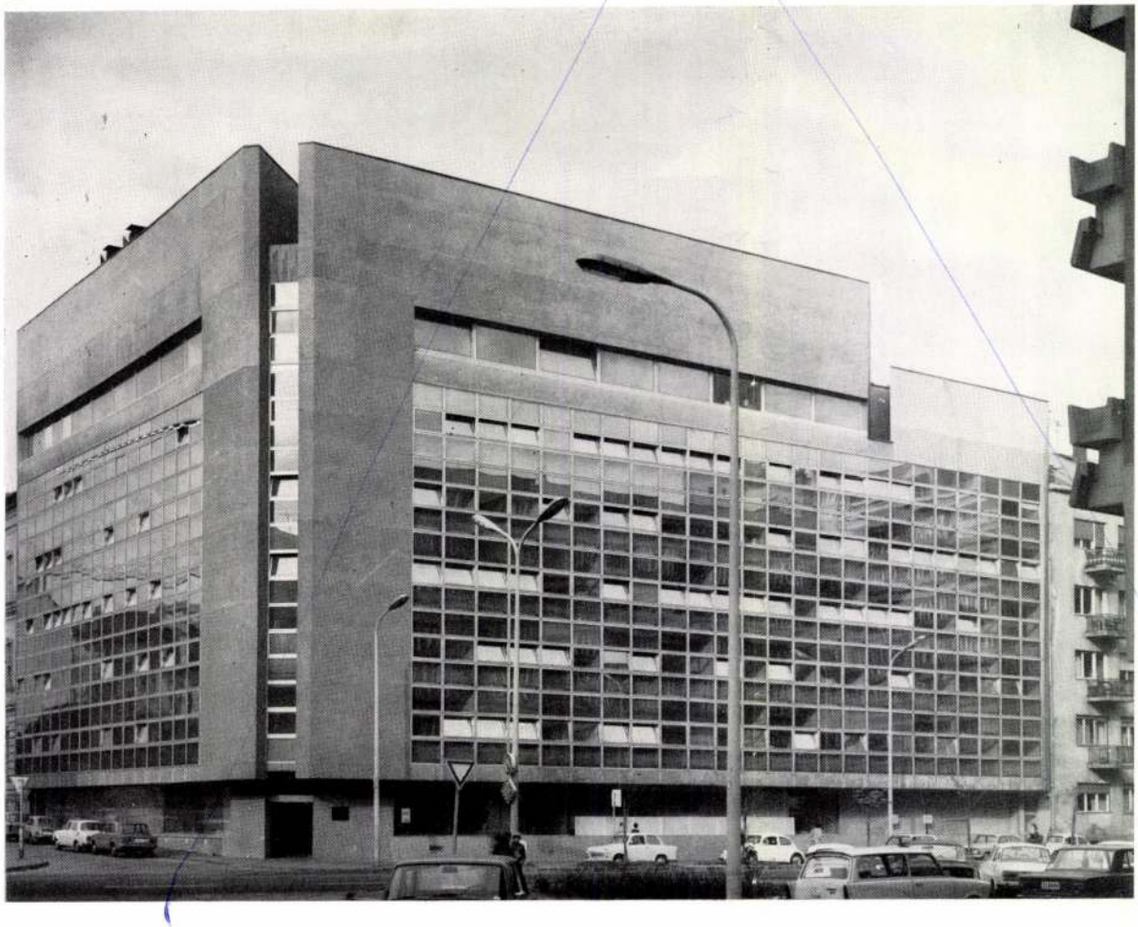

A válaszfalak tapétázottak. A vizes csoportok hagyományos anyagokkal és módon épültek.

A födémek feltöltés nélküliek, a 22 cm-es vasbeton födémlemezen 4 cm PVA simítás és műanyag burkolat van. A külső felület helyszíni műkővel készült. Ez a burkolat a közlekedőterekbe is befordul.

Az alumínium köpenyfal kék színű kétrétegű „Stopray" üveggel üvegezett.

A parapet előtt futó klímavezetékek és berendezés üzemben gyártott fa (azbeszt) panelokkal készült parapet elemekkel vannak befoglalva, melyek együttesen — a födémre ültetve — a parapetet alkotják a végigfutó üvegfal mögött.

Az épület Fan—Coil rendszerrel teljesen klimatizált (Hűtőgépgyár). A hőenergiát tetőtéri gázkazántelep biztosítja. A nem klimatizált helyiségek szivattyús melegvízfűtéssel ellátottak.

Az V. emeleti számítóközpont önálló klímaberendezéssel üzemel, a földszinti számítógépterem klimatizált önálló rendszerrel.

A transzformátor és a főkapcsolóberendezés a Medve utcai oldalon levő pincében került elhelyezésre. A trafó 630 kVA-os. A 0,4 kV-os főkapcsolóberendezés a transzformátorral szomszédos helyiségben kapott helyet. A berendezés két betáplálási és négy fogyasztói leágazási cellából áll.

A világítási berendezések részére két felszálló vezeték készült, külön a Medve és külön a Csalogány utcai szárny részére. A helyiségekbe olyan általános világítás került, amely szükségtelenné teszi az asztali lámpák használatát. Az irodák fénycsövekkel történő megvilágításának erőssége 500 lux körül van. Az erőátviteli fogyasztók részére külön-külön kábeles csatlakozás készült a főkapcsoló berendezéstől. Az érintésvédelem a 10 kV-os védőföldelés, a 0,4 kV-on nullázással egyesített védőföldelő hálózat.

A villámvédelmet tetőre helyezett felfogóvezetékek látják el, az épület udvari oldalán négy levezetővel az épület többi földeléseivel összekötve.

A távbeszélő alközpont CA-1001 típusú, melyhez 20 fővonal érkezik be és 200 mellékállomás kapcsolását teszi lehetővé. Ezen kívül 20 egyedi fővonal is rendelkezésre áll.

F. L.

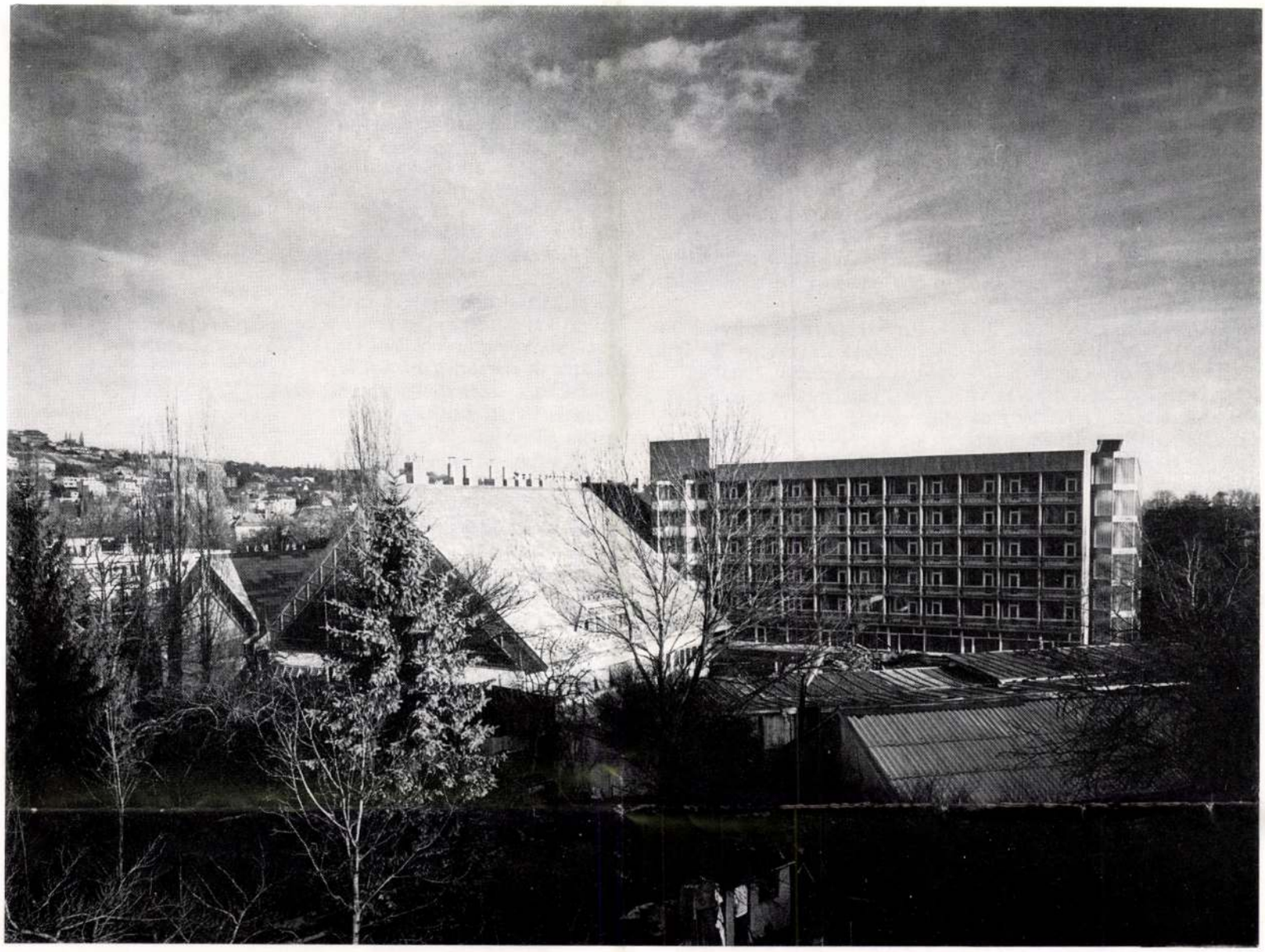

4

5

A Szakszervezetek Országos Tanácsának központi iskolája a II. ker. Tárogató utca 2—9. számú telken áll. Az 1900-as években építették és 1945-től napjainkig többször átalakították, illetve bővítették. A közölt képeken bemutatott bővítés — amely a 200 ágyas kollégiumi épület és az új konyha-éttermet magábafoglaló gazdasági épület építését jelentette — terveit 1970-ben készítettük.

A bővítés szükségszerű következménye volt a meglevő épület átalakítása, mely annak főbejáratára és környékére, a nyugati szárny három alsó emeletére terjedt ki.

Feladatunkat képezte továbbá az együttes hőellátása, a meglevő épület fűtésének korszerűsítése.

A bővítéssel, átalakítással az iskola sajátos funkcióit sikerült térben és összefüggéseiben rendezni.

Ennek megfelelően a meglevő épület tanszékeket, tantermeket, előadótermeket, könyvtárat, a tanulás szüneteit eltölteni segítő közösségi helyiségeket, társalgót, büfét, eszpresszót, játékhelyiséget foglal magába.

Az új kollégiumi épület 200 fő bentlakását biztosítja 2 ágyas loggiás szobákban, melyek az egyéni tanulás helyszükségletét is biztosítják.

Az iskolához, annak közönségforgalmi helyiségeihez kapcsolódik a nyugati épületszárny végén a 300 fős étterem. Az étteremben helyeztük el a 800 adagos konyhaüzemet, az együttes személyzetének éttermeit — külön megközelítéssel az alagsorból és a kertből —, a legfelső szinten a kazánházat és az új épület, valamint az átalakítással érintett régi épületrészek gépészetét.

Az együttes külső és belső gazdasági forgalma az alagsorban bonyolódik le, itt találhatók: a konyhaüzem áruátvevő, expediáló helyiségei, raktárai, személy- és tehergépkocsi-tároló, gazdasági és személyzeti porta, a szemételszállítás helyiségei, a hőközpontok, a régi épület alagsorában a mosodaüzem, a személyzeti öltözők, a karbantartási műhelyek, a raktárak. A kollégiumi épület csak felvonóival, szemétledobójával csatlakozik az alagsori gazdasági forgalomhoz, szennyes-tisztaruha, szemétszállítás, személyzeti forgalom ellátására.

A kollégiumi épület 3,3 m falközű Outinord szerkezet, melynek 15 cm vtg falai az épület földszinti acélpillérekre való kiváltását biztosítják.

A loggiák oldalfalai és födémei a fűtött épületrésztől a szobák üvegfalainak vonalában el vannak vágva, szintenként 50 cm magas falkonzol köti össze az épülettel, a fűtőtestek magasságában.

A konyhaépület egyedi acélszerkezet, az alagsori gépkocsi forgalmat lehetővé tevő tágas pillérállásokkal, 12 és 25 m fesztávú acélrácstartó fedélszékekkel. A dupla magastető horganylemez tükörfedésű.

DM.—Cs. Cs.

1. A kollégiumi épület homlokzati részlete
2. Kétágyas kollégiumi szoba
3. A lépcsőház részlete
4. Meglevő épület I. emeleti, kollégium általános emeleti és a konyha-étterem épület I. emeleti alaprajza, M= =1 : 900
   Iskolaépület: 3. Előadótermek, 4. Különterem, 6. Pincérfolyosó, 7. Fehér mosogató, 8. Tálaló
   Kollégiumi épület: 1. 2 ágyas szobák, 2. Szobaasszony szobája, 3. Ruharaktár, 4. Társalgó
   Konyhaépület: 1. Kazánház, 2. Szellőzőgépház, 4. Személyzeti étterem, 5. Tálaló, 6. Mosogató, 7. Pohármosó, 8. Gépész szobája
5. Konyha-étterem épület metszete, M=1 : 900
6. Eszpresszó-hall
7. Az étterem Tárogató úti homlokzata
8. Átjáró a kollégiumi épületbe
9. Étterem

1

2

3

10. *Keressétek először...* Elmélkedések. (uo. 1978).
I: Gulyás. – Árpád.

Divald István (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1923. ápr. 6. – USA, 1966. után): kat. pap, vegyész. * *Tan.*: PPT, bölcsészdr. * *Lh.*: Olaszo., majd USA. * *Karr.*: A Cardinal Gibbons gimnázium tanára, az State Univ. at Buffalo gyógyszerészeti karának kutató tanársegéde. 1954-57: a Panis Evangelicus szerk.-je.
I: Bölöny.

Divy Vilmos: szerkesztő. * *Lh.*: NSZK. * *Karr.*: 1957-: a Der Ungarndeutsche szerk.-je.

Doblhoff Lili; szül. *Ibrányi Erzsébet* (1897. jan. 9. – Párizs, 1973. máj. 7.): újságíró. * *Lh.*: 194?: Franciao. * *Karr.*: A SZMUE alelnöke. * *Publ.*: Hírünk a Világban.
I: Gulyás.

Dobó János (Szeghalom, Békés vm., 1921. -): műfordító. * *Lh.*: Svájc. * *Áln.*: Pogány. * *Ford.*: L. Aragon.
I: Hazatért.

Dobolyi Lajos (1895. ápr. 15. – Cleveland, 1960.): csendőrtiszt, szerkesztő. * *Lh.*: Ausztria. * *Karr.*: 1951-61?: a Mindszenty Népe szerk.-je, 1951-53: a Bajtársi Levél kiadója.

Dobos Ákos → Hódi Jenő

Dobos Pál Imre (Zombor, Bács-Bodrog vm., 1903. -): újságíró. * *Tan.*: Bp., Bécs. * *Lh.*: 1921-: USA. * *Karr.*: Több New York-i és San Francisco-i lap munkatársa.
I: Gulyás.

Dobozy Artúr (Somogytarnóca, Somogy vm., 1893. szept. 26. – Arlington, USA, 1985. nov. 5.) * *Karr.*: Az AH alkalmazottja.
I: Vajay.

Dobronyi József (Bicske, Fejér vm., 1922. ápr. 22. -): író, filmproducer, szobrász. * *Tan.*: 1942: Iparművészeti Főiskola (Bp.), oklevél; 1955: Kubai Művészeti Akadémia, M.A. * *Lh.*: USA. * *Karr.*: Filmrendező és író Miamiban.
I: Hung.A.2.

Dóczy Ferenc: szerkesztő. * *Lh.*: Ausztrália. * *Karr.*: 1951-52?: Aurora Australis szerk.-je.

Dodonay György Róbert (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1916. ápr. 8. -): könyvtáros, egyetemi tanár. * *Tan.*: 1940: PPT, jogi, 1944: államtudományi dr.; 1961: Columbia Univ., M.L.S. * *Lh.*: 1957-: USA. * *Karr.*: 1957-61: az egyik New York-i közkönyvtár munkatársa, 1961-62: a Freeport emlékkönyvtár katalógusának vezetője, 1962-64: a manhattani Cardinal Hayes, 1964-70: a Manhattan College könyvtára műszaki szolgálatának vezetője, 1970-: főkönyvtárosa.
I: Hung.A.3.

Doelle Éva: könyvtáros. * *Tan.*: szakkönyvtárosi képesítés. * *Lh.*: Kanada. * *Karr.*: A McGill Univ. (Montreal) művészeti és építészeti könyvtárosa.
I: Hung.A.3.

Dohnányi Ilona; szül. *Zachár* (1909. jún. 23. -): író, műfordító. * *Lh.*: USA. * *Ford.*: Dohnányi E. * *Publ.*: Amerikai Magyarság.
M: *From Death to Life.* (Tallahessee, 1965).
I: Hung.A.2.

Dojcsák Győző (Baglyasalja, Nógrád vm., 1931. ápr. 25. -): geográfus, történész. * *Tan.*: 1945-48: Tanítóképző (Eger); 1949-53: ELTE, diploma; uo., 1967: dr. * *Lh.*: 1957-: Kanada, 1977: visszatért Mo.-ra. * *Karr.*: 1957-66: a kanadai Reginában dolgozott, 1966-77: az Univ. of Saskatchewan földrajztanára. * *Publ.*: Kanadai Magyar Újság, Saskatchewan History.
M: 1. *The Mysterious Count Esterházy.* (Saskatoon?, 1973; m. Bp. 1981). – 2. *Amerikai magyar történetek.* (Bp. 1985).
I: MKK 90. – Hung.A.2.

Dókus Gábor (Kovácsvágás, Abaúj-Torna vm., ? – South Norwalk, USA, 1936. jún. 6.): ref. lelkész. * *Tan.*: Sárospataki Tanítóképző: 1904: New York, lelkészi vizsga. * *Lh.*: 1893-: USA. * *Karr.*: 1904-32: Norwalk lelkésze, az Amerikai Magyar Reformátusok Lapja szerk. biz. tagja.
M: *Emlékalbum a So[uth] Norwalki, Connecticut Magyar Református Egyház 35 éves évford.-ra.* Összeáll. (South Norwalk, 1929).
I: Jubileumi. – Vasváry.

Dolinszky Tibor (Bor
júl. 2. – Los Angel
szerkesztő. * *Lh.*: 19
MHBK titkára, az A
rális Egyesület, az A
tának elnöke, a Holl
mátus Egyház presbit
szerk.-je.
I: BNaptár 1987.

Doma István (1920. -)
Tan.: Bp., tanári diplo
M.A. kelet-európai i
Kanada. * *Tag*: 1982-:
Arts Council (1980).
Maréknyi föld. Ant. (
M: *Nagybotú Lőrin*

Domahidy András (Sz
vm., 1920. febr. 23.
Tan.: 1943: PPT, jogi
tern Australia, B.A.
majd Németo., 1950-
1949-50: a Welfare O
da (Bamberg) munka
Library of Western A
86: az Univ. of Weste
rosa, 1966-67: az Inst
(Lausanne) jogi könyv
je, 1952-61: a Perth-i
Tudósítója, 1961-62: a
jékoztató kiadója és
Friends of the Univers
szerk.-je. * *Díj*: Lehel
Domonkos. * *Publ.*: D
Új Látóhatár, Katoli
Újság, Perthi Magya
(Melbourne), Dél Ker
gyar széppróza antológ
M: 1. *Vénasszony*
1969., Bp. 1987). – 2. *
by the Government o
Listed in the Notifica
Office, in London. (
Árnyak és asszonyok.
1985; ang. Claremont,
Elb. (Bp. 1989).
I: KMIK. – Nyug
(Tóth L.). – ÚLát 19
– uo. 1973/1. (Czigán
(Ferdinandy Gy.). – K
helyi V.). – Kort 198
1980/9-10. (Czigány
(Vászoly E.). – Sziv 19
Nemz 1981/371. (uő.).

DOBRONYI József szobrász

MEIL I.Bp.,1990

bergben a szudétanémet párt gyűlést rendezett. A gyűlés után *összeütközés támadt a rendőrséggel és a csendőrséggel.* Az egyik csendőr *fegyverét használta, de a golyó szerencsére célt tévesztett.* Az összeütközés során két szudétanémet párttag megsebesült. Az egyiknek puskatussal sujtottak az arcába, a másiknak szuronnyal átszúrták a jobbkezét. *Egy csendőr is megsebesült.* Szemtanuk elbeszélése szerint a megsebesült csendőr az összeütközés során elesett és egy másik csendőr tévedésből puskatussal rásujtott. Távbeszélőn *csendőri erősítést hívtak a helyszínre.* Mire azonban az újabb csendőrcsapat gépkocsin megérkezett, nem volt szükség többé a beavatkozásra, mert addigra helyreállott a rend és nyugalom.

Tizezrek Knoll Alfréd temetésén

Szombat délután temették el Jaegerndorfban *Knoll* Alfrédet, a szudétanémet párt tisztviselőjét, aki néhány nappal ezelőtt fogságbaszállítás közben a vonatból kiugrott és *halálra zúzta magát.* Az egész városban, a városházára is, fekete zászlókat tűztek ki. A temetésen szudétanémet jelentés szerint *negyvenezer,* cseh hivatalos jelentés szerint *tizenkétezren* vettek részt. A temetés nyugodtan folyt le, a tömeg szétoszlásakor azonban egy arra elhaladó gépkocsi ablakát benyomták.

Újabb súlyos incidensek Prágában és Karlsbadban

Berlin, szeptember 10.

Prágából jelentik a Német Távirati Irodának:

Prága német lakossága szombaton tüntetett a Metropol német mozi bezárása ellen. A rendőrség gumibotokkal verte szét a tömeget és húsz embert megsebesített.

A Karlsbad közelében lévő *Fischern* községben tízezer főnyi tömeg gyült össze az egyik rendőrőrszoba előtt, ahol a rendőrség fogva tartott egy szudétanémetet. A tömeg mögött felsorakozott kommunisták kövekkel dobálták meg a németeket. *Több lövés is eldördült. A rendőrség erre visszavonult.* A szudétanémet vezetőség beavatkozására az elfogott szudétanémetet szabadonbocsátották. A német azonban olyan súlyos sérüléseket szenvedett a rendőrőrszobán, hogy eszméletlen állapotban szállították kórházba. *A sérült ember láttára a tömeg a rendőrség ellen fordult.* A tüntetők és a rendőrség közötti összetűzések során négy német megsebesült.

Kína táviratban kér megtorlást Genftől Japán ellen

Csungking, szeptember 10.

Mint a kínai Central News-iroda jelenti, *Csangpoli,* a kínai nemzeti kormány helyettes miniszterelnöke táviratot intézett *Avenol* népszövetség főtitkárhoz. A táviratban *megtorló intézkedések alkalmazását kéri Japán ellen,* továbbá azt, hogy a *Népszövetség részesítse Kínát anyagi segítségben.*

Vádemelés és bűnügyi zárlat Nagyszalonta vezetősége ellen

A város vezetőit súlyos szabálytalanságokkal vádolják

Kolozsvár, szeptember 10.

Nagyszalonta város vezetősége ellen vizsgálatot indítottak, mert több feljelentés szerint *a város vezetősége jogtalanul adott el házakat, földeket és jogtalanul állított be elszámolásaiba bizonyos napidíjakat.* Az ügyészség *most vádat emelt 24 nagyszalontai városi tisztviselő és tanácsos ellen,* a vizsgálóbíró pedig *bűnügyi zárlatot rendelt el a vádlottak vagyonára nyolcmillió lei erejéig.*

Felfüggesztették Szilágy megye helyettes főnökét

Bukarest, szeptember 10.

A belügyminisztérium a lefolytatott vizsgálat eredményeképp *Szilágy megyében felfüggesztette a helyettes megyefőnököt, két jegyzőt és vizsgálatot indított a megye két prefektusa ellen* a multban elkövetett súlyos szabálytalanságok és visszaélések miatt.

Letartóztatták a román szeszszindikátus két igazgatóját

Bukarest, szeptember 10.

Löwy Mártont és Piriton *Predescut* a szeszszindikátus igazgatóit *letartóztatták,* mert visszaéléseket követtek el a szeszgyárak számára kijelölt hányadok körül.

Egy kis szundikálás

csodálatosan felfrissít. Ehhez azonban szükséges, hogy lábát **OHROPAX zajvédővel** ikszöböljük. Plasztikus golyók a füljárat elzárására. Forgalomba kerül 6 pár golyót tartalmazó dobozokban, ára P 4.50. Kapható patikákban, drogériákban és szaküzletekben. Főlerakat: Kálmán Lehel cég, Budapest 62—115

Ismét az elsők között ajánljuk fenti modern készülékeket! Kedvező fizetési feltételek!
MORVAI RÁDIÓ
VII., Erzsébet körút 40. Tel.: 134-364 és 140-698

Bemutatja: Sternberg
Telefon 136-068, 144-354, 137-708
Magy. kir. és udv. hangszergyár
VII., Rákóczi út 60
Az ország legnagyobb és legszebb rádióterme

Készséggel és szakszerűen bemutatja
AUDION VI., Nagymező ucca 31. szám. Telefón: 111-375

Szakszerűen bemutatja
Hoffmann Rádió
V., Szent István körút 19 — Telefón: 120-531

Szakembertől vásárolja! KEMÉNY RÓBERT kitüntetett rádiómester VI., Szondy ucca 9. Tel. 11-22-63

Magyarország pénzügyi helyzete a Népszövetségi Tanács előtt

Genf, szeptember 10.

A Népszövetségi Tanács szombaton délután tartotta meg legelső nyilvános ülését. A Tanács napirendjének megállapítása után a különböző bizottságok jelentéseit vette minden vita nélkül tudomásul.

A pénzügyi bizottság jelentésében Magyarországra vonatkozólag a következők szerepelnek: a jelentésnek Magyarországra vonatkozó része nem kíván semmiféle észrevételt. *Az állam bevételei és kiadásai egyensúlyban vannak.* Azokat az *ajánlatokat, amelyeket Magyarország külföldi* tartozásai rendezése érdekében tett, a külföldi tényezők nagy többsége elfogadta és a létrejött megállapodást pontosan végrehajtották. A pénzügyi bizottság tudomására hozták a Nemzeti Bank szabályzatain újabban eszközölt módosításokat, nevezetesen azt, hogy bizonyos előlegeket nyujthasson az államnak és hogy »nyilt piaci« (open market) műveleteket végezhessen. Az ülés nem egészen fél óráig tartott.

Hétfőn délelőtt nyílik meg az új népszövetségi palotában a Nemzetek Szövetsége 19. rendes közgyűlésének ülésszaka. A megnyitóbeszédet a tanács jelenlegi elnöke, *Jordan* (Új-Zéland megbizottja) mondja. A közgyűlés legelső ülésén kijelöli a megbízóleveleket felülvizsgáló bizottságot és annak meghallgatása után hozzálát elnöksége és bizottságai megalakításához.

Olaszországban külön iskolákat állítanak fel a zsidó tanulók számára

Róma, szeptember 10.

A legutóbbi zsidórendeletek kizárták a zsidó növendékeket a nyilvános jogú iskolákból. Az olasz kormány most intézkedett, hogy a zsidó tanulók számára külön iskolákat állítsanak fel.

Dimitrov, a komintern főtitkára Prágába utazott

Varsó, szeptember 10.

(Stefani.) A lapok moszkvai jelentése szerint *Dimitrov, a komintern főtitkára ma repülőgépen Prágába utazott,* hogy résztvegyen a cseh kommunisták kongresszusán.

Eső- és ballonkabát? Természetesen **Wimpassing—Reithoffertől** VI., Andrássy út 8

AZ 1938. ŐSZ
NŐI DIVATKELME-ÚJDONSÁGAIT
ANGOL, FRANCIA ÉS HAZAI KÖPENY-, KOSZTÜM-, ÉS RUHA-SZÖVET, SELYEM- ÉS BÁRSONY-KÜLÖNLEGESSÉGEKET
MIND MEGTALÁLJA RAKTÁRUNKON!
OLCSÓ ÁRAK * KÁPRÁZTATÓ VÁLASZTÉK * DIVATSZINEK
VIDÉKRE MINTÁKAT KÉSZSÉGGEL KÜLDÜNK
FELHÍVJUK SZÍVES FIGYELMÉT FÉRFISZOVET-OSZTALYUNKRA
LÁSZLÓ ÉS FEKETE
IV., PETŐFI SÁNDOR UCCA 14-16

Amerikai meséskönyvkiállítást rendez Budapesten egy magyar-származású newyorki könyvtárosnő

(Saját tudósítónktól.) Szép és érdekes ajándékot hozott a fővárosi könyvtár számára a magyar származású miss A. *Markovitz*, a newyorki Public Library könyvtárosnője: egy sereg gyönyörű amerikai meséskönyvet, amelyeket amerikai kiadók küldtek. A fővárosi könyvtár most kiállítja őket és bizonyos, hogy ritkán esett olyan nehezére az embernek egy kiállításról való távozás, mint ezúttal. Miss A. *Markovitz* mosolyogva jegyzi meg, hogy egyáltalán nem szokatlan tünet számára, hogy a felnőtt publikum legjobban szerete leülni a földre és végigolvasni az összes gyermekmeséket...

— De — mondja — sokkal nagyobb sikernek tekintjük, hogy Amerikában *a legutóbbi tíz évben a gyerekek közt is sikere van a gyermekirodalomnak.* Rengeteget köszönetünk ezen a téren a nagyszerű és fáradhatatlan Anne Caroll *Moore*-nak, aki az Egyesült Államok gyermekkönyvtárainak főszervezője; úgyszólván egész évben úton van, bejárja a vidéki városokat, tanulmányozza a könyvkereskedelem eredményét és a gyermekolvasótermek közönségét. Neki az a véleménye, hogy semmi se lehet elég jó, elég művészi és elég szép a gyermekek számára és hogy nem szabad a gyerek szellemi képességeit lebecsülni.

— Milyenfajta könyv érdekli a mai amerikai gyermeket?

— Ugyanaz, mint a régit. A tündérmese, az állatvilág és újabban mindig erősebben *idegen népek és országok mondavilága.* Különben nézzen körül. Amit itt lát, ezek a könyvek az idei évad legnagyobb sikerei. Érdekes módon az idei *Newberry-díj*-nak, a könyvtárosok nagydíjának nyertese *magyar nő* magyartémájú könyve, *Serédy Kate* »Fehér Szarvasa«. A magyar téma különben is divatos; egy *Eliot* nevű amerikai szerző is magyar gyermekekről ir a »Csodababát« című édes, hallatlanul egyszerű eszközökkel illusztrált könyvében.

Miss Markovitz most sorra lapozza a könyvanyagot. Ragyogóan megrajzolt őzikéket látunk az egyik kötetben, egy pufók és fényes síró négergyerek két angyalian buta pofikájú kecskegidával bonyolódik mindenféle tragikus kalandba a másikban, és egy harmadik egészben egyetlen macskakölyökről szól. De amit ez a macskakölyök borzasságban, ügyetlenségben és kölyökségben produkálni tud, az a rajzolóművészetnek egészen magas foka.

Van egy mexikói képeskönyv is, amelyben mexikói gyerekek a ház körül található állatokkal játszanak és küzdenek. Ki tehet arról, hogy a ház körül kaméleon csillogtatja színeit és papagáj tollászkodik? És hogy ugyancsak a ház körül őserdő van, olyan vad, veszedelmes és tarka flórával, hogy az embernek belekáprázik a szeme, míg a Gauguinszerűen színes és Covarrubias-szerűen dekoratív képeket nézi.

— Higgye el, — mondja Miss Markovitz — hogy a mexikói gyerekek a magyar tájakat éreznék ennyire csodálatosnak! Tudom, van itt is elég tehetséges író és illusztrátor. Az amerikai könyvkiadók küldték ezt az anyagot a magyar gyerekeknek. Alig várom, hogy egy hasonlóan kedves kiállítást rendezhessek magyar gyermekkönyvekből odakint!

A kiállítás hétfőn délután **ötkor nyílik meg a** Pedagógiai Szeminárium Mária Terézia tér 8. sz. alatti könyvtárában.

A palesztinai terror

Jeruzsálem, szeptember 10.

Nagyszámú arab aktivista az éjszaka támadást intézett a Dél-Palesztinában levő Bersheba város ellen, amely a legnagyobb palesztinai beduintörzs vidékén fekszik. Heves tűzharcra került sor, amelynek során azonban csak egy angol rendőr esett el. Több arab rendőrt elhurcoltak. Valamennyi angol közigazgatási épületet felgyujtottak.

Ramallah városában a közbiztonsági állapotok miatt az összes közigazgatási hivatalokat bezárták.

Jaffában és Tel-Avivban arab felkelők fel akarták gyujtani a zsinagógát. Lydda pályaudvara közelében éppen akkor tartóztattak le egy arabot, amikor bombát akart elhelyezni az állomásépületben. Ramlehben és Haifában bombákat dobtak két zsidó gyárépületre.

Ujra napirenden a villamostarifareform

Nem szabad drágítani!

A Beszkár vezetősége a viteldíj megreformálására elkészítette a javaslatait s szétküldte igazgatósági tagjainak. Az igazgatóság a hó közepén lát hozzá a javaslatok megvizsgálásához és *az elaborátum alapján teszi majd meg előterjesztését a polgármesternek.*

A sokszáz oldalra terjedő memorandumban természetesen *nincs szó végleges állásfoglalásról.* A Beszkár vezetősége inkább csak *a lehetőségeket tárja fel.* Az új rendszerek azon alapulnak, hogy *nagyobb teljesítményért nagyobb ellenértéket kívánnak a közönségtől.*

Az egyik rendszer szerint az utas a kocsiba való felszálláskor *9 fillér belépési díjat fizetne* és azután minden kisszakasztávolságért 3 fillért. Az első kisszakasztávolság beutazása nem 9+3, azaz 12 fillérbe, hanem *8 fillérbe kerülne,* a további kisszakaszok azonban 15, 18, 21, 24, 27 és 33 fillérbe kerülnének, *nyolc kisszakaszvonal távolságon túl az egységes viteldíj 36 fillér lenne.* A Beszkár jegyblokkokat bocsátana ki, ezeket elővételben válthatná meg a közönség és a felszálláskor a kalauz megsemmisítene 9 fillér értékű díjrovatot és annyi 3 fillér értékű díjrovatot, ahány kisszakasztávolságra megy az utas. Az átszállásnál már csak a 3—3 filléres kisszakasztávolságokat vennék figyelembe.

A másik rendszer szerint a várost *9 körzetre osztanák és a város minden pontját legfeljebb három körzet érintésével el lehetne* érni. Egy-két-három körzet beutazására érvényes átszállójegyet adnának ki, a kisszakasz ára 8 fillér maradna, a két kisszakasztávolságra szóló jegy 16, a három kisszakasz távolságra szóló 24 fillér lenne, az átszállójegy egy körzeten belül 30, három körzeten belül 36 fillér lenne.

Az alapdíjas bérletjegy rendszer bevezetését is tervbe vették. A negyvenpengős arcképes bérletjegy megmaradna, de lenne kívüle úgynevezett alapdíjas bérletjegy, amelynek ára 7 pengő lenne. Az, aki ilyen hétpengős bérletjeggyel rendelkezik, *mindenféle típusú jegyet 33 százalékos kedvezménnyel vásárolhatna meg elővételben.*

Be akarják vezetni a vonalbérletjegy rendszert is. Négy kisszakaszjegytávolságra a vonalbérletjegy ára 26 pengő lenne, hét kiszakasztávolságra 28, ennél nagyobb távolságra, de két összefüggő vonalrészre 30 pengő.

Hatnapos hetikártyákat is ki akarnak bocsátani. Ezek hétköznaponként kétszeri utazásra lennének használhatók. A hetikártyák ára négy kisszakasztávolságra 2.60, hét kisszakasztávolságra 2.90 és ennél nagyobb távolságra 3.20 pengő lenne.

A reform egyik legjelentősebb része *a 48 filléres tértijegy megszüntetése lenne,* helyette olcsó alapdíjas arcképes igazolványt rendszeresítenének havi 1 pengős áron. A bérletjegy tulajdonosa minden villamosjegyet *33 százalékos árkedvezménnyel vásárolhatna meg.* A napijegy árát 2.70 pengőben javasolja megállapítani a Beszkár és ez érvényes volna minden közlekedési eszközre.

Szükségesnek tartja a Beszkár *a büntetőjegyek bevezetését is a bliccelők ellen.* Aki bliccel, az *két pengő büntetést fizetne.*

Az autobusz tarifát is meg akarják változtatni. Belterületen kivételes vonalakon az *autobuszon is volna kisszakasz, még pedig rövid távolságra 10 fillérbe kerülne az autobusz utazás.* Két autobusz kisszakasz távolságra a jegy ára 16, három kisszakasz távolságra 24 fillér, négy kisszakasz távolságra 32, öt kisszakasz távolságra 38 fillér volna a jegy ára. Az átszálló jegy négy kisszakasz távolságra 34, öt szakasz távolságra 40 fillér lenne, a villamosra is érvényes átszállójegy ára 50 fillér.

A pestkörnyéki autobuszvonalakon sok helyen megrövidítenék a szakaszokat s a jegyek árát az új szakaszbeosztáshoz alakítanák.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy *mindezek csak tervek, amelyek még különféle retortákon mennek keresztül.* A Beszkár igazgatóságában helyet foglalnak a fővárosi pártok képviselői, tehát a közönség megbizottai. Ezek *nem nyugodhatnak abba bele, hogy tarifareform címén újra megdrágítsák a villamos- és az autobuszközlekedést.* Véglegesen állást foglalni a tarifareform ügyében csak akkor lehet, *ha a Beszkár igazgatósága a maga álláspontját már nyilvánosságra hozta.*

Uj foglalkozás

Irta: Stella Adorján

(A házaspár beszélget a családi tűzhely mellett.)

Feleség: Olvastad a londoni lapban?

Férj: Olvastam drágám, de ne beszéljünk róla. A szudéta-német kérdés...

Feleség: Ki beszél ilyesmiről? A híres feminista nyilatkozatáról van szó. Önagysága kijelentette, hogy az igazi boldog családi élet ott lakozik, ahol az asszony is dolgozik valamit.

Férj: Ez igaz. Te nem dolgozol semmit, tehát nálunk nem lakozik.

Feleség: Belátom magam is. Ezen akarok segíteni és rövidesen munkához látok.

Férj: Szent Isten?! Csak nem akarsz újra bridzsszalónt nyitni?

Feleség: Hogy jut ilyesmi az eszedbe?

Férj: Mert manapság, ha egy úriasszony pénzt akar keresni, semmi más nem jut eszébe, mint bridzsszalónt nyitni. Te is folyton ezt tervezted! Ideális foglalkozás. Egész nap, egész este nem kell más, mint bridzselni és csevegni és ebből állítólag meg lehet élni.

Feleség: Ugyan hagyd ezeket a komolytalan dolgokat. Én egészen más, modern foglalkozás után vágyódom.

Férj *(gyanakodva):* Filmszínésznő akarsz lenni? Gondolj arra, hogy...

Feleség: Nem gondolok a koromra! Semmi közöd hozzá, hogy hányéves vagyok. *(Dühösen.)* A legnagyobb marhaság, ha az ember lánykorában megmondja a vőlegényének a korát...

Férj: Szívecském, ezért ne tegyél magadnak szemrehányást! Te már akkor letagadtál két esztendőt, amit csak az anyakönyvvezető előtt kaptam vissza. Szóval nem leszel filmszínésznő! Milyen pályára méssz? Nyelvleckéket fogsz adni?

Feleség: Hát tudok én nyelveket?

Férj: Dehogyis tudsz! De annyi nő van a világon, aki nem tud semmiféle nyelvet és ezért csap fel nyelvtanárnőnek. Szóval milyen pályára készülsz? Tánctanfolyamot nyitsz, vagy vendéglőt?

Feleség: Nincs semmi érzéked a modern dolgokhoz. Vendéglőt már a nagyanyám is nyithatott volna!

Férj: Elég kár, hogy nem tette! Most talán egy kicsit értenél a konyhához!

Feleség: Látod ezért van igaza az angol tudósnőnek! Ti férfiak ma is úgy gondolkoztok, mint a nagyapáitok, a nő csak arra való, hogy a háztartást vezesse és a gyermekeket gondozza. Arra persze nem gondolsz, hogy akadt már olyan asszony is, aki átrepülte az óceánt.

Férj *(ijedten):* Viola! Te pilóta akarsz lenni!

Feleség: No csakhogy eltaláltad!

Férj: Nahát, micsoda ötleteid vannak! És min fogsz repülni? Van a háznál egy öreg varrógép, úgysem nyúl hozzá senki, azt talán át lehetne alakítani hidroplánná.

Feleség: Miért hidroplánná?

Férj: Mert a gyerekek egész nap vizet töltenek a hajójába. Ez a szegény gép már több vizet látott, mint cérnát.

Feleség: Valamivel csak kell játszani a gyerekeknek! Örülök, ha vonzódnak a gépek felé, legalább nem lesznek a technikában olyan maradiak, mint a drágalátos papájuk.

Férj: Ugylátszik, tőled örökölték a nagy technikai készséget. Hol tartunk azzal a repüléssel?

Feleség: Nem vártam meg nagybecsű jóváhagyásodat és máris megtettem az előkészületeket. Vásároltam egy...

Férj *(rémülten):* Csak nem vettél egy repülőgépet?!

Feleség: Dehogy is! Repülőkosztümöt. Bordószínű, mert azt jól lehet fotografálni. Nagyon elegáns. Kell nekem még egy repülőköpeny, cipő, sál, kesztyű és néhány apróság.

Férj: Leckét nem is veszel?

Feleség: Dehogyisnem! Már megismerkedtem egy kitűnő kereskedelmi pilótával, aki hajlandó nekem elméleti órákat adni.

Férj: Milyen járművön? Luftbalonnal?

Feleség: Csak ne gúnyolódj! Most tréfálsz, aztán te leszel a legbüszkébb, amikor olvasni fogod az ujságba, hogy a feleséged egy szuszra átrepülte a Balatont.

Férj: Gondolod, ilyen rekord még nem is volt?

Feleség: Nem lehet mingyárt az Óceánnal kezdeni.

Férj: No és milyen gyakorlati haszna lesz annak, ha te pilótavizsgát teszel? Beszegődől valahova légi sofőrnek?

Feleség: Azt már nem! Akkor nyitom meg a bridzsszalónt! Képzeld, micsoda reklámot kapok! Vizsgázott pilóta a tulajdonosnő! Végre egy asszony, aki nem fél magasban kártyázni!

Adómentes bérház
kétemeletes sarokház, szolid modern kivitelben, forgalmas út vonalon, 13.500 P biztos évi bérrel, 140.000 P-ért eladó. Közvetítőt nem díjazok. Cím a kiadóba

Melléklet a »Magyar Grafika« 1922. évi karácsonyi számához 10·27.
a »Halhatatlanságot kereső királyfi« című műből.
Rajzolta Serédi Kató.

MAGYAR TUDOMÁNYOS TÁRSULATOK SAJTÓVÁLLALATA R.T.

Seredi Kató

Dobra vasmegye

várrom

Körjöki 1885

Halápraja 2 cm = 10 m

vele déli oldal.

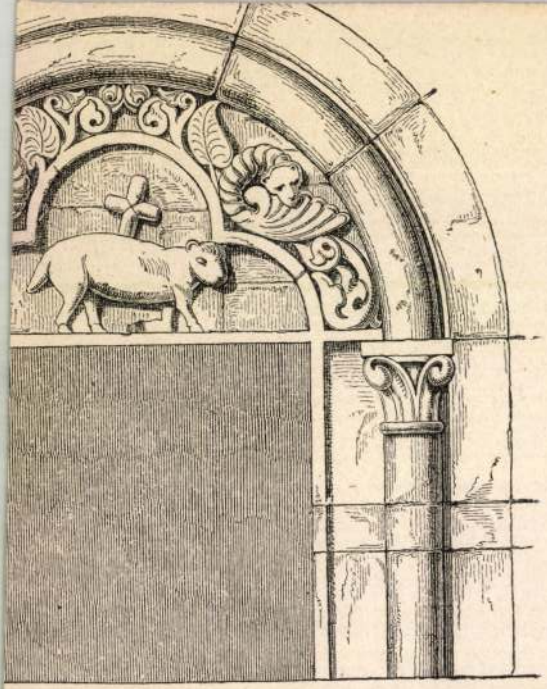

22.

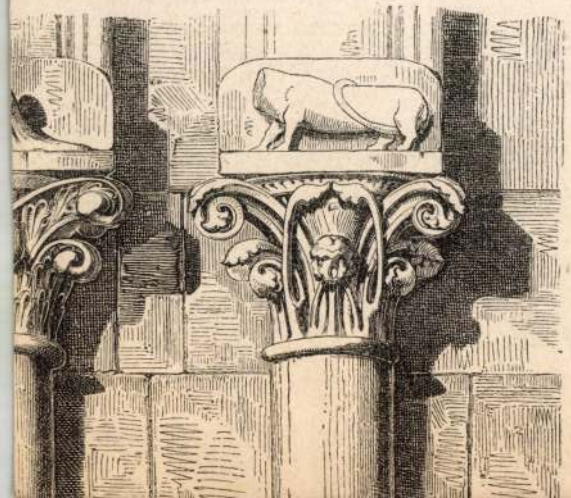

Dobrai várrom

DOBRA

Várrom

Képe VV 1856, 377 l.

Dobrai (Dobrovics)

Ötvös János

Szombathely 1647-1650

l.

Horváth Tibor

30. l.

versenyek, az előkészitett dalidók? — Ott künn pedig az együgyü népnek csak egy öröme van : — ki fog jövő vasárnap prédikálni? az öreg tisztelendő-e, vagy az ifju tiszteletes? megint ollyan szép beszédet tart-e, mint ma egy hete; megint fognak-e annyit sirni a hallgatók, és ollyan könnyebbült szívvel fognak-e ismét hazatérni utána? és azután este, midőn kiülnek a kapuk alá, ugy elmondogatják azt egymásnak; ki mire emlékezik belöle? semmi, egy szó el nem veszett abból, mind megtartották magukban.

Soha egy vasárnapot el nem mulasztott Juliska, mellyen Bertalan beszédeit hallhatá; a míg csak szólt, szemeit le nem vette róla; minden szavát elfoglalta magának, és az volt ránézve a legnagyobb gyönyörüség.

Bertalan valami olly földön túli lény volt szemei előtt, a kit szeretünk a közelités reménye nélkül, a kit szívünk magáénak vall, a ki lelkünket igazgatja és a ki iránt egy földi gondolatunk nincsen.

Az ábrándozó leányka örömnapjai közé számitá a vasárnapokat, s ugy tetszék neki, mintha ollyankor minden ember arcza egészen más forma volna, sokkal kedvesebb és igazabb, mint egyéb napon.

A kisértetüzés utáni vasárnapon ismét Bertalanon volt a sor a szent beszédet tartani, s szokás szerint megtelt az egyház minden padja; még az az egy is, melly különben üresen szokott állani : az urasági szék.

Az öreg kegyes Endreffy készitteté azt magának, hogy midőn itt nyaral, ünnepnapokon onnan hallgassa a buzgóság szavait; a nép ugy szerette öt ott megpillantani, buzgó ösmagyar arczával, és ihletten lépett nyomába, midőn a köznéppel egy sorban megindult elfogadni az Ur vacsorájának kelyhét.

Ez uttal nem az öreg ur ült ott, hanem az ifju; és még valami fővárosi piperkőcz.

Az ülőhelyek ollyan formán voltak rendezve, hogy egyik oldalon a szószék mellettvoltak a férfiak padjai, másikon a nöké, az urasági ülőhely e kettő között, épen a szószékkel, és az Úr asztalával szemben.

Talán imádkozni, talán énekelni, talán az Úrnak áldozni jött ide a két ifju gavallér?

Igen is : azért jöttek, hogy itt egy csomóban megláthassák a vidék szépségeit : a rézpataki hölgyek mind hiresek voltak kitünő szépségükről. Itt volt Juliska is; ott kellett ülnie az urasági szék mellett, csaknem szomszédságban az urfival. Endreffy ur nem láthatta öt másutt, mint a templomban, mert a leány csak ide járt látogatóba; tehát felkereste öt a templomban, és mosolygott, mikor öt meglátta, hogy a leány mélyen elpirulva kényszerült szemeit lesütni előtte.

Az ének megzendült, a hivek ajtatos hangja egy harmoniába vegyülve szállt fel az égfelé : az urfiak is jól tudták, hogy kell az embernek magát a templomban viselni; megtanulták otthon a balletben. Beszélgettek, nevetgéltek egymás között; Endreffy egészen áthajolt Juliskához s suttogott hozzá mindenféle édes szavakat; a miktől az ártatlan gyermek arcza égni látszott.

És a hivek mindezt látták, és szíveikben romlás volt és botorránykozás ezt látni, maga a vendéglős is kénytelen volt azt elnézni, hisz az Isten házában megszólalni nem szabad.

Dobra vára.

E regényes romok a stajer határszélen feküsznek, Vasmegyében, ös fenyö rengeteg közepében, melly a távoli hegyeket örökzöld lepelként fogja be, az alant fekvő helység egyike legkissebb mezővárosainknak s a róla nevezett uradalom feje.

A helyzet valóban jól volt kiválasztva. Sem a leányka nem futhatott el a csábitó szavak elöl, sem goromba bátyja nem jöhetett segélyére. Erre való az Isten háza.

Az ének elhangzott; — az ifju lelkész csendes léptekkel föllment a szószékbe: ihlett, méltóságteljes arczczal megállt azon a helyen, a mellyről elmondhatni : „rettenetes hely ez : e kisded ölnyi tér senkié : egyedül az ur Istené.“

Az imádság alatt még volt az urfinak valami suttogni valója: valami vidám enyelgő beszéd; csak az amenre hallgatott el kissé s akkor azt a boszontó félszemüveget szeme elé csiptetve, ugy kezdett a lelkészre nézni : mintha az valami hires komédiás volna.

A lelkész pedig felnyitá a szent bibliát és felolvasá az alapigéket : a hogy azok meg vagynak irva *Máté evangélioma XXI. részének 13-ik versében :*

„Az én házam imádkozásnak háza; ti pedig tevétek azt latrok barlangjává!“

Az egész gyülekezeten egy hideg borzongás futott végig e szavak után, — mindenki előre érzé, hogy ez rettenetes tanitás lesz . . .

Endreffy is elsápadt e szókra, és nem tudott többé mosolygani, bármennyire erőtette.

Olly csendesség támadt, hogy a lélekzetvételt lehete hallani.

E földöntuli csendben; — mint a pusztában harsogó Isten haragjának szava, zendült meg a lelkész lélekrázó hatalmas beszéde :

„Ez a ház imádkozásnak háza, hova a nagyok magukat Isten előtt megalázni, a kicsinyek Istenhez felemelkedni jönnek, hová a bünösök vétkeikért bocsánatot kérni, ellenségek kibékülni, világi örömektől megcsömörlött szivek égi malasztot keresni járulnak, hol a porba leborul mindenki, mert tudja, hogy por és hamu minden, — a mi a porból támadott . . . Ki volna olly merész, hogy elfelejtené, miszerint ez a ház minden palotánál felségesebb palota és ennek ura minden uraknál hatalmasabb Ur, a ki előtt a koldusok és a királyok egyenlök? Ki volna olly merész, hogy szive legbünösebb gondolatjait e helyre behozza, s mutogassa Isten arcza előtt lelke fekélyeit? Ki volna olly merész, hogy e rettenetes házban, melly az Úrnak temploma, emberek megrontására, ártatlan szivek megejtésére, a kárhozat utjaira ne átallana gondolni, a ki idejönne, adni és venni eladó portékát, és alkudni azokra, a mik pénzért nem eladók . . . .“

Az egész gyülekezet ámultan tekinte fel a csudálatos bátorsagtól átihletett szónokra, és senki sem mert az uri székek felé pillantani. Rettegés volt arra gondolni, hogy a föld hatalmasai imé meg vagynak fogva saját csapdájukban, imé bejövének a templomba, hogy megszentségtelenitsék azt és imé támadt egy bátor szolgája Istennek, a ki megostorozza öket ott az egész nép előtt, és nem szabadulhatnak a keresett büntetés elöl, mert a templom nem komédiaház, a honnan akkor mehet el valaki, a mikor nem tetszik neki az előadás.

Végig kellett nekik hallgatniok az egész történetet; minő bünök terhe alatt romlott meg az ös Jeruzsálem, hogy vétkeztek a phariseusok, a nép elökelői künn és benn az Úrnak templomában, hogy tolakodtak be a szent csarnokokba kalmárok és kufárok

áldozatra vitt bárányokat, galambokat árulva, és hogy jelent meg közöttük ama világrenditő szellem, a kinek neve Messiás, és korbácsot fonva kötélből, kiüzé őket az Urnak templomából.

„El innen veletek, az én Uramnak tornáczaiból, ti szentségtörők, Istentkisértők, lélekbotránkoztatók, itt nem adnak és vesznek *galambokat* és *bárányokat!*“

(Folytatása következik.)

5 aranynyal koszorúzott.

Népdalok.

Irta HORY FARKAS.

VI.

Rózsafának te szép patyolatja
Mért nem vagyok lelked gondolatja,
Ha lelkednek gondolatja volnék
Mindig egy gyász-füz ágon pihennék

Árva szivem e gyász-füznek ága
S gondolatod lenne szép virága
Csodálkoznék az utas felettem,
Hogy gyász-füzből virulófa lettem.

Édes anyám bánatra szült engem
Én a bánat plánétán születtem
Nyomoruság volt nevelő dajkám,
Bús hang volt az altató dal ajkán.

Illenék már végre valahára,
A szerencse hogy venne karjára,
Te vagy szép lány maga a szerencse
Benned van mind a boldogság kincse.

Nyujtsd ki karod értem szenvedőért
Hű szerelmet adok legdrágább bért,
S hű szerelmem tart a sir széléig,
Ha bár élnék a világ végéig.

VII.

Nincs annyi csepp a záporban,
Sem katona a táborban,
Sem fortély a menyecskében,
Mint bánat az én szivemben.

Nézze meg az én szivemet
Az én keserüségemet,
A ki tengert soh' se látott,
Ott lát tenger nagy bánatot.

Veszettül bár ha busulok
E tengerbe be nem fulok,
Be nem fulok meg lábolom
Magyar vagyok azt gondolom.

Nem ugy hagyott édes apám
Magyar nevet fiára rám,
Hogy ha rám tör busulásom
Tova hagyjam állomásom.

Ha csak ollyan lábon állok
Hogy olly könnyen retirálok
A nevemről ma leteszek,
S majd megmondám hogy mi leszek.

Magamot elhatározom
Pej csikóm felkantározom
Megkötöm a kapufához
S betekintek a rózsámhoz.

Keservesen elbucsuzom
S tizenkétszer megcsókolom,
Megcsókolom, s egy pár pohár
Ismét tizenkét csókra vár.

Összeütöm sarkantyumat
Felgyüröm gyolcsingujjomat
S jót rikkantok! minden megvan!
Ide bánat ki lelked van!

VIII.

Szőke ökröm a kolompos
Harmat-gyöngyös füvet tapos,
Barna babám a kertiben
Virágot öntöz széltiben.

Mi gondom a szőke pórán?
Ellegel ő mint a bárány
Annál több a kis barnára
Több mint neki virágára.

Pásztor-tüzem felélesztem
Magam mellé leeresztem
Utra küldöm gondolatom
S repülni ő hozzá hagyom.

Elgondolom: én teremtőm!
Millyen az az én szeretőm
Keblemnek is van virága,
Mit hervaszt bú szárazsága,

Mért nem jön azt öntözgetni
Hervadtában élesztgetni
Lelke égő vágyásával
Szerelme gyöngy-harmatával?

Barna babám szép szeretőm,
Áldjon meg az én teremtőm
Ha e virágbimbó fakad
Reád piros pünköst virad.

IX.

Nehemiás engem ugyse'
Hiszem pap nem lettem ugy se
Katonának ma beállok
Es egy serget verbuálok.

Kinek ép a keze lába
Beállitom a glédába
Se nem kicsiny se nem magos
Se ne legyen akaratos.

Annak ki a gledába áll
Ammen bajusz ammen szakál,
Tiszta legyen az orczája,
Csillag szeme, piros szája.

Naponként ha tartok szemlét
Czirogatást kap s lágy zsemlét
A ki leszen engedelmes
S komandóra jó figyelmes.

Nem lesz soha se vérontás
Nem kell szurony se patrontás
A harczban a két puszta kar
Mindent kiviv a mit akar.

Galambom szép rokolyásom
Te leszel az adjutánsom
Mert az egész regementbe
Nem lesz olly szép legény mint te.

X.

Nó csak csupán a kellene
Tüzes nyila ütne bele,
Hogy elvegyem szeretőmet
Lábon járó temetőmet.

A hogy égtem én érette
Soha őt ugy nem szerette
Édes anyja édes atyja
Semmi némü pereputyja

Od' adám ha lelkem kérte,
Meg is haltam volna érte,
A csillagot ha kell néki,
Botom egyig mind letépi.

Az este nagy szerelmesen
Megyek látni szép kedvesem,
Hát ott lelem pitvarában
Egy nagy svalizsér karjában.

XI.

Keserves dalt ver a harangütő
Mit tett bele az a harang-öntő
Bus szivből van tán öntve harangja
Hogy ugy zokog, hogy ugy sir a hangja.

Sirasd harang, sirasd e virágot
Mellynél szebbet a világ nem látott
Legszebb leány siri dalát zenged,
Miólta csak dalra dalt zeng nyelved.

Koporsóján hervad koszorúja
A gyász sereg bús énekét fújja
Nem lep senkit a száraz ut pora
Elverte azt a könyje zápora.

Szeretője zokogva kiséri,
Egyik jajja a másikat éri,
Nem csoda: ha én helyébe volnék
Bánatomban tüstént szörnyet halnék,

Fejfájára illy szavakat vése:
E volt Isten legszebb teremtése
Kinél szebbet a világ nem látott.
Sirasd harang, sirasd e virágot.

TÁRHÁZ.

Kakas Márton a szinházban.

XXIII. Levél. A kisértet. Népszinmű, Szigetitől és Szigetiért.

Szerkesztő ur én ugy meg vagyok rémülve, hogy ijedtemben azt sem tudom: kettőnk közül mellyikünk Kakas Márton? Kérem alássan, hadd térjek egy kicsinyt magamhoz. Az a fehér lepedő, meg az a turózsacskó; kérem alássan, az illyesmivel nem kell tréfálni: a criticusok között lehetnek ijedős emberek; mint magam is, nem tagadom, aztán mikor én megijedek, nekem az a természetem, hogy akkor ütök. Tehát — jaj nekem is, neked is!

Elmondom az egész történetet, úgy, a hogy volt, de ne tessék megijedni tőle. Van egy derék becsületes csizmadia inas, annak meg egy emberséges majszterje, annak viszont egy jólelkü leánya, annak ismét egy házsártos édes anyja, ennek ismét egy kiszemelt fiam ura, és végtére mindenkinek egy jóra való földesura.

Kérem alássan ezek mind derék emberek, csupán csak a leánynak szánt vén völegény, az az egy a semmire kellő, pedig molnár. A csizmadiát játszotta Szigeti, az inast Szerdahelyi és ollyan valóságos derék csizmadia volt mind a kettő, hogy Miskolcztul Debreczenig lehet keresni párját. Az a köszöntő a mit az inas a leányasszony nevenapjára mond, az igen jó: az a pogácsa, a mit a leányasszony süt az inas számára, az is jó, de mi nem kaptunk belőle; hanem az a kalács, a mit a molnár küldött, az nem jó, először azért, mert papirosból volt, kalács formára kifestve, másodszor pedig azért, hogy tulajdonképen nem is kalácsot kellett volna neki küldeni a csizmadia majszterhoz, hanem papirost, a mire tudniillik a hatszáz forintról való kötelezvény volt felirva, a melylyel Sas uram tartozott Kallós uramnak, s mellyet az ki is fizetett neki, de Kallós uram azt mondta, hogy nincs nála az irás. És itt nagyon jól volt rendelve, hogy maga a szerző volt a csizmadia, mert lett volna a helyében akármelly csizmadiája a két hazának, mindenik azt mondta volna Kallós uramnak hogy csak tessék hát visszamenni buzát apritani a hatkerekü malomba, majd ha irás lesz, kap pénzt, a pénz nem kér enni. A szerencsétlen csizmadia azonban kiád hatszáz forintot irás nélkül s ebből támad aztán a második és harmadik felvonás. Igaz ugyan, hogy ha ezt a hibát nem tenné, nem történnék az egész második és harmadik felvonás, nem lenne kisértet a darabban; de én ezért mégis jobb szeretném, ha nem tenné ezt az a derék csizmadia; az ollyan becsületes, okos, életre való ember, hogy én kevés hasonlóan jó alakot láttam még szinpadon, s fáj a szívemnek, hogy illyen galibába keveri magát. A molnár perse eltagadja a fizetést s executiot küld a szegény varga nyakára, a jámbor inas hiába veri ki a dobost, meg a zsidókat a házból; azért ott künn megütik a dobot, szegény Sas uram e hangokra, meg a felesége átkozódásira kirohan és bele ugrik a kútba; Miska inas utána, holtan fogják ki mind a kettőt, az egyik ugyan hamar magához tér, de a mesterről azt hiszik, hogy megholt, ki is nyujtoztatják s a torához ülnek; a midőn az orvos felfedezi, hogy még van benne élet s feléleszti; Miska inasnak ekkor az jut eszébe, hogy legjobb lenne, ha a holtnak hitt mester megijesztené a molnárt, akkor az majd kivallaná a csalárdsá-

Vasi Ujs. 1856.

versenyek, az elökészitett dalidók? — Ott künn pedig az együgyü népnek csak egy öröme van : — ki fog jövö vasárnap prédikálni? az öreg tisztelendö-e, vagy az ifju tiszteletes? megint ollyan szép beszédet tart-e, mint ma egy hete; megint fognak-e annyit sirni a hallgatók, és ollyan könnyebbült szívvel fognak-e ismét hazatérni utána? és azután este, midön kiülnek a kapuk alá, ugy elmondogatják azt egymásnak; ki mire emlékezik belöle? semmi, egy szó el nem veszett abból, mind megtartották magukban.

Soha egy vasárnapot el nem mulasztott Juliska, mellyen Bertalan beszédeit hallhatá; a míg csak szólt, szemeit le nem vette róla; minden szavát elfoglalta magának, és az volt ránézve a legnagyobb gyönyörüség.

Bertalan valami olly földön túli lény volt szemei elött, a kit szeretünk a közelités reménye nélkül, a kit szívünk magáénak vall, a ki lelkünket igazgatja és a ki iránt egy földi gondolatunk nincsen.

Az ábrándozó leányka örömnapjai közé számitá a vasárnapokat, s ugy tetszék neki, mintha ollyankor minden ember arcza egészen más forma volna, sokkal kedvesebb és igazabb, mint egyéb napon.

A kisértetüzés utáni vasárnapon ismét Bertalanon volt a sor a szent beszédet tartani, s szokás szerint megtelt az egyház minden padja; még az az egy is, melly különben üresen szokott állani : az urasági szék.

Az öreg kegyes Endreffy készitete azt magának, hogy midön itt nyaral, ünnepnapokon onnan hallgassa a buzgóság szavait; a nép ugy szerette öt ott megpillantani, buzgó ösmagyar arczával, és ihletten lépett nyomába, midön a köznéppel egy sorban megindult elfogadni az Ur vacsorájának kelyhét.

Ez uttal nem az öreg ur ült ott, hanem az ifju; és még valami fövárosi piperkőcz.

Az ülöhelyek ollyan formán voltak rendezve, hogy egyik oldalon a szószék mellettvoltak a férfiak padjai, másikon a nöké, az urasági ülöhely e kettő között, épen a szószékkel, és az Úr asztalával szemben.

Talán imádkozni, talán énekelni, talán az Úrnak áldozni jött ide a két ifju gavallér?

Igen is : azért jöttek, hogy itt egy csomóban megláthassák a vidék szépségeit : a rézpataki hölgyek mind hiresek voltak kitünö szépségükről. Itt volt Juliska is; ott kellett ülnie az urasági szék mellett, csaknem szomszédságban az urfival. Endreffy ur nem láthatta öt másutt, mint a templomban, mert a leány csak ide járt látogatóba; tehát felkereste öt a templomban, és mosolygott, mikor öt meglátta, hogy a leány mélyen elpirulva kényszerült szemeit lesütni elötte.

Az ének megzendült, a hivek ajtatos hangja egy harmoniába vegyülve szállt fel az égfelé : az urfiak is jól tudták, hogy kell az embernek magát a templomban viselni; megtanulták otthon a balletben. Beszélgettek, nevetgéltek egymás között; Endreffy egészen áthajolt Juliskához s suttogott hozzá mindenféle édes szavakat; a miktöl az ártatlan gyermek arcza égni látszott.

És a hivek mindezt látták, és szíveikben romlás volt és botorránykozás ezt látni, maga a vendéglös is kénytelen volt azt elnézni, hisz az Isten házában megszólalni nem szabad.

Dobra vára.

E regényes romok a stajer határszélen feküsznek, Vasmegyében, ös fenyö rengeteg közepében, melly a távoli hegyeket örökzöld lepelként fogja be, az alant fekvö helység egyike legkissebb mezövárosainknak s a róla nevezett uradalom feje.

A helyzet valóban jól volt kiválasztva. Sem a leányka nem futhatott el a csábitó szavak elöl, sem goromba bátyja nem jöhetett segélyére. Erre való az Isten háza.

Az ének elhangzott; — az ifju lelkész csendes léptekkel föllment a szószékbe: ihlett, méltóságteljes arczczal megállt azon a helyen, a mellyről elmondhatni : „rettenetes hely ez : e kisded ölnyi tér senkié : egyedül az ur Istené.“

Az imádság alatt még volt az urfinak valami suttogni valója : valami vidám enyelgö beszéd; csak az amenre hallgatott el kissé s akkor azt a boszontó félszemüveget szeme elé csiptetve, ugy kezdett a lelkészre nézni : mintha az valami hires komédiás volna.

A lelkész pedig felnyitá a szent bibliát és felolvasá az alapigéket : a hogy azok meg vagynak irva *Máté evangélioma XXI. részének 13-ik versében :*

„Az én házam imádkozásnak háza; ti pedig tevétek azt latrok barlangjává!“

Az egész gyülekezeten egy hideg borzongás futott végig e szavak után, — mindenki elöre érzé, hogy ez rettenetes tanitás lesz . . .

Endreffy is elsápadt e szókra, és nem tudott többé mosolygani, bármennyire erötette.

Olly csendesség támadt, hogy a lélekzetvételt lehete hallani.

E földöntuli csendben; — mint a pusztában harsogó Isten haragjának szava, zendült meg a lelkész lélekrázó hatalmas beszéde :

„Ez a ház imádkozásnak háza, hova a nagyok magukat Isten elött megalázni, a kicsinyek Istenhez felemelkedni jönnek, hová a bünösök vétkeikért bocsánatot kérni, ellenségek kibékülni, világi örömektöl megcsömörlött szivek égi malasztot keresni járulnak, hol a porba leborul mindenki, mert tudja, hogy por és hamu minden, — a mi a porból támadott . . . Ki volna olly merész, hogy elfelejtené, miszerint ez a ház minden palotánál felségesebb palota és ennek ura minden uraknál hatalmasabb Ur, a ki elött a koldusok és a királyok egyenlök? Ki volna olly merész, hogy szive legbünösebb gondolatjait e helyre behozza, s mutogassa Isten arcza elött lelke fekélyeit? Ki volna olly merész, hogy e rettenetes házban, melly az Úrnak temploma, emberek megrontására, ártatlan szivek megejtésére, a kárhozat utjaira ne átallana gondolni, a ki idejönne, adni és venni eladó portékát, és alkudni azokra, a mik pénzért nem eladók . . . .“

Az egész gyülekezet ámultan tekinte fel a csudálatos bátorsagtól átihletett szónokra, és senki sem mert az uri székek felé pillantani. Rettegés volt arra gondolni, hogy a föld hatalmasai imé meg vagynak fogva saját csapdájukban, imé bejövének a templomba, hogy megszentségtelenitsék azt és imé támadt egy bátor szolgája Istennek, a ki megostorozza öket ott az egész nép elött, és nem szabadulhatnak a keresett büntetés elöl, mert a templom nem komédiaház, a honnan akkor mehet el valaki, a mikor nem tetszik neki az elöadás.

Végig kellett nekik hallgatniok az egész történetet; minö bünök terhe alatt romlott meg az ös Jeruzsálem, hogy vétkeztek a phariseusok, a nép elökelöi künn és benn az Úrnak templomában, hogy tolakodtak be a szent csarnokokba kalmárok és kufárok

áldozatra vitt bárányokat, galambokat árulva, és hogy jelent meg közöttük ama világrenditő szellem, a kinek neve Messiás, és korbácsot fonva kötélből, kiüzé őket az Urnak templomából.

„El innen veletek, az én Uramnak tornáczaiból, ti szentségtörők, Istentkisértők, lélekbotránkoztatók, itt nem adnak és vesznek *galambokat* és *bárányokat!*“

(Folytatása következik.)

5 aranynyal koszorúzott.

Népdalok.

Irta HORY FARKAS.

VI.

Rózsafának te szép patyolatja
Mért nem vagyok lelked gondolatja,
Ha lelkednek gondolatja volnék
Mindig egy gyász-füz ágon pihennék

Árva szivem e gyász-füznek ága
S gondolatod lenne szép virága
Csodálkoznék az utas felettem,
Hogy gyász-füzből virulófa lettem.

Édes anyám bánatra szült engem
Én a bánat plánétán születtem
Nyomoruság volt nevelő dajkám,
Bús hang volt az altató dal ajkán.

Illenék már végre valahára,
A szerencse hogy venne karjára,
Te vagy szép lány maga a szerencse
Benned van mind a boldogság kincse.

Nyujtsd ki karod értem szenvedőért
Hű szerelmet adok legdrágább bért,
S hű szerelmem tart a sir széléig,
Ha bár élnék a világ végéig.

VII.

Nincs annyi csepp a záporban,
Sem katona a táborban,
Sem fortély a menyecskében,
Mint bánat az én szivemben.

Nézze meg az én szivemet
Az én keserüségemet,
A ki tengert soh' se látott,
Ott lát tenger nagy bánatot.

Veszettül bár ha busulok
E tengerbe be nem fulok,
Be nem fulok meg lábolom
Magyar vagyok azt gondolom.

Nem ugy hagyott édes apám
Magyar nevet fiára rám,
Hogy ha rám tör busulásom
Tova hagyjam állomásom.

Ha csak ollyan lábon állok
Hogy olly könnyen retirálok
A nevemről ma leteszek,
S majd megmondám hogy mi leszek.

Magamot elhatározom
Pej csikóm felkantározom
Megkötöm a kapufához
S betekintek a rózsámhoz.

Keservesen elbucsuzom
S tizenkétszer megcsókolom,
Megcsókolom, s egy pár pohár
Ismét tizenkét csókra vár.

Összeütöm sarkantyumat
Felgyüröm gyolcsingujjomat
S jót rikkantok! minden megvan!
Ide bánat ki lelked van!

VIII.

Szőke ökröm a kolompos
Harmat-gyöngyös füvet tapos,
Barna babám a kertiben
Virágot öntöz széltiben.

Mi gondom a szőke pórán?
Ellegel ő mint a bárány
Annál több a kis barnára
Több mint neki virágára.

Pásztor-tüzem felélesztem
Magam mellé leeresztem
Utra küldöm gondolatom
S repülni ő hozzá hagyom.

Elgondolom : én teremtőm !
Millyen az az én szeretőm
Keblemnek is van virága,
Mit hervaszt bú szárazsága,

Mért nem jön azt öntözgetni
Hervadtában élesztgetni
Lelke égő vágyásával
Szerelme gyöngy-harmatával?

Barna babám szép szeretőm,
Áldjon meg az én teremtőm
Ha e virágbimbó fakad
Reád piros pünköst virad.

IX.

Nehemiás engem ugyse'
Hiszem pap nem lettem ugy se
Katonának ma beállok
Es egy serget verbuálok.

Kinek ép a keze lába
Beállitom a glédába
Se nem kicsiny se nem magos
Se ne legyen akaratos.

Annak ki a gledába áll
Ammen bajusz ammen szakál,
Tiszta legyen az orczája,
Csillag szeme, piros szája.

Naponként ha tartok szemlét
Czirogatást kap s lágy zsemlét
A ki lészen engedelmes
S komandóra jó figyelmes.

Nem lesz soha se vérontás
Nem kell szurony se patrontás
A harczban a két puszta kar
Mindent kiviv a mit akar.

Galambom szép rokolyásom
Te leszel az adjutánsom
Mert az egész regementbe
Nem lesz olly szép legény mint te. —

X.

Nó csak csupán a kellene
Tüzes nyila ütne bele,
Hogy elvegyem szeretőmet
Lábon járó temetőmet.

A hogy égtem én érette
Soha őt ugy nem szerette
Édes anyja édes atyja
Semmi némü pereputyja

Od' adám ha lelkem kérte,
Meg is haltam volna érte,
A csillagot ha kell néki,
Botom egyig mind letépi.

Az este nagy szerelmesen
Megyek látni szép kedvesem,
Hát ott lelem pitvarában
Egy nagy svalizsér karjában.

XI.

Keserves dalt ver a harangütő
Mit tett bele az a harang-öntő
Bus szivből van tán öntve harangja
Hogy ugy zokog, hogy ugy sir a hangja.

Sirasd harang, sirasd e virágot
Mellynél szebbet a világ nem látott
Legszebb leány siri dalát zenged,
Miólta csak dalra dalt zeng nyelved.

Koporsóján hervad koszorúja
A gyász sereg bús énekét fújja
Nem lep senkit a száraz ut pora
Elverte azt a könyje zápora.

Szeretője zokogva kiséri,
Egyik jajja a másikat éri,
Nem csoda : ha én helyébe volnék
Bánatomban tüstént szörnyet halnék,

Fejfájára illy szavakat vése :
E volt Isten legszebb teremtése
Kinél szebbet a világ nem látott.
Sirasd harang, sirasd e virágot.

TÁRHÁZ.

Kakas Márton a szinházban.

XXIII. Levél. A kisértet. Népszinmű, Szigetitől és Szigetiért.

Szerkesztő ur én ugy meg vagyok rémülve, hogy ijedtemben azt sem tudom : kettőnk közül mellyikünk Kakas Márton? Kérem alássan, hadd térjek egy kicsinyt magamhoz. Az a fehér lepedő, meg az a turózsacskó; kérem alássan, az illyesmivel nem kell tréfálni : a criticusok között lehetnek ijedős emberek; mint magam is, nem tagadom, aztán mikor én megijedek, nekem az a természetem, hogy akkor ütök. Tehát — jaj nekem is, neked is!

Elmondom az egész történetet, úgy, a hogy volt, de ne tessék megijedni tőle. Van egy derék becsületes csizmadia inas, annak meg egy emberséges majszterje, annak viszont egy jólelkü leánya, annak ismét egy házsártos édes anyja, ennek ismét egy kiszemelt fiam ura, és végtére mindenkinek egy jóra való földesura.

Kérem alássan ezek mind derék emberek, csupán csak a leánynak szánt vén vőlegény, az az egy a semmire kellő, pedig molnár. A csizmadiát játszotta Szigeti, az inast Szerdahelyi és ollyan valóságos derék csizmadia volt mind a kettő, hogy Miskolcztul Debreczenig lehet keresni párját. Az a köszöntő a mit az inas a leányasszony nevenapjára mond, az igen jó: az a pogácsa, a mit a leányasszony süt az inas számára, az is jó, de mi nem kaptunk belőle; hanem az a kalács, a mit a molnár küldött, az nem jó, először azért, mert papirosból volt, kalács formára kifestve, másodszor pedig azért, hogy tulajdonképen nem is kalácsot kellett volna neki küldeni a csizmadia majszterhoz, hanem papirost, a mire tudniillik a hatszáz forintról való kötelezvény volt felírva, a melylyel Sas uram tartozott Kallós uramnak, s mellyet az ki is fizetett neki, de Kallós uram azt mondta, hogy nincs nála az irás. És itt nagyon jól volt rendelve, hogy maga a szerző volt a csizmadia, mert lett volna a helyében akármelly csizmadiája a két hazának, mindenik azt mondta volna Kallós uramnak hogy csak tessék hát visszamenni buzát apritani a hatkerekü malomba, majd ha irás lesz, kap pénzt, a pénz nem kér enni. A szerencsétlen csizmadia azonban kiád hatszáz forintot irás nélkül s ebből támad aztán a második és harmadik felvonás. Igaz ugyan, hogy ha ezt a hibát nem tenné, nem történnék az egész második és harmadik felvonás, nem lenne kisértet a darabban; de én ezért mégis jobb szeretném, ha nem tenné ezt az a derék csizmadia; az ollyan becsületes, okos, életre való ember, hogy én kevés hasonlóan jó alakot láttam még szinpadon, s fáj a szívemnek, hogy illyen galibába keveri magát. A molnár perse eltagadja a fizetést s executiot küld a szegény varga nyakára, a jámbor inas hiába veri ki a dobost, meg a zsidókat a házból; azért ott künn megütik a dobot, szegény Sas uram e hangokra, meg a felesége átkozódásira kirohan és bele ugrik a kútba; Miska inas utána, holtan fogják ki mind a kettőt, az egyik ugyan hamar magához tér, de a mesterről azt hiszik, hogy megholt, ki is nyujtoztatják s a torához ülnek; a midőn az orvos felfedezi, hogy még van benne élet s feléleszti; Miska inasnak ekkor az jut eszébe, hogy legjobb lenne, ha a holtnak hitt mester megijesztené a molnárt, akkor az majd kivallaná a csalárdsá-

Az ERNST MÚZEUM ■BUDAPEST■

meghívja Önt

DOBRA János

fotókiállítására

"In memoriam Simon Albert"

2001. március 18-án, vasárnap 12 órára

A kiállítást megnyitja

Deim Pál festőművész

A megnyitón bemutatásra kerül

Serei Zsolt Érintetlen kapuk c.műve

Pilinszky János soraira

Közreműködik:

Horváth Mária – ének

Budapesti Tomkins Énekegyüttes

Componensemble

The Ernst Museum

has the honour to invite You

to the opening of the exhibition

"In memoriam Albert Simon"

photographs by

János DOBRA

Sunday, March 18, 2001 at noon

Opening address by the painter

Pál Deim

at the opening will be performed the composition

"Untouched Gates" of Zsolt Serei

inspired by the poems of János Pilinszky

with a constribution of

Mária Horváth – song

Tomkins Vocal Ensemble of Budapest

Componensemble

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

A kiállítás megtekinthető 2001. április 11-ig, hétfő kivételével 11-19 óráig, vasárnap 11-18 óráig.
Open until April 11, 2001, everyday from 11 a.m. to 7 p.m., Sunday until 6 p.m. exept Mondays.
Ernst Múzeum 1065 Budapest, Nagymező u. 8. Tel./Fax: 341-4355

A kiállítás támogatói: / Special thanks to

Magyar Villamos Művek Rt.
Magyar Külkereskedelmi Bank Rt.
Ericsson Magyarország Kft.

Díj hitelezve Bp. 76.

A Műcsarnok / Kunsthalle Budapest tisztelettel meghívja Önt

DOBRA JÁNOS
FELÜLETEK

című az épületről készült fotói kiállításának megnyitójára
a Műcsarnokba, 1999. szeptember 28-án kedden 18.30 órára
A kiállítást megnyitja: SZEGŐ GYÖRGY
Megtekinthető 1999. október 10-ig, naponta 10–18 óráig
Műcsarnok, Budapest XIV., Hősök tere

The Műcsarnok / Kunsthalle Budapest
has the pleasure to invite you to the opening of

JÁNOS DOBRA
SURFACES

photographs of the building of Műcsarnok
in the Műcsarnok on 28 September, 1999 at 6.30 pm
Opening speech by GYÖRGY SZEGŐ
The exhibition is open till 10 October 1999, on every day from 10 am to 6 pm
Műcsarnok, Budapest XIV., Hősök tere

MŰCSARNOK KUNSTHALLE TÁMOGATÓK / SPONSORS: Magyar Posta Rt., Fotex 2000 Kft., Card Service

LÓSKA LAJOS

BUDAPEST
Felsö Zöldmáli út 61/65.
1 0 2 5

Díj hitelezve Bp. 76.

A Műcsarnok / Kunsthalle Budapest tisztelettel meghívja Önt

FELÜLETEK DOBRA JÁNOS

című az épületről készült fotói kiállításának megnyitójára
a Műcsarnokba, 1999. szeptember 28-án kedden 18.30 órára
A kiállítást megnyitja: SZEGŐ GYÖRGY
Megtekinthető 1999. október 10-ig, naponta 10–18 óráig
Műcsarnok, Budapest XIV., Hősök tere

The Műcsarnok / Kunsthalle Budapest
has the pleasure to invite you to the opening of

JÁNOS DOBRA SURFACES

photographs of the building of Műcsarnok
in the Műcsarnok on 28 September, 1999 at 6.30 pm
Opening speech by GYÖRGY SZEGŐ
The exhibition is open till 10 October 1999, on every day from 10 am to 6 pm
Műcsarnok, Budapest XIV., Hősök tere

MŰCSARNOK KUNSTHALLE TÁMOGATÓK / SPONSORS: Magyar Posta Rt., Fotex 2000 Kft., Card Service

MTA Művészettörténeti Kutató Csoport

LACZKÓ IBOLYA könyvtárvezető

BUDAPEST
Úri utca 49.
1 0 1 4

„... minden magasabb szinten tagolt alakzat
alkalmas arra, hogy – némi fantáziával –
a természet ismert képződményeihez hasonlítsuk."

PAUL KLEE

DOBRA JÁNOS

DOBRA JÁNOS

Fény a formában

Az a vezérlő gondolat, amely szerint számomra csak a valóság tudja megadni azt a lelki élményt, melynek végső eredménye a kép, egyetlen kifejezésbe sűrítve leginkább a *fénnyel* hozható összefüggésbe életem jelen szakaszában. Mindig olyan *formában* képes ez megjelenni, amelyen keresztül kapcsolatba kerülök a *valóság* titkosabb részeivel, amelyben lényünk felolvad. Szándékaival együtt, egy fizikai és szellemi értelemben vett fényben. S e felfogható *fény* táplálja azokat a formákat is, amelyek végső soron mint *kép* jelennek meg, látható *végeredményként*

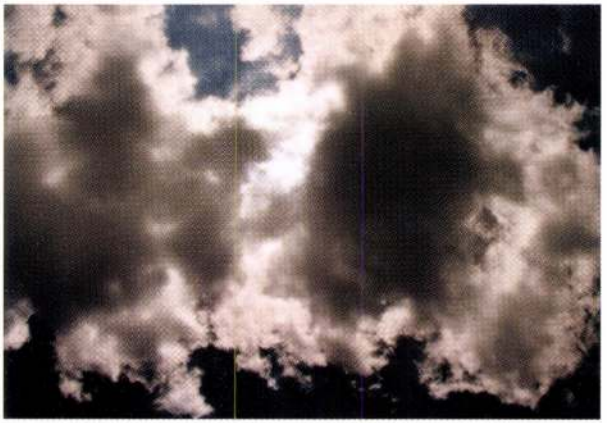

„Rend vezet minden erényhez!
de mi vezet a rendhez?"

Georg Christoph Lichtenberg

Lépések

Nem a hallhatóak. Egyre befelé. Mélyről indul. Bizalom. Újra tétován. Bár nesztelen, mégis mindenen úrrá lesz. Nem enged el. Már lépéseid visznek vagy cipelnek? Mindegy. Már érzel.

Távlatok

Tényeken túl jutottál. Nemcsak a tér és az idő létezik számodra már. A teljesség szava szólított meg. Megszűnt benned a tökéletességet formáló vágy. Akarataidról lehullt a lepel. Megszűntek a fölösleges titkok. Kinyílt a világ.

Cél

Előbb felsejlik, majd megcsillan. Minden mögött van. Elérnéd, de még nem, mert mást hiszel annak.

Megismerés

Magadon kezded. Itt-ott előbukkan Teremtőd. Felismered igazi célod. Saját szándékodról lemondasz. Megismerés mindennel, mindenben, szemeddel, szíveddel, lelkeddel érinted, kezeddel tapintod. Ekkor újra nincs.

Átlényegülés

Szabadulás. Könnyűség. Már nemcsak eddigi életed szakad le hátad mögül, hanem az örömben születsz újjá. Már nem kell az úton járnod. Nem út vezet téged többé. Visszatérni nem akarsz. A fénybe olvad lényed, szándékaival együtt.

A MŰCSARNOK
tisztelettel meghívja Önt

DOBRA JÁNOS

FÉNY A FORMÁBAN

című fotókiállításának megnyitójára
1998. július 3-án este 7 órára

A kiállítást megnyitja
BARABÁS MÁRTON
képzőművész

Közreműködik
HORVÁTH MÁRIA
énekművész

DOROTTYA GALÉRIA
Budapest V., Dorottya utca 8.

A kiállítás megtekinthető 1998. augusztus 2-ig, naponta 10-től 18 óráig, szombaton 10-től 14 óráig, vasárnap zárva

TÁMOGATÓK
Card Service Kft. • BB – Hungarovin Rt.
CFP Professzionális Laboratórium (1075 Bp., Madách utca 3.)

Dobra Lajosné M.D.k.

Békéscsaba

Népmüvészet mestere cimmel kitüntetve

Kaszt Kiváló népmüvelő" és a "Népmüveészet Mestere" kitüntetések

Magyar Nemzet 1966. augusztus 20. 5. 1.

. . .

Dobra Sándor, festő

L. Fajó János

Dömötör János: Egy képzőművészeti szakkör negyedszázada
123–127
Új Auróra, Békéscsaba, 1982. aug.
1982/2

DOBRAI István asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134

DOBRAI bútoráu asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.p.

Mesterrajza 1847.

Dobrai Katalin

H.J.: Kazánépület, Szombathely. Építész Harsányi István statikus Ivits Iván, gépész Varga László, mélyépítés: Dobrai Katalin. - Ismertetés, Bognár János fotóival.

Magyar Épmüv, 1971.4.sz.15-16.l.

Dobrai Pászk Jenő

festő

lásd

Kolozsvári Mű-
csarnok megnyi-
tó kiáll.
kat.
1943

Kvédeny rösztet, tábalaki, római

11. 277

lásd

Pászk Jenő

alatt is -

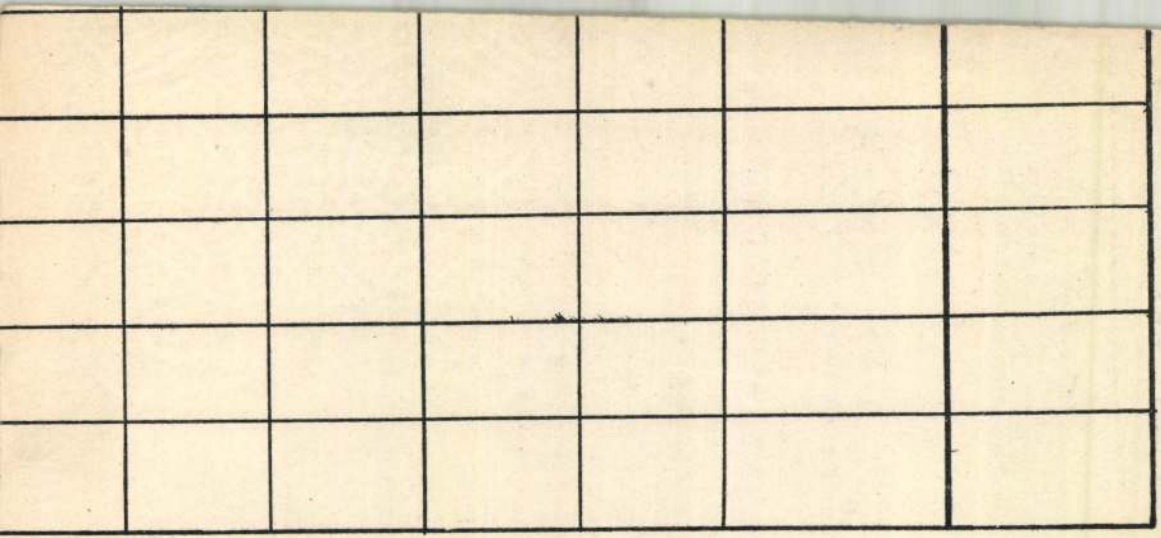

Dobrai Pásztk Jenő

festő

5. Est csekedtük mi

Nagybányai kiáll.
(festménypályázat) 1942.

1163 1252

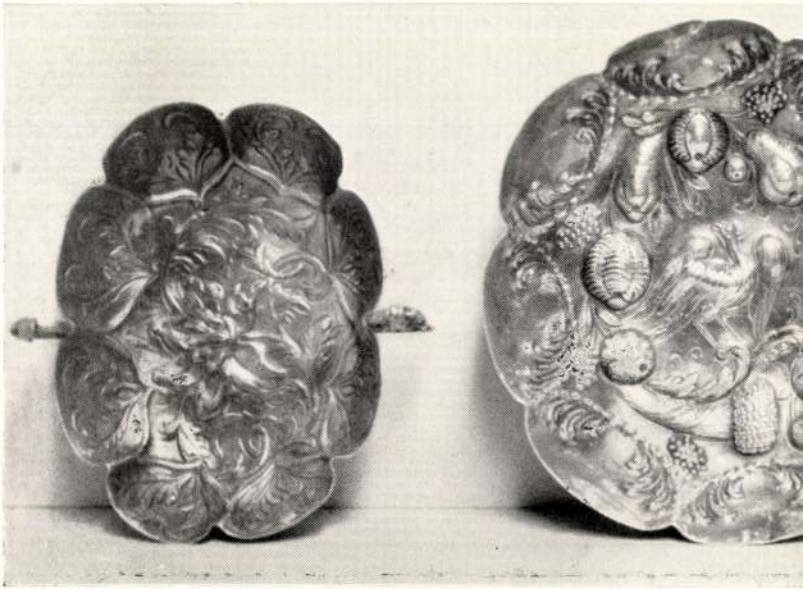

1007 1012

Dobrai Pásek Jenő dobrai

37. Önarckép olajf.
39. Merengő leány, olajf.

Nagybányai kiáll. 1942

D betűben indikál-
va van.

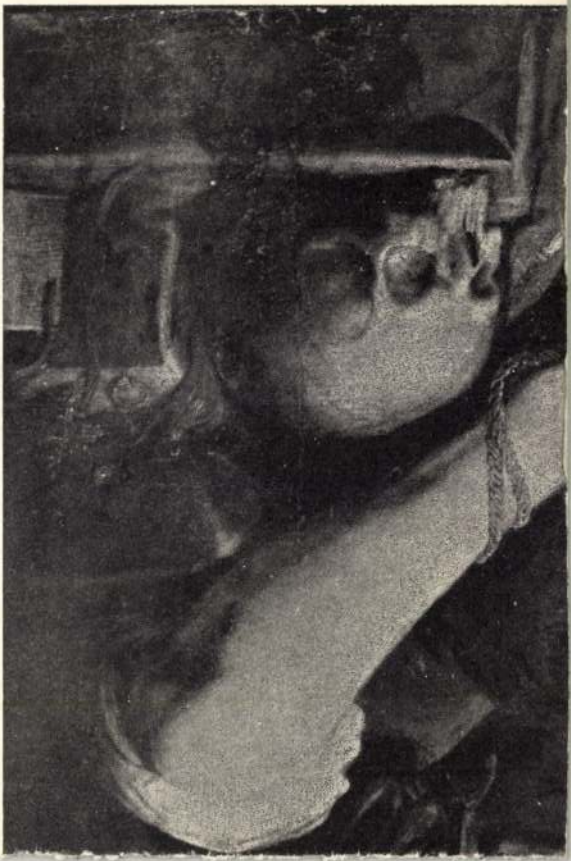

Pászk Jenő

l.

Heoposztimpr

65. l.

Pászk Jenő

Nobrász

Nőd

Genthon Erdélyünk

28 -l.

Pászk Jenő

festő

l.

Hevesy Iván =

Futurista, expressionista és kubista festészet. Bp. 1919

28. l.

DUNÁNTÚLI ERDŐIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

gőzfűrész és faaprító üzeme:

Szombathely, Vépi-út.

Alapító: Gróf Erdődy Sándor felsőházi tag, nagybirtokos stb. Vép.

Pászk Jenő

festő

1922*-ten rendes tagja

lett a Nagybányai

Festők Társaságának

erd

Szok Nagyb.

16. l.

* Bizonyára sajtó

hiba 1912 helyett.

...ség	ALCSOPORT
...K.	SZÁRMAZÁSI HELY
...cm. m.	MESTER
	SZEMÉLYI VONATKOZÁS
	EGYÉB ADAT

...ZÉS):

...ő imitatió. 6-szögű kuppája és
...razolasokkal: Angyali üdvözlet,
...ecsek. Fedelén a négy evangelista,
...k./

Pászk Jenő

Tusrajz, repr.

Ma, II. évf. 3. sz

Férfi akt, repr. u. o.

ni filos!

Bugverbot!

eno je saviti!

îndoi!

nk

vószámunk

2.

PÁSZK *Jenő*, grafikus és szobrász, * Zenta 1895 aug. 2. A bpesti képzőm. főiskolán Ferenczy Károlynál, Zemplényi Tivadarnál, Réti Istvánnál és Radnai Bélánál tanult. 1916. egy olajfestésű tanulmányfejjel szerepelt először a Nemzeti Szalónban. Aktivista.

E. G. II. 2741

Beatrix királyno:

Vállon alól, négynyol
vállaira omlik a Ruhája

„DIVA · BEATRIX · HVN

Bronz érem, jelenkori

Lapza 392.

Dreyfus Gusztáv ajánl

Pásztor Jenő

festő

Réti István: A harminc éves Nagybánya.

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 384. l.

ИЗДАТЕЛЬСТВО ЖУРНАЛА

Pászk Jenő

1916. ápr. kiáll. N. Szalon
Tanulmányfej, olaff. 500.–

Takács Kálmán, apát III. 233

Pászk Jenő

szül. Zentán 1895 aug. 2-
gör. Ecl. 6 középiszt

1912/13. I. elsőontalybeli mu-
vesznőv. Olgyai V, Bosznay
Z., Pilch D.

1912/13. II. elsőontbeli Rad-
nai Béla -

1913/1914 I. másodontbeli
n. o.
Kilépett -

Macrinus bronzeinne VI. 273

Pásztor Jenő

Magyar Nemzet
1926. 384

Illésházy Gábor halotti képe.

Egész alak, fejjel balra. Fe
ja, szemöldöke, bajusza s szakál
ben szines selyem kendő van.
s nadrágja fekete s czipője sa
nyeg mintázott. A háttérben lév

„Comes Gabriel Illéshazy
a Trenchin, Haereditari
Comes Comitatuum Tren
Ensis Sub Ferdinando

Hátul a vásznan ez áll: „G. Zichy
Olajfestés, vászonra, méretei.
Gróf Zichy Edmund ajándé
A régiségtártól 303/88. A. N°
Át Képt 289.
1896. III. 3. az ezredéves Ki
1896 IV. 13-án érkezett v

Pásztor János

1912/13 – 1913/14 I.
1915/16 – 1918/19

Ferképzőmúzeum

121.l.

Viktória-nyomda.

Paizs Jenő

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 384

Feladó

LEVELEZŐLAP

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Pászk Jenő

Hul. Jentán 1895 aug. 2
gör. Ed. 6 gimn.
1915/16. I. másodéves művész
nőv. Ferenczy Kárly
1915/16. II. harmadéves n. o
és Pitch D.
1916/17 I. harmadéves Jemplényi T.
1916/17. II. negyedéves n. o.
1917/18. I. negyedéves Réti J.
1917/18 II. ötödéves " "
1918/19. I. másodéves
Radnai Bélánál
1918/19 II. másodéves n. o.

Pàszk Jenö

l.

Ma. 1919. IV cit

3 n. 39 l.

Pászk Jenő

rajzoló

l. 2 Turnay repl.

Ma. 1917.

febr. 15. (3+7)

Tekintetes országos Bizot
ának

Budapest

sal Április 21 én kelt 259/9
leiratára tisztelettel jelentem
ső rendőrálkapitány, mivel
szerint nem látta biztosi

R. D. K.

PÁSZK Jenő festő, szobrász

Bőnyi iskolatársa a budapesti Képző-
mův. Főiskolán

Nagybányán letelepedett, szobrásszá lett
1927. A Nagybányai Festők Társ.- nak
torzstagja

Réti István: A nagybányai művisztelep
Bp. 1954. 89., 272., 273. l.

MDK

Pászk Jenő

Tanulmányfej, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 17. 1.

MDK

Pászk Jenő

A TETT csoportosulása elsősorban Pászk Jenőt, az expresszionista Dobrovits Pétert és Uitz Bélát publikálta.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete. I. Konstruktiv törekvések. Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960.73-89.l

80.l.

M.D.E.

PÁSZK Jenő festő

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

"Élő Nagybánya... "p., 1954. 331.l.

M. D. K.

PÁSZK Jenő

1918-ban a Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya....., Bp. 1954. 333.l

Átutalás megírva

Dobrai Pászk Jenő

l. Pászk J.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
154 /1926 szám
Érk.: 1926 év május hó 3 n.

ztésére, részben tárgyi ismérétgya-
nak.

ti és müemlékek ismertetését köz-
nak illetékes (városi, községi)
azása.
ben (esetleg iskolákban) elhelye-
ásu mütárgyak bemutatásánál
az a módszer amit a veszprém-
sznál is, midőn az ily tárgyak-
amennyire lehet helyi (városi
, költőinek, iróinak müveiből
kapcsolatos eseményre vonatkoz-
helyez el, amivel szükebb hazája
i törekszik.
és müemlékek felkutatására al-
élnénk az Országos Túrista

DOBRAY, Joseph, nagyszombati érásmester

J. D. bürgerl. Uhrmacher in Tyrnau, meghalt, műhelyét kinálják. Hirdetés. (1814, 1105, 1124, 1185 l)

—

U. ez. Werner, a nagyszombati érásztestület elöljárója közli, hogy D. műhelye nem átadó, de műszerei és érái eladók. (1815, 573 l)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

megrin

Dobranszky János

lengyel festő 1630-
ban falképekkel díszítette
a zborói rk. pléb. tem-
plom ♀. A festmenyeket
utóbb bemeszelték. Ugyanott
a Szentháromság kápolná-
~~fanak~~ menyezetét stukkoval
díszítettéz (1663). A stukko
alatt a régi festés nyomai lát-
hatók.

Szulkassaiegyhmy

I. k. 277. l. 2781.
Meppel

9 belsejét

IRODALOM

-Sourek: Kunst in der Slowakei. 370 sz. 58 old.

JEGYZET

Dobranszky János

Lengyel festő
1630. a zborói templom
menyezetét festi

Sz.-Sz. 377. l.

Garas Klára: Magyar-
országi festészet a XVII.
században. Bp. 1953.
98. l. 132. l.

5-24.

Ex I-IV.

Az előadások aráltal, hogy arokat a művészettudomány leghivatoltabb művelői tartják, ~~jelen~~ Miemelkedő eseményeit fogják alkotni az idei művészettörténeti nyilvános előadásoknak; másrészt pedig annál fogva, hogy az előadások nemcsak Csonkamagyarország megmaradt emlékeit mutatják be, hanem felölelik az ~~megszállt~~ elszakított Erdély és Felvidék képzőművészeti remekeit is: a közvetlenül elérni szándékolt közművelődési célon túl a művészettörténet igazságának

Dobránszky Mária

1904/5 – 1907/8

Fertőszőmfőiskévk

76. l

Dobrányi Ildikó, textilművész

L: Paics László

Torday A: Faburkolat, mályvaszín velúr

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 23.

2.

Dobrányi Ildikó

Erfurtban a nemzetközi iparművészeti bemutatón szerepelt.

Magyar Hirlap 1978-154-8

Wagner: Merre tart az iparművészet?

Dobrányi Ildikó, Textilművész

Dobrányi Ildikó

A *Magyar Nemzeti Galéria* kísérleti kiállítássorozatot indított *Műhely* címmel. Az *Esti Hírlap* minden alkalommal előzetes tájékoztatást ad ezekről a tárlatokról. Holnaptól Dobrányi Ildikó textiljeivel ismerkedhet meg a közönség a Magyar Nemzeti Galéria D épületének III. emeletén.

A tárlat rendezője, *Mezei Ottó* művészettörténész mondja: — Dobrányi Ildikó mindössze néhány éve tűnt fel a hazai és a nemzetközi textilművészet széles mezőnyében. *Biztos érzékkel ismeri fel a műfaj gazdag lehetőségeit. A textil eredeti, anyagából, technikájából és funkciójából adódó alkalmazása éppúgy vonzza, mint a textilművészet újabb, magabiztos, önállósodó törekvése.* Mégis, mint tervező, elsősorban a textil eredendő funkcióját érzi magához közelállónak. Azt a tér- és felülettagoló szerepkört, amelyet az térkompozícióként vagy faliszőnyegként hivalkodó megjelenés nélkül képes betölteni. A textil ilyen jellegű kialakítása egyben az építészeti tér sajátos adottságainak figyelembevételét is jelenti.

— Ebből a gondolkodásból ered Dobrányi Ildikó itt bemutatott törekvése: az elemi kontraszthatások érzékeny kimunkálása. *Ez vezeti az anyag (vékony-vastag) kiválasztásában, a felület fényeffektusainak (fényes-matt) összepárosításakor, a fehér-fekete átmeneteinek lépcsőzetes kibontásakor vagy a felület, s a felületen létrehozott grafikus elemek szembeállításakor.* Minthogy pedig egy-egy textília több, egymástól elkülönülő részből áll, az anyag ellentéteként a tér is a kompozíciók alakítóeleme, módosítja és kiegészíti a tárgy vizuális megjelenését.

— Az üveglapok közé fogott színes posztódarabok (*Textilstruktúrák* I—III.) és a *Tanulmányok* e vizuális kontraszthatás néhány további lehetőségéről számolnak be.

A művész május 28-án, 11-től 13 óráig a kiállításon találkozik a közönséggel.

—: Dobrá

Esti Hirlap, 23.

festőművész
Biennale
Műcsarnokban
(textilre), amely
kiállítása
képzőművészeti
Textilművek
Esti Hírlap, 1946. 6. 5. 40. old.

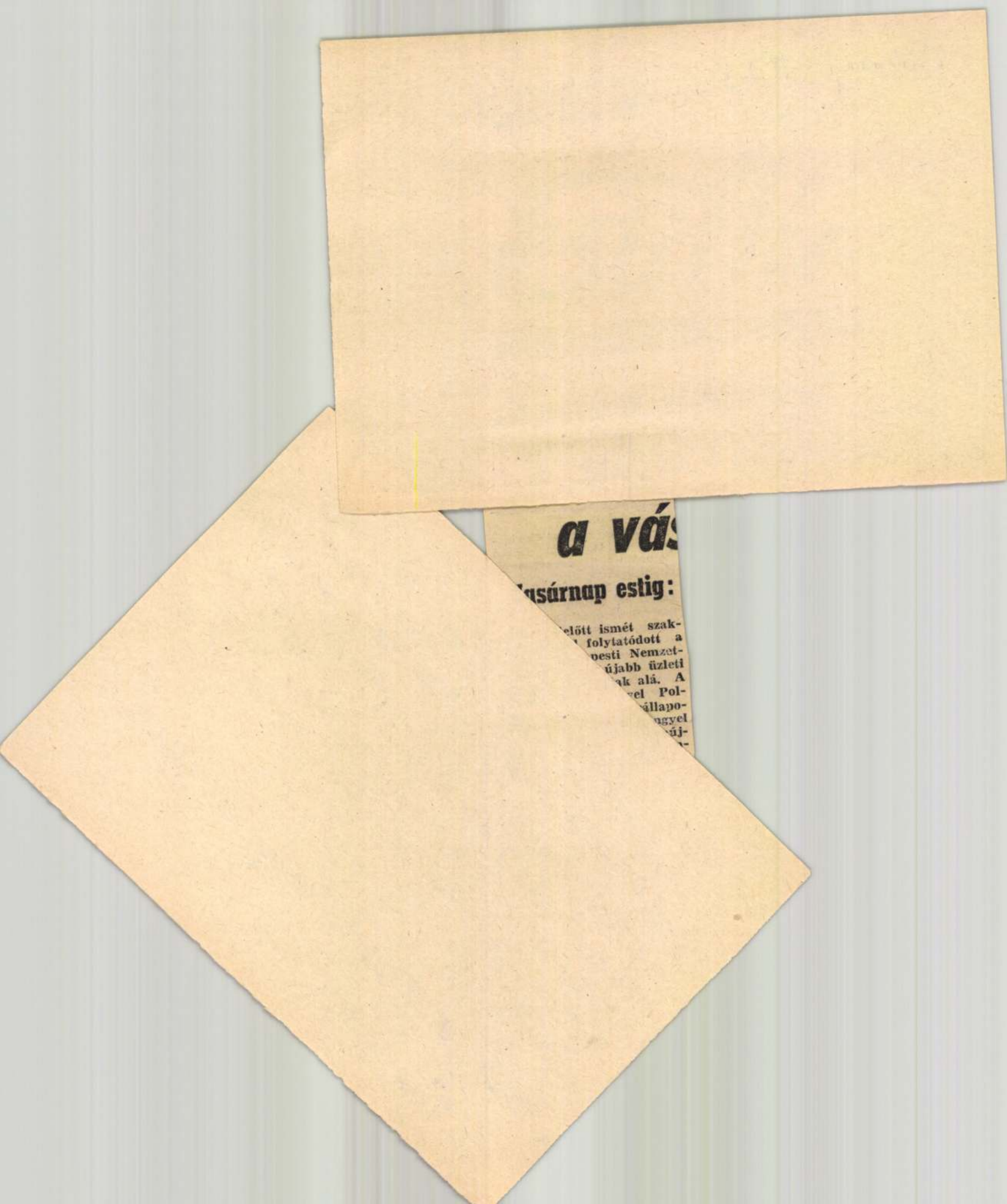

a vás

asárnap estig:

előtt ismét szak-
folytatódott a
pesti Nemzet-
újabb üzleti
ak alá. A
el Pol-
állapo-
ngyel
új-

Dobrányi Ildikó

szerepelt az erfurti nemzetközi iparművészeti bemutatón.

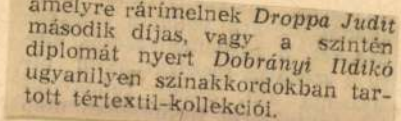

amelyre rárímelnek *Droppa Judit* második díjas, vagy a szintén diplomát nyert *Dobrányi Ildikó* ugyanilyen színakkordokban tartott tértextil-kollekciói.

Magyar Hirlap 1978-154-8

Wagner: Merre tart az iparművészet?

Dobrányi Ildikó

A litisztult intellektuális és
magas szintű formakultúrát
hordozó művei összhatásuk-
ban feszesek és dinamikusak.

Forgács Éva: Magyar textilkiállítás Aalborgban.
Művészet, 1978. november – 22. lap.

Dobrányi Ildikó, [ ]

L: Attalai G.

K. Kovalovszky M: V. Tol és Térkutil Bienálé 21.

Kritika. Bp. 1978. nov 78/11

Dobrányi Ildikó

Párizsban, az Etienne Marcel utcapi sin' Pacra galériában magyar falirzőmyegeket lehet látni. A kiállítás jól. 4-ig tart nyitva, melyen 30 mű szerepel. A L'Humanité kritikusa hívja fel a figyelmet a művekre.

(1.) Párizsi sikor.
Esti Hírlap, 1945. jún. 23.

Lombok, füvek birodalma

Dobrányi Ildikó gobelinjei a Francia Intézetben

A textilművészet legrégebbi, legnemesebb hagyományai s a képrögzítés, -továbbítás legmodernebb eszközeinek működési elvét idéző megoldások: *Dobrányi* Ildikó gobelinjei, amelyeket a *Francia Intézetben* mutat be, látszólag a legellentétesebb pólusokat kötik össze. Miközben a gobelintechnika minden csínját-bínját ismeri – az *Iparművészeti Főiskola* elvégzése után a hetvenes évek elején az aubussoni iparművészeti iskolában képezte magát, majd Párizsban Jagoda *Buich* asszisztenseként dolgozott –, a fotóhoz, a komputertechnikához, a raszterfelbontáshoz folyamodik, hogy minél pontosabban fejezhesse ki azt, amit a világ általa kiválasztott részleteiről gondol.

Három műcsoportja majd' húsz év, három világosan elkülönülő, ugyanakkor szerves egységet alkotó pályaszakasz terméséből ad ízelítőt. Két nagy problémakör foglalkoztatja, s miközben ezeken töpreng, lényegében egyetlen – az emberiség szempontjából sorsdöntő – kérdésre keres választ: *„vajon nem lenne-e örömtelibb az emberi élet – fogalmazott húsz évvel ezelőtt –, ha belenyugodnánk abba, hogy az ember is »csak« része a természetnek"*. A pályakezdés első éveinek szinte gátlástalan anyag- és színhasználata után a látvány, a mesterség egyes elemeinek szisztematikus vizsgálatára vállalkozott, a fekete-fehér kontrasztja,

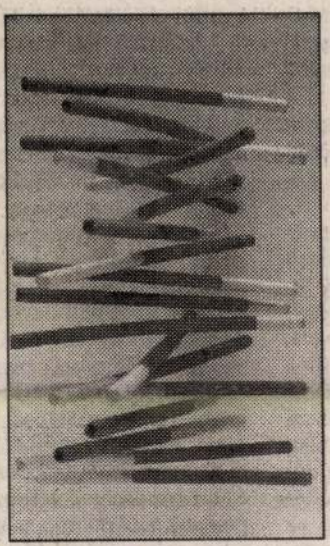

Minitextil

majd, mint a tárlatot indító háromrészes *1, 2, 3* mutatja, az alapszínek kínálta lehetőségek foglalkoztatták.

A nyolcvanas években egyre inkább a *részlet* került érdeklődése középpontjába, természeti motívumokat, lombkoronákat választott ki, fényképezett le s bontott fel a csíkraszter segítségével, hogy az alapszínek azután mintegy a szemlélő tudatában álljanak össze újra egységes képpé. Ahogyan *Antonioni Nagyításának* főhőse a teleobjektív segítségével egyre közelebb kerül a titok megfejtéséhez, úgy emel ki ő is újabb részletet a már amúgy is szűkített képből, vagy vizsgálja meg, hogyan fordul át a negatív kép pozitívba. Közben az is nyilvánvaló lesz, hogy a rasztercsík valójában ugyanolyan szerves része a néző szeme által újjáalkotott képnek, mint a szövés technikájából következő párhuzamos vonalrendszer adta ritmus.

A kilencvenes évek közepén készült munkáiban, a három *Fűsorozatban* Dobrányi Ildikó újabb mikrorészleteket emel ki, dolgoz fel a természetből. Az első a zöld különböző árnyalataira, a második a két komplementer szín, a vörös és a zöld kölcsönhatására, a harmadik a képkivágás erőteljesebb nagyítására alapozva mutatja meg, mennyire gazdag, önmagában mennyire teljes, „titkok és csodák tárháza" az a világ, amelyet a huszadik század végi ember gyakran figyelemre sem méltat. És amelyet úgy tud pusztítani, hogy észre sem veszi: önmagát sebzi meg.

P. Szabó Ernő

Magyar Nemzet 1996 jan. 23.

)F új üzenete

nynek ellentmondásos volt. Úgy ítéltük el okros-csomagot, hogy az első hangsúlyt a yeslésünk kapta. A bankkonszolidációt :or jelentettük ki helyesnek, ha mi végez- , s akkor elítélendőnek, ha a jelenlegi kor- ny. A nagy sztrájkok idején hallgattunk, ami olyan görccsel, mintha egy felelős t nem támogathatna munkabeszüntetése- . A szlovák alapszerződés és a boszniai ATO-csapatküldés ügyében szétszavaztunk össze-vissza nyiatkoztunk.

Ezzel az MDF magára hagyta a választó- olgárokat. Mit is lehet várni egy olyan párt- l, melynek nincs megértő véleménye, kö- ethető politikája?

Az MDF többnyire lekésett az esemé- ekről. Komótosan, ráérősen viselkedett y olyan világban, ahol kemény verseny fo- ik – s az ellenzék lehetőségei amúgy is egy- szűkülnek. A párt vezérkara attól vacogva, hogy demagógnak tűnjék, hagyta, hogy a lágos kritikát más párt, például a Fidesz ondja ki. Nem volt átgondolt és szervezett munka sem a megnyilatkozásokban, z álláspontok védelmében; sőt, megmo- gták azokat, akik nem adták fel és eltö- küzdöttek tovább. Ez volt eddig az vezetése alatti módi: Pató Pál-i kényе- és sültgalamb-várás.

Ahol erélyt a pártvezetés mutatott, az a on belüli vélemények elfojtása volt. Így nk a „kizárások pártja". Most is azt hir- ez a vezetőség, hogy egységes, sőt „ho- én" (!) vezetést kell létrehozni, mert a ékét és nyugalmas poshadást zavarja a n-négy ellenszavazat is az elnökségben! a mindenki mindenben egyet kell értsen, r ez már nem politikai párt! Így lehet ve- vállalatot vagy hadsereget, de nem a atokat önkéntesen vállaló embereket. edig, hogy a belső harchoz átvette a ve- ellenséges külső megnyilatkozásokat és a vezetési-működési kifogásokra ideológiai bunkóval felelt, az arányérzék teljes hiányára vall. Így azután a hírközlésben ügyesen szétt- rancsírozott nyilatkozatok és ellennyilatko- zatok közénk dobált cafatjain lehetett mara- kodnunk. Ezzel a követő magatartással a ve- zetés hozzájárult az Antall-építette nemzeti centrum kívülről szándékolt szétveréséhez.

Az MDF-nek, ha a hanyatlást meg akarja állítani, *teljesen új munkamódszert* kell vá- lasztania, olyant, ami megfelel országunk helyzetének. Ehhez csapatmunka és szerve- zettség kell: előre kell tudnunk, hogy mit aka- runk, milyen akadályokon és hogyan akarjuk átverekedni magunkat. Arra van szüikség, hogy legyen karmesterünk és elegendő zené- szünk, és képesek legyünk az összhangzat megteremtésére. Szorgalom és elhivatottság: ezeket vissza kell helyezzük értékeink közé. *Az MDF új üzenete csak olyan lehet, ami re- ményt ad az elcsüggedt milliónak.* A mai Magyarország: a szegénység és félelem or- szága. Ebbe a szürkeségbe kell nekünk fényt vinni. Az MDF megalakulásától kezdve olyan mozgalom, amelynek a nemzet megmaradása és felemelése a fő célja. Ellenfelünk és ellen- pontunk az a politika, amely a nemzeti eszme teljes szétverésével Magyarországot egy har- madik világbeli állapotba süllyeszti, s külső hatalmaknak szolgáltatja ki. Az e körül folyó küzdelem napjaink magyar politikai életének legnagyobb törésvonala, annyira, hogy még az MSZP táborát is megosztja.

A magyar tömegek azonban, hányatott és az alávetettségben megélt múltunk következ- tében nem értik annyira ezt a küzdelmet, mint például a határainkon túl élő nemzettársaink – ezért van közöttük nagy támogatottsága az MDF-nek. Az országlakó gondolkodása min- dennapi élete, munkahelye, családja szűkös helyzete körül forog. Már az egészségvéde- lem, a környezetvédelem, honvédelem és ok-

elevenítenie szervezett pi emelnie szav tása ellen. H kavállalókat cselekvésébe küliség, a h mindenek el védésére. Fo pénzügyi és ennek célja tása és a gaz

Az 1994- se az volt, h pelt a legjob akarunk tény zülni, akkor *juk magára* vainkban, ré rek gondjai kell őket fé Ugyanígy egyes társa nyunkon. N talságot, a remtő váll hogy magu gon sokan olyanok is fognak bel megtalálni máit velük.

De meg gyarságot is Sok esetber mert nem igen, abban

Ha az M is esély nyíl térésre: egy mányképes vel szemben építsük és e együttműköd dő felelős ka

A teendő És képesek mert egyszer

Dobrányi Ildikó

Az ötödik éve eredményesen működő velemi alkotóműhely tagja XXXXXXXXXXXXXXXX Dobrányi Ildikó is.

Forgács Éva: Válasz Menyhárt Lászlónak.
MŰVÉSZET, 1980. február - 46.lap.

Dobrányi Ildikó

Méltatás

Bán Andrea: Dobrányi Ildikó textilkiállítása
Tükör, 1974. június 5 - 4 lap

INSTITUT
FRANÇAIS
EN HONGRIE

Invitation

Le Directeur
de l'Institut Français en Hongrie
vous prie d'assister
au vernissage de l'exposition

TRAMES
TAPISSERIES D'ILDIKÓ DOBRÁNYI
le lundi 4 décembre 1989 à 18h

La Galerie
Institut Français en Hongrie
Budapest VI. Szegfű u. 6.

Exposition ouverte jusqu'au 15 décembre
Tous les jours de 15h à 18h
sauf le samedi et le dimanche

Meghívó

A Magyarországi Francia Intézet
Igazgatója
tisztelettel meghívja Önt
1989. december 4-én 18 órakor

„FELVETÉSEK"
DOBRÁNYI ILDIKÓ FALISZŐNYEGEI
kiállításának megnyitójára

La Galerie
Magyarországi Francia Intézet
Budapest VI., Szegfű u. 6.

A kiállítás december 15-ig tekinthető meg
Szombat és vasárnap kivételével
minden nap 15–18 óráig

DOBRA'NYI Ildikó

Cette exposition est réalisée avec le soutien
de la Fondation Nationale pour la Culture
de la Fondation Culturelle pour l'Art de la Tapisserie
et l'Assotiation Nationale des Artistes Plasticiens.

Ez a kiállítás a Nemzeti Kulturális Alap,
a Kulturális Alapítvány a Textilművészetért
és a Magyar Alkotóművészek Országos Szövetségének
támogatásával jött létre.

Jean-Luc Soulé
Directeur de l'Institut Français en Hongrie
a le plaisir de vous inviter au vernissage de l'exposition
d'Ildikó Dobrányi
intitulée
L'Herbe
et réalisée en hommage à Bartók.
L'exposition sera inaugurée par l'écrivain Miklós Győrffy
le mardi 12 décembre à 18 heures à l'Institut Français.

Eszter Bedő et Erika Illési interpréteront certaines des
44 pièces pour deux violons de Bartók.

L'exposition est ouverte jusqu'au 12 janvier 1996, du lundi au vendredi de 9h à 21h,
et le samedi de 9h à 13h.
(Institut Français, Budapest I. Fő u.17.)

Jean-Luc Soulé
A Magyarországi Francia Intézet Igazgatója tisztelettel meghívja Önt

Dobrányi Ildikó
Bartók Béla tiszteletére rendezett

A FŰ
című kiállítására,
amelyet Győrffy Miklós író nyit meg
1995. december 12-én 18 órakor a Francia Intézetben.

Bartók 44 Hegedűduójából Bedő Eszter és Illési Erika adnak elő részleteket.

A kiállítás megtekinthető 1996 január 12-ig, hétfőtől péntekig 9-21 óráig
és szombaton 9-13 óráig.
(Francia Intézet, Budapest I., Fő utca 17.)

DOBRÁNYI Ildikó (textil)

"A másik vonal az analitikus vizsgálódások sora: ezek anyagi és technikai közelítésűek, mint Droppa Judit kötöttanyag tanulmányai, Lovas Ilona szövött és egymásba font szalagfelületei, Solarits Erzsébet pseudo-textil felületei, Bajkó Anikó textilkémiai kísérletei, vagy ahogy Dobrányi Ildikó az eltérő sűrűségű anyagok térbeli elhelyezkedéseit vizsgálta."

In. PITZ Péter: A magyar textil kalandjai I.
Életünk, 1986/11. 1028.p.

Ocbrányi Ildikó

A MAGY. IP. MŰV. AZ EZRESFORDULÓN

57. l.

58. l

Kner Imre →|

1605

Dobrányi Ildikó

A MAGY. IP. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN

Sh.l.

MTAK Kézirattár Ms 4589/133.

Kézírás.

Zengővárkonyba írt levél.

Pewny Denise életrajzi adatai és tovább

1. Ld. 887/1o.

2. Pewny Denise: Rippl-Rónai József (1

A budapesti M.Kir. Pázmány Péter Tud

Keresztényrégészeti Intézet) é

ének dolg

3. Rippl-Rónai József. = A Ház, 191o. 1o

4. Rippl-Rónai veje, Dobossy Elek 1927.X

s felkérte egy Rippl-Rónai életrajz m

kezésére bocsátotta volna a kéziratos

reprodukálandó képeket. A kiadásra az

számos levelet váltottak (közülük csa

What is Tapestry?

Many people refer to any pictorial textile hanging as tapestry. True tapestry, however, is created using a specific textile technique known as tapestry weave. This relatively simple but labor-intensive technique produces designs in cloth through the interlacing of warp yarns with weft yarns. The warp yarns remain invisible and the weft yarns, turning back and forth in their own color areas, form the desired image.

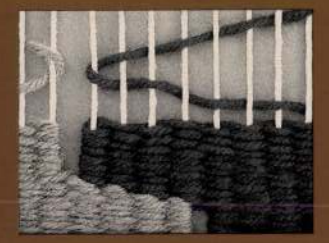

Slit tapestry weave

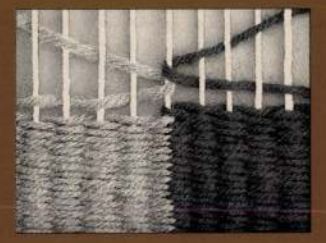

Dovetailed tapestry weave

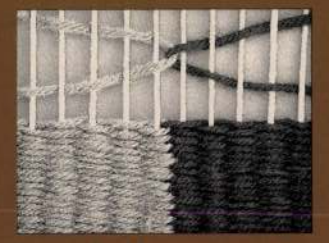

Interlocked tapestry weave

Contemporary Tapestry

Tapestry weave is one of the oldest techniques used to create textile art. It is a time-consuming, hand-process that builds fiber images row by row, one line at a time to create an artistic statement. These statements can take any form from photographic realism to pure abstraction and can range from flat and seamless to highly textured, even three dimensional. Tapestry is like painting and sculpture combined because the artist "draws" with colored threads and at the same time creates an art object from a flexible, tangible material much as a sculptor creates an art object from bits of clay or wood. The powerful combination of complete control of the color and complete control of the form gives tapestry artists an unlimited scope to express themselves. That is why, even in the current age of computers and electronic devices, this ancient hand technique remains a vibrant medium for artistic expression.

Tapestry artists are almost obsessive about their medium and the labor-intensive efforts it takes to produce their work. They seem to thrive on the repetitious and rhythmic motion that it entails. For artists the making of the work by hand is a kind of Zen experience in which they achieve a oneness with the texture and line of the art they create. Perhaps for this reason, tapestry continues to be infused with the human spirit.

—Rebecca A. T. Stevens
Consulting Curator, Contemporary Textiles

The Textile Museum
2320 S Street, NW, Washington, DC 20008-4088
202.667.0441

LOCATION
The Museum is a ten-minute walk north of the Q Street exit of the Dupont Circle Metro (Red Line).

MUSEUM HOURS
Monday–Saturday: 10 am–5 pm
Sunday: 1 pm–5 pm
Closed Federal holidays and December 24th.

ADMISSION
Free; suggested donation $5.

TOURS
Highlight tours are offered September through May every Saturday and Sunday at 1:30 and the first Wednesday of the month at 1 pm.

Guided exhibition tours and school programs are offered Monday, Tuesday, Wednesday, Friday, and Saturday at 10:15 am, 1:30 pm, and 3 pm; Thursday 1:30 pm and 3 pm.

For reservations call 202.667.0441, ext. 65 four weeks in advance.

MUSEUM SHOP
The Textile Museum Shop offers a unique assortment of textile-related books, ethnographic textiles, jewelry, and merchandise created by contemporary textile artists. For further information, please call 202.667.0441 ext. 29 or email shop@textilemuseum.org.

TM WEB SITE
Go to www.textilemuseum.org for information regarding current exhibitions and programs and the Museum Shop Online.

LIBRARY
Visitors are invited to use The Textile Museum's Arthur D. Jenkins Library. The library contains unparalleled holdings of literature and visual resources related to the textile arts.

Library hours: Wednesday–Friday 10 am–2 pm and Saturday 10 am–4 pm.

For further information, including wheelchair accessibility at the Museum, please call 202.667.0441.

Bibliography for further study of contemporary tapestry

BOOKS

Phillips, Barty. *Tapestry*. London: Phaidon Press, Ltd.,1994.

Russell, Carol K. *The Tapestry Handbook*. Asheville, N.C.: Lark Books, 1990.

Shaw, Courtney A. *"The Rise of the Artist/Weaver in the United States from 1930-1990."* Ph.D. Thesis—University of Maryland, College Park. Ann Arbor: University Microfilm International, 1992.

CATALOGUES

András, Edit (ed.). *Karpit/Tapestry. Exhibition Catalogue*. Budapest: Museum of Fine Arts in Association with the Association of Hungarian Tapestry Artists, 2001.

Stevens, Rebecca A. T. (ed.). *By Hand in the Electronic Age: Contemporary Tapestry.* Washington, DC: The Textile Museum, 2004.

Series from the "Biennale Internationale de la Tapisserie," Musée Cantonal Des Beaux-Arts, Lausanne, Switzerland.

PERIODICALS

American Craft
Craft Horizons
Fiberarts
Shuttle, Spindle and Dyepot
Textile Forum

Jon Eric Riis,
Masked Muses

By Hand in the Electronic Age:
CONTEMPORARY TAPESTRY

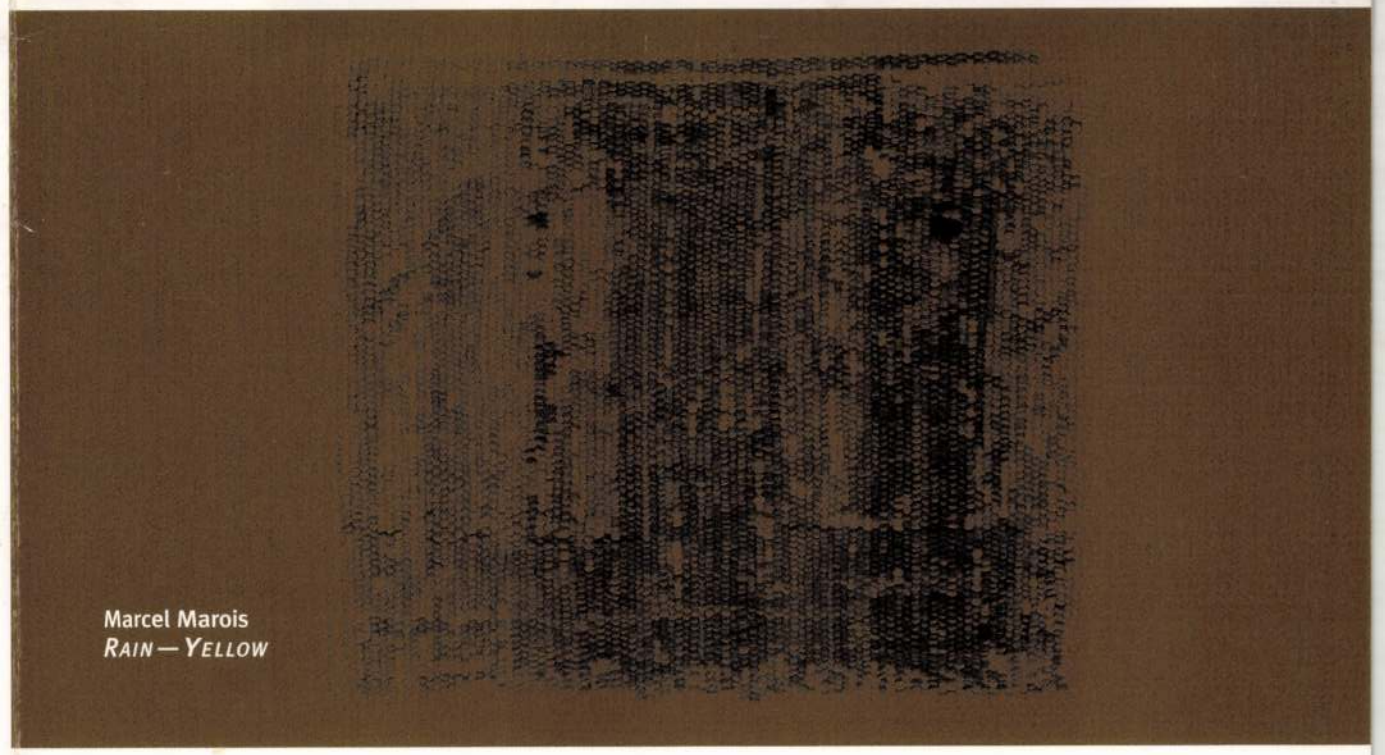

Marcel Marois
Rain—Yellow

The Textile Museum ■ Washington, DC

On view from March 27 through September 5, 2004

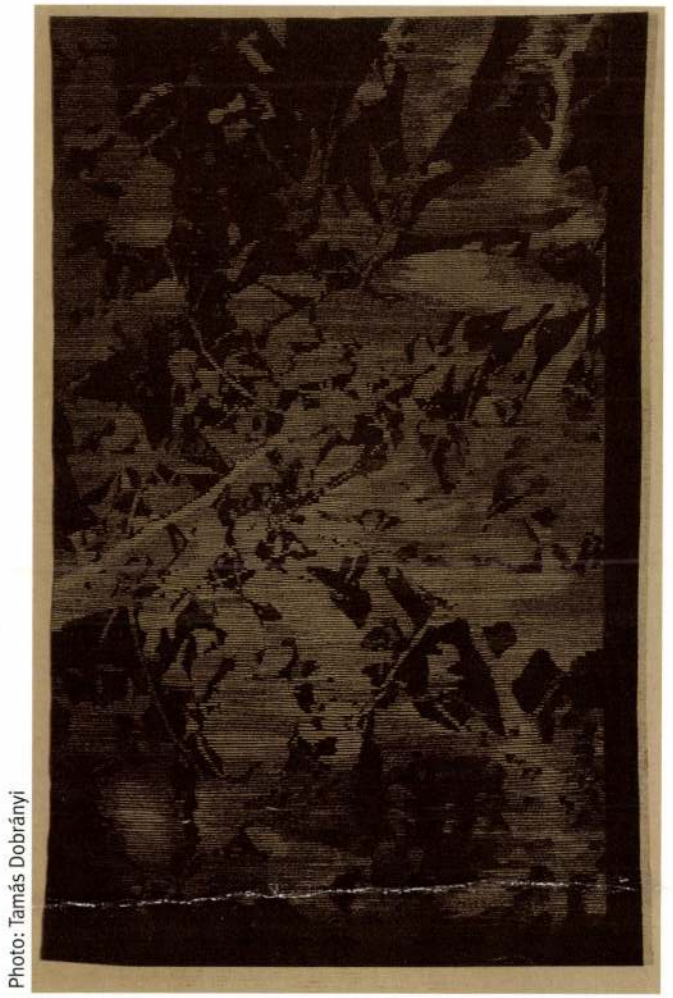

Photo: Tamás Dobrányi

Ildikó Dobrányi, *Forever*, 2000

This exhibition includes the work of twelve contemporary Hungarian artists, all of whom belong to the Association of Hungarian Tapestry Artists.

Ildikó Dobrányi
Gabriella Hajnal
Ibolya Hegyi
Krisztina Kókay
Anna Mária Köszegi
Ida Lencsés
Eleonóra Pasqualetti
Lívia Pápai
Éva Sipos
Gizella Solti
Verona Szabó
Katalin Zelenák

DETAILS

Zelenák
The Pattern of Passing

Pápai
...Here is Your Crib and Future Grave...

Köszegi
The Play of Colors

Solti
Exodus

Sipos
Meeting in the Snow

Kókay
Celebration of Delight

In commenting on the appeal of tapestry in our "electronic age," Ildikó Dobrányi, President of the Association of Hungarian Tapestry Artists says, ***"Tapestry allows these artists to become fully absorbed in the process of creation; also since they both design and execute their compositions, these artists can take part personally in the entire process and see it through from beginning to end."***

Photos: Yvan Binet

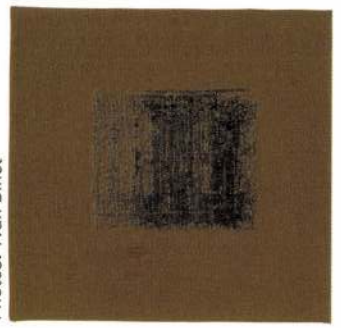

Marcel Marois
Rain—Yellow
1998

Marcel Marois
Rain—Blue
1998

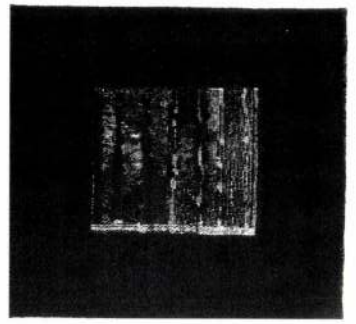

Marcel Marois
Rain—Black
1998

Marcel Marois, one of two North Americans in the exhibition, is a tapestry artist from Quebec City, Quebec, Canada. He weaves fragments of text and images to investigate issues of contemporary society, especially environmental concerns.

Marois says of his work, ***"The tapestries I create today evoke the instability of a world in permanent flux, and the paradox of inscribing the ephemeral within the permanence of the woven work."***

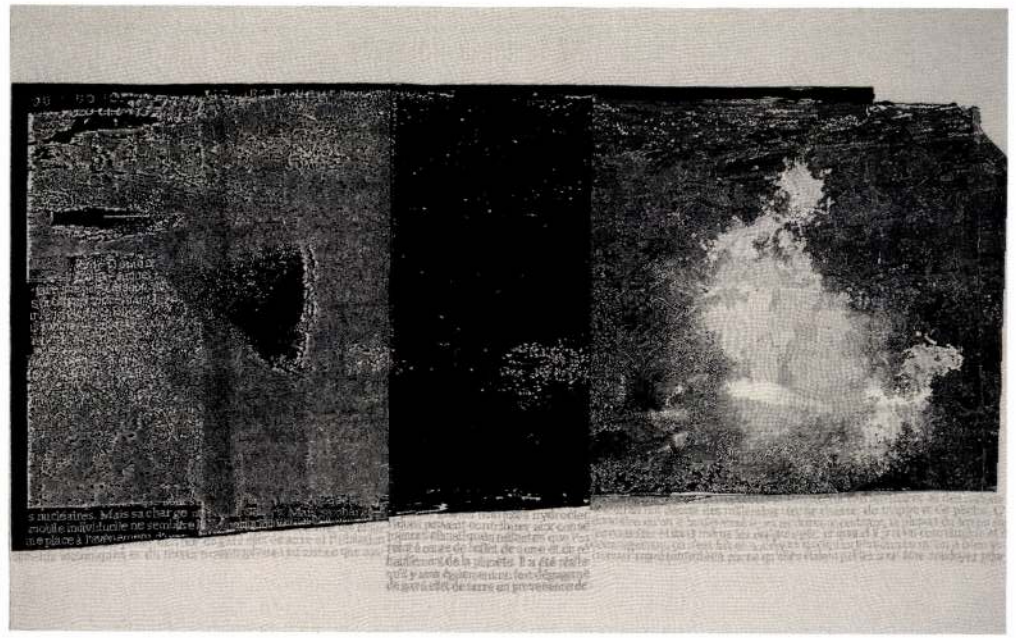

Photo: Yvan Binet

Marcel Marois, *Miroirs–Turbulences*, 2000

Photos: Bart Kasten

Jon Eric Riis
Heart of Gold Male #2
2001

Jon Eric Riis is a tapestry artists from Atlanta, Georgia, U.S.A. A weaver for almost forty years, he explores concepts of identity and contemporary notions of beauty using myth and historical textiles as points of departure for his tapestries.

Riis explains his use of tapestry, ***"I like the graphic possibilities of the medium. Many of my recent tapestries have an unexpected edginess to them, giving the viewer surprising twists and turns in interpreting my work. I want the viewer to get engaged in this surprise element and also in the tactility of the embellished surface."***

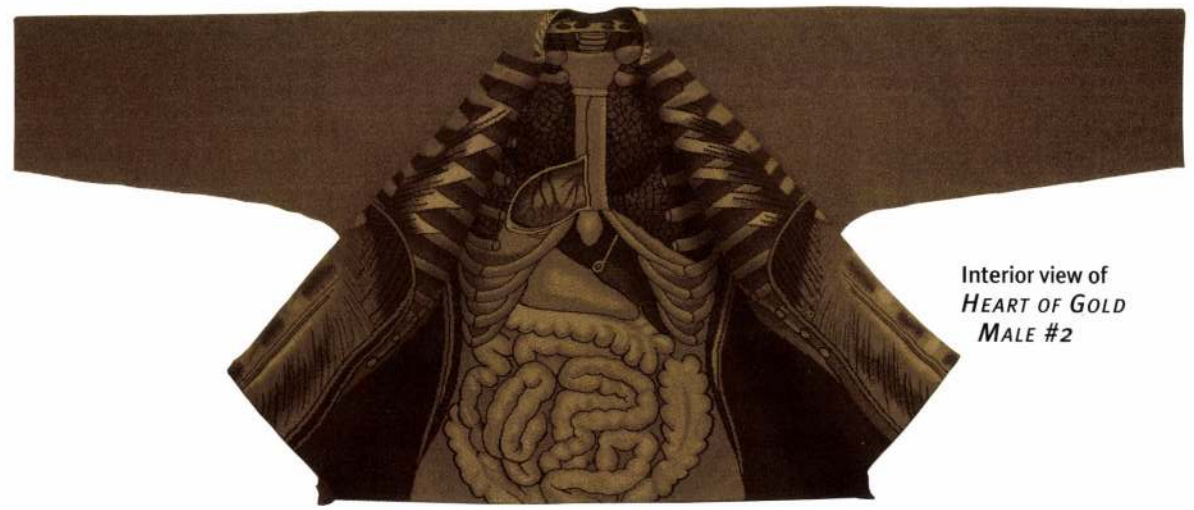

Interior view of
Heart of Gold Male #2

Keresztény Múzeum

nka
Nemzeti Kulturális Alap

DOBRÁNYI ILDIKÓ (1948-2007)

MINDÖRÖKKÉ

FOREVER

A KÁRPIT MÉLTÓSÁGA

THE DIGNITY OF TAPESTRY

Az esztergomi Keresztény Múzeum és
a Dobrányi Ildikó Emlékbizottság
tisztelettel meghívja Önt

a Dobrányi Ildikó Emlékkiállítás megnyitójára
2008. szeptember 7-én (vasárnap) 16 órára

Köszöntő

Kontsek Ildikó
a kiállítás rendezője

Megnyitó beszédet mond

Mojzer Miklós
a Szépművészeti Múzeum nyugalmazott főigazgatója
A Dobrányi Ildikó Emlékbizottság elnöke

Elsje Janssen
gyűjteményi koordinátor,
a Konzervátori és Restaurátori Osztály vezetője
Városi Múzeumok Antwerpen, Belgium

Peter Horn
kárpitművész, Kiel, Németország

Keresztény Múzeum, Új Képtár
2500 Esztergom, Szent István tér 10
(Szent Adalbert Központ, bejárat a Bazilika felől)
A kiállítás megtekinthető
2008. október 30-ig,
hétfő kivételével naponta 9-17 óráig

The Christian Museum, Esztergom and
The Ildikó Dobrányi Memorial Committe
cordially invites you to the opening of the

Memorial Exhibition for Ildikó Dobrányi
On Sunday, 7 September 2008 4 PM

Welcome

Ildikó Kontsek
curator of the exhibition

Opening speeches by

Miklós Mojzer
Director General, Ret'd Budapest, Museum of Fine Arts
President of the Dobrányi Ildikó Memorial Committee

Elsje Janssen
Co-ordinator Collection Management
Head of Conservation and Restoration at the Municipal
Museums ofAnrwerpen, Belgium

Peter Horn
tapestry artist Kiel, Germany

Christian Museum, Esztergom, New Exhibition Hall
2500 Esztergom Szent István tér 10.
(St. Adalbert Centre, entry from the Basilika)
The Exhibition will be open to the public
until 30 October 2008
daily from 10 AM to 5 PM, except Mondays

DOBRÁNYI ILDIKÓ

Új művészet

2002/NOV

12.o.

Neptunusz erőteljesen akadályozza, hogy meg- az ön körül zajló folyamato- s arra hajlamosítja, hogy rossz, s ítéleteket alkosson: ha ön eg bíró, azonnal menjen sza- ságra, mert ártatlanokat fog rába küldeni. De még a szom- jával kialakuló „tyúkperben" sak úgy tud tárgyilagos ma- i, ha a szomszéd helyébe kép- magát. Visszafogottság, meg- ltság, ez legyen a vezérelve. örtöktől egy Uránusz-trigon Hold hatására eredményesen kozik be a munkahelyén egy er sorsába, aki által hamaro- milliomossá válhat. Az a leg- , ha mindenkiébe beleavat- k, akkor biztos, hogy a „milli- s" is köztük lesz. Plútó furcsa iete: az ön által őrzött nyájból ányat ellopnak, legyen résen, em akar megrövidülni. Szaturn szerint vashiány áll az emész- ndszerében egy hét múlva, kezdje ellene a harcot. Vén gónk azt is mutatja, hogy ön xuális mohóságban szenved, e nóság azonban a vágy szintjén ad, mert mire realizálódna, vashiánytól már régen alszik

Jupiter a Skorpióban van, önnek tehát szerencséje lesz. A legnagyobb vágyai-álmai is teljesülhetnének most, de a telehold és a Mars negyedfénye nem engedi, hogy Fortuna mindent önre zúdítson. A Hold különben is nagyobb erőkifejtést, agymunkát követel, azt mondja, hogy „a lustaság fél egészség", nem az ön „műfaja", hagyja már abba! Jupiter eltökéltséget, erős akaratot ad, most jön az önmegvalósítás gyönyörű időszaka még akkor is, ha ön már túl van a nyolcvanon. Ez a csillagállás különösen a jogászoknak, az íróknak, az újságíróknak, a tanároknak, az üzletkötőknek és a börtönviseltek-nek kedvez. A telehold attól is óvja önt, hogy túlzottan nagylelkű legyen, erre most nagyon hajlamos, az utolsó fillérjét is képes elajándékozni. A Nappal együttálló Uránusz hatására végre többet törődik a jövőjével, valamiféle vereségből győzelmet kovácsol. Csütörtökön uraikodási vágy keríti hatalmába, családja körében Néróként viselkedik. Plútó szerint hideg vízzel fogják önt „leváltani" a császári trónról.

Sajnos nem sikerül minden úgy, ahogyan eltervezte, észreveszi azt is, hogy egy-két dolog tisztességtelenül zajlik ön körül. A Hold és a Mars, valamint a Neptunusz negatív hatású fénnyel kapcsolódik egymáshoz és az ön hetedik horoszkópházához, ami azt jelenti, hogy lakhelyet változtat a közeljövőben. Ha mégsem, akkor viszont nagyon, de nagyon vágyódik erre a változásra. Ez a konstelláció jelzi azt is, hogy futás közben intézkedik egy fontos ügyben, ám hogy ez hogy jön össze, talán ön jobban tudja. Párkapcsolatában viharos veszekedésre számíthat, a kedves párja kisistennek képzeli magát, ön pedig „megvétózza" ezt. Miért nem fogadja el annak, aminek mondja magát, annyira kell az a veszekedés? Ez a hét önnek a majdnem hét: majdnem nyer a lottón, majdnem elesik az utcán, majdnem „bevásárol", majdnem elkezdi a fogyókúrát... S ami nem majdnem: babérleveles glória kerekedik a feje fölé, mert valamilyen versenyben ön lesz a győztes. Legyen óvatos, mert a Vénusz szerint valakit agyonszeret.

Dobranyi Ildikó

Kenessei András: Mücsarnok: Magyar gobelin 1945-1985

Magyar Hirlap, 1985. X. 23

Dobrányi Ildikó, textiltervező-gobelin-iparművész a tárlatlátogató üdülővendégek megtekinthetik Dobrányi Ildikó és Horváth Márton közös kiállítását, mely aug. 17.-én nyílik és szept. 7.-én zárul. – Dobrányi Ildikó gobelinkészítő és Horváth Márton üvegtervező iparművészek legutóbb készült munkáinak legjavát állítják ki.

Kenesei tárlatok '84.
Népbadsereg, 1984. jún. 30.

Dobrányi Ildikó text. ipm

gobelinje

(Beatrix étlenen)

említés

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/2

Dobrányi Ildikó textiltervező ipar művész 4.) Folytatás.

Mezei Ottó: a zövött kárpát esélyei Dobrányi Ildikó munkáiból.

4 Dobrányi Ildikó: Nagyítás a Részlet I-ből,
4 gobelin, 4-es felvetés, gyapjú, 200 × 200 cm, 1986.

Művészet, 1987. október, 46-old.

Dobrányi Ildikó, textilmerőszpanmúvész, 5) Folytatás.
Mezei Ott: A rögött kárpit csehyei Dobrányi Ildikó munkáiból.

Művészet, 1987. október, 47-old.

5 Dobrányi Ildikó: Részlet I, gobelin, 4-es felvetés, gyapjú, 200 × 200 cm, 1979 (fotók Molnár Géza)

Magyarország Hollandiában

Ezzel a címmel hirdették 1987 nyarán azt a több mint egy hónapig tartó rendezvénysorozatot, mely a kulturális programokon túl a gazdasági, kereskedelmi kapcsolatok élénkítését is megcélozta. (A növekedő költségek és a kulturális tárca laposodó bukszája miatt hovatovább csak ilyen „gazdasági napok" nyújtanak lehetőséget, hogy a közvetlen megtérülés reményében útraindított magyar expedíció szélárnyékában egy-egy jelentősebb, és költségvonzatait tekintve a gazdaságiéhoz képest elenyésző képzőművészeti anyag is kilavírozzon a kulturális kapcsolatok nyílt tengerére. Panaszkodni azonban itt nem időszerű – az amszterdami és a többi hollandiai kiállítások minden tekintetben nagyszerűen sikerültek.)

A magyar napok közvetlen előzményéhez a múlt évi, magyarországi holland kulturális fesztivál tartozik, amely azonban nem kapott a tömegkommunikáció, a kulturális sajtó részéről túlságosan kitüntető figyelmet. A dolog annál is sajnálatosabb, mert az idei hollandiai eseménysorozatot ugyanúgy agyonhallgatta, illetve pontatlanul tájékoztatott róla. Mostani cikkemmel az adósságot – legalábbis a képzőművészeti kiállítások tekintetében – szeretném törleszteni.

Amszterdamon túl – amely kulturális tekintetben, a maga mintegy háromezer nyilvántartott művészével, több száz galériájával ugyanúgy Hollandia fővárosa, mint Magyarországnak Budapest – képzőművészeti kiállítások voltak még *Hágá*ban, *Woerden*ben és *Utrecht*ben. E városokban sorrendben a *Petőfi Irodalmi Múzeumnak Madách: Az ember tragédiáját* bemutató kiállítása (Holland Irodalmi Múzeum), a szentendrei *Art'éria* galéria bemutatkozása, végül pedig a *Szépművészeti Múzeum* gyűjteményének németalföldi vonatkozású tárlata volt látható.

Szemtanúként csak az amszterdami bemutatókról számolhatok be, igaz viszont, hogy ezek voltak a legszámosabbak. Az *Új templom* a város szívében eredeti, szakrális funkciókat is ellát (a királynőt itt koronázták meg), de elsősorban ma kiállítási centrum. Itt nyolc magyar kiállítást rendeztek meg, egymástól többé-kevésbé sikeresen elkülönítve, nagy rutinnal és szakértelemmel. Meglepően jól hatott *Martyn Ferenc* negyvenes években készült műveinek bemutatója után, az ehhez közvetlenül kapcsolódó *E. Kazovszkij*-tárlat. A holland szervezők prekoncepciója az volt (figyelemre méltó, hogy a legtöbb kiállítás előkészítését és válogatását a hollandok személyesen végezték-végezhették, nem úgy, mint mi, akik általában kiállításcsomagokat kaptunk), hogy *Martyn* anyagához, amelyet mindenképpen szerettek volna bemutatni, egy fiatal, líraibb alkatú képzőművészt társítanak. Bár azon lehetne vitatkozni, hogy El Kazovszkij ilyen-e (ő maga ezt visszautasítja), az kétségtelen, hogy a Martyn-féle dekorativitáshoz vonzódó, kellemes absztrakt szürrealizmus után nem hatott idegenül magánmítoszokhoz vonzódó, mélyen szenzuális világa.

Amilyen szerencsés volt talán a fent párosítás – már amennyire ez a háromhajós szentélykörüljárós templom terében egyáltalán megoldható volt – annyira sajnálatos, hogy a magyar *szecesszió* anyag (a *Lélek és forma* budapesti kiállításnak zanzásítása) is itt, és nem mélytóbb, múzeumi körülmények között került megrendezésre. A kiállítás építőinek

1

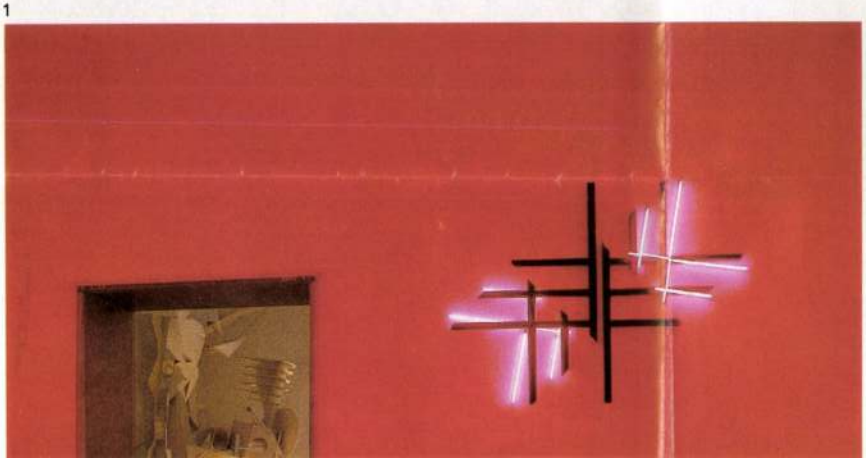

2 Dobrányi Ildikó, textiltervezőművésznő 2. folytatás.

2 Dobrányi Ildikó: 1, 2, 3,
gobelin, gyapjú, 3-as felvetés, 3 részes, egyenként:
70 × 220 cm, 1977

40 cm, 1970 (fotók Kónya Kálmán)

Dobrányi Ildikó textiltervező, ipszaművész 3.) Folytatás
Mezei Otto: d művött kárpit elolyei, Dobrányi Ildikó munkái-
ból,

3

3 Dobrányi Ildikó: Kiállításrészlet, Magyar Nemzeti Galéria, 1977 (fotó Szelényi László)

Művészet, 1984. október, 45-old,

ben közelebbről foglalkoztató „lomb"-témának az elfogadottal azonos méretű feldolgozása bizonyára jobban szolgálta volna – a főváros egyik leglátogatottabb idegenforgalmi pontján – a modern magyar textilművészet ügyét.) Egy textilművész a festővel vagy grafikussal szemben a közszereplést, az anyagi befektetést tekintve köztudottan hátrányosabb helyzetben van. Munkái időigényesek, jelentős költséget emésztenek fel, a nyilvános bemutatkozás lehetősége a művek időigényessége miatt eleve korlátozottabb. Egyéni indíttatású munkákra legtöbbször – mint a fenti példa mutatja – kompromisszumok elfogadása árán futja.

A hetvenes években Dobrányi az újszerű megoldások iránti vonzalmát követve rendszeresen szerepelt munkáival a Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálékon, s bekapcsolódott a Velemi Textilművészeti Alkotóműhely munkájába. A biennálék és a velemi műhely programjait művészi törekvései folytatásaként nyílt szívvel és analízisre hajló elmével vállalta, s jelentős része is volt a magyar kísérleti textil útjának következetes, bár végtelenségig nem folytatható kialakításában. Ma már nyilvánvaló, hogy a néhány évi elemző munka művészetére felfrissítően hatott. Kísérleti tevékenysége eredményeit és tanulságait nem kellett feladnia ahhoz, hogy – a művészpályát egy folyamatosan gazdagodó eszmei modellnek fogadva el – művészileg megerősödve fokozottabb önállósággal léphessen tovább.

A kísérleti textil körébe sorolható munkáit 1977-ben a Magyar Nemzeti Galéria Műhely sorozatában rendezett kiállításán mutatta be. Az anyag ökonomikus formai gondolkodása jellemzőjeként az elemi kontraszthatások érzékeny kimunkálásával tűnt ki. Ezt biztosította a textilanyag (vékony, vastag) kiválasztása, a felület fényeffektusainak (fényes, matt) összepárosítása, a fehér és a fekete átmeneteinek lépcsőzetes kibontása vagy a felület és a rajta kialakított grafikus elemek szembeállítása. Üveglapok közé fogott színes posztódarabjai és néhány textiltanulmánya a vizuális és a taktilis kontraszthatás további lehetőségeiről adtak számot.

A kiállítást követően Dobrányi felhagy a plasztikus megoldások kutatásával, s visszatér a hagyományos *haute lisse* módszerhez: egyszerűen a lánc- és a vetülékfonalak kereszteződésére bízza az elérendő erőteljes s átmenetekben gazdag optikai hatást. Ehhez a fekete és a fehér mellett alkalmazott tónusként a három alapszínt, a vöröset, kéket és a sárgát választotta. Belőlük azonban a fonalak megfelelő keverésével az árnyalatok egész skáláját fejlesztette ki. Az 1978-as szombathelyi biennálén bemutatott háromrészes – a kiírásnak megfelelően folyamatszerű – *1, 2, 3* az alapba visszahajtottan beleszőtt csíkokkal még – ha minimálisan is – plasztikus megoldású. Ezt követően az *Y.M.C.* (1978) teljesen sima felületű szőtt kárpit: a hosszanti színszalagok és a közéjük illeszkedő, vörösen izzó színoszlop mindössze hatásában plasztikus. A vízszintes és a függőleges motívumok tónusaik és árnyalataik folytán – a térbeliség illúziója ellenére – tökéletes egységbe fonódnak össze.

A ritmus problémája nemcsak az anyaggal és az anyagban megjeleníthetően foglalkoztatta Dobrányit ezekben az években. Textiljeinek vizuálisan észlelhető ritmusa magának az anyagnak, a fonásnál, szövésnél használatos különféle anyagoknak sajátos hangja, auditíve érzékelhető ritmusa iránt is felkeltette érdeklődését. Kísérletei során azt is megfigyelte, hogy ezek a hangok felerősítve meglepően megváltoznak, a selyem suhogása keltette lágy hang például a mozdony zakatolására emlékeztető harsány zajjá alakul át. *A textil hangja* című szalagra rögzített hangdokumentumnak azonban hangszigetelt stúdió híján csupán az első változata készülhetett el. (A kész anyaggal az 1984-es lausanne-i biennáléra gondolt benevezni.)

Az 1980-as szombathelyi biennálén a kiírás alapján „elsősorban a hagyományos és a műfajt megújítani kívánó gobelinnel" lehetett pályázni. Dobrányi itt bemutatott, gyapjúból szőtt *Lomb (Részlet)* című kárpitja – az haute lisse technikával kapcsolatos szemlélete nyomán, s nem kizárva más textilművészek hasonló jellegű elgondolásait – voltaképpen fent ökonomikus szellemű munkái folytatásának tekinthető. Ez a természeti motívumra utaló, de attól mégis függetlenedő képi megjelenítés (a kartonkészítéshez igénybe veszi a fotó, a számítógép és a nyomdatechnika egyes lehetőségeit is) amely az alapot és a motívumot tónusban, árnyalatban érzékenyen tagolt egységként fogja fel. Dobrányi újabb kárpitjainak szembetűnő vonása. A hagyományhoz való kapcsolódás párosul bennük a vizuális analízis eredményeivel

4

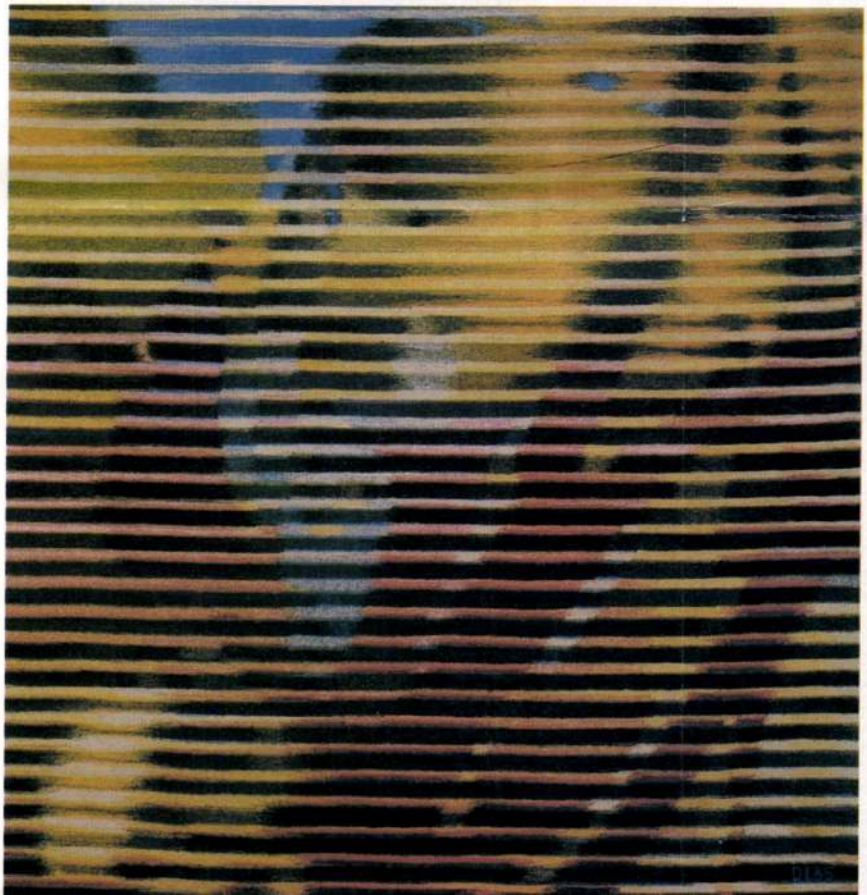

4 Dobrányi Ildikó: Nagyítás a Részlet I-ből, gobelin, 4-es felvetés, gyapjú, 200 × 200 cm, 1986
5 Dobrányi Ildikó: Részlet I, gobelin, 4-es felvetés, gyapjú, 200 × 200 cm, 1979
(fotók Molnár Géza)

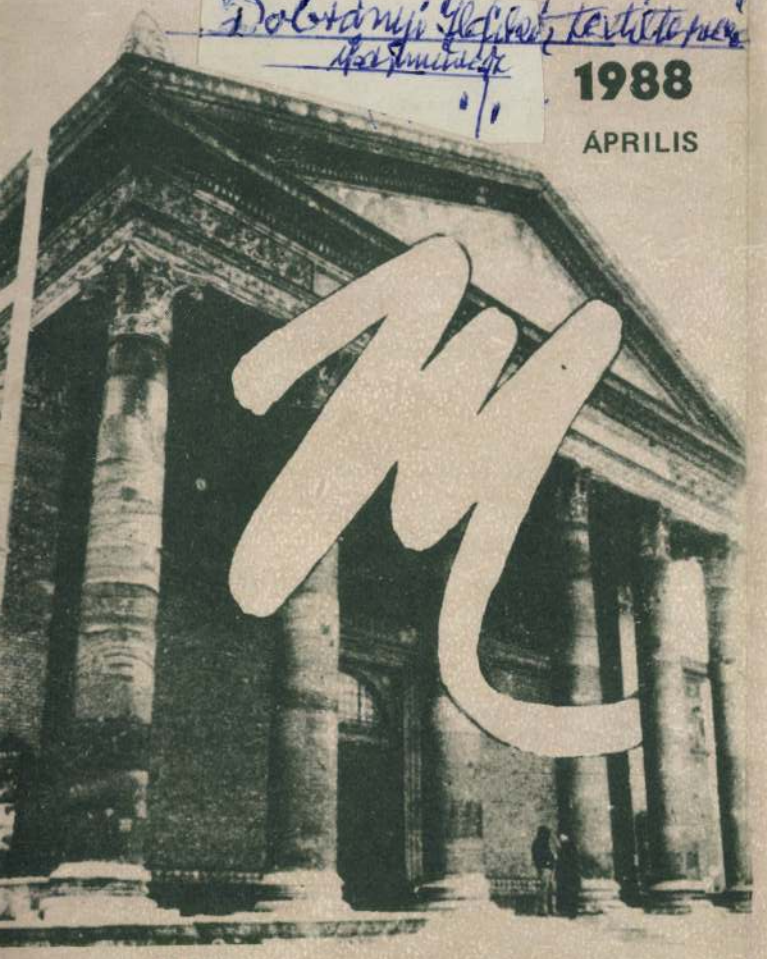

1988
ÁPRILIS

MŰCSARNOK
ÉS KIÁLLÍTÓTERMEI

A washingtoni Kongresszusi Könyvtárban található a magyar lovagkor leggazdagabban díszített, 1300-as évekből származó kódexe, a nagyméretű (32x46 cm), festett és írott remekmű, a

NEKCSEI-BIBLIA

A Helikon Kiadó luxus kivitelben jelenteti meg a kódex 108 legdíszesebb, legszebb oldalának hasonmását.

Megjelenés az 1988. évi Téli Könyvvásárra, ára kb. 3.900,– Ft.

Megrendelhető *belföldre* 500,– Ft-os előleg befizetése mellett:

HELIKON KÖNYVESBOLT

Budapest V. ker. Sütő u. 2.

Külföldre engedélyezési eljárás és postaköltség felszámítása nélkül, kizárólag a Helikon Kiadóban (1053 Budapest, Eötvös Loránd u. 8.)

MŰCSARNOK

HŐSÖK TERE TELEFON: 227-405

MAGDALENA ABAKANOWICZ KIÁLLÍTÁSA
Lengyelország

1988. április 3-ig

TAVASZI TÁRLAT
A magyar képzőművészek és iparművészek szövetségének kiállítása

1988. április 21—május 29.

1988-ban kerül sor először, kísérleti jelleggel, a Szövetség tagjai Tavaszi Tárlatának megrendezésére.
Az új elképzelés lényege: mindenki egyetlen művet küldhet be és zsűri nélkül szerepelhet a kiállításon.
Az értékek, szemléleti módok, irányzatok és nem utolsósorban személyek szabad megnyilvánulásának nyílik teljes lehetősége, de minden korábbit meghaladó módon egyértelmű a részvétel személyes felelőssége. A rendezők bíznak abban, hogy az értékek esélyegyenlőségének megvalósítását célzó törekvéseiket az így kibontakozó tisztább kép előbbre fogja segíteni.
A kiállítást 1987. szeptember végén hirdették meg, három kategóriában:
I. Tervek, koncepciók, makettek.
II. Művek (esetleg nem végleges anyagban)
III. Dokumentációk (a kiállításon bemutathatatlan művekből.)

A kiállítást rendezte: Orosz Péter

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM

V., DOROTTYA UTCA 8. TELEFON: 183-899

ANDREA KOVÁCS
— New York — fotóművész kiállítása

1988. április 16-ig

LOMB, RÉSZLET
DOBRÁNYI ILDIKÓ
textilművész kiállítása

1988. április 22—május 14.

1988-ban készül el Dobrányi Ildikó első, Lomb c. kárpitja, melyben a hagyományos technika párosul több éves vizuális analízis eredményeivel. Majd ebben a témában újabb kisebb-nagyobb méretű kárpitok következnek.
Egyszerűen a lánc- és vetülékfonalakra bízza az elérendő erőteljes és átmenetekben gazdag optikai hatást. A fekete és fehér mellett a három alapszínt: vöröset, sárgát, kéket alkalmazza.
A gobelint, a szövés technikáját láttató hangsúlyozó autonóm műfajként értelmezi.
Színek és tónusaik egyszerű foltokban, vagy raszterekben jelentkeznek, melyek a szemlélőben tárgyiasulnak lombozattá.
Ez a természeti motívumra utaló, de attól függetlenedő képi megjelenítés Dobrányi újabb kárpitjainak szembetűnő vonása.

A kiállítást rendezte: Herczeg Ibolya

ERNST MÚZEUM

VI., NAGYMEZŐ UTCA 8. TELEFON: 414-355

BUKTA IMRE
kiállítása

1988. április 17-ig.

SAMU GÉZA
kiállítása

1988. április 17-ig.

PROGRAMOK

MŰCSARNOK-KAMARATEREM

ÁPRILIS

Április 5. 17 óra — KÖZÉPISKOLÁS FILMKLUB
Truffaut: Jules és Jim

Április 6. 18.30 óra — TÖMEGKULTÚRA — VIDEOKULTÚRA
A HORROR III.

Április 7. 18 óra — AZ ELMÚLT NEGYEDSZÁZAD MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETE
Új kifejezési lehetőségek: a fotótól a videóig
Előadó: Peternák Miklós művészettörténész
A MŰCSARNOK ÉS A TIT JA SZABADEGYETEM KÖZÖS ELŐADÁSSOROZATA

Április 8. 18.30 óra — SZOVJET FILMTÖRTÉNET
Propaganda és művészet a sztálini sematizmus évtizedében 1929—54.
I. Éles társadalomkritika, pimasz ellenszegülés.
Mikaberidze: Az én nagyanyám (1929.)
Sorozatszerkesztő: Geréb Anna

Április 9. 16 óra — „HA A BÜSZKE ELLENSÉG ALSZIK"
A REM csoport (Bécs) manifesztációja zenével, divattal, képzőművészettel

Április 11. 15 óra — MŰVÉSZETI IFJÚSÁGI TÁJÉKOZTATÓ
Pop-art, op-art.
Előadó: Dr. Krunák Emese

18.30 óra — DON JUAN
Szabadegyetemi előadássorozat. Egy téma sokoldalú megközelítése: kultúrtörténet, filozófia, pszichológia, zeneesztétika, irodalomtörténet, film.
Az erotika helye és feldolgozási módjai a kultúrtörténetben
Kultúra-elméletek az erotikáról
Előadó: Poszler György egyetemi tanár

Április 12. 17 óra — KÖZÉPISKOLÁS FILMKLUB
Fellini: Országúton

Április 13. 18.30 óra — TÖMEGKULTÚRA — VIDEOKULTÚRA
A HORROR IV.

Április 14. 18.30 óra — DON JUAN
Szabadegyetemi előadássorozat
A donjuanizmus kérdése a pszichológiában
Előadó: Paneth Gábor pszichológus

Április 15. 18.30 óra — SZOVJET FILMTÖRTÉNET
Propaganda és művészet a sztálini sematizmus évtizedében 1929—54.
II. Álcázott ellenállás, kritika virágnyelven.
Kulesov: A nagy vigasztaló (1933.)
Sorozatszerkesztő: Geréb Anna

Április 16. 10 óra — JÁTSSZ VELÜNK!
I. csoport
Üvegjátékok készítése II.
Tűkörkompozíciók
Vezeti: Mester Éva
(Zártkörű bérletes sorozat)

Április 17. 10 óra — JÁTSSZ VELÜNK!
II. csoport
Ismerkedés a textillel III.
Mi lehet a textilből? Díszlet és paravántervezés, játék bábokkal.
Vezetik: Felföldi Anna és Hellenbach Gabriella
(Zártkörű, bérletes sorozat)

Április 18. 15 óra — A KANADAI KORTÁRS SZOBRÁSZAT
Előadó: Yvonne Signer szobrászművész (Kanada)

18.30 óra — DON JUAN
Szabadegyetemi előadássorozat
Mozart: Don Giovanni I.
Előadó: Balassa Péter esztéta

Április 19. 17 óra — KÖZÉPISKOLÁS FILMKLUB
Bergman: Persona

20 óra — A KÖZGÁZ VIZUÁLIS BRIGÁD ESTJE
Szerkesztő: Kövesdi Gábor

Április 20. 18.30 óra — TÖMEGKULTURA — VIDEOKULTÚRA
A HORROR V.

Április 21. 18 óra — AZ ELMÚLT NEGYEDSZÁZAD MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETE
A nyolcvanas évek nyitánya
Előadó: Hegyi Lóránd művészettörténész
A MŰCSARNOK ÉS A TIT JA SZABADEGYETEM KÖZÖS ELŐADÁSSOROZATA

19.30 óra — MAGYAR FILM, MAGYAR VALÓSÁG
Szomjas György: Mr. Universe
Vendégünk: a film rendezője
Sorozatszerkesztő, házigazda: Deák Gábor

Április 22. 18.30 óra — SZOVJET FILMTÖRTÉNET
Propaganda és művészet a sztálini sematizmus évtizedében 1929—54.
III. Menedék, az utolsó pillanatban szerelem!
Barnett: A legkékebb tengernél. (1935)
Sorozatszerkesztő: Geréb Anna

Április 25. 10.00—17.00 óra — KIÁLLÍTÁSRENDEZŐI TANFOLYAM
(Zártkörű, bérletes sorozat)

18.30 óra — DON JUAN
Szabadegyetemi előadássorozat.
Mozart: Don Giovanni II.
Előadó: Balassa Péter esztéta

Április 26. 17.00 óra — KÖZÉPISKOLÁS FILMKLUB
Kuroszava: A kopár sziget

Április 27. 18.30 óra — TÖMEGKULTÚRA — VIDEOKULTÚRA
A HORROR VI.

Április 28.—30. — LATIN AMERIKA FILMMŰVÉSZETE
A '20-AS, '30-AS ÉVEKBEN I.—III.

Közművelődési és Propaganda Osztály
Telefon: 229—425

A **MŰCSARNOK** Kiállítási Intézmények *az alábbiakban szabályozza nyitvatartási rendjét:*

MŰCSARNOK (Bp. XIV., Dózsa György út 37.), valamint ERNST MÚZEUM (Bp. VI., Nagymező u. 8.)

Hétfő:	szünnap
Kedd:	12.00 órától 20.00 óráig
Szerdától—vasárnapig:	10.00 órától 18.00 óráig

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM
(Bp. V., Dorottya u. 8.)

Vasárnap:	szünnap
Hétfő:	10.00 órától 18.00 óráig
Kedd:	12.00 órától 20.00 óráig
Szerdától—vasárnapig:	10.00 órától 18.00 óráig

MŰCSARNOK KÖNYVTÁRA:
Nyitvatartás: kedden és pénteken 14—18 óra között

ÚJ SZERZEMÉNYEK A KÖNYVTÁRBAN

GEORG BASELITZ: Skulpturen und Zeichnungen 1979—1987/Carl Haenlein. — Hannover: Kestner—Gesellschaft, 1987. — 248 p.

WILLIAM BLAKE: His Art and Times. — London: Thames and Hudson. — 192 p.

ASGER JORN: Gemälde, Zeichnungen, Aquarelle, Guachen, Skulpturen. — München: Städtische Galerie im Lenbachhaus, 1987. — 286 p.

PER KIRKEBY: Skulptur und Druckgrafik. — Mönchengladbach: Städtisches Museum Abteiberg, 1986. — 104 p.

ILYA KABAKOV: Okno = Das Fenster = The Window. — Bern, 1985.

RICHARD OELTZE 1900 — 1980: Gemälde und Zeichnungen. — Berlin: Akademie der Künste, 1987. — 280 p.

MARIO BOTTA. — New York: The Museum of Modern Art, 1987. — 72 p.

DIE PRARAFFAELITISCHE FOTOGRAFIE: Eine Austellung aus Gross-britannien. — Berlin: Galerie am Weidendamm, 1985. — 64 p.

PHOTOSAMMLUNG. — Köln: Museum Ludwig, 1984. — 314 p.

BOYD WEBB: Photographien 1981—1987. — Hannover: Kestner-Gesellschaft, 1987. — 114 p.

LA SENSUALITÀ RITROVATA: Nuova pittura e nuova scultura dei giovani artisti stiriani. — Venezia: Scuola Grande di San Giovanni, 1987. — 56 p.

ROT SEHEN!: Eine didaktische Austellung der Pädagogischen Abteilung. — Düsseldorf: Kunstsammlung Nordrhein—Westfalen. — 66 p.

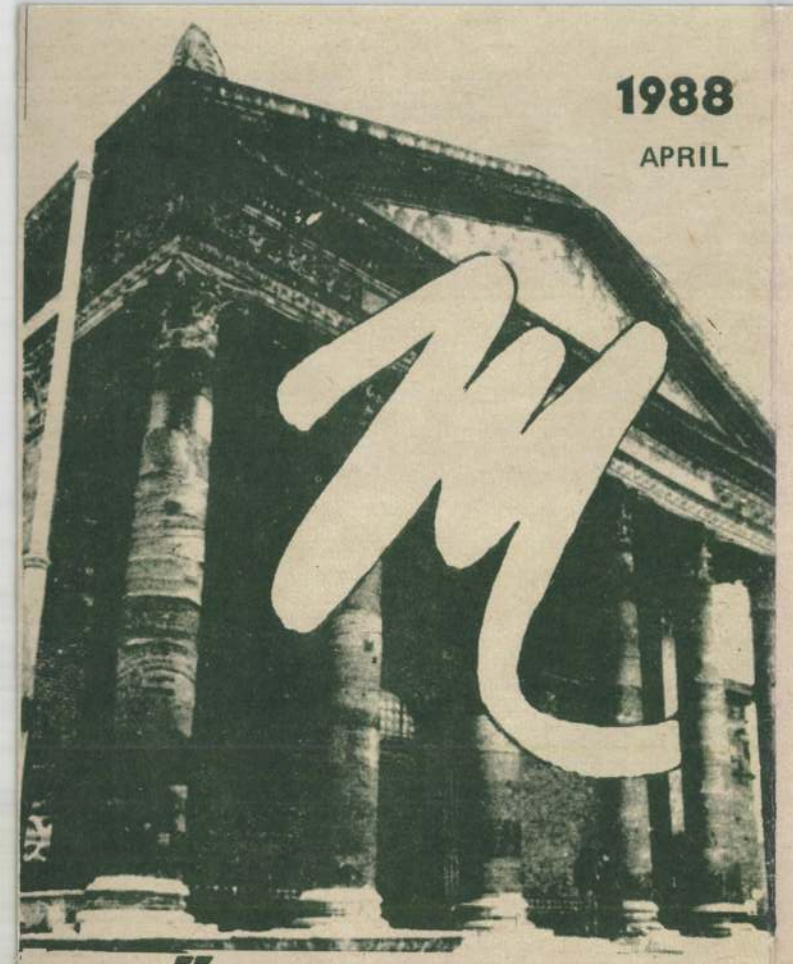

1988
APRIL

MŰCSARNOK
PALACE OF EXHIBITIONS AND BRANCH GALLERIES

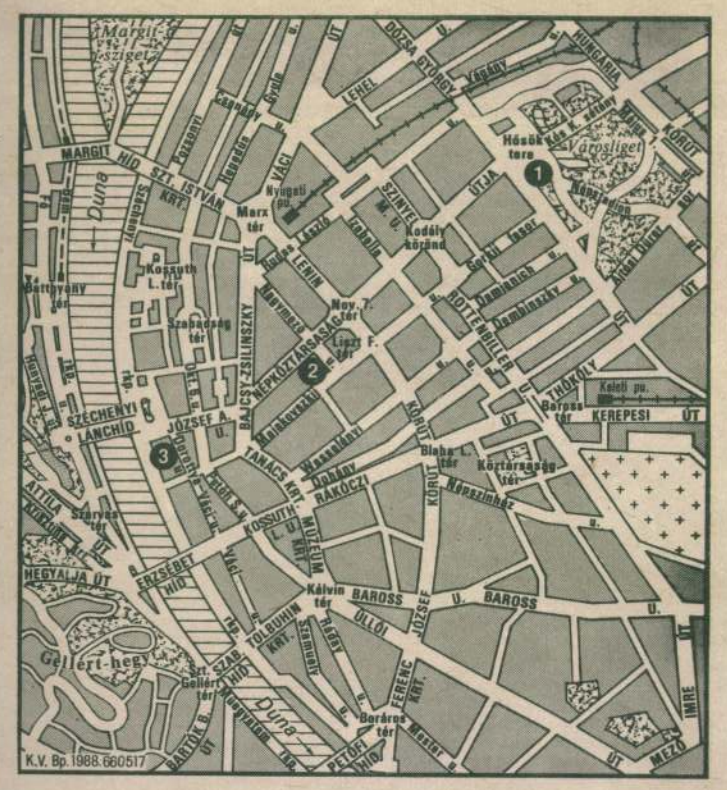

1. Műcsarnok/Palace of Exhibitions; 2. Ernst Museum; 3. Dorottya Utcai Kiállítóterem/Dorottya Street Gallery.

Felelős kiadó: Néray Katalin ig.

HungariaSport

MŰCSARNOK
PALACE OF EXHIBITIONS
HŐSÖK TERE PHONE: 227-405

MAGDALENA ABAKANOWICZ, Poland

Till April 3, 1988

SPRING SALON
An exhibition of the Association of Hungarian Artists

April 21—May 29, 1988

The Spring Salon of the members of the Association is staged for the first time in 1988 on an experimental basis.
The main idea of the new venture: each participant may send in only one work, but the piece will appear at the show without being judged by a jury.
An open field will be given to the open manifestation of values, attitudes, currents, and last but not least, of the artists themselves. At the same time, the personal responsibility of participation will be greater than ever. The organizers trust that their efforts directed at the establishment of a pluralism of different values shall be furthered by the emergence of a clearer picture of the home artistic scene at this exhibition.
The invitation to participate in the exhibition was announced at the end of September, 1987 in three categories:
I. Plans, Concepts, Models
II. Works (also if not in final material)
III. Documentations (of works not exhibited at exhibition)

Installed by Péter Orosz

DOROTTYA STREET GALLERY
V., DOROTTYA UTCA 8. PHONE: 183-899

ANDREA KOVÁCS
(New York) Photos

Till April 16, 1988

ILDIKÓ DOBRÁNYI
Textiles

April 22—May 14, 1988

Ildikó Dobrányi's first tapestry, entitled Foliage, was completed in 1980 and combined traditional technique with the results of many years of visual investigation. Later, smaller and larger size tapestries were born under the same theme.
She simply leaves it to the warp and weft threads to produce the profound and richly shaded optical effects. Next to black and white, she employs the three prime colours: red, yellow, and blue.
The colours and their tones appear in simple patches or tone-blocks which are objectified by the viewer as the leaves of a rich foliage.
This type of representation, at once relating to, but at the same time independent of natural motifs, is the conspicuous mark of the latest tapestries of Ildikó Dobrányi.

Installed by Ibolya Herczeg

ERNST MUSEUM
VI., NAGYMEZŐ UTCA 8. PHONE: 414-355

GÉZA SAMU

Till April 17, 1988

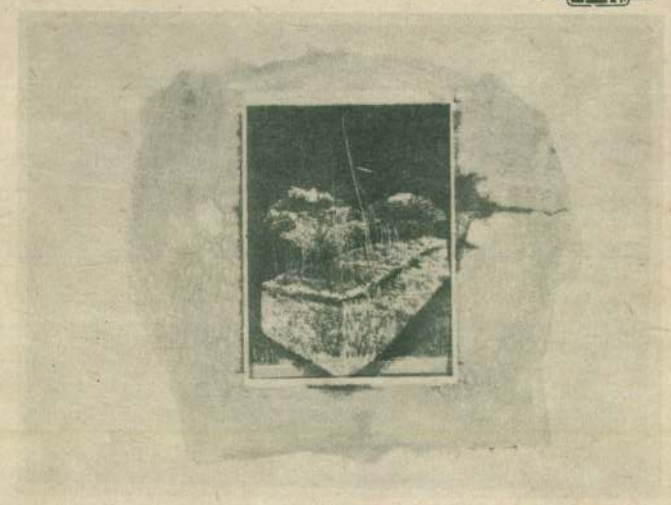

SAMU GÉZA: Installáció fával, földdel, 1985
GÉZA SAMU: Installation with wood and eart

IMRE BUKTA

Till April 17, 1988

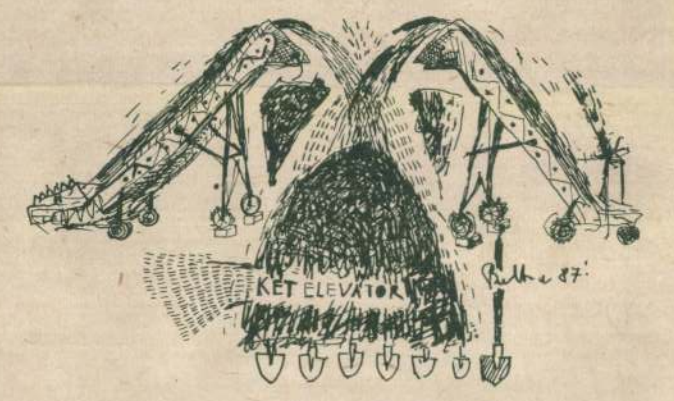

BUKTA IMRE: Két elevátor, 1987
IMRE BUKTA: Two elevators

EVENTS

MŰCSARNOK - CHAMBER ROOM

APRIL

April 5, 5.00 p.m. — SECONDARY SCHOOL FILM CLUB
Truffaut: Jules and Jim

April 6. 6.30 p.m. — MASS CULTURE – VIDEO CULTURE HORROR III.

April 7. 6.00 p.m. — HUNGARIAN ART IN THE PAST OUARTER OF THE CENTURY
New possibilities in expression: From Photo to Video
Lecture by Miklós Peternák, art historian
A JOINT PRESENTATION OF THE PALACE OF EXHIBITIONS AND THE TIT JA OPEN UNIVERSITY

April 8. 6.30 p.m. — SOVIET FILM HISTORY
Propaganda and Art in the Years of Stalinist Schematism 1929—54
I. Hard Social Politics, Soft Resistance
Mikaberidzhe: My Grandmother (1929)
Series editor: Anna Geréb

April 9. 4.00 p.m. — „IF THE PROUD ENEMY SLEEPS"
The manifestation of the REM group (WIENNA) with music, fashion and visual arts.

April 11. 3.00 p.m. — ON ART, FOR YOUNG PEOPLE (MIT)
Pop-art, op-art.
Lecturer: Dr. Emese Krunák
(Meeting point: Palace of Exhibitions)

6.30 p.m. — DON JUAN
A series of open university lectures. A many-sided aprroach to a common theme: cultural history, philosophy, psychology, aesthetics of music, history of literature, film.
The place of eroticism and its interpretation modes in the history of culture, cultural theories on eroticism
Lecture by György Poszler, university professor

April 12. 5.00 p.m. — SECONDARY SCHOOL FILM CLUB
Fellini: On the Highway

April 13. 6.30 p.m. — MASS CULTURE – VIDEO CULTURE HORROR IV.

April 14. 6.30 p.m. — DON JUAN
A series of open university lectures.
The question of donjuanism in psychology
Lecture by Gábor Paneth

April 15. 6.30 p.m. — SOVIET FILM HISTORY
Propaganda and Art in the Years of Stalinist Schematism 1929—54
II. Concealed Resistance, Camouflaged Criticism
Kuleshov: The Great Pacifier
Series editor: Anna Geréb

April 16. 10.00 a.m. — COME PLAY WITH US!
Group I.
Preparation of Glass Toys II.
Mirror Compositions
Under the guidance of Éva Mester
(Private programme. Season ticket needed!)

April 17. 10.00 a.m. — COME PLAY WITH US!
Group II.
Getting to Know Textiles III.
What can be made out of textiles? Stage and folding-screen design, puppet games.
Under the guidance of Anna Felföldi and Gabriella Hellenbach
(Private programme. Season ticket needed!)

April 18. 3.00 p.m. — CONTEMPORARY CANADIAN SCULPTURE
Lecturer: Yvonne Singer, sculptor (Canada)

6.30 p.m. — DON JUAN
A series of Open University lectures
Mozart: Don Giovanni I.
Lecture by Péter Balassa, aesthete

April 19. 5.00 p.m. — SECONDARY SCHOOL FILM CLUB
Bergman: Persona

8.00 p.m. — AN EVENING WITH THE KÖZGÁZ (University of Economics) VISUAL BRIGADE
Editor: Gábor Kövesdi

April 20. 6.30 p.m. — MASS CULTURE – VIDEO CULTURE HORROR V.

April 21. 6.00 p.m. — HUNGARIAN ART IN THE PAST OUARTER OF THE CENTURY
The Opening of the Eighties
Lecture by Lóránd Hegyi, art historian
A JOINT PRESENTATION OF THE TIT JA OPEN UNIVERSITY AND THE PALACE OF EXHIBITIONS

7.30 p.m. — HUNGARIAN FILM – HUNGARIAN REALITY
György Szomjas: Mr. Universe
Guest: György Szomjas
Series editor and host: Gábor Deák

April 22. 6.30 p.m. — SOVIET FILM HISTORY
Propaganda and Art in the Years of Stalinist Schematism 1929—54
III. Sanctuary, Love in the Last Moment!
Barnett: By the Quiestest Sea (1935)
Series editor: Anna Geréb

April 2b. 10.00 a.m. 5.00 p.m. — COURSE ON EXHIBITION INSTALLATION
(Private programme. Season ticket needed!)

6.30 p.m. — DON JUAN
A series of Open University lectures
Mozart: Don Giovanni II.
Lecture by Péter Balassa, aesthete

April 26. 5.00 p.m. — SECONDARY SCHOOL FILM CLUB
Kurosawa: The Barren Island

April 27. 6.30 p.m. — MASS CULTURE – VIDEO CULTURE HORROR VI.

April 28 –30. — LATIN AMERICAN FILM IN THE TWENTIES AND THIRTIES I.—III.

THE LIBRARY OF THE PALACE OF EXHIBITIONS
OPEN: Tuesdays & Fridays 2.00 p.m.—6.00 p.m.

Department for Public Relations and Education
Phone: 229—425

The **PALACE OF EXHIBITIONS** and its branch-galleries *regulate their opening hours as follows:*

PALACE OF EXHIBITIONS (Budapest XIV., Dózsa György út 37.)
ERNST MÚZEUM (Budapest VI., Nagymező u. 8.)

Monday:	closed
Tuesday:	12.00–20.00
Wednesday–Sunday:	10.00–18.00

DOROTTYA STREET GALLERY
(Budapest V., Dorottya utca 8.)

Sunday:	closed
Monday:	10.00–18.00
Tuesday:	12.00–20.00
Wednesday–Saturday:	10.00–18.00

Dobrányi Ildikó, textiltervezőiparművész 1. Folytatás

Mezei Ottó:

A szövött kárpit esélyei

Dobrányi Ildikó munkáiból

1 Dobrányi Ildikó: Részlet II,
gobelin, 4-es felvetés, gyapjúsorozat, egyenként
120 × 100 cm, 1984–86

Művészet, 1987. október, 44-old.

Dobránszki Ildikó (1948, Bp –
textiles

1972-ben végzett az Iparművészeti Főiskolán

Művei szerepeltek az V. Fal és Térterek Biennálén,
1978-ban, Szombathely - Savaria Múzeum

- katalógus a könyvtárban.

Dobrányi Ildikó

– textilkompozíció a
hátsó borítón

Muzeumi Magazin 1976/3

Dobrányi Yldikó

A jelenleg dolgozó textil-
művészeink közé sorolha-
tó a művész is.

Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak...
Művészet, 1979. szeptember – 34 lap.

Dobrányi Ildikó

Dobrányi Ildikó „Vertikális kompozíció”-ját 1975-ben készítette.

Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak, művészeti . . .
Művészet, 1978. ~~augusztus~~ szeptember — 32. lap.

Dobrányi Ildikó

Dobrányi gondolatmenetéből jól ki-
olvasható az a törekvés, hogy elvont
problémáját, a térképzést a textil speci-
ális műfaji adottságaival és lehetőségeivel
összeegyeztesse.

Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak, művészeti...
Művészet, 1979. ~~augusztus~~ szeptember — 34. lap.

Dobrányi Ildikó

Dobrányi Ildikó készített egy textili-
át, amit a néző mindig mozgás-
ban levőnek lát, vagyis amint el-
halad a textil előtt, az áttetsző felü-
letek szövése egy bizonyos „moire" ha-
tást ad.

Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak, művészeti...
Művészet, 1979. ~~augusztus~~ — 34. lap.
szeptember

Dobrányi Ildikó

retnenk o
francia tö
sait?

— Amik
Febvre és
tötta az A
hogy az en
lönböző tud
lemhez ka
fajta imper
amennyiben
tek fel: be
be, megnézt
ták, hogy n
rendeznek e
gokat. „Glob
tak írni, ol
akartak mű
tudományok
szerben fog
században e
lom, megviz
bemutatom:
bális" vagy
írásnak. „Gl
„globalizáció
globális lenn
én szemben
perializmuss
mert a külö
lalkozó tudo
kozásában a
repét töltik
nyes a szoc
az antropol
lektanra m
Ugyanakkor

...tombombát?

...okban a plu-
...ágok tulajdo-
...ek és teher-
... Brobst, az
... szállítási fe-
...ogy a teher-
... leggyengébb
...esztése, a lo-
...« mindenna-
...kon szállított
...két százaléka
...nyolcvan szá-
...élyzet követi
...eres támadá-

atomtechnikában vezető országokban erőteljesen folyik a gyorsreaktoros atomerőművek technikai fejlesztése. A gyorsreaktorok hívei és ellenfelei között szenvedélyes vita folyik. A hívek egyike így írt a New Scientistben: „Végy ezer kilogramm plutóniumot, tedd bele egy gyorsreaktorba, akkor elegendő villamos energiát kapsz egy nagy város világításához, s mi több, húsz év múlva kétezer kiló plutóniumod lesz." A baj csak az, hogy néhányan azt állítják, a gyorsreak-

(Európa)

HELENA BECHLEROWA: A GESZTENYEFA-LAK. Meseregény (Móra — Nasza Ksiegarnia)

TANULMÁNY, DOKUMENTUM

EMLEKEZÉS KÁROLYI MIHÁLYRA (Akadémia)

AZ ETIMOLÓGIA ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA Nemzetközi konferencia előadásai (Akadémia)

A MAGYAR NÉPGAZDASÁG FEJLŐDÉSÉNEK TERÜLETI PROBLÉMÁI (Akadémia)

H. SAS JUDIT: ÉLETMÓD ÉS CSALÁD. Az emberi viszonyok alakulása a családban (Akadémiai)

GYORGY ERNŐ: A GAZDASÁGI VERSENY JOGI KÉRDÉSEI (Közgazdasági)

A SZEGEDI BOSZORKÁNYPOROK Összeállította: Oltvai Ferenc. (Közgazdasági)

NIGEL WALKER: GONDOLATOK ...

XX. évf. 26. sz. 7. lap.

Dobrányi Ildikó: Tértextil

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni.26.

1946, V. 2. 10.33. Petőfi V. Lettuk, hallottuk

Dobrányi Ildikó

- A Madách SZinház emeleti társalgójában, Dobrányi Ildikó és Kulinyi István állitott ki.

- A Toldi Stúdiómozi klubjában Flóri János, Kara György, Mátrai István, grafikusok mutatkoznak be május 2.-tól 27.-ig.

- Képzőmüvészetkritikai müsorunkat hallották. Szerkeszti Csapó György.

-.-.-.-

Dobrányi Ildikó

"Textilgrafika" cimmel rendezett kiállitásról Vadas József ir "Zsákbagrafika" cimmel. Kritikája során elsőként Kokas Ignác, Schaár Erzsébet és Varga Imre csupán művészetük iránya szempontjából szerepel, a tárlaton nem vesznek részt. A Nemzeti Galéria kiállitásán a résztvevők neve mellett, munkájukról is beszámol: Dobrányi Ildikó, Fógel Márta, Perczel Erzsébet, Péreli Zsuzsa, Polgár Csaba, Sajnovits Sándor, Széchenyi Lenke, Szenes Zsuzsa, Szilasi Anna, Szilvitzky Margit, Temessy Ildikó, Vető Márta.

A "Zsákbagrafika" c. kritikát lásd: Szilvitzky Margit nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 13. lap.

Dobrányi Ildikó

A Csók István Galériában Péter Vladimir ötvösművész kiállitása május 24.-től

a Nemzeti Galériában Dobrányi Ildikó festőművész kiállitása május 26.-tól

a Műcsarnokban Barna Miklós festőművész kiállitása május 29.-ig tart nyitva, - mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. május 21.
XXI. évf. 21. sz. 8. lap.

Dobrányi Ildikó

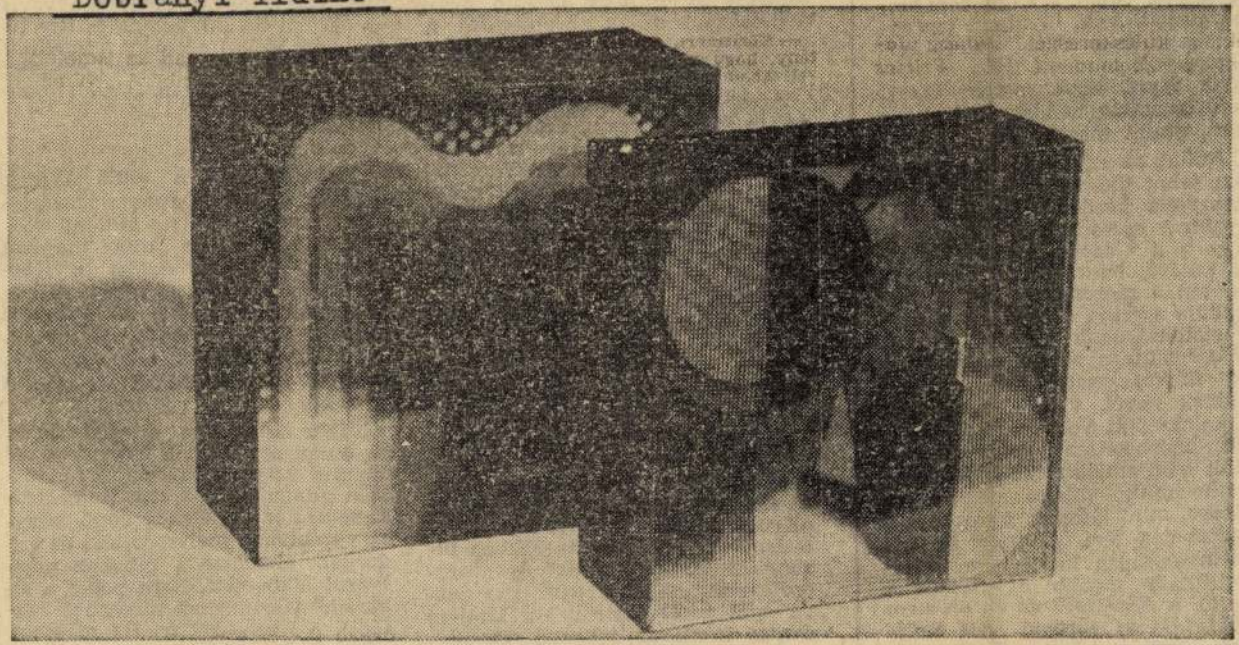

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 8. XX. évf. 19. sz. 12. lap.

Dobrányi Ildikó: Üveg és textil

...ktelen. De ha csupán egyet is hozhatott volna világra, bizonyos, hogy élete javát már arra fecsérelte volna, s alighanem hiába sürgeti vala őt annyi esztendőkön át Nagy Olga tanárnő Kolozsvárról: mindent írjon le, elejétől végig, szíve szerint, őszintén, hazugság nélkül, úgy, ahogy volt, amint megtörtént.

Amint az egyszerű, eseménytelen, tehát sikertelen életű Gáspár neurózisa kezdettől fogva a nagyobb és szerencsésebb Áron lett, úgy vált Gáspár emlékiratának is hősévé, ha csak lenyomatban is, tán a mézeskalács dúcok negatívja szerint. Győri Klára boldogtalanságának hasonló módon főszereplője a harmincnégy éven át fölötte zsarnokoskodó férj, akinek nevét viselte, s akinek sejtelme sem volt mindvégig saját mérhetetlen gonoszságáról. Kali néni emlékiratában nem hivatkozhatik valami tekintélyes elődre, mint Gáspár. Az ő hőse a szörnyeteg férj. A hely és idő szomszédságán kívül nem is hasonlítható tovább egymáshoz a kettő. A *Kiszáradt az én örömem zöld fája* az európai írott emlékek közül leginkább Simone de Beauvoir emlékező (memoárszerű) munkái mellé állítható. Őszintesége miatt is. S mert a nő sze-

...ez alt: „vagyam elkonyulna". E két szócska (s az előbbi harmadik) a teljes darabra nézve megfosztja a színészt attól, hogy Oronte némi méltósággal váljék nevetségessé. A fordító itt elorozza a színész és a rendező szerepét.

Arról ugyanis, hogy Oronte szonettje jó vagy rossz, nem érdemes beszélni. Oronte szonettje mint esztétikum — természetesen silány. De hogy *mennyire* vagy inkább *hogyan* silány, az a színésztől függ, aki Oronte-ot játssza. Lehet kicsit silány és nagyon silány; lehet nagyképűen, ügyetlenül, szerencsétlenül, pofátlanul és mosolyogtatóan silány. Oronte szonettje Oronte-ot jellemzi — a néző szemében ő lényeges, nem a szonett. Ki tudja megmondani, milyen Trepljov darabja a *Sirály*ban? Ez a kérdés csak a színpadi értelmezésben dőlhet el. Ljubimov *Hamlet*-rendezésében a Helsingőrbe érkező, máskor költőien ábrázolt színészek dilettáns csepürágók, akik a királyfi figyelmeztetése ellenére szavalás közben bizony „megdölyfösödnek" és „megordítoznak". Shakespeare erre nézve nem adott instrukciót. Molière óvatos iróniával jellemzi Oronte-ot. Ha a fordító eleve groteszkké torzítja, akkor elszegényíti a darabot, és megfosztja a színészt az árnyolt ábrázolás lehetőségétől.

lássa az „utóbbit" egy szerepben.

Gábor Miklós tanulmánya — mint ahogy két korábbi könyve is — egy kiváló intellektus és egy figyelemre méltó esszéista izgalmas műve. Talán meglepően hangzik, de nem szakirodalom. „*Csak*" irodalom.

•

„Legfontosabb: a »mit akarok mondani«" — írja eposzrendezéseiről Kazimir Károly. Miként előadásai, könyvei is róla magáról szólnak. A *Világirodalom a Körszínházban* nevezetes nyári vállalkozásának története, a *Színházi műhely* három előadás jegyzetekkel ellátott színpadi szövegét, úgynevezett rendezőpéldányát gyűjti kötetbe.

Nehéz dolga van a rendezőnek, ha önmagát értékeli. Tovsztonogov mondja Sztanyiszlavszkijról: „Miután világhírre tett szert, megírta *Életem a művészetben* című könyvét, amelyben mélyrehatóan és szigorúan elemezte a hibákat, amelyeket elkövetett. Nem pedig a sikereit." Kazimirnak nincsenek kétségei, ő sikerekről ír. Ha mégsem, akkor így: „Eléggé nyugtalanító az a tény, hogy rövid öt esztendő alatt saját rendezői munkám önmagában és a világ előtt ennyire megkérdő-

Dobrányi Ildikó

Transzparens térelválasztó rendszer részlete (regny)

Bán András: Megjegyzések a textiles...
Művészet, 1974. február - 8. oldal

Dobrányi Gyula

Dobrányi Gyula magyarországi tér-
beli transzparens textilrendszere
szerepel a tanulmányban.

Bán András: Megjegyzések a textilis alkotóműhelyről.
Művészet, 1977. február - 8 oldal.

Dobrányi Ildikó

A Madách Szinház előcsarnokában április 14.-én nyilik meg Dobrányi Ildikó gobelintervezőművész és Kulinyi István grafikusművész kiállitása.

Tölg-Molnár Zoltán festőművész kiállitását a Studió Galériában április 14.-én nyitják meg, mint a lap kulturális eseményeket ismertető rovata közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 1o.
XX. évf. 15. sz. 8. lap.

Dobrányi Ildikó

TIPPFIL

POLIPROPILÉN VÁGOTT SZÁL

SZILÁRD, RUGALMAS, KOPÁSÁLLÓ, VEGYSZERÁLLÓ,
MELEG- ÉS HIDEGTŰRŐ,
ELEKTROMOSSÁGOT NEM VEZETI, KÖNNYEN TISZTÍTHATÓ,
TEXTILKÁRTEVŐKNEK ÉS MIKROORGANIZMUSOKNAK ELLENÁLL

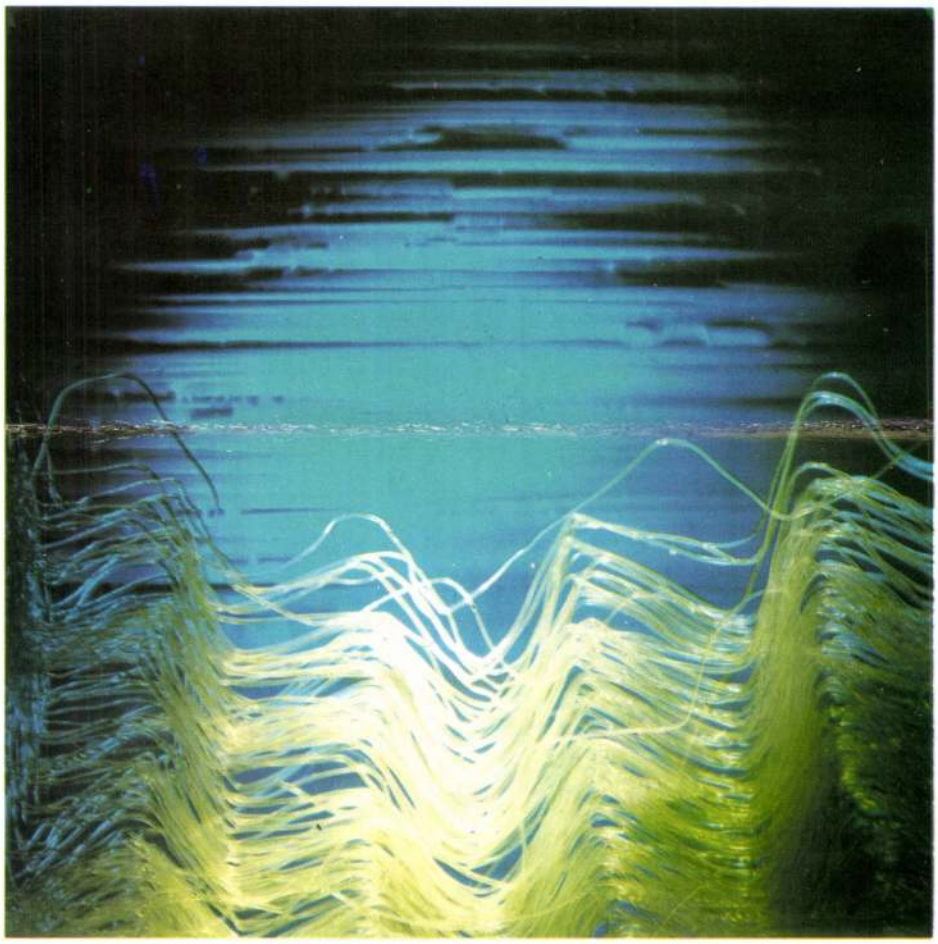

LAKÁSTEXTÍLIÁK, RUHÁZATI TERMÉKEK, HIGIÉNIAI CIKKEK,
ORVOSI, GYÓGYÁSZATI CIKKEK, NEM SZŐTT TEXTÍLIÁK

TIPPFIL

TISZAI VEGYI KOMBINÁT 3581 LENINVÁROS, PF. 20.
TEL.: (49)22-222 TELEX: 22-6419

DOBRÁNYI ILDIKÓ
1121 Budapest, Agancs u. 9/b.

Gobelin kiállítása
1988. április 22.—május 15.
Budapest V., Dorottya u. 8.

Dobrányi Ildikó 1968 és 1972 között az Iparművészeti Főiskola gobelin szakának hallgatója. 1972—73-ban az aubussoni Állami Iparművészeti Iskola gobelin-tervező (kartontervező) stageának növendéke, majd Párizsban a jugoszláv Jagoda Buich műhelyében dolgozik, ahol az újabb textiltechnikákkal ismerkedik meg. Több hazai és külföldi kiállításon vett részt.

Biztos érzékkel ismeri fel a műfaj gazdag lehetőségeit, a textil anyagából, technikájából és funkciójából adódó alkalmazása éppúgy vonzza, mint a textilművészet újabb, magabiztos önállósodó törekvései. Mégis — mint textiltervező — elsősorban a textil eredendő funkcióját érzi magához közelállónak, azt a tér- és felülettagoló szerepkört, amelyet térkompozícióként vagy faliszőnyegként hivalkodó megjelenés nélkül betölteni képes. A textil ilyen jellegű kialakítása egyben az építészeti tér sajátos adottságainak figyelembe vételét is jelenti, azok elfogadását és szerves továbbgondolásukat. Ebből az ökonomikus gondolkodásból ered Dobrányi Ildikó törekvése: az elemi kontraszthatások érzékeny kimunkálása. Ez vezeti az anyag (vékony-vastag) kiválasztásában, a felület fényeffektusainak (fényes-matt) összepárosításakor, a fehér-fekete átmeneteinek lépcsőzetes kibontásakor vagy a felület s a felületen létrehozott grafikus elemek szembeállításakor. Minthogy pedig egy-egy textilje több, egymástól elkülönülő részből áll, az anyag ellentéteként a tér is e kompozíciók alakító eleme, módosítja és kiegészíti a tárgy vizuális megjelenését.

(Részlet Mezei Ottó 1977-ben írt kiállítási katalógus előszavából: — Dobrányi Ildikó textilkiállítása
Magyar Nemzeti Galéria)

Pályájának további útját is befolyásolták ugyan ezek a redukciós szerkezeti és formai módszerek, de azokat már a hagyományos gobelin műfaj a hautelisse (függőlegesen kifeszített láncfonalak) technikával egyezteti össze. Nem gondol sem ekkor, sem később a festői szemléletű gobelin következetesen ábrázoló jellegű feleleventésére, formai és színbeli redukciós eljárásait akarja gazdagítani. A fekete és a fehér mellett hamarosan használni kezdi az alapszíneket is (kék, vörös, sárga), s ebben a szellemben néhány erőteljes színhatású, változatos színárnyalatú, de még minimalista gobelint készít (Pl. 1, 2, 3, és Y, M, C, mindkettő 1980-ból).

Ebben az időszakban más, a formai és a technikai szemléleten messze túlmutató hatások is érték Dobrányi Ildikót.

Nemcsak a kísérleti textil önelégültségét, autonómiáját megkérdőjelező álláspontokra gondolok, sokkal inkább arra az általános emberi belátásra, amely a mértéktelenné duzzadt és egyre fenyegetőbbé váló másodlagos természettel az eredendő, háborítatlan természeti világot állította szembe.

„A minket körülvevő világból a színeket először a természetben fedeztük föl, ismertük meg, időnként, talán még ma is, legtisztábban itt érzékelhetjük. Tulajdonképpen az ember színérzékelése is maga a természet csodája.

Ezért kezdtem el csíkokkal, (a szövés technikája által szinte adott és egyben legősibb textil díszítő motívummal) színekre bontott falombot ábrázolni. Szőnyegeimen a falomb a természet általam kiválasztott szimbóluma.

...többször elgondolkodtam azon, vajon nem lenne-e örömtelibb az emberi élet, ha belenyugodnánk abba, hogy az ember is „csak" része a természetnek...?"

(Dobrányi Ildikó: Levélrészlet 1976)

Dobrányi Ildikó újabb, most bemutatott munkái ennek az emberi és művészi eszmélkedésnek a nyomán keletkeztek. „Részlet" címet adta valamennyi haute-lisse technikával készült kárpitnak. Az ősi természeti motívum feldolgozása friss vérrel telítődik munkáin, nem egyszerűen a hagyományos technika megújításáról, hanem mai, modern szellemű alkalmazásáról van szó. Dobrányi a magyar gobelin művészetnek ahhoz a nemesen tiszta ágához kapcsolódik, amelynek Ferenczy Noémi volt élenjáró mestere, s ezt a tiszteletreméltó örökséget fejleszti tovább saját eszköztárával, tónusgazdag, olykor harsányerejű színeivel, dinamikus benyomást keltő tagoltsággal. A gobelint nem a festészettel vetekedő, hanem a szövés technikáját láttató-hangsúlyozó autonóm műfajként értelmezi tehát. A motívumra utalás a fekete és a fehér, a színek és tónusaik egyszerű foltjaiban vagy rasztereiben jelentkezik, melyek csak a szemlélőben tárgyiasulnak ággá, levéllé, lombozattá.

Ez a természeti motívumra utaló, de attól mégis függetlenedő képi fogalmazás, amely az alapot és a motívumot formában-színben gazdagon tagolt egységnek tekinti, Dobrányi Ildikó újabb textiljeinek szembetűnő vonása. A hagyományhoz kapcsolódás párosul bennük a modern szellem vizuális analízis eredményeivel. Jogosan vállalják a gobelin eredendő értelmezését és funkcióját.

MEZEI OTTÓ

Ildikó Dobrányi studied gobelin design at the Budapest Academy of Arts and Crafts, from 1968 till 72. Then for a year she was a post-graduate student at the State School for Applied Art, Aubusson (course tapestry), later she got acquainted with several other textile techniques in the Paris workshop of the Yugoslavian Jagoda Buich. She has been the participant of several shows in Hungary and abroad alike.

She has instinctively recognized the opportunities of the genre from the very beginning; the obvious, original, application of textile, originating in material, technique and function, has equally got an appeal for her, just like recent, self-contained trends that have a bias towards independence. However, as a designer of textile, she finds the original, obvious function more familiar — i.e. the space- and surface-dividing function, that a textile is able to fulfil as a space-composition, a tapestry without any ostentation. Thus shaping textiles, she highly regards, accepts, even elaborates on architectural space. It is this—economical way of thinking where Ildikó Dobrányi's efforts originate from: the elaboration of certain contrast-effects. That's how she chooses material (thin/thick), how she matches the particular light-effects of the surfaces (glossy/dull finish), how she unveils the gradual transition between black and white, how she confronts surface and its graphic elements. And since all textiles of hers consist of several, independent parts, space — as antithesis of material — is an additional element of the compositions, modifying and supplementing the visual appearance of the objects.

(Excerpt form the foreword from the catalogue to her exhibition by Ottó Mezei, 1977, Hungarian National Gallery)

Though her career was certainly influenced by these reductionistic and minimalistic bethods, these were brought to accord with the traditional tapestry (haute-lisse, that is to say, vertically spanned) technique. She has never considered reviving the consistently pictorial view, she has merely wanted to enrich reductionist methods of the genre, both in form and colour. Besides black and white she soon started to make use of the primary colours as well (blue, red, yellow), and this spirit yielded some intensively colourful, nevertheless, minimalistic tapestry (E.g. 1,2,3 and Y,M,C — both from 1980). In this period of hers Miss Dobrányi was also influenced by some other effects that far exceeded the problem of form and technique. Apart from some opinions questioning the rightful autonomy of self-conceited experimental textile, here I mean a general human understanding that has started to long for undisturbed natural world as opposed to the more and more threatening secondary nature that had grown towering and excessive.

"In the world surrounding us colours were first discovered in nature. From time to time, perhaps still now, their purest form can be sensed there. Actually, the way humans sense colours is a wonder of nature.

That's why I began to depict leafage with monochrome stripes (a motif provided by the very technique of weaving, an ancient ornament at the same time). Leafege on my carpets is a symbol of nature I chose myself.

...I have often wondered whether human life weren't much happier if we resigned ourselves to the inevitable: man is "only" part of nature...?"

(Ildikó Dobrányi: Excerpt from a letter, 1976)

"The latest Ildikó Dobrányi works have been born out of the above contemplation. All the haute-lisse tapestries are entitled "Excerpt". The adoption of the ancient motif of nature has been revitalized with fresh blood; though we can witness more than just a sort of a reformation of a traditional technique — this is certainly its adaptation in modern, contemporary spirit. Dobrányi belongs to that noble tradition of Hungarian tapestry art the outstanding master of which was called Noémi Ferenczy. It was this particular heritage she has enriched with her own means, with her vidid colours, full of tones, with an articulation radiating dynamism. That is to say tapestry is not interpreted by her as a genre competing with painting proper, but as an autonomous one, emphasizing the technique of weaving, while letting it be seen. The works don't refer to the motifs but in simple spots of black and white and of their tones, or grids, all of which are objectified as boughs, leaves and leafage in the mind of the onlooker.

This pictorial composition referring to motifs of nature, though also independent of them, one that considers background and motif a unity, richly articulated in form and colour, this is one of the conspicuous features of the latest works of Ildikó Dobrányi. Tradition is supplemented with the achievments of the modern visual analysis. They have every

right to be called tapestry proper — of the original function and interpretation of the genre.

OTTÓ MEZEI

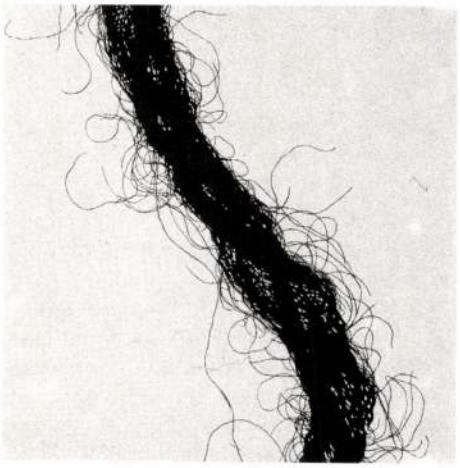

TANULMÁNY, 1976
70x70 cm, vegyes technika

STUDY, 1976
70x70 cm each, mixed technique

1948-ban Budapesten született. Az Iparművészeti Gimnázium (szőnyeg szak) elvégzése után a Magyar Iparművészeti Főiskola növendékeként 1972-ben szerzett diplomát (Textiltervező Tanszék, Gobelin Szakcsoport). 1972—73-ig az Aubussoni (Franciaország) Állami Iparművészeti Iskola növendéke.

Born in 1948, in Budapest. Attended a grammer school specializing in applied arts. Graduated from the Academy of Arts and Crafts (Gobelin Specizalized Group, under the auspices of Textile Design Faculty) in 1972. In 1972—73 she studied at the State School for Applied Arts, Aubusson, France.

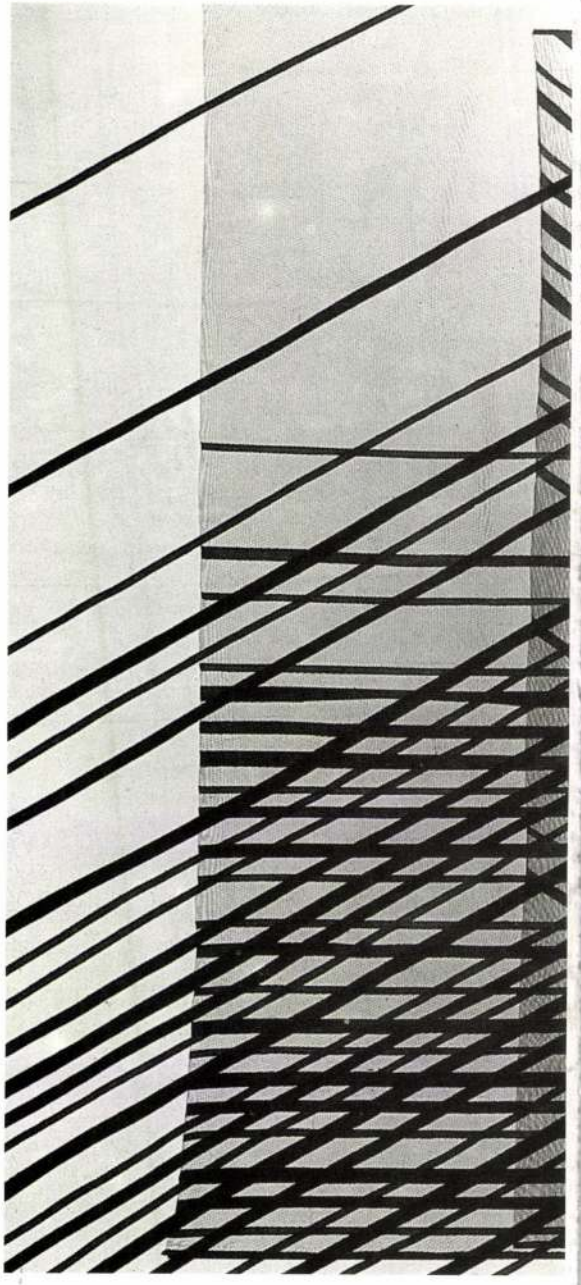

RÉTEGEK I., 1975
4 rész, egyenként: 120x120 cm, varrott technika, pamut

LAYERS I., 1975
4 pieces, 120x120 cm each, sewn technique, cotton

FONOTT SZŐNYEG (részlet), 1975
200x130 cm, vegyes technika, gyapjú, sisal, alumínium

SPUN CARPET (excerpt), 1975
200x130 cm, mixed technique, wool, sisal, aluminium

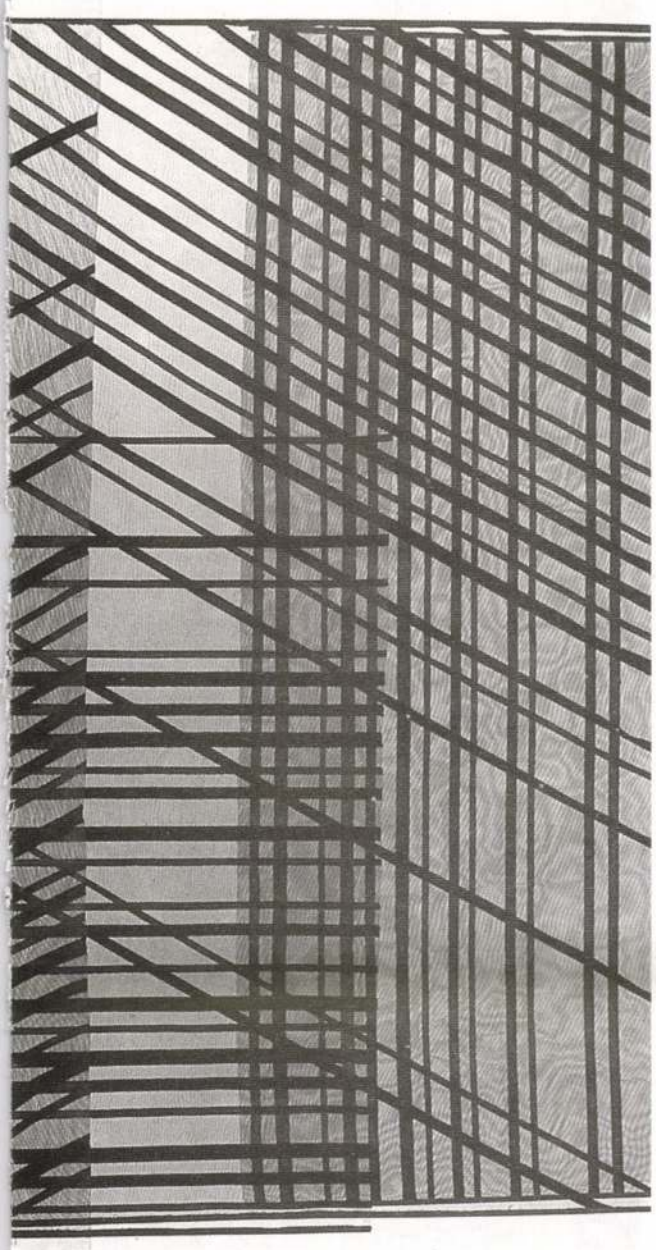

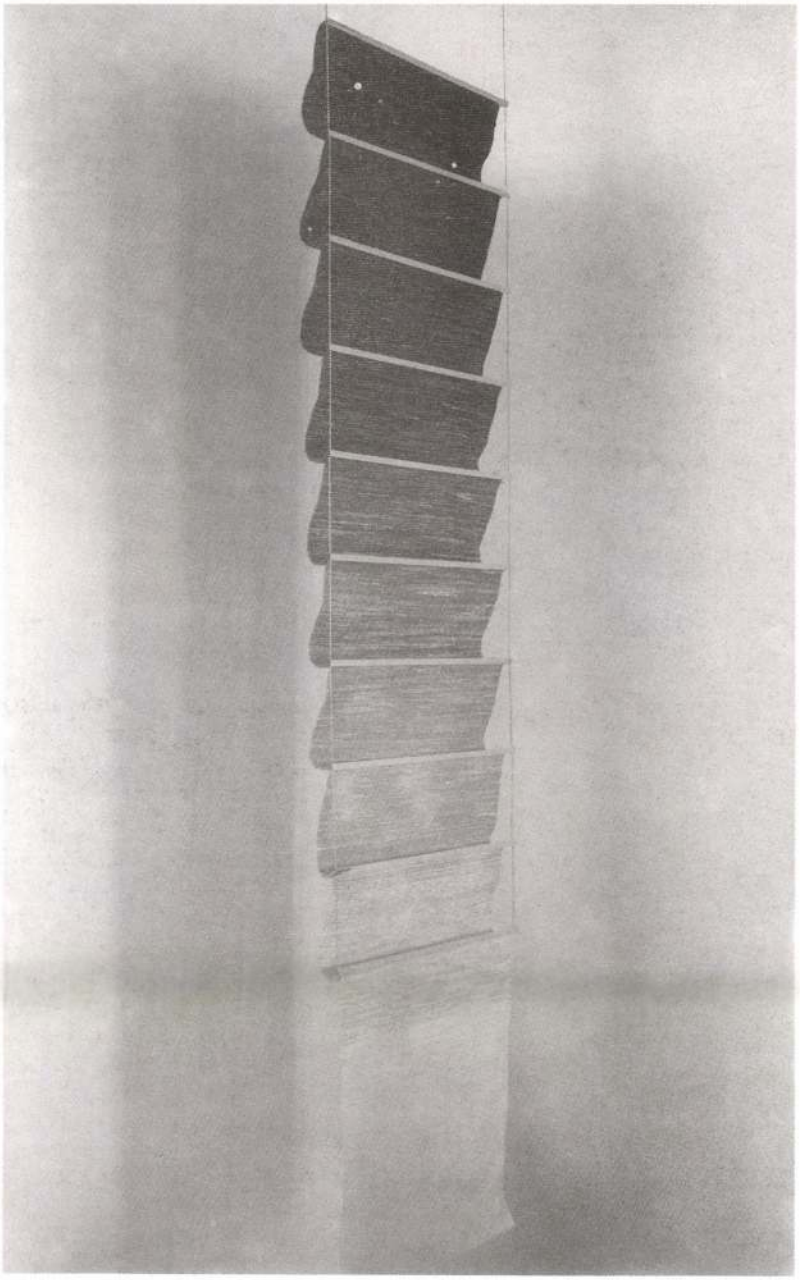

IRISZ, 1976
355x70 cm, gobelin, 3-as felvetés, gyapjú, selyem

IRIS, 1976
355x70 cm, tapestry, 3x warping, wool, silk

KIÁLLÍTÁS-RÉSZLET 1977
Magyar Nemzeti Galéria

PART OF AN EXHIBITION 1977
Hungarian National Gallery

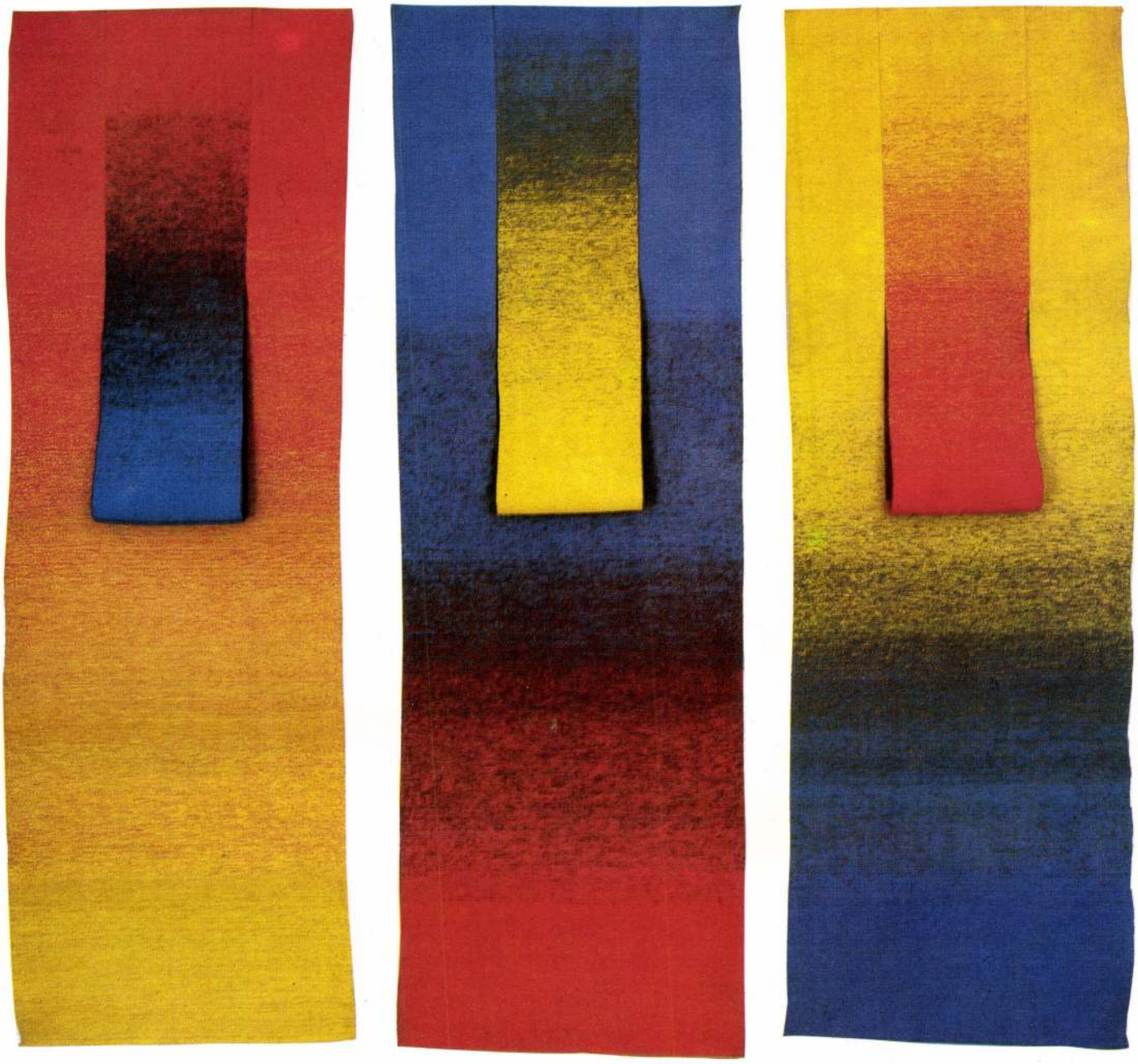

1,2,3, 1977
3 rész, egyenként: 70x220 ćm,
gobelin, gyapjú, 3-as felvetés

1,2,3, 1977
3 pieces, 70x220 cm each, tapestry,
wool, 3x warping

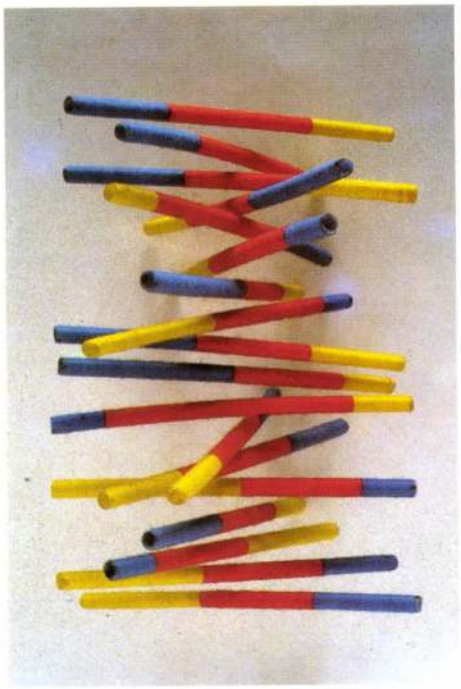

MINITEXTIL, 1977
30x30 cm, vegyestechnika, gyapjú

MINITEXTILE, 1977
30x30 cm, mixed technique, wool

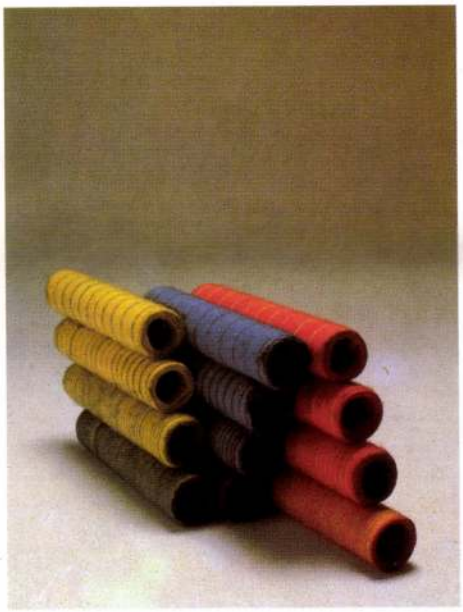

MINITEXTIL, 1977
25x20 cm, vegyestechnika, gyapjú

MINITEXTILE, 1977
25x20 cm, mixed technique, wool

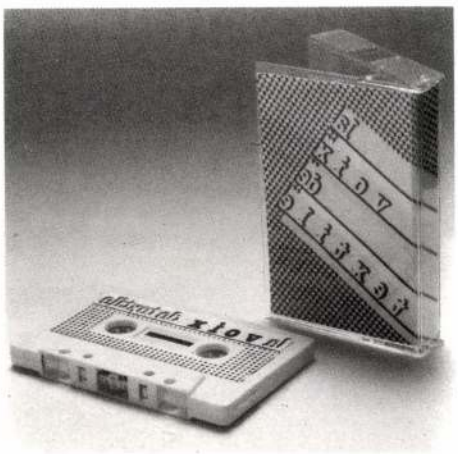

A TEXTIL „HANGJA" — HANGDOKUMENTUMOK
hangfelvétel, 1984

THE "SOUND" OF TEXTILE — RECORDINGS (a study)
recording, 1984

Y,M,C, 1978
80x200 cm, gobelin, gyapjú, 3-as felvetés

Y,M,C, 1978
80x200 cm, tapestry, wool, 3x warping

RÉSZLET I., 1979
200x200 cm, gobelin, gyapjú,
4-es felvetés

EXCERPT I., 1979
200x200 cm, tapestry, 4x warping

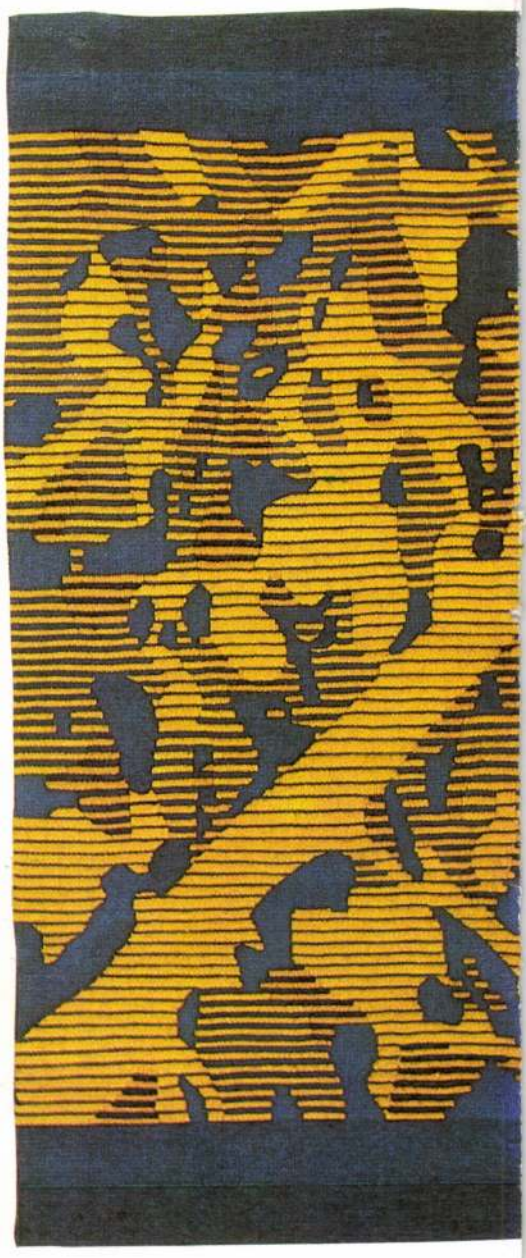

RÉSZLET II., 1984–86
Sorozat (a lehetséges 6-ból, 3 variáció)
egyenként: 120x100 cm, gobelin, gyapjú,
plexi, 4-es felvetés

EXCERPT II., 1984–86
A series, (3 pieces out o the possible 6)
120x100 cm each, wool and plexiglass,
4x warping

RÉSZLET III., 1986
2x120x200 cm
gyapjú, selyem,
4-es felvetés

EXCERPT III., 1986
2x120x200 cm, wool, silk,
4x warping

RÉSZLET III., 1986
2x120x200 cm
gyapjú, selyem,
4-es felvetés

EXCERPT III., 1986
2x120x200 cm, wool, silk,
4x warping

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK

1975 Fészek Klub, Budapest
1976 Madách Színház (Kulinyi István grafikussal együtt)
1977 Magyar Nemzeti Galéria (Műhely sorozat), Budapest
1981 Képcsarnok terem, Dunaújváros
1984 Magyar Képzőművészek Szövetségének Bemutatóterme, Balatonkenese

INDIVIDUAL EXHIBITIONS

1975 "Fészek" Club, Budapest
1976 Madách Theatre (together with István Kulinyi)
1977 Hungarian National Gallery ("Workshop")
1981 Képcsarnok Showroom, Dunaújváros
1984 Showroom of the Association of Hungarian Artists, Balatonkenese

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

1970 Iparművészeti Főiskola kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
1972 V. I. T. Magyar Kultúra, Berlin
1974 III. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
1975 Globus Galéria, Zürich
Galerie Sin'Paora, Párizs
Jubileumi Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
1976 Galerie Yahia, Tunisz
Magyar miniatűr textilek.
MDM Galéria, Varsó
Schloss an der Windelsbach, Rotenburg
IV. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
Textilművészeti Alkotóműhely, Velem,
„Textilgrafika", Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
„Lépés", Kőbányai Művelődési Központ, Budapest
Magyar Textilművészek Kiállítása, Vigo-Sternberg Galéria, London
1977 Modern Magyar Textilművészet, Nordjylland Kunstmuseum, Aalborg
1978 Modern Magyar Textilművészet, Saint Nicolaus Templom, Koppenhága
Iparművészeti Quadriennálé, Erfurt
V. Fal- és Tértextil Biennálé, „Folyamatok", Savaria Múzeum, Szombathely
1979 Mai Magyar Textilművészet, Varsó, Lodz, Wroclaw, Lengyelország
1980 Magyar Központ, Moszkva
„A kéz intelligenciája", Műcsarnok, Budapest
Vigadó Galéria, Budapest
VI. Fal- és Tértextil Biennálé + Gobelin, Savaria Múzeum, Szombathely
Bartók Galéria, Budapest
1981 Kleine Galerie, Villingen
Kőhattyú Múzeum, Hága
1982 Iparművészeti kiállítás, Mednyánszky-terem, Budapest
Nemzetközi Universiade, Edmonton, Kanada
Handwerks Form, Hannover
Hungart Expo, Budapest
1983 A tervezés értékmentés — Országos Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
Tavaszi Fesztivál, Iparművészeti Kiállítás, Csók Galéria, Budapest
1984 Magyar Gobelinek 1945—85. Műcsarnok, Budapest
1985 Handwerks Messe, München
1986 IX. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
1987 Mai Magyar Textilművészet, Anglia:
Castle Museum, Nottingham
Wapping Art Centre, London
Cooper Art Gallery, Bransley
Museum and Art Gallery, Leicester

COLLECTIVE EXHIBITIONS

1970 Exhibition of the Academy of Arts & Crafts, Ernst Museum, Budapest
1972 World Youth Meeting, Hungarian Cultural Centre, Berlin, GDR
1974 Third Biennal of Tapestry and Spatial Textile, Savaria Museum, Szombathely
1975 Globus Gallery, Zürich
Galerie Sin'Paora, Paris
Jubilee Exhibition, Műcsarnok, Budapest
1976 Galerie Yahia, Tunis
Hungarian Miniature Textile, MDM Gallery, Warsaw
Schloss an der Windelsbach, Rotenburg
Fourth Biennal of Tapestry and Spatial Textile, Savaria Museum, Szombathely
Velem Workshop for Textile, Velem, Hungary
"Textile-Graphics", Hungarian National Gallery, Budapest
"Steps", Kőbánya Culture Center, Budapest
Hungarian Textile Designers, Vigo-Sternberg Gallery, London
1977 Modern Hungarian Textile Art, Nordjyllands Kunstmuseum, Aalborg
1978 Modern Hungarian Textile Art, Saint Nicolaus Church, Coppenhagen
Quadriennal for Applied Arts, Erfurt
Fifth Biennal of Tapestry and Spatial Textile, "Procedures", Savaria Museum, Szombathely
1979 Contemporary Hungarian Textile Art, Warsaw, Lodz, Wroclaw, Poland
1980 Hungarian Centre, Moscow
"The Intelligent Hand", Műcsarnok, Budapest
Sixth Biennal of Tapestry and Spatial Textile, "Gobelin", Savaria Museum, Szombathely
Bartók Gallery, Budapest
1981 Kleine Galerie, Villingen
"The Stone Swan" Museum, Hague
1982 Exhibition of Appiled Art, Mednyánszky Showroom, Budapest
International Universiade, Edmonton, Canada
Handwerks Form, Hannover
Hungart Expo '82, Budapest
1983 "Design: Creating Value", National Exhibition of Applied Art, Műcsarnok, Budapest
The Spring Festival, Exhibition of Applied Art, Csók Showroom, Budapest
1984 Hungarian Tapestries 1945—1985, Műcsarnok, Budapest
1985 Handwerks Messe, München
1986 Ninth Biennal of Tapestry and Spatial Textile, Savaria Museum, Szombathely
1987 Contemporary Hungarian Applied Art in England:
Castle Museum, Nottingham
Wapping Art Centre, London
Cooper Art Gallery, Bransley
Museum and Art Gallery, Leicester

KÖZ- ÉS MAGÁNTULAJDONBAN LÉVŐ MUNKÁK

TORONTÁLI, 1970
100x130 cm, goblein,
4-es felvetés, gyapjú
Thoma Józsefné tulajdona, Budapest
FOLYONDÁROK (INDIAI LEGENDA), 1971
100x200 cm, gobelin
4-es felvetés, gyapjú
Thoma Józsefné tulajdona, Budapest
TARKA SZŐNYEG I—II., 1973
2 rész, egyenként: 120x160 cm,
gobelin, 3-as felvetés, gyapjú
Magántulajdon: megvásárolták a berlini Magyar Kultúrában
ŐSZI LOMB, 1972
120x170 cm, csomózott faliszőnyeg, gyapjú
Kulinyi Lászlóné tulajdona, Budapest
ZUHANÁS, 1974
160x200 cm, gobelin, vegyes technika,
3-as felvetés, gyapjú
Dobrányi Tamás tulajdona, Budapest
W.A.M. —, 1974
4 szőnyeg, egyenként: 90x120 cm,
gobelin és vegyes technika
3-as felvetés, gyapjú
Minisztertanács Üdülő, Balatonöszöd
MOZART, 1974
120x90 cm, gobelin, vegyes technika,
3-as felvetés, gyapjú, pamut
Thoma Józsefné tulajdona, Budapest
TÖRTÉNELMI PORTRÉK, 1974
3 rész, egyenként: 120x160 cm,
gobelin, 5-ös felvetés, gyapjú
Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezete, Budapest
FIÓKA, 1973
280x200 cm, gobelin, vegyes technika,
3-as felvetés, gyapjú
MALÉV Kirendeltség, Moszkva
FALISZŐNYEG MADARAKKAL, 1973
140x100 cm, gobelin és csomózott racka,
4-es felvetés, gyapjú, racka
MALÉV Kirendeltség, Moszkva
RACKÁS SZŐNYEG, 1973
120x110 cm, vegyes technika,
gyapjú, sisal
Pollák Magdolna tulajdona, Budapest
ÁDÁM, ÉVA, 1974
150x180 cm, gobelin, 3-as felvetés,
gyapjú
Magyar Tudományos Akadémia Székháza, Miskolc
ÉTUDE, 1975
120x160 cm, gobelin, 4-es felvetés,
gyapjú, selyem
Magántulajdon: a londoni kiállításon

megvásárolták 1976-ban
RÉTEGEK I., 1975
4 rész, egyenként: 120x200 cm,
varrott technika, pamut
Savaria Múzeum tulajdona, Szombathely
FEHÉR SZŐNYEG, 1975
90x160 cm, vegyes technika,
gyapjú, racka
Margitszigeti Thermal Szálló
IRIS, 1976
355x70 cm, gobelin, 3-as felvetés,
gyapjú, selyem
Fritz W. Meyer tulajdona, Morges, Svájc
TEXTILSTRUKTÚRA, 1976
16x16 cm, üveg, posztó
Fritz W. Meyer tulajdona, Morges, Svájc
HATRÉSZES TÉRKOMPOZÍCIÓ, 1975
210x250 cm, gobelin és vegyes technika,
gyapjú, sisal
Savaria Múzeum, Szombathely
VERTIKÁLIS KOMPOZÍCIÓ, 1975
260x120 cm, vegyes technika,
gyapjú, racka
Savaria Múzeum tulajdona, Szombathely
FALISZŐNYEG (félköríves elemekből),
1977
350x200 cm, gobelin vegyes technika,
gyapjú, sisal
Városligeti Gundel, Budapest
STOPPOLÁS, 1977
textilgrafika, 70x70 cm, festővászon,
olaj, gyapjú
Pálosi Judit tulajdona, Budapest
TANULMÁNY I., 1977
textilgrafika, 70x70 cm, festővászon
géz, műanyag
Mezei Ottó tulajdona, Budapest
VEGYIGYÁR, 1981
250x200 cm, gobelin, 4-es felvetés,
műszál
Tiszai Vegyi Kombinát, Leninváros
HAJTOGATOTT SZŐNYEG, 1981
130x250 cm, vegyes technika,
gyapjú, sisal
Magyar Kereskedelmi Kamara
moszkvai kirendeltsége
VIRÁG I–II–III., 1982
3 darab, egyenként: 50x50 cm,
gobelin, 4-es felvetés, gyapjú, selyem
plexi dobozban
Magyar Tudományos Akadémia
Miskolci Székháza
KAPCSOLAT, 1983
100x100 cm, gobelin, 4-es felvetés,
gyapjú, selyem
Művelődési Minisztérium tulajdona
BEATRIX, 1985
2x10 m, gobelin, 4-es felvetés,
gyapjú
Grand Hotel Hungária, Beatrix terem,
Budapest
RÉSZLET IV., 1984
tanulmány, 100x40 cm, gobelin,
4-es felvetés, gyapjú, selyem
Művelődési Minisztérium tulajdona
Budapest

WORKS IN COMMON AND PRIVATE PROPERTY

"TORONTALI" CARPET, 1970
100x130 cm, tapestry, 4x warping, wool
property of Maria Thoma, Budapest
LIANES (INDIAN LEGEND), 1971
100x200 cm, tapestry, 4x warping, wool
property of Maria Thoma, Budapest
COLOURFUL CARPET I–II., 1973
2 pieces, 120x150 cm each, tapestry,
wool 4x warping, ,
private property, sold in Berlin
AUTUMN LEAFAGE, 1972
120x170 cm, knotted wall tapestry, wool
property of Katalin Kulinyi, Budapest
THE FALL, 1974
160x200 cm, tapestry and mixed technique,
3x warping, wool
property of Tamás Dobrányi, Budapest
W.A.M.–I.,II.,III.,IV. (a series), 1974
4 carpets, 90x120 cm each, tapestry and
mixed technique, 3x warping, wool
Cabinet Resort House, Balatonöszöd
MOZART, 1974
120x90 cm, tapestry and mixed technique,
3x warping, wool, cotton
property of Maria Thoma, Budapest
HISTORICAL PORTRAITS, 1974
3 pieces, 120x160 cm each, tapestry,
5x warping, wool
property of the Union of Transport Workers
NESTLING, 1973
280x200 cm, tapestry and mixed technique,
3x warping, wool
MALEV Office, Moscow
TAPESTRY WITH BIRDS, 1973
140x100 cm, tapestry and knotted "racka",
4x warping, wool, racka wool
MALEV Office, Moscow
"RACKA" CARPET, 1973
120x110 cm, mixed technique, wool, sisal
property of Magdolna Pollák, Budapest
ADAM, EVE, 1974
150x180 cm, tapestry, 3x warping, wool
Academy Centre, Miskolc, Hungary
ETUDE, 1975
120x160 cm, tapestry, 4x warping, wool, silk
private property: sold in London, in 1976
LAYERS I., 1975
4 pieces, 120x200 cm each, sewn technique,
cotton
property of Savaria Museum, Szombathely,
Hungary
WHITE CARPET, 1975
90x160 cm, mixed technique, wool, racka
Thermal Hotel, Margitsziget, Budapest
IRIS, 1976
355x70 cm, tapestry, 3x warping, wool, silk
property of Fritz W. Meyer, Morges,
Switzerland
TEXTILE STRUCTURE, 1976
16x16 cm, glass, broad cloth
property of Fritz W. Meyer, Morges,
Switzerland
SIX-PIECE SPATIAL COMPOSITION, 1975
210x250 cm, tapestry and mixed technique,
sisal wool
property of Savaria Museum, Szombathely,
Hungary
VERTICAL COMPOSITION, 1975
260x120 cm, mixed technique, wool,
racka wool
property of Savaria Museum, Szombathely,
Hungary
TAPESTRY, (out round-arched sections), 1977
350x200 cm, tapestry, mixed technique,
wool, sisal
Restaurant Gundel, Budapest
DARN, 1977
textile sketch, 70x70 cm, canvas, oil, wool
property of Judit Pálosi, Budapest
STUDY I., 1977
textile sketch, 70x70 cm, canvas, gazue,
plastic
property of Ottó Mezei, Budapest
CHEMICAL FACTORY, 1981
250x200 cm, tapestry, 4x warping,
plastic thread
Tisza Chemical Works, Leninváros, Hungary
FOLDED CARPET, 1981
130x250 cm, mixed technique, wool, sisal
Hungarian Chamber of Commerce,
Moscow Head Office
FLOWER I–II–III., 1982
3 pieces, 50x50 cm each, tapestry,
4x warping,
wool, silk, in plexiglass box
Academy Centre, Miskolc, Hungary
CONNECTION, 1983
100x100 cm, tapestry, 4x warping, wool, silk
property of the Ministry of Cultural Affairs,
Budapest
BEATRIX, 1985
2 mx10 m, tapestry, 4x warping, wool
Beatrix Room, Grand Hotel Hungaria,
Budapest
EXCERPT IV., 1984
study, 100x140 cm, tapestry, 4x warping,
wool, silk
property of the Ministry of Cultural Affairs

BIBLIOGRÁFIA

P. Brestyánszky Ilona: Hétköznapi Csodák
Nők Lapja, XXVI. évf. 40. sz. 1974
P. Brestyánszky Ilona: Dobrányi Ildikó és Korzim
Erika kiállításairól, Ipari Művészet, 1975/4.
Tímár A.: Imaginative Modern Tapestry Daily
News, 12. 2. 1975. Vol. 9. No. 36.
Nagy Ildikó: Tér és textil, Velemi Textilművész
Alkotóműhely, 1975–76
Dobrányi Ildikó: Részletek az 1976. dec. 5-i
levélből. Velemi Textilművészeti Alkotóműhely
1975–76
Koczogh Ákos: Textilgrafika,
Népszava 1976. október 24.
Koczogh Ákos: Mai Magyar Iparművészet –
Textil, Képzőművészeti Alap Kiadó, 1975
Mezei Ottó: A Galéria műhelyében,
Dobrányi Ildikó
Esti Hírlap, XXII. évf. 119. sz. 1977
Michael Orenne: Nouvelle Tapisserie Hongroise
Quotidienne... 1975. VI. 5.
Ungarns Junge Textilkünstlerinnen Dobrányi I.,
Gecser L., Pauli A., 1976 Textilkunst
Bán András: Dobrányi Ildikó Textilkiállítása
Új Tükör, XIV. évf. 23. sz. 1977
Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak,
művészeti technikák, műfajok, mű... Művészet,
XX. évf. 9. sz. 1979

BIBLIOGRAPHY

Ilona P. Brestyánszky: Everyday Miracles
Nők Lapja (weekly), 1974/40
Ilona P. Brestyánszky: On the Exhibitions
of Ildikó Dobrányi and Erika Korzim
Iparművészet, 1975/4
A. Tímár: Imaginative Modern Tapestry
Daily News, 12. 2. 1975.
Ildikó Nagy: Space and Textile
The Velem Workshop for Textile 1975–76
Ildikó Dobrányi: Excerpts from a letter
of 5. 12. 1976.
The Velem Workshop for Textile 1975–76
Ákos Koczogh: Contemporary Hungarian Applied
Art – Textile, Képzőművészeti Alap
Publishers, 1975
Ákos Koczogh: Textile–Graphics
Népszava, 24. October 1976.
Ottó Mezei: In the Workshop of the Gallery:
Ildikó Dobrányi
Esti Hírlap, 1977/119.
Michael Orenne: Nouvelle Tapisserie Hongroise
Quotidienne...
5. 6. 1975.
Ungarns Junge Textilkünstlerinnen:
I. Dobrányi, L. Gecser, A. Pauli
Textilkunst 1976
András Bán: Exhibition of Textiles
by Ildikó Dobrányi
Új Tükör, 1977/23
Éva Forgács: Arts, Art Genres, Art Techniques, Art...
Művészet, 1979/September

Felelős kiadó: Néray Katalin
A katalógust tervezte: Kulinyi István
Fotó: Szelényi László, Molnár Géza
Angol fordítás: Török András
A kiállítást rendezte és a katalógust szerkesztette:
Herczeg Ibolya

Responsible Editor: Katalin Néray
Catalogue designed by István Kuliny
Photos by László Szelényi and Géza Molnár
Translation by András Török
Exhibition concept and catalogue compiled
by Ibolya Herczeg

ISBN 963–7162–97–6

KONTAKT DESIGN STÚDIÓ

Dobrányi Ildikó

Dobrányi Ildikó:
Transzparens térelválasztó rendszer részlete, vegyes technika, 220x40 cm

Bajkó Anikó:
Roncsolt selyem, 50x50 cm
(fotó Bán)

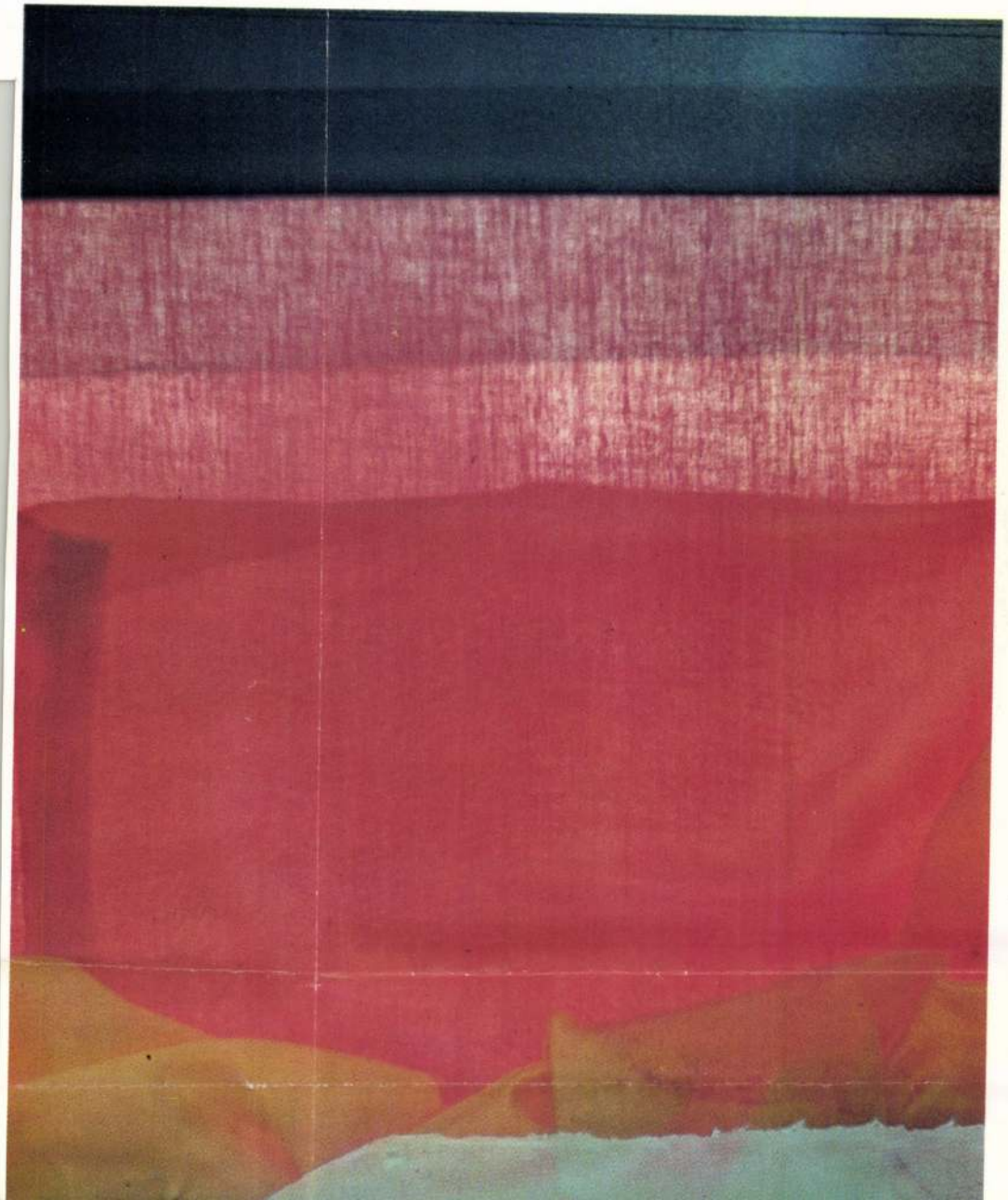

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Dobrányi Ildikó

1976 MÁJ 8

1021

Dobrányi Ildikó: Üveg és textil

yos, hogy élete javát már arra
ecserélte volna, s alighanem hiá-
a sürgeti vala őt annyi eszten-
ökön át Nagy Olga tanárnő Ko-
ozsvárról: mindent írjon le, éle-
étől végig, szíve szerint, őszin-
én, hazugság nélkül, úgy, ahogy
olt, amint megtörtént.

Amint az egyszerű, eseménytelen, tehát sikertelen életű Gáspár
eurózisa kezdettől fogva a na-
yobb és szerencsésebb Áron lett,
igy vált Gáspár emlékiratának
s hősévé, ha csak lenyomatban
s, tán a mézeskalács dúcok ne-
gatívja szerint. Győri Klára bol-
logtalanságának hasonló módon
őszereplője a harmincnégy éven
it fölötte zsarnokoskodó férj,
akinek nevét viselte, s akinek
ejtelme sem volt mindvégig sa-
át mérhetetlen gonoszságáról.
Kali néni emlékiratában nem hi-
vatkozhatik valami tekintélyes
elődre, mint Gáspár. Az ő hőse a
szörnyeteg férj. A hely és idő
zomszédságán kívül nem is ha-
onlítható tovább egymáshoz a
ettő. A *Kiszáradt az én örömem*
öld fája az európai írott emlé-
kek közül leginkább Simone de
Beauvoir emlékező (memoárszer-

teljes darabra nézve
színészt attól, hogy
méltósággal váljék n
fordító itt elorozza a
rendező szerepét.

Arról ugyanis, hog
nettje jó vagy rossz,
beszélni. Oronte szon
tétikum — természet
hogy *mennyire* vag
gyan silány, az a szín
aki Oronte-ot játssza. Lehet kicsit
silány és nagyon silány; lehet nagy-
képűen, ügyetlenül, szerencsétle-
nül, pofátlanul és mosolyogtatóan
silány. Oronte szonettje Oronte-ot
jellemzi — a néző szemében ő lé-
nyeges, nem a szonett. Ki tudja
megmondani, milyen Trepljov da-
rabja a *Sirályban*? Ez a kérdés csak
a színpadi értelmezésben dőlhet el.
Ljubimov *Hamlet*-rendezésében a
Helsingőrbe érkező, máskor költői-
en ábrázolt színészek dilettáns cse-
pürágók, akik a királyfi figyelmez-
tetése ellenére szavalás közben bi-
zony „megdölyfösödnek" és „meg-
ordítoznak". Shakespeare erre néz-
ve nem adott instrukciót. Molière
óvatos iróniával jellemzi Oronte-
ot. Ha a fordító eleve groteszkké
torzítja, akkor elszegényíti a dara-

adásai, könyvei is róla magáról
szólnak. A *Világirodalom a Kör-
színházban* nevezetes nyári vállal-
kozásának története, a *Színház
műhely* három előadás jegyzetek-
kel ellátott színpadi szövegét, úgy-
nevezett rendezőpéldányát gyűjt
kötetbe.

Nehéz dolga van a rendezőnek,
ha önmagát értékeli. Tovsztonogov
mondja Sztanyiszlavszkijról: „Mi-
után világhírre tett szert, megírta
Életem a művészetben című köny-
vét, amelyben mélyrehatóan és szi-
gorúan elemezte a hibákat, ame-
lyeket elkövetett. Nem pedig a si-
kereit." Kazimírnak nincsenek két-
ségei, ő sikerekről ír. Ha mégsem,
akkor így: „Eléggé nyugtalanító az
a tény, hogy rövid öt esztendő alatt
saját rendezői munkám önmagában

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUN 2 6

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Dobrányi Ildikó

Dobrányi Ildikó: Tértextil

bombát?

atomtechnikában vezető országokban erőteljesen folyik a gyorsreaktoros atomerőművek technikai fejlesztése. A gyorsreaktorok hívei és ellenfelei között szenvedélyes vita folyik. A hívek egyike így írt a New Scientistben: „Végy ezer kilogramm plutóniumot, tedd bele egy gyorsreaktorba, akkor elegendő villamos energiát kapsz egy nagy város világításához, s mi több, húsz év múlva kétezer kiló plutóniumod lesz." A baj csak az, hogy néhányan azt állítják, a gyorsreaktorok nem lesznek védhetők diverziókkal szemben. Nem lehet megakadályozni — mondják —, hogy a fűtőelemciklus egyes pontjaiból ne lophassanak plutóniumot tartalmazó hasadóanyagot, amelyből a házi bombagyártáshoz szükséges plutónium viszonylag egyszerű eszközökkel kivonható.

Az egyik szakértő úgy véli, hogy az emberiségnek legalább négy olyan csoportja van, amelynek érdekei fűződnek a „házilagos" bombakészítéshez. Ezek az atombombával nem rendelkező kormányok, a terrorista csoportok, a bűnözők szervezetei és az őrültek. A csoportok nem zárják ki egymást — írja —, egy teljes egyensúlyban levő világtársadalomban is politikai kockázat lenne a gyorsreaktorok nagymérvű elterjesztése.

Ugyanakkor a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) előrejelzése szerint az elektromosenergiatermelésben egyre nagyobb szerephez jutnak majd a nukleáris reaktorok. 1975-ben még csak az energia 5,6 százalékát szolgáltatták,

VERSENY JOGI KERDESEI (Közgazdasági)

A SZEGEDI BOSZORKÁNYPOROK Összeállította: Oltvai Ferenc. (Közgazdasági)

NIGEL WALKER: GONDOLATOK AZ ÉSSZERŰ BÜNTETÉSRŐL (Közgazdasági)

GAZSÓ FERENC: ISKOLARENDSZER ÉS TÁRSADALMI MOBILITÁS (Kossuth)

HEGEDÜS SÁNDOR: EGY POLITIKAI PER KULISSZATITKAI (Kossuth)

J. M. OSSZADCSAJA: KEYNESTŐL A NEOKLASSZIKUS SZINTÉZISIG (Kossuth)

SZUHAY-HAVAS ERVIN: TIZENHÁROM CSILLAG Az amerikai forradalom története (Kossuth)

VARGA JENŐ: A PROLETÁRDIKTATÚRA GAZDASÁGPOLITIKÁJA Válogatott írások. 1912—22. (Kossuth)

Filmbemutatók

AKCIÓ AZ ELNÖK ELLEN. Színes, magyarul beszélő amerikai film. Bemutató: július 1-én.

MINDEN BIZONYÍTÉK ELLENE SZÓL. Színes szovjet film. Bemutató: július 1-én.

PAULINA 1880. Színes francia—NSZK film. Bemutató: július 1-én.

HOGYAN FOJTSUK VIZBE . . .? Színes, magyarul beszélő csehszlovák film. Bemutató: július 1-én.

Színhá-

Dobrányi Ildikó, textilművész

L: Nagy Judit.

Torday Aliz: A szövés - életmód.
Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 12. 2.

Dobrányi Ildikó textilművész

A szombathelyi Savaria Múzeumban
júl. 12.-én nyílik a III.-ik Fal- és Kör-
textil Biennálé, melyen szerepel műve,
melynek vonalá egy kiterjesztett szárnyú
madár szabálytalan formáját X mutatja.
(említve).

Képes Krónika.

1974. VI. 6. TV. 18.35 Ka.

Dobrányi Ildikó, i parmüvész

Szerepel a III. szombathelyi biennálén.

Rózsa Gyula: A textil gazdát keres 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 14.

Dobrányi Ildikó, [ ]

L.: Pérsi László

(L.): Tetnenek ... 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 jún. 23.

Dobrányi Ildikó, textiltervező,
iparművek

A fészek klubban nyílt meg
tárlata.

—:o Dobrányi Ildikó 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 11.

Dobrányi Rodikó, textilművész

Lásd: Szűcs József

– : Magyar textil .... 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 30.

Dobsányi Gédéko
ipaművész

A Fészek Művészklubban volt
kiállítása a művészvőnek.

----: Kiállitási naptár.

Művészet,1975.február - 49.old,

Dobrányi Ilyenkó
Sextettesvező

„Madár"
(negyvo)

Dobrányi Ildikó
textilművész

A modern gobelint Dobrányi Ildikó vegyes technikájú „Madarak" képviselte a III. Fal és Textil Biennálén.

Dobrányi Ild kó

Kilenc magyar textilmüvész huszonöt alkotásából nyilt kiállitás május 29-én Párizsban az ARTEX Müvészeti Iroda rendezésében. Hübner Aranka, Szücs József, Pászthy Magda, Gecser Lujza, Szenes Zsuzsa, Cságoly Klára, Dobrányi Ildikó, Balázs Irén, Pécsi László müveit állitották ki.

Magyar Hirlap 1975 148/8

Dobrányi Ildikó

"Magyar Kárpit Párisban" cimmel a lap "Tájékozódás" c. rovata közli, hogy "Mai magyar kárpit" cimmel a Sin' Paora Galériában kiállitás nyilik, ahol nyolc iparmüvészünk mutatja be különböző méretü faliképeit: Balázs Irén, Cságoly Klára, Dobrányi Ildikó, Hübner Aranka, Pászthy Magda, Pécsi László, Szenes Zsuzsa és Szücs József.

Május 29.-én lesz a tárlat megnyitása.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24.
XIX. évf. 21. sz. 6. lap.

Dobszay Ildikó

„Madár" egyedi gobelin és vegyes szövés 300×200 cm

III. Fal és Textil Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1974. Jul–Sept.

Dobrányi Ildikó

gobelinművén

„A terméneteről feletén fehéren."

„Dobrányi Ildikó nyerte a legutóbbi fődíjat.

Hudva Klára
ciste

Kis Tüzi
1989 márc. 19.

Dobrányi Ildikó
Vak Lajos Budapest
1944. okt. 5

Dobrányi Ildikó: MADÁR

Dior modell
éppel kötött szörmés kabát,
dalasan rakott szoknyával

szélesítéshez minden 2,5 cm után 3×1 szemmel szaporítunk. 98 cm hossznál megjelöljük a középső 36 szem 1. és utolsó szemét, és fölöttük minden 2 centinél 3×1 szemet fogyasztunk el. (Bevarrás) 102 cm magasságban kezdjük a vállakat elfogyasztani. Minden 2. sorban 4×4 szemet fejezünk be. 103 cm hossznál a középső 18 szemet befejezzük. A nyakkivágás mélyítéséhez mindkét oldalon még 2×4 szemet fogyasztunk el.

ELEJE: 52 szemmel kezdjük. Az oldalfogyasztás, és szaporítás, valamint a karöltő elfogyasztása, és a vállszélesítés azonos a hátával. 45 cm magasságban a zsebekhez az oldalszéltől befelé lekötünk 17 szemet, a többi szemet póttűre vesszük. A 17 szemhez 4 új szemet kezdünk, és ezzel a 21 szemmel 16 centit kötünk. Az utolsó sorban a hozzákezdett 4 szemet befejezzük. Ugyanígy 16 centit kötünk a póttűn maradt szemekkel is. Majd ismét az összes szemmel kötünk to-

1975. II. 15
14.50 TV,
Művészeti Magazin

Dobrányi Ildikó textiltervező kiállitását a Fészek Klubban láthatják, akik megnézik, észreveszik, hogy erősen csomózott, vaskos, rendkivül megragadó alkotások, amiket ott megmutatnak. Zöld Anikó festőművész munkáiból a Stúdió Galériában nyilik kiállitás, a Dunakanyar kedvelt müvésze, hogy így mondjam. Javarészt azon a környéken is tölti mindig alkotó idejét.
A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitó termében a Dorottya utcában Korzin Erika gobelin terveit ismerik majd meg.
Ez lesz a klasszikus gobelin, ha majd észreveszik. Ime hát pillangókkal, virágokkal, tehát úgy, ahogy megszerettük és ahogy meg is ismertük a gobelin legszebb alkotásait.

Dobrányi Ildikó textilművész

És ezzel kedves nézőink lassan el is búcsúzunk. A Müvészeti Magazin II.müsorát látták élő adásban, de képfelvételről a jövő szombaton 12 órakor a Televizió 1-es csatornáján ismét megtekinthetik. Legközelebb a Müvészeti Magazin III.müsorával március 22.-én jelentkezünk. Köszönöm a figyelmüket. Viszont látásra.

x-x-x-x-x-x-x-x-x-

Dobrányi Ildikó

gobelinművén

„A terméneteől feletén fehéren"

Hudra Klára

ciklc

Ú. Tü. Ö.

1989 már. 19.

A textil hangja

MOLNÁR GÉZA FELVÉTELE

Előttünk egy
k sor

ETI SZÍNHÁZRÓL

Ruszt József rendező: Először föl kell ocsúdni, aztán valamennyiünknek együtt és

nem a huszonnegyedik órában kell elkezdeni, amint a magyar színházi életben általában szokás. Az én elképzelésem szerint — programomat részletesen megfogalmaztam a Magyar Nemzetben — a létrehozandó komplexumnak a színház a legfontosabb alkotóeleme, de az új Nemzetire más feladatok is várnak. Ezekre is fel kell készülni.

Az imént jutott a fülembe, hogy Csiszár beiktatása után ismét felkerekedett egy színházi delegáció, s az egyik magas beosztású párthivatalnok segítségét kérte, immáron a

...i Postabank – ismét?

...pénzintézeti jubileumról, a régi-új koncepcióról és a folytatásról

lódik és hozza meg döntését. Nem idegen egyébként a banktól az úgynevezett állami irány, hiszen négy-öt évvel ezelőtt is éppen ez a koncepció létezett, s csak utána változott a kormány-

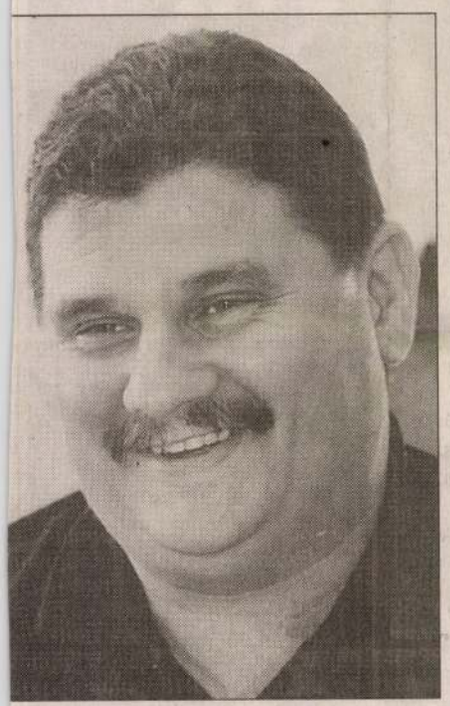

...rincz Gábor: Nincsenek akut problémái ...knak, s most már végre az üzleti tevé...égre is jut idő SCHILLER ZSUZSA FELVÉTELE

zati elképzelés, előtérbe helyezve a privatizációs megoldásokat a mi esetünkben is.

Stratégia és újdonságai

– Az igazgatóság stratégiai programot terjeszt az augusztus 7-i közgyűlés elé. A bank számára ebben megnyugtató lehet, hogy magas színvonalú informatikai infrastruktúrával tudja kiszolgálni fiókjait és így ügyfeleit, erre lehet tervezni, de nehezebb kalkulálni az intézményi körrel, a magánügyletekkel. Milyen üzletpolitikai újításokat tartalmaz a politika?

– A jövő héten tárgyalja meg az igazgatóság és a felügyelőbizottság a stratégiát, amelyet már elküldtünk a különböző kormányszerveknek véleményezésre. A bank valóban jó infrastruktúrával rendelkezik, azaz jó alappal ahhoz, hogy fejlődni tudjon. A stratégiai tervezetben sok új konstrukciót is megneveztünk, leírtunk, kifejtettünk. Jóllehet ezek üzletpolitikai titkok, de egyet azért elárulok. Tervezzük számos betétünk, értékpapírban sunk átalakítását chipkártyás konstrukciókká, amelyek kisebbek, biztonságosabbak, kevésbé hamisíthatóak, sokkal modernebbek lesznek.

– A múlt évi „sajnálatos események" óta 1998. első féléve a bank menedzsmentjének minapi bejelentése szerint pozitív eredményt hozott, nagymértékben javult a pénzintézet likviditása, tisztult portfóliója. A tőkemegerősítés kívülről jött, de a portfólió-tisztítás házon belüli folyamat, amit vajon tud-e ugyancsak saját erőből folytatni a bank, s ha igen, akkor milyen technikákat alkalmazhat a minősített adósok, a nem eredményes befektetések kezelésére, s járható út-e a külön vagyonkezelő cég létrehozása?

- A bankban az első félévben nagyon jelentős portfólió-tisztítás folyt, befektetéseket értékesítettünk, illetve cseréltünk, s a mérlegben ma már e változtatások jól tükröződnek. Az év második felében, s a jövő esztendőben is sor kerülhet hasonló lépésekre. Vagyis talán fölösleges lenne a rossz minőségű kintlevőségekre árnyékbankot, árnyékcéget létesíteni. Már túl vagyunk az ilyen jellegű gondok orvoslásának nagy részén, különben pedig nagyon drága lenne egy külön szervezet felállítása. Esetünkben jóval szerencsésebb öntevékenyen kezelni a kevéssé jó befektetések feljavítását vagy értékesítését, cseréjét. A Postabank tőkeemelése pedig lezárt egy nagy periódust a pénzintézet életében, az állami tőke már dolgozik, hasznosul. Nincsenek akut problémái a banknak.

– A Postabank a legutóbbi hónapokban is reflektorfénybe került, főleg azért, mert laikusoknak fogyasztható magyarázatok nélkül röppentek fel újabb és újabb hírek. A hírekből, pletykákból, kinyilatkoztatásokból mit értett félre a közvélemény, összeszámolták-e, hány és milyen „bankjövőkép" járta végig az országot?

– Ilyen igazán életveszélyes híresztelés vezetett a tavaly február végi betétkivonáshoz, ugyanakkor az a bizonyos három nap tabank, mintegy igazolta: hamisak voltak a pénzintézet helyzetéről szóló állítások. Ugyanakkor kiderült, hogy a kulisszák mögött milyen kemény harcok folynak akár a bankrendszerben, akár a bankrendszerért. Pénzintézetünk ilyen szempontból is kiállta a próbát, s látható, hogy a lakossági bizalom, sőt a betétállomány már nő, s ma már talán az is kijelenthető, hogy a Postabank ügyfelei kezdenek védettek lenni a rémhírekkel szemben. A bank minden nap kinyit, jól működik, szolgáltat a több mint hárommillió ügyfelének.

– A tavaszi közgyűlés legeredetibb szereplője egy angol úr, Peter Gray, aki itt maradt magnak a bank felügyelőbizottsága élén, noha a tőkeemelésből kimaradtak az őt delegáló külföldiek. Ez a szigorú, szakmai öntörvényű gentleman az idegen szemével mit látott, tapasztalt, a bankot milyennek látja és milyen változtatásokat indítványozott, ért el?

– A tekintélyes londoni bankszakembert, függetlenül attól, hogy a tőkeemelésben nem vettek részt a külföldiek, érdekelte a feladat, a kihívás. Tény, hogy felügyelőbizottsági elnökként sok tekintetben új szemléletet adott nekünk, megannyi újítással, ötlettel állt elő, az pedig megnyugtató üzenet lehet kifelé, hogy a félévente készülő nemzetközi auditok is hasonló képet festenek le, ma már nem velünk, a banki menedzsmenttel, hanem a nemzetközi könyvvizsgáló cégekkel, illetve a folyamatokat felügyelő londoni szaktekintéllyel kell vitatkozniuk azoknak, akik szakmai kifogásokat fogalmaznak meg.

Perspektivikus előnyök

– A Postabank néhány év kivételével közvetett állami tulajdonú banknak, illetve a költségvetési intézmények, az infrastruktúra szervezetei számlavezető, finanszírozó pénzintézetének tudhatta magát, s a minap arról nyilatkozott az elnök-vezérigazgató, hogy a „visszaállamosodás" e jövőbeni szerepkörre ismét, illetve továbbra is feljogosítja a Postabankot. Ehhez a talán újnak nevezhető körülményhez a bank egy korábbi szakmai struktúraterve látszik a legalkalmasabbnak, vajon most leporolja-e Princz Gábor a bő két évvel ezelőtti megfogalmazását, amely akkor így hangzott: „A Postabank, mintegy igazolta: hamisak voltak a pénzintézet helyzetéről szóló állítások. Ugyanakkor kiderült, hogy a kulisszák mögött milyen kemény harcok folynak akár a bankrendszerben, akár a bankrendszerért. Pénzintézetünk ilyen szempontból is kiállta a próbát, s látható, hogy a lakossági bizalom, sőt a betétállomány már nő, s ma már talán az is kijelenthető, hogy a Postabank ügyfelei kezdenek védettek lenni a rémhírekkel szemben. A bank minden nap kinyit, jól működik, szolgáltat a több mint hárommillió ügyfelének.

– A tavaszi közgyűlés legeredetibb szereplője egy angol úr, Peter Gray, aki itt maradt magnak a bank felügyelőbizottsága élén, noha a tőkeemelésből kimaradtak az őt delegáló külföldiek. Ez a szigorú, szakmai öntörvényű gentleman az idegen szemével mit látott, tapasztalt, a bankot milyennek látja és milyen változtatásokat indítványozott, ért el?

– A tekintélyes londoni bankszakembert, függetlenül attól, hogy a tőkeemelésben nem vettek részt a külföldiek, érdekelte a feladat, a kihívás. Tény, hogy felügyelőbizottsági elnökként sok tekintetben új szemléletet adott nekünk, megannyi újítással, ötlettel állt elő, az pedig megnyugtató üzenet lehet kifelé, hogy a félévente készülő nemzetközi auditok is hasonló képet festenek le, ma már nem velünk, a banki menedzsmenttel, hanem a nemzetközi könyvvizsgáló cégekkel, illetve a folyamatokat felügyelő londoni szaktekintéllyel kell vitatkozniuk azoknak, akik szakmai kifogásokat fogalmaznak meg.

Perspektivikus előnyök

– A Postabank néhány év kivételével közvetett állami tulajdonú banknak, illetve a költségvetési intézmények, az infrastruktúra szervezetei számlavezető, finanszírozó pénzintézetének tudhatta magát, s a minap arról nyilatkozott az elnök-vezérigazgató, hogy a „visszaállamosodás" e jövőbeni szerepkörre ismét, illetve továbbra is feljogosítja a Postabankot. Ehhez a talán újnak nevezhető körülményhez a bank egy korábbi szakmai struktúraterve látszik a legalkalmasabbnak, vajon most leporolja-e Princz Gábor a bő két évvel ezelőtti megfogalmazását, amely akkor így hangzott: „A Postabank mint refinanszírozási központjaként működik, likviditással látja el, s pénzügyileg menedzseli a szervezeteket. Így sokkal tisztábban láthatók a piaci pozíciók. Végeredményben klasszikus banküzemet hozunk létre a centrumban, amelyik forrást gyűjt, allokál és szolgáltat. Ezt a struktúrát tekintjük perspektivikusnak".

– Nem változtak az elképzeléseink, hosszú távon valóban „mini központi bankként" működhetünk abban a csoportban, amelyekben pénzintézetek más, hasonló jellegű pénzügyi vállalkozások tevékenykednek. Amennyiben kapunk állami jellegű feladatokat is, akkor szélesedhet tevékenységi körünk, de ezek az átalakulások sem ellentétesek a bank fejlődését tartalmazó célokkal. Már csak azért sem, mert sokféleképpen kihasználható perspektivikus előnyökkel rendelkezik a Postabank. Ilyen specialitás a postahivatali hálózaton keresztül elérhető banki szolgáltatás, az informatikai infrastruktúra, amely annak idején a költségvetési szervek kiszolgálására kezdett kiépülni. Ez utóbbi is azt mutatja, hogy bár talán új irány lesz az állam szempontjai szerinti fejlődésünk, mégsem előzmény nélküli, hiszen többé-kevésbé hasonló koncepciók voltak érvényesek még a néhány évnyi úgynevezett privát banki időszakban is. Mindemellett valós követelmény magunkkal szemben, hogy – a közgyűlés várható döntésével egyezően – tőzsdére megyünk, s tudvalevő, hogy a börzén való megmérettetés jellegének megfelelően oldja az államiságot.

– A bank mai menedzsmentje jelenlegi minőségében vagy talán már csak részvényvásárló befektetőként lesz érdekelt a pénzintézet tőzsdei szereplésében?

– Tíz éve vezeti az alapító menedzsment a Postabankot, s hazudnék, ha azt mondanám, nem kötődöm megannyi érzelmi szállal a pénzintézethez. Mégsem – vagy éppen ezért nem – az a legfontosabb, hogy a bankban az én személyemmel mi fog történni, hanem az, hogy a pénzintézet milyen úton fog haladni a jövőben, milyen jövője lesz, milyen célokat kell valóra váltania. Tény, hogy a bankban semmilyen akut probléma nincs, az első félév több százmillió forint profittal zárult, aktív üzleti munkával, új konstrukciók kimunkálásával foglalkozhatunk, pénzintézetünk gazdálkodása kielégítő és nyugodt.

Gergely László

BUX-index (záró):
8183.18

DOBRÁNYI Ádám

Külön utakon

Híres-nevezetes titkosszolgálati nyomozói tehetség kellene ahhoz, hogy belátható időn belül kiderüljön: hol vannak Herzog Mór Lipót gyűjteményének eltűnt darabjai. Nemcsak a magyar múzeumokat, hanem Oroszország műtárgyraktárait is át kellene hozzá kutatni. Még több lelemény szükségeltetnék, hogy világossá váljon, a gyűjtemény kinek a jogos tulajdona.

A II. világháború végén sajátos fordulatot vevő történet a napokban új fejezettel bővült. A több mint tízmillió dollár értékű Herzog-gyűjtemény örökösei nagy terjedelemben fejtették ki véleményüket a The New York Times című napilapban. Ebből kiderült, hogy 1966 óta tárgyalnak a magyar kulturális kormányzattal a gyűjtemény Magyarországon maradt kincseinek sorsáról. Az örökösök elszántságát jelzi, hogy eddig ötvenezer dollárt költöttek ügyvédi és szakértői díjakra, de mint az amerikai lapban közölték, készek további költségeket is vállalni jogosnak vélt jussuk visszaszerzéséért. Két éve a művelődési tárcát azzal keresték meg, hogy az általuk összeállított harmincas listán szereplő műtárgyak közül több a Szépművészeti Múzeumban és a Magyar Nemzeti Galériában található. A minisztérium tárgyalásokba bocsátkozott és megvizsgáltatta a műtárgyak jogi helyzetét. A családot képviselő ügyvédi iroda megállapította, hogy a festmények egyértelműen az örökösök tulajdonát képezik, míg a magyar szakértők kételkedésüknek adtak hangot. A felek tehát külön utakon jártak. A megbeszélések elakadtak. A folytatás lehetőségét jelzi, hogy az új kultuszminiszter kinevezésével szinte egy időben jelent meg a tekintélyes tengerentúli lap írása.

A tét nagy, de nem csak az örökösöknek. A jogvita kimenetele ugyanis precedensértékű. Ha ugyanis a Herzog-gyűjtemény kérdése hazánk számára kedvezőtlenül dől el, lesznek további jelentkezők is, hiszen a világégés teremtette zűrzavarban, a nemzetiszocialista német hadsereg és az internacionalista szovjet Vörös Hadsereg magyarországi fellépésekor nem csak a Herzog-vagyon veszett el. **(rosdy)**

Sátáni történet

Meddig terjedhet az előadóművész lelkiismereti szabadsága? Mennyire lehet demokratikus intézmény a művészeti együttes? Hol vannak a lojalitás határai művész és karmestere között? Kell-e ismertetni a tolmácsolandó kompozíciók kultúrtörténeti hátterét a művészekkel? Felel-e az előadó a műért, amelyet megszólaltat? Ilyen kérdéseket vetett fel nemrégiben az a botrány, amely a Magyar Rádió énekkarában tört ki egy Thierry *Escaih* francia kortárs szerző által komponált kórusmű miatt, amelyet *Baudelaire* A Sátán litániája című verse ihletett. (A mű franciául szólalt meg, refrénjét Babits így fordította: „óh Sátán, könyörülj inségem hosszu kínján!") A rádióénekkar 33 tagja (a szereplők többsége) hitbéli meggyőződése, lelkiismereti okok miatt a Bartók adón felhangzó produkciót kétsoros, a mű szellemiségétől elhatárolódó közlemény beolvasásához kötötte, a rádió műsorszolgáltatási szabályzatára hivatkozva, mely szerint „...a hallgatók vallási vagy személyes érzéseit sértő kifejezéseket a műsorszámokban lehetőleg mellőzni kell. Olyan műsorszámok előtt, ahol jellemzően és többször használnak ilyen kifejezéseket, célszerű a hallgatók figyelmeztetése." Márpedig, ha az előadók zömét sérti a megszólaló mű, akkor miért ne bánthatná a hallgatót is? Vitathatatlan azonban, hogy remekművek sora kerülne süllyesztőbe, ha az előadók hívőként vagy ateistaként, nem pedig profi művészként közelítenének hozzájuk. Mindenkinek van tehát igazsága. (Talán a szerkesztő lehetett volna előrelátóbb.)

Kérdés, hogy kiket irritált az énekesek nyilatkozata? A média cinikusan és gonoszkodva tálalta a „sátáni" esetet. Jobb lett volna hallgatni, a fölfújt történet sokat ártott a kórus nimbuszának. Az elmúlt napokban azonban elgondolkodtató „folytatása" lett a históriának. Azt a művészt, aki a lelkiismereti szabadságukra hivatkozók élére állt, a rádió és az énekkar vezetése szakmai indokok felsorakoztatása nélkül leváltotta szólamvezetői tisztéből, mondván, nem elég lojális hozzájuk. (Mellesleg elismerték művészi érdemeit...) Tagadják, hogy a „sátáni ügy" és a személyi döntés között bármi összefüggés lenne... Ha valóban nincs, akkor miért e büntetés? Talán a kórus működését-életét érintő egyéb nézeteltérések, kellemetlen kérdések állnak a háttérben? Ha pedig mégis van összefüggés a két ügy között, akkor, úgy tűnik, a Magyar Rádió művészeinek tanácsos tartózkodniuk a szabad véleménynyilvánítástól, mert pórul járnak. **(devich)**

A Magyar Nemzet galériája

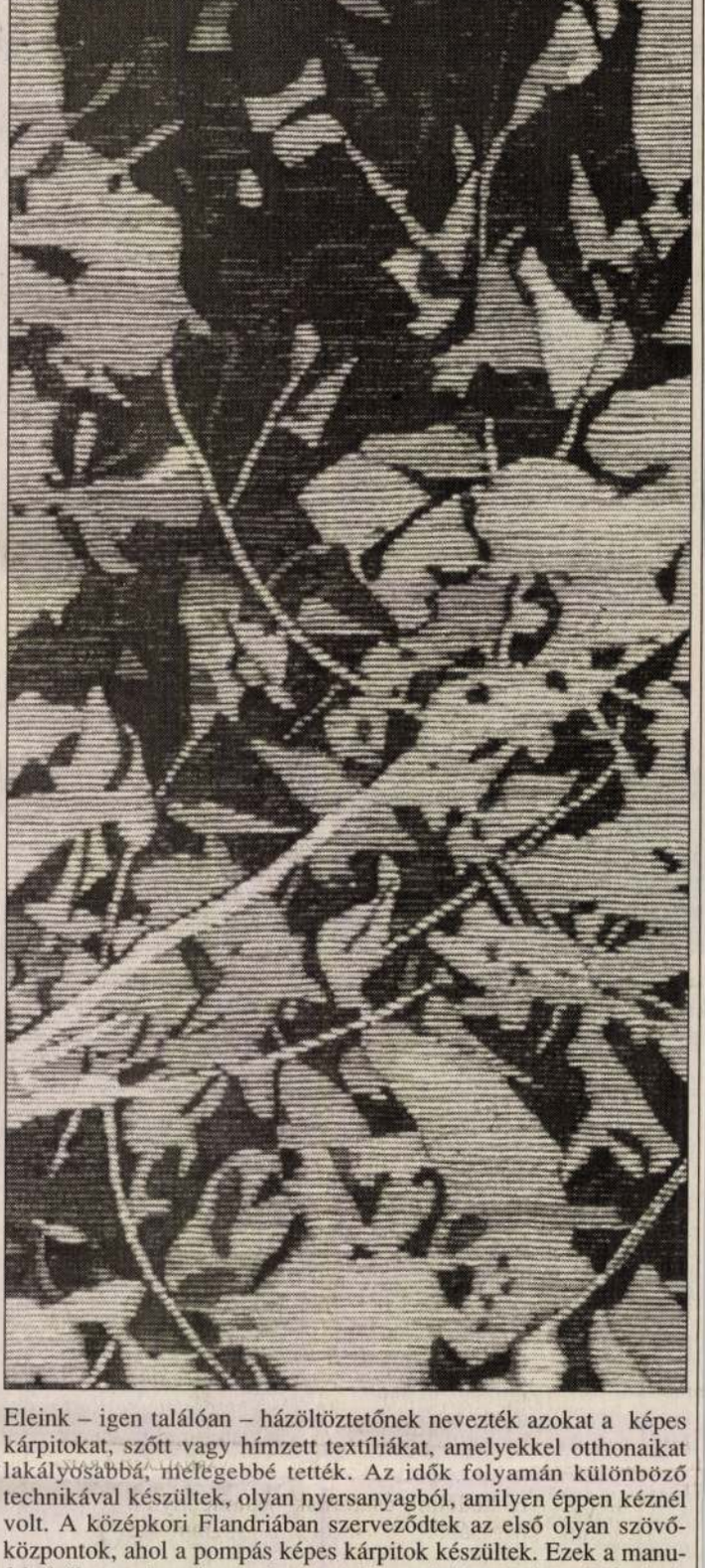

Eleink – igen találóan – házöltöztetőnek nevezték azokat a képes kárpitokat, szőtt vagy hímzett textíliákat, amelyekkel otthonaikat lakályosabbá, melegebbé tették. Az idők folyamán különböző technikával készültek, olyan nyersanyagból, amilyen éppen kéznél volt. A középkori Flandriában szerveződtek az első olyan szövőközpontok, ahol a pompás képes kárpitok készültek. Ezek a manufaktúrák a mai napig meghatározzák a gobelinszövés szabályait és ismérveit. Megrendelőik évszázadokra ellátták a nyersanyagot előkészítő és a szövést végző munkáskezeket tennivalóval. Az értékes anyagból, tengersok munkával előállított termékeket csak a leggazdagabbak tudták megfizetni. A magyar kultúra budai, Szentháromság téri palotájában hazai, kortárs gobelintervezők egy csoportja mutatja be munkáit. A kiállítás meggyőzően tanúsítja a hazai kárpitszövés igen magas színvonalát, alkotóik felkészültségét és sokoldalúságát. Találkozunk szellemes kísérletekkel is, melyek jól szemléltetik, művészeink mily' módon szeretnének kitörni a szabályai szerint tökéletes rabszolgamunkát igénylő műfaj fegyelmezett kereteiből. Ezek végül is a kárpitszövés határainak kitágítását szolgálják. A kiállításból, mely augusztus 2-ig látható, Dobrányi Ildikó Töredék I. című munkájának részletét idézzük.

A főiskola befejezését követő első két évben munkáimra, a színte gátlástalan ANYAG és SZÍN használat volt jellemző.
Igyekeztem a szövés során mindenféle fajtájú, vastagságú, minőségű természetes szálat és a legkülönfélébb szövéstechnikákat kipróbálni. Szinte tobzódtam az anyagban és a színekben, a téma nem is volt számomra fontos.
Ezt aztán idővel kezdtem megelégelni felötlött bennem az igény, hogy végére járjak annak,- mi is az, ami izgat ezen a pályán. Óvatosan a nulláról indultam.
1977-ben Nemzeti Galéria -beli kiállításom témája a KONTRASZTOK voltak. Csak fehér- feketét és annak átmeneti árnyalatait használtam. Különféle textúrák, technikák, anyagvastagságok, kontraszthatásának kimunkálására törekedtem. Itt kiállított tértextiljeimnél a szövött anyag matériáját igyekeztem szembeállítani a „semmivel," anyag és tér kölcsönhatásának tanulmányaként.
E kiállítást követően a fekete, fehér használatáról fokozatosan áttértem a három alapszín (piros, sárga, kék) alkalmazására. Érdekeltek a felület tagolásának arányai, színek és arányok különféle ritmusának kialakítása, - a RITMUS, mely minden életet áthat, és szinte egy láncra fűz az univerzummal. Mindenfajta műalkotás (vers, próza, építészet, vizuális művészetek stb) igen fontos, talán egyik legfontosabb alkotóeleme.

Első csíkos szőnyegeimen a csíkot,- mint legősibb, a szövés technikája szempontjából szinte adott textildíszítőmotívumot használtam, s elsősorban a csíkok ritmusának kialakítása érdekelt.
Eltöprengve azon,hogy a színeket az ember először a természetben fedezte fel,és, hogy színlátásunk is maga a természet csodája, - falombot kezdtem ábrázolni a három alapszín segítségével, csíkraszter felbontással (pl." Részlet I.", „Részlet a Részlet I.-ből" stb), Ezek a felbontott lombrészletek,- optikai hatás segítségével, távolabbról szemlélve -, a nézőben tárgyiasulnak képpé.
A lomb ezeken a szőnyegeken a természet általam kiválasztott szimbóluma (kiállítás a Műcsarnok Dorottya u.-i galériájában - 1988)

Talán hasonló tartalommal bírnak azok a FŰsorozatok is, melyek a legutóbbi időben készültek.
E lábunk alatt lapuló sokszor figyelemre sem méltatott, természeti RÉSZLET számomra titkok és csodák tárháza.
Az első sorozatnál, mely 10 x 10 cm-es miniatűrökből áll, egyszerűen a különböző zöld foltok helyenként puha, helyenként éles fény- árnyék kontrasztja izgatott.
A második fekete-fehér sorozat (50x50 cm /db)az elmúlás - megújulás gondolatkör jegyében jött létre.
A harmadik sorozatban (50x50 cm /db) komplementer színek használatával arra a feszültségre próbáltam utalni, mely többékevésbé „ benne van a levegőben", mely minden élő energia indukálója minden mozgás, folyamat elindítója, gyökere.
Valamennyi gobelin, valóságos fűrészletek alapján készült, fotográfikai tervek nyomán került kivitelezésre.

Kilenc év művészeti képzés és az azóta munkával eltöltött időszak anyag, tér, technika - kísérletei után, és ezek eredményeként, tulajdonképpen nem törekszem „saját egyéni képi nyelvezet", „sajátos, egyedi kolorit" stb. kifejlesztésére,
csupán igyekszem ezen RÉSZLETEK minél „egzaktabb" megközelítésére , - fotó, computer-technika, raszterfelbontás stb. segítségével, - és azokat mintegy" vezekelve, dédelgetni," a hagyományos, több évszázada ismert, rabszolgakeservekkel járó szövéstechnika által.

Dobrányi Ildikó

Kiállított művek jegyzéke :

RÉSZLET I. 200 x 200 cm, gyapjú

RÉSZLET A „RÉSZLET I."BŐL 200 x200 cm, gyapjú

RÉSZLET III. 2 rész, 120 x 200 cm /db gyapjú, selyem

RÉSZLET VI. zöld variáció , 125 x 200 cm, gyapjú

Fű I. sorozat 6 rész, 50 x 70 cm /db gyapjú, plexi

Fű II. sorozat 6 rész, l00 x l00 cm /db selyem, gyapjú

Fű III. sorozat 4 rész, l00 x l00 cm /db gyapjú, selyem

„1,2,3" 3 rész, 70 x 200 cm/db gyapjú

A kiállítás támogatói :

Francia Intézet, Budapest
Nemzeti Kultúrális Alap
Magyar Alkotómüvészek Országos Egyesülete
Magyar Textilművészeti Alapítvány

DOBRÁNYI ILDIKÓ
Budapest, Bogár u. 24/a H-1022 • Telefon: 135 76 49

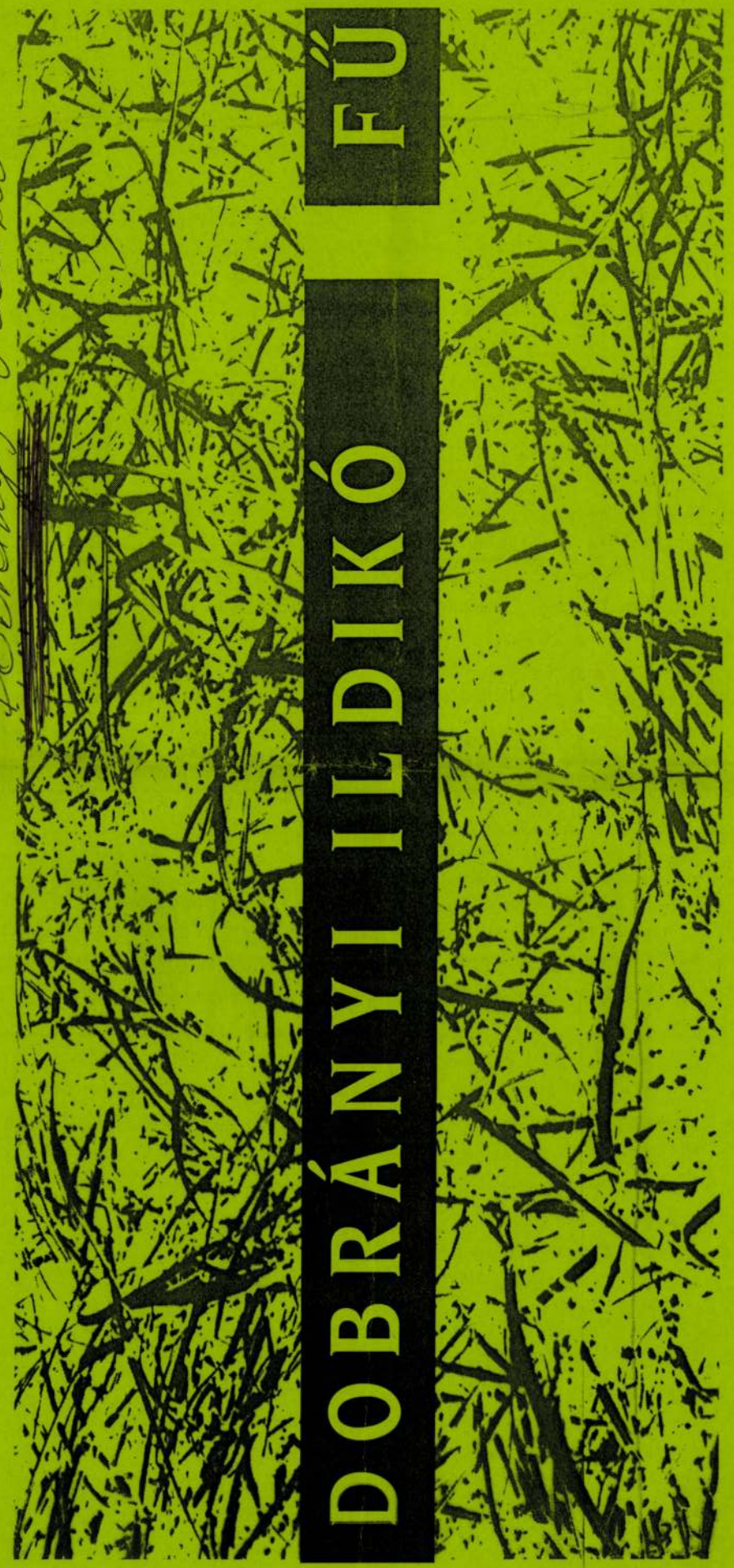

La particularité la plus caractéristique des ouvrages que j' ai effectués durant les deux premières années suivant le terme de mes études fut une utilisation quasiment immodérée de MATIERE et de COULEUR.
Je m' efforçais d' essayer une palette aussi large que possible de fils d' origine végétale et de qualité et épaisseur diverses, en appliquant diverses techniques de tissage. je m' enivrais, en quelque sorte, dans la matière et la couleur, le thème était pour moi sans importance. Puis, avec le temps, je m' en suis lassée, et j' ai tenté de répondre à la question de savoir ce qui m' enthousiasme dans cette voie. J' ai commencé avec précaution, à zéro.

Le thème de mon exposition à la Galerie Nationale, en 1977, étaient LES CONTRASTES. Je n' ai utilisé que du blanc, du noir, et les nuances intermédiaires entre ces deux teintes. Je m' efforçais à la mise en valeur des contrastes entre différentes textures, techniques et épaisseurs de tissu. Avec les textiles en relief exposés ici, par contre, j' ai opposé la matière du tissu avec le „néant", pour étudier l' interaction du tissu et de l' espace.
Après cette exposition, je suis passée graduellement de l' utilisation du noir et du blanc à l' application des trois couleurs fondamentales (rouge, jaune, bleu).
Les proportions de la répartition de la surface m' intéressaient, le développement des divers rythmes liés aux couleurs et aux proportions. Le RYTHME, qui traverse toute vie, et qui nous aligne, en quelque sorte, dans une seule chaîne avec l' univers entier. Il est un élément important, si ce n' est fondamental, de toute création artistique, qu' il sagisse de vers, de prose, ou bien d' architecture, d' arts visuels, etc ....

Dans mes premiers tapis rayés, j' ai utilité la rayure, le motif le plus archaique, donné, en quelque sorte, à cause de la technique du tissage, et j' étais intéressée surtout par la création d'un rythme.
Partant de l'idée que la couleur a été tout d' abord découverte par l' homme dans la nature et que notre capacité de percevoir les couleurs est en elle-même un miracle, j' ai commencé à représenter un feuillage d' arbre avec l' aide des trois couleurs fondamentales, au moyen d'une décomposition en grille (p.e. „Fragment I.", „Fragment du Fragment I"). Ces parties de feuillage décomposées - vues de loin, avec l' aide de l' effet optique - prennent suelement forme comme image dans le spectateur.
Le feuillage est sur ces tapis le symbole que j' ai choisi pour représenter la nature (exposition dans la galerie Dorottya du Palais des Arts, 1988)

Peut-être que les séries d' HERBES, réalisées récemment, sont le support d'un contenu similaire.
Ce FRAGMENT de la nature que nous foulons sans y prendre garde est pour moi source de mystères et de merveilles.
La première série, composée de miniatures de 10 x 10 cm, représente simplement un ou deux brins d'herbe. J' ai simplement été attirée par le contraste tantot doux, tantot aigu des différentes taches de vert, des lumières et des ombres. La seconde série, noire et blanche (50 x 50 cm chaque), est née sous le signe de l' idée de disparition - renouveau. Pour la troisème série (50 x 50 cm chaque), j' ai essayé de faire allusion, par l' utilisation de couleurs complémentaires, à la tension qui existe plus ou moins „dans l' air", et qui est la racine, le point de départ de tout mouvement, processus, le point d' induction de toute énergie vivante.

Chaque tapisserie a été réalisé sur la base photos de vrais brins d' herbe. Le résultat de neuf ans de formation artistique, et des années suivantes passées à travailler et expérimenter avec la matière, l' espace et la technique est que je ne m' efforce pas à développer „un language visuel qui m' est propre", ni „un coloris particulier et original",
mais plutot à l' approche la plus „exacte" possible de ces FRAGMENTS - avec l' aide des technique photographique et informatique, ainsi que la décomposition en grilles. Je les entoure d' attention par une technique de tissage traditionnelle, connue depuis des centaines d' années, et exigeant un travail quelquefois comparable à celui d'un esclave.

Catalogue

Fragment I. haute lisse,200 x 200 cm laine

Fragment du „Fragment I." haute lisse, 200 x 200 cm laine

Fragment III. 2 éléments, 120 x 200 cm la pièce haute lisse, laine, soie

Fragment VI. 1./ variation verte, 125 x 200 cm, laine, haute lisse
2./ variation rouge, 125 x 200 cm, laine, haute lisse

L' herbe I. 6 pièces, 50 x 70 cm la pièce, haute lisse, laine, plexi

L' herbe II. 6 pièces,l00 xl00 cm la pièce, haute lisse, laine, soie, plexi

L'herbe III. 4 éléments, l00 x l00 cm la pièce, haute lisse, laine, soie, plexi

„1,2,3" 3 éléments, 70 x200 cm la pièce, haute lisse, laine

ILDIKO DOBRANYI
Adresse: Budapest, Bogár u. 24/a H-1022 • Téléphone: 135 76 49

1948 Naissance à Budapest le 7 février
1972 Obtient un diplome de tapisserie à l' École Supérieure d' Art Décoratif
1972-73 Études à l' École d' Art Décoratif d' Aubusson et à Paris

Prix

1988 Prix spécial à la 10ème Biennale de Textiles Muraux et Spaciaux à Szombathely
Grand Prix de la Première Triennale Internationale de Motifs à Budapest

Expositions individuelles (sélection)

1975 Club Fészek, Budapest
1976 Théâtre Madách, Budapest
1977 Galerie Nationale Hongroise (Série Műhely), Budapest
1988 Salle d'Expositions de la rue Dorottya, Budapest
1989 Institut Français à Budapest

Sélection d' expositions de groupe

1970 1ère Exposition Internationale de jeunes artistes décorateurs, Musée Ernst, Budapest
1974 3ème Biennale de Tapisserie Murale et Spatiale, Musée Savaria, Szombathely
1975 Exposition Anniversaire d' Art Décoratif, Palais des Arts, Budapest
La Tapisserie Moderne en Hongrie, Galerie Sin'Paora, Paris
1976 4ème Biennale de Tapisserie Murale et Spatiale, Musée Savaria, Szombathely
Atelier d' Art du Tissu de Velem
Art Graphique du Tissu, Galerie Nationale Hongroise, Budapest
„Pas", Centre Culturel Pataky, Budapest
Tapestries by Hungarian Artists, Vigo-Sternberg Galleries, London
La Tapisserie Moderne en Hongrie, Galerie YAHIA, Tunis
Wegierska Miniatura Tkacka, Galeria MDM, Varsovie
1977 Moderne Ungarsk Textilkunst, Nordjyllands Kunstmuseum, Aalborg (Danemark)
1978 5ème Biennale de Tapisserie Murale et Spatiale. „Processus", Musée Savaria, Szombathely
II. Quadriennale des Kunsthandweks Sozialistischen Länder, Erfurt
Moderne Ungarsk Textilkunst, Københavns Kulturfond Nikolaj Kirke, Coppenhague
1980 6. Biennale de Tapisserie Murale et Spatiale. „± Tapisserie", Musée Savaria, Szombathely
„L'Intelligence de la Main". Exposition Artisannale d' Art Décoratif. Palais des Arts, Budapest
Sélection de la matière des Biennales de Szombathely, Galerie Bartók '32, Budapest
1981 Sélection d' oeuvres d' artistes du tissu hongrois, Museum Swaesteyn, Voorburg (Pays-Bas)
1982 Universiade Internationale, Edmonton (Canada)
1983 Exposition Internationale d'Arts Décoratifs. „Projets créateurs de valeurs", Palais des Arts, Budapest
1985 Tapisserie Hongroise, 1945-1985, Palais des Arts, Budapest
1986 9ème Biennale de Tapisserie Murale et Spatiale, Musée Savaria, Szombathely
1987 Contemporary Hungarian Textiles 1933-1986, Castle Museum, Nottingham; Wapping Arts Centre, London; Copper Arts Gallery, Barnsley; City Arts Gallery, Leicester
1988 10ème Biennale de Tapisserie Murale et Spatiale. „Hommage à Szombathely", Pinacothèque, Szombathely
Tissu vivant 1968-1978-1988. Sélection des créations d'art du tissu hongrois moderne, Palais des Arts, Budapest
1ère Triennale Internationale des Motifs, Palais des Arts, Budapest
1993 Deuxième Triennale de Tournai. Tapisseries et Arts du Tissu de l'Autre Europe, Maison de la Culture, Tournai (Belgique)

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt a

"Kortárs magyar kárpitok és Samu Géza szobrai

E U R O P Á L I A 9 9"

című kiállítás megnyitására,

2000 február 24-én csütörtökön 17 órára

a Budapest Galéria kiállítótermébe

(Budapest, V. Szabad sajtó út 5)

A kiállítást megnyitja

Zsigmond Attila igazgató.

A kiállítás anyaga a belgiumi Mons városában, az Európália 99 - Hungária rendezvénysorozat keretében került bemutatásra.

MAGYAR KÁRPITMŰVÉSZEK EGYESÜLETE

. . . . . mai kaotikus,
izgékony világunkban, high tech kultúránkban kontraszténtékű s üdítő a kézműves
megoldások újbóli preferálása s a természetközeliség hangsúlyozása. Jóry Judit

Samu Géza

Baráth Hajnal

Olajos György

Dobrányi Ildikó

Pápai Lívia

Hauser Beáta

Polgár Rózsa

Hegyi Ibolya

Solti Gizella

Kókay Krisztina

Megtekinthető 2000. március 26-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Dobrányi Ildikó

Vármegyei

Dobrányi Ildikó Ferenczy Noémi díjas művész a Magyar Kárpitművészek Egyesületének elnöke Genfben az ENSZ palotában (Palais des Nations) 31 művésztársával állított ki, s ő volt a kiállítás kurátora és rendezője is.

A „magyar szál"

Beszélgetés Dobrányi Ildikó kárpitművésszel az MKE elnökével

- 31 művész 42 művét kellett elhelyeznünk az ENSZ palota Mezzanine termében - ami nem volt könnyű feladat Az impozáns kiállító-helyiség, azt hiszem a legnagyobb méretű terem az épületegyüttesben melyet tárlatok rendezésére használnak. Az egyik oldala teljes szélességében üveg. Ez a tény a műtárgyak, a kárpitok elhelyezését kissé bonyolította, de a látvány, a végeredmény szokatlan, különös hatást eredményezett. A "kárpit" maga, gyakran térbe függeszthető, sokszor kifejezetten térbe kívánkozik, így szinte valóban kihívás volt a rendezés. Továbbá hosszú idő óta ez volt az első kortárs kárpitkiállítás az épületben s talán ez is magyarázza a fokozott érdeklődést. A kiállítás egyébként az ENSZ Civilizációk közötti dialógus programsorozatához kapcsolódott s az egész rendezvény nem valósulhatott volna meg a Külügyminisztérium támogatása nélkül.

- Milyen művekkel szerepeltek?

- Sokszínű anyag állt össze. A műveket művészi, felfogásbeli rokonság szerint csoportosítottam a tárlaton. A belépőt Pázmány Judit Időtlen idő című műve fogadta a kiállítás bejáratánál... A munkán különböző órák, óraszerkezetek láthatók. Nyikos Attilának, a genfi Magyar Misszió munkatársának ötlete bevált - mivel az órák szinte Svájc szimbólumai ez a mű különösen sok érdeklődőt vonzott. A figurális művek (Hager Ritta, Kőszegi Annamária, Zelenák Katalin) az elvontabb alkotások (Czakó Margit, Bálint Ildikó, Oláh Tamás, Nyerges Éva)valamint a természet ábrázolás (Hegyi Ibolya, Csókás Emese, Baranyi Judit) mellett festői megközelítésű művek is jelen voltak (Solti Gizella, Sipos Éva stb.). De a névsor folytatható lenne, hiszen Máder Indira, Pasqaletti Eleonóra, Lencsés Ida, Martos Katalin, Vastagh Ágnes, Szabó Verona nevét mind megemlíthetnénk.

- Önt a racionális csíkraszteres, három alapszínre komponált munkák jellemzik. Melyik műveit állította ki?

- A Részlet I. és a Részlet II. című munkákat. Ezek a kárpitok a három alapszínre illetve azok optikai hatására építenek.

- A három alapszín használata bizonyos redukciót, korlátozást is jelenthet... de végül az alapszín-variációk dekoratív képi világot eredményeznek...

- Az ön által említett korlátozás számomra kihívás. Ezeknél a kárpitoknál érdekeltek a felület tagolásának arányai, a színek és az arányok ritmusának kialakítása.

- Milyen volt a kiállítás hangulata, visszhangja?

- Magyar részről Kőrösi Csaba helyettes államtitkár nyitotta meg a kiállítást. Sokan voltak a megnyitón, ennek ellenére érdekes módon mégis volt valami bensőséges hangulata az eseménynek ... ki tudja, talán a kárpitoktól? Azt azonban, hogy kik és milyen mértékben figyeltek fel az anyagra csak a kiállítás befejezésekor tudhatjuk meg pontosan.

Dobrányi Ildikó kárpitművész és Kőrösi Csaba helyettes államtitkár a megnyitón

- Kik segítették a munkáját?

- A külügyminisztérium támogatása nélkül nem jöhetett volna létre a kiállítás. Nagy segítségünkre voltak a genfi Magyar Misszió munkatársai Nyikos Attila, és Horváth László.

- Kérem, meséljen az ENSZ közismerten érdekes épületéről...

- A Pierre Vágó által tervezett század eleji avantgard épületben, a hatalmas magasságú és hosszú , márvánnyal borított folyosók, különleges portálok, és terek a 30-as évek designét mutatták. Élmény volt a rendezés a különleges architektúrában, és élmény volt látni a műtárgyakat az impozáns térben. Érdekes, hogy egyetlen nemzetnek van csak külön terme az épületben, ez pedig a magyar. Ráadásul a 30-as évek stílusjegyeit mutató berendezés a századelő jellegzetességeit mutatja, az ott látható gobelineket M. Basilides Barna festő tervei alapján az Iparrajziskola műhelyében kivitelezték 1936-ban.

- Milyen programok, követték a megnyitót?

- Végül a rendezés fárasztó munkája után, különböző meghívásokon vettem részt, felvettem a kapcsolatot a genfi Musée des arts-al, és a Musée Cantonale Lausanne-nal. Az igazi felüdülést az nyújtotta, amikor az 1500 méteres a Jura lejtőiről az Alpok napsütötte havas vonulata és a Mont Blanc gyönyörű kéklő csúcsa látszott.

***Jóry Judit** művészettörténész*

Dr. Infó

Beszéljünk a vizeletproblémákról

Nagyon gyakran észlelhetjük, hogy az ürített vizelet színe változik. Ez aztán sokszor felesleges izgalomhoz vezet, máskor pedig könnyedén átsiklunk felette, noha jó lenne odafigyelni. Mindenek előtt jó, ha tudjuk, hogy a vizeletben mindig jelen lévő festékanyagok sárga elszíneződést okoznak, melynek mélysége a vizelet sűrűségétől függ. Bőségesebb folyadék fogyasztást követően sok híg és világos vizelet, míg szomjazás után kevés, de sötétebb ürül. Nem minden vér, ami barna színt eredményez, így a sárgaságban felszaporodó epefesték barnára, súlyosabb esetben sötét barnára színezi. Festékanyag azonban nemcsak a szervezetben keletkezhet, hanem kívülről is bekerülhet a szervezetbe. Nem mindenki előtt ismert, hogy a cékla festékanyaga nem csak a székletet színezi, de nagymennyiségű fogyasztását követően a vizeletben is megjelenik. Számos gyógyszer, így például a lázcsillapítók is a vizelettel ürülve elszínezik azt. Túlnyomóan növényi táplálék fogyasztása után nem egyszer megfigyelhetjük, hogy a vizeletben vörhenyes homokhoz hasonló anyag jelenik meg, ennek azonban semmi jelentősége nincsen, csupán a lúgos vegyhatás mellett kicsapódó foszfátvegyületekről van szó. Vérvizelésről akkor beszélünk, ha a vizeletben több-kevesebb vörösvérsejt jelenlétét lehet igazolni. Ez lehet mikroszkópos méretű, vagyis csak mikroszkópos vizsgálattal felfedezhető, de szélsőséges esetben szabad szemmel is látható. Rendelkezésre állnak olyan gyors vizsgáló módszerek "tesztcsíkok", melyek a vizeletbe mártva a vér jelenlétét, sőt annak mértékét is megbecsülve tájékoztatnak. De honnan kerülhet vér a vizeletbe, ahol normális körülmények között soha nincsen? Mindenek előtt nőknél tisztázandó, hogy nem a hüvelyből származik-e. Az anatómiai viszonyok ugyanis erre lehetőséget adnak. Ha biztos, hogy nem kívülről történő szennyezésről van szó, akkor a vérvizelés lehetséges okai: a vese állományának betegsége, daganat, kövesség, fokozott vérzési hajlam (betegség vagy gyógyszerhatás), sérülés, vagy fertőzés. Miután láthatjuk, hogy rendkívül különböző betegségek okozhatnak azonos tünetet (a vérvizelést) megítélésében igen körültekintően kell az orvosnak eljárnia. Lényeges adatok a vér megjelenésének körülményei. A vizelés ele-

Új trolik Budapesten

A Budapesti Közlekedési Részvénytársaság idén tavasszal 15 Ikarus-KIEPE gyártmányú trolibusz forgalomba állításával kezdi meg a kiöregedett ZIU-9-es járművek leváltását. A csaknem 1,3 milliárd forintba kerülő új járművek a ma legkorszerűbbnek tekintett aszinkron hajtással rendelkeznek, ami azt jelenti, hogy fékezéskor a keletkező energiát visszatáplálják a hálózatba, így energiafogyasztásuk csak fele a ZIU trolik fogyasztásának. Ez nagyfokú biztonságot, magasabb utazási komfortot nyújt, az alacsony padló jelentősen megkönnyíti a mozgáskorlátozottak közlekedését is. Az új trolik március közeptől a 70-es trolibusz vonalán, az Erzsébet királyné útja és a Kossuth tér között fognak közlekedni. A ZIU-k kiváltása jelentősen hozzájárul a belváros zajterhelésének csökkentéséhez. A járműrekonstrukció további folytatásaként 2003-ban további 20 korszerű jármű beszerzését és forgalomba állítását tervezik. *(DeákPress)*

Kék hírek

Az I. kerületi Rendőrkapitányságon elkészült az elmúlt év bűnügyi statisztikája. Nábrádi Krisztina főhadnagy tájékoztatta lapunkat a nem éppen szívderítő, de a megelőző esztendőhöz képest sok tekintetben javuló helyzetről.

Tavaly 236 autót loptak el a kerületben, 28 százalékkal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Kísérletet 37-en tettek, ez viszont egyharmadával több volt, mint az előző évben. Gépkocsi feltörést 269 alkalommal jelentettek a károsultak, viszont ez is csak nem 10 százalékkal volt kevesebb, mint 1990-ben. A rongálások száma 5,6 százalékkal nőtt, meghaladta a 130-at. Az önkényes elvitellel - ami nem meríti ki a lopás fogalmát -, valamint a tartozékok lelopásával együtt összesen 737 autós vált a bűnözők áldozatává a kerületben. A lakosság lélekszámát tekintve ez elég nagy szám, mindenesetre azonban 10 százalékkal kevesebb, mint az előző évben.

Az autókkal kapcsolatos bűncselekmények közül a legtöbbet toronymagasan a Vizivárosban és a Krisztinavárosban követték el. A Várban és a Gellért hegyen alig-alig történt autó-lopás, vagy rongálás. Vitatható, hogy célszerű-e ezt ként több, mint egyharmadát elfogták. A kerületi rendőrkapitányság a számok tükrében jó hatékonysággal dolgozott az elmúlt évben. Míg ugyanis 1990-ben a bűnesetek 22,7 százalékát, tavaly 41,3 százalékát derítették fel. S bár mint azt már több ízben megírtuk, a kerületben nincs nyilvántartott bűnöző, e téren is elég nagy az átmenő forgalom. Tavaly 603 személyt fogtak el a kerület rendőrei, s 671-et állítottak elő.

Az utóbbi hetek rendőri eseményeiről még nem készült összesítés, ám néhány idei sikertörténetről már be tudott számolni a testület. Január 21-én két huszonéves fiatalember a II. kerületben brutális módon feltört egy gépkocsit, és kivették a rádiót, az autóban is nagy kárt okozva. Innen a Batthyányi térre mentek ahol szintén feszegetni kezdtek egy autót, ám az arra járó szolgálaton kívüli rendőr felfigyelt rájuk, s riasztotta a kapitányságot. A helyszínre érkező nyomozók ugyan csak az egyik tolvajt kapták el, ő rövidesen feladta társát is. Ha mindkettejüket sikerül rács mögé dugni, nagy valószínűséggel csökkenek az autó feltörések, mert vélhető, hogy a hasonló bűncselekményeket az utóbbi időben ők kö-

Budai séták

Istenhegyi út

Szeretem Buda szép nevű útjait. Az Istenhegyi út – az ötvenes évek elején – sokak szemében talán kihívásnak hatott. Ez a név hogyhogy megmaradt? Megmaradhatott? A magam örömére és nem közlésre gondolva verset írtam. Így kezdődött: „Az Istenhegyi út / az Istenhez vezet? / A felhők alá fut / a csúcsig elvezet / de nincsen csúcs sehol / nem tudom hol a cél / a lélek fellohol / és végül révbe ér / hová igyekszem én / a Költő utca vár / vigyen a jó remény / mint szárnyaló madár".

Ugyan, hol közölték volna ezt a verset? Az Istenhegyi út volt magasba törő vágyaink jelképe. Kirándulásaink felfelé vezető útja. Szerettem szép kanyarjait, a kinyíló panorámát, mindig jó volt visszanézni a városra. Mikor eljött a Trabantos korszak, de sokszor autóztunk errefelé. Ma is felbuszozom a Svábhegyre, unokáimmal legtöbbször, nekik megszokott már az út, de talán a fogaskerekűt jobban szeretik.

Istenhegyi út.

Volt időszak, mikor néhányszor vendég voltam az Istenhegyi út 9/C-ben. Itt lakott dr. Bács Gyula író. Megismerkedésünkben volt valami romantikus. A hatvanas évek közepén hozott össze a véletlen a Vörösmarty téri antikvitás boltban, ahol két kedves, idős hölgy árult szép és nemes népművészeti tárgyakat: múlt századi hollóházi, telkibányai tányérokat, butellákat, korsókat, szőtteseket, eredeti bútorokat, vagyis az éppen akkor divatba jött népi tárgyak válogatott remekeit. Itt nézelődtem, amikor bejött egy kékszemű, elegáns úr. Választékosan öltözött, már ezüstös volt a haja, modora lenyűgözte a „népi nénikéket", ahogyan Bács Gyula összebarátkozásunk után elárulta, hogy magában csak így nevezi a tulajdonos hölgyeket. Majdnem naponta be-betért ide. Válogatott, mert (ezt már én is tudtam akkor) jó kézbe venni egy-egy korsót, vagy bokályt, ölelgetni, szeretgetni, s érezni a száz évvel ezelőtt élt mester kézfogását. Válogatás közben úgy szóltunk egymáshoz, mint két *szakértő*, a szemünk villanása jelezte, hogy mit érdemes megvenni, noha itt mindig borsos áruk volt az Erdélyben olcsón kapható bokályoknak, tányéroknak, korsóknak, butelláknak, tékáknak, szőtteseknek, párnáknak.

Így és itt kezdődött a barátságunk. És úgy folytatódott, hogy már első találkozáskor hazafelé a buszon ő engem faggatott, én őt. Mindketten a népi tárgyak szerelmesei voltunk. Én inkább Erdélyből hordtam haza zsákmányaimat, ő a Vörösmarty téren vásárolta, meglehetősen legtöbbjét. De mindketten az irodalom szerelmesei is voltunk. Én regényeimről beszéltem, ő arról, hogy félig adta fel írói ambícióit, átváltott, s útikönyveket ír és szerkeszt.

Nem akárhogyan kezdte. Alapító tagja volt a szabadkai Híd szerkesztőségének. Verseskötetét a Cserépfalvy adta ki 1943-ban, Kettesben a természetben címmel. A Zágrábban jogot végzett Bács Gyula a szerb-horvátón kívül beszélt bulgárul, angolul és németül. Minden arra predesztinált, hogy előbb felelős szerkesztőként, majd főszerkesztő-helyetteseként dolgozzon a Panoráma Kiadónál.

Ez újabb találkozási lehetőséget jelentett életünkben. Én akkor kezdtem hatalmas lendülettel felfedezni a világot. S mindent tudni akartam utazásaim előtt. Ma is nosztalgiával gondolok vissza a múltra, a teljes Panoráma útikönyv sorozatra, amiből egyet sem hagytam ki.

Bejártam a szerkesztőségbe is. Akkor szerkesztették a Románia útikönyvet, nosza, kapva-kaptak színes diáimon és fekete-fehér felvételeimen. Ezek megjelenésének majdnem jobban örültem, mint regényírói sikereimnek.

1968 július végén Trabanttal utaztunk Jugoszláviába.

Indulás előtt felkerestem a szerkesztőségben.

– Jaj, de kár, hogy nem később mentek, hamarosan megjelenik a nagy Jugoszlávia útikönyvem – újságolta Gyuszi –, de ha megelégszel a kefelevonattal… – és kezembe nyomta –, vidd el, s legalább ellenőrzöd az esetleges tévedéseket.

Az utazás során Gyuszi fogta a kezünket. Mutatta az utat. Biztonságban voltunk. Mindent megtaláltunk.

Szívből írhatom, hogy az útikönyvírás *költője* volt. Eltemetett írói vágyai új életre keltek könyveiben.

Hamarosan boldogan újságolta:

– Most utazom Lengyelországba, hamarosan írom a nagy lengyel útikönyvet. – Ez 1974-ben jelent meg. Útikönyvírói kvalitásait dicséri még a Bulgária útikönyv is.

Tudom, a mai utazók másfajta útikönyvet szeretnek. A vaskos és nehéz útkönyvek világa lejárt. És mégis. Ha valamit meg akarok nézni, nekem ezek jelentik a biztos alapot.

Miért ne írnám ide, hogy a kezdeti ismeretségből barátság lett. Négyesben együtt autóztunk a martonvásári hangversenyekre. Műveltsége legendás volt. Életszeretete határtalan.

Odahaza is, de méginkább surányi házában vette magát körül oly gondosan összeválogatott tárgyaival. Ők Surányban, mi Szentendrén voltunk hétvégeken. Akár integethettünk volna egymásnak.

Egyszer azt kérdezte:

– Nem volna kedved valami olyat írni, amit a Panoráma kiadhatna?

Nem volt. Egyelőre csak gyűjtöttem az élményeimet. Végigjártam a történelmi Magyarország városait, és később hét éven át összesen 103 vártörténetem várta a kézirat feltámadását. Végre 1999 könyvhetére megjelent az első 25 vártörténet: *Felvidéki várak* címmel. Azóta, sajnos megszűnt a Zrínyi Könyvkiadó. Ki tudja, hogy életre kel-e még valaha a többi vártörténetem?

Ha élne, élvezettel olvasná. S azt mondaná:

– Tibor, jó tanítvány voltál.

De nem él. Volt köztünk tizenhat év különbség. Akkor sok volt, de valójában az a sok, hogy már 18 éve halott. 1982. december 26-án halt meg, 71 éves korában, 33 évi boldog házasság után. 1983 januárjában temették. Szégyen, vagy nem, de barátaim, ismerőseim temetésére soha nem megyek el. Én szívemben gyászolom halottaimat. Levélben sirattam el barátomat. Felesége, a kedves Éva hamarosan válaszolt. A levelet a gyászjelentéssel együtt betettem a Jugoszlávia útkönyvbe.

Csak négy sort idézek a válaszból. Ennyi talán megengedhető: „Levelét eddig már legalább ötvenszer elolvastam és olvasom mindig, amikor úgy érzem, nem lehet kibírni ezt a nagy bánatot… A temetés után – amikor sok rokon és kedves barát összegyűlt nálam – a maga levelét olvastam fel".

Istenhegyi út.

Vajon ki lakik az egykori Bács-lakásban? S ki kerekedett fel az idei nyáron Bács Gyula útkönyvein?

Takács Tibor

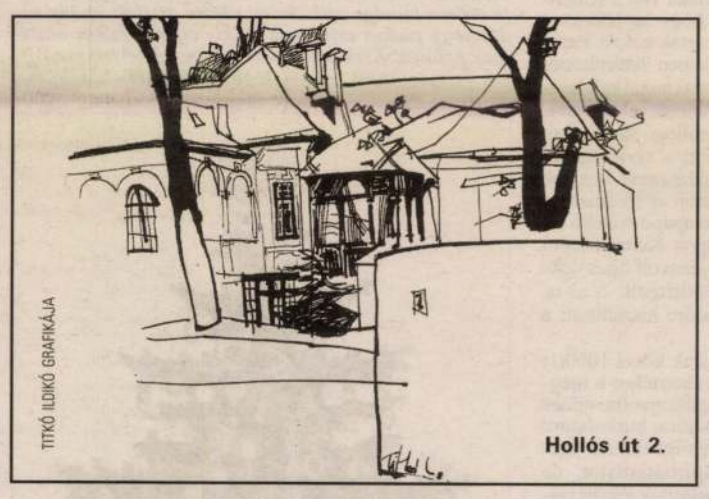

TITKÓ ILDIKÓ GRAFIKÁJA

Hollós út 2.

Élcversek

Szemere Miklós 5 láb és 2 hüvelyknyi emberke volt, aki állítólag 1848-ban azért lett huszár, mert lovon nem látszott törpének, és aki vendégeit azzal rémisztgette, hogy akrobatikus mutatványokat végzett vára bástyáinak kiálló erkélykövein, mulattatásukra pedig flintájával a lasztóci szomszédja háza kéményének oldalán lévő kis lyukba lövöldözött.

Egyrészt dilettáns verseket írt, másrészt korában egyedülállóan modern, verses szatírákat. Élete végéig szélbali republikánus maradt, és a hetvenes évek második felében Tisza Kálmán miniszterelnököt magától értetődően titulálta egyik versében „geszti viperá"-nak. Védelmezi Petőfi forradalmiságát és az ő holdudvarába tartozó századvégi költőket, akiket a konzervatív kritika szívesen nevezett nyers hangú, míveletlen költőknek. Szemere Miklós ironikus válasza: „Ti nyers, míveletlen költők! Miért nem írtok sújtó szatírák helyett jámbor elégiákat? Ne a gúny izzó vasával gyógyítsátok a legátalkodottabb kórt is, csupán cukros labdacsokkal! S politikai költeményeket írni? Nem bűn-é ez a költészet istennői ellen?"

Tompa Mihályhoz írt híres bordalát, ezt a méltatlanul elfelejtett, gyűjteményekből kimaradt játékos verset idézzük tőle.

SZEMERE MIKLÓS

Bordal

Sapias, et vina ligves!
Igyál, Miska, dicső bor ez!
Hej, Mihály!
Hej, Mihály!
A bor miatt van a száj!

Rectius vives Licini!
Inni kell, barátom, inni!
Nem papolt,
Nem papolt
Horác, de jó bort csapolt!

Mors, fugacem persequitur!
Meghal, aki fut a bortul!
Ne fuss hát,
Ne fuss hát!
Fogd e teli csutorát!

Sabina moerum dióta!
Jár a kancsó szüret óta.
Mihály pap,
Mihály pap,
Legjobb rím reád: a – csap!

Et recumbit minex unda!
Alszik, mint a juhászbunda,
Minden gond,
Minden gond,
Ha a sajtó csöppet ont!

Pede incerto farebar!
Lábunk bortól tántorog már;
Nagy dolog,
Nagy dolog!
A föld csakugyan forog!

Melpomene, cinge comam!
Koszorút fejünkre, komám!
Mit babér,
Mit babér!
A bor ága többet ér!

Sercus in coelum redeas!
Élj még soká, Miska pajtás!
És igyál,
És igyál,
Míg fejed a sírba száll!

Simor András

Dante a zenében

Dante A pokol harmincadik énekében szót ejt egy furmányos férfiúról, aki – Babits fordítása szerint – „… magára vette / hogy szert tegyen a ménes csillagára, / a meghalt Buoso Donati alakját, / hogy testamentumát ő megcsinálja". E férfiú – Gianni Schicchi – ugyancsak foglalkoztatta egy időben a középkori Firenze közvéleményét. Belebújt egy gazdag rokona, az éppen megholt Buoso Donati halottas ágyába és kitűnő színészi alakítással az ő nevében végrendelkezett, orvost és jegyzőt egyaránt megtévesztvén. A hamis testamentumért, mely a rokonságnak sokkal többet juttatott, mint az eredeti végrendelet, kapta meg jutalmul Buoso Donati ménesének legszebb csillagát. Dante igazán autentikus krónikás volt, hiszen rokonságban állat a Donati-családdal, felesége, Gemma Donati ugyanis ennek a tekintélyes patrícius családnak volt a sarja.

Dante néhány verssorából évszázadokkal később sziporkázó vígopera kerekedett: Giovacchino Forzano ebből bontotta ki a Gianni Schicci című egyfelvonásos vígopera szövegkönyvét, amelyet Puccini számára írt. Zenét a mester nagy kedvvel komponált hozzá. A kis remekmű egy triptichon harmadik darabja lett.

Ám a legtöbb muzsikust nem a harmincadik, hanem az ötödik ének ihlette meg. Az, amelyben a Rimini-beli szerelmesek tragédiájáról esik szó.

Francesca da Polenta a sógorával esett szerelembe. Meg is bűnhődött érte: a fáma szerint férje, Gianciotto Malatesta olyan helyzetben találta egyszer őket, amely alkalmat adott neki arra, hogy egyetlen tördöféssel végezzen mindkettejükkel.

Paolo és Francesca szomorú története számos zeneszerzőt megihletett. Rossini Othello című operájában egy velencei gondolás barcarolaként Francesca szállóigévé vált szomorú szavait énekli: „Nincs gyötrőbb szenvedése szívünknek annál, mint örömidőnket idézni bajban." (Saját fordításom.) Többen – Fournier, Goetz, Cagnoni, Thomas, Napravnik, Rahmanyinov, ifj. Ábrányi Emil, Zandonai és Mancinelli – teljes operában dolgozták fel a Dante jóvoltából elhíresült – és megszépült – történetet. Csajkovszkij Francesca da Rimini című szimfónikus költeménye ma is slágerdarabja a nagyzenekaroknak, csakúgy, mint Liszt Danteszimfóniája, amelynek első tétele – valahol a közepe táján – szintúgy Paolo és Francesca tragikus szerelméről beszél a zene nyelvén. Ugyanakkor a harmadik ének elejét, a Pokol kapujának feliratát idéző sötét hangszín az egész tétel tónusát meghatározza.

A Pokol kapujának híres feliratából már Monteverdi is idéz La favola d'Orfeo (Orfeusz meséje) című operájában, amelyet 1607-ben mutattak be. És feltárulkozik Dante Pokla Carolyn Carlson Komédia című modern táncjátékában is, amelyhez Michel Portal szerzett zenét. Ez a mű most, a kilencvenes évek végén született.

Hadd zárjam kurta dolgozatomat a Pokol-kapu nevezetes feliratával, ezúttal is saját fordításomban:

„Rajtam jutsz át a bánat városába,
rajtam jutsz át az örök gyötrelembe,
hol vár a kárhozottak sokasága.

Alkotómat az Igazság vezette –
és létre hívott hatalma az égnek,
legmagasabb tudása, összerelme.

Nem volt előttem véges földi élet,
csupán öröklét – s örök már a létem,
ki itt belépsz, add fel minden reményed."

Ez állt a zord kapu fölött sötéten.

Baranyi Ferenc

Jókai dolgozószobájában

Krúdy Gyula Jókairól

Lassan véget ér nagy mesemondónk születésének 175., jubileumi éve. Sokan és sokféle módon megemlékeztek róla.

Kevesen tudják, hogy Krúdy Gyula Mikszáth mellett nagy és meghatározó tanítómesterének vallotta őt. Annyira tisztelte, hogy az ifjúság számára, de elsősorban leányának, Zsuzsának ajánlva „Mesemondások Jókai Mórról" címmel könyvet is jelentetett meg Jókai születése századik jubileumára, még 1925-ben.

Érdekes kép rajzolódik azokból a jellegzetes Krúdys írásokból, amelyek Jókaival foglalkoznak. Ebből gyűjtöttünk össze egy csokorra valót:

Nagy mesemondónk portréjához, életművének helyesebb, pontosabb megértéséhez, értékeléséhez szorosan hozzátartozik fegyelmezettsége és rendszeressége:

„… a mi Jókaink olyan ember volt, hogy akárhol, akármerre utazott is vagy időzött a világban, a mindennapi feladatát pontosan elvégezte, pontosabban, mint némely hivatalnok az ő irodai munkáját" – olvashatjuk Krúdy méltatását.

A '48-as szabadságharc után felesége, Laborfalvy Róza, miután menlevéllel megmentette a hatalom felelősségre vonásától, „a budai hegyek között, az Adliczer-vendéglőben" talált férje számára olyan szobácskát, ahová rejtekbe elzárta, vitt neki „szép lila tintát, jó papírost". Esténként, amit írt, azt felolvasta feleségének, mint első kritikusának – emlékezik meg Krúdy az 1910-ben papírra vetett, „A bújdosó" c. tárcájában.

„Móricz csak nevetett. Bánta is ő a munkát. Mellette volt a derék, hatalmas, szép asszony, aki abban az időben többet ért neki a mennyországnál" – zárta e szavakkal az írói pálya, a további sikerek kezdetéről ihletett kis írását. Megemlékezik arról a „Jókai és Petőfi" című írásában is, hogy nagy mesemondónk nagyon jól érezte magát a Svábhegyen. „A svábhegyi tartózkodások alatt mindenki, még a ház vénasszonyai is keresték a „pápi" kedvét. Dédelgették, dajkálták, ajnározták az öregedő költőt, mert itt nem volt szerelmes senkibe, csak a fülemüléibe, nem járt a klubba, csak a kertjébe, a szőlőcskéjébe" – találjuk a „Jókai megrakta a vincellért" című Krúdy-remekben. Mert ez a nevezetes esemény is a Svábhegyen történt: „Mikor én Jókai Mórt a svábhegyi kertjében láttam, egy nagy kampósbot volt a kezében, amilyen botot neveznek kutyaütőnek meg dióverőnek is. Semmi esetre sem poéta kezébe való, mert a költő kezében még a vándorbotot is gráciásabban képzeljük, mint a többi vándorlegényekét. Bizonyosan ezzel veri a fiatal írókat, akik rossz fát tettek a tűzre – gondoltam diákos fantáziámmal. Pedig az a nagy bot egészen más célból volt a Jókai Mór kezében… ezzel a nagy bottal verte meg a vincellérjét, amikor az részegségében járvány idején kolerát szimulált, és halálra ijesztette vele Jókai háznépét, de az egész környéket is. Köztudomás szerint Jókai Mór nem vert meg senkit életében, még gyermekkorában sem. Igen szelíd fiúcska volt minden életrajzírója szerint… De meg kellett történnie ennek a verésnek. A ház asszonyai követelték a költőtől. Asszonyok kedvéért pedig vajon mit nem tenne a gyöngeszívű poéta?"

A természetszerető Jókait is megismerhetjük Krúdytól. Egy 1925-ös dolgozatában olvashatjuk: „Se Jókai előtt, se után nem volt magyar író, aki úgy ismerte volna a természetet, a virágokat, a füveket és egyéb növényeket, mint a nagy magyar költő. Pompázatos leírásaiban lépten-nyomon találkozunk a virágok százaival…. Szenvedélyes kertész volt. Ha felkelt íróasztalától, akkor a kertbe sietett és ott tovább szőtte regényeit virágai között."

Sokszor és sok helyen írtak/írtunk arról is, hogy milyen volt, mint szőlősgazda. Szüreteiről képben, írásban is megemlékeztünk. Szüretelőit mindig szívesen meg is vendégelte. Másutt, például József főherceg alcsuti birtokán is részt vett hasonló ünnepségen, kóstolta is az alkalomra bográcsban készített finomságokat. Szakácskodott is. Erről így emlékezik meg Krúdy: „… a sok minden tudomány között, amit a kisujjában hordozott, értett a szakácsművészethez is. Sohase felejtette el senki azokat a bográcsosokat, malacpörkölteket, amelyeket Jókai saját kezűleg főzött a vendégei részére a svábhegyi szüreteken.

A költő értett a paprikás hal elkészítéséhez is, hisz eleget látta azt a balatoni halászoktól. Sója, paprikája, hagymája volt a „kamrában", volt bográcsa és tüze is. Bizony, olyan halakat sütött, főzött magányában a költő, hogy a király is megnyalta volna utána száját. Úgy aludt rá, mint a bunda. Legfeljebb egy pohár bor hiányzott a fejedelmi lakoma után, mert Jókai füredi villájában nem termesztett szőlőt. De a boritalról könnyen lemondott, mert hiszen a költő mindig csak kis mértékben élvezte Noé találmányát" – található a téli füredi alkotó napjait felidéző Krúdy-írásban. A fentiek is bizonyítják: érdekes és emberközeli képet rajzolt az ugyancsak jelesen mesélő Krúdy Gyula.

Draveczky Balázs

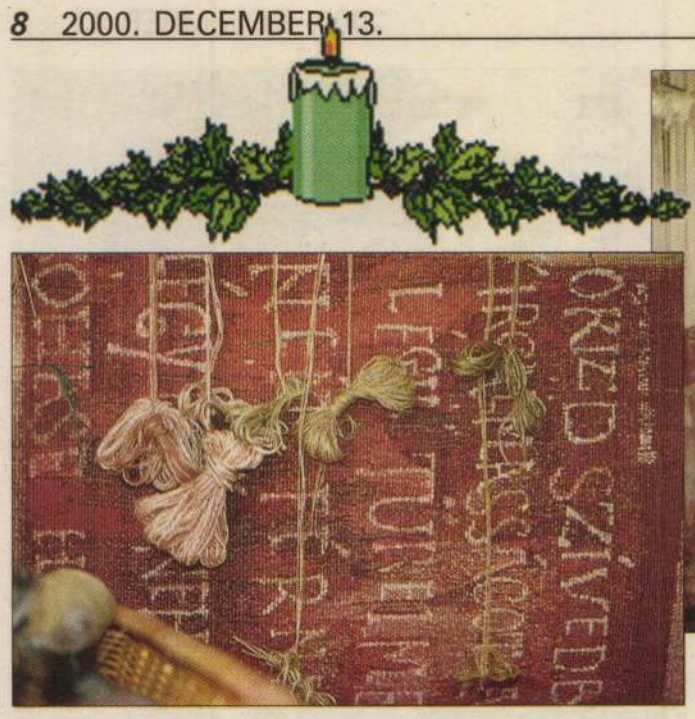

Részlet a Szent István és műve című kárpitból (balra) és a készítés egyik fázisa

Karácsony képekben

(Folytatás az 1. oldalról)

A karácsonyi művészeti és liturgikus beszélgetésben *Cséfalvay Pál* kanonok és *Dobrányi Ildikó* képzőművész vett részt.

Megkérdeztük Cséfalvay Pál kanonokot (és művészettörténészt), az Esztergomi Keresztény Múzeum igazgatóját, hogy milyen gondolatokat tud nekünk ajándékozni karácsonyra?

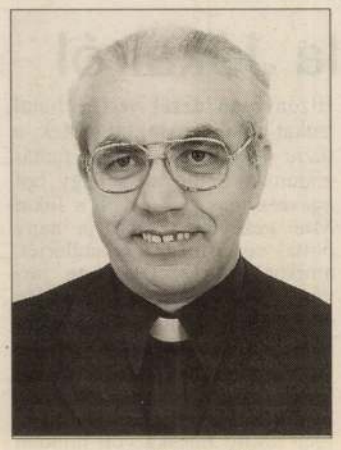

Cséfalvay Pál

– Az ókeresztény egyháznak időre volt szüksége, hogy nyugodtan gondolkozhasson Jézus emberré levésének körülményeiről. Még az üldözések alatt fellépett Árius, aki azt tanította, hogy a Názáreti Jézus nem Isten fiaként született, a János által végzett alámerítéskor szállta meg a Szentlélek, azóta Isten. Természetesen az első zsinatok ezzel a kérdéssel voltak elfoglalva, nem a betlehemi születés körülményeivel. Ennek ellenére tudunk arról, hogy jeruzsálemi keresztények a karácsony éjjelét a születés barlangjában töltötték. Reggel – útban hazafelé – a város szélén lévő feltámadás templomában is ünnepeltek. Rómában a IV. század közepe óta ünneplik. Számunkra a legbensőségesebb, hangulatában a legmelegebb napok a karácsony napjai. Hosszan, négy hétig készülünk rá adventben, vagyis az Úr várásának idejében. Felidézzük az Ószövetség Messiás várását. Olvassuk a próféták jövendöléseit. Kitakarítjuk lelkünket, éheztetjük testünket, előkészítjük az ünnepeket, vagyis lélekben ráhangolódunk a Messiás érkezésére. Az egyháznak igen nagy a tapasztalata ebben. Violaszínben tartja a liturgiát, vagyis a bűnbánatra figyelmeztet. Önkéntes böjtöket kér, hogy vezekeljünk bűneinkért. Lelki értelemben nagymosást és kivasalást kér, hogy ünnepnek érezhessük az ünnepet. Tele gyomorral, fáradtan, ünnepi hangulat nélkül nem érdemes ünnepelni, terített asztalhoz ülni.

– Mit jelent a művészettörténésznek és a papnak ez a kitüntetett ünnepsor?

– A központi élményt: Jézus istállóban történt születését, a pásztorok imádását, a bölcsek hódolatát ünnepli hangulatos énekeivel, megjeleníti festményeivel és szobraival az egyház. A pap aranyba öltözik, az angyalok énekét, a Glóriát énekli, Betlehemet állít és gyermekeit a lakásokba küldi pásztor-játékkal. Az orgona Pastorale-kat játszik, a hívek tele tüdővel fújják a Mennyből az angyal-t, a Fel nagy örömre-t, a Pásztorok, pásztorok-at. Ehhez társul a fenyőfa, az ajándékozás, a családi összejövetel, a hagyományos ételek, az örülés egymásnak.

– Mit tesz egy katolikus pap a híveiért?

– A pap tudja: ahhoz, hogy más gondtalanul átadhassa magát az ünnepnek, valakinek „csinálni" kell az ünnepet. Ügyeletes kell, aki nem fáradhat el. Úgy vagyunk, mint az igazi szülők, akik annak örülnek, ha gyermekeik örülnek. A pap akkor is ünnepel, ha a szentestén egyedül bemehet a templomba, és ott az összegondoskodott ünnepi csendben, fenyőfák illata mellett leülhet a betlehemi jászol elé, végiggondolja azokat, akiknek ünnepet csinál, azokat, akiknek valami okból nem ünnep az ünnep. Eszébe jutnak azok a családok, ahol a szülők közt elhangolódás, netán veszekedés van. Eszébe jutnak a magányos öregek, gondol azokra, akik menekülnek maguk elől, a csillogásba, a forintért vásárolt ajándékhalmazba, mert nem tudnak örülni a Legnagyobb Ajándéknak, az Istengyermeknek. Imádkozik azokért, akik lelkileg kiürültek és csak vonszolják magukat, azokért, akiknek a karácsonyból is csak az éjféli mise kell, a hangulat kell, s nem engedik magukba az Ajándékot. Átéli saját gyerekkori karácsonyait, az ünnep-esti mendikálások énekeit, a nagyszülők ajándékait osztó mindenkire-figyelését, az éjféli mise mindig megújuló, csillogó örömét. Feltelítődve, belső örömmel lép az oltárhoz az Ajándékot lehozni és osztani.

Esztergomban a Bazilikában az éjféli misén látható – a millenniumi esztendő karácsony éjszakáján – a „Szent István és műve" című kárpit. Dobrányi Ildió képzőművész e munka létrejöttének a vezetője. Őt kérdeztük, mit jelent számára a karácsony?

– Az idei karácsony számunkra rendhagyóan alakul. Krisztus

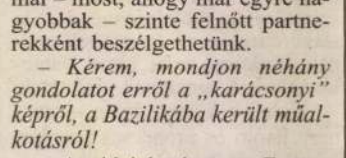

Dobrányi Ildikó

születése napja a kereszténység születésének kétezredik évfordulója. Különleges, hogy ebben az időszakban emlékezünk meg Szent István királlyá koronázásáról is. Ez az ünnepi ceremónia karácsony táján történhetett, ezer évvel ezelőtt, a decemberi napforduló körül. Azt hiszem, többedmagammal . kiváltságosnak érzem magam, hogy ezeket a nagy jelentőségű évfordulókat megélhetem. Szeretnék egy kis időt nyerni, szeretnék egyszer igazán elmélyedni ebben a több szempontból is meghatározó témakörben.

– Mit jelent egy asszony számára ez az ünnep?

– Az elmélyülés, befelé fordulás és a nő, anya szerepe főként karácsony táján teljes ellentmondás, hisz ez az időszak minden szempontból „csúcsidő" egy anya számára. A családi karácsony „megszervezése", az ünnep hangulatának megteremtése klasszikus női, anyai feladat. Persze a békés, meghitt karácsonyestét a sok fáradtsággal járó előkészületek előzik meg. Számomra az igazi öröm, ha végre egy asztalnál ülve a fiaimmal – most, ahogy már egyre nagyobbak – szinte felnőtt partnerekként beszélgethetünk.

– Kérem, mondjon néhány gondolatot erről a „karácsonyi" képről, a Bazilikába került műalkotásról!

– Az idei karácsonyt Esztergomban töltjük. Erre az időre készül el a „Szent István és műve" című millenniumi kárpit harmincnégy művész munkája nyomán. Maga a tervezés is egy folyamat volt, amíg harminckét önálló tervből egy terv született, majd abból egy falikárpit – melyet valamennyi résztvevő alkotó magáénak érez. Azt gondolom, valamennyi művész számára életre szóló élmény marad a millenniumi kárpit létrejöttének időszaka. Talán nem csak a saját nevemben beszélek, amikor azt mondom, őszintén örülök, hogy ezzel a munkával ünnepelhettük a magyar és a tágabban értelmezett millenniumot.

– A szép mű központi alakja Mária, akinek az alakja köré épül a kompozíció.

– Igen, az ő öltözékét is meghatározott kánonok szabályozzák. Ezen az ábrázoláson is ruhája világos rózsaszínű. Ezúttal Mária ihletője a vizsolyi falikép Köpenyes Madonnája.

Az írás elejének ikonográfiai szempontjai eligazításokat adnak az olvasónak a karácsonyi képek, ábrázolások megértéséhez, amelyeknek értelmezése fontos és érdekes. Az ünnepkör misztériuma Vízkeresztig tart.

Jóry Judit
művészettörténész

Részlet a Szent István és műve című kárpitból

Karácsonyfáról, szaloncukorról, bejgliről

Báró Podmaniczky Frigyest (1824-1907), a neves politikust és írót találóan és megérdemelten nevezték tréfásan „Budapest vőlegényé"-nek. Mint a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke 1873 és 1905 között nagyon sokat tett Budapest európaizálódásáért, kulturálódásáért, a széles körben és külföldön is elismert fejlődéséért. Naplója, jegyzetei és úti beszámolói számos, a főváros, de a művelődés történetében is kevéssé ismert adattal, dokumentummal gazdagítják tudásunkat. Így pl. az ő leírása alapján értesülünk (de más források is megerősítik), hogy édesanyja hazájából, német földről érkezett hozzánk a XIX. század első harmadában a karácsonyfa állításának szokása. (Lehet, hogy már Mária Terézia korában kezdődhetett jelentkezése, de erről eddig hiteles bizonyíték nem került elő!) Podmaniczky visszaemlékezése szerint édesanyja az elsők között honosította meg nálunk ezt a szép jelképet. A XIX. század húszas évei végétől a faállítást az ismerősök már utánozni is kezdték.

Német forrásokból tudjuk, hogy a XVI. századtól területünkön szokás volt a családtagok mellett parasztjaikat és béreseiket is megajándékozni Karácsony ünnepén az ún. „Christbaum" (=tükörfordításban Krisztusfa) alatt…

A soproni levéltárban található Szekrényessy Józsefné Schlachta Etelka reformkori naplója. A következőket jegyezte fel 1842. december 24-ről, ami akkor szombatra esett:

Ismerőseikkel, rokonaikkal együtt ünnepelték Karácsony Estjét: „Midőn beléptünk a szobába, az asztal közepén felállított fa, naranccsal és cukorral ékítve már teljes fénnyel ragyog a kis gyertyácskáitól körözve." A naplóíró megjegyzi, hogy a társaságukban lévő menyasszonynak állították a „Krisztusfát" (ő is így írta), és ezért is volt található alatta a házasságkötés utáni időhöz szükséges sok hasznos ajándék: pl. lepedők, kendők, zsebkendők, főkötők, neglizsé, tintatartó és sok más praktikus holmi.

Az idézet is bizonyítja, de más szöveggel is megerősíti: „aranyozott diók, (vannak rajta), s tán a cukortekercseket nem ismered?" – kérdi az egyik, a karácsonyfát bámuló kisgyerektől. Így biztos, hogy már azidőben is került a fára díszítésül szaloncukor!

Dokumentumaink tanúskodnak, hogy a reformkorban, de különösen a század közepétől a karácsonyfára gyümölcsöket, aszalt különlegességeket, mézesbábokat, süteményeket, tojáshabból készített figurákat, papírból kivágott ékességeket akasztottak. A diót, almát, ritkábban szőlőt, mielőtt a fára került, bearanyozták! A fát megvilágító apró viaszgyertyák szokása is erre az időre tehető. Ennek a kornak kedvelt, tea mellé, de karácsonyfára is aggatott apró süteménye volt a mára már teljesen elfelejtett ún. pasziánsz és a különböző kekszteszta-félékből formázott emberi és állati figurák.

Először karácsony előtti családi munka volt a szaloncukor-készítés. Jókaitól ismerjük, hogy a hatvanas évektől ilyennel rendszeresen foglalkoztak náluk. Ezzel díszítették a karácsonyfájukat. Kezdetben nádcukorral és mézzel főzött golyócskákat, egyszerű cukorkaféleségeket, kakaós készítményeket burkoltak színes selyempapír-darabkákba. Később bevonták csillogó sztaniollal. A cukorkagyárak tömegtermelése előtt a szaloncukrot és a fára kívánkozó édességeket cukrászaink kezdték előbb csak megrendelésre, később ünnep előtti árusításra készíteni. Ránk maradt régi selyempapír-rojtozó és sztaniolvágó gép is, melyeket a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum őriz. Hajdanvolt híres cukrászdákban az inasok dolga volt működtetésük. S az is, hogy az elkészült megrendeléseket időre kiszállítsák a házakhoz.

A XIX. század végétől a papírgyárak közel 1000(!) fajta sztaniolpapírból biztosítottak választékot a megfelelő díszítéshez. A cukrászok magukrajzolta színes mintakönyvek alapján a kívánt formájúra, burkolatúra és díszítésűre készítették megrendelőiknek. Az igényes cukrászdák a dobozokat, papírburkolatot, de még a csomagolóanyagokat is biztosították vásárlóiknak! (Némelyikét neves grafikusok, iparművészek tervezték!)

A századfordulótól megindult a cukorka- és csokoládé-gyárak tömegtermelése. A háziasszonyok először idegenkedtek a gyári készítményektől, de a fokozatosan javuló minőség, az egyre elegánsabb csomagolás, a széles körű választék és a cukrászdák árainál kedvezőbb kínálat és ár gyorsan tömeges érdeklődést eredményezett. A cukrászdák a későbbiekben már csak a szabad kézzel formázott, egyedi és különleges (gyümölcskocsonyás, zselés, marcipános stb.) szaloncukrokat készítették és kínálták.

A világháborúk miatti elszegényedések, de a gazdasági válságok is arra kényszerítették a családokat, hogy saját szükségletükre házilag maguk állítsanak elő karácsonyfadíszeket, fára függeszthető édességeket, szaloncukrot is. Újra divatba jöttek a mézes készítmények, a tojáshabbal gyártott díszek, de formáltak krumplicukorból, aszalt gyümölcsök felhasználásával, melasszal és mézzel édesített figurákat, édességeket. Töltelékül sütőtök, babpüré, sárgarépa és a fantáziaszülte ezerféle ügyeskedés szolgált…

A múlt század második felétől terjedt el mind a családi, mind a vendéglátóhelyek karácsonyi (ünnepi) kínálatában a bajor-osztrák eredetű diós-mákos kalács, más néven a bejgli kínálata. (Érdekes, hogy a századfordulón a Szepességben még több helyen az efféle süteményeket mákos, diós, lekváros vagy gesztenyés hajtványoknak nevezték. Már akkor is különböző alakú karácsonyi sütemények készültek: volt hajtogatott, patkó alakú és tekercses forma egyaránt. Pozsony környékén pl. inkább a kifliformát, a dél-nyugati országrészben a tekercseltet kedvelték.)

A vendéglátásban a karácsonyi süteményeket, így a bejglit is elsősorban jónevű cukrászmesterek készítették. Különösen híresek voltak közöttük a pozsonyi mesterek. (Az ízletes különlegességekért még Budapestről is szívesen ellátogattak Pozsonyba a karácsonyi finomságok ínyencei.) A század elején pl. Mayer Lénárd sokat tett a régi idők receptjei alapján készíthető édességek újbóli népszerűsítéséért. „A Szakács" c. szakmai újság egyik I. világháború alatti számában közreadta annak a pozsonyi patkónak a készítési módját, amely még 1808-ból maradt ránk. Azidőtájt a pozsonyi, a promenád környékén dolgozó Scheiermann cukrászda messzehíres kínálata szolgált neki mintául:

Valódi pozsonyi patkó

„Kellékek: 112 deka liszt, 35 deka sertészsír, 64 deka porcukor, 3 deka élesztő, fél liter tej, 50 deka feltört dió, 50 deka darált mák, 2 deka fahéj, 3 czitrom, 2 narancs, só.

Készítés: A nyújtódeszkán a 112 deka lisztet és 35 deka sertészsírt lemorzsoljuk és 3 deka élesztőt (a mit előbb tejben kelni hagyunk), parányi só és langyos tejes kemény rétes tésztává gyúrunk. 4 részre osztjuk. Egy-egy részt czipóba formázzuk, és fél óráig kelni hagyjuk. 30-30 deka czukrot 4-4 deci vízzel sziruppá főzünk, 1-1 deka fahéj, 1 ½-1 ½ czitrom, 1-1 narancshéját reszelve, a tűzön pörköljük. Kevés tej és zsemlyemorzsával sűrítjük, felébe a diót, másik felébe a mákot keverjük, és hidegre tesszük. A fenti négy czipó-tésztát késvastagságra kinyújtjuk, a töltelékkel megtöltjük, patkóformára alakítjuk, a ha megkeltek, megkent papíroson tojássárgával megkenve kisütjük."

A sok évtizedes népi szokások majd mindent megmagyaráznak, hogyan alakultak jeles ünnepeinken kedvelt édességeinkké pl. a mákkal töltöttek. Régen pl. a molnár mákot hintett a szalma közé, hogy a következő évben nagyobb legyen a termés, és sokan keressék, akik nála akarnak a gabonájukból lisztet őrletni. Ugyanígy egyes helyeken mákot hintettek a baromfi-népség ételébe azért, hogy több legyen a tojás.

A bejgli fortélyai is igen fontosak: *„készüljön bár omlós avagy egyszerű kelt tésztából, legyen tölteléke dúsabb vagy soványabb, mindig büszkesége a ház asszonyának. Akkor is, ha nem ő maga készítette, cukrásztól hozta."* Így fogalmazta meg két világháború közötti híres szakácskönyvben (aminek ebben az évben jelent meg teljes és hiteles új kiadása) az „Ínyesmester". Ő nem más, mint a 125 éve született Magyar Elek, a kor népszerű gasztronómusa és szakírója! A századfordulótól ugyanis nemcsak a háziasszonyok, de Budapesten ugyanúgy, mint vidéken jeles cukrászok azzal is versengtek: ki tud sütni porhanyósabb, ízesebb, kevésbé kiszáradó, különleges aromájú töltelékkel kalácsot, bejglit, kiflit vagy patkót. S hogy némelyikük milyen sikerrel dolgozott, annak bizonyságául álljon itt a hiteles krónikás, az „Ínyesmester" néhány sora:

„Nekem például a karácsonyinál sokkal jobban ízlett a diós patkó április végén, amikor rendszerint Pozsonyba utaztam lóversenyekre, és soha el nem mulasztottam, hogy jókora csomag diós süteményt ne hozzak magammal Wendlertől, a nagyhírű bejglisütőmestertől. Wendler boltja ott volt a színház közelében, a Palugyay féle Zöldfával (Palugyay Pozsony Pilvaxa volt) szemben, hol akkoriban Sovánka Nándor muzsikált, és a különös, jellegzetes formájú pozsonyi patkóval mindig nagy sikerem volt itthon hölgyismerőseim körében."

Kedves olvasóinkat meglepjük azzal a leírással is, ahogyan a „Ínyesmester" ajánlotta a háziasszonyoknak a pozsonyi dióskalács elkészítését. Ő a Scheiermann féle készítési módot fejlesztette tovább, és egyszerűsítette:

„50 deka lisztből, 25 deka vajból, 5 deka porcukorból, 2 egész tojásból és 3 sárgájából, 3 deka, kevés hideg tejjel elkevert élesztőből és egy csipet sóból nem túl kemény, de nem is túl lágy tésztát gyúrunk és jó erősen kidolgozzuk. Annyi részre osztjuk, ahány rudat vagy patkót csinálunk és kis cipóformákat alakítunk belőlük. Ezeket pár perc múlva vékonyra kinyújtjuk és megtöltjük a következő töltelékkel: ¼ kiló cukorból és 3-4 deci vízből szirupot főzünk, mikor kihűlt, belekeverünk 30 deka őrölt diót, 20 deka finom morzsát, ½ citrom reszelt héját, 8 deka mazsolát és kevés törött fahéjat. A megtöltött és összecsavart tésztákat patkó alakúra formáljuk, megkent tepsibe rakjuk és tojással megkenjük. Hűvös helyre tesszük és fél-egy óra múlva újra megkenjük. Ezután pihentetjük fél óra hosszat. Lassan sütjük."

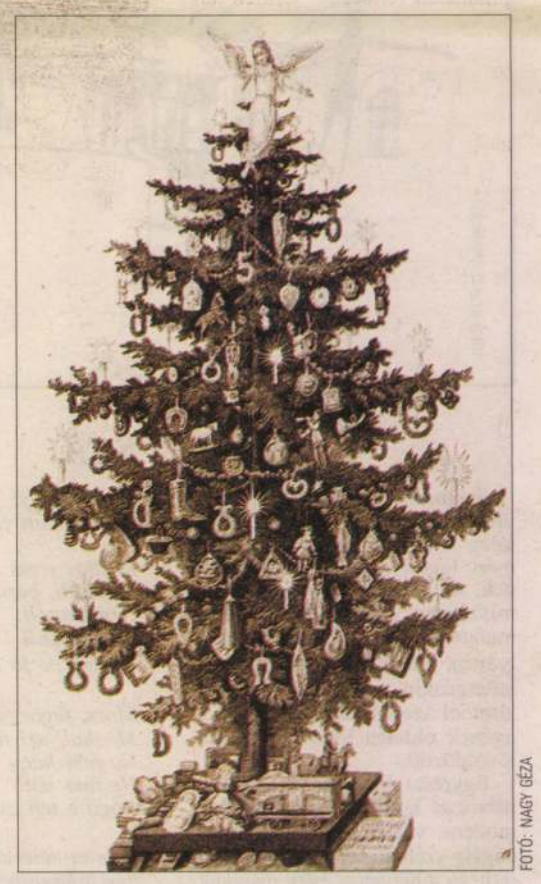

FOTÓ: NAGY GÉZA

XIX. század végi karácsonyfa, alatta jellegzetes korabeli ajándékok

Befejezésül pedig egy régi, délvidéki, igen finom és olcsó karácsonyi sütemény leírását adjuk, melynek különféle változatait ma is kínálják a Bácskában:

Túrós párna

Hozzávalók: 20 deka tehéntúró, 4 tojás, só, 4 evőkanál liszt, savanykás (egres, ribiszke, vagy áfonya) lekvár, vagy füstöltsajtos, sós-vajas krém.

Az áttört tehéntúrót simára keverjük 4 tojás sárgájával. Gyengén megsózzuk. Hozzáadjuk a tojások fehérjéből vert kemény habot. Megszórjuk a 4 evőkanál liszttel, és óvatosan kevergetjük úgy, hogy a massza ne törődjön össze. Zsiradékba mártott kanállal kis párnákat (fánkokat) szaggatunk. A tükörtojás-sütőben kevés zsiradékon ropogósra kisütjük. Kisülés után kettőt-kettőt savanykás lekvárral vagy sajtos-vajas krémmel összeragasztjuk. Előbbit porcukorral hintjük. Melegen kell tálalni!

(Draveczky)

MKK

Tájékoztatjuk Tisztelt Partnereinket,

hogy az 1999. október 25. napjától 30. napjáig

megjelent hirdetésünktől

eltérően, székhelyünk továbbra is:

1145 Budapest, Jávor u. 13.

A változás időpontjáról külön hirdetés útján tájékoztatjuk Önöket.

MAGYAR KÖVETELÉSKEZELŐ RT.

MKK

Médeia tükre

A Vajdaság színházi kínálatából

■ SZABÓ PALÓCZ ATTILA

Az Újvidéki Színház az idei évadot szokatlanul korán, már augusztus végén megnyitotta. *Pirandello* Hat szerep keres egy szerzőt című darabját a neves román vendégrendező, *George Ivascu* állította színpadra.

A század egyik legjelentősebb drámaírója meglehetősen [illegible]ka vendég a vajdasági színpadokon, ám nem ez az előadás nagyobb értéke: a valóság és fikció közötti vékony határvonalat vizsgálgató produkció úgy színészileg, mint rendezői koncepció szempontjából maximálisan letisztult, kifinomult darabot eredményezett. A színházi fikció és a valós élet realitásának ütközéséből adódóan drámai konfliktust a rendező aprólékos, hosszan tartó felvezetéssel csúcsosítja ki, s ebben a társulat kiváló színészei (elsősorban *Balázs Áront*, *Szorcsik Krisztát* és *László Sándort* kell megemlíteni) maximálisan a rendelkezésére állnak. A komikus, esetenként önironikus, a valódi társulati életre, korábbi produkciókra vissza-visszautalgató mozzanatok mind-mind az erőteljes drámai végkifejletet készítik elő, mely az utolsó jelenet pisztolylövésében teljesedik ki. Nem öncélú, mindenképpen megrázó előadással rukkolt elő az Újvidéki Színház megfiatalodott, lendületes társulata, s csak remélni lehet, hogy az évad további nagyszínpadi produkciói is képesek lesznek felvenni a versenyt az évadnyitó alkotással.

Az Újvidéki Színház második produkciója *Végel László* Médeia tükre című monodrámája, amely tulajdonképpen a magyarországi közönség számára sem ismeretlen ifjú művésznő, *Krizsán Szilvia* diploma-előadása is volt egyben. A magyar nyelvű folyamtársával, a sokoldalú (a zeneszerzői munkát is felvállaló) *Mezei Kingával* közösen állította színpadra. A számtalan változatban feldolgozott mitikus történet ezúttal Médeiát színésznőként ábrázolja, akinek sorsa egybefonódik legnagyobb szerepével, Médeia-alakításával. Az etikai kérdéseket boncolgató, öregedő színésznő saját (meg nem született) lányának próbálja bebizonyítani ártatlanságát, igyekszik igazolni tehetetlenségét.

A két színésznő magával ragadó, szenvedélyes, feszültségekkel terhes, pontos, kiforrott játéka hatásos, izgalmas produkciót hozott létre, mely többszörösen túlszárnyalja a leírt szöveg adottságait.

A Szabadkai Népszínház már több évadban műsorra tűzött, ám eddig anyagi okokból elő nem adott darabbal, a *Csáth Géza* által írt, töredékként fennmaradt drámával, *Zách Klára* történetével nyitotta meg október közepén a szezont. A grandiózus produkciót *Hernyák György* rendezte. A történet közismert: *Zách Feliciánt Károly Róbert* király *Csák Máté* seregeiből édesgeti magához, majd lánya elvileg udvarhölgyként, gyakorlatilag túszként a királyi udvarba kerül. A szép Klárára a királyné öccse vet szemet. Amikor ezt a hirtelen haragú magyar nagyúr megtudja, merényletet kísérel meg a király és annak háza népe ellen. Károly Róbert bosszúképpen Zách egész családját kiirtja.

Mindent összevetve úgy tűnik, a két vajdasági magyar társulat az elmúlt évek letargiája után ismét éledezni kezdett. Az ezen az őszön bemutatott produkcióik mindenesetre táplálják a reményt, hogy az egyre lehetetlenebb körülmények közepette is lesz ismét színvonalas színhá-

Kárpit a millenniumra

Magyar gobelin Belgiumban

■ P. SZABÓ ERNŐ

A legszebb középkori templomok, uralkodói, főúri paloták dísze volt valamikor a szövött falikárpit, a gobelin. Az újat kereső XIX–XX. század sokáig nem tudott mit kezdeni a műfajjal, az utóbbi évtizedben azonban mintha újra reneszánszát élné. Képviselői egyre gyakrabban mutatják be műveiket, sőt az utóbbi években egyesületbe tömörültek.

– Az egyesület, amelynek ma hetvenegy, itthon és külföldön élő tagja van – mondja *Dobrányi Ildikó* textilművész, a Magyar Kárpitművészek Egyesületének elnöke – 1996-ban alakult meg, két ok miatt. Egyrészt, hogy könnyebben szervezhessük a nagy, közös vállalkozást, a millecentenáriumra készített Kárpit határok nélkül mű megszövését. Másrészt azért, mert csak jogi személyként vehettük át azokat a szövőszékeket – két hétméteres, egy ötméteres szövőszék és a fonaltartó szekrények –, amelyek valamikor az Iparművészeti Vállalat kárpitszövő műhelyében álltak. Míg a vállalat csődbe nem ment, több helyen működött ez a műhely, az én gyerekkoromban például az Úri utcában. Utoljára Erzsébeten volt; mi daruval emeltettük be a szövőszékeket a Magyar Kultúra Házába, ahol a magyar kárpitművészek munka- és kiállítási központját szeretnénk kialakítani.

– Hogy milyen jó a magyar kárpitművészet nemzetközi megítélése, azt az is jelzi, hogy képviselői meghívást kaptak az Europalia rendezvénysorozatába. Mons-ban állítottak ki, Flandriában, a gobelin hazájában.

– Mons maga nem volt igazán jelentős központ, a közeli Tournai azonban igen. A vendéglátók eredetileg három embert akartak meghívni, végül kilenc művész – *Baráth Hajnal*, *Dobrányi Ildikó*, *Hauser Beáta*, *Hegyi Ibolya*, *Kókay Kriszta*, *Olajos György*, *Pápai Lívia*, *Polgár Rózsa*, *Solti Gizella* – munkái utaztak, hogy némi áttekintést adhassunk a mai magyar kárpitművészetről. A kiállítás helyszíne egy valamikori vízmű volt: századfordulós, kétszintes tér, három nagyobb egységgel. Ez az elrendezés lehetővé tette, hogy a kárpitok *Samu Géza* plasztikái társaságában kerüljenek közönség elé.

– Hogyan fogadta a tárlatot a közönség és a sajtó?

– A kiállítás megnyitójának másnapján hazautaztunk, így csak szembe mondott dicséreteket kaptunk. A magyar gobelinművészet szempontjából nem mellékes viszont, hogy Tourni-ban meglátogattuk a textilművészeti alapítványt, s kiderült: a textilfestő műhelytől rendelhetünk fonalat. Itthon ugyanis szinte lehetetlen megfelelő gyapjúfonalat találni, egyetlen festőműhely dolgozik. Belgiumban minden van – csak meg kell tudni fizetni.

– Márpedig mostanában az egyesületnek igencsak jó minőségű anyagra lesz szüksége, hiszen újabb nagy vállalkozásba kezdett. Három évvel ezelőtt negyvenhatan, külön-külön dolgozva készítették a millecentenáriumi kárpitot. Mit tudhatunk az úgynevezett millenniumi kárpitról?

– Azt például, hogy 18 négyzetméteres lesz egészen bizonyosan, mert az esztergomi Keresztény Múzeum igényére szőjük, ott szeretnénk állandó jelleggel bemutatni. Kezdetben arról volt szó, hogy az esztergomi bazilika Szent István-kápolnájába kerül. A tervek egy Aurillac-ba szóló kiállítási meghívásból indultak el: ott született ugyanis *II. Szilveszter* pápa, akitől *Szent István* a koronát elfogadta. Erre a munkára azonban nem mutatkozott olyan igény, amely támogatásban is megnyilvánult volna, a Szent Istvánhoz kapcsolódóra azonban igen: terveinket a millenniumi kormánybiztosság is támogatja.

Hauser Beáta: Repülés

– Milyen fázisban van jelenleg a munka?

– Majdnem egy éve foglalkozunk az előkészítéssel, gyűjtjük a dokumentumokat, motívumokat. A mintegy harminc fő, aki részt vesz a munkában, ezúttal közösen dolgozik, pontosabban az első egyéni tervek alapján három csoporttá szerveződött. Az első csoport elsősorban a palástból indult ki, a másik inkább a Szent István életéhez kapcsolódó jelenetekből, míg a harmadik ornamentális elemekből. A napokban végül is a harmadik változat kapott zöld utat, azzal a kiegészítéssel, hogy a terv néhány pontja még alakuljon a végleges változatig. Így a kárpit közepére a Vizsolyi Madonna alakja kerül, látni lehet *Mihály*, *Gábriel* főangyal alakját, *Szent Kozmát* és *Damiánt*, alul Szent István életének jeleneteit, a róla szóló Esztergomi zsolozsma vagy az Intelmek szövegétől kísérve.

– Augusztus 20-ra nyilván el kell készülnie a kárpitnak, s ha felszabadulnak a jelenleg még a Budapest Táncegyüttes elfoglalta helyiségek, s megindulhat a munka, nyilván el is készül. De mi lesz a műhely feladata azután?

– Rengeteg tervünk van. Szeretnénk számítógépet szerezni, hogy létrehozhassuk saját archívumunkat, 2001-re szeretnénk egy nagy kiállítást szervezni a Szépművészeti Múzeumban az európai kulturális örökség témakörében. Szeretnénk kiállításokat szervezni a műhelyben is, hogy ne csak munkahely, de igazi otthon legyen a kárpitművészet számára.

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

DOBRÁNYI ILDIKÓ

TEXTILMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITJA
TORDAY ALIZ
MŰVÉSZETI ÍRÓ
1988 ÁPRILIS 22.-ÉN 16 ÓRAKOR
BUDAPEST, V., DOROTTYA U. 8.

NYITVA VASÁRNAP KIVÉTELÉVEL
NAPONTA 10-TŐL 18 ÓRÁIG

Dobrányi Ildikó, textiltervező-iparművész
Attalai Gábor: Minta (I. Nemzetközi Mintatriennálé)
Műcsarnok.

Dobrányi Ildikó: Emlék-mű, kollázs
és szitanyomás, plexi, 9 db
100 × 100 cm, 1987–88

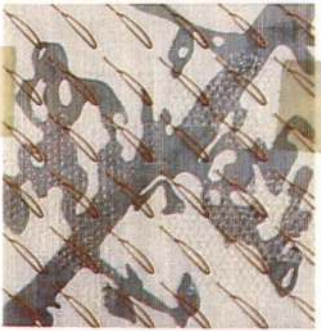

Művészet, 1989.,
4., 32-old.

Dobrányi Ildikó

2000 január 14.

Hegyvidék

Beszélgetés Dobrányi Ildikóval

A fűszál filozófiája

Dobrányi Ildikó egyik legfontosabb munkája, a Nomád szőnyeg jelenleg Párizsban látható. A szál művészete-Printemps 2000 című biennálén. Korábban a belgiumi Európálián szerepelt. A Mons városában rendezett, kortárs magyar kárpitokat és Samu Géza szobrait bemutató kiállítás szervezésében is komoly szerepe volt. Szervező képességét az MKE, Magyar Kárpitművészek Egyesületén belül elért eredmények is bizonyítják, amelynek elnöke. Francia Intézetbeli önálló kiállítása, az Opera páratlanul bensőséges közegében létrejött megmutatkozása erős visszhangot váltott ki a szakmában. Számos kiállítás létrehozója, jelenleg a Szépművészeti Múzeumban rendezendő „Kárpit" című millenniumi nemzetközi kiállítás szervezésén dolgozik.

– Munkáit tekintve úgy látom, hogy az Ön számára nagyon fontos a természet. Műveinek nagy részén a természet egy-egy eleme látható – s a címek beszédesek: Az élő természet emlékműve, Fű vagy a Részlet I. és Részlet II. – dúslombú fák részletei.

– Egyszer eszembe jutott, hogy színlátásunk is maga a természet csodája – s a színeket az ember először a természetben fedezhette fel. Ebben az időben kezdtem el falombot ábrázolni a három alapszín segítségével, csíkraszter felbontással. Ezek a felbontott lombrészletek optikai hatás segítségével, távolabbról szemlélve, a néző látása által tárgyiasulnak képpé. A lomb ezeken a munkákon a természet általam kiválasztott szimbóluma.

– Kerületünkhöz 18 éves kora óta kötődik, de a II. kerületben dolgozik. Mindkét helyen a növények gondozásában, ültetésében maga is részt vesz. Azt hiszem lételeme a természetközeliség. A Fűsorozatok is ezt bizonyítják.

– E lábunk alatt lapuló, apró, sokszor figyelemre sem méltatott növényzet (természeti részlet) számomra titkok, csodák tárháza. Az első sorozatnál a fény-árnyék kontraszt izgatott. A második sorozat az elmúlás-megújulás gondolatkörének jegyében jött létre. A harmadik sorozatban komplementer színek használatával arra a feszültségre próbáltam utalni, amely minden élő energia indukálója, minden mozgás elindítója, gyökere. E munkáim mindegyike valóságos fűrészletek alapján készült fotografikai tervek nyomán került kivitelezésre.

– 1998-ban a Magyar Szalon Műcsarnok-beli kiállításán Nomád szőnyeg című kárpitja a Környezetvédelmi Minisztérium díját kapta. Mit jelent Önnek a „nomád" szó, a nomád életérzés – és az utazás?

– Ez a munkám a honfoglalás ezerszázadik évfordulója tiszteletére készült. Vörös mező középpontjában egy ló zöld körvonalai láthatók, s az egész felületet raszterszerűen borítja a „selyem fű". Az a sejtésem, hogy elődeink erejüket természetközeliségükből merítették. Egyek voltak a tájjal, amelyben éltek s az élőlényekkel, akik környezetükben voltak. Lehet, hogy ennek az erőnek az átöröklődése mentette meg ezt a népet oly sokszor a történelem folyamán? A nomád lét eredendő ártatlanságából következően – mint tudjuk – ezek a népek értetlenül álltak a földtulajdon fogalma előtt – hiszen övék volt az egész földgolyó. Én is kicsit „nomádnak" érzem magam. Szeretek utazni, ha tehetem. Kíváncsi természet lévén, belekóstolni más népek, tájak kultúrájába számomra mindig nagy élmény, feltöltődés. Pályám kezdetén Franciaországban töltöttem hosszabb időt. Aubussonban, egy kisvárosban, a kárpitszövés egyik „őshazájában" módomban állt tanulmányozni a szövőműhelyeket. Ez a kezdeti tanulmányút mindmáig inspiráló számomra.

– Érdekesek fekete-fehér művei. Hiszen a fekete-fehér használata korlátozza, redukálja a művi megoldások lehetőségét. Ez a korlátozás, fékezés egyben felhívás a meglepő megoldásokra. Igen szépek a fekete-fehér fűzuhatagok.

– A fekete s fehér használatáról fokozatosan áttértem a három alapszín (piros, sárga, kék) alkalmazására. Érdekeltek a felület tagolásának arányai, színek és arányok különféle ritmusának kialakítása – s maga a ritmus, mely minden életet áthat, és egy láncra fűz az univerzummal. A ritmus minden műalkotás igen fontos alkotó eleme.

fokáról, intenzitásáról és a színbontásról is, nagy alapossággal, mintha vele hasonszőrű felnőttekkel lenne dolga. Persze én egy kukkot sem értettem az egészből. Azután, ahogy több év eltelt, sokszor észrevettem, hogy „összeállt a kép", vagyis kezdtem a tőle hallott dolgokat felismerni és időnként megérteni.

– Visszakanyarodva a kiállításokhoz, gondolom, a párizsi Biennálét más kiállítások is követik majd.

– Közös tervünk egy reprezentatív kiállítás 2001-ben Franciaországban. Az MKE alkotóműhelyének létrejötte a Budai Várban fontos állomása pályámnak. Sok időt, energiát fordítottam arra, hogy ez a műhely létrejöhessen. Nagy öröm számomra, hogy végül segítőkész kollégák és elsősorban a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Magyar Kultúra Alapítvány Kuratóriuma támogatásának köszönhetően a műhely megvalósulhatott.

– Hogyan tud dolgozni, tervezni, kivitelezni ennyi munka, közéleti tevékenység mellett?

– Nehezen. Remélem, hogy amint lesz arra is idő, hogy a saját munkámmal foglalkozzam, elkezdődik a *Szent István és műve* című millenniumi kárpit szövése is. A mű, elkészülte után az esztergomi Keresztény Múzeum-

Nomád szőnyeg

– Úgy tudom a színek és a zene meghatározó nyomokat hagytak gyermekkori emlékeiben.

– Édesapám, *Dobrányi Géza* fiatal vegyészként a színes filmmel és a színes fényképezéssel kezdett foglalkozni. Akkoriban ez egy egészen új területe volt a filmgyártásnak és a fényképezésnek – a vegyészetnek is. Jó adag művészi érzék volt benne, amit szemérmes ember lévén gondosan titkolt. Például: *Homoky Nagy István* barátja és munkatársa volt, az első természetrajz filmeket együtt csinálták. Többször derékig állt a Kisbalatonban és fényképezte a gázlómadarakat. Később, mikor már nemzetközileg elismert szakember lett, akkor is órákig tudott „lesni" egy madarat, kisebb állatot vagy egyszerűen csak azt, hogyan változik egy árnyék. Persze mindezt szigorúan valamilyen technikai szempontból közelítve meg. Több mint ötszáz hanglemezből álló gyűjteményében egy-egy zenekari mű többféle előadásban szerepelt, más-más színvonalú felvételeken. A különbözőségeket megvitatta velünk – akik akkor alig értettünk valamit az egészből. Sokszor beszélt a színek hőba kerül. A szőnyeg egyik részét én szövöm, éppúgy mint másik 32 művésztársam. A kárpit kivitelezési munkálatait bárki figyelemmel kísérheti majd a Budavári Műhelyben (Budapest I., Szentháromság tér 6.), a Magyar Kultúra Alapítvány házában.

– A kollektivitás, a közös munka szinte utópiának tűnik, mégis úgy érzem, hogy ez a kultúrateremtő magatartás a következő évezred művészetének egyik megoldása lehetne, a szuverenitás és a magányos megoldások mellett.

– Osztom véleményét. Szeretem a magányos, elmélyült munkát – de érdekes váltogatni a módszereket és jó másokkal együtt dolgozni, s egy egészséges „dialógusban" együtt tervezni, szőni. Műhelyünkben próbálunk helyet biztosítani a minden kényszertől mentes, természetes, művészek közötti véleménycserének és kapcsolatteremtésnek, s ugyanakkor szeretnénk a közönséggel is „napi" kapcsolatba kerülni. Véleményünk szerint a művészeti közéletet „élővé" kell tenni és egyáltalán meg kell teremteni – a műhely létrehozása is egy lépés ezen az úton, a magunk területén.

Jóry Judit

FOTÓ: JANZSÓ TAMÁS

„... de mit is falazzam tovább a köntört..."

Margittai Neumann János feltámadása

Napfény-életű ember volt már ifjúnak is, csupa derű és szárnyas fantázia, játékos szókellés, de valami kikezdhetetlen harmónia együtt. Fennmaradt diákkori leveleit olvasgatom, az egyikben még a fasori Evangélikus Gimnázium maturandusaként kimenti magát a barátjának, hogy nem tud ott lenni a megbeszélt találkozón egy kisebb műtétje miatt, amin átesett. „De mit is falazzam tovább a köntört"... nekirugaszkodással tér a lényegre utóbb. Minden sora irodalmi igényességű, amint osztályzatai is jelesek, az érettségi bizonyítványa is az, ami után felgyorsul élete iramlása. Majdnem egyidőben kezdi tanulmányait Budapesten és Zürichben, idehaza matematikai doktorátust, külföldön mérnöki diplomát szerez. Bankár édesapja, aki egyike azoknak, akik a 20. század elején megteremtették az ország gazdasági fejlődésének pénzügyi fedezetét, János fia továbbtanulását is finanszírozza. Arra is telik neki, hogy nemesi címet kapjon-vegyen a királytól, amit utódai használtak is.

Mindinkább János a büszkeség a családban, méltán. Két diplomával a zsebében hosszabb időn át Göttingában, a Matematikai Intézetben tökéletesíti tudását. A várost a matematika „fővárosának" nevezték. A hitleri fasizmus hatalomra kerülése után azonban több tudóstársával együtt Neumann is Amerikába emigrált. A 23 éves korában Berlinben már egyetemi tanár zseni Princetonba került, ahol rövidesen ő lett a valaha kinevezett legfiatalabb professzor mind a mai napig. Ezt és még valahány tényt, adatot *Kovács Győző*nek, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság volt főtitkárának publikációiból ismerem, melyekhez főként *Szabó István*, a Budapesti Evangélikus Gimnázium házi „múzeumának" őre és gyarapítója segítsége révén jutottam hozzá. A gimnázium három későbbi Nobel-díjast adott a nagyvilágnak. A róluk szóló dokumentumokat szívesen fogadja, gyűjti, minthogy kevéssé ismeri saját nevelésű óriásainak további életútját.

Mert most aztán minden újra rendkívül időszerűvé vált, amire Neumann és társai az életüket tették fel. Ős-számítógépük, amit nem is szabadalmaztattak, mondván, ez az emberiség „közös kincse", újabb és újabb változatai árasztják el a világot, az elektronika és informatika tudománya gyökerestől megváltoztatja gondolkodásunkat, életrendünket, felfogásunkat a világ dolgairól, helyünket a Glóbuszon. Már tudjuk és ezt nekik köszönhetjük, hogy „a természet megnyilvánulásai között létezik egy olyan egyesítő erő, amit mi itt a Földön nem érthetünk meg teljesen, azonban megpróbálhatjuk a rendelkezésünkre álló eszközökkel magyarázni. Neumann ezt tette. Magyarázta az atomok szerkezetét a kvantummechanika eszközeivel, az időjárási jelenségeket a numerikus meteorológia segítségével, a központi idegrendszer működését a számítógépek logikájának analógiája útján. A genetika, az öröklés titkait az önmagukat újraalkotó automaták elméletével...„ (Beszédrészlet, tartotta a fivér, *Miklós* hazalátogatásakor, 1989-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen.) De térjünk vissza a kezdetek folytatásához.

A II. világháború kitörése után János főleg emigráns tudóstársaival együtt Los Alamosba került az úgynevezett Manhattan-terv végrehajtására. Ennek célja az volt, hogy megelőzzék a németeket az atombomba elkészítésében, ami sikerült is, mint tudjuk. Az első atombomba kísérleti felrobbantásakor, lelkesedésükben meggondolatlanul, többen a tudósok közül kirohantak fényképezni. Állítólag ő is köztük volt. Radioaktív por került a tüdejébe. Korai halálát ez okozta: a tüdőrák.

1956-ban már csak egy éve van hátra, amikor Einsenhower elnök átadja neki az egyik legrangosabb amerikai kitüntetést, a Freedom Medal-t. Így köszöni meg: „Bárcsak elég sokáig itt maradhatnék, hogy ezt a megtiszteltetést kiérdemeljem." Az elnök válasza: „Hát persze, még sokáig velünk lesz, hiszen szükségünk van Önre..." Egy év múlva temették a princetoni temetőben. Évtizedekkel később Kovács Győző kutatta föl a sírját, amelyet – a temetőőr tanúsága szerint – egyetlen látogató se keresett fel a temetés óta. Ötvennégy évet élt.

De hiszen itt marad velünk!

A napokban végigjártam az INFO 2000 elnevezésű kiállítást, amelynek kiemelkedő sikerű külön eseménye volt a Neumann Napok rendezvénysorozata. Itt zajlott le az országos informatikai diákversenyek eredményhirdetése. Előadások hangzottak el, amelyek „civil" szemmel láttatják az információs társadalmat, a közeljövő új életformáját.

Elveszve a kiállító cégek pavilonjainak áradatában, szemtanúja lehettem a számítástechnikai vívmányok tömeges alkalmazásának, amely az élet minden területére kiterjed, meghatározóvá válik. Néhány nap múlva sor kerül a VII. Országos Neumann Kongresszusra, amelynek révén talán többet tudunk meg a Neumann tervnek nevezett kormányzati elképzelésekről, melyeknek fő célja alighanem a felzárkózás lesz az élvonalhoz, az informatika lehetőségeinek jobb kihasználása.

Vagyis rengeteg munka, hétköznapi tett. Az a sír is ott Princetonban. Haza kellene hozatni a hamvakat.

Kovács Imre

Fakuló képek között (I.)

Millennium, millecentenárium, század- és ezredforduló, ráadásul még a kerület is születésnapot ünnepel – mind megannyi jó alkalom arra, hogy újra meg újra átlapozzam azt az immár második kiadásban megjelent albumot, amely *Hegyvidéki Fotográfiák* címmel gyűjti egybe mindazt, amiről ez a táj mesélni tud. És elmerengjek azon, amit nekem üzen a múltból...

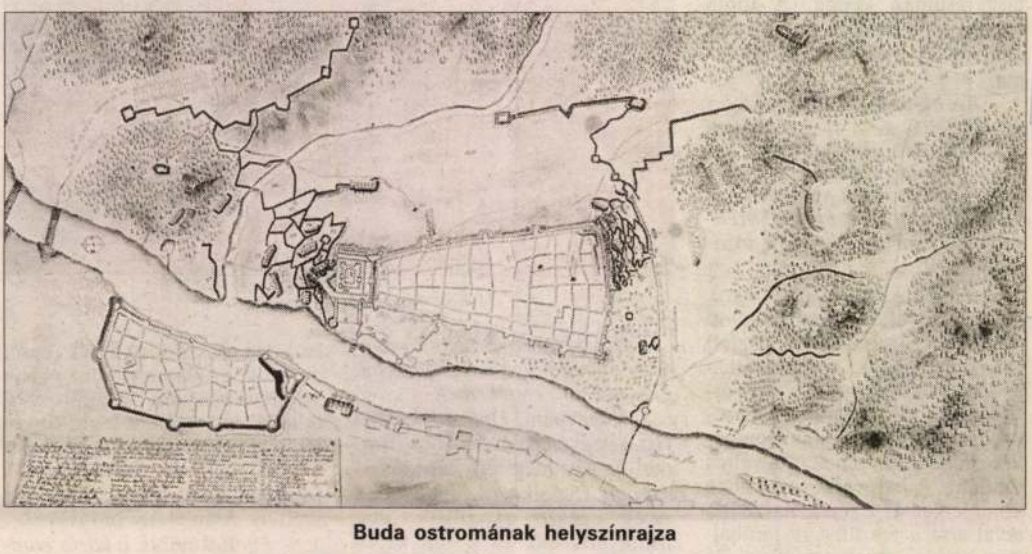

Buda ostromának helyszínrajza

De előtte még fellapozom a Budapestet régi térképeken bemutató ugyancsak pompás kiadványt: mi volt már akkor ezen a tájon?

1837. „*Carlo Pino Vasquez* gróf: Buda és Pest Szabad Királyi Városainak Tájleírása... 4 színezett és 2 színezetlen kőnyomatú lapon". A Víziváros sűrűn lakott, és már kezd benépesülni a Krisztinaváros is, de a városrész a Városmajor vonalánál kívülebbre még nem terjeszkedik. A névadó Mária Terézia leánya, Albert herceg felesége: Krisztina főhercegnő. A hegyvidék rajzán németül olvashatók a hegynevek – még nem értünk el *Döbrentei Gábor* dűlőkeresztelőjéig, de szűkebb pátriámat, az Istenhegyet már itt látom Schwabenberg néven. (Na jó, lehet, hogy Kissvábhegy az.)

Már neve van a Kék Golyó utcának (Blaue Kugel Gasse) a Városmajor utcának (Stadt Mayerhof Gasse) és az Alkotás utca elejének (Schöpfungs Gasse). Van még egy Rote Kreutz is, ez alighanem a mai Németvölgyi, Nagyenyed, Kékgolyó és Istenhegyi utak, utcák találkozása.

A Sváb-hegy egy részének felmérési térképe, 1846 már a Hegyvidéki Fotográfiák belső oldaláról is ismerős lehet. Az Istenhegy csúcsának környékét mutatja szintvonalas térkép formájában. Erdők, rétek, szőlők látszanak, és a már akkor itt volt nyaralók, köztük az is, amit később Jókai vett meg.

A budai Városmajor felmérési térképe 1858-ból ugyancsak rejt érdekességet. A katonai célokra készült helyszínrajz nagyjából a Csaba utcától az Acsády Ignác utcáig, illetve a Szilágyi Erzsébet fasortól a Városmajor utca mögötti domboldalig ábrázolja a területet. Középen még fedetlenül folydogál az Ördögárok (Teufels Graben), melyen kisebb átjárók vezetnek át. A Budáról Budakeszire (von Ofen nach Buda Kez.) vezető út (Szilágyi Erzsébet fasor) és a Városmajor utca már határozottan kiépült. Ez utóbbin külön is jelölik a Hidegvízgyógyintézetet (a későbbi Városmajori Szanatóriumot a 64. szám alatt) és a Remete fogadót, amely Görgey főhadiszállása volt, mielőtt a Zugligeti úti Laszlovszky-majorba tette volna át szálláshelyét.

A terület egy részét veteményesek, gyümölcs- és díszkertek és faiskolák foglalják el. Városszéli kirándulóhelynek is számíthatott amire a külön feltüntetett körhinta is utal. Az egyéb építményeknek nincs feltüntetett nevük, de má ide is épültek villák a XIX. század eleje óta.

Végül igen érdekes *Buda város egész területének felmérési és szabályozási térképe 1876-ból.* Megtalálni rajta az 1868-ban megnyitott Országos Tébolydát (Lipótmezőt), s a Jánoshegy is még Pozsonyi hegy néven szerepel. Már ott a fogaskerekű vasút nyomvonala, szaporodik a villák, nyaralók és fogadók száma is. A dűlőnevek mutatják Döbrentey keze nyomát, és a Csilebérc itt még helyesen, egy l-lel szerepel, mert semmi köze a bányászathoz, még az azóta eltűnt Kőbánya városrészhez sem a Mártonhegy szomszédságában. Sokkal inkább 'tündér' szavunk egy elfeledett formájához.

Ilyenekről beszélnek a térképek, melyek lényegében a fényképezés előtti korokból adnak hírt szűkebb pátriámról. Most már még nagyobb izgalommal veszem kezembe újra a fotóalbumot.

(Folytatjuk)

(Muzsay)

Szövött nagyítások

A gobelinművész többszörösen hátrányos helyzetű alkotója korunknak. Mint a képzőművészethez minden tekintetben közelebb álló *„képet létrehozó"*, lassan kiszorul az iparművészeti oktatásból, a képzőművészet otthonában pedig még nincs igazán jelen. Közben sokszor rásütik az „idejétmúlt" jelzőt is. Ugyanakkor a közelmúlt legtöbb megrendelését, megbízását ő mondhatja magáénak, hiszen a közintézmények, szállodák, ha falidíszt, művészi textilt rendelnek, akkor többnyire az értékálló gobelinben gondolkoznak. Mint ahogyan a közízlés is ezt tudja leginkább elfogadni értékként.

Ugyanakkor a másik oldal képviselőjének, az alkotónak mindenképpen ki kell választania egy szeletkét a világból és azt következetesen művelnie, hogy ezzel az egyáltalán nem „haladós" műfajjal önmaga megvalósítását, saját kézjegyét le tudja tenni.

Dobrányi Ildikó — akinek december 15-ig a Szegfű utcai Francia Intézetben látható kiállítása — azok közé tartozik, akik konok következetességgel járják útjukat. Témája a természet, a *lomb*, ez a zöld csoda, amelyről vázlatokat készít (fényképezőgéppel). A lomb részletét nagyítja, kiválaszt egy kisebb szeletkét, s azután annak részletét nagyítja tovább. Talán már csak ritmusában, vonalrendszerében idézi meg az ág hajlatát, talán már nehéz is lenne a visszanagyítás, ám mégis tiszta és eleven ez a ritmusrendszer, mert nincs benne *egyenes* vonal — ami alig létezik a természetben, művi és embercsinálta mindig — csak görbület, csak hullámzás. (Műveinek különlegessége, hogy miközben a *zöld* a témája, alig, nagyritkán használ csak zöld fonalat, mindig a három alapszínt keveri.)

A fiatal alkotó, ha gobelinnel dolgozik, csak élete végére jut el oda, hogy gazdag életművet mondhasson magáénak (főként ha munkái nagy részét maga is szövi, mint Dobrányi). Itt, a Francia Intézetben is több olyan műve látható, ami szerepelt már kiállításon, biennálén. Ám a vörösödő lombrészlet, az alkonyi nap tombolása az őszi erdőn, ismét telitalálat, illik a sápadt lombot megjelenítő fehér és a dús zöldet bemutató két kárpitja mellé.

(torday)

Az Otthon a lakásban című könyvbemutatóról szóló szerdai cikkünkben a tervező grafikus neve tévesen jelent meg. A fiatal művészt Barka Ferencnek hívják; tőle és olvasóinktól is elnézést kér a tudósító.

◆

Czigány György költői estje december 9-én, szombaton délután 5 órakor kezdődik az Adalbertinumban (Budapest XI., Előpatak u. 35.). Közreműködik: Fodor András költő, Merényi Judit előadóművész, Bánffy György színművész, Koronczay Dénes brácsaművész, valamint Pallagi Éva és Pallagi János hegedűművész.

Tartósan fizetésképtelenné válhat a Külügyminisztérium

A külügyi bizottság ülése hű előjátéka volt a december végi parlamenti ülésszaknak. A Külügyminisztérium költségvetési gondjaival foglalkozó vitában felszólaló pénzügyminiszter-helyettes, valamint az Országos Tervhivatalt képviselő elnökhelyettes mondandójából elég világosan kiderült, hogy a kormányzat költségvetése továbbá az újra átdolgozott gazdasági program az eredetinél is szigorúbb: közel egyensúlyi költségvetéssel számol a Pénzügyminisztérium, a folyó fizetésimérleg-hiányt pedig továbbfaragta a tervhivatal. Kimondva, kimondatlanul a háttérben az elmúlt napokban vihart kavart tárgyalások állnak hazánk és a Nemzetközi Valutaalap képviselőivel, melynek döntő jelentőségét *Berényi* Lajos, az OT elnökhelyettese is hangsúlyozta a bizottsági tagok előtt, hozzátéve, hogy az Európai Közösség Bizottságának egymilliárd ECU hitelterve is a Valutaalappal kötendő megállapodástól függ. Azt is közölte, hogy reális esély van a megegyezésre, bár van még vita bizonyos „célszintek" meghatározásában.

A szigorral és pénzhiánnyal kapcsolatos megjegyzéseket az váltotta ki, hogy *Havasi* Béla miniszterhelyettes a Külügyminisztérium költségvetési elképzeléseit ismertetve 884 millió forint pótlólagos támogatást kért a költségvetéstől az előirányzott közel kétmilliárdon felül. Az indok a külső és belső inflációk, valamint a forint leértékelések ellensúlyozása. Havasi szerint amennyiben ez a pótlólagos forrás nem áll a minisztérium rendelkezésére, akkor 1990 szeptemberétől fizetésképtelen lesz az intézmény. Megjegyzendő, hogy idén december 2-ától is már fizetésképtelenné vált a külügy, de a külföldi tartalékok átcsoportosításával ez a gond egyelőre megoldódott. A minisztérium további létszámcsökkentéseket, költséglefaragásokat már képtelen elfogadni anélkül, hogy veszélyeztetné hazánknak a külföldi országokkal kialakított kapcsolatait.

A Pénzügyminisztériumot képviselő *Farkas* István miniszterhelyettes viszont — elismerve ugyan a külügyi munka fontosságát — egyértelműen fogalmazott: a költségvetés nem tudja megadni a pótlólagos támogatást, mivel nemcsak a Külügyminisztériumot fenyegeti a fizetésképtelenség veszélye, hanem az országot, így jövőre lehet, hogy „nem is lesz kit képviselni külföldön". Farkas István szerint a pótlólagos támogatás csak más támogatások, intézmények rovására képzelhető el, de erre a jelen helyzetben aligha van esély.

A bizottsági tagok hozzászólásaikban úgy vélték, a külügyi tevékenység csökkentése — amely, mint azt az elnök, *Berecz* János többször is hangsúlyozta, nem pénzügyi kérdés, hanem elsősorban politikai döntés — a jelen

JOHANNES DOBRAWICZKY, vésnök

Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása:
Ł -K,=/1529-1531/-Bernhard Behem. Johannes Dobrawiczky.-Körmöcbánya. 63.old.

DR. HUSZÁR KÁROLY: Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása 63.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

MDK

Dobras János, [grafikus]

A KISZ - Lökönyv borítóját tervezte.

→ KISZ - Lökönyv 12

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 30.

megirva

Dobrás János

iparművész

szül. Zypest 1921 jan. 27.

vk. Dolgozott Bessedes

Októnál. 1943. nyarán

Farkas Tibornálaz Opera

díszlépcsőházában

Lakik Zypest

1940-ből az iparművészeti iskolában tanult.

Alkalmazott adat és

szabadságszilvantartás.

Iparműv. Isk. Evk. 1880-

1941. Bp. 1942. 31. l. és

önéletr. adatok

(1263-tól 1629-ig.)

Dobrányi Ilona gyermekrajzoló

Pastellképe szerepelt a
Liszt Ferenc téren rendezett gyermekrajz-
kiállításon

Magyar Nemzet 1972 április 20
8. old.

Dobrányi

Dobrányi Ildikó

Megbízták Dobrányi Ildikót a Városligeti Gundel Étteremnek gobelint készítsen.

--Közéleti munkák.

Művészet, 1977. szeptember - 48. oldal.

DOBRÁNYI ICIKÓ

A MAGY. IP. MŰV. AZ ERREDFORDULÓN

2003.

57.o.

Dobrányi Ildikó, kérpit

Új Mév. 2001. 03. p. 9.

♦ Külső megbízás: *ebből kedvezményes* egyéb dologi:		
Felhalmozási költségek		
♦TMI beszerzés		
♦KF eszközök beszerzése		
♣ÁFA összege		
Összesen:		

Igényelt OM-támogatás összesen: .....

..... forint.

..... PH.
gazdasági vezető

Megjegyzések:

♦ A Kedvezményezett nevére, címére kiállított és ré szükséges.

♣ Az ÁFA sor csak abban az esetben tartalmazhat ö nincsen. Ebbe a sorba kell beírni a külső megbízás tartozó ÁFÁ-t.

Invitation

Le Directeur
de l'Institut Français en Hongrie
vous prie d'assister
au vernissage de l'exposition

TRAMES
TAPISSERIES D'ILDIKÓ DOBRÁNYI
le lundi 4 décembre 1989 à 18h

La Galerie
Institut Français en Hongrie
Budapest VI. Szegfű u. 6.

Exposition ouverte jusqu'au 15 décembre
Tous les jours de 15h à 18h
sauf le samedi et le dimanche

Meghívó

A Magyarországi Francia Intézet
Igazgatója
tisztelettel meghívja Önt
1989. december 4-én 18 órakor

„FELVETÉSEK"
DOBRÁNYI ILDIKÓ FALISZŐNYEGEI
kiállításának megnyitójára

La Galerie
Magyarországi Francia Intézet
Budapest VI., Szegfű u. 6.

A kiállítás december 15-ig tekinthető meg
Szombat és vasárnap kivételével
minden nap 15–18 óráig

INSTITUT
FRANÇAIS
EN HONGRIE

D

D o b r e

nyomdász és fametsző

Gyulafehérvári pap, 1640-1.

Petr.Trans.1938
511 l.

Dobrenger Márton

fazekas (Töpfer)

1657. Nagyneben

Albrich Herm

288. l

Dobre

nevű pap, 1639-ben nyomdán volt Gyulafehérvárott. Román növeget nyomtatott. Id. Rákóczi György Baszarát Mátétól nevett cizill-betűhet 1639-ben s még ez évben kihenült Dobre kezéből az első román nyelvű sajtótermék (megelőzve a vajdaság beli ilyen nemű könyvezet).

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század első felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965, 627 l.

526. l.

DOBRESCU Alexandra

M. D. K.

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 335.1.

Dobri Pejcse, festőművész

a Bolgár Kultúra Népköztársaság úti helyiségében „Kapcsolatok" címmel nyílt kiállítás. Magyar-bolgár képzőművészeti kapcsolatokra utal a cím. Dobri Pejcse festő tavaly végzett a Budapesti Iparművészeti Főiskolán. Képei kompozícióban kiegyensúlyozottak, színdúsak. /említve/.

IV. híradó,

1979. V. 18. 19.30 Televízió.

Dobribán Fatime

Szeretettel meghívjuk Önt a Várfok Galéria **XO** Termébe
2005. február 10-én, csütörtökön 18 és 20 óra között

Dobribán Fatime *Jó messze* című kiállításának
megnyitójára.

DOBRIBAN FATIME

VÁRFOK GALÉRIA

XO Terem: 1012 Várfok u. 11.
Tel.: (36-1) 214 03 73

A kiállítás megtekinthető március 12-ig,
kedd-szombat: 11 és18 h között.

2005-ben 15 éves a Várfok Galéria!

Kapcsolódó programok:
A Várfok Teremben
1012 Várfok u. 14.
Tel.: (36-1) 213 51 55
Várady Róbert kiállítása

A Portál Galériában
1012 Várfok u. 8.
Siegmund Ákos képzőművész
munkája látható
március 12-ig.

www.varfok-galeria.hu
galeria@varfok-galeria.hu

Együttműködő partnereink:
Állami Nyomda Rt.
Audi
Budapest Bortársaság
Café Alkoholos Filc

Dobribán Fatime

Szeretettel meghívjuk Önt a Várfok Galéria **XO** Termébe
2005. február 10-én, csütörtökön 18 és 20 óra között

Dobribán Fatime *Jó messze* című kiállításának
megnyitójára.

DOBRIBÁN FATIME

VÁRFOK GALÉRIA

XO Terem: 1012 Várfok u. 11.
Tel.: (36-1) 214 03 73

A kiállítás megtekinthető március 12-ig,
kedd-szombat: 11 és18 h között.

2005-ben 15 éves a Várfok Galéria!

Kapcsolódó programok:
A Várfok Teremben
1012 Várfok u. 14.
Tel.: (36-1) 213 51 55
Várady Róbert kiállítása

A Portál Galériában
1012 Várfok u. 8.
Siegmund Ákos képzőművész
munkája látható
március 12-ig.

www.varfok-galeria.hu
galeria@varfok-galeria.hu

Együttműködő partnereink:
Állami Nyomda Rt.
Audi
Budapest Bortársaság
Café Alkoholos Filc

DOBRIBÁN FATIME

Várfok utcai galériák, Budapest

Leányálmok

„Nagyon keskeny az az ösvény, amelyet még bejárhatnak a figuratív festészet megújítására vállalkozó fiatalok, akik a hatalmas nemzetközi kínálat dacára ezt az utat választják" – mondta kiváló (nem figuratív) festőkollégám a Három a kislány című kiállítás megnyitóján. Tömeg, posztposztmodern világzene és finom italok. Meg a keskeny ösvény keresése. És természetesen a három kiállító. Azok, akiket most épp felvállal a Várfok – ez az exkluzív és rangos festőket foglalkoztató galéria.

A három kislány – Dobribán Fatime, Tóth Ágnes és Töttös Kata – az egyetem végzős növendéke, jeles mesterek tanítványa és festészetükben mindhárman egy-egy női szerep felmutatására vállalkoznak. Közülük Dobribán Fatime oldja meg ezt a szerepdolgot a leggyorsabban. Flottan felfestett fotóképek, tájképrészletek szabadon szegmentekbe vágva, majd újrarendezve, nyers zöldek és néhány frappáns fotóbeállítás (nő alulnézetből fénykoszorúval). A terem másik két falán harmincas–hatvanas évekbeli magazinfotók, high society hangulatok. Mindez Szépfalvi Ágnes modorában. (Szépfalvi meg ugyan kiknek-miknek a modorában?) A női szerep itt a mulatós, gazdag és fényképezkedő turistáé.

Töttös Kata „femme fatale"-ra vette a képet. Meglehetős szenvtelenséggel festi vampjait, egy-egy kisebb nemi elvelyedést s némi portrézást öltöztet dekoratív, neoszecessziós köntösbe. Ami a sötét hátterekben megjelenő dekorativitást, a képkivágások érzékletességét illeti, nincs is baj, de a figurák, portrék a szándék ellenére iskolásan másoltakká válnak. (Emlékeimben felbukkan Szabados Árpád kiállításának címe és benne a rajzok: Egy dilettáns naplójából. Szabados a szakmai tökéletességig vitte a fotóról másoló görcsös kéz ideálját.) Töttös, ha akarta a dilettantisztikus portréábrázolást, a kényszeresen kiagyalt magazinnőt, akkor még tovább kellett volna gyürkőznie ezzel a problémával. Korábbi kiállításán, ahol Klimt után szabadon festett vonzó nőket, a képformálásnak ez a része jobban sikerült.

Dobribán Fatime: Barátaim a levelek
olaj, vászon, változó méret, 2003

Tóth Ágnes női szerepe a szereleméhes test, a csata utáni fáradtság, a várakozás és kiéletlenség megfestésének kísérlete. Néha belebukik, mint a nagyobb méretű képeken, ahol a finom tónusok, a szürkék-lilák nem fedik el a rajzi bizonytalanságokat Kisebb és színesebb képei egy érzékeny, felkészült tanulót mutatnak, olyan festőt, aki igényesen küzd céljaiért a felülettel (és választott nézőpontjával, a felülnézettel). Tóth, úgy tűnik, a keservesebb utat választja. Ha van a keskeny ösvény, amelyen haladni érdemes, az az angol-amerikai női festészeté. A kíméletlen, csak nők által tudott-festett gondolatok, erők, vonzások és választások ösvénye, melyet be kell járni annak, aki nem csak „három-a-kislányként" kíván ländlerezni a festészet táncparkettjén.

A Várfok galéria kockáztat, ez dicséretes dolog. Fiatalokat kíván beemelni tapasztalt és rangos művészei mellé. Így most e hármas kiállítás mellett a fotoshopkultúra egy ismertebb, de szintén fiatal művészét, Győrffy Lászlót is bemutatja (többedszerre már). Győrffy a digitális technikát ezúttal egy múltidéző festői eljárás szolgálatába állítja. Egyben szinte – hölgytársaival együtt – a lassan bontakozó fotórealizmus-vita élő illusztrációjaként is szolgál. A diszkussziőban az érvek és ellenérvek a realizmus újra, kontra digitalizmus és álkorszerűség körül csapnak össze. Leányálmok és keskeny ösvények azonban mindig akadnak a művészet erdejében. *(Megtekinthető október 11-ig.)*

SINKÓ ISTVÁN

MŰÉRTŐ 2003. OKT.

óbudai helyszínen, a Kassák Múzeumban és a Vasarely Múzeumban megrendezett tárlat kísérő kiadványaként jött létre, illetve annak a kutatásnak az eredményeit foglalja össze, amelynek ez a kiállítás volt a záróeseménye. Mind a tárlat, mind a katalógus érdeme, hogy a művészeti nevelés-oktatás fontos és részben eddig kevéssé ismert, „az akadémikus oktatás ellen való lázadás hatására létrejött" színtereire irányítja a figyelmet.

A kötet a szerkesztő Köves Szilvia előszava után a nagybányai művésztelepen folyó mesterképzést elemző tanulmánnyal indul, s ezzel kronológiai felépítést sejtet. Majd a Képzőművészeti Főiskola reformoktatóinak, Csók Istvánnak és Vaszary Jánosnak 1920–1932 közötti tevékenysége következik, ám ezután a szigorú időrend az egymást átfedő események miatt felborul. A kötet további részében a gödöllői művésztelep művészeti nevelését, Szablya-Frischauf Ferenc magániskoláját, Kaesz Gyula belsőépítészeti oktatási módszerét, a Haris-közi Képzőművészeti Szabadiskolát, Podolini-Volkmann Artúr szabadiskoláját, az OMIKÉ-t, Csabai-Ékes Lajos iparművészeti iskoláját, Jaschik Álmos művészetpedagógiáját, Bortnyik Sándor magániskoláját (1928–3198), az Atelier-t (1931–1948), Pap Gyula magániskoláját, a Kassák-féle Munka-kör fotócsoportját, illetve Kotsis Iván építészetnevelési reformját mutatja be egy-egy tanulmány. Ahogy az többszerzős köteteknél lenni szokott, itt is eltérő a tanulmányok jellege: van, ahol a tudományosság igényéből fakadó jegyzethalmazokon kell átrágnia magát az olvasónak és van, ahol a személyes emlékekből táplálkozó elbeszélő hangvétel teszi dokumentumértékűvé az írást. Akad olyan közlemény, ahol a jegyzetrész hossza (még apróbb betűkkel szedve is) csaknem megegyezik a tanulmány főszövegével (Révész Emese: Csók István és Vaszary János a Képzőművészeti Főiskolán 1920–1932). Hangsúlyeltolódások is megfigyelhetők, például Nagybánya legalább olyan fontos, mint Szablya-Frischauf Ferenc magániskolája, mégis harmadannyi helyet kapott csak a kötetben.

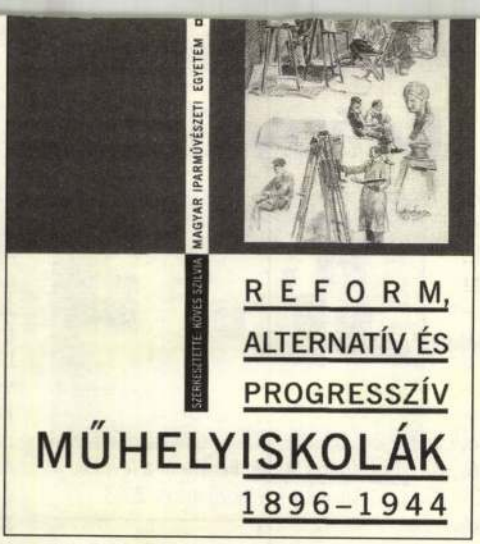

Úgy tűnik, a számos jelentős szerzőt felsorakoztató mű legfontosabb szereplője (a tanulmányírók között is megtalálható és tervezőként is feltüntetett) Köves Szilvia, akinek neve szerkesztői minőségében a külső borítón is szerepel. Ez a tény azért is figyelemre méltó, mert a kötet végén, egy blokkban helyezkednek el, és ha a tanulmányok szerzői valamiféle egységes szempontot kaptak volna, amely egyensúlyban tartaná az egyes témák, illetve egy íráson belül a főszöveg és a jegyzetek arányát. Ennél zavaróbb néhány, a képaláírásokban és a nevekben felfedezhető hiba, amely már első ránézésre is szembeötlő. (Például: 110. oldal: „Harris-köz" olvasható Haris-köz helyett, a 118., 119., 137. oldalon Bortnyik Sándor nevéből lemaradt a k betű – hogy csak a legkirívóbbakat említsem.)

A kötet kivitelezése és tördelése ízléses, jól illeszkedik a kiadó, a Magyar Iparművészeti Egyetem Tanárképző Tanszék Vizuális Nevelési Gyűjteményének korábbi két kiadványához, amelyekkel immár három darabból álló, „juvenília" könyvsorozatot alkot. Az első katalógus „az iskola és az iskolán kívüli hatás szerepének a művészpálya kezdetére kifejtett hatását" vizsgálta a XIX. és XX. század fordulóján alkotó „klasszikus magyar festők gyermek- és ifjúkori munkáin" keresztül, míg a második néhány kortárs művész(pedagógus) pályakezdése alapján alkotott képet a XX. század második felének művészképzéséről.

A jelenlegi kiadvány célja a két előző között tátongó időbeli hiátus felszámolása, amelyet a rengeteg munkát, kutatást sejtető bőséges ismeretanyag közlésével be is tölt. *(Magyar Iparművészeti Egyetem, Budapest, 2003. 144 oldal, ár nélkül.)*

SZEIFERT JUDIT

Dobrics Sándor

festő

L. Kendrey – Kentiványi

378. l.

megvan

Nürnberg V. 121

Dobritz Sándor

festő

Nagybecskerek,

1859-ben 21 éves

lásd

Fleischer Béla 37. l.

1859
21
p38

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Dobritsch Alexander

geb. in Nagybecskerek
Maler

21 J. alt.

1859-60.

Bécsi akadémia
könyvtár

Messinai kölgyek V. 16.

Dabrik István, művészettörténész Makoldi Sándor festőművész munkáiból nyílik kiállítás Salgótarján üzletében, dec. 6-án. Dabrik István nyitja meg a tárlatot.

Északmagyarország, 1946. dec. 3.

Dobrik István

Művei szerepeltek a miskolci Gárdonyi Géza Művelődési Házban rendezett kiállításon, amelyen a miskolci rajzpedagógusok studiója tagjainak műveit állítottak ki

Napjaink 1974 március

Dobrik István

Több mint két hete nyitották meg a hejócsabai Gárdonyi Géza Művelődési Házban a miskolci rajzpedagógiai stúdió tagjainak együttes kiállítását. Dobrik István munkái nyerték meg többek között a legtöbb néző és a magunk tetszését is, ő jelentkezett a legtöbb munkával, a legtöbb lappal, és igen sokszínű, sokoldalú művészként ismerhetjük meg.

(cs.a.) Miskolci rajzpedagógusok kiállítása.

Észak-Magyarország 1974/24 4 old.

Dobrik István, [ ]

□ DOBRIK ISTVÁN kiállítása január 8-án délután 5 órakor nyílik a miskolci Mini Galériában.

-: Dobrik István 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. jan. 5.

Dobrik István, művészettörténész

Lukovszky László emlékkiállítása ma nyílik meg a Miskolci Galériában, rendezője Dobrik István.

Sz. J.: Lukovszky László emlékkiállítása.
Déli Hírlap, 1982. jún. 4.

Dobrik István, művészettörténész

a Vasutas amatőr képzőművészeti szakkört a Vörösmarty Művelődési Ház keretén belül működik. a szakkör három helyen is kiállít: a mezőcsáti és a gömöri pályaudvaron levő kiállítást már korábban megnyitották, tegnap pedig a Semmelweis Kórház művészotthonában Dobrik István művészettörténész nyitotta meg kiállításukat.

H. i.: Képek a kórházban.
Déli Hírlap, 1980. okt. 1.

dr. Dobrik István, művészettörténész

E. Szabó István fotóművész kiállítása
1984. júl. 13 - aug. 12.-ig tekinthető meg az
Ernst Múzeumban.
Megnyitja dr. Dobrik István
a kiállítás rendezője Kratochwill Mimi.

Műcsarnok és Kamaraterem, 1984. július.

Dobrik István, művészettörténész

Wiesz József grafikusművész és Szabó György keramikus munkáiból nyílt kiállítás a múlt héten az egyetem étterem fölötti pártalapszervezeti helyiségben. Az Ovas-délen lakó két művész távlatait Dobrik István nyitotta meg.

Sz-: Két fiatal művész kiállítása.

Déli Hírlap, 1983. okt. 24.

M.D.K.

DOBROCH fazekasmester

Habán mester

Csányi 1954. III.l. IV.t.

DOBRIK ISTVÁN

1998 05.29.

Két (vagy több) év legjobb grafikái

Dobrik István művészettörténész szerint izgalmas a biennálé anyaga

Miskolc (ÉM – DK) – Két évvel ezelőtt mintegy 400 alkotás érkezett be a grafikai biennáléra, ezek fele került a falra. Idén 620 alkotásból 230-at választott ki a zsűri, amelyeket szombattól láthat a közönség a Miskolci Galéria Rákóczi-házában.

– Örültünk a nagy érdeklődésnek – kezdi a pályázat értékelését Dobrik István művészettörténész, a Miskolci Galéria igazgatója. – A tizenkilencedik általunk hirdetett országos grafikai biennáléra 245 művész 620 grafikája közül válogathatott a neves zsűri. A zsűrit úgy kértük fel, hogy a mai grafikában meglévő tendenciák teljes körűen képviselve legyenek. Van, akihez a modern felfogás áll közelebb, van, aki a hagyományos grafikákat preferálja. Ennek ellenére túl nagy viták nem voltak az egyes képek kapcsán. Kétszer is átnézték az anyagot, tehát elmondható, hogy felelősen, a minőségre figyelve válogattak. A beküldött grafikák bő egyharmada került be, ebből adódóan kétharmad kimaradt. Ez véleményem szerint hasznára vált az anyagnak: a két évvel előtthez képest a mostani tömörebb, súlyosabb, izgalmasabb, és minőségben is kiegyensúlyozottabb...

A grafikai biennáléra minden alkotó három művel nevezhet, műfaji megkötöttség nélkül, a sokszorosító grafika szabályaihoz alkalmazkodva. Színvonalát – a biennálék természetéből adódóan – meghatározzák az utóbbi két év művészeti történései: kik foglalkoznak a műfajjal, közülük ki tartja fontosnak, hogy jelentkezzen a biennálén, illetve mégis csak az objektív zsűri „szubjektivitása".

– Volt, aki megkérdezte, miért nem vették be itt a munkáját, amikor Párizsban elfogadták?! – meséli a művészettörténész. – Azért, mert nem ugyanaz a zsűri. Lehet, hogy ott volt valami tematika. Itt nincs tematikai megjelölés, az volt a cél, hogy a magyar grafikában a legutóbbi két évben született – ide elküldött – legjobb alkotások kerüljenek falra... Vagyis egyetlen szempont mégis volt: szerepelt a felhívásban, hogy idén 200 éves a litográfia, ezért az ebben a műfajban készült legjobb alkotásokat különdíjakkal jutalmazzuk. Ez meg is látszik az anyagon, a technikák közül ebből van a legtöbb, 62 darab...

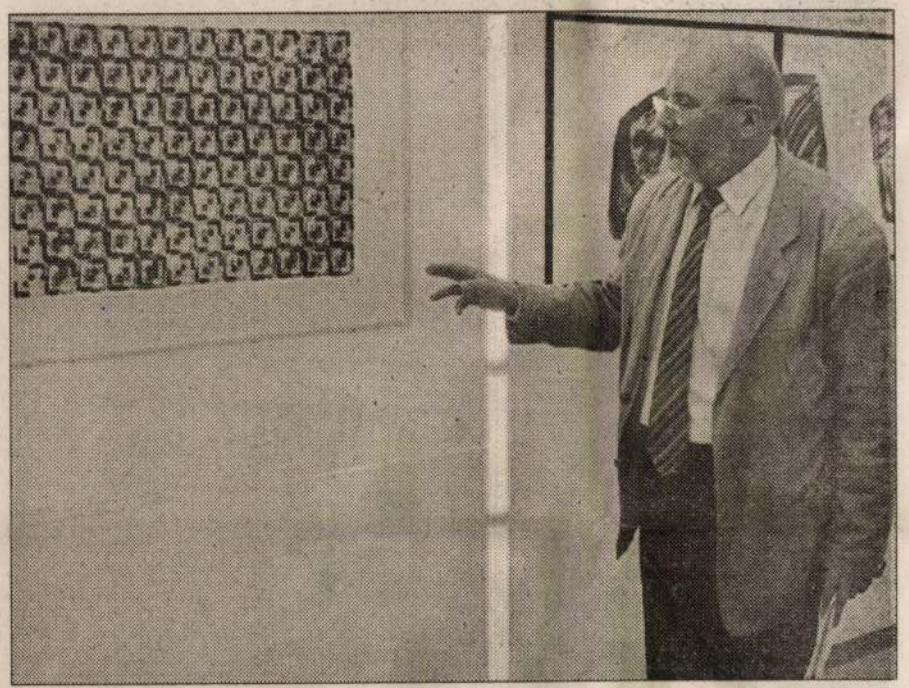

Az itt kiállított anyagból úgy tűnik, ismét fontossá vált a grafikában a mívesség, a költőiség – állítja Dobrik István Fotó: Dobos Klára

Holnap: tárlatnyitó

A XIX. Országos Grafikai Biennálé megnyitóját holnap, szombaton délelőtt 11 órától tartják a Miskolci Galéria Rákóczi-házában. Az alkotásokat Petneki Áron, a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékánhelyettese ajánlja az érdeklődők figyelmébe. A megnyitón közreműködik a Miskolci Galéria Kamarazenekara és a Click jazz-rock együttes. Az előzetes tervek szerint az anyagot a Rákóczi-ház felső szintjén – körbejárhatóan – állították volna ki, ám mivel még nem sikerült befejezni az épület felújítását, a most működő fenti termek mellett a lenti kamaraterembe (ahol az Internet-galéria működik) is kerültek alkotások. A biennáléhoz kapcsolódóan a Petró-házban (Hunyadi u. 12.) Lévay Jenőnek, a XVIII. biennálé nagydíjasának kamarakiállítása látható, a Herman Ottó Múzeum papszeri épületében pedig kortárs román grafikákat tekinthetnek meg az érdeklődők.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1979 JAN 10

Dobrik István

1021

Játék a képpel, a fénnyel

Dobrik István kiállítása

Miskolc nincs bőven ellátva kiállítótermekkel; a Kossuth Művelődési Ház előterét régen elfogadtuk Mini Galériának. Előfordul, hogy elkereszteljük, volt arra is példa, hogy egy lépcsőház részének bélyegeztük, de azt is számon tartjuk, hogy sok jó kiállítást láttunk már ezen a tenyérnyi területen. Többnyire olyanokat, amelyek egy reprezentatív bemutatóteremnek is dicséretére válnának, és láttunk olyanokat is, amelyeket nem túl hízelgő vendégkönyvi bejegyzések kísértek.

Dobrik István kiállítása hétfőn nyílt, meg nehéz lenne ahhoz a régi fogáshoz folyamodni, hogy nézzük csak: mit mond a közönség. Helyette elöljáróban ennyit rögzíthetünk: a Mini Galéria azok számára is bemutatkozási lehetőséget kíván biztosítani, akik kísérleteznek.

A Herman Ottó Múzeum Képtárának művészettörténésze elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, és első miskolci kiállításán fotókat láthatunk. Ha mindezt összeadjuk, könnyen jutunk arra a kézenfekvő megállapításra, hogy teremtő szellemmel megáldott, az átlagosnál jóval kíváncsibb ember kívánja megmutatni, mivel tölti azokat az órákat, amelyeket a mások művészetével foglalkozó hivatása üresen hagy.

Dobrik István maga írja munkáiról, hogy kutató megfigyeléseinek, kísérleteinek vizuális dokumentumai. Annak a bizonyítékai, hogyha az embert éppen ez érdekli, hogyan lehet a fotó, a film segítségével történő ábrázolás titkait feltárni, a kifejezés milyen lehetőségeit biztosítják a vizualitás törvényszerűségei. A technika, a jó szem és a fantázia hogyan képesek egy más, új minőség létrehozására.

A kiállított lapok nézője hajlik rá, hogy a látottakat egy szokatlan egyéniségű, tehetséges ember nagy gonddal, alapos technikai, sőt nyomdatechnikai ismeretekkel létrehozott játékának tekintse. Akit megfogott már a robogó vonat ablakában tovasuhanó táj látványa, a sokformájú kép, amelyet a pillanatnyi fénytörés idéz elő, az tudja, hogy ezt meglátni jó szem, megörökíteni kellő türelem és tudás kell. De vannak a kiállított lapok között olyanok is, amelyek a fotografikai játéknál többet mondanak; a négy darabból álló Dokumentum című sor például a kísérletező ambícióin, és a jelenségek megfigyelésén túl mélyebb értelmű dolgokról, történésekről, másik emberről is képes beszélni.

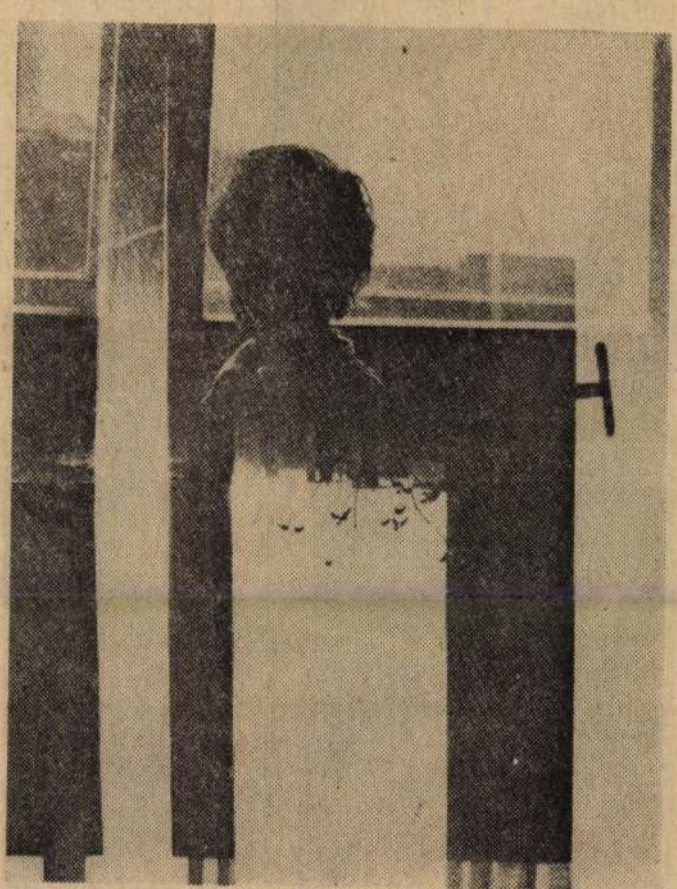

★ *A fény, a forma játékát örökíti meg a Tükröződés című sor.*

★

A február 10-ig nyitva tartó kiállítás naponta délelőtt 10-től este hatig tekinthető meg.

M—

SZABAD NÉPSZAVA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
DÉLI HÍRLAP

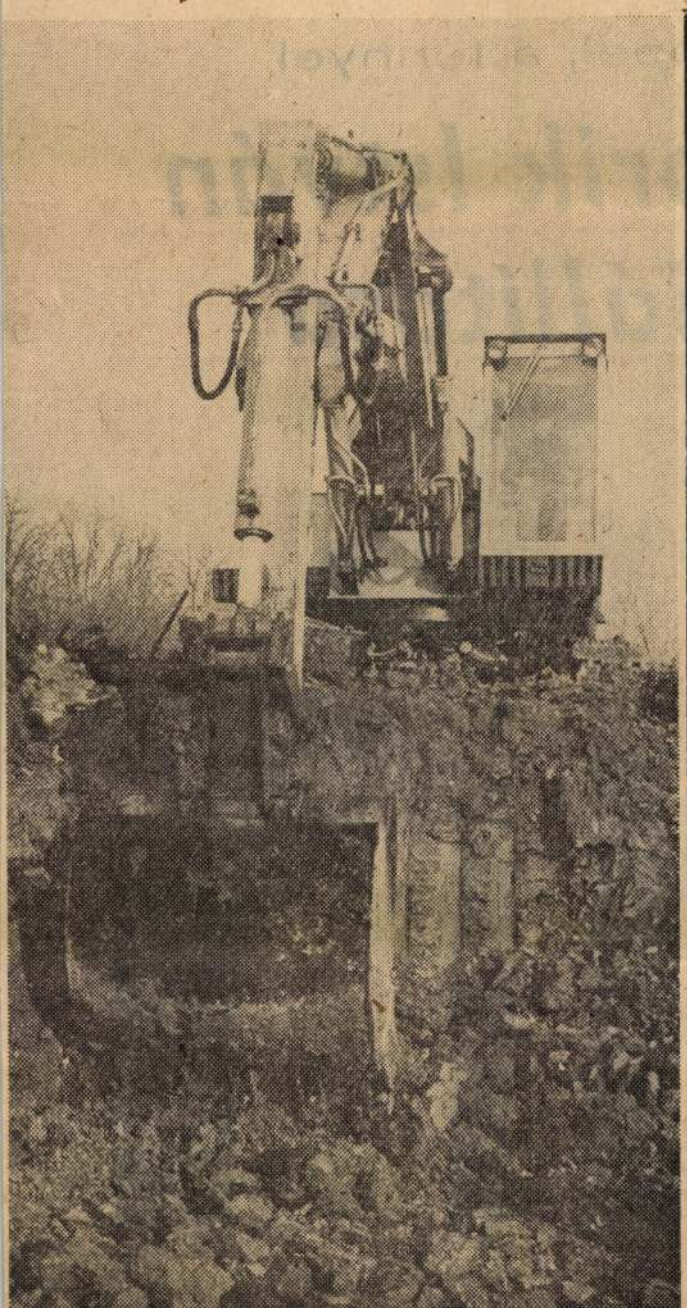

** Őskori szörnyre emlékeztető hatalmas gép, de a rejtett verembe éppúgy belezuhan, mint mammutősei... Az északi tehermentesítő út építéséről írunk az 5. oldalon.*
(Kiss József felvétele)

Puja Frigyes Máltában tárgyal

Közlemény a líbiai látogatásról

Tegnap közleményt adtak ki *Puja Frigyes*, magyar külügyminiszter líbiai látogatásáról, tárgyalásairól. A két fél megerősítette, hogy kedvező lehetőségek vannak a két ország gyümölcsöző együttműködésének elmélyítésére. A magyar és a líbiai külügyminiszter, Abdusszalam Dzsalud véleményt cseréltek az arab térségben kialakult helyzetről. Megállapították, hogy az súlyosan veszélyezteti a nemzetközi békét. A Szilárdság Frontja fontos szerepet játszik azoknak a kísérleteknek a meghiúsításában, amelyeknek célja a palesztinai arab nép törekvéseinek meghiúsítása. Puja Frigyes magyarországi látogatásra hívta meg a líbiai külügyminisztert.

Puja Frigyes — líbiai látogatását befejezve — tegnap délelőtt megérkezett Vallettába.

Az esti órákban került sor Puja Frigyes és *Dom Mintoff* miniszterelnök és külügyminiszter első hivatalos megbeszélésére. A napirenden a nemzetközi kérdések, ezen belül is elsősorban az európai biztonsággal összefüggő problémák, valamint a magyar—máltai gazdasági együttműködés, általában a kétoldalú kapcsolatok fejlesztése szerepelt.

A mai programban a tárgyalások folytatása mellett több látogatás is szerepel, este pedig a köztársasági elnök vacsorát ad a magyar vendég tiszteletére.

Merényletek egy rádióstúdió ellen

Katonai puccs elé néz Irán?

Dobrik István

Balla Demeter fotókiállitása a Miskolci Galériában január 12.-től,
a székesfehérvári Ifjusági Házban Maurer Dóra:
"Rajzolás kamerával" c. kiállitása jan. 8.-ig,
Nagy András, Koltai Éva, Kiss István és Keresztes Dóra tipografikai kiállitása a Helikon Galériában január 7.-ig tart nyitva.
Hepp Edith festő a Studió Galériában jan. 13.-ig
Szunyoghy András grafikus a Magyar Nemzeti Galéria Mühely-sorozatában január 21.-ig,
Dobrik István a miskolci Mini Galériában január 8.-tól,
Kulinyi István a Csók István Galériában január 12.-től mutatja be alkotásait,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, B p. 1979. jan. 6. XXIII. évf. 1. sz. 8. lap.

Dobroslav József festö.

Béke és Szabadság. 1953. 53. sz. dec. 30. 16. 17

MDK

Dobroslav József
festő

„Hajó ór" cimú képe bizonyítja
„hogy van a festőben erő képpé
építeni a motivumot.

Kovács Gyula: Krónika

Művészet 1967. december - 38 lap

Dobroszláv József MDK

Várpalotai táj, 1954 aqu.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Dobroszláv József MDK

Földmunkák a kőbányában Tatabányán, akvarell

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobroszláv József

Főhivatása építész, az UVATERVNÉL dolgozik. Festeni korán kezdett, már 18 éves korában nevezet kiállításon. Kisz kiállításokon vett részt. Csak és olan tanulmányút, Finnország. Harafias Négyfront V. ker. bizottságának nélkházában kamarakiállítása volt.

Gáldonyi Béla = Építén-festőművén
Magyar Építőművészet 1968. 5. a. 60. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Dobroszláv József

Dobroszláv József finnországi képeiből kiállítás nyílik meg szeptember 9-én, szombat délben a Hazafias Népfront V. kerületi bizottságának V., József nádor tér 12. szám alatti helyiségében. Megnyitó beszédet mond Harmati Sándor, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára.

szocialista elveivel együtt ezek
szocialista ország miniszterel
nácskozásán.

MDK

Dobrovolán József, festő

A Hazafias Népfront V. Ker.-i helyiségében nyílt meg kiállítása.

–: Kiállítás Dobrovolán József festőművészi képeiből 9

Népszabadság, Bp. 1967. szept. 10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dolgozók Lapja

Dobroszláv József

1967 SZEP 19

1021

1967. szeptember 19. kedd

A finn tájakat hozta közelebb

Dobroszláv József kiállítása

A Hazafias Népfront rendezte és Harmati Sándor, a HNF Országos Bizottságának titkára nyitotta meg Budapesten, a József nádor tér 12. szám alatti klubhelyiségben azt a kiállítást, mely a bensőségesen alakuló finn—magyar baráti-testvéri kapcsolatoknak társadalmi elkötelezettséggel, két nép baráti kapcsolatainak ápolásával írátkozott fel immár az országosan ismert nevű művészek közé.

Az utóbbiról tanúskodnak a kiállítási vendégkönyv bejegyzései. Érdemes ezekből idézni néhányat: „Képeken egy

Harmati Sándor megnyitja a kiállítást. Középen dr. Jukka Nevakivi, a finn nagykövetség titkára

ezúttal a művészet jegyeivel is kifejezett, újabb szép bizonyítéka.

Az előzmény: ez év júliusában Finnországban járt a HNF égisze alatt egy magyar küldöttség s ennek egyik tagja, Dobroszláv József építészmérnök ecsettel is megörökítette az út élményeit, északi rokonaink hazáját, életét. Az avatott kezű, érett művész ott készült legszebb képei kerültek most a nagyközönség elé.

A kiállítás Budapesten van — és maga a művész is a fővárosban lakik — de neve nem ismeretlen előttünk. Dobroszláv József Tatabányán — pontosabban Felsőgallán — született és fia a Tatán élő ma is munkálkodó Dobroszláv Lajos Munkácsy-díjas festőművésznek. Ezért osztozunk örömmel első önálló kiállításának sikerében, — jóleső érzéssel konstatálva azt is, hogy egy megyénkből indult képzőművész-dinasztia új hajtása ország „lelkét" megragadni izgalmas feladat, nem mindenkinek sikerül. De íme a példa: Dobroszláv József érzékeny ecsetje, amit Suomiból visszaadott, az rendkívül közel hozza távoli rokonainkat. „— „Ha valaki ezt az oly régen felbomlott testvéri egyensúlyt igyekszik visszaállítani, csak ezzel a néhány képpel is, az megérdemli, hogy megemlékezzenek róla. Különösen kedves pedig ez a megemlékezés akkor, ha valóban művészi értékű képeken történik." — „Ezek a szép akvarellek sok-sok kiállítást érdemelnek."

S mi az utóbbi bejegyzéshez kapcsolódunk. Úgy értesültünk, hogy a kiállítás anyagát Finnországban is bemutatják. De mi szívesen látnánk megyénkben is.

H. L.

A járási tanács megtárgyalta

Dorog: A lábatlani munkások helyzete

A dorogi járási tanács a Technika Házában megtartott kibővített ülésén két témát tárgyalt meg. A lábatlani községi tanács beszámolt a munkásosztály helyzetének javítására tett intézkedéseiről, eredményeiről és a további teendőkről. Ezt követően a bűnözés és a bűnüldözés helyzetét vitatták meg. Ez utóbbi napirendre való tekintettel a tanácsülésre meghívták a községi tanácsok elnökeit, a nagyobb üzemek és a termelőszövetkezetek vezetőit, akik segítséget nyújthatnak a megelőzés munkájában.

A lábatlani tanács szép eredményekről adhatott számot a járási tanács ülésén. A beszámoló hangsúlyozta, hogy a község munkaképes lakóinak 90 százaléka az iparban dolgozik, éppen ezért a helyi párt- és tanácsi szervek egyik legfontosabb feladatuknak tekintik az 1958 októberében hozott párthatározat végrehajtását. A beszámolóban felsorakoztatott adatok bizonyítják, milyen mértékű fejlődés tapasztalható a község életében. Ezek közül néhányat mi is idézünk.

Az utóbbi öt esztendőben például az állami házak mellett 110 lakás épült a községben magánerőből. Huszonöt szakbolt áll a lakosság rendelkezésére, s biztosít kultúrált ellátást. A jövő esztendőben a Zalka Máté telepen egy gyógyszertár építéséhez látnak hozzá, s ugyancsak folyamatban van egy élelmiszerbolt építése is. Ez utóbbi 700 000 forintos költségvetésű beruházás 1968 április 4-re készül el. Ami a kereskedelmi hálózat fejlesztését illeti, szükségesnek látszik a meglevő négy zöldségesbolt mellett egy újabb létesítése is, mégpedig a kettes körzetben a papírgyár környékén.

A kulturális vonatkozású eredmények közül a tanulást említette első helyen a tanács beszámolója. Az utóbbi öt esztendőben az üzemek dolgozói közül huszonnyolcan vettek részt szakmai tanfolyamokon, 85 fő végezte el a középiskolát, kilencen főiskolai bizonyítványt nyertek. A dolgozók esti iskoláján az általános iskola 8 osztályát 161 fő végezte el.

A második napirendi pont, a bűnözés és a bűnüldözés témájának megtárgyalása után több határozat született. A járási tanács ülése szükségesnek tartja, hogy a különböző szervek fokozzák jogpropaganda tevékenységüket a lakosság körében. Javasolták az igazságügyi szerveknek, hogy jól kiválasztott ügyekkel fokozottabban használják ki a helyszíni tárgyalásokkal biztosítható nevelő és visszatartó hatást.

Tata: A költségvetés teljesítése

Hétfőn a tatai járási tanács ülésén a költségvetés féléves állása került napirendre. A bevételek aránya kedvezően alakult mind a tanácsi, mind a községfejlesztési előirányzatoknál. Hasonló a helyzet a kiadásoknál is, ami a számok nyelvén kifejezi, hogy a tanácsi szervek teljesítették a lakosság kívánságait.

A járási tanács elé került költségvetésben főleg a részle-

hogy a tervbe vett munkálatokat elvégezték. Most fizették ki ugyanis több községben az egyszerűsített községrendezési tervek árát. Ezért jelentkeztek nagyobb kifizetések az első félévben. Több községben nagyobb beruházásokra — Bokodon például művelődési otthon építésére — tartalékolnak. Az elfogadható indokok ellenére — állapította meg a tanácsülés — a második félévben feltétlenül

Dobroszláv József

festőművász kiállitása. Bp, Hazafias Népfront József N
Nádor téri helyisége. - Ism. H.Gy. Magyar Nemzet,
1967.szept.22. - H.L.I. Dolgozók Lapja, 1967.szept.19.
- Kovács Gyula, Művészet, 1967.8.évf.12.sz.38-39.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

99. l.

MDK

Dobroszláv József, festö

Ujpesti rakpart. Akvarell.

Magyarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat.14.1.

MDK

Debreszláv József, festö

Tatai tó.	Vizf.
Tatai vár.	"
Várpalotai táj.	"

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 11.1.

MDK.

Dobrosziav József grafikus

"Földmunkák a koványában Tataványán" /akvarell/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok, 1955. 29.1

M. O. A.

DOBROSZLÁV József építész

Balatonalmádi mozóváró Repr.

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5. sz. 161. l.

MDK

Dobroszláv József

Várpalotai táj 1954 akvarell Egészségügyi Min.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok. Kiállított művek jegyzéke. 24.1.

MDK

Dobroszláv József 1936--

Vértesszőllősi rét, akv.

Tópartti este, akv.

Ernst Mus. M.Kisplasztikai és Graf.kiáll.
1954. szept. 29. 1.

Fénykép

Magyar Foto: ZÖ 31222/25 Hegedűsné

Dobroszláv József: Tatai vár

Vízfestmény

1953. XII. 22.

Meg. van

Dobroszláv József

épitén festőművéni munkásságát méltatja.

Gáldonyi Béla: Építész - festőművész /Dobroszláv József-
ről/

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz.

60.l.

MDK

Dobroszláv József

Földmunkák a kőbányában Tatabányán
akvarell 21x28

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 28.1.

DOBROSZLÁV József

BAYER Ilona: Volt egyszer egy csoda. = Kurír, II. évf. 95.sz. 1991. április 8. 12. p. ill.

–interjú

Dobroszláv József

kiállitott akvarellje:

Újpesti rakpart, 30x40 cm

Tavaszi tárlat. A Mücsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14-l.

Dobroszláv József

Balatonalmádi mólóváros (terv-
(161.l) rajz)

Benámoló a Balaton fejlesztésének egyéves munkájáról. Szt.: Bérczes István, Farkas Tibor stb. Bp. 1958. 137 – 166 l. [Kleny. a Magy. Erőlő-
mű[illegible]] 161.

Dobroszláv József

Kiállítása az V. Ker. Népfront Bizottságban.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 8. 8. Napló

Dobroszláv József

H. Gy.: D. J. finnországi útiképei-
nek kiállítása.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 22. 4. O.

M.D.K.

Dobrovics József
festő

Finnországi képéből rendezett
kiállítást a Hazafias Népfront
V. kerületi Bizottsága.

Kovács Gyula: Krónika
Művészet, 1967. december - 38 lap.

M.D.K.

Dobroszláv József
festő.

Finnországi tartózkodása alatt akvarell képeket készített. Képei hűen tükrözik a látott mondanivalójukat.

Kovács Gyula: Krónika

Művészet, 1967. december - 38 lap

MDK

Dobroszláv József

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 dec. p.38.

Dobroszláv József

Eső után, akv.

Kőbánya, akv.

Miccarnok 1960. Képző- és Díszitőművészeti körök kiáll.

Dobroszláv József

MDK

Ujpesti rakpart, akvarell

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

DOBROSZLÁV JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

TATA, 1981. MÁJUS 22–JÚNIUS 9.

KOMÁROM MEGYEI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

ÖRÖMMEL ÉS MEGHATÓDVA JÖTTEM HAZA IFJÚSÁGOM VÁROSÁBA VALLOMÁST TENNI: HOL, MERRE JÁRTAM AZ ELMÚLT HARMINC ÉV ALATT, MILYENNEK ISMERTEM MEG ÉS FESTETTEM LE A VILÁGOT, AMELYBEN ÉLEK...

A RAJZOLÁS-FESTÉS GYERMEKKOROMBAN KIBONTAKOZÓ ÖSZTÖNÖS SZENVEDÉLYÉT, EZIRÁNYÚ ADOTTSÁGOMAT ÉS IGÉNYEMET FESTŐMŰVÉSZ ÉDESAPÁMTÓL ÖRÖKÖLTEM. AZ Ő KÉPZŐMŰVÉSZETI MUNKÁSSÁGA HATOTT RÁM A KÉSŐBBIEKBEN IS A LEGMÉLYEBBEN. A MÁR DIÁKKOROMBAN ELÉRT KÉPZŐMŰVÉSZETI SIKEREIM EGYRE TEVÉKENYEBB MUNKÁRA ÖSZTÖNÖZTEK. AZ ÉVEK MÚLTÁVAL MIND TÖBB ÁTÉLÉSSEL, FOKOZÓDÓ TUDATOSSÁGGAL, LELKES ODAADÁSSAL IGYEKEZTEM RÖGZÍTENI AKVARELLJEIMEN A VALÓSÁG MEGSZÁMLÁLHATATLAN SZÉPSÉGÉT, A MEG-MEGÚJULÓ, DE AZ IDŐ SZÜNTELEN MÚLÁSÁBAN MÉGISCSAK ELTŰNŐ, TÖBBÉ UGYANÚGY MEG NEM ISMÉTLŐDŐ LÉT-JELENSÉGEK HANGULATÁT, A TEREMTŐ MUNKA NYOMÁN VÁLTOZÓ, ÁTALAKULÓ ÉLETÜNKET...

EXPRESSZIONISTA ÉS NONFIGURATÍV KÍSÉRLETEIM, PRÓBÁLKOZÁSAIM UTÁN MINDIG VISSZATÉRTEM A KORÁBBAN JÁRT ÚTRA, MEGGYŐZŐDÉSSEL VALLVA ÉS VÁLLALVA AZT A KONCEPCIÓT, AMELY A KÜLVILÁG REALITÁSAIBÓL MERÍTVE IHLETET, A "KÖZLÉSBEN" HŰ MARAD A LÁTVÁNY NYÚJTOTTA ÉLMÉNYHEZ.

KEZDETTŐL FOGVA AZ AKVARELLTECHNIKÁT ÉRZEM A HOZZÁM LEGKÖZELÁLLÓBBNAK, A SZÁMOMRA LEGKIFEJEZŐBB KÖZLÉSI MÓDNAK. ÚJRA ÉS ÚJRA RABUL EJT E MŰFAJ SAJÁTOSSÁGA, LEHETŐSÉGEI, PÁRATLAN VARÁZSA, KORLÁTAI ÉS KISZÁMÍTHATATLANSÁGA... MERT ITT MINDEN TUDATOS, TANULT VAGY ÖSZTÖNÖS ECSETVONÁSBA: MINDIG „BELESZÓL" AZ ANYAG, A VÍZ BŐSÉGE AZ ECSETBEN, A PAPÍR MILYENSÉGE ÉS AZ IDŐJÁRÁS SZESZÉLYE... HALLATLAN ÉLMÉNY: MEGKÍSÉRELNI A TELJES URALMAT MINDEZEK FELETT.

KÉPEIM TÉMÁJÁNAK KIVÁLASZTÁSA PILLANATÁTÓL AZ UTOLSÓ ECSETVONÁSIG FESZÜLTEN KERESEM MONDANIVALÓM LÉNYEGÉT, A FORMA-VONAL-SZÍN-KOMPOZÍCIÓ EGYSÉGÉT, A VALŐRÖK DINAMIKÁJÁT.

HA NATURÁLIS HANGVÉTELŰ, OLYKOR DOKUMENTUM JELLEGŰ MŰVEIMBEN MŰVÉSZI INDULATAIM IS JELEN VANNAK, ELÉRTEM CÉLOMAT: ÉLMÉNYT ÉS INFORMÁCIÓT KÖZÖLNI, KAPCSOLATOT TEREMTENI A KORTÁRS NEMZEDÉK ÉS AZ UTÓKOR EMBERÉVEL...

TATAI KIÁLLÍTÁSOM LÉTREHOZÁSÁÉRT KÖSZÖNETET MONDOK TATA VÁROS TANÁCSA ÉS TATA BARÁTAINAK KÖRE VEZETŐINEK, A RENDEZÉSBEN KÖZREMŰKÖDŐKNEK CSAKÚGY, MINT A TÁRLATOT MEGTEKINTŐKNEK!

Dobrovics László

1932-ben születtem Felsőgallán. Tatán érettségiztem 1950-ben, 1956-ban Budapesten építészmérnöki diplomát szereztem, ekkortól az UVATERV-nél dolgozom. A hetvenes években képzőművészeti tanulmányutakon voltam Jugoszláviában, Svédországban és Finnországban. 1974 óta vagyok tagja a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának. Egy fiatalkori festményemet a Magyar Nemzeti Galéria őrzi; számos alkotásom van minisztériumok, állami intézmények, vállalatok, hazai és külföldi műgyűjtők birtokában.

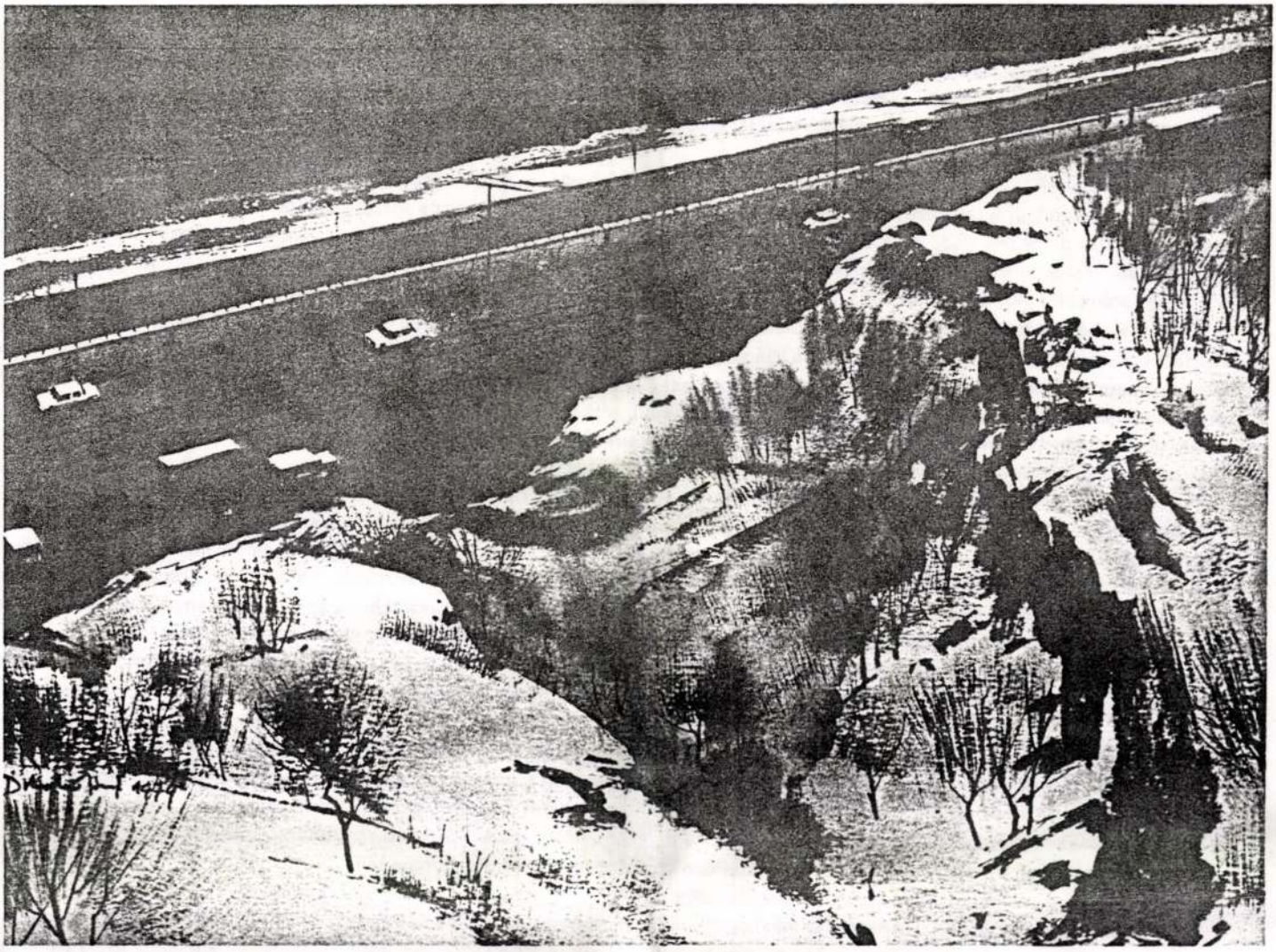

DOBROSZLÁV JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

BUDAPEST • 1981 • JANUÁR 19–25

A művészet támogatására, fejlődésének segítésére ad követendő példát az UVATERV. Egyik építészmérnöke, *Dobroszláv József* egyúttal kitűnő festő, s így a vállalat vezetőségében lassanként az a meggyőződés alakult ki, hogy munkatársuk képességeit legelőnyösebben úgy kamatoztatja, ha munkaidejét, energiáját művészi alkotómunkára, mégpedig a tervezőkollektíva tevékenységi körének magas színvonalú dokumentálására fordítja.

Dobroszláv József 1974 óta a hazai út-, vasúthálózat, hírközlés, hajózás, polgári repülés festője, aki nemcsak kollégiái és a saját tervei alapján készült új létesítményeket örökíti meg, de ezeknek a fontos civilizációs ágazatoknak a történeti emlékeit, a közlekedésben és a postánál dolgozók előző nemzedékeinek teljesítményeit is. Ez a feladatkör megfelel azoknak az elképzeléseknek, amelyek a szocialista művészet törekvéseit össze kívánják kapcsolni a munka ábrázolásával, a nép életével, s amelyek eredményeként az elmúlt évtizedek során sok tanulságos áttekintés, szemle, antológia sorakozott fel az így létrejött művek válogatásából.

A képzőművészek tematikus kiállításai azt bizonyították, hogy a munkahelyek, a hétköznapok világa számos emlékezetes alkotáshoz nyújtott izgalmas motívumokat, nemzetünk múltjának, jelenének valósága jó alkalmat adott tehetségeink művészi megnyilatkozására, hazafias érzéseik, humanista nézeteik meggyőző kifejezésére. *Dobroszláv József* képei hitelesen érzékeltetik, milyen hatalmas munka folyt, folyik szerte az országban, pedig ezúttal a beruházásoknak, rekonstrukcióknak csupán egy meghatározott területéről van szó. Hidak, autópályák, tv-adók, üzemanyagtöltő-állomások, hangárok, pályaudvarok épülnek, a korszerű életforma velejárói, amelyek egyúttal híven tükrözik társadalmunk átalakulását, létfeltételeink rohamos javulását.

Persze felmerülhet a kérdés, nem lenne-e célszerűbb ezt a nagyszerű folyamatot a mostanában szokásos eszközökkel, fényképekkel, műszaki rajzokkal igazolni? Az UVATERV-ben már számítógépes ábrák is készülnek. Nem anakronisztikus-e vízfestményekkel feljegyezni, mi történik a közlekedésért s a postánál? Kétségtelen, hogy esztétikai értékű színes fotók is megfelelnek e célnak, s az ábrázoló geometria pontossága se hiányozhat a dokumentációból. *Dobroszláv József* akvarelljei viszont azt bizonyítják, hogy a művészet hozzá tud tenni valamit a puszta tényközléshez, a tárgyilagos leíráshoz, s ez az emberi munka tekintélyes teljesítményei esetében a tiszteletadás, az ünnepélyesség gesztusa, annak a légkörnek a megidézése, amely a helytállást, a szolgálatot erkölcsi elismeréssel övezi.

A kiállításon bemutatott képek félreérthetetlenül tanúsítják, hogy festőjük birtokában van a valósághű megjelenítés szakmai, művészi feltételeinek, tévedhetetlen rajztudás vezeti ecsetjét, hibátlanul ábrázolja, amit lát, amiről beszámol korának s az utókornak. Ám többet teljesít annál, mint ami egy mégoly szabatos helyszíni tudósításban megtalálható, mert vallomást is tesz, bensőséges hangulattal veszi körül a találékony elme, az összegyűjtött szakismeret, a fáradhatatlan szorgalom gyümölcsét, őszinte elragadtatással rögzíti az új létesítmény létrejöttéről küldött jelentését. *Dobroszláv József* mindezt páratlan színérzékkel, formáinak mozgalmasságával, szerkesztésmódjának közvetlenségével éri el, úgy fest, hogy minden pontosan a helyére kerül, feszesen, gazdaságosan adagolja a képelemeket: festményeinek összhatására mégis a kötetlenség, természetesség a jellemző. Az igazi művészet: rendteremtés az élmények, emlékek, képzetek, képzelmek között, de úgy, hogy a rendezkedéssel járó szellemi erőfeszítésnek nyoma se marad a kész műben. Így érvényesül *Dobroszláv József* egész munkásságában az egyszerűség, áttekinthetőség, érthetőség, az egyértelmű gondolatok, leplezetlen megérzések tisztasága. Működésének széles körű méltánylása megfelel annak a mind nyilvánvalóbb jelenségnek, amely szerte a világban egyre hangsúlyozottabb megbecsülést tanúsít az emberi kéz és ízlés termése, a kézműves felkészültség iránt, s amelynek általános jele a ruházkodásban, a környezet díszítésében a visszatérés az eredeti nemes anyagokhoz, a gyapjúhoz, a lenhez, a fához, a földrágakőhöz. A kultúrálódásban ekként lesz megint jelentős szerepe a személyiség jelenlétének.

Az UVATERV kezdeményezte tárlat azzal is példát mutat, hogy a kiállított képek eladásából származó összeget a Vöröskereszt nemzetközi segélyalapjának ajánlották fel. *Dobroszláv József* képei ugyanis munkaadó intézményének tulajdonában vannak, egy-egy tárgykör nélkülözhető variációinak értékesítése számottevő segítséget nyújthat a természeti csapásoktól szenvedőknek.

Pogány Ö. Gábor

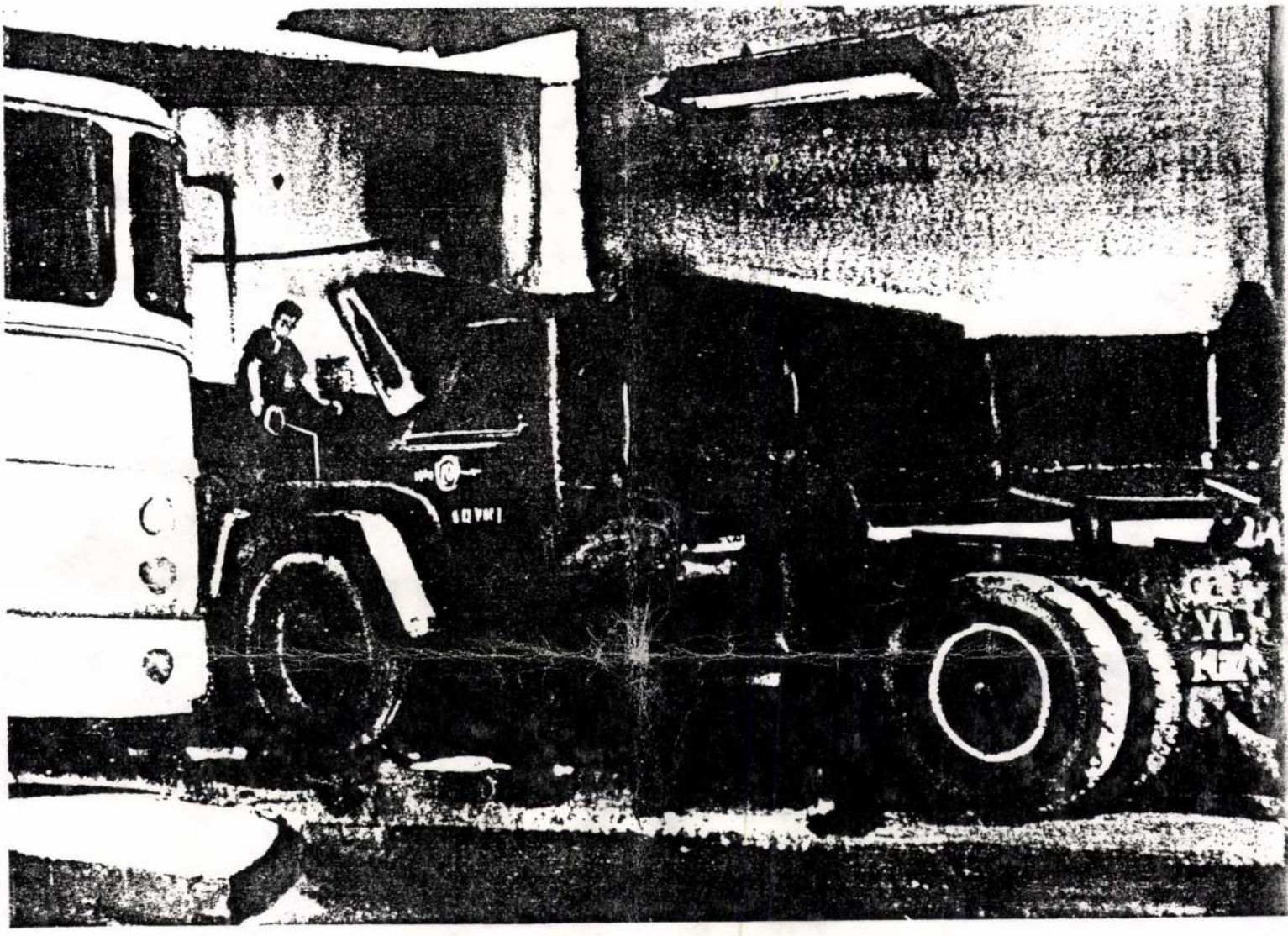

KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSÜNK KÉPEKBEN

DOBROSZLÁV JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

BUDAPEST, 1975. MÁJUS 12-24. • TECHNIKA HÁZA

DOBROSZLAV Josef

FELÜGYELŐVÁLTÁS A TETTHELYBEN

Az ARD tévétársaság vezérkara számtalan „gaztettet" követett el a Tetthely című sorozatban: összekuszálódott cselekmény, hihetetlen forgatókönyvek és halálos unalom írható rovásukra. Egyetlen dologban nem követtek el hibát, ugyanis mindig rátaláltak a megfelelő főzsarura, aki a saját és a nézők „elvárásainak" is pontosan megfelelt.

Götz Georg mint Schimanski felügyelő, Hansjörg Felmy után a legnépszerűbb

A sorozat indulásakor, 1970-ben a *durva* vagy a *csodabogár* típus hódított. A konok, keményfejű *Trimmel felügyelő* (Walter Richter) olyan agresszív fölénnyel bánt a gyanúsítottakkal, mintha a Gestapónál töltötte volna a tanoncidejét. *Marek, a bécsi főfelügyelő* (Fritz Eckhardt) egy kígyó simaságával siklott a szolgálati szabályzat paragrafusai között, beosztottaival keményen, fölötteseivel szinte alázatosan bánva, élethűen bemutatva ezzel a kaméleonlét fortélyait.

Aztán sorban jöttek a többiek: *Haferkamp felügyelő* (Hansjörg Felmy), a jóságos apatípus, akinek tisztességes, komoly külseje jó adag furfangosságot takart, és aki munkával érzéstelenítette az elromlott házasságában kapott sebeit. A ravasz *Finke felügyelőnek* (Klaus Schwartzkopf) sem volt rendben a magánélete, de ez nem akadályozta meg abban, hogy alaposan bele ne tenyereljen a gazfickók lelkivilágába. *Schimanski* (Götz George) egy narcisztikus szabadidő-társadalom megszemélyesítője, aki minden fegyelmi szabályt felrúgva tangában (?) vagy mocskos dzsekiben vereksz át magát a kalandok sorozatán.

A sztorik viszont minden kriminológiát nélkülöznek; szociális problémaérzékenységük szinte a nullával egyenlő. A történet nem több, csupán kis, dekoratív színfolt Schimanski nagyszabású énfesztiválján.

Mindennek megvan azonban a böjtje, s ezért az énközpontúságért neki is fizetnie kell: az utóbbi időben szemmel láthatóan mind kétségbeesettebben küzd hatalmas egója légüres terében.

Az eddigi isteneknek bealkonyult. Ez év januárjában új zsaruduóval rukkoltak elő a bajorok: *Ivo Batic és Franz Leitmayer* a „krimiüzlet" új szereplői. Baticot – aki a forgatókönyv szerint jugoszláv származású – a jugoszláv származású *Miroslaw Nemec* alakítja: 36 éves, szülővárosa Zágráb, s a zürichi színiakadémián végezte tanulmányait. *Udo Wachtveitl*, a négy évvel fiatalabb, tipikus müncheni fickó játssza Batic kollégáját. Az új zsaruk a *yuppie* stílus képviselői. Szívük a helyén van, és jól féken tudják tartani egyénieskedő hajlamaikat: egy piros Porsche, igen, az feltétlenül kell, nők szintén – de persze csak a megfelelő korlátok között. Hiányzik belőlük Schimanski machója és dühkitörései, valamint nem rendelkeznek bicepszekkel és hatalmas mellkasokkal sem, inkább a fiatalok raliklubjának romlott báját sugározzák.

Már látható a 3 SAT-on, az Osztrák 1-en az új komisszár: Batic és munkatársa, Leitmayer (Nemec és Wachtveitl)

Nem használták ki a Batic származásából adódó másság kínálta lehetőségeket sem; a film egy idegenben született ember szemével másképp láttathatná a világot. „Én mediterrán ember vagyok" – mondja néha, s ez a maximum, vagy hogy horvátul köszön jó reggelt egy takarítónőnek.

Dino, a szaurusz

A SAT 1 új szórakoztató ismeretterjesztő sorozata gyerekeket, fiatalokat és a fiatalos felnőtteket egyaránt szórakoztató módon tájékoztatja a tudomány és természet értékes és érdekes eredményeiről és jelenségeiről.

A SAT 1 a gyerekeknek szánt szórakoztató tudásshow-t hetente sugározza péntekenként

A szórakoztatásról Dino, a fiatal, kíváncsi, minden hájjal megkent dinoszaurusz gondoskodik. Dino tudatában van legendás ősei, minden idők leghatalmasabb élőlényei jelentőségének, és a mi modern, felvilágosult világunkkal szemben semminemű félénkséget sem érez. Dino maga a megtestesült kíváncsiság. Minden iránt érdeklődik, ami ehető vagy ami a természettel és a technikával kapcsolatos.

Ehsége azonban nemcsak a csokoládé vagy a szellemi táplálék iránt feneketlen. A *„tudás jó, de a gyakorlat még jobb"* mottója alapján megkísérli, hogy a kérdésekre maga keresse meg a válaszokat kísérletei alapján. Hogy eközben Egon lakását – kecsesen, mint egy elefánt a porcelánüzletben – a feje tetejére állítja, az egyáltalán nem zavarja ökelmét. Egonnak – hivatalból – minden tudományos téma a kisujjában van, ennek ellenére nem tudálékos. Ellenkezőleg, Egonnak is – mint mindenkinek – kétségei és problémái akadnak, amelyeken viszont egy szaurusz csak nevetni tud.

Egonnak Dino csillapíthatatlan tudásszomjának kielégítésére és merész kísérletezéseinek megelőzésére sok türelemre és beleérzőképességre van szüksége. Ennek ellenére a dinoszauruszok csak azt hiszik el, amit látnak is.

Ha Egon szóbeli meggyőzési kísérletei csődöt mondanak, szerencsére kéznél van még egy rakás könyv, videokazetta, egy komputer és a jó öreg fantázia.

Az utolsó álom

Ilyenek voltak – és ilyenek is maradhatnak majd egyszer? – Fred Astaire és Ginger Rogers filmes pályafutásuk csúcsán – és harminc évvel később...

Az emberiség legrégibb vágyai közé tartozik az örök ifjúság, sőt, az örök élet utáni vágy nagyon is élő. Az emberek várható élettartama feltartóztathatatlanul növekszik. Ma elképzelhető, valamikor adott lesz annak a lehetősége, hogy az élettartamot közvetlenül – meghatározott anyagokkal, például a gének világába történő célzatos beavatkozással – befolyásolni tudjuk. Az orvos- és természettudományokban ez viszont igen nehéz etikai problémákat vethet föl.

Hol tartanak valójában az orvosok és természettudósok az örök fiatalság felé vezető úton? Mit tudunk ma az öregedési folyamatról? Valóban megvalósítható-e ez az álmunk, és ha igen, milyen következményekkel járhat ez számunkra?

Gero von Boehm dokumentumfilmje – amelyet április 8-án, 22.30-kor sugároz az *osztrák tv* – egy olyan intézményről tudósít, ahol emberek fagyasztásos konzerválásának elméleti kidolgozásán munkálkodnak, valamint bemutatja az első olyan élőlényeket, amelyek genetikai állományába való beavatkozással tovább őrizhetik fiatalságukat, mint mások. Mit jelentenek számunkra ezek a kutatások, hogyan viszonyulnak ezek után az olyan fogalmakhoz, mint öregség, élet és halál? Erre keres és talál (?) választ a műsor.

**Gyakorlott hirdetésszervezőt keresünk főállásban.
Magas jutalék,
jó munkahelyi légkör.
Gyere!
111-2254, 111-2659;
Barta Katalin**

Kurir

A néma keljfeljancsi

A hangosfilm váratlanul véget vetett karrierjének. De Buster Keaton nem hagyta magát. Akárcsak a filmjeiben, életében is tántoríthatatlanul harcolt, minden nehézséggel szembeszállt; a némafilmek nagymestere 25 évvel ezelőtt halt meg. De művei ma is gyakran láthatók az égi csatornákon.

Buster Keaton fekete-fehér „mosolytalanságával" lett híres. A született vesztes konokul, kitartóan védekezik a sors ellen, és végül a film befejezése előtt pár perccel mégiscsak a győztes oldalon találja magát. A szerencse nem mindenkinek pottyan könnyen az ölébe, de Buster Keaton szívósan harcol érte, kicsikarja az élettől, és a végén mindig megkaparintja.

Buster Keaton a cirkusz csillogó világának poros levegőjét szívja, mígnem 1917-ben, 22 éves fővel Hollywoodba nem érkezik, hogy a mozgolódó filmvárosban találjon munkát, s ahol számtalan rövidfilmben lép föl. A színész nemsokára maga kezdi írni a forgatókönyveket, s maga is rendezi filmjeit.

Híres pályatársához, Charlie Chaplinhez hasonlóan ő is jellegzetes, senki mással össze nem téveszthető figurát teremtett. Egy különcöt, aki sohasem nevet, fapofával és hidegvérrel állja a csapásokat, és még csak a haja szála sem görbül meg közben.

A harmincas évek közepén aztán beköszöntött a hangosfilm, s ez a némafilmsztárok – köztük Buster Keaton – karrierjének végét jelentette. Annak ellenére, hogy egypár hangosfilmben még szerepelt, nagy korszaka végérvényesen lezárult. Végül a színész – aki soha, még a legveszélyesebb jeleneteiben sem vette igénybe dublőr segítségét – még a lehetőséget is elveszítette, hogy játszhasson.

De Buster Keaton akár a filmjeiben, az életben sem hagyta legyőzni magát. Varietékben lépett fel, hogy valahogy a felszínen tartsa magát, egészen addig, amíg a technikai haladás meghozta számára a második tavaszt. A világháború véget ért, s a televízió bevonult az amerikai családok otthonaiba. És a képernyőn helyet kaptak a némafilmsztárok – köztük Buster Keaton is.

A néma „keljfeljancsi" megérezte a lehetőséget, s élt is vele. Lassan-lassan, tapogatózva kereste az utat vissza a filmüzletbe. Először csak egészen kis szerepekben, pl. a *Huckleberry Finn*-ben vagy a *„80 nap alatt a föld körül"*-ben játszott, majd 1965-ben a *„Háború olasz módra"* című filmet forgatta Rómában. Nem kisebb személyiség, mint Samuel Beckett – a modern drámaírás kulcsdarabjának, a *„Godot-ra várva"* című műnek a szerzője – ragaszkodott hozzá, hogy első filmjének a főszerepét az idős Keaton kapja.

Nagy visszatérése – a sors furcsa fintorainak egyikeként – nem tartott sokáig. A nagy komikus 1966. február 1-jén hollywoodi otthonában tüdőrákban hunyt el. 71 éves volt

MŰHOLDMORZSA

Roger Moore nemcsak Angyal volt és James Bond, hanem talán erre kevesebben emlékeznek, Sherlock Holmes is. Méghozzá 1976-ban, amikor elkészítette a Sherlock Holmes New Yorkban című filmet, amelynek gonosztevő főhőse, Moriarty még Londonból haragszik rá, s úgy véli, a neves detektív által kevésbé ismert Amerikában könnyen kegyetlen bosszút állhat rajta. Hogy a dologból végül is nem lesz semmi, az persze a szerencse és Sherlock Holmes zsenialitásának érdeme. A többi kiderül majd a SAT 1 képernyőjén április 30-án, amikor a film 21.00 órakor adásba kerül. Figyeljenek rá.

Aranyszavak

A múltam olyan, mint a vénám, folyton keresni kell, míg beletalálnak.
(Tracy Lords pornósztár)

Szerelmünk abból állt, hogy míg együtt jártunk, többször kitakarítottam nála, néha mosogattam és mostam is. Mivel ezt nem találtam elég romantikusnak, szakítottunk.
(Jelena Szuharjova színésznő)

Hogy mi mindenen lehet szakítani, azt már pontosan tudom. Most arra lennék kíváncsi, hogyan lehet valakivel összekerülni.
(Relja Basic színész)

Miután frissen mosott, keményített, kedvenc fehér abroszára vörösbort cseppentettem, kiderült, hogy legfeljebb az anyósom lehetne, nem a feleségem. Szakítottunk.
(Alexander Wussow színész)

A kölyökkutya olyan, mint az éneklő feleség. Nehéz elhallgattatni.
(Glen Ford színész)

Lakásunkban az egyetlen, amiben minden előfordulhat, a szemétvödör.
(Jana Brejchova színésznő)

Ha a feleséged nagy sütés-főzésbe kezd, gyorsan gondolkodj el, mit akarhat tőled...
(Gerard Depardieu színész)

Gyönyörű, korszerű lakásunk van. Minden üveg. Sörös, boros, pálinkás...
(Dean Martin színész, énekes)

Ha a teremtés ügyeiben megkérdezték volna a nőket is, még ma sem állna a világ.
(Benny Hill színész, komikus)

Bizonyos koron túl egyedül aludni egyszerűen luxus... *(Ava Gardner színésznő)*

DOBROSZLAV József

Jákob lajtorjája

Adrien Lyne rendező (és Bruce Joel Rubin író) új filmje, a Jákob lajtorjája kísérletet tesz arra, hogy egy misztikus, idegfeszítő történettel a pokolra kísérjen minket. A helyszín New York különféle városrészeivel, és mindenekelőtt metrójával. Aki már járt ott, tudja, nem kell sok ahhoz, hogy a legbátrabb fickó is hideglelést kapjon arrafelé.

Hősünk Jacob Singer. Jákob is és Singer is – szegény. És ez még mind nem elég! 68-ban megjárta Vietnamot. A forgatókönyv írója szerint Jákob története arról a szörnyű paranoiáról szól, „amikor az ember nem tudja, mi igaz és mi nem. Abban a pillanatban, hogy úgy érzed, tudod, hol állsz, kirúgják alólad a sámlit és elveszted lábad alól a talajt. Szerintem ez a legszörnyűbb érzés." A cselekmény vége felé kiderül, Jákob szenvedéseinek, pokoljárásának valós okai vannak, de ez még nem adja meg a feloldozó véget számunkra. Nem, mert a film legvégén – és többet tényleg nem árulhatok el – életünk talán legfontosabb, picinyke időtöredéke villan fel. És ez a pillanat mire képes! Mozi után a néző – akárcsak én is – rácsodálkozik a körúti napsütésre vagy a sötétre, jótékony neonfényeivel az áprilisi Budapest békéjére, a jó-rossz arcú emberekre, a zsebesekre, a csövesekre, a szorgosan igyekvőkre, a mélán merengőkre, a szorosan összezárt ajkúakra – szóval mindenkire és mindenre, ami kint fogadja. A szégyenlős szorongás még azért ott van a gyomor tájékán, de megkönnyebbülten megyünk tovább. Ma, 1991 tavaszán Budapesten.

BARÓTI ÉVA

Jelenet a Jákob lajtorjája cimü filmből

Liv nem fél az öregségtől

Ötvenegy éves, nagymama, könyveket ír, az UNICEF nagykövete, és azt állítja, hogy életében most először csinálja azt, amit mindig szeretett volna, amitől az élet és a film eltérítette.

Liv Ullmann első eltérítője Ingmar Bergman volt. Meglátta a fényképét és mivel úgy találta, hogy hasonlít Bibi Anderssonra, szerződtette a „Persona"-hoz. Liv ekkor 25 éves volt. Rövidesen Bergman múzsája, 11 filmjének főszereplője és gyermekének anyja lett. A siker elvitte Amerikába, ahol „vörös északi istennőt" akartak belőle faragni. Aztán számtalan film és színházi szerep után a Tokióban született norvég színésznő úgy döntött: elindul a maga útján, távol a svéd zsenitől.

Az új utat az irodalommal kezdte. Eddig két könyve jelent meg: az „Ösvények", és az „Árapály". Idejét megosztja az új filmtervek, az utazások, a segélyprogramok és a menekülttáborok között. És egyáltalán nem hasonlít a „Jelenetek egy házasságból" főhősnőjére.

Kapcsolata Bergmannal nem szakadt meg, ma is jó barátok. „Tökéletesen ismer. Teljesen őszinték vagyunk egymáshoz. Amikor találkoztunk, túl fiatal voltam. Amikor elhatároztuk, hogy együtt élünk, és megépítettük a házunkat a szigeten, Ingmar hatalmas fallal vette körül, hogy csak mi ketten legyünk a világon. De én nem voltam boldog, nem elégített ki, hogy a mester lábainál üldögéljek."

De vele sem lehetett könnyű élni. „Örökös lázadó voltam, aki minden reggelre

kitalál egy forradalmat. Ingmar dolgozni akart, és közben ott voltam én, aki állandóan meg akarta tanítani valamire. Ingmar nem tud boldog lenni, annyi benne a konfliktus."

Véletlenül kezdett el írni. „Nem volt munkám, nem kaptam szerepeket, szakítottam Bergmannal, a magányos, nagykorú nő képe alakult ki rólam. Ezért, hogy tétlenségemet leplezzem, azt mondtam egy interjúban, hogy könyvet írok. A kiadók is erősködni kezdtek, így meg kellett írnom. Munka közben jöttem rá, hogy milyen örömet szerez az írás. Az elsőt 26 nyelvre fordították le, sokan elmondták, hogy ugyanezt a szerelmi történetet élték át."

Második könyvében bemutatta magát, a privilegizált nőt, aki szembesül a kiváltságok nélküli világgal. Az olvasók ezt úgy értelmezték, hogy olyan felszínes és léha, hogy képes egyik világból átlépni a másikba, lelkiismeret-furdalás nélkül. Ezért a harmadik könyve, bár önéletrajz, egyes szám harmadik személyben íródik, három nő, három generáció története. Ebben vall anyjához és lányához való viszonyáról is. „Sem Ingmar, sem én nem vagyunk lányom életének középpontjában. Éli a maga életét. Tudja, hogy nem mondtam le a kedvéért semmiről, és neki sem kell lemondania senki kedvéért semmiről. Nem kell bűntudatot érezni, erre próbáltam megtanítani."

Liv nem fél az öregségtől. Mindig azt hallotta, hogy az ember 40 éves korára már mindenen túl van, ő azonban ekkor írta meg második könyvét, kezdett dolgozni az UNICEF-nek, és építette fel új életét magának. „A kor csak akkor szomorít el, amikor arra gondolok, hogy minden nappal több a tegnap, mint a holnap..."

Amikor édesapja meghalt, mellé temette kislánykori babáit. „Néha úgy érzem, hogy az élettelen tárgyak is élnek. Ha például a lányomnak biciklikről mesélek, úgy gondolok rájuk, hogy ott kint vannak szegények egyedül és fáznak. Soha nem beszélném meg egy kertésszel a fa előtt, hogyan kell az ágait ritkítani. Nem akarom, hogy meghallja. Lehet, hogy bolond vagyok."

Hisz a szavak erejében ma is. „Integrálnunk kell nyelvünkbe olyan szavakat, mint ölelni, »védeni« a »meghódítani« helyett. Amikor a szegényekről beszélünk, úgy beszélünk róluk, mint »csavargókról, gonosztevőkről, kábítószeresekről«. Hitler is ugyanezt tette. Disznóknak nevezte a zsidókat. És ezután a nácik úgy kezdtek nézni a zsidókra, mintha valóban disznók lettek volna. Így nem volt nehéz meggyilkolni őket."

Amikor az UNICEF nagyköveteként végiglátogatott több menekülttábort Thaiföldön, Hongkongban, azt hitte, elég erős ahhoz, hogy egyedül is megváltoztassa a világot. Aztán rájött, hogy még önmagát sem tudja. De meggyőződése, hogy a legkisebb előrevivő cselekedet is jobb annál, mintha legyőzöttnek tekintené magát az ember. „Ezek voltak életem legjobb évei. Sokat tanultam azoktól a táborbeli asszonyoktól. Azt is, hogy miért nevezhetjük magunkat továbbra is emberi lényeknek."

(GÖBÖLYÖS)

Volt egyszer egy csoda

Zavarban vagyok. Egy festőhöz készültem, s már rövid beszélgetés után kiderült, hivatásos építészhez kerültem, aki a csillagászat kutatója, krónikaíró, „C" vizsgás pilóta, és mellesleg az akvarellfestészet művelője és szerelmese.

Ezek után igencsak meglepő, hogy Dobroszláv József kisgyerekkora óta festő akart lenni. Környezete kínálta is ezt a választást, hiszen édesapja Dobroszláv Lajos, a kiváló művész-rajzpedagógus volt. Régtől együtt járták a tatai Öregtó környékét papírral, ecsettel a kezükben. Tizenhét évesen festett bányászcsendélete egy kiállítás után azonnal múzeumba került, ma a Nemzeti Galéria tulajdona. E korai remek akkor az újságokban Szőnyi István, Barcsay Jenő, Bernáth Aurél és más kiválóságok műveinek társaságában jelent meg. Ezek után igencsak érthetetlen lépés, hogy Dobroszláv József építészhallgató lett a Műegyetemen.

– Kényszer vitt rá. Édesapám a piarista gimnázium rajztanára volt, igen vallásos ember. Egy úrnapi körmenet után nagyon úgy nézett ki, hogy internálják. 1950-et írtunk ekkor. Ha ez bekövetkezik – a négy testvér közül lévén én a legidősebb – át kellett volna vennem a családfő szerepét. Ezért munka után néztem már az érettségivel egy időben. Rajzoló lettem a tatabányai szénosztályozóban. Szerencsére apámmal mindez nem történt meg, ellenben egy „csoda" kopogtatott be hozzánk. Beküldött néhány bányászportrét az első magyar képzőművészeti kiállításra, ahol persze csak egy név szerepelt, az nem volt sehol odaírva, hogy ő erősen hívő ember, akit üldöznek a rend éber tatai őrei. Révai József, az akkori kultuszminiszter végigsétált a képek előtt, és így osztályozta őket: „...semmi, semmi, Munkácsy-díj, semmi, Munkácsy-díj, semmi, semmi." Apám egyik portréjára is így bökött rá, ő lett az egyik első Munkácsy-díjas, az internálás Damoklész-kardjával a feje fölött. Erre persze megfordult a helyzet, és egy év kihagyás után én is tanulhattam tovább.

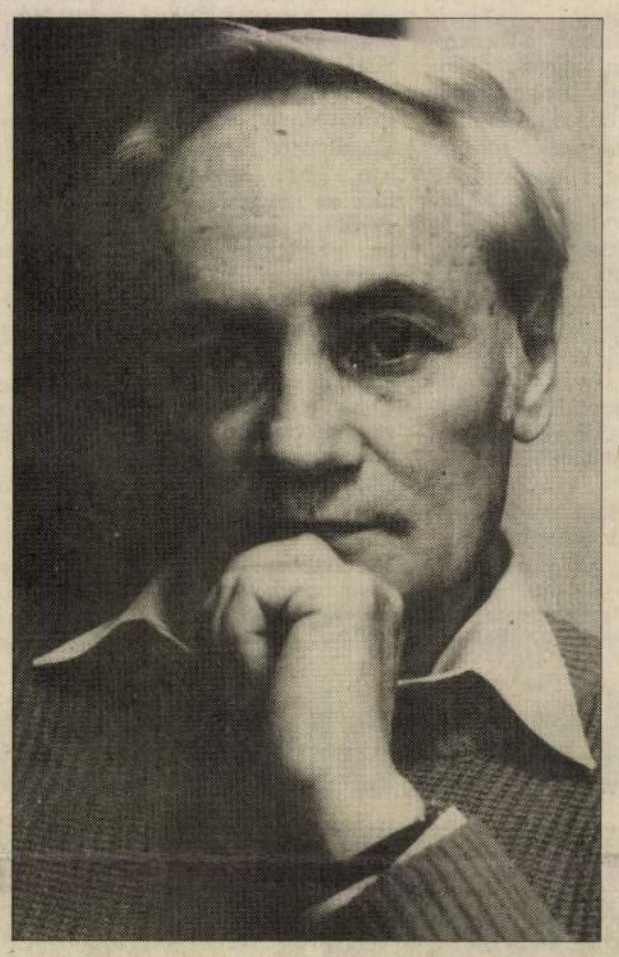

– *De másodszorra sem a képzőművészetire került.*

– Akkor javában dúlt a szocreál, és nemigen fűlt a fogam a sok Rákosi- meg Sztálin-portréhoz, a dicső szovjet csapatok hozsannázó

– *Azért maga rendhagyó építészhallgató volt. Minden szabad percében rohant akvarellezni, országos kiállításokon mindig szerepelt két-három képével. Sokszor a képzőművészetisek elől hozta el a pálmát.*

– Igen. Ezért is reménykedtem apám jóslatában. 1956-ban diplomáztam, az Út- és Vasúttervező Vállalathoz kerültem, ahol mérnöki feladatok vártak rám. Persze állandóan akvarelleztem, és ez sokáig nem maradt titokban. Főnökeim és az akkori közlekedési miniszter tető alá hozták első önálló kiállításomat. Nem sokkal utána úgy döntöttek, legyek a tárca festője. Ez azt jelentette, hogy a mérnöki fizetésemért nem terveznem kellett, hanem járni az országot, és lefesteni minden olyan objektumot, amely a közlekedésben, a hírközlésben született. Ezek a képek a minisztérium tulajdonába kerültek.

– *Közben pedig nem volt tilos a saját gyönyörűségére lefesteni a tájat...*

– Ez volt benne a legcsodálatosabb, hiszen gyerekkorom óta a természet volt a legfőbb témám. A cserkészmozgalomban megszerettették velünk a tájat, a virágokat, az erdőkben megbúvó patakokat, Isten megannyi csodáját, amelyek életteret adnak a legnagyobb csodának, az embernek. Miután véges az életünk, igyekszem a lehető legtöbbet megfesteni ebből a világból. És egyáltalán nem kikapcsolódásképpen, inkább belső késztetésből írom a rendszerváltás kronologikus, mégis szubjektív eseménykrónikáját, és falom a tudományos könyveket a csillagászatról, hogy közelebb kerüljek az időparadoxon titkaihoz...

BAYER ILONA

(Csontváry Terem: A hét művésze: Dobroszláv József)

M.D.K.

Dobroszláv József lpitész

Résztvett az M-7-es autópálya pihenőhelyén létesitendő autós csárda és eszpresszo-tervpályázatán.

Magyar Epitőművészet 1968/1 , 2-5.1.

Dobrovszláv József festőművész

1981. I. 19. Kossuth 12,00 Áné

Déli Krónika

- A 100 éves Vöröskereszt javára rendeztek kiállitást az Uté és Vasuttervező Vállalatnál Dobrovszláv József képeiből. A bevételt a Vöröskereszt javára ajánlja föl a vállalat. A délelőtti megnyitó után beszélgetett a müvésszel Szatmári Ilona.

- A vasutat, a hajózást, a repülést, a közuti épitkezéseket és a metróépitkezést ábrázoló festményei, ez a 125 kép, amely itt az UVATERV kulturtermében látható mind a helyszinen készült?

- Igen, mind a helyszinen készült. 5 év termését mutatjuk be.

- Hol dolgozott a legszivesebben? Hol volt a legnagyobb élménye?

- Hát nagyon szerettem a vizparti tájakat, hidakat, azután az autópályák épitkezéseit megörökiteni.

- Ott leül az autópálya mellett és fest?

- Igen. Szeretem nagyon a vasuti témákat is. Persze ezekhez külön engedélyeim vannak, gőzmozdonyok, a mult emlékei, nemsokára kikerülnek a forgalomból, de ugyanakkor már itt vannak az uj Diesel-mozdonyok is, kedvenc képem a ferencvárosi mozdony szinnek az egyik mozdonya. Nagyon szeretem a repülőtéri témákat.

- És például itt két képen is látom a tarjándörögdi átjátszóállomást.

- Munkaadóm az UVATERV 5 évvel ezelőtt bizott meg azzal a feladattal, hogy örökitsem meg a magyar közlekedés jelenét. Én azt hiszem és ugy érzem, hogy ez irányu munkám az itt bemutatott festményeim az utókor számára is sajátos információkat közvetit. Én tulajdonképpen valamikor festőművész szerettem volna lenni.

- És hogyan lett épitészmérnök?

- Hát az '50-es években voltak nehézségek, bizonytalanságok, igy lettem épitész, de az ecsetet le nem tettem egyetlen percre sem szinte, és az országos kiállitásokon való szerepléseim is azt igazolják, ha szabad igy mondanom, hogy a festőtársadalom is elismer. A képek az UVATERV tulajdonát képezik, és ezek értékesitéséből származó bevételt a Magyar Vöröskereszt segélyezési alapjának adja át. Annál is inkább, mert ez az intézményünk az idén 100 éves.

- Az idén van a rokkantak éve is. Meddig lesz nyitva itt a kiállitás?

- A kiállitás egy hétig lesz nyitva.

MDK

Dobroszláv Józsefné, [építész ?]

„Kamaraszínház Budán" c. munkájával díjat nyert.

–: Diplomamunkák Budapest holnapjáról

9.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 17.

1975. V. 20. 16.36 Petőfi V.
Csúcsforgalom

Dobroszláv József festőművész épitészmérnök

- Elhangzott, Közlekedésről mindenféle. Az összeállitást, Anderlik Ágnes készitette.
Most jó utat kivánunk muzsikával.

/ zene. /

- Budán vagyunk Pestet kapcsoljuk, riporterkocsinkban, Szerényi Zoltán.

- A Technika Házából jelentkezem, ahol a Közuti közlekedés 30 éve cimü kiállitás még négy napig lesz nyitva, naponta délelőtt 10 órától, este 6 óráig, a VII. kerület, Rákóczi út 57 szám alatt. Egy ilyen kiállitás megrendezése, nem kis feladat. Néhány szót, az előzményekről. Katona Áront, a szervezőbizottság titkárát kérdezem.

- 1974 őszén, Kiss Dezső miniszter elvtárs életre hivta a közuti közlekedés kulturális, és sport bizottságát. A bizottság első tevékenysége volt, a 30 éves jubileum tiszteletére, megrendezett kiállitás. Ezen a kiállitáson mutatjuk be, a közuti közlekedés elmult 30 évét, és általános részben, a jelenen kivül, utalunk a jövő feladataira is.

- Köszönöm szépen, Máray István, a rendezőbizottság tagja. Hány fő részből áll a kiállitás ?

- Kiállitásunk három fő részből áll, a földszinten kettős kiállitást rendeztünk be, egyrészt az általános témákat állitottuk ki, amelyek a közuti közlekedés egységét hivatott jelképezni, a belső teremben pedig a 12 nagyvállalat, illetve tröszt állitott ki önállóan, többszáz fotot, makettet, és eredeti épitői emlékeket is. A második szinten Dobroszláv József festőmüvész kiállitását rendeztük be, aki müvészi eszközökkel örökitette meg munkánkat.

- Dobroszláv József, festőmüvész, aki egyébként az UVATERV tervező épitészmérnöke, itt áll mellettünk, kérem ismertesse akkor a kiállitását.

- A kiállitáson 112 akvarell próbálja, a magyar közuti közlekedést bemutatni, müvészeti eszközökkel. Hogyan változik a magyar táj, és a magyar városkép, az új épitések, új utak, új hidak közuti létesitmények, a motorizáció robbanásszerü fejlődése révén, ezekről festettem, akvarelleket.

- Egy kérdés, ezeket a festményeket, munka közben, vagy ugy szabadidőben festette ?

- Ezeket az akvarelleket, a Közlekedés és Postaügyi Minisztérium megbizásából, egy év alatt, munkán kivül készitettem.

- Köszönöm szépen, most még visszatérve a kiállitásra, a kiállitás vándorjellegü, mit jelent ez, hol lehet látni legközelebb a kiállitást ?

- A kiállitásunkat, az összes nagyvárosba, illetve megyeszékhelyre el fogjuk vinni. Terveink szerint, először majd Szegeden, augusztus 20.-a körül fogjuk kiállitani az itt látható anyagot. Még valamit szeretnék hozzátenni. A III. szintről nem mondtam el, hogy ott mit lehet látni. Ott filmvetitéseket tartunk, kedden, csütörtökön, és szombaton a közlekedési tárgyu filmeket, azonkivül pedig kiállitottuk azokat az új kresztáblákat, illetve, a régiek helyébe lépő táblákat, amelyeknek az értelme megváltozik, és azonkivül grafikaileg ábrázoltunk olyan közlekedési situációkat, amelyk majd az új kresz szerint előállhatnak. Mondok egy példát erre. Például az autóbusz beáll a megállóba, és abban a pillanatban kitészi balra az indexet, akkor már senki el nem mehet mellette.

- Értem, köszönöm szépen. A kiállitásról még jelentkezünk, és most visszaadom a szót, Petress Istvánnak.

- - -

- Gondolom, hogy ezt a harmadik emeletet, bár a kiállitás többi látnivalója is nagyon érdekes, a megnyitón magam is láttam, harmadik emeletet külön kell emlegetni, hiszen itt mostmár tablókon , rajzokon, szituációkban ismerkedhet meg az odalátogató, tehát a Technika Házában, a Rákóczi uton, az új kresz néhány érdekes lehetőségével, megoldási módjával, és azt hiszem, hogy ezt mivel látható, jól dokumentálható, lehet tanulni is rögtön belőle, örömmel jelezhetjük.

/ zene. /

- Dr. Kaján Béla, a KÖTUKI igazgatóhelyettese, mint odaát a kiállitáson is lehetett látni, a hazai közutak fejlesztése rendkivül nagy gond, és sok érdekes kutatási téma , háttér is van mögötte. Gondolom erről kellene itt az intézetben szólnunk.

- Igen, hát egyik ilyen kutatási témánk, amelyik tulajdonképpen

- Ma már az Autófenntartó Ipari Trösztnél egyre több ilyen müszer van, tehát örömmel köszönthetjük ezt az állandó hitelesitést és vizsgálatot, hiszen a müszerek megvannak, azokkal bánni is tudni kell.

- - -

- És most kapcsoljuk ismét a kiállitást, a látogatókat.

- És most gyorsan körbejár a mikrofon. A kiállitás látogatóitól kérem, egy-egy mondatban mondják meg, mi ragadta meg legjobban a figyelmüket ?

- Nekem a kordély ragadta meg legjobban a figyelmemet, nagyon a bejárat után , mindjárt, mert szemléltette a közlekedésnek a fejlődését, hogy jelenleg, egy üzemképes gépkocsi, hat tonnás, milyen mennyiséget el tud szállitani, sokszorosát, a kordélynak.

- A kordély elé egyébként ló is van kötve, nem igazi, csak falóca. És az Önét ?

- Számomra az a legszebb a kiállitásban, az a jó érzés, hogy az elért eredmények, ehhez az én munkám is hozzájárult.

- Nekem az ragadta meg, hogy elég régen buszos vagyok, hogy régen fapados kocsikkal szállitottuk a személyeket, most meg már panorámás kocsikkal szállitjuk az utasokat, az ragadta meg a figyelmemet, fémérésképpen van á régi busz kitéve, és az új buszok, hogy mennyivel fejlődött.

- És bizony jóval kevesebb volt a jánat is, erről is van szemléltető tabló.

- Nekem nagyon tetszett, a közlekedés 30 éves fejlődése. Ez mindent felülmúl.

- GOndolt arra, ahogy igy az országutat járja, hogy egy-egy kilométer út, mennyibe kerül ?

- Hát számszerü adattal nem rendelkezem,

- Mégis mit gondol ?

- Hát, hogy nagyon nagyon sokba kerül a népgazdaságunknak.

- Elárulom 4 millió forinttól egész 70 millióig, én is itt olvastam le a kiállitás anyagáról.

- Örömmel fedeztem föl a saját képemet, Dobroszláv festményét,

- Ön hol dolgozik ?

- A Betonútépitő Vállalatnál.

- Köszönöm szépen, és Volántaxi vezetői is megtekintették a kiállitást, megrágadta a figyelmünket, Dobroszláv József festőművész kiállitása. A képek maturalista felfogásban, modern irányzattal készültek, és tele vannak mozgással, többet mondanak egy fényképnél.

- Értem, még egy gyors bemutatkozást kérek.

- Elek Gábor gépkocsivezető. 2-es üzemegység.

- Horváth István vagyok, TEFU-taxi főnökség, Széchenyi brigád vezetője.

- Komlós Tibor brigádvezető, óbudai végállomás, buszvezető.

- Jászdonyi János vagyok, brigádvezető, a 20-as számu Autoközlekedési Vállalattól.

- Harmat Benjámin, szocialista brigádvezető, a Betonutépitő Vállalattól.

- Szabó László, Volántaxi gépkocsivezető.

- Köszönöm szépen.

- PErsze nemcsak szakmabelieknek ajánljuk a kiállitás megtekintését, a hátralevő néhány napban, hiszen ez a közlekedők széles táborát érdekelheti, mint ahogy például ott is van a Közlekedési Közuti Tudományos Kutatóintézetnek egy nagyon érdekes falrészlete, ahol többek között például a fékkisérletekről is számot adnak.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD

Ismerős idegenek

TERVEZŐÉPÍTÉSZ — A SZOMSZÉDBÓL

Különösen a nyár a vendégjárás évadja. Megyénk országútjain is ilyenkor legvidámabbak az utasüdvözlő több nyelvű táblák, s ezekben a hónapokban kopik le a friss téli piros festék a vendéglői kis asztali zászlok rúdjáról a forgalomban. Közelről, messzebbről — mindennap akad olyan érkező, akinek úti izgalmát az a kíváncsiság is élénkíti, hogy az országnak e részén először jár. Ritka azonban az olyan vendég, aki ittlétét a legutolsó látogatásnak szánná, s akiről biztosak lehetnénk, hogy többé nem látjuk viszont. Bizvást köszönthetjük hát ismerőseinkként, leendő ismerőseinkként azokat, akikkel Győr vagy Sopron utcáin, mint idegenekkel találkozunk; s akinek nemidevalósi arcára már emlékezünk is valahonnét — az lassan nem is idegen. Nos, kik jönnek hozzánk, miért és honnét? Körülnézünk az arcok sokaságában.

Akit vendégeink sorozatában elsőnek mutatunk most be, a fiatalember a szomszédságból jött. A szomszéd megyéből. Dobroszláv József tervező-építészmérnök sűrű Győr-Sopron megye útjainak ezen az egyikén családi látogatásokra érkezett. Kétszeresen családiakra. Édesapja. Munkácsy-díjas festőművész jelenleg a soproni művésztelep lakója. Győrben és Magyaróvárott pedig itteni állandó lakos „családtagjai" fogadják Dobroszláv Józsefet: az épületek, amelyeket tervezett, vagy amelyeken munkájának más egyéb nyoma van.

A tatai Dobroszláv József, miután az érettségit letéve egy évig műszaki rajzolóként bányában dolgozott, jelesen elvégezte a Műegyetemet, s munkahelyére, a budapesti UVATERV-hez került — élete első mérnöki feladatát éppen Győrött kapta. A 15. Autójavító felújítása, átalakítása, kazánházának és portaépületének megtervezése volt ez a munka, és ugyanitt csakhamar másik követte: Dobroszláv volt a művezetője az AKÖV darabáru-raktára építkezésének. Persze, másutt is jutott számára megbízás. Keszthelyen az ő műve például egy nagy beruházással épült bankfiók, a hozzá tartozó igazgatói lakással, s az ehhez rendezett környezettel, erről a munkájáról tavaly riportot közvetített a televízió. Azután az ajkai szénosztályozó melléképülete. És ezúttal? Magyaróvárott korszerűsítik a 851-es utat. Egy lakóházat és egy istállót le fognak bontani. Dobroszláv átutaztában egymaga elvégezte a házon a több embert igénylő lemérés munkáit, azután átment Sopronba, ahol az Autóalkatrészgyár tetőzetét fogják majd felújítani. És még egy, nem lényegtelen győri vonatkozás: Dobroszláv azon az építőipari rajzi tanszéken tanít mint egyetemi tanársegéd, amely néhány év múlva a tervek szerint majd Győrbe költözik.

Harmincegy éves. Tevékenységének múltjához képest meglepően fiatal. Pedig munkájának vannak még másfajta, kiegészítő terepei is. Budapesten, az V. kerületben tanácstag, az állandó tervbizottság elnöke. Ebben a minőségében leginkább városrendezési problémák kötik le. És ismert képzőművész is. Édesapjához hasonlóan akvarellista. Ez a „családi" mesterség második éves egyetemista korában hozta az első sikert, amikor három beküldött vízfestményének mindegyike szerepelt a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállításon. [illegible] gyakran találkozni [illegible] és műveivel az országos [illegible] latokon. Közismert az a plakátja, amelyet néhány éve tervezett: villamosokon, buszokon látni a családiháztervgyűjtemény hirdetés fekete hátterén a piros házikót. Kétféle főfoglalkozása között mély műfaji kapcsolatot érez. Mérnöki hitvallása, hogy a mértéktartóan modern ízlésesség, a korszerű építményszerkezetek, s a gazdaságosság elveinek jegyében dolgozzék. Győr városfejlesztésének üteméről nagy elragadtatással beszél.

Most egyébként távolabbi vendégségbe készül. Felesége az Operettszínház táncművésze (az idén jelentkezett hallgatónak a Műegyetemre), s Dobroszláv József a színház együttesét elkísérve indul tanulmányútra Olaszországba. Könnyű egy mérnöknek! — mondhatná valaki. De elárulhatjuk annak, aki túlságosan irigyelné, hogy egy éve például nem volt még lakásuk sem. Dobroszláv József akkor üres óráiban emeletráépítést tervezgetett vagy álmodozott inkább saját magának, de meg is állt az álmodozásnál. Elkeseredni pedig nem ért rá. Hivatása olyanná tette aki a mások lakásaira gondol mindenkelőtt. Amit pedig egyebek közt a mi megyénkben tett hivatalos vagy magánlátogatásai alatt építészmérnökként megfigyelt, jogossá tette esztendeje bevált reményét, hogy majd felépítik valahol a neki otthont adó házat is.

Hárs György

— A Kelet-szlovákiai Alföld vízgazdasági újjáépítése így lett a földalap kiszélesítésére különleges fontosságú nagy és összetett építkezések komplex megoldásának iskolapéldája. **A. B.**

Ásványráró: A nap szerelmese (Van Gogh), széles (amerikai), 7 órakor, korhatár nélkül!

Bósárkány: A nap szerelmese (Van Gogh), széles (amerikai), 7 órakor, korhatár nélkül!

Fertőd, Dózsa: Egyiptomi történet, széles (magyar), 8 órakor, korhatár nélkül!

Fertőszentmiklós: Senki nem tud semmit (csehszlovák), 8 órakor, korhatár nélkül!

Győrszentmárton: Az utolsó össztűz, széles (szovjet), fél 8 órakor, 14 éven alul nem ajánlott!

Öttevény: Egy asszony meg a lánya (olasz), fél 8 órakor, 18 éven felülieknek!

Rábapatona: Isten őszi csillaga, széles (magyar), 8 órakor, 14 éven alul nem ajánlott!

Szany: Téves kapcsolás (román), 8 órakor, 10 éven alul nem ajánlott!

Szil: Soha többé (Mein Kampf) (svéd), 8 órakor, 14 éven alul nem ajánlott!

Mosonszentmiklós: Esterina (olasz), 8 órakor, 10 éven alul nem ajánlott!

Tét: A szép amerikai széles (francia), 8 órakor, korhatár nélkül!

Levél: A hét dada (szovjet), korhatár nélkül!

Dunaszeg: Hátha mégis szerelem, széles (szovjet), 8 órakor, 14 éven alul nem ajánlott!

TANÁCSTAGOK FOGADÓÓRÁI GYŐRÖTT

Július 8-án: **Borsa** Antal, Kossuth L. utca 88. alatti lakásán este 7—8 óráig. **Havas** Gyula a Kossuth L. utcai általános iskolában este 6—7 óráig.

Július 9-én: **Szollinger** Gyula a szabadhegyi művelődési házban este 7—8 óráig.

sonmagyaróvár, Dióla u. 6. sz.

Fekete Pannónia motorkerékpár eladó, Győr, Ady Endre u. 46.

250-es Simson motorkerékpár eladó. Győr, Vörös Hadsereg u. 73.

Új Kőrösi-féle sport gyermekkocsi igényesnek eladó. C. tömb, nádorvárosi Háztartási Bolt, Győr, Corvin u. 42.

Parketta alá vánkosfák, tengerimorzsoló eladók. Győr, Bartók B. u. 18. sz.

Panni robogó és egy női kerékpár eladó. Győr, Ipartelep, Bajza u. 5. Kiss.

Egy üvegajtó eladó. Győr, IV. ker., Salétrom u. 3.

Új lengyel konyhabútor eladó. Győr, Tanácsköztársaság útja 13. Kiss.

Íróasztal eladó. Milkovics, Győr, Ipar u. 40.

Opel személygépkocsi újonnan generálozott motorral, új gumikkal, családi okokból sürgősen eladó. Ugyanott gyalupad, asztalosszerszámok eladók. Győr, Ipartelep, Munkás u. 25.

Kifogástalan 250-es JAWA motor eladó. Győr, Dimitrov s. 18.

150x120 kétszárnyas ablak beüvegezve olcsón eladó. Érdeklődni 14 órától. Győr, Csokonai u. 23.

350-es DKW oldalkocsival prima állapotban eladó. Koroncó, Sz. László u. 1.

Veszek négykerekű kézikocsit. Győr, telefon: 39—42. 17 óra után.

Három db hathónapos süldő eladó. Felszabadulás u. 109. Győr, Jancsifalu.

villanyszerelő lakatos szakmunkást és egy kőművesipari tanulót

Jelentkezés a szövetkezet székházában, Lébény, Fő u. 73. Telefon: 13.

INGATLAN

Révfaluban háromszobás, összkomfortos ház melléképületekkel, 600 n-öl termőgyümölcsössel beköltözhetően eladó. Érdeklődés: Ingatlanközvetítőnél, Győr, Aradi vértanúk u. 6.

Újvárosban kétszobás, összkomfortos ház 125 n-ölön, beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Ingatlanközvetítőnél, Győr, Aradi vértanúk u. 6.

Révfaluban egyszoba-, konyhamellékhelyiséges ház 200 n-öl gyümölcsössel beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Ingatlanközvetítőnél, Győr, Aradi vértanúk u. 6.

Révfaluban közműves, kisajátítás alá nem eső házhely eladó. Érdeklődés: Szekeres, Győr, Bajcsy Zs. út 33., I. 4., du. 4 után.

Azonnal beköltözhető egyszobás, konyhás, mellékhelyiségekből, kertből álló családi ház eladó. Sopron, Fraknói u. 27.

adó. Egy- vagy kétszobás cserelakással beköltözhető. Megtekinthető du. 5—7-ig, vasárnap kivételével. Cím a kiadóban, Győr, Tanácsköztársaság útja 3.

Belvárosi öröklakás, egyszobás, hallos, lakottan eladó. Érdeklődni: Győr, Kiss János u. 23/a, fszt. 1.

Szanyban templomnál kétlakásos ház eladó. Cím: Krizmanits Istvánné, Budapest, VII. ker. Verseny u. 10. sz., VI., em. 4/a.

Győrzámoly község, Petőfi u. 12. sz. kétszoba, konyha, 280 n-öl kertes családi ház azonnali beköltözéssel áron alul sürgősen eladó. Érdeklődni helyszínen.

Azonnal beköltözhető 3 szoba-hallos összkomfortos, kertes családi ház Nádorvárosban autóbuszmegállónál eladó. Cím: kiadóban, Győr, Tanácsköztársaság útja 3.

Két szoba, konyha, istállóból álló nádas épület 210 n-öl telekkel azonnal beköltözhetően eladó, megegyezéssel. Halász Károly, Nyúl, Arany János u. 63.

Beköltözhető kétszobás összkomfortos, 6 éve épült kertes családi ház eladó. Fürdőkád csapteleppel, kevéset használt férfi kerékpár, külföldi esőkabát eladó. Bővebbet: Magyaróvár, Magyar u. 40. üzletben.

tobe, Győr, Kazinczy u. 16.

Elcserélném csepeli 6 helyiségből álló, keleti fekvésű összkomfortos távfűtéses új lakásomat egyszobás összkomfortos, győr-belvárosira. Érdeklődni: Győr, Temető u. 9. du. 17—20-ig.

Soproni I. osztályú egyszobás összkomfortos lakásomat elcserélném győriért. Győr, Saru köz 5.

Belvárosi kétszobás, összkomfortos, központi-fűtéses lakást cserélnék belvárosi egyszobás összkomfortosra. Ajánlatokat: „Napfényes" jeligére a Magyar Hirdetőbe, Győr, Kazinczy u. 16.

Június házá—Cse zött c sportzsák ne ruhákl vel. Kére letes meg talom ell ja le a ségben.

Tyúkszeményedés és benőt kezelése. Turyné, Lenin u.

Mosonm lakásért i mély elta laljuk. „Megbecsü igére a Győr, Ta saság útj

Lakásért személy vállalom. téti laká cserébe. G csv Zs. út leff.

JELENTKEZÉSI FELHÍVÁS

a Csornai Mezőgaz levelező t

Az 1964-es tanévre a Csornai Mezőgazdasági Technikum négyéves levelező tagozatára jelentkezhetnek azok a dolgozók, akik:

1. termelőszövetkezetekben, állami kísérleti gazdaságokban, erdőgazdaságokban, mezőgazdasági gépállomáson, mezőgazdasági kertészeti vállalatoknál, a megyei, járási, városi pártbizottságoknál, tanácsoknál, minisztériumokban dolgoznak és munkakörük ellátásá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 8

MAGYAR NEMZET

Dobroszláv József festőművész

tüntető jelvényét kapta. A kitüntetéseket Sebestyén Nándorné, az OBT főtitkára kedden nyújtotta át.

— **Az Országos Béketanács** vezetői kedden baráti találkozón fogadták a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium és az UVATERV kulturális és sportbizottságának képviselőit. A találkozón — amelyen részt vett Kiss Dezső közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes is — dr. Réczei László, az OBT alelnöke kifejezte az Országos Béketanács elnökségének köszönetét a közlekedés dolgozóinak, akik részt vettek a Vietnam melletti szolidaritási akciókban. Külön köszönetet mondott Dobroszláv József festőművész alkotásaiért, amelyek ellenértékét a vietnami nép támogatására ajánlották fel.

mennyiségnek rendszerint csak egy része érkezik az üzletekbe. Adatokkal igazolták: az egyik élelmiszer-nagyáruház rendeléséből, amelyben 97-féle édesáru szerepelt, csak 34-et szállítottak le.

A panaszok nyomán munkatársunk felkereste a legilletékesebbet: *Farkas* Istvánt, a Magyar Édesipar kereskedelmi igazgatóját, dr. *Orosz* Sándort

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Dobroszláv

1961 SZEP 22

Dobroszláv József finnországi útiképeinek kiállítása

Az útikép, a festett vagy rajzolt színes útibeszámoló, a festőt idegen tájakon, más országban ért benyomások vizuális megörökítése a festészet ritkán felbukkanó műfajai közé tartozik immár évtizedek óta. És ez érthető is, hiszen feladatát javarészt átvette egy új, fiatal művészeti ág: a fényképezés, amely a látvány — mechanikus — megörökítését még a rajzolni nem tudó laikusok számára is lehetővé teszi.

A művészet eszközeivel készült, az utazások élményét megörökítő művek azonban természetesen ma is felbukkannak a művészek munkái közt, s ha — nagy ritkán — a közönség szeme elé kerülnek, legtöbbször osztatlan érdeklődést keltenek a nézők körében, mint most *Dobroszláv József* kiállítása, amelyet Finnországban készült akvarelljeiből rendezett a *Hazafias Népfront* V. kerületi szervezetének József nádor téri helyiségében.

Dobroszláv József e tárlata a kamarakiállítások sorába tartozik: 16 képből áll, amelyeken alkotójuk az akvarelltechnika klasszikus, a formák precízitására, s a vízfestés szabályaira egyaránt ügyelő módszerével az északi testvérország tájainak és városainak legjellegzetesebb részleteit örökítette meg. Sorukban számos kikötőképet találunk — ilyen a *Hajóorr*, a *Tengeri vitorlások*, a *Kikötői daru* címet viselő kompozíciók — mások — mint a *Verőfény* című, vagy az *Eső Helsinkiben* — a finn fővárost örökítik meg, a más városokat ábrázoló képek sorozatából pedig a mai finn építészet egyik nagyszerű eredményét érzékeltető *Lahti* című akvarellt emeljük ki.

H. Gy.

régi problémák: a bérházak felső emeletein és egyes peremkerületekben gyakran nem volt víz és a minőség sem volt megfelelő.

Mit ígér Budapest lakóinak, üzemeinek a Vízművek néhány hónappal a 100 éves jubileum előtt?

— Mindenekelőtt feladataink jó ellátásával szeretnénk az évfordulót megünnepelni — mondta *Hajdú* György, a Fővárosi Vízművek igazgatója. — A legnagyobb problémánk, hogy Budapest mintegy 2 milliónyi lakosságából csaknem 300 ezer ember nincs még ellátva közüzemi vízzel.

A jelenleg épülő beruházások között jelentős a Délpesti Ipari Vízmű bővítése, amelynek eredményeként 1968-ra napi 100 000 köbméterre nő a vízmű kapacitása. E vezeték megépítésével főleg Pest déli körzeteiben javul számot-

Aludjanak éjszaka

Ki kell telepíteni a zajos i

Budapest egyik legzajosabb kerülete a Terézváros. Nemcsak azért, mert lüktető világvárosi forgalom bonyolódik le utcáin. A lakóházak közé ékelve itt működik az Aradi utcában sürrogó, zakatoló nyomdagépeivel a Globus Nyomda, a Szondi utcában a Vasöntő és Tűzhelygyár, az Eötvös ut-

Csak a

KERAVILL -nál!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1961 DEC — 1.

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Dobroszláv József

1021

A vándor festő

Utoljára Budapesten, az V. kerületi Hazafias Népfront Bizottság székházában találkoztunk, amikor finnországi képeiből összeállított kiállítást nyitották meg. Most Veszprémben futottunk össze Dobroszláv József építészmérnök — festőművésszel.

— Hivatalos ügyben?

— Félig-meddig. Hivatalos is, a művészettel kapcsolatos is. Járom az országot az UVATERV megbízásából és az építész szemével, de a festő ecsetével örökítem meg a vállalat által tervezett létesítményeket. Azért tájakat is festek. A kettőt nem lehet elválasztani egymástól.

Veszprém megye jól ismeri Dobroszláv József munkáját. Keszthelyen a Nemzeti Bank és az Autóker fiók, Badacsonyban két létesítmény is az ő munkája.

Most Pécsről érkezett Veszprémbe és szerdán, csütörtökön a város legszebb részeit járta, festette. A megyébe nem ment ki:

— Már van néhány akvarellem a megyéről, Füredről, Csopakról, a szerintem nagyon értékes harang-toronyról.

Az elképzelés, amit az UVATERV-nél valósítanak meg a vezetőség támogatásával, javaslatára, igen érdekes. Tehetséges művészeket vándorútra küldték. A létesítményekről készített festményeket pedig az elkészült épületekben helyezik el. Így most adták át Egerben az új autóbusz-pályaudvart és már ott van Dobroszláv József alkotása is. A budaörsi új autópálya szépen ívelő hídjairól készített festményeinek is ez a sorsa.

Azután dolgozik az UVATERV külföldre, elsősorban szovjet megrendelésre is. Nemes gesztusként nem rajzokat, fotókat nyújtanak át a megrendelőnek, hanem egy-egy festményt, ami kétszeresen is értékes.

Ezenkívül az UVATERV-nél gyűjteményt állítanak össze, kiállításokon mutatják be a tervezők alkotásait. Dobrovszláv József akvarelljein keresztül.

A közeljövőben megnyíló kiállításokon már ott szerepel majd Veszprém megye és a város is...

—galdonyi—

ken, termelési értekezleteken
aznak ezek az idézetek. Van
dőszerű odafigyelni.
es becsvágy, hiúság beszél az
n is tisztában vannak azzal,
ernyi vágy és különböző am-
ünket. Azzal is, hogy mindez
n módon utat tör magának.
k azért kapott jutalmat, mert
persze, hogy kapott, a szesz-
t..." Hányszor, de hányszor,
kat az ilyen és ehhez hasonló
ert nem mi kaptuk az elisme-
g bennünket, mert a nyilvá-
eve valamilyen titokzatossá-

néltatlan előítélet, szubjekti-
ak azok, akik *nyilvánosságot*
jékoztatást az anyagi elisme-
is megszabadulnának attól a
— mert van ilyen —, hogy
kezniük kell azok előtt, akik
erésben.

. A felelős egyszemélyi ve-
anyagi elismerésben részе-
ak talál. Ez a döntés azon-
kásközvéleménytől csak ak-
lvános. *Az anyagi elismerés*
ó, ha ezt a vállalatok fel-

Mi lesz velük?

— *Tagok leszne*
nek is! — szól kö
érkezett Csóka
úgyis rendszeresen
ben dolgoznak,
minek kétféle mu

— *Be is lépn*
mint a fele belép.
véleményem — teszi hozzá
Piedl Antal. — *Így is kell*
annak lennie.

Neumann Ferenc már másként fogalmaz: *Minden egyes tagot mérlegre tesznek a következő hetekben. Ki dolgozik rendszeresen, ki csak felemás módjára, kit kell felszólítani, hogy azért a joga mellett kötelessége is van, kit kell kizárásra javasolni a közgyűlésnek. Nagy számvetés lesz ez, hogy a szövetkezet 279 tagja valóban a szövetkezetnek éljen, egy emberként, egy akarattal.*

Sok örömre, de vitára is alkalmat ad a nyugdíjintézkedés. Lipis Márton példáját hozzák elő, aki az állat-

tartjuk,
hogy egyszerűsítjük a tsz dolgozókat.
(Foto: Péterfay Endre)

kéval. Akkor *a rokkantsági nyugdíj folyósítása is kövessе ezt a módszert.* A jogalkotás az emberek életének javulását szolgálja.

— *Ezt várjuk az új tsz törvénytől* — fűzi hozzá Böör Gyula. — *Ha minden úgy megvalósul, ahogy a törvényben leírták, akkor nem lesz különösebb baj a szövetkezetekben.*

Gáldonyi Béla

A százéves ma

1021

19[illegible].V.12.Kossuth 12.00/Szné/

Déli krónika.

-Déli egyker a közuti közlekedésről nyilik kiállitás.
Erről Csillag Sándort halljak.
-A bejárat mellett két hatalmas tablón a kiállitás mottójának is tekinthető idézet olvasható:a közlekedéspolitikai az általános gazdaságpolitikai része.Alapvető célja a közlekedés arányos fejlesztésével a szállitási feladatok célszerü megosztásával a népgazdasági mindenkori szállitási feladatainak hatékony kielégitése.
A tablókon a háboru utáni főváros első villamosát, a felszaggatott utcaköveket, a lebombázott,majd ujjáépitett hidakat, az 50-es évek utburkolóit és szállitóeszközeit láthatjuk. Ahogy beljebb megyünk , a ma korszerü épitőgépeivel berendezéseivel találkozhatunk a képeken.
Az első emeleten Debreszláv József festőművész tárlatát nézhetjük meg.A festő munkája egyedülálló dokumentációs vállalkozás.
Hogy valóbn az,illusztárlására talán elég,ha a hangzásra is szokatlan tárlatcimet mondom el,közuti közlekedésünk képekben.
A 112 festmény között láthatjuk a mecseknádasdi völgyhid, a Lánchid, a Belgrád rakpart egy részletét az épülő M %-as

autópálya földmunkáiról, a Hungarocamion központi telepéről, egy esős éjszakáról,és az Ujpesti Vasuti felüljáró épitési munkáiról.

A Kohó- és Gépipar Tehhnika Házában a III.emeleten az 1976-tól érvényes közlekedésrendészet szabályainak jelentősebb ábrákkal szemléltetett változásaival,az uj Kresz táblákkal ismedkedhetnek meg az érdeklődők.

A közuti közlekedésünk fejlődését bemutató kiállitás május 12-től tehát mától május 24-ig lesz nyitva,naponta 10-től este 6 óráig.

DOBROSZLAV József festő

Az utolsó ló (1938.)

Rekviem a magyarokért

Egy kortárs klasszikus

Egy magyar vonatkozású festmény, a *Requiem 1956 novemberéért*, vezeti be a kortárs francia művészet klasszikusának kiállítását a Szépművészeti Múzeum újonnan megnyílt termeiben. A további *hetven mű* is az alkotó politikai érzékenységéről, humanista megnyilatkozásairól, természet- és emberszeretetéről vall.

Párizs (Grand Palais) és Róma (Villa Medici) után érkezett hozzánk az *Alfred Manessier* gyűjteményes kiállítása című tárlat, francia szervezésben és anyagi közreműködéssel.

Elkísérte műveit a *nyolcvankettedik évében* járó, ereje teljében lévő örökifjú festő. Hogy kevés szóval megvallja kiegyensúlyozottságának, derűjének titkát. Ami nem más, mint hogy örömét leli a festésben, a színek játékában. A színek énekelnek – mondta a művész, s ezért nincs szükség a festmények magyarázásához szavakra.

Pályáján Rembrandt indította el, amikor gimnáziumi tankönyvében 16 évesen egy reprodukciót látva „beleszeretett". *„Rabja lettem a festőnek és az embernek"* – vallotta. A Louvre-ban másolta, tanulmányozta a mester munkáit.

Mannessier tájakat és figurákat fest, de nem realista módon. Tájképein gyermekkorának élményeit idézi. Politikai és vallásos témájú művein pedig az érzelem dominál. Ám az erős érzelmi kötöttség és a gyerekkori élményvilág között nincs éles átmenet. Nem követ stílusokat, nem szegődött izmusokhoz, noha hatott rá a kubizmus és a szürrealizmus, meg a geometriai absztrakció. Témáit nem mindig a valóságból veszi. „Arról van szó – írja –, ahogyan a művész megtalálja a nyelvet, vagy egy plasztikus jelet ahhoz, hogy visszaadja az érzéki világot, mint emóciót, és a szellemi világot, mint végző revelációt; kizárólag plasztikus eszközökkel lecsupaszítani a külső és egy belsőbb világ szellemi megfeleléseit."

Az első önálló kiállítását 1949-ben a párizsi Jeanne Bucher Galéria szervezte meg. Nemzetközi sikerei az 1950-es Velencei Biennálé, majd az ezt követő nemzetközi kiállítássorozat indítja el. Ekkortól jelennek meg művei külföldi nagy gyűjteményekben. Ekkortól kapja a rangos díjakat Európában és a tengeren túl. Ebben a korszakban lép túl a festészet határain, és kezdi ötvözni az összes művészi kifejező formát, az üvegfestészetet, a könyvillusztrációt, a tűzzománcot, a jelmez- és díszlettervezést.

Események és színek korszakának nevezik méltatói a festő hatvanas évekbeli tevékenykedését. Egész sorozat „politikus" művet alkot, amelynek első darabja az 1956-os tragikus magyar eseményeket siratja tompa és harsány színekkel. Vallás és politika Manessiernél összekapcsolódik. Hite tette elkötelezetté a humanista küzdelmek iránt *(Hommage á Martin Luther King (1968), Burgosi per* (1970-71), *Vietnam, Vietnam* (1972).

Festményeiben hangsúlyozza jelenlétét a világban. Társadalmi visszásságokat és univerzális kötődéseket ragad meg egy képi genezisben, a *Favellák* (1979-83) az emberi sors meditációja, a tragédiában, a dühben, a reményben közelít Krisztus szenvedéséhez, amelyet a *Passiók* (1986) ciklusban bont majd ki – írja *Claire Stoullig*.

Párizsból elköltözik, s festészetében is visszatér gyermekkorának tájaihoz, emlékeihez. Mint ezt legújabb, 1991-ben készült monumentális műve, a Tengeri tér is példázza.

Akvarell felsőfokon

Dobroszláv József kiállítása

Dobroszláv József festőművész kiállítása május eleje óta látható Sárváron, a Thermal Hotel halljában. 40 akvarellel szerepel. A művész igen erősen meghúzott kontúrokkal fest, de művészete mégsem a fotográfiát idézi, ugyanis van egy titka, képei nem statikusak. Az akvarell minden előnyét igyekszik megtalálni, majd kihasználni. Témáit illetően elsősorban *a számunkra oly kedves Dunántúl, a lágy pannon táj festője.* A természet, a világ, a teremtett emberi környezet eredeti nyugalmáról, harmóniájáról, békéjéről szól képeivel. Az embert – emberközelből – alig jeleníti meg képeivel. Felfogása szerint, bár nem közvetlenül, mégis róla informál, mert a képeken ott van két keze munkájának eredménye, gyümölcse. Ezeken a képeken *Sárvár, Veszprém, Pannonhalma* új dimenziókat kap. A természet és az ember harmonikus kapcsolatát tükrözik a megjelenített építészeti együttesek. Dobroszláv József képzettsége szerint mérnök, de egész életét a művészet, az akvarellfestészet töltötte ki.

A mester sárvári kiállításával kapcsolatban beszélt életpályájáról, művészi felfogásáról:

Örömmel és meghatódottsággal jöttem a Dunántúl történelmi múltú, szép városába, Sárvárra, hogy műveimmel itt is, csakúgy, mint korábbi tárlataimon, vallomást tegyek képzőművészeti munkásságomról, ARS POETICÁMRÓL... Arról, hogy milyennek ismertem meg és látom hazámat, a világot, az élet valóságát, a természetet és a tájat, amelyben élek és alkotok. 1932-ben születtem Felsőgallán (ma Tatabánya). Tatán érettségiztem 1950-ben. Budapesten 1956-ban építészmérnöki diplomát szereztem. 1974-ben a Művészeti Alap tagja lettem. Egy fiatalkori akvarellemet a Magyar Nemzeti Galéria őrzi. Számos festményem van állami intézmények, hazai és külföldi műgyűjtők birtokában. Budapesten élek és dolgozom.

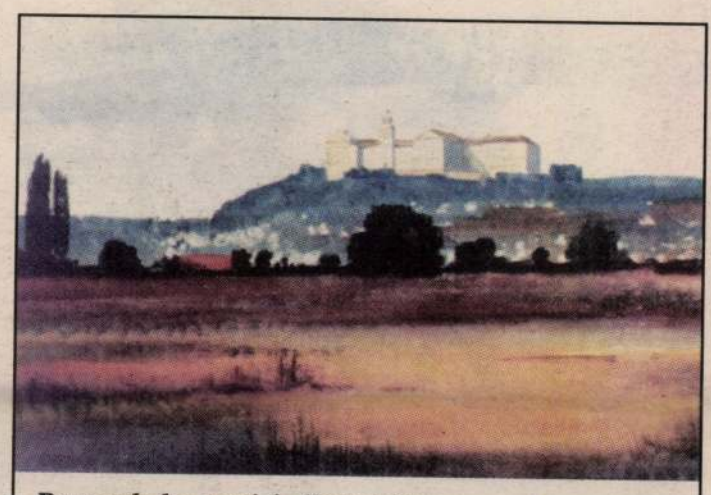

Pannonhalma nyári alkonyatban.

A rajzolás, festés gyermekkoromban ösztönösen kibontakozó szenvedélyét, ez irányú adottságomat és igényemet – minden bizonnyal – festőművész-rajztanár édesapámtól örököltem. Az ő képzőművészeti munkássága sokáig hatott rám, de az évek múlásával fokozatosan elkezdtem a „magam útját" járni. Mind több tudatossággal, átéléssel, odaadással, festői „művességgel" igyekezve rögzíteni képeimen a teremtett világ megszámlálhatatlan szépségét, az alkotó emberi munka nyomán változó, átalakuló környezetünket, a történelmi múlt megmaradt emlékeit; mindezt az idő szüntelen múlásával, fel-felvillanó, de eltűnő, soha meg nem ismétlődő hangulatában. Természetesen nekem is voltak – főleg az „elején" – nonfiguratív, expresszionista kísérleteim. Az absztrakciótól azonban hamarosan elzárkóztam, és jól átgondolva mindent, megfontoltam: ezt teszem ma is. Meggyőződéssel vallva és vállalva azt a koncepciót, amely a külvilág realitásaiból merítve ihletet, a „közlésben" hű marad a látvány nyújtotta élményhez.

Kezdettől fogva az akvarelltechnikát érzem a hozzám legközelebb állónak, a számomra legkifejezőbb közlési eszköznek. Újra és újra rabul ejt e műfaj sajátossága, lehetőségei és korlátai, páratlan varázsa és kiszámíthatatlansága. Mert itt minden tudatos, tanult vagy ösztönös ecsetvonásba „beleszól" az anyag is, a víz bősége az ecsetben, az összekevert színek aránya, a papír milyensége, az időjárás szeszélye és az idő sürgetése. Hallatlan élmény megkísérelni a teljes uralmat mindezek felett... nem is sikerül mindig. Képeim témája kiválasztásának pillanatától az utolsó ecsetvonásig feszülten keresem, figyelem mondanivalóm lényegét, a forma-vonal-kompozíció egységét, a valőrök dinamikáját. Ha naturális hangvételű műveimben művészi intuícióim is jelen vannak, elértem célomat: „csokorba összegyűjtött" élményeimet szeretettel nyújtani át a kortársnak és az utókor emberének.

Lux András

Festmények és kerámiák

A Képcsarnok Vállalat győri bemutatótermében két alföldi művész alkotásai láthatók. *Csuta György* békési festőművész tájképeit, *Prácser Edit* kecskeméti keramikus kerámiáit kínálja az érdeklődő közönségnek. Mindkét alkotó negyvenes éveinek elején jár. Csuta György vallomása arról tanúskodik, hogy máig erősen kötődik a sík vidékhez, amelyet nagyon kell szeretni, hogy szépségeit megmutassa. Mindehhez a festő még hozzáteszi, hogy a természet és az ember viszonyának képi megfogalmazása kimeríthetetlen. Prácser Edit kerámiáin az anyagkezelés nagyvonalúsága, az emberek iránti figyelem egyaránt rögzült, eredménye mindenki számára örömet szerez.

Mentési bemutató a gyulai nemzetközi tűzoltó-találkozón.

Csodagyerek halhatatlanságban

1925-ben járta be a világot a szenzáció, miszerint egy 11 éves magyar kisfiú a londoni Albert Hall-ban, több ezer ember előtt csodálatos Chopin-koncertet adott Saljapinnal, az akkor már világhírű orosz énekessel egy műsorban. Ez a csodagyerek *Károlyi Gyula* volt. S azt sem árt megjegyezni, hogy Losoncon született. A rendkívüli zenei adottságokkal rendelkező gyereket eleinte *Varró Margit*, majd pedig *Bartók Béla* tanította zongorázni. Ellenállhatatlan tehetsége felől nem sok kétséget hagyott, miután Berlinben Mendelssohn-díjat nyert. Ezt követően Lipcsébe került, ahol a „Gewandhaus" ösztöndíjával *Max von Paul* tanítványa lett. Következő állomása Párizs, ahol *Alfred Cortot*, korának kétségtelenül legnagyobb zongoraművésze tanította. Időközben Lipcsében megnyerte a Blüthner zongoragyár versenyét, melynek díja – többek között – egy Blüthner hangversenyzongora volt. Tanulmányait egészen stílszerűen *Dohnányi Ernőnél* fejezte be, aki mindig úgy emlegette őt, mint rendkívül kedves és kiemelkedő tanítványát.

Önálló művészi pályafutása Európa zenei központjaiban folytatódott. Nagy sikerrel szerepelt a varsói, bécsi és budapesti Liszt-versenyeken. Természetesen ezenközben a hanglemezek egész sorát elkészítette. Legjobb lemezeinek anyagát a Berlini Filharmonikusokkal vette fel, többnyire mint Liszt, Chopin, Beethoven, Csajkovszkij, Mozart, Dohnányi és Rachmanyinov hatalmas koncertjeinek szólistája. Bejárta egész Európát. Minden évben visszatérő művésze volt az európai zenei központoknak. Közismert, hogy legkedvesebb közönsége a mindig ünneplőbe öltözött zeneértő budapesti közönség volt. Előszeretettel látogatta a környező országokat is. Ilyenformán gyakran megfordult Kassán, Kolozsvárott, Pozsonyban és Belgrádban, ahol egyaránt szerepelt szóló- illetve zenekari hangversenyeken. A háború kitörésekor Prágában tartózkodott, ahol minden ok nélkül bebörtönözték. A börtönből egy cseh zongoraművész társának közbenjárására szabadult. A prágai intermezzo után Bajorországba költözött. Itt a különböző táborokban vigasztalta hangversenyeivel a menekült magyarokat. Hazaszeretete páratlan. Állandó műsorszámai magyar mesterművekből álltak össze. 1950-ben fellépett a New York-i Carnegie Hall-ban, ahonnan meghívás szólította őt tovább a Town Hall-ba. Rendszeres európai szereplései mellett egy svájci kamarazenekarral bejárta a fél világot. Megfordult Ázsiában, Afrikában, Dél-Amerikában, Japánban. Emlékezetes az a hangversenysorozata, melynek során rövid négy hónap leforgása alatt több mint száz koncertet adott, pontosabban száztizet. Ez utóbbit New Yorkban.

Károlyi Gyula művészi pályafutásának jelentős és meghatározó időszaka volt a würzburgi zeneművészeti főiskola. Ide hívták őt meg, a mesteriskola professzorának, ahol 10 évig tanított. Münchenben telepedett le véglegesen, s a továbbiakban onnan indult újabb és újabb „világhódító" útjaira, mint Liszt és Chopin műveinek páratlan tolmácsolója. A Deutsche Gramophon Gesellschaft-nál, valamint az Electrá-nál folytatta immár évek óta tartó hangfelvételeinek rögzítését, melyeket a közönség minden mennyiségben szétkapkodott.

Szerény, csendes, rendkívül barátságos ember volt Károlyi Gyula, aki vagy fél tucat idegen nyelvet beszélt egészen kitűnően. A magyar zeneművészetet a szellemi óriások felkészültségével népszerűsítette és kultiválta világszerte. A német sajtó Károlyi Gyulát a zongora poétájának tartotta.

A zenei világ immár egy éve aggodalommal figyelte a nagy magyar művész állapotának alakulását. Súlyos beteg volt. Ez év tavaszán, 79 éves korában aztán a végzet pontot tett Károlyi Gyula nagyívű pályájának végére.

Cúth János

Privatizáció

– Emberek, bemutatom az új tulajdonost, Mr. Bullt. Az új munkavédelmi felszerelés a cég ajándéka...

Sorokban

PÁRIZS – Száz tüdőátültetést hajtott végre eddig egy francia orvoscsoport. *Philippe Dartevell* professzor vezetésével a sebészek 1986-ban végezték el az első ilyen műtétet, amely rendszerint egyéb átültetéssel párosul. A csoport orvosai a százból 57 esetben szív–tüdő műtétet hajtottak végre. Legfiatalabb betegük kilencéves volt, a legidősebb 58. Az eredmények eddig igen jók: a betegek 68 százaléka egy évnél hosszabb ideje él az átültetett tüdővel, hat páciensnél pedig több mint öt év telt el a transzplantáció óta. A műtét azonban rendkívül drága: egy-egy beteg esetében mintegy 800 ezer frankot tesz ki az együttes költség.

TALLINN – *Mart Laar* miniszterelnök vezetésével Tallinnban ismét iskolapadba ültek az észt kormány tagjai. A kabinet számára a Harvard Egyetem J. F. Kennedyről elnevezett vezetéstudományi intézete szervezett szemináriumot. Az amerikai előadók arra kívánják megtanítani „diákjaikat", hogyan tanítsák be, és tegyék munkájukban érdekeltté beosztottaikat.

RJAZANY – A Szolzsenyicin családban eldöntött kérdés a hazatérés Oroszországba, s erre hamarosan, hónapokon belül sor kerül – jelentette ki Rjazanyban *Natalja Szolzsenyicina*, az Egyesült Államokban élő, világhírű orosz író felesége.

Alekszandr Szolzsenyicin felesége azért kereste fel az ősi orosz várost, mert férje hosszú időn át Rjazanyban élt és alkotott, közvetlenül külföldi száműzetését megelőzően. A Szolzsenyicin család egyébként Moszkva közelében telepszik majd le.

TOKIÓ – Harmincezer rendőrt helyeztek készültségbe Tokióban, miután egy szélsőbaloldali szervezet azzal fenyegetőzött, hogy fegyveres támadással zavarja meg a trónörökösi esküvőt követő ünnepségeket. *Naruhito herceg* és a japán külügyminisztérium volt munkatársának, *Ovada Maszakónak* június 9-én tartják az esküvőjét.

A „Forradalmi Munkáspárt" nevű ultrabaloldali szervezet azzal fenyegetőzik, hogy „pokollá teszi" az esküvőt követő ünnepséget. A rendőrség attól tart, hogy e szervezet akcióját akkorra időzíti, amikor a császári palotában tartott esküvő után a trónörökös és felesége több kilométeres úton, gépkocsiban ülve üdvözli az ünneplőket.

SZÓFIA – Bulgáriában ma már 3 percenként lopnak el valamit – állítja a kriminalisztikai kutatások intézete. Az 1992-es esztendő bűnözési statisztikái szerint 174 623 lopási bűncselekmény vált ismertté, s az előrejelzések szerint idén ez a „rekord" is meg fog dőlni.

A statisztikák szerint átlagosan 3705 leva (1 dollár=26,6 leva) kár keletkezik a köztulajdon kárára elkövetett lopásoknál, míg a magántulajdonnál ez az érték 2949 leva. A magánszemélyek kárára elkövetett lopások száma egy év alatt csaknem a duplájára nőtt. A lopások felderítettsége a legalacsonyabb a bűncselekmények közül, a lefülelt tolvajok mindössze egytizedét ítélik csak el. A tolvajokra kiszabott átlagbüntetés tavaly 1 év 4 hónap és 17 nap volt.

330 ezer márkáért kelt el

Leopold Mozart levele

Londonban a Sotheby's árverésén 330 ezer márkáért kelt el egy levél, amelyet *Leopold Mozart*, Wolfgang Amadeus apja, lányának, Nannerlnek írt.

A levelet, amelyben az apa részletesen megírja, hogy miként dicsérte *Joseph Haydn Wolfgang Amadeus Mozartot*, egy magángyűjtőtől vásárolta meg a bécsi székhelyű Osztrák Nemzeti Könyvtár.

Ugyanezen az árverésen 190.000 márkáért cserélt gazdát egy levél, amelyet Wolfgang Amadeus írt az apjának. Egy magángyűjtő vette meg a levelet, amelyben az ifjú Mozart a zeneszerzés fölött érzett lelkesedéséről és a „L'Oca del Cairo" című operáról számol be apjának.

E levelekénél is magasabb összegért, 386 ezer márkáért kelt el az árverésen *Joseph Haydn* Opus 103-as vonósnégyesének partitúrája. A kottát egy *Otto Haas* nevű londoni műkereskedő vette meg a kikiáltási ár másfélszereséért.

– Ezt szedje aranyoskám, én csak tudom, nekem valamikor maga Richter Gedeon udvarolt...

A szombathelyi luxuskaszinó.

Biztonsági okok?

A sötétség leple alatt vezényelték ki a minap a buldózereket a kelet-belgiumi Liége város egyik terére. A súlyos járművek gyorsan elvégezték feladatukat: a földdel tették egyenlővé a Saint Lambert téren lévő, még a Merovingok korából származó épületmaradványokat és egy XVIII. századi kolumbáriumot is.

A pusztítás után újult erővel lángolt fel a történelmi műemlékek lerombolása körüli vita. A „Mentsétek meg Liége emlékműveit" szervezet szerint megbotránkoztató, ami történt. A szervezet szóvivője szerint az akció éjszakai, szinte titkos jellege jól mutatja azoknak a műveletlenségét, akik e pusztítást elhatározták.

Brüsszelben is magasra csaptak a méltatlankodás hullámai, miután a polgármester döntése alapján lebontottak egy szecessziós stílusban épült lakóházat. Ugyanerre a sorsra jutott egy XIX. századi templom is, amely az Európai Közösség bizottságának székhelyétől néhány száz méterre állt. Mindkét esetben biztonsági okokra hivatkozva döntöttek a rombolás mellett: a ház állítólag veszélyeztette a környéken lakók és a járókelők testi épségét, a templom falai pedig megrepedeztek.

A műemlékvédők, köztük a kulturális örökségek ügyében illetékes államtitkár tiltakoznak. Azzal érvelnek, hogy a régi épületek lerombolása büntett a nemzeti vagyon ellen.

ÉLETRAJZI ADATOK

1932-ben született Felsőgallán. Tatán érettségizett 1950-ben. 1956-ban Budapesten építészmérnöki diplomát szerzett. 1974 óta a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja. A hetvenes években képzőművészeti tanulmányutakon járt Finnországban, Jugoszláviában és Svédországban. Budapesten él és dolgozik. Egy fiatalkori festményét a Magyar Nemzeti Galéria, számos alkotását pedig minisztériumaink, állami intézményeink, vállalatok, hazai és külföldi műgyűjtők őrzik.

mikroprop mp kisszövetkezet

Felelős kiadó: Köteles István

Fotó: Milos József

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT **DOBROSZLÁV JÓZSEF** FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLITÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA 1987. NOVEMBER 19-ÉN CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA. MEGNYITJA: POGÁNY Ö. GÁBOR A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA NYUGALMAZOTT FŐIGAZGATÓJA. A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ: 1987. NOVEMBER 19 – DECEMBER 2. BEMUTATÓTEREM, GYŐR, BAJCSY ZS. UT 35.
NYITVA: HÉTFŐTŐL–PÉNTEKIG 9–18 -IG,
SZOMBATON 9–13-IG,
VASÁRNAP ZÁRVA.

KÉP CSAR NOK

Több évtizedes alkotói múlt van már *Dobroszláv József* festőművész mögött. Azon kevés akvarellisták közé tartozik, aki híven kitart a maga választotta festői műfaj mellett, de nem tágít annak legkézenfekvőbb alkotói módszerétől, a természetelvű ábrázolástól sem. Inkább azon fáradozik, hogy festészetét minél elmélyültebbé, minél gazdagabbá tegye. Eredményei bizonyítják, hogy ez sikerül is neki.

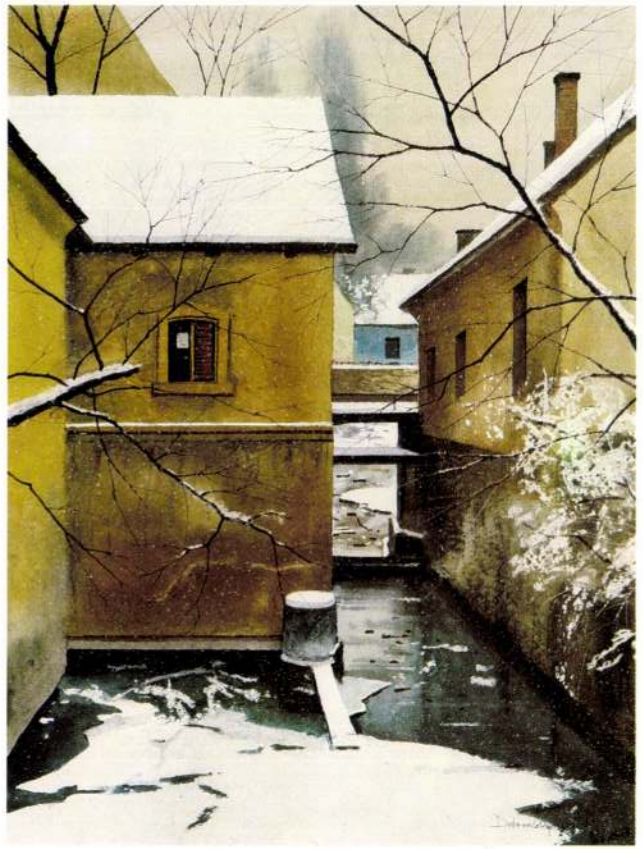

Korábbi racionális szakmája nemcsak jól megfér szépművészeti mesterségével, hanem inkább kiegészíti, tökéletesíti azt. Rajztudása, veleszületett tehetsége, impresszionista látásmódja, mely mindkét szakmánál alapvető követelmény, predesztinálja a festészetre. Szinte a tervező szemével építi képeit is, mérnöki pontossággal komponálja azokat, amikor kiemeli a magyar tájak egy-egy megkapó, hangulatos részletét. Gondosan határolja el a lényegest a lényegtelentől, a hangsúlyosat a hangsúlytalantól. Határozott, sokszor markáns vonalakkal ábrázol, ugyanakkor lágy, atmoszférikus hangulatot teremt a színek és valőrök szintézisével. Képeinek szerkezete világos, áttekinthető, tiszta, – egyértelmű gondolatokat, élményt közvetít valamennyi. Mindezt rendkívül ízlésesen, esztétikusan tárja elénk, nem pózolva, nem hatásvadász módon, semmiképpen sem csupán a látványra törekedve.

Az akvarellhez való hűsége családi tradíció, ebben édesapját követi. Kifejezési módjában azonban kezdettől fogva a maga útját járja.

Képzőművészeti munkásságának felfelé ívelése, beérése egyenletes, nem mutat töréseket, kitérőket. Sokat, szeretettel, szenvedéllyel dolgozik. Belső invenció vezeti ecsetjét, ebben nem érheti csalódás.

Győri kiállítási anyaga ismét egy őszinte vallomás a magyar táj, a magyar falu- és városkép, a természet iránti nagy szeretetéről. Képei látszólag személytelenek; erről ő maga így nyilatkozik:

„Az embert – emberközelből – alig jelenítem meg képeimen... De hisz csaknem valamennyin ott van két keze munkájának gyümölcse... És bár nem közvetlenül róla informálok, mégis minden ecsetvonásomat érte teszem, neki szánom, szívvel, lélekkel..."

Ez a humánus indíték – mely egyben ars poéticája is – teszi emberközelivé, mindenki számára könnyen érthetővé *Dobroszláv József* festészetét.

Ury Ibolya

EGYÉNI KIÁLLITÁSOK

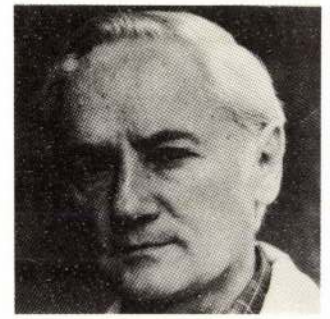

1967 Budapest, HNF V. kerületi termében
1971 Helsinki, ARTEGRAFICA szalonjában
1975 Budapest, Technika Házában
1981 Budapest, UVATERV kultúrtermében
1981 Tata, Megyei Művelődési Központ galériájában
1981 Budapest, BM Rendőrtiszti Főiskola
1983 Szolnok, Képcsarnok Aba-Novák terem

RÉSZVÉTEL KOLLEKTIV TÁRLATOKON

1950 Budapest, Nemzeti Szalon, Országos Ifjúsági Képzőművészeti Kiállítás a DISZ megalakulása alkalmából
1952 Székesfehérvár, „Dunántúli Táj" című kiállítás
1953 Budapest, Műcsarnok, IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
1954 Budapest, Ernst Múzeum, Országos Kisplasztikai és Grafikai Kiállítás
1954 Tatabánya, Megyei Képzőművészeti Kiállítás
1955 Budapest, Műcsarnok, Országos Képzőművészeti Kiállítás, a Felszabadulás tizedik évfordulója alkalmából
1955 Budapest, Műcsarnok, VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
1957 Budapest, Műcsarnok, Tavaszi Tárlat
1958 Tatabánya, Megyei Képzőművészeti Kiállítás
1960 Budapest, Műcsarnok, Országos Képzőművészeti Kiállítás
1964 Keszthely, Balatoni Nyári Tárlat
1975 Budapest, Országos Honvédelmi Kiállítás
1979 Tata, Város-Jubileumi Kiállítás
1980 Memphis (USA) „Karácsonyi Kiállítás"
1981 London, Magyar Akvarell Kiállítás
1983 Oslo, Magyar Akvarell Kiállítás
1983 Tatabánya, Népház Galéria (közös kiállítás édesapjával)
1984 Budapest, Képcsarnok Csontváry Terem, „Budapest a művész szemével" kollektív kiállítás
1985 Budapest, BM Klub (közös kiállítás Kelemen Kristóf szobrászművésszel)

Dobroszláv Lajos, festő

Aug. 20.-án megnyílt hegerben az 5. akvarellbiennálé, melyen a művész alkotásai szerepelnek: barna harmóniában időző „szakadékos dombot" ad át szemünknek. (említve)

Losonci Miklós: Megnyílt az országos akvarellbiennálé.

Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 23.

Dobroszlav Lajos, festő;

sz. 1902. máj. 10. Vingán (Temes m.) Bolgár Bulók gyermeke. Középiskoláit dré-zerve 1922-26. a bpesti képző mův. fönk. Platz Oszkármál tanult. s rajztanári oklevelet szerzett. Ezután ~~Tat~~ 17 évig volt rajztanár Tatabányán. 1942. a ~~tanker. fölgazgatóság~~ tanulmányi felügyelővé neverte ki. Az 1947. alakult Tatabányai képző és Ipam

Társulat alelnökévé válasz-
totta.

1950. Vájar c. festményével
a Munkácsy díj III. fokozatát
nyerte. Ugyanez évben
Tatabányai bányász c.
képet a Bányász szakszer-
vezet, Robbantás után
c. képet a Vasutas szakszer-
vezet vásárolta meg.

Dobroszlav Lajos
festő

Az Ernst Museumban rendezett
pelileumi kiállításon is látható
volt, hogy Dobroszlav mindenki
előtt felt ázta szűkebb és tágabb-
pátriáját.

Tibely Gábor: Dobroszlav Lajos számadása.
Művészet, 1972. április - 33 oldal

Dobroszláv Lajos

Havas ut

Wehner Tibor: Visszhangtalanul . Kortárs képzőművészet Komárom megyében.
Művészet, 1979. május /5. szám/ 36. oldal

Dobroszláv Lajos: Havas út, akvarell, papír, 24,6×46,6 cm, 1978

Dobroszláv Lajos 1.

Az alkotó rajztanárok kedvező helyzetben levő csoportjához tartozik. Festett addig is, míg tanított vagy múzeumigazgatóskodott, most pedig mint nyugdíjas, különösen a festésnek él. Most 70 éves. Az évfordulós alkalmából szép kiállítást rendezett a kiállítási intézmények vezetősége az Ernst múzeumban.

Táth Béla: Dobroszláv Lajos kiállítása az Ernst Múzeumban.

Rajztanítás 1972/4 33 old.

Dobroszláv Lajos 2

Gazdag életműve előtt állunk ezt a 74 akvarellt itt együtt látva – mondotta megnyitó beszédében Pogány Ö. Gábor melyeknek szerzője félévszázad óta szakadatlanul fest, jóhiszeműen, zavartalanul, senki által nem befolyásoltatva magát. A természet közelében élő festő: táj, zsáner, portré egyaránt sajátja.

Tóth Béla: Dobroszláv Lajos kiállítása az Ernst Múzeumban.

Raptanitás 1972/4 33 old.

Dobroszláv Lajos 3

Amit itt látunk, az ö konfessziója, távol minden szimustól, modernségtől. A modernisták itt hiába keresgélnek, semmiféle modern „idegletegség" nem zavarta meg látását, neki müvészi, kiprobált hagyományai vannak, ut, melyről nem tér le.

Tóth Béla: Dobroszláv Lajos kiállítása az Ernst Múzeumban.

Raptanítás 1972/4 33 old.

Dobroszláv Lajos 4

Ösztönösen megérezte, hogy jóságban, állhatatosságban, jóhiszeműségben van a festő alapelve, ha ezzel az érzéssel veszi kezébe ecsetjét, megvan a reménysége arra, hogy ugyanazokat az érzéseket váltja ki – az esztétikum mellett – a szemlélőből is képével.

Tóth Béla: Dobroszláv Lajos kiállítása az Ernst Múzeumban.

Raptanítás 1972/4 33 old.

Dobroszláv Lajos 5

A katalógusból megtudjuk, hogy régebben nagyméretű olajképeket is festett, ezek közül a „Banyászok" ért 1950-ben Munkácsy-díjat kapott. A háboru óta fest vízfestékkel. Mildenük elveszett, festék, vászon... sa szemétdombon összeszedett elhányt pár festékkel, rissz-rossz ecsettel kezdett hozza ujra a festéshez.

Tóth Béla: Dobroszláv Lajos kiállítása az Ernst Múzeumban.

Raptanitás 1942/4 33old

Dobroszlav Lajos 6

Kényszerből lett egyik legjobb akvarellfestőnkké! A természet közelében elő festő, azt is mondhatnánk a „táj szerelmese". Micsoda felhők, vizek, víztükrök, hegyek, fák, emberek... együtt: szép hazánk egy-egy darabja előtt állunk minden egyes képe láttán. Főleg a Dunánhúl a Szimája.

Tóth Béla: Dobroszlav Lajos kiállítása az Ernst Múzeumban.

Rajztanítás 1972/4 33 old.

Dobroszlav Lajos 7

Halászok, sportólók, kirándulók... de sammi esetlegesség, itt minden a helyén van; az a benyomásunk, hogy ezeket nem lehet másképpen, szebben, jobban megfesteni

Tóth Béla: Dobroszlav Lajos kiállítása az Ernst Múzeumban

Raptanitás 1972/4 33 old

Dobroszlav Lajos 5

Atmoszférikus piktúra Dobroszlavé, de úgy, hogy képein nemcsak a táj, az évszak légköre érződik, hanem azoké az embereké is, akik benne és együtt élnek a tájjal.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hirlap 1972/47 6old.

Dobroszláv Lajos 4

De e tatabányai mester művészetében egyrészt mindazon erényeket felfedezhetjük, ami a klasszikus angol akvarellista iskolát jellemezte, másrészt: ebből a nedves hangulatú, hóval, vízzel, jéggel, felhőkkel barátkozó piktúrából olyan hangulat áiad, mint Brahms zenéjéből.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/47 6old.

Dobroszlav Lajos-t
köszönti 70. születésnapja alkalmából az
Ernst Múzeumban rendezett kiállítás.
Jollehet a csaknem nyolcvan akvarell kö-
zött mindössze egyet találunk, amely nem
az utobbi három év terméséből való, mégis
méltán beszélhetünk életmükiállításról.
Hiszen ezek az utobbi években keletkezett ké-
pek stilárisan és minőségben sem térnek el
az eddigi életut egyéb alkotásaitól.
Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1972/47 Gold

Dobroszláv Lajos 2

Bevallottan konzervatív művész, aki kialakított stílusától, valóságszemléletétől nem igen tér el a még oly vonzó divatáramlatok kedvéért sem.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/47 6 old.

Dobroszlav Lajos

Ez a konzervatizmus mélyebb és igazabb, mint a polgári festészet naturalizmusához kapcsolódó más – közepes tehetségű – művelőié: a művészet történetének azokból a forrásaiból merit, amelyek – avatott mester esetében – mindig frissítőek: korunkban is, számunkra is, akik egyébként örömmel látjuk az új kezdeményezéseket, egy szemléletileg naprakész művészet eredményeit.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Ifirlap 1972/47 6 old.

Dobroszláv Lajos MDK

Tél a tatai nagytavon, akv.

Tatai halágyak télen, akv.

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobroszláv Lajos MDK

Téli utca Tatán, 1954 aqu.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Dobroszláv Lajos MDK

Tél Tatán 1951 aqu.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Dobroszláv Lajos

MDK

Tatabányai erőmü, 1952, olf.

Műcsarnok 1955 Készőmüvészetünk tiz éve

Dobroszláv Lajos MDK

Tavasz a tatai parkban, olf.

Műcsarnok 1954 V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobronlaw Lajos, festő

Képeslapok: (Tatai tájai ...)

Miklós Pál: A természethűség a mai magyar képzőművészetben 18-24.

KRITIKA, Bp. 1970. november VIII/11.

32. **DOBROCSLÁV LAJOS**
(Vinga, 1902 – Tata, 1987)
Tatai részlet
Vízfestmény 17.5x42.5. Jelezve lent jobbra:
Dobroszláv L. 6.000,-

85. Müvészeti Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

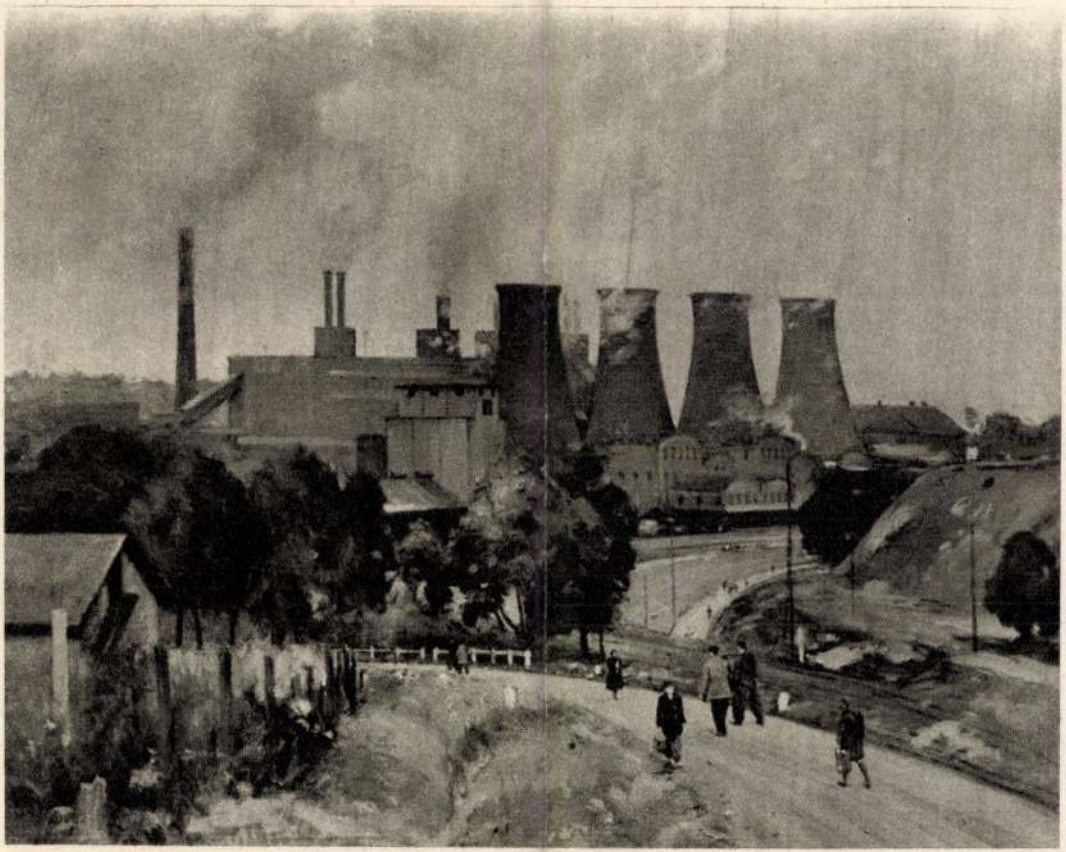

Dobroszláv Lajos : Tatabányai erőmű

Bernáth Aurél : Sztálinvárosi kikötő

Dobroszláv Lajos
festő

1951-től 1953 ig a tatai Kuny Domokos Múzeum vezetője volt. 1947-ben és 1952-ben Budapesten, 1964-ben Tatán rendertek gyűjteményes kiállítást műveiből.

Devényi Iván: Dobroszláv Lajos 70 éves
Művészet, 1972 ápszilis - 32 oldal

Dobroszláv Lajos
festő.

A főiskola befejezése után Tatabányán, majd Tatán működett mint rajztanár. 1950-ben a „Tatabányai bányász ünnü képtárt Munkácsy díjb-an részesült.

Dévényi Iván: Dobroszláv Lajos 70 éves
Művészet, 1972. április – 32 oldal.

Dobroszlav Lajos

festő

Dobroszlav munkái között van reálista előadásmódot követő pl. a „Tópart táj-kép". Van olyan amelyik a mai eletben kötődik a „Tatai textilgyár", „Leszállás előtt a bányában".

Devényi Iván: Dobroszlav Lajos 70 éves

Művészet, 1972. április – 32. oldal.

3390 FNYV 1

D-BROSZLA'U LAJOS

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

Dobroszláv Lajos

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1972 FEBRUÁR 12-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

Dr. Pogány Ö. Gábor

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

ERNST MÚZEUM, VI. NAGYMEZŐ U. 8

Dobroszláv

Az első magyar Képzőművészeti Kiállitás

Magyar Nemzet
1950.VI. éf.194.
Széch.kvt.

Végvári Lajos

Dobroszláv László festö.
Munkácsy-dij III.

Szab.Nép.1950.193.sz.aug.20. 7.l.

Dobrovszky Lajos festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 8. 294-295

A Munkácsy Mihály-díj első kiosztása

Dobroszláv Lajos

I.Magy.Képzőmüv.Kiáll.

Magyar Nemzet
195o.VI.é.196.sz.
Széch.kvt.

Végvári Lajos

Dobroszláv Lajos

Előzetes beszámoló az I. Magyar Képzőművészeti kiállitásról

Magyar Nemzet
1950 VI. 192
Széch. kvtár · Végvári Lajos

Dobroszláv Lajos

Album készül a KK válogatott
müveiből

Magyar Nemzet
1950.VI.é.210.sz.
Széch.kvt.

Dobrovics Lajos festőművész, rajztanár.

(: Tata :)

Magyar Nemzet.
1947. I. 18.; III. évf. 14. sz. 6. old.
(: Ripat. :)

Dobroszlav Lajos festő

Uj Ember.1952. 23.szám 2.old.
Tavaszi tárlat.

Kiriani

Dobroszlav Lajos festőművész

Művelt Nép, 1954. aug. 8. 1. old.

Dobrosztév Lajos festő"

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7.-8.sz. 351.o.: A szabad-
szervezet közleményei.- A Tatai szabad-
szervezeti csoport ...

Dobroszlán tajos festőművész

Művelt Nép 1955. VII. 24. 6. o.

Péter Imre: Művészet a gyárak és a bányák harájában

Kitrinni

Dobroszláv Lajos feste ömüvész

Művelt Nyi, 1954. jul. 25. 4. old.

Dobrovszky Lajos festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 8. 297-302

- Kis lexikon

Dobrovszláv Lajos festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 9. 321-330

Szegi Pál: Műfajok gazdagsága

Dobroszláv Lajos festő

Uj Ember.1947. febr. 2. 2.old.

Décsei Géza cikke.

Dobrovolný Lajos

Szerepel a tatar. képzőművészet
táblatár

Dolgozók Lapja 1941 VIII. 20.

Dobroszláv Lajos
festő

A művész nagygondossággal festi a patinaskisváros Tata műemléképületeit. Az évszakok sinjatékát finoman tolmácsolja.

Dévényi Iván: Dobroszláv Lajos 70. éves, Művészet, 1972. április - 32 oldal.

Dobroszláv Lajos

festő

Műveinek tulnyomó része akvarell és gouache, ilyen a „Tardosi völgy". A művész szeretettel festi a tájés város képeit, szivpárti részletet.

Dévényi Iván: Dobroszláv Lajos 70. éves, Művészet, 1972. ápszlis - 32 oldal.

Dobroszlávy Lajos

Elhunyt Dobroszlávy
Lajos festőművész

Népszabadság, 1986. aug. 11. 7.

ályi vitára, ütemterv jóváhagyása a tagság körében való

Elnökség készítse elő és 1982. év végéig rendezze meg az
st."
ásról.

kezdődő héten (egynapos).

(a későbbi etikai kérdések elkerülése érdekében).
hozzászólók.
tosabb szempontjai.
ánszky Pál.

feladatok.

ogyan szolgálták külkapcsolataink szakmai elmélyítését,
ink az egyes országokban. Ezek az eredmények hogyan
nként, műfajonként. A tolmácsjelentések alapján külföldi
ak különös érdeklődést.

Dobroszláv Lajos

Elhunyt Dobroszláv Lajos festőművész

Életének 84. évében Tatán elhunyt Dobroszláv Lajos Munkácsy-díjas festőművész, nyugalmazott rajztanár. Temetése augusztus 13-án 13 órakor lesz Tatán, az Almási úti temetőben.

*

Dobroszláv Lajos 1926-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Glatz Oszkár és Edvi Illés Aladár volt a mestere. A budapesti Műcsarnokban és az országos tárlatokon sokszor szerepeltek figurális olajkompozíciói, olaj és akvarell tájképei.

1950-ben az 1. magyar képzőművészeti kiállítás alkalmából Munkácsy-díjjal tüntették ki.

Népszabadság, 1986. VIII. 11

Dobroszláv Lajos

Dobroszláv Lajos Munkácsy-díjas festőművész, nyugalmazott rajztanár életének 84. évében Tatán elhunyt.

Magyar Nemzet 1986. VIII. 11.

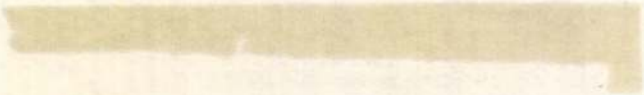

Dobroszláv Lajos, festő

Munkácsy-dijas müvész, szül. 1902 Vinga /Temes vm./. Tatán, Tatabányán és Bpesten állitott ki. Kiemelkedő müvei: Vájár, Tárnában, Éneklő gyermekek, Halászat a tatai nagy tavon és egyéb tatai és tatabányai tájképek. Egyik legjobb akvarellistája Tatának és Tatabányának. A Társulat alelnöke.

Angyal Tatabánya

Bolgár tárnavájár

292. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Erdélyi Múzeum
ujévfolyamai és
ennek fejében
MOB. csere-könyvek tb. átírat
György Lajos egy.
tanárnak.

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat sz

Másolta:

Összeolv

Dobroszláv Lajos

Szépen. Lenz.

Csendes utca, virf. (1947)

ányból (: 16 K :) nem fedezhetem,
0 K :) sem, ha a II-ik félév folytán tett
vitásokat federni fogom. —
és különösen azért, mert 1912 re
1 K 68 fillér betegápolási pótadóval
én kívül a m. kir. vallás és közoktatás
lajdonos, azon alázatos kéréssel já-
sághoz, kegyeskedjék oda hatni, hogy
kében foglalt összes tartozás, kifi-
z kiutalványoztassék, vagy pedig
kir. adóhivatal (hogy, ezen hátralékot) ugy mint a jövő
a szokásos módon, minden további
l, a rendes időben számolja el. —
912 november hó 14 én

Salamon Ferencz
várfelügyelő

Dobroszláv Lajos

Fő. képt

Iskolába menő egyerekek, } vírf
Tatai nap tó, } vírf
Tatai részlet

574/1902. sz.

A vallás és közokt.m.kir.minist
sz.a.kelt s Selmcz-Béla bánya va
letének másolata:

A belügyi minis
1900 évi október hó 11-én, 91
ben az ó-várnak stilszerü helyr
rosi muzeum, a levéltár és köny
kitása érdekében való közben ja

A szóban levő épület
kek Orsz. Bizottsága utján a köz
kat a munkanemek szerint összeá
gyütt oly felhivással küldöm le
tás alapján a teljesitendő munk
költségét a helyi vis onyoknak
előirányzatban tüntesse fel s a
tést a közönség által ráfordith

Dobroslav ~~Lajos~~ Józef

Föv. képt.

Bányász csendélet, vízf

Ez Dobroslav
Lajos
lesz!

574. szám.

57505 szám.

A bizottságnak a se
f.évi 305 sz.a.hozzám tett fe
Aigner Sándor bizottság épité
elkészitéseért 1000 egyezer k
ez összeget nevezettnek kellő
láttamozott nyugtájára a budap
nál egyidej üleg kiutalványozta

Értesitem továbbá

nyu város közönségéhez egyidej

Dobroszlav Lajos

festő

Lárd oszt.

Rajzoktatás

1942. III. évf. 7. sz.

boríték

D. L.

a tankerületi főigazgatóság

(tanulmányi felügyelő)

Esterházy Pál magvette

ek kompozicióját

KEHELY,
aranyozott ezüst, vert dísszel, ékkövekkel és passiójeleneteket ábrázoló színes zománcképekkel. A talp peremén gráci hitelesítő bélyeg 1732-ből. Mag. 29·6 cm.
Gráci munka, 1732-ből. Paténája aranyozott ezüst. A hagyomány szerint Mária Terézia ajándéka Esterházy prímásnak.

Tört. Főcsoport, 2356. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp., 1898., 104. l. — Forster: Magyarország műemlékei II. kötet, Bp. 1906., 286. l. — Gerevich PA, 189—190. l. — Lepold: Esztergom . . . A Műgyüjtő, II., 1928., 245. l. — Lepold Adatok, 38. l. — Lepold Katalógus 87. sz.

CIBORIUM,
aranyozott ezüst, vert dísszel, fedővel. Barokkstílű. Felirata: BASILICAE STRIGONIENSI D. D. JOANN. CARD. SIMOR PRIMÁS A. D. 1875. Augsburgi hitelesítő bélyeggel és FRL mesterjeggyel.
Mag. 34·5 cm.
Franz Rupert Lang augsburgi ötvös műve 1736-ból. Simor prímás ajándéka, 1875.

KEHELY,
aranyozott ezüst, vert dísszel, kosarán Pásztorok imádása, Kálvária és Bold. Sebestyén érsek.
Mag. 27·5 cm.
Ötvösjegye nincs. Magyar, 1740 körül. Aranyozott ezüst paténa kereszttel.

Dobroszláv Lajos

szül. 1902. életrajz

Visnya (Temes m.)

l.

Szabad Művészet

1950. 8. sz. 298. l.

(kislexikon, képpel)

Krassó-Szörén

Krassova, várrom.
Német-Facset, várron
Turnul, „Ovidius torn
Valkó, csúcsíves temp
Zsidóvár, várrom.

Dobroszlav Lajos

l.

Szabad Művészet

1950.10.415, 416.l

(U.a)

(Vasutas trakszerverek megvette: Robbantás után-t)

Mag. 40 cm.
Bécsi munka, 1800 körül.
Károly Ambrus prímás készíttette.
Lepold: Adatok 9. l.

PÜSPÖKSÜVEG,
fehér recés selyemalapon, hullámos rajz
hímzésű dísszel, róla lecsüngő virágfűzé
Mag. 41·5 cm.
Bécsi munka, 1800 körül.
Valószínűleg Károly Ambrus primásé

KOPÁCSY JÓZSEF ORNÁTUSA,
két miseruha, négy pluviale, hat dalmati
püspöksüveg. Aranybrokát, levelekkel, v
és szőlőfürtökkel. A püspöksüveg ba
vonalú nagyleveles rajzzal és kalászos pal
közepén egyenlőszárú kereszt, a szalag
arany rojt.
A miseruha mag. 105, a pluviáléké
matikáké, a püspöksüvegé 29·5 cm.
Szentpétervári brokát, 1820 körül.
Kopácsy prímás készíttette.
Gerevich PA, 200. l. — Lepold: Ad
— Lepold Katalógus 175. sz.

PÜSPÖKSÜVEG,
vörös bársonyból, íves oromzattal és
aranyhímzéssel, akantuszlevelek és in
egyenlőszárú kereszt.
Mag. 30 cm.
Magyar munka, 1825 körül.
Rudnay prímás készíttette.

MISERUHA,
piros bársonyból, peremét és közepét k
domború ezüsthímzésű leveles és fürtös
díszíti.

Dobroszlav Lajos

l.

Szabad Művèszet

1950. 9. z. 367. l.

(Az I. M. képem kiáll sikere)

(Bányás trakszerveret megvette: Tatabányai bányás arcképét)

Dobroszlár Lajos

1922/23 - 1925/26

Ferkégzőmfőiskévk

76. l.

Képzőm Főisk Évk

1932-33

Dobreszláv Lajos

szül. 1902. máj.10. Vingám

/Temes m./

Glatz növendék

1926
17
43

udapest, V.Ferencz Józseftér 5-6
Gresham palota

)S BIZOTTSÁGA

Igazgatóságának

Budapesten

én indul meg Rassay Károly szerkesztésében
lap. A lap bátor és meg nem alkuvó szószó.

Dobroszlav Lajos
festő
Tata
Kert Imre hg utja

MKSz 1947

Dobroszlav Lajos
festō Tata

Szabad Művészet

1947. 48. l.

Dobrovszláv Lajos

l

Szabad Művészet

1950. 10. 4/6. l.

Ó átvoe

követi a magyar művészet szellemében átalakítva. Így az Antiphonarium, miként a budapesti Pálóczy-Missale díszítésének megvan ugyanaz az egyéni jellege, megegyező formaképzése, amely megkülönbözteti őket az ausztriai miniaturafestészet termékeitől. Mindkettőnek a díszítése nyugodtabb, nehézkesebb, nincs meg bennük az a szaggatott, ideges vonalvezetés — az indák és levelek nyugtalan elágazódása —, ami az egykorú osztrák miniaturafestészet stílusára oly jellemző. És miként a lapszéldíszítés- és figurák festésében, úgy a kompozíció felépítésében is harmonikus kiegyensúlyozottság irányítja a miniátorok kezét.

1a lap: In Assumptione B. Mariae Virginis.

6a lap: „de sancto rege Stephano."

35b lap: „de sancto Emerico."

47a lap: (In Nativitate B. Mariae Virginis. Sancta Maria virgo.) A lap minden oldalát díszítés szegélyezi. A felső lapszélen a díszítés a kötés által majdnem teljesen levágódott, csak nyomai láthatók. A belső lapszélen rózsaszín-zöld egyenes indaszár vonul végig, három csomószerűen rállesztett nagy aranytallérral. A száron egy rózsaszín és egy kék levél háromszor csavarodik át. A zöld indaszár a lap alsó szélén körbe csavarodik, amelyet rózsaszín-kék-zöld levelekből mintázott virág tölt ki. A két kék levéllel és három elnyujtott aranytallérral díszített indaszár rózsaszín levélben s kék virágban folytatódva, fölkúszik a lap külső szélének közepéig, ahol kis piros eperrel díszített végén hosszúfarkú, szürke mókus ül.

Dobroszlav Lajos

stil. 1902.

Életr.

Umagykeprzöm.

(1950)

91. l.

nénytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Jénygép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Kepírnu Forich Ifj Kiál

1924-25

Ceruzarajzok

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
185/1926 szám
Érk.: 1926 év máj hó 27. n.

legképen, a felvételeket ké

zéhez juttatni szíveskedjék

miszter helyett: Kertész K.

A hivat

minis

M. Kinvért

1940-41 (Kinas)

Falurészlet, of

1943 máj (h.o)

Domboldalon, of

1./ 12 oldal autotypiás illusztráció münyomó vagy más jól simitott papiron ;

2./ a 12 oldal mélynyomásu illusztráció mélynyomásra berendezett idegen nyomdában nyomva.

A folyóirat végére hirdetési czélra gyenge minőségü papirra nyomott néhány oldal füzendő. Ajánlat 4 ilyen oldalra teendő. Ajánlatban foglaltatik : papiros, szedés, nyomás ⁄ klisé és füzés ára. A boriték lapra egyenlőre nem teendő ajánlat.

Papiros minták melléklendők.

Grecht

Dobrovláv Lajos

1941 febr.-ápr. jub

Reggeli napsütés

1941-42 téli

Templom-u. Felső gallán

Bányász

1942 tav

Falunk télen

Ünnekpróba

1942-43 téli

Bányászbaleset

Leányok a templomban

H15 1943 tav

H36

Kis betes

Pusztai iskolások

1943 téli

Gombojó egerekek

Festő a falun

1944 tav

Tél tatán I

A tatai nagy tó télen I

Mellisstendök a feltételek

24—73. Divald graf. műint.

Dobroszláv Lajos

festő

VII. Nemz. Képzőm. Kiáll.
OMKT. 1944. jun. - (lemás)

Tatai nagytemplom,
vízf -

Dobroszlav Lajos

festő Tata

Dunántuli
tárlat, 1944 máre
Győr

Naplemente } vízf
Tél Tatán II
Tatai Naplató II
6"rs

M. képren tr. tr.

Vidéri csop. I. kiáll
1947 jul (v. Ernst)

Csekc-Tó Tatán, virf

~~1 folyóirat nyomdai előállításáról~~

1 125/926. sz. ügyirathoz mellékelt feljegyzés.

Folyóirat nagysága : kb. 24 X 31 cm.

Szedéstükör " : kb. 16 X 23 cm.

Megjelenik évente 4-szer.

1 - 1 szám terjedelme 32 oldal. 1-1 sz. 1000 példányban.

Ebből 20 oldal szöveg

12 oldal illusztráció

Az illusztrációk lehetőleg mélynyomásban készitendők.

A papiros nem mínyomó és nem tisztafehér papiros.

Amennyire a nyomda mélynyomásra nincs berendezve, alternativ ajánlat nyujtandó be.

I. M. képrm kiáll 1950 aug. lunes

Tatabányai bányász arch. / Bányászok robbantás után } of

M. katona a szabért. 1951 szept okt

(Fův kept)

Páncélos katona, of

II. M. képrm. kiáll. 1951 nov. dec. (lunes)

Naghalászat Tatán, of

~~III. M. képrm. kiáll. 1952-53 lunes~~

Tav. Tárlat. 1952 máj-jun. (lunes)

~~A tatai vár hídje, virf~~

~~szépt~~

III. M. képrm kiáll. 1952-53 (lunes

Tatabányai erőmű / Kilátás a tatai muzeumból } of

IV. M. képrm kiáll. 1954 jan. febr (lunes)

Tatabányai fiatal bányász / Korcsolyázók a tatai Csehe-tavon } of

Tatai Tó / Tatai vár / Várpalotai Tó } virf

hivatalos másolat hiteléül:

Fekmann Károly

miniszteri s.hiv.igazgató.

Dobroszlás Lajos

A nemrégiben elhunyt Dobroszláv Lajos festőművész özvegye Komárom megyének ajándékozta férje hagyatékát. A művész végakaratának megfelelően a Komárom megyei, a tatabányai és a tatai tanács, valamint a Komárom Megyei Múzeumok Igazgatósága és az esztergomi keresztény múzeum birtokába került olajfestményeinek, akvarelljeinek jelentős része. A Dobroszláv-képek a Komárom megyei múzeumok és a nagyobb művelődési házak tárlatain szerepelnek majd.

Z.

Magyar Nemzet 1986. XII. 13.

Dobroszkár Lajos.

Hollóssy-galéria

M. Hirlap
1986. VII. 24.

Dobroszláv László

MDK

1950 VIII. 20-án a "Munkácsy Mihály-dij" harmadik fokozatát /2000 frt/ nyerte el

"Vájár" c.

festményéért.

Szabad Nép 1950. VIII. 20.

Dobroszláv Lajos festőművész

Az Ernst Muzeumban rendezett kiállitását
február 12.-én nyitják meg, -közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. febr. 5.
XVI. évf. 6. sz. 2. lap

MDK

Dobroszláv Lajos, festö

Tatabányai erömü. Olaj.
Kilátás a tatai muzeumból. "

/Müvészmek?/.-III.Képzömüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat.6.l.

DOBROSZLÁV LAJOS: BÁNYÁSZ
AZ ELSŐ MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSON
MUNKÁCSY-DIJJAL KITÜNTETETT KÉP

MŰS

könykomkodáselében —
ott és mozel — oldotta
adatát.
pből álló zenés
ait „két egyenlos ember” szeA, Shakespeare
emlékeztető szelteszi zökkenőpergővé. A Buda
ábrázoló függöny
minaretjében megjelemüezzin ötlete külön
rat.
átran új megoldásokat
s jegyében kerekedett a
záth-regény színpadi válhoz korabeli magyar és
ök dallamokat idéző mu-

padi a
nyosságait

M.D.K.

Dobroszláv Lajos festőművész

Berend Ilona: "Két kiállitás" cimmel ir a müvész kollektiv kiállitásáról, amelyet a Szalmássy Galériában rendeztek.

Szinház, Bp. 1947. jan. 22-28. III. évf. 4. sz.

Dobroszláv Lajos

Zsennyei táj, akvarell

Miskolc 1957 Tavaszi tárlat

Dobroszláv Lajos MDK

Festő a falun

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Dobroszláv Lajos, festö

Domboldalon. Olajf.

Műcsarnok. IV. Képzőműv. Kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 18.1.

Dobrovszláv Lajos

MDK

Tél Tatán
A tatai Nagy-tó télen

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Doborszláv Lajos

tatai festőművész

képei a muzeumban.

/Ksa/: Egy év a Központi Bányászati Muzeumban.
Kisalföldl ø 1963 márc. 2.

Dobroszlav Lajos

MDK

Munkácsy díjas.

Szerepelt a kiállításon.

Majthényi Károly: A zsennyei művésztelep első szombathelyi kiállítása.

VAS MEGYE, Szombathely. 1956. máj. 18.

MDK

Dobroszláv Lajos, festö

Zsennyey táj. Akvarell.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 14.1.

Dobroszláv Lajos

Festő a falun

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Dobroszláv Lajos

Szerepelt az észak-dunántúlle képzőművészek első közös kiállításán.

Kom. megy. Dolgozók L. 1964. dec. 25.

MDK.

Dobroszláv Lajos

Kiállitási kritika

Dolgozók Lapja 1966 nov.

Dobroszláv Lajos MDK

Gombozó gyerekek

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Dobroszláv Lajos

MDK

Tél Tatán, vizf.

A tatai Nagy-tó télen, vizf.

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Dobroszláv Lajos MDK

A Tatai vár hidja, vizf.

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Dobroszláv József MDK

Tatai tó, vizf.

Tatai vár, vizf.

Várpalotai táj, vizf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobroszláv Lajos MDK

Tatabányai erőmü, olf.

Kilátás a tatai muzeumból, olf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobroszláv Lajos MDK

Nagyhalászat Tatán, olf.

Mücsarnok 1951. II.Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobroszláv Lajos

MDK

Tatai nagy templom, vizf.

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Dobroszláv Lajos MDK

Tatabányai bányász arcképe

Bányászok robbantás után, olf.

Műcsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobroszláv Lajos MDK

Tatabányai erőmü, repr.

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobroszláv Lajos MDK

Tatabányai fiatal bányász, olf.

Korcsolyázók a tatai Cseke-tavon, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dobroszláv Lajos

MDK

Fenti művész ? művésztársával együtt kiállitást rendez Tatán.

/tatai akvarell/

Esti Hirlap 172 sz. 1959. jul. 24. 2 old.
/Cs.M. cikke/

Dobroszláv Lajos, festö

Tatabányai bányász arcképe. Olf.

Bányászok robbantás után. "

Műcsarnok. I.M.Képzőm.Kiáll. 1930. Kat.4.1.

MDK

Debreszláv Lajos

Dutka M.:Tavaszi Tárlat. Magyar Nemzet 1952. máj.24.

MDK

Dobroszláv Lajos, festö-graf.

Tél a tatai nagytavon.	Akvarell.
Tatai halágyak télen.	"

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.19.1.

MDK

Dobroszláv Lajos, festö

Tavasz atatai parkban. Olf.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954,dec.-1955.jan. Kat.12. l.

MDK

Dobroszláv Lajos, festő

Tatabányai fiatal bányász. Olf.

Korcsolyázók a tatai Cseke-tavon. "

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 6.l.

Dobroszláv Lajos MDK

A Komárom megyei Képzőművészek Csoportjának a TTIT szákházában megnyilt kiállitásán szerepel.

--: Állandó ~~XXXX~~ Képzőművészeti Kiállitás nyilt Tatabányán.

Komárommegyei Hirlap, 1957. márc. 12.

MDK

Dobroszláv Lajos, Tata, Komárom m.

Tél a tatai Nagytavon	aqu.
Tavasz a tatai parkban	"
Bajai Dunaág	"
Tatai halágyak télen	"

A vidéken élő képzőművészek kiállitasa.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 12.1.

MDK

Dobroszláv Lajos

"Tél a tatai Nagytavon"/ akvarell./ c.kép repr.

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20.'- dec.4-ig.Ernst Múzeum.

MDK

Dobroszlav Lajos

Téli utca Tatán	1954	akvarell	Műv.t.
Tél Tatán	1951	akvarell	" "

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 24.1.

MDK

Dobroszláv Lajos, Tata, Komárom m.

Halászbárka Bajánolaj

A vidéken élő képzőművészek kiállítása.
1954.nov.20-dec.4-ig.Ernst Múzeum. 8.1.

Dobroszláv Lajos MDK

Fölvétettek a Képzőművészeti Főiskolára

Podolini Volkmann Artur tanitványainak kiáll.
1926. ápr. Váci ut 15.

mdk

Dobroszlavi Lajos festőművész

Tatabánya festője. A dunántúli kiállítás nyertese. 1950-ben bányászképe munkácsy díjjal kitüntetve. A kép Varsó szakszervezeti házát díszíti

Hais György: Tatabánya festője
Népművelés 1957. 3. sz. november 37. l

MNK

Dobroszláv Lajos

a mésztelepi kőbányákban gyüjtött nyáron át anyagot, smost ennek feldolgozására készül.

Píri Kálmánné: Gondolatok a Képzőművészeti Hetek alkalmából.
Komárom megyei Dolgozók Lapja. 1956.Jan. 21.

MDK

Dobroszláv Lajos festő

Bányászkép

Nagy T: Az I. M. Képzőm. kiáll. ... Kis Ujság
1950. aug.25. 4.l.

MDK

Dobroszláv Lajos 19o2--

Tél végén, akv.

Tatai tó télen, akv.

Tata télen, akv.

Ernst Muz. M.Kisplaszt. és Graf. kiáll. 1954. szept. 26. 1.

26 1.

Dobroszláv Lajos, Tata NDK

Sikló Tatabányán, of.

Vidéken élő Képzőművészek kiáll.II.N.Szal.

1955. 13. 1.

Dobroszláv Lajos

Ernst Rus. M.Plebatikai és Graf.kiáll.
1954. szept.
12. 1.

Felnyílép

Magyar Falo: 26 31222/7 Hegedüsné

Dobroszláv Lajos: Tatabányai fiatal bányász

Claj

1953. XII. 22.

Meg. van

Fenykép

Magyar Foto: KJ 51112/9 Hegedűsné

Dobreszláv Lajos: Kacinebarcika

Olaj

1955. XI. 12.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: R I 5411/14 Hegedűsné

Dobroszláv Lajos: Téli táj

Olaj

Jek. j.o.: „Dobroszláv L."

1955. IV. 11.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: K A 1026/17 Hegedűné

Dobroszláv Lajos: Nagy halászat Tatán

Olaj

Jelz. j.o.: „Dobroszláv 1950"

1951. X. 26.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: Rit 1003/2 Hegedűsné

Dobroszláv Lajos: Páncélos hatona

Olaj

1951

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: FT 2917/2 Hegedűsné

Dobroszláv Lajos: (Tájkép)

Olaj

1952.

Neg. van

Dobroszlávy Lajos

Munkácsy-díjas. Az ötvenes évek elején alakult Munkáscsoportban tevékenykedik.

Képzőművészeti élet Komárom megyében. Népművelés, 1963, 12. szám, 6. lap.

MDK

Dobroszláv Lajos

szerepelt a kiállitáson.

Sobor Antal: Három megye képzőművészeti csoportjainak egyesitése. - Komárom megye képző - művészeinek kiállitása Tatabányán.

Fejér Megyei Hirlap. 1964. jun. 7.

Dobroszláv Lajos

MDK

szerepelt a tatabányai Népházban rendezett kiállitáson.

--: Megnyilt a megyei képzőművészek tavaszi tárlata.
Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1964 jun. 3.

Dobroszláv Lajos

MDK

szerepelt a tárlaton.

Biró Endre: Megyei képzőművészek tárlata a tatabányai Népházban.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1964 jun. 16.

Dobrozdy Lajos.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szereplő „Pataki halászat" c. festménye mellett látható a jelzés, mely szerint azt megvásárolta a Múzeumok és Műemlékek Országos Központja. (emléktve.)

Magyar Nemzet, 1951. Nov. 20.

Dobrosláv Lajos.

A Műcsarnok vállalat tájképfestési pályázatára műével pályázott.

Kis Ujság, Budapest, 1917. Okt. 9.

MDK

Dobroszláv Lajos

Tatai részlet, akv.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960.

25 l.

Dobroszláv Lajos

Festő

Dévényi Iván: A 70. éves Nyergesi Jánosról

724.1

Jelenkor 1965. 8 n.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Dobroszláv Lajos
festő

M.D.K

A Komárom megyei képzőművészet
gyökerének Dobroszláv Lajos latai
festő művészetét tekint hetjük.

Szabó Julia: Művészeti élet Komárom megyében
Művészet, 1965. március - 47 lap

Dobroszláv Lajos

festő-

M.Dk.

Akvarelljei
~~Olajképei~~ szerepelnek a tárlaton.

Kovács Péter: Észak-dunántúli képzőművészek kiállítása
Művészet, 1865. június - 41 lap

MDK

Dobroszláv Lajos

Tatabányai Képző és Iparm. Társ. levele Szentiványi Gyulához, 1948. febr.

MDK

Doboszláv Lajos, szabadiskolás
Tatabánya.

"Bányászcsendélet" néhány csillogó széndarab
és egy bányászlámpa, üde vizfestmény.

A kiáll. célja,h. a rejtett tehetségek elötörjenek és képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos: Ifjusági képzö- és ip.müv. kiáll.
Nemzeti Szalon. A népmüv.miniszt. által rend. kiáll.
Magyar Nemzet. 1950.jun.10.

Dobroszláv Lajos MDK

sz. 1902

Résztvett az 1950. évi Első Magyar Képzőművészeti Kiállitáson/a neonaturalisták között emlitve/

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.67.l.

MDK

Dobroszláv Lajos, festő.

tatai képei szerepelnek.

Szabads. 1954. VII. 29. - 3. l. - Artner T.: A nyári tárlat.

Dobroszláv Lajos MDK

"Tatabányai Bányász arcképe"

Végvári Lajos: I.Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Festészet III.
Magyar Nemzet. 1950. VIII.24.

Dobroszláv Lajos MDK

A Komárom megyei művészeknek a tatai Vármuzeumban rendezett tárlatán szerepelt.

Ecsetjét a halászok ihlették meg.

-.-

Artner Tivadar: Három kiállitás.
Élet és Irodalom, 1959. jul. 24. 8.1.

M.D.K

Dobroszláv Lajos
festő

A kvarellyeivel képviseli magát a kiállitáson.

Gengeszyné Nagy Csanor: Esztergomi magángyűjtők képzőművészeti kiállitása.

Művészet, 1961. nov. — 41 l

K. D. K.

DOBROSZLÁV Lajos festő
munkácsy-díjas

Tatai tájrépek

eredményesen küzd a gicc ellen
a Komárom megyei képzőművések
munkacsoportja
Magyar Nemzet 1961. jún. 6. 3. l.

MDK

Dobroszláv Lajos

az alanti kiáll. birálóbiz. tagja

Vidéken élő képzőműv. kiáll. Ernst Muz. 1954. nov.
2. 1.

Dobroszláv Lajos MDK

Tél a tatai Nagytavon, akv. repr.

Vidéken élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz.

1954. nov. 26 l.

MDK

Dobroszláv Lajos, Tata

Tél a tatai Nagytavon, akv.

Tavasz a " parkban, "

Bajai Dunaág, "

Tatai halágyak télen, "

Vidéken élő képzőm.kiáll. Ernst Muz. 1954.nov.

12 l.

Dobroszláv Lajos, festő D Ok

„Koresobyázók a tatai tavon" c.
festménye. Repr.

–: A IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyagából
30. l.

Család és Iskola, bp. 1954. jan.–febr. V/1-2.

MDK

Dobroszláv Lajos

Páncélos katona, of.

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 3 l.

MDK

Dobroszláv Lajos tanuló

Tetsbánya

Csendélet, vf.

Ifjuségi Képzőm. és Iparm. kiáll. M.Szel. 1950.jun. 15 l.

MDK

Dobroszláv Lajos, Tata

Halászbárka Baján, of.

Vidéken 616 képzőműv.kiáll. Ernst Múz. 1954.nov.
8.1.

Dobrosláv Lajos
festő

M.D.K.

Tájképekkel és munkásábrázolásokkal vett részt a kiállításon.

Székely Loltán: A Komárom megyei képzőművészek.
Művészet, 1961, augusztus. — 39l.

M.D.M.

Domestic Rajas
Jesús

Tájkép ekhel és [redacted]untás ábrázolás sa
teal vet rést a kialitáson.

Sékely Lettán: A konvenciónk nagy kiprőmüvésele
Kőrösi, 1961, augustus. — 351.

MDK

Dobroszláv Lajos

Bányász.

MNTárs kiáll. Műcs. 1941. dec. 16. 1.

MDK

Dobroszláv Lajos, festö

Nagyhalászat Tatán. Olf.

Magy.

Ep.Műcs.-II.Képzőm.kiáll. 1951.nov.4.-dec.2. Nat.G.l.

MDK

Dobroszláv Lajos

Ceruzarajzok

Képzőm.Főisk. ifjuságí kiáll. Ernst Muz. 1924.

14. 1.

Dobroszláv Lajos festő M.O.K.

Tata környéki téli tájakat ábrázoló akvarelljeiről:

Redő F: IV. Magyar képzőmuv. kiállítás. Muvtört. Ért. 1954 1 sz. 170.

MDK.

Doboroszláv Lajos festő

Tata

"Sikló Tatabányán" /olaj/

Vidéken élő képzőművészek kiállitása
Nemzeti Szalon.1955. 13.1.

MDA

Dobroszláv Lajos

Templom utca Felsőgallán

A Tász kiáll. 1941. dec. hucs. 5.1.

MDK

Dobroszláv Lajos

Dutka M: A vidék képzőművészete. Magyar Nemzet.
1954. dec.7. 7 l.

MDK

Dobroszláv Lajos

Cifka P: A vidéki képzőművészek kiállításáról.
MzNx SzN. 1954. dec. 9.

MDK

Dobroszláv Lajos

Bányászok robbantás urán, festm.

Pogány Ö.G: Az Első M. Képzőmüv. Kiáll. Szabad Nép.
1950. szept. 8. 6 l.

Dobroszláv Lajos
Ceruzarajzok, cerr

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 14 l.

Dobroszláv Lajos

Kilátás a tatai várból, akv.

A tatai nagy tó téli halászat után, akv.

Hóolvadás a tatai parton, akv.

Nyári Tárlat. Ernst Múz. 1954.jul. 5 1.

Dobroszláv Lajos, Tata
Cseke-tó Tatán, vizf.

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Muz. 1947. jul. 5 l.

MDK

Dobroszláv Lajos

Falurészlet, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 14.1.

Dobroszláv Lajós
festő

M.D.K

Tatatán él és alkot Dobroszláv.

Artner Tivadar: Tatabányai képek
Élet és Irodalom, 1963. március 26-10 lap

MDK

Dobroszláv Lajos

A dijat nyert művészek közül Dobroszlav Lajos szólalt fel a Művészeti Szövetségek Házaban rendezett Munkácsy-dijakat kiosztó ünnepségen.

Cikk: Kiosztották a Munkácsy Mihaly-dijakat.

Magyar Nemzet, 1950.aug.22. 3.l.

MNK

Dobroszláv Lajos,

müve kiemelenlö az elf.-k, vdsf.-k, grafikák anyagából.

Mücs.-Téli tárlat. 1942.

Függetlenség. 1942. dec.6. 6.l.

MDK

Dobroszláv Lajos

Vizfestményeivel szerepelt a vidéki művészek I. kiállitásán.

Rabinovszky Máriusz: Vidéki művészeink.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

MDK

Dobroszlav Lajos

Dobroszlav Lajos derus kisvarosi zsanerei, a Műcsarnok 1943/44 évi téli tarlatan.

Pipics Zoltán:Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarsag,1943.nov.21. 14.1.

Fényképész

Magyar Foto: FT 2917/1 Hegedüsné

Boberszláv Lajos-Kiállítás a
Fényes Adolf teremben - Látogatók

1952.
Meg. van

MDA

Dobroszláv Lajos

Művével résztvett a kiállításon.

KmTárs. 1943. marc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 24.lap

Dobroszláv Lajos
festő

M.D.K

Temes megjeben született 1902-ben a művész. A középiskola elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolára hérult, rajztanár lett és Tatabányán tanított. Tölb hi állításan vett részt 1950-ben Munkácsy díjat nyerte el.

Kisdéginé Kerimi Irén: Dobroszláv Lajos tabai akvarellje

Művészet, 1964. december - 46 lap

M.DK

Dobroszláv Lajos
festő

Tata utcáit, házait, a várat
a főteret mutatja be képein.
„Tele táj" (repro)

Kisdéginé Kiszimi Szén:
~~D. Fehér Zsuzsa~~: Dobroszláv Lajos tatai akvarelljei
Művészet, 1964. dec. – 46 lap

MDK

Dobroszláv Lajos, festőm.

4. Templom-utca Felsőgallán.

MTárs. 1941 dec.-1942 jan. téli kiáll. kat. 5.l.

MDK

Debreszláv Lajos, festőm.

Ennek a tárlatnak képei, bár vannak köztük naturalista, impresszionista és modern irányzatuak, általában derüse hangulatuak, tulzásoktól mentesek kiegyensulyozott felfogásuak.

Napsütötte téli tájat mutat be.
"Bányász" c. képe is kiválik a gazdag együttesből.

Dr. B.Bakay Margit: Téli tárlat.
Nemzeti Ujság. 1941.dec.21. 21.1.

MDK

Dobroszláv Lajos

Munkácsy dijas

Szerepelt a soproni nyári művésztelep termését bemutató kiállitáson.

(H

(h.i.)Termékeny nyár.(Jegyzetek egy kiállitásról.)
KISALFÖLD. 1963. szept. 1.

Negativ

Betrás: 653

Kerényiné

Dobroszláv Lajos: Páncélos katona.
festmény

Negativ

Petrás

Kerényiné

193 Dobroszláv Lajos: Tájkép.
festmény

Fénykép

Uj Magy.Képt.: 5313 Kerényiné

Dobroszláv Lajos: Tatabányai bányász,1949.
J.l.j.: Dobroszláv Lajos 1949
festmény

Petrás foto

DOBROSZLÁV LAJOS

Tatabányai erőmű. Olajf. 12oxloo.
Kilátás a tatai muzeumból. Olajf. 117x89o.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.ka t. 1952.dec-1953.márc.
Műcsarnok.

MDK

Dobroszláv Lajos

Tatai nagy templom.Vizf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok.1944.JUN.1-18-ig.37.l.

Fénykép

Uj Magy.Képt.: 5693 Kerényiné

Dobroszláv Lajos: Tatai halászat.1950.
J.l.j.: Dobroszláv 1950
festmény

Petrás foto

Pallai

Fényhép

Képrőművészek Szövetsége

Dobroszlán tájos: Tatabányai erőmű
(III. Magy. Képz. Viáll.)

Olajf.

Foló: Petrás J.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: F 2912/7-11 Hegedűsné

Dobroszláv Lajos kiállításának megnyitása a Fényes Adolf-teremben.

1952. IX. 12.

Neg. van

Fényhép Palla

Képzőművészek Szövetsége

Dobroszlár tajos: Nagyhalászok Tatán /II.
Magyar Képz. Kiáll./

Olajfestmény

Fotó: Petrás J.

Neg. ...

Pallei

Fénykép

Képrőművészek Szövetsége

Dobroszlár Sajos: Tatabányai bányász
/I. Magyar Képz. Kiáll./

Jelz: Dobroszlár Sajos 1950

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. v

MDK

Dobroszláv Lajos

Tatabányai erőmü, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

15 l.

Dobroszláv Lajos

Grafikák

Tavaszi Tárlat, kiállítás a Műcsarnokban
Magyar Nemzet. 1952 máj. 24

Dobroszláv Lajos

Bányaváros képe

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállitás festményei (Dutka Maria)

Magyar Nemzet, 1952 dec. 27

Felvitel

Magyar Foto: FT 2917/3 Hegedüsné

Doberszlóv Lajos: Királyok
Olaj
Jelz. j.o.: „Doberszlóv Lajos 1948"

1952.
Meg. van

Fénykép

Magyar Foto: 1668/4 Hegedűsné

Dobroszláv Lajos: „Fáradt bányász"

Festmény

1947. I. 22.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 1668/5 Hegedűsné

Dobroszlúo Lajos: „Fiatal vájár"

Festmény

1947. I. 22.

Neg. van

Fénykép

Magar Foto: 1668/6 Hegedűsné

Dobroszláv Lajos: „A szénesata hőse"

Festmény

1947. I. 22.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 1668/7 Hegedűné

Dobroszláv Lajos: „Vízcsapnál"

Festmény

1947. I. 22.

Nég. van

Fénykép

Magyar Foto: 1668/8 Hegedűsné

Dobroszlav Lajos: „Cregasszony"

Festmény

1947. I. 22.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 1668/9 Negatívum

Dobrovszláv Lajos: „Munka után"

Festmény

1947. I. 12.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 1668/10 Hegedűsné

Dobroszláv Lajos: „Gombozó gerekek"

Festmény

1947. I. 12.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 1668/11 Szegedünnep

Dobroszláv Lajos: „Tatabányai erőmű"

Fekmény

1947. I. 12.

Neg. van

Dobroszláv Lajos MMK

szerepelt a tatai Vasasy Általános iskola egyik termében megnyílt kiállításon.

Gombkötő Gábor: Szubjektív jegyzetek a megyei képzőművészek tatai kiállításáról.
Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1965. jun. 22.

Fénykép

Magyar Foto: G R 31211/9 Hegedűsné

Dobroszláv Lajos: Korcsolyázók a tatai tavon
Olaj

Jelz. j. o.: „Dobroszláv Lajos 1953"

1953. XII. 11.

Neg. van

Dobroszláv Lajos

43. Vasutállomás, guache, 23,5 x 43 cm
44. Börzsöny, akvarell, 23 x 42,5 "
45. Balaton, arv., 23 x 42,5 "

Északdunántúli képzőművészet első kiállítása. 1964, Szekszárdvár, kat. bev. kovács Péter.

Dobroszláv Lajos festő

Nonlogi: Rajzok, aquarellek, grafikák

Nyíszava 1955, jan. 19. 83 évf. 15. n. 6 e.

Dobai Székely Andor
Damaszkuszi leány, vizf.

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 4 l.

Dobroszláv Lajos

Nagyhalászat Tatán, olaj

II. Magyar képzőmüv. kiáll. Mücs. 1951. nov.
6 l.

Dobroszláv Lajos MDK

akvarelljeit is

kiállitotta a Komárom megyei képzőművészeti csoport a tatabányai népházban.

Müterem 1958 i.évf. 7. sz. ÁZÁÁ. 45.o.

M.D.K.

DOBROSZLÁV Lajos festő

Bányász /festő/ (Munkácsy-díj III.)

"Bányászok robbanás után"

1952

Művért. Pogány Ö. Gábor: Az első magyar képzőművészeti kiállitás 121., 122., 123. l.

MDK

Dobroszláv Lajos, festő

(Jellemző, sajátos levegőjű „bánya városa")

Mücs. - III. Magy. Képzőmüv. kiáll. - MN. 1952 XII. 27. - 5. l.

Dutka M.

Dobroszláv Lajos, festő MDK

A megyei képzőművészeknek a tatai múzeumban megrendezett tárlatán „komoly közönségsikere volt" a ~~[illegible]~~ Munkácsy-díjas művész „pasztellszínű szép és egyéni akvarelljeinek."

Zay László: Federzük fel a tarak rázosát!

Népszabadság, byp. 1959. aug. 13. 3. l

MDK

Dobrovszky Lajos, festő.

A Tatai vár kidja. Vízfestmény.

Műcs.- Tav. tárlat a Műcs.-ban. Hősök tere.
1952 május 10 - június 4. - Jegyz. 11. l.-

Dobroszláv Lajos festő

Munkácsy díjas. 1902-ben szül.
A tatai múzeumban kiállítása
volt; főleg akvarellek

Vigilia, 1964, 10 sz., 629 old

Dobroszláv Lajos, festő

● DOBROSZLÁV LAJOS Munkácsy-díjas festőművész tárlata ma délután 5 órakor nyílik a Vörösmarty téri Csontváry Teremben.

– o Dobroszláv Lajos

Esti Hírlap. Bp. 1982 jan. 28

8

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-749, 340-726

Dobroszlav Lajos Munkácsy-díjas festőművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1997 FEB 05

1021

Patak fut át a tájon

Dobroszláv Lajos festménye

jo húsos kara
leszedjük a
lesz a leves.
csomag csíko
(sárgarépa, g
egy közepes
mát. A lassú
véskanálnyi
ennyi Delikát
sal, kevés k
fokhagymáva
ízesítjük. Betétnek finommetéltet főzzünk, tálaláskor pritamint kínáljunk hozzá.

GOMBÁS SERTÉSSZELET. Személyenként két szelet karajt kiverünk, és lisztbe forgatva átsütjük. A megmosott, összevágott gombát egy fej felaprított hagymával megpirítjuk, sóval, borssal, kevés Delikáttal és piros paprikával ízesítjük. Ha a gomba megpuhult, tejföllel, kevés liszttel behabarjuk, és a húsra öntjük. Köretnek galuskát vagy rizst adunk.

M. K.

Az oldalt írta és összeállította:
Erdősi Katalin

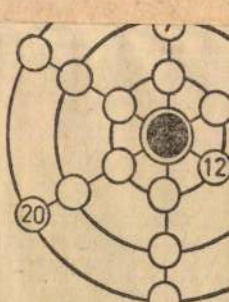

Írjátok be a kis kö
tól 20-ig terjedő szán
hogy a három átlóba,
három körbe kerülő ha
jegy összege egyformán
Három számot könnyi
tunk.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

Dobroszláv Lajos, Munkácsy-díjas festőművész

NÉPSZABADSÁG

1972 FEB 13

1021

— AZ ERNST MÚZEUMBAN tegnap nyílt meg Dobroszláv Lajos Munkácsy-díjas festőművész kiállítása, amely a hetven éves mester utóbbi tíz évének művészi terméséből ad válogatást.

Dobroszláv Lajos

a Képcsarnok Váll. Varsany termének jövő évi tervében szerepel november hónapban műveinek kiállítása.

Somogyi Néplap, 1971. dec. 25.

Dobroszláv Lajos

Akvarelektel szerepel az alábbi-
tárlaton

N.N.: Képző és iparmüvészeti bemutató
Salgótarjánban

Nógrád 1969 VIII. 12

Dobroszlár Lajos

Akvarelekkel szerepel az alábbi-
Táslaton

N.N.: Képző és iparművészeti
bemutató Salgótarjánban

Nográd 1969 VII. 12

Dobroszláv Lajos

Született Vingón (Erdély) 1902. május 10-én. Festő, muzeum igazgató. Tanulmányai a „Képzőművészeti Főiskolán Budapesten. /: Glatz Oszkár :/

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l. 70 l.

Dobroszlávi Lajos

Oklevelés művészeti tanár. Tatabá-
nyán tanár volt. 1957-ben a Tata-
bánya-i múzeum igazgatója. 1950-
ben Munkácsy díjas.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.
334 l
71 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Dobroszlávi Lajos

Tárlatai 1947 és 1952-ben.

Fehér Miklós: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. Zi l

DOBROSZLAI V Lajos / Tatar

1. Crónak a tatai tavon akvarell 27 x 42
2. A tatai vár falai akvarell 27 x 40
3. Tatai halpiac akvarell

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev.: Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Múzeum
kőlemenyei DSOT 14./

Dobroszlán Lajos

Bánhidai Tukul; Tatai Cseke-Tó; Tatai halászat; Tatabánya c. Képekkel (eml.) szerepel a Kuny Domokos Múzeum Kiállításán

Jenkei János: A tatai művészek kiállításáról

Komárom megyei Dolgozók Lapja 1969 V. 25

DOBROSZLÁV LAJOS / Tatai festő

Siklós Tatabányán dalj 50x70

Vidéken élő képzőművészek kiállitása 2. Bp., 1955. /Kat./

(13

Dobroszláv Lajos

Tata

· Bomlás Neszmély fölött akvarell 31×57 cm
Komárom " 31×57 "
Tatahánya " 31×57 "

V. Északdunántúli Képzőművészek kiállítása.
Bp. Műcsarnok 1970. Kiáll. Zat. Bev.: Kovalovszky Márta

Dobrosláv Lajos

Szabolcsi Ede: Nagyszerű élmény volt (Dobrosláv Lajosról). - Komáromi Hegyi Dolgozók Lapja, 1966. júl. 16.

Az 1966. évi magyar művészettörténdti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284. l./

257. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROM MEGYEI

1021

Ma nyílik

a tatai képzőművészek kiállítása

Ma délelőtt 11 órakor nyílik öt tatai képzőművész együttes kiállítása a Kuny Domokos Múzeum emeleti kiállítóhelyiségében. A tárlaton Dobroszláv Lajos, Kerti Károly, Kótay Ernő, Zámbó Kornél, Jakus Sándor képeit láthatja a közönség. A tatai képzőművészek közös kiállítása is annak a törekvésnek a fővonalába tartozik, amelynek célja, hogy a helyi értékekkel, ízekkel, sajátosságokkal ismertessék meg a város lakóit s a látogatókat, ápolva az egészséges lokálpatriotizmust.

A kiállítást Marosi József, a városi tanács végrehajtó bizottságának titkára nyitja meg.

Dobroszláv Lajos

Bizottsága címére (Tatabánya, I. kerület, Semmelweis u. 1.) kell beküldeni, s a megyei elbírálás után továbbítják majd a legjobb munkákat az országos zsűrizésre.

★

Az esztergomi Tanítóképző Intézetben a végző hallgatók búcsúztatására készülnek. A hatvan növendék 24-én vesz búcsút az Alma Mater-től, ahol 1966-ban kezdték meg tanulmányaikat. Aznap este nagyszabású Valéta-bált tartanak a Fürdő szállóban.

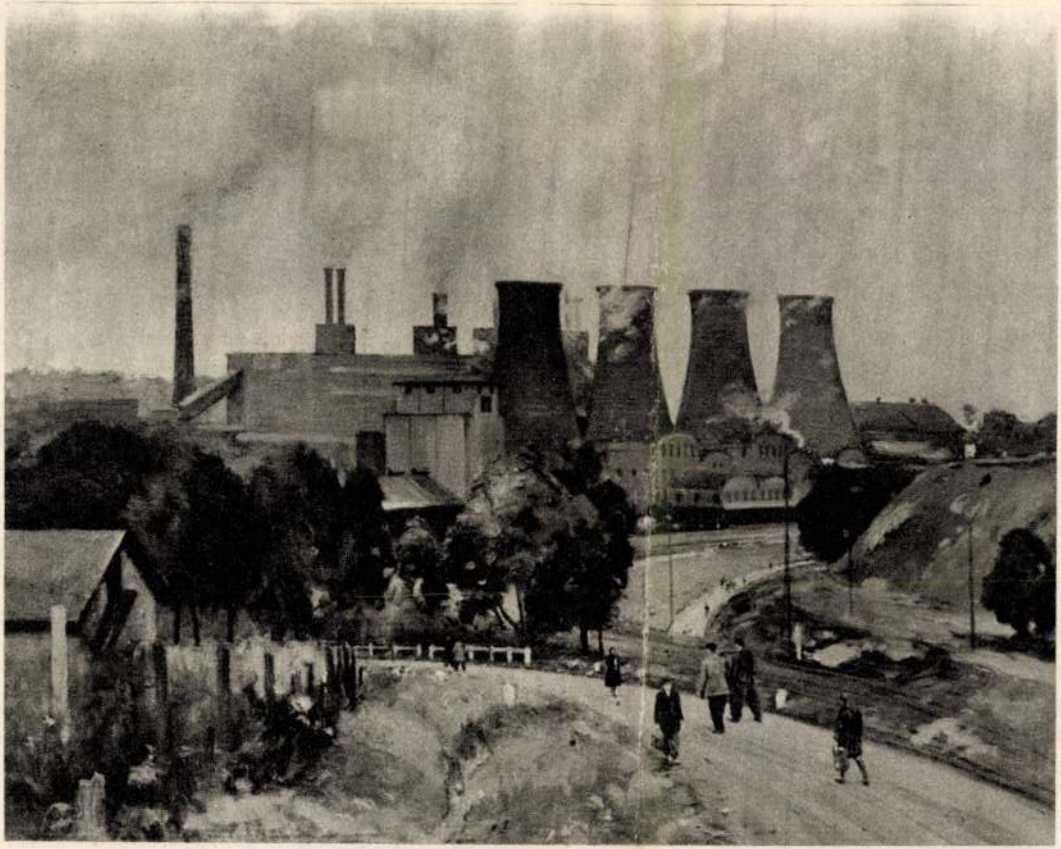

Dobroszláv Lajos : Tatabányai erőmű

Bernáth Aurél : Sztálinvárosi kikötő

Magyar Hirde.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. .
Telefon: 188-296, 188-307

Dobroczláv Lajos

Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

1965 MÁJ 7

1021

1965. május 7. péntek

GÁBOR BÁCSI

A tatai Eötvös Gimnázium diákjai csak Gábor bácsinak szólítják Kiss Gábort, az iskola nemrég nyugalomba vonult pedellusát. Aki valaha a gimnáziumba járt — jól emlékszik Gábor bácsi mindig barátságos, biztató tekintetére. Közmegelégedésre végezte dolgát, a pedellusi munka valósággal hivatássá vált nála.

Mert nagyon hozzátartozott az iskolánkhoz, és hogy néhány hónapja már nem látjuk — ezért is kerestem fel, hogy kicsit kíváncsiskodjam: mit csinál most? Hogyan, és milyennek látja innen visszafelé nézve az iskolát, a diákokat?

— A diák mindig huncut volt — mondja —, hiszen nem is volna különben fiatal és diák. — Arcán ott a jól ismert mosoly, amely a régi időkben olyan sokszor jelentett számunkra is biztatást az iskola folyosóján egy-egy „rázósabb" matek-óra előtt, vagy egy-egy váratlan kudarc után.

Hogy kikre emlékszik legszívesebben pedellusi pályafutása alatt? Sorolja is a neveket, és köztük nem is egy jól ismert ma már. A tanárok közt Öveges professzort és Dobroszláv Lajos festőművészt említi, akiket mi már csak hírből ismerünk.

És a diákok? Köztük is sok a kedves emlékű ismerős. Nem is egy akad, aki ma is meglátogatja — és a régi időkre emlékezve, arról mesél, hogyan él, mit csinál, miként alakult sorsa.

Aztán arról faggatom, ami számomra a legelgondolkodtatóbb. Hogyan is és miért is értette meg a fiatalokat Gábor bácsi, hogyan tudott olyan jól beszélni a „diákok nyelvén?"

— Szerettem őket, mintha saját gyerekeim lennének, ennyi az egész — mondja csendesen. — Így aztán elviselték tőlem a szigorú szót is, vagyis ahogy ma mondják: a kritikát.

Aztán emlékeztet: rámszólt egy alkalommal, mert hanyagul a zsebemben cipeltem a kezemet.

— Azt írd meg Tibi — mondta végül —, hogy szívesen fogadnak, most is, ha belátogatok a gimibe. És ez nekem nagyon jólesik.

Nagy Tibor
Eötvös Gimnázium

Akik szeretik a kerek számokat

A kerek számok barátait az Oroszlányi Szénbányák Vállalat szállító és javító üzemében találtam meg. Az üzem KISZ-alapszervezetének fiataljait illeti meg ez a név. Cselekedeteikre a kerek számok jellemzőek. Az alapszervezetnek például ötven tagja van; a tagdíjfizetés száz százalékos. Legutóbbi „nagy számuk" a VIT-sorsjegyek kapcsán tűnt fel: ezerötszáz darabot sikerült eladniuk.

— Most kérünk majd még háromszázat — teszi hozzá Zvelihár Ferenc titkár. — Miért ne legyen annyival is több, ha egyszer el lehet adni? Csak a módját kell megtalálni az árusításnak . . .

Az üzem KISZ-fiataljai, úgy látszik, megtalálták a „módját". Nemcsak munkahelyükön terjesztik a sorsjegyeket, hanem ellátogatnak a családokhoz is. Bált rendeznek: itt sorsjegy a belépődíj, sorsjegy a tombola. Megértették, hogy a nagy nyereményeken kívül van még valami ami a sorsjegyeladást KISZ-kötelességé teszi: a magyar küldöttség anyagi fedezetére kell a pénz.

— Persze, nemcsak ilyen fajta munkát vállaltunk — folytatta Zvelihár Ferenc. — Megszavazott a tagság háromszáz óra társadalmi munkát az új gimnázium építéséhez, négyszáz órát az ifjúsági ház munkálataihoz, és további háromszázat az üzem területén adódó sürgős teendők el végzésére.

Összesen ezer óra. Ez is azt bizonyítja, hogy az üzem fiataljai a nagy számokat szeretik.

Tudnak persze kisebb számokat is mondani: bár ezek cseppett sem jelentéktelenebbek. Tizenheten adtak vért: egy fiatal egyetemre jár, kettő most jelentkezik; középiskolába öten, általánosba hatan iratkoztak be. Tizenhatan ifjúsági brigádok tagjai. Két tagjuk vezetőképző iskolán tanul, három párttagot neveltek, és mindenki benevezett a külszíni üzemek versenyébe, amelynek legfőbb pontja a munkaidő jobb kihasználása.

— Legjobban azt szeretném — mondja búcsúzóul a titkár — ha még egy kerek számot mondhatnék: azt, hogy az alapszervezet mind az ötven tagja aktív és lelkes. Sajnos, ez még nem így van. Remélem, a jó munka lendülete magával ragadja azt a néhány tengő-lengő KISZ-tagot is, és akkor már végképp nem lesz hiba a kerek számok körül.

—flórián—

Kevesebb lesz a papírmunka

3390 FNYV 1

Dobrazláv Lajos feltűnővész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

Dobroszláv Lajos

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1972 FEBRUÁR 12-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

Dr. Pogány Ö. Gábor

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

ERNST MÚZEUM, VI. NAGYMEZŐ U. 8

~~Tx~~ x Akvarell

"Tatai tájkép": Dobroszlav L. Lajos

Uj Ember.1952. 23.szám 2.old
avaszi tárlat.

Grafika - akvarell - Tatai tájképek

Dobroszlávo Lajos

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7-8. sz. 351. o.

A Szabadszervezet közleményei.

A Tatai sz.-i csoport ...

840
54
917
58
1875

Táblakép. „Vájár," Dobroszlár

Szabad Művészet. 1950 IV. 8. 294-295

a Munkácsy Mihály-díj első kiosztása

Táblak-ép. „Bányász-gendélet"
(Dobroszlár Lajos)

Szabad Művészet. 1950 IV. 5-6-7 sz.
211-2/3

V.L.: Ifjúsági Képző és ipaművészeti
Riállítás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dobroslav Lajos

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

1971 AUG 18

— **A tatai művészek** kiállításának megnyitására 20-án, pénteken délelőtt 11 órakor kerül sor a megyei művelődési központban. A Dobroszláv Lajos, Jakus Sándor, Kerti Károly és Kóthay Ernő műveiből a városi tanács és a művelődési központ által közösen rendezett tárlatot Varga Gyula, a tatai városi tanács elnöke nyitja meg. Az alkotásokat az érdeklődők szeptember 15-ig tekinthetik meg.

latait, hozzászólhatnak minden kérdéshez, de nincs szavazati joguk, és nem is választhatók meg tisztségviselőnek. Az egyesületi elnökségeknek a helyes arány tartására is törekedniük kell; nem cél-

Dobroszláv Lajos

Dobroszláv Lajos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

Dobroszláv Lajos
1021
1971 AUG 29

Hegy- emberek

A tatai képzőművészek kiállításáról

A tatai művészek együttesét igazi „műhely-értelmezésben" nem mondhatom valamiféle egységes csoportosulásnak. Ami összeköti, hasonló érzelmi húrokat pendít meg — akik immár hagyományosan együtt jelentkeznek kiállításon Tata városában —, az nem elsősorban a művészi alapállás azonos vonásaiból következik, hanem a nagyon rokonszenves táj ihletőerejéből.

Valami különös szellemi „felhajtó erő" rejtőzhet e tájban, hogy a művészek oly szívósan keresik-elemzik ember és természet kapcsolatának motívumait. Persze, ez egyáltalán nem független fogalmat a tudatos művészi törekvésektől, de a környezet, a millió mégis csak meghatározó; az Alföld laposa nyil-

DOBROSZLÁV LAJOS: „Tavaszi áradás"

KERTI KÁROLY: „Égi és földi"

ván másfél asszociációkat ébresztene bennük. Hogy alkotói szándék, átgondolt eszmény is jelentősen dolgozik a munkák megszületésénél, elég összevetni Dobroszláv Lajos kellemes, a látványtól alig elvonatkoztató képeit Kerti Károly vagy Kóthay Ernő a természeti látványt erőteljesen humanizáló (sőt, emberi formákba öltöztető) alkotásaival.

Dobroszláv Lajos képei közül cím szerint egyet sem említek itt; olyannyira egyenletes a teljesítménye, hogy valóban kizárólag hangulati alapon lehetne egyiket vagy másikat a többi ellenében nevén nevezni. A címekből azonban összeáll a sajátos szó-sor, ami a természethez, a Vértes-Gerecse tájaihoz kötődését egyértelműen igazolja: Bánhida, Csákvár, Gánt, Nagymaros, tavasz, tél, erdő, hegy, szikla... Jakus Sándor több megoldásban is keresi a kifejezés

KÓTHAY ERNŐ: „Csábítás"

hogy mindegyik eszköz-lehetőséggel megcsillantja ugyan művészi kifejező erejét, de letisztult, végleges önmagát még ezúttal sem adja. Az említett művek mindenesetre már nem csak ígéretet jelentenek.

manizáló rajzaiban felfedezhetjük a barokk emelkedettség, dúsítottság mai átírását (Felhők Tata fölött Találkozás), az ellenpontozást (Égi és földi), a természeti és az emberi formák egybeötvözését (A hetedik nap). Linómetszetei egy részében nemes egyszerűséggel vall őszinte emberi érzésekről, viszonylatokról (Anya gyermekkel, Találkozás a fa alatt), másrészt épp a Dürer évfordulós kapcsán születtek — az apokaliptikus látomások ihletésében — az öldöklés, pusztítás, háború ellen hangosan kiáltó képei (A halál lovasai, A győzelem hírnöke); Bartók képmására pedig népi motívumok lopakodnak föl. Jellemző jegyei ellenére is, úgyszintén sokoldalúságáról tanúskodik ezen a kiállításon Kóthay Ernő. Korábbról már ismerős kísérletek folytatását fedezhetjük fel a Földrétegekben, a Játékos dombok-ban, a Mesetáj-ban: a dunántúli táj lényegét, a mozgalmasságot mutatja meg ezekben a művészi és emberi tájlényegét (Nyári reggel). Figurális kompozíciói (Szakállas férfi, Fiú lepkével, Csábítás, Csónakban) erőteljesen festői, tehát szín-látásmódjának további érlelődését mutatják. A Csábítás című műve tele vibráló izgalommal, a Fiú lepkével című képe bájjal, a pen megkapó színharmóniája folytán — az elidegenedésre. Kóthay meleg emberséggel, vöröslő fényekkel beszél a világról, vallja meg érzéseit.

Azzal kezdtem: nem egységes ez a csoportosulás, amelyet „tatai művészek" néven emlegetünk, együttes kiállításaikból következően. Sajátos karakter mindegyik; az erősebb a látványt élményeikkel, érzelmeikkel egybeötvözve tükröző, elvonatkoztatóbb alkotó-egyéniségek: Kerti Károly és Kóthay Ernő. Dobroszláv Lajos és Jakus Sándor teljesítménye sem szűkíthető „csak tatai" eredményre, több annál. S valamennyiük munkássága hozzájárul ahhoz, hogy Tata megérdemelten meleg fészke legyen a művészi ihletettségnek. Örvendetes, hogy ehhez a város őszinte támogatását is élvezik.

Jenkei János

Tíz év kamerák előtt

Egy fiatal színésznő gazdag siker-útja

Galina Polszkih elsősorban film fesztiválon, ahol ez az kisvárosi, kedvesen naiv, alkotás Arany Nimfa-díjat poetikusan ábrándozó lányok nyert. alakjait keltette eddig életre a filmvásznon. Most azonban egészen másfajta szerepben bizonyította tehetségét — így lehetne összefoglalni a lengyel lapok értékelését Galina Polszkih alakításáról, amelyet Andrej Piotrovsky Útjelzők című filmjében nyújtott. A film arról szól, hogyan akarja kivívni környezetének megbecsülését egy börtönből szabadult ember. Életében nagy szerep jut Jadwigának, akit Galina Polszkih alakít.

— Nehéz feladatot kellett megoldanom — mondja a művésznő —, hiszen először játszottam külföldi lányt. Éreztem őt, mint embert, mint nőt, de valahogy módra értettem. Igaz, orosz Jadwiga története — az, hogy sejtett egy embernek — a világon bárhol lejátszódhat, én mégis szerettem volna hősnőmet lengyel szemmel nézni.

Galina Polszkih tíz évvel ezelőtt, a Moszkvai Filmművészeti Főiskola hallgatójaként játszotta első filmszerepét, Julij Karaszik „Dingo, a vadkutya" című filmjében. Ez volt eddig a legjelentősebb — és tegyük hozzá, egyik legsikeresebb — alakítása. A film a XIV. Velencei nemzetközi gyermek- és ifjúsági filmfesztiválon Arany orosz-lán díjat nyert.

— Egymás után kaptam álmodozó leányszerepeket, ebből arra következtettem, hogy első szerepem jól sikerült. Még ugyanabban az évben főszerepet kapott Edmon Keoszaján fiatal rendező „Lépcsők" című televíziós filmjében. Galina Polszkih is ott volt a Monte Carlo-i rövidmov: „Az újságíró" filmjében, szerepet kapott Danyelija és Todorovszkij filmjeiben.

— Igazán nem panaszkodhatom — mondotta Galina Polszkih — mindig érdekes, gazdag egyéniségek megformálását bízták rám, olyan embereket, akiknek sorsáról érdemes elgondolkodni, s megjelenítésük rendkívül érdekes. Rendezőim között olyan művészek vannak, mint volt főiskolai tanárom, Szergej Geraszimov, s fiatal alkotók, mint például Edmon Keoszaján.

— Melyik film forgatási epizódjaira emlékszik vissza legszívesebben?

— Alekszandr Szurin fiatal rendezővel a Ballada a katonáról című televíziós misszárról filmben dolgoztunk együtt. A film nagyon izgalmas mesében szól arról, hogyan próbálja megmenteni egy kis szigeten élő lány és családja a Vörös Hadsereg egyik katonáját a besült fiatal komisszárját a fehérektől. Kimerítő volt minden forgatási nap, de estére azzal pihentem meg, hogy mindent megtettem, ami csak tőlem függ. Jó volt a feszült munka és utána a megérdemelt pihenés.

Az utóbbi időben több külföldi rendező hívta meg filmjéhez. Galina Polszkih egy szovjet katonalányt alakított az NDK-ban készült, háborúellenes filmben, amelyet Konrad Wolf rendezett, „19 éves voltam" — címmel. A DEFA neves rendezője, Kurt Metzig „A nagy döntés" (Bolondog vagy-e?) című filmjének egyik főszerepét is Polszkih játszotta.

— Szeretek külföldi filmben játszani — mondotta. — remekül dolgoztunk. Csak olyan szovjet rendezőkhöz tudnám hasonlítani, mint Csuhraj vagy Geraszimov.

— Milyen új szovjet filmben láthatjuk?

— Nemsokára elkészül egy többrészes TV-film forgatása, amelynek címe „Délben eltűnik az árnyék". Ez a történelmi témájú alkotás — az első nagy korszakot fog át — a háborús években a megszervezésétől a kolhozok megszervezéséig. Szerepem nagyon bonyolult, egy gazdag életlapasztalattal rendelkező, már nem túl fiatal asszonyt kell életrekelte-nem.

Tízéves filmszínészi tapasztalattal háta mögött Galina Polszkih a pálya felelősségtelje állomásához érkezett. Megválik a naiva szerepkörtől, drámai feladatok várják, s a színésznő, aki sok neves rendező keze alatt olyan emlékezetes leányalakokat formált és ezzel vált népszerűvé, új szerepkörében további sikerekre törekszik.

— Nagy öröm a korábbiaktól teljesen eltérő feladatokra készülni. Ideje már, hogy felnőtté váljak a filmvásznon is.

Mihail Leontyev

Szabó Sándor

Helyettetek is

Miért tapossátok a leejtett kenyeret?
A lét öröme feledteti tán a szörnyűséget:
a baljós múltak borzalmat őrlő malmait,
inség mélységének hánytató zamatait,
nyomor-karcsú gyermeg éhség-torz arcát,
a teje-apadt Anyát, ki borzongva
mártírozta szemérmét
„komisz kenyérért" cserében,
sorbanállók kín-tükörképét
üvegsikok közönyében,
szerelvények tetőzetén reszkető ezrekel,
az életbe sikoltók „türelem"-ebédjét
s a penészes bunkerek ürülék-bűzében
Európa kráteres útjain,
vivott közelharcokat?
Lehet feledni?
a könnyeztető harapások észbontó örömét,
a napot,
mely rőzsét gyújtott kihűlt kemencékbe,
hogy zöld virágú földünk nagy asztalára
tálalja az élet boldogságát.
Sajgó emlékek konkoly-őrlő kövein járok.
örömet csorgat szemlélek bős
a copfos kalácsok
feszes bőrű kenyerek
Az élet eldobott gerez
babusgatom, mint sér
s nem szégyellem letö
helyettetek: könnyen

Besze Imre

Acél

Pálinka-ízű zsíroskenyér
hozza este betük között
a kemence melegével telí
gyomor éhes táncait;
Aztán mámorzöld palack
énekel a hegyi pásztor
szüreti rigmust;
Aztán csont — bőr — i
rést szakit két martinás
kenetlen-láncos ajtók alc
Aztán ömlik a tűz
megolvadt Nap-közelségt
szakadt ingekre a munk

Igy, messzi-közelről nézn
távcsővel csillagokat —

Igy, azbeszt-bútorokban
védve az érc köpésétől —

Ott lenni közért-forintért
és vak, aszalt bőrű nyol
Ott vannak mégis; asszon
gyermek-aggódás azbeszt
védik a mozdulatot
... mert lábukba haraph
mindent-feketére-nyaló-va

A titkár tanácstalanul tette le a kagylót.

— Mi a csudát akar? Délelőtt két teljes óra hosszat ült itt a nyakamon férjestül, kisírta, kipanaszolta magát, szépen elmagyaráztam neki, mire számíthatnak, s úgy mentek el, mint akik mindent

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dobroszláv Lajos

Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

1021

DOBROSZLÁV LAJOS: BÁNYÁSZ
AZ ELSŐ MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSON
MUNKÁCSY-DIJJAL KITÜNTETETT KÉP

A DÉRYNÉ SZÍNHÁZ MŰS

Az 1680-as török időkben — Kecskeméten és Budán — játszódik a Mikszáth-regényből készült zenés játék izgalmas cselekménye. Nem volt könnyű dolga *Hubay Miklósnak* és *Vargha Balázsnak*, akik az átdolgozás nehéz munkáját vállalták: mégis sikerült. Talán csak a harmadik felvonás fróli-dramaturgiai munkája tűnik kevésbé sikerültnek, anélkül azonban, hogy a két pergő felvonás után kialakult forró nézőtéri hangulatot megtörné. Nem kis érdeme van ebben a cselekménybe szőtt korfestő rigmusjátékoknak, de elsősorban az igényes rendezésnek, mely rendkívül ötletgazdagon pótolja a színpadi átdolgozás bizonyos hiányosságait is.

színjátszás rusztikus, könnyed és minden finomkodástól mentes hangvételében — kitűnően összefogott és mozgatott együttessel — oldotta meg sokrétű feladatát.

A tizenhét képből álló zenés játék változásait „két egyenruhás, hivatalos ember" szerepeltetésével, Shakespeare színpadára emlékeztető szellemességgel teszi zökkenőmentesen pergővé. A Buda látképét ábrázoló függöny karcsú minaretjében megjelenő bábmüezzin ötlete külön tapsot arat.

A bátran új megoldásokat keresés jegyében kerekedett a Mikszáth-regény színpadi változatához korabeli magyar és török dallamokat idéző mu-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dobroszláv Lajos
SZABAD FÖLD
1964 AUG 1. 6.

A tatai kiállítási teremből

1021

Faluvég (Dobroszláv Lajos rajza)

Méltó meglepetéssel kedveskedett lakóinak a várossá nyilvánítása tizéves jubileumát ünneplő Tata. A műemlék-városka leghívebb rajongójának, a híres tatai tavakvizek „beszélgetőtársának", a 62 esztendős Dobroszláv Lajos festőművésznek gyűjteményes kiállítását tartalmazza ezekben a napokban az öregvárbeli múzeum egyik napfényes emeleti terme.

A napfény, s a tóra nyíló kilátás az ablakkeretekben: szinte a bepillantva magára ismerő természet jóváhagyó szava a félszáznál több képhez, amelyeken ugyanez a táj éli tovább papíron-vásznon az alkotás változatos pillanatait.

A festmények legtöbbje akvarell: fátyolos-finom vízfestmény, amelynek elismerten egyik legkiválóbb magyarországi művelője, a Munkácsy-díjas Dobroszláv.

A tárlat első napjain már sok kép gazdára talált. Akadt, amelyet falusiak vásároltak meg.

Nyári ruh

30 százalék

A nagy nyári ruha gyományokhoz hívei megrendezik: *augusz között mintegy 500 értékű nyári ruhafél tokba, átlagosan 30 százalékos árengedménnyel.* Ami mégis megkülönbözteti ezt a vásárt az előzőktől, az az, hogy nagyobb arányban kínálnak méterárut, úgyszintén 30 százalékkal olcsóbban. Kétmillió méter női pamut ruhaanyag, 250 ezer méter nyomott műselyem, *150 ezer twill selyem, 80 ezer méter nylon ruhaanyag, len divatszövet és műszál-*

És a minőség? Valamennyi, vásáron eladásra kerülő cikk j minőségű lesz, hibás vagy *divatja múlt nem lesz köztük* — állít a kereskedelem. A várható nag forgalomra már felkészültek a árusításra kijelölt boltokban: pénztáraknál, pultoknál kiseg tőket alkalmaznak, hogy min gyorsabb legyen a kiszolgálás.

Kombájnos-mérleg:

tizenketten túl a száz vagonon

A *Földművelődésügyi Minisztériumban* értékelték és rangsorol ták az idei betakarításban legkiválóbb kombájnosok eredményeit. A gépállomási kombájnosok sorában első *Boros István*, a Szolnoki Gép állomás dolgozója, második *Vas Imre* (Törökszentmiklósi Gépállo más), harmadik *Fábián József* (Polgárdi Gépállomás, negyedik *Bartha János* (Törökszentmiklósi Gépállomás), ötödik *Gácsér Feren* (Mezőkovácsházi Gépállomás).

Az Állami Gazdaságok kombájnosainak versenyében *Meszlény Imre* (Lajta—Hansági Állami Gazdaság) lett az első helyezett, akinek teljesítménye 13 ezer 249 mázsa gabona. Második *Kunkli Péte* (Hajdúszoboszló), harmadik *Barna László* (Pankota), negyedik *Szelezsán Péter* (Bánkút), ötödik *Sági Vilmos*, a Veszprémi Állami Gazdaság dolgozója. A magyar kombájnokkal dolgozók közül *Valasovits László* végzett az első helyen, a rendrearató kombájnok kezelői közül *Varga Sándor*.

Az értékelés általános tapasztalata, hogy az előző évihez képest erősen fejlődött a „középmezőny", mert amíg tavaly csak öten, az idén tizenketten érték el, illetve haladták túl a százvágonos teljesítményt.

Dobroszláv Lajós

lásd.

Szabad Művészet

1952. 11. 7. 555. l.

556. l.

Szesi P

„Dunántúli Táj"

és „Tisza-Táj"

3881. Brock

Sz. Temesvárott 1807-ben. † L

Saját arczképe.

Mellig, kissé balrafordult,
hosszú haja, szemöldöke, gyé
barna, szeme kék. Öltözete:
Mögötte jobbról szőlőlevelek lá

Vászon, méretei 21·5 : 17·7 cm
1000 K. — Frank Dillon festőművés
9-én (1657–908). — Átvétetett Ed
9-én (836–909). — Bejelentetett 19
Kifüggesztésére vonatkozó adat
ban. 1910: V. 24. *Brocky Károly*

III : 9

Dillon Fr.
Ad. 1909

Dobroszlav Lajos

l.

Szépmüvèszet]

1943. 248 l

(Gch: A katolikus kör kiáll.)

BUDAPEST

Dobroszláv Lajos

irod

=

Kis Újság.

1947. jan. 23

(Dobroszláv Lajos kiállítása a Szalmássy-galériában.)

Dobroszláv Lajos
Fenkő

V. Id.

Magyar Nemzet
1947. jan. 18

példányban Hornyánszky Viktor RT ... László tervei szerint.
79 oldal ... kötésben. *Ára 16 P.*

Tehetséges, fiatal festő kiállítása nyilt meg a Kossuth Lajos-utcai galériában, aki először mutatkozik be önálló tárlaton a közönségnek. *Dobroszláv* Lajos tatai gimnáziumi rajztanár ez a fiatal művész, aki mindenképpen megérdemli, hogy nevét a közönség megjegyezze. Műveit két csoportra oszthatjuk, a finom színezetű, kicsit pólyatiboros aquarellekre és a megdöbbentő realitású portrékra, melyeknek modelljei túlnyomórészt a tatakörnyéki munkásság soraiból kerültek ki. A fiatal festőművész kiállítása egységesen, harmónikusan szép, ezen túl azonban minden egyes darabján meglátszik a rendkívüli fejlődőképesség. (v. zs.)

...uphatják,

...k.

...blával.

I. BUDAI KÖNYVÁRUSOK JELVÉNYEI 1488—1525.

Magyarázó szöveggel ellátta Végh Gyula. Budapest, 1923. Egyetemi nyomda. Készült 1000 példányban, ebből az első 400 a Társaság tagjai részére fenntartva, 200 német szöveggel. 4r., 31 oldal, 26 reprodukcióval. *Ára 10 P.*

IV.

ILLOSVAI PÉTER:

AZ HIRES NEVES THOLDI MIKLOSNAK CSELEKEDETIRŐL ÉS BAYNOKSÁGÁRÓL VALÓ HISTORIA.

Budapest, 1924. Készült 200 számozott példányban, merített papíron, Pápai Ernő műintézetében. A szöveget a legrégibb fennmaradt 1629-iki lőcsei kiadás egyetlen akadémiai csonka példánya után, az ott hiányzó 50—69 versszakot egy másik 17-ik századi lőcsei kiadás múzeumi példánya után Dézsi Lajos dr. közli. 24 old. *Elfogyott.*

Dobroszlav Lajos

festő

— **Dobroszláv Lajos** Munkácsy-díjas festőművész kiállítása szombaton nyílik a Fővárosi Képtár Fényes Adolf-termében. Dobroszláv Lajos a Munkácsy-díjat az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt egyik bányász-ábrázolásával érdemelte ki.

Magyar Nemzet

1952. szept. 13.

dr. Szentiványi Gyula
kartársnak

= Tv =

jánlott!!

B u d a p e s t
XI., Lágymányosi u.

Hivatalból

Posány G. G.:

D. L. [illegible]

Gyűjt. kiáll. előtrave

Főv. képt. kat. 1952 tepl.

Dobroszlav Lajos

Jenő

Tata

l.

Szabad Művészet

1947. 154. l.

Kollégium kistanácstermében.
I., mind a II. lelkészképesítő-vizsgálatra jelentgálatot megelőzőleg 1 (egy) hónappal tartozyaikat (theologiai végbizonyítvány, illetve esítő-vizsgálati bizonyítvány, az összes szolítványok a theologiai tanfolyam bevégzése, . lelkészképesítő-vizsgálat letétele óta) a lelzeti igazgatóhoz, illetve az egyházkerületi beküldeni, hogy az esetleges hiányok pótlán rendelkezésre.
közlöm, hogy a II. lelkészképesítő-vizsgálati ak olyan szolgálati bizonyítványt fogad el,

vásárolt a református evangélizáció baráti t
felállítandó Magdaleneum számára.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYI

A szatmári Loránffy Zsuzsánna Leánysz
17-től 20-ig konferenciát rendezett. Közrem
B. Júlia leánytitkár, Nagy Jolán mátész
Kürthy Károly, Sípos Károly egyházmegy
előadók, Orth Győző belmissziói lelkész, Gu
Török József kömörői, Dr. Kincses Endr
Szabó Tibor fehérgyarmati lelkészek.

HALOTTAI

Koppányi Gyuláné, született ónodi
békéscsabai lelkésztestvérünk hitvese,
ban március 29-én elhúnyt. A. B. F.

Id. Gacsályi László ny. igazgató-ta
korában, sok szenvedés után elhúnyt.

Dobroszlav Lajos

rajztanár
Felsögalla

l.

Rajzoktatás

1943. IV. évf. 3. sz.
24. l.

(Muv-i és szemléki bírek)

tanulmány Tankerületi főigazgatósy: Felügelővé
nevezték ki

Dobroszlav Lajos

festo

1 –

Szabad Művészet

1949. 357 l.

A Tatai szabadszerv
csoport kiáll.

jogügyi igazgatóság.

iemlékek országos bizottságának

Budapest.
VI. Aréna út 41.sz.

azgatóság kéri a nagytekintetü
báró Forster Gyulának " A müemlékek
hivatalos használat céljából a
tvételre meghatalmazott jogügyi
dni sziveskedjék.-

január 15.-én.

kir.kincst.főügyészi helyettes.

Dobroszláv László

Szabad Művészet

1950. 8. sz. 294. l.

(A Munkácsy M-dig első bioszlále)

„Vájár" c. festményéért

46573/1928. szám.

III.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

VI. Állatkerti-ut 1.

Folyó évi junius hó 1-énkelt 224 számu javaslatára tudomás végett megküldöm. Budapest, 1928.évi junius hó 28-án. A miniszter helyett: Kertész K.Róbert s.k. helyettes államtitkár.

Dobroszlav Lajos

festő

A művész mint rajtanár, majd mind múzeumigazgató dolgozott Tatán. Közvetlen lakóhelyének, a bányavidéknek lesz krónikása.

Tibely Gábor: Dobroszlav Lajos számadása.
Művészet, 1972 április, - 33 oldal.

Dobroszláv Lajos
festő.

Dobroszláv Lajos visszavezeti a kép-
nézőt a természethez, ujból fel-
fedeni számára az egyszerű ősi cso-
dákat.

Tibely Gábor: Dobroszláv Lajos szaunadása.
Művészet, 1972. április – 33 oldal.

Dobroszláo Lajos
festő

Dobroszláo megőrizte a festői nyelv tisztaságát, az érzelmi kifejezés őszinteséget, a művészi érvelés egyenességet.

Tibely Gábor: Dobroszláo Lajos szamadása.
Művészet, 1972 ápzilis – 33 oldal

Dobroszláv Lajos
festő

Dobroszláv Lajos munkássága több
műfajra is kiterjed: táj, zsánér,
portré, csendélet egyaránt megtalál-
hadó termésében.

Tibely Gábor: Dobroszláv Lajos számadása.
Művészet, 1972. cépzelés – 33 oldal.

Dobroszlav Lajos
festő

Dobroszlav Lajos festő egyenánt jártas az olajtechnikában, csakúgy mint a vízfestésben, a gomache és a tempera használatában.

Tibely Gábor: Dobroszlav Lajos számadása.
Művészet, 1972 ápreles – 33 oldal.

Dobroszláv Lajos
festő

Műternében nagyméretű figurális kompozíciók is készültek, drámai erejű életképekkel is jelentkezett kiállításokon

Tibély Gábor: Dobroszláv Lajos számadása
Művészet, 1972. április – 33 oldal

Dobroszláv Lajos
festő

Festészetét a mértéktartás jellemzi.
Felkészültsége képessé teszi arra, hogy
minden műfajban értékeset alkos-
son.

Tibély Gábor: Dobroszláv Lajos számadása
Művészet, 1972 április – 33 oldal

Dobroszláv Lajos
festő

Félévszázada festi meghitt észrevételeit az erdők-mezők vándoráról, a hertelben dolgozók mozgásáról, a madarakról.

Tibely Gábor: Dobroszláv Lajos szamadása.
Művészet, 1972 ápreliz – 33 oldal.

Dobrovics Kajos
festő

A természet közelében élő festő, a természet szavát értő lelek megnyilatkozása valahány festményén.

Tibely Gábor: Dobrovics Kajos munkássága.
Művészet, 1972. április — 33 oldal.

Dobroszláv Lajos
festő

Dobroszláv Lajos kitűnő akvarellista
aki intim vallomásokat rögzít hé-
pein. Finoman reagál a természeti
szépségekre.

Tibély Gábor: Dobroszláv Lajos számadása.
Művészet, 1972. április – 33 oldal.

DOBROSLÁV LAJOS

Magyar Nemzet 1982. II. 11.

Dobroszláv Lajos festményeinek kiállítása a Csontváry-teremben

Azok közé a művészek közé tartozik *Dobroszláv* Lajos, akik nem a dicsőséget és a maguk sikerét hajszolják, hanem belső inspirációjukra hallgatva alkotnak csendben és szerényen. Műfaja, az *akvarellfestészet* sem tartozik ma a divatos műfajok közé. Kevesen foglalkoznak vele, inkább csak az amatőrök kedvelik, pedig az ókori egyiptomiaktól kezdve Albert Dürerén át a nagy angol akvarellfestőkig az egyetemes művészettörténetben a monumentális festészet mellett rangos helyet foglal el.

Intimitásánál fogva az akvarell sohasem volt hangos, hivalkodó, ezért inkább azok a festők választják alkotói módszerül, akik a halk, finom kifejezési formák kedvelői. Így van ez Dobroszláv Lajos esetében is. Csendes, szemlélődő természetéhez a vízfesték illik legjobban. Elsősorban a *tájképek* felé vonzódik, ez természetkedvelő lényéből fakad. A természetet csak ilyen nagy szeretettel és odaadóan lehet megközelíteni. Nélkülözhetetlen hozzá az a nyitottság, ami a tájból eredő gazdag élményanyag befogadásához, az évszakok sajátos hangulatának átéléséhez szükséges.

Dobroszláv Lajos utolsó nagy kiállítása az Ernst Múzeumban volt tíz évvel ezelőtt. Akkor a kritika elmarasztalta hagyományos hangvétele miatt, mert „csak kikapcsolódást és felüdülést jelent" a nézőnek. Mindez nem ingatta meg őt hitében, változatlanul és következetesen folytatta természethű akvarellfestészetét. Az elmúlt tíz év alatt még elmélyültebbé, még gazdagabbá váltak képei, és mostani kiállítása a *Csontváry-teremben* igazi élményt nyújt e műfaj kedvelőinek.

Munkái közül ki kell emelnünk a *Gerecse-vidék* szürkeségbe vesző atmoszféráját, a *Boglári vidék* mesteri horizontális kompozícióját. A *Holtág* és a *Szentendrei Dunaág* halk, finom koloritjából csend és nyugalom árad, a *Völgy* ősszel szívszorongató hangulatából pedig az elmúlás int felénk. A *Patak* friss vidámsága Haydn *Évszakok*-jának Tavaszát dobolja és a *Napos utca* a gyermekkorunk régi emlékeit idézi.

Dobroszláv Lajos legnagyobb erénye mesterségbeli tudása mellett *hűsége önmagához* és az akvarellfestészet nagy hagyományaihoz. Foltfestésének lágysága, színvilágának tónusban tartása csak erősíti képalkotói művészetét. Semmi keménység, durvaság nem zavarja a látvány szépségét és tisztaságát, tartalom és forma harmóniáját. Bár meghatározott festési módszerrel, azonos témákhoz nyúl és ezzel behatárolja önmaga lehetőségeit, mégsem válik sematikussá, unalmassá, mert minden képét saját belső élménye inspirálja. Elsősorban azokat, ahol megmarad magának a tájnak az ábrázolásánál, és mellőzi a figurákat, melyek egyébként is csak staffázsszerűen illeszkednek hála a tájba.

Ury Ibolya

Magyar Nemzet

Befejeződött a tömegtájékoztatási ENSZ-konferencia

Budapesten befejeződött az ENSZ szervezésében több napos programmal rendezett nemzetközi tömegtájékoztatási konferencia. Ilyen ENSZ-rendezvényre — amelyet a világszervezet titkárságának tájékoztatási főosztálya kezdeményezett — első ízben került sor szocialista országban.

A találkozón a szocialista országok tömegtájékoztató eszközeinek képviselői és az ENSZ magas beosztású tisztségviselői, szakértői eszmecserét folytattak az ENSZ szerepéről a béke megőrzésében, a leszerelésben, valamint más időszerű nemzetközi politikai és gazdasági problémák megoldásában. A kötetlen véleménycserének az volt a célja, hogy elősegítse az ENSZ feladatainak, tevékenységének jobb megismertetését, a világszervezet munkájáról szóló folyamatos híradást, illetve, hogy ennek érdekében szorosabban működjenek együtt a tömegtájékoztató eszközök is.

Aczél György, a Minisztertanács elnökhelyettese, szerdán hivatalában fogadta az ENSZ tömegtájékoztatási konferenciáján részt vett Akasi *Jaszusi* és Vjacseszlav *Usztyinovot*, az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkárhelyetteseit. A szívélyes légkörű találkozón szó volt arról, hogy a béke megőrzésében, a nemzetközi légkör alakulásában különösen nagy felelősségük van az újságíróknak, a tömegtájékoztató eszközöknek.

Az Országos Béketanács elnökségének ülése

Szerdán délelőtt ülést tartott az Országos Béketanács elnöksége. *Sebestyén* Nándorné elnök beszámolója alapján megtárgyalta a magyar békemozgalom tevékenységéről összeállított jelentést és a mozgalom 1982. évi munkaprogram-javaslatát. *Böldizsár* Iván elnökhelyettes elemezte a nemzetközi és a magyar békemozgalom új feladatait a jelenlegi nemzetközi helyzetben. Előterjesztése alapján az ülés úgy határozott, hogy február 17-re a Parlament Vadásztermébe összehívja az Országos Béketanács ülését.

A tanácskozáson részt vett és felszólalt *Baranyai* Tibor, az MSZMP KB párt- és tömegszervezeti osztályának vezetője, *Angyal* Barnabás, a Salgótarjáni Kohászati Üzemek vésnöke, *Hubay* Miklós, a Magyar Írók Szövetségének elnöke, *Hantos* János, a Magyar Vöröskereszt főtitkára, dr. *Káldy* Zoltán evangélikus püspök, *Kardosné Kaponyi* Erzsébet, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem adjunktusa, *Sarkadi Nagy* Barna, az MSZMP KB párt- és tömegszervezetek osztályának munkatársa, *Simai*

Dobroszláv Lajos

l. Szabad Művészet

1950. 212. l.

(V. L.: Ifjúsági képző- és iparm. kiáll.)

Wien, am 23. April 1901.

...zágos Bizottsága,

Budapest II

Andrassy-út 66 II

...en Sie im Besitze unseres
... der über Ihren Wunsch
...fnung über das Werk
...re decorative und er-

Dobroszláv Lajos

festő

lásd

Szabad Művészet

1952. 10. n. 518.

519. l.

(cs: D. L. kiáll.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

1971 JUN 29

Tanácsülés Tatán 1021 Dobroszlav Kajos

A közgondolkodás, a kultúra fejlesztése közügy

Odaítélték a Pro Tata díjat

A tatai városi tanács hétfőn délelőtt tartott ülésén a kulturális élet tennivalóival foglalkozott. A város irányító testületének fórumán összegezték az utóbbi időben végbement rohamos fejlődés tényeit. A legjelentősebb eredmények közé tartozik például az, hogy 500 óvodás gyermeket készítenek elő az általános iskolára. Mintegy 2500 tanköteles jár általános iskolába és 98 százalékuk megszerzi a végbizonyítványt. Tata középfokú iskolái jó hírnevet szereztek a megyében. Ismeretterjesztő előadásokon évente 5000—6000 érdeklődő vesz részt. A kiállításokon, színházi előadásokon, hangversenyeken csaknem 70 000 volt a látogatók száma. A könyvtáraknak mintegy 3200 beiratkozott olvasójuk van. Naponta 5000 sajtóterméket vásárolnak Tatán. A könyvesboltok évi forgalma csaknem 2,5 millió forint. A televízió és rádióelőfizetők száma meghaladja a 10 500-at.

A városi tanács úgy foglalt állást hogy csak a különböző intézmények, szervek hatékony, önálló munkája révén lehet előbbre haladni. A tanácskozáson elfogadott kulturáli terv lehetőséget nyújt az átfogó irányításhoz. A tanács ilyen úton kívánja előmozdítani az erők összefogását.

Jelentős részt vállalt a tanács az oktatási intézmények fejlesztéséből. Segíteni kívánják az állandó művésztelep kialakítását. Fejlesztik a színházi és hangverseny bérletrendszert. Szorgalmazzák új filmszínház létesítését az I-es körzetben. Nagy fontosságot tulajdonítanak a helytörténeti munkának, a természettudományok népszerűsítésének, a politikai, közgazdasági és egyéb tudományok terjesztésének. Számítanak mindebben a KISZ, a művelődési központ, az idegenforgalmi és egyéb szervek támogatására.

A tanácskozáson hagyták jóvá Tata lakásügyi tanácsrendeletét. Fontos helyet kapott a kis keresetűek, a fiatal házasok, a nagycsaládosok lakáshoz juttatása. Megtették az előkészületeket, hogy az év végéig minden kérelmező választ kapjon, hogyan bírálták el a lakásigénylését.

Határozatot hoztak a Pro Tata díj odaítélésről is. Kitüntették Dobroszláv Lajos festőművészt, akinek életművében nagy szerepet kapott Tata bemutatása: dr. Zámbolt Kálmán nyugdíjas főorvost, aki 21 éve tagja a városi tanácsnak és vezeti az egészségügyi állandó bizottságot; Mislei Károly budapesti városépítész mérnököt, aki nagy odaadással és szakértelemmel készítette el az Öreg-tó környéki üdülőtelep [illegible]

még megfelel
viszonyában.
részéről több
támogatásáról
Egyiptomot é
— mind a k
ben, mind m
zásaiban igen
kal szólt az
az arabok h
ban felhívják
közös közleménynek arra a passzusára, amelyben Fejszál kijelentette: „Az EAK viseli az arabok harcának legsúlyosabb terheit, s Egyiptom az a kemény szikla, amelyen a világcionizmus és a terjeszkedő cionista politika törekvései és tervei zátonyra futnak".

Jó sajtóvisszhangja van

toztatására, illetve
a köztársaság elnökét bizonyos, az ő illetékességébe tartozó lépések megtételére kényszerítsék, vagy ezekből a lépésektől erőszakkal visszatartsák;

— Tüntetések rendezése, röplapok terjesztése, valamint elfogult és rosszindulatú propaganda terjesztése.

Vállalatok — Közületek figyelem!

Vattakabátok, munkaruhák és védőruhák vegyszeres

tisztítását

az őszi szezon előtt most soron kívül elvégezzük. Nagyobb tétel tisztítása esetén írásbeli vagy telefonhívásra a szállítást is elvállaljuk.

Komárom megyei Ruhatisztító és Szolgáltató Szövetkezet
Komárom, Klapka György u. 3.
Telefon: Komárom 58.

Dobroszlav Lajos
festő

Dobroszlav Lajos festőművész problémái (Szalmássy-galéria, Kossuth Lajos utca 12) már nem tragikusak, az ünnepi nyugalom szemléletének lírai dallamait szólaltatja meg üde, színes, lélekkelteli akvarell-tájképeiben. Különös hangsúllyal kell méltatnunk erőteljes, nyugodt kiállású bányászalakjait és bányamunkásjeleneteit. Ezeket a festményeit halkan mély, mégis dinamikus tónusok jellemzik.

sz. s.

Népszava
1947. jan. 18

AZ ITT FEKETE NYOMÁSBAN
FELTÜNTETETT VÍZJELET
TARTALMAZZA

EZ A KÖNYV
A HAAS'SCHE SCHRIFTGIESSEREI, BASEL,
AZ ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTŐDE RT.
SVÁJCI TESTVÉRVÁLLALATA
„BODONI" BETŰSOROZATÁBÓL
VAN SZEDVE

✱

✱ ✱

II.

			Forint
58.	Tóvárosi templom	olajfestmény	350
59.	Tóvárosi téli utca	akvarell	300
60.	Köd Tatán	„	600
61.	Malom utca	„	300
62.	Horgászók	„	300
63.	Malom utca télen	„	350
64.	Malmok Tatán	„	300
65.	Téli tópart	„	300
66.	Tatai piactér	„	450

A kiállított képek, szobrok, kerámiák, bútorok lakberendezési tárgyak, kedvező fizetési feltétele megkönnyíti a vásárlást.

A NÖVÉNY- ÉS VIRÁGDÍSZITÉST

Éliás

virágüzlet

IV., VERES PÁLNÉ UTCA 10.

RENDEZI.

Felelős kiadó Szalmássy Zsigmond.
Dr. Berkes és Gerő Merkur nyomda,
Budapest, IV., Prohászka Ottokár u. 6

DOBROSZLÁV LAJOS

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

A kiállitás megtekinthető
a
SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN
Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 12. félemelet.
Telefon: 189-554.
1947. évi január hó 29-ig naponta 10—5 óráig,
vasár- és ünnepnap 10—2 óráig.

Dobroszláv Lajos 1902-ben született Temes vármegye Vinga nevü falujában bolgar szülőktől. Középiskolai elvégzése után a budapesti Képzőművészeti Akadémiára került, ahol Glatz Oszkárnak lett a növendéke és elvégezte a középiskolai rajztanári szakot. Négy gyermekes családapa, a magyar élet közmondásos napszámosa. Mint pedagógus, 17 évig Tatabányán tanitott, ahol érzékeny, finom művészlelkét különösen foglalkoztatta a bányák fáradt dolgozó embere. 1940. óta a Műcsarnokban állandóan szerepelt bányász képeivel, amelyek egyfelől a föld gyomrában verejtékező vájárok küzdelmes életét, másfelől a nyári vagy téli napsütésben játszadozó bányász gyermekek szines tarka virágcsokorhoz hasonlító neveletlen életét örökiti meg. A széncsata hőse cimü képének tragikus fiatal vájárja, megértő müvész szemének szépségzománcával időtlen értékűvé magasztosul hatalmas alkotásában. 1942. óta Tatatóváros on él, ahol kiállított vizfestményeiben a folyton változó természet finom tájszépségeit örökiti meg. A kedves kis város utcái, széprajzu fái és gyöngyszinü tava, a benne pecázó és fürdő gyermeksereg tavaszos bája olyan magasrendüvé emelte művészetét, hogy méltán szegődött mellé az elismerő és megbecsülő értékelés. Dobroszláv Lajos a mának egyik legkiválóbb akvarellistája, a színek nemesen érzékeny költője, aki alkotásaival a legjobb magyar művészek sorába emelkedett s akitől méltán várja a magyar közvélemény a demokrácia ujszépségü, korszerü, de örökértékü humánummal teljes festői remekműveit.

Dr. Décsei Géza.

			Forint
1.	Tatai Kálvária télen	akvarell	350
2.	Csendes utca Tatán	„	650
3.	Tóvárosi templom	„	300
4.	Tóvárosi kapucinus templom	„	300
5.	Tóparton	„	250
6.	Partszegély	„	450
7.	Tatai Miklós malom	„	400
8.	A festő	„	300
9.	A tudás hatalom	„	400
10.	Templom bejárat	„	300
11.	Tatai vágóhid	„	250
12.	Naplemente a vár mögött	„	450
13.	Téli napsütés	„	250
14.	Kálvária kápolna	„	250
15.	Meleg forrás Tatán	„	300
16.	Sziklák a nagy tóban	„	350
17.	Angolpark Tatán	„	250
18.	Tere-fere a hóban	„	350
19.	Gyermekbarátok vasárnapi öröme	„	250
20.	Fűzfák	akvarell	650
21.	A széncsata hőse	olajfestmény	6000
22.	Fiatal vájár	„	3000
23.	Fáradt bányász	„	2800
24.	Mise után	„	400
25.	Tóvárosi malom	„	400
26.	Malom utca	„	400
27.	Malom tér	„	400
28.	Tatai vágó ősszel	akvarell	700
29.	Borús hangulat	„	600
30.	Tatabányai erőmű	„	500
31.	Esztergom	„	600
32.	Tél	„	600
33.	Tatai rendház	„	500
34.	Cseke tó Tatán	„	700
35.	Kék forrás tavasszal	„	700
36.	Utcánk	„	350
37.	Utcánk reggel	„	350
38.	Tél Felsőgallán	„	650
39.	Barátok temploma télen	„	550
40.	Tatai utca	„	450
41.	Tópart ősszel	„	450
42.	Barátok udvara	„	500
43.	Tatai nagy tó télen	„	500
44.	Vizcsapnál	olajfestmény	800
45.	Csákányos puszta	„	800
46.	Öreg házak	„	950
47.	Tatai nagy tó reggel	„	950
48.	Pihenők	„	800
49.	Tatai nagytemplom télen	„	850
50.	Öreg asszony	„	900
51.	Leányfej	„	500
52.	Bányász	„	500
53.	Munka után	„	500
54.	Gallai táj	„	800
55.	Téli falu	„	800
56.	Őszi táj	„	800
57.	Madisz. ifjuság	„	350

MEGHIVÓ

DOBROSZLÁV LAJOS

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

MEGNYITÁS: 1947. JANUÁR HÓ 19-ÉN,
VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR A

SZALMÁSSY GALÉRIÁBAN

IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12. FÉLEMELET.

TISZTELETTEL:

ARÁNYI ÁRPÁDNÉ SZALMÁSSY ZSIGMOND
IGAZGATÓK.

A kiállitás megtekinthető 1947. január hó 29-ig bezárólag, naponta 10—5 óráig, vasárnap 10—2 óráig.

NYOMTATVÁNY

KÉSZPÉNZZEL BEFIZETTEM
47 JAN 16.
VIII/IV
BUDAPEST

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula *úrnőnek* *úrnak*

Budapest

XI ker., Lágymányosi *út* ~~utca~~ ~~tér~~ 16 sz.

Felelős kiadó: Szalmássy Zsigmond.
Dr. Berkes és Gerő Merkur nyomda,
Budapest, IV., Prohászka Ottokár u. 6.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Dobroszláv Lajos
NÉPMŰVELÉS

1957 NOV
610

Tatabánya festője

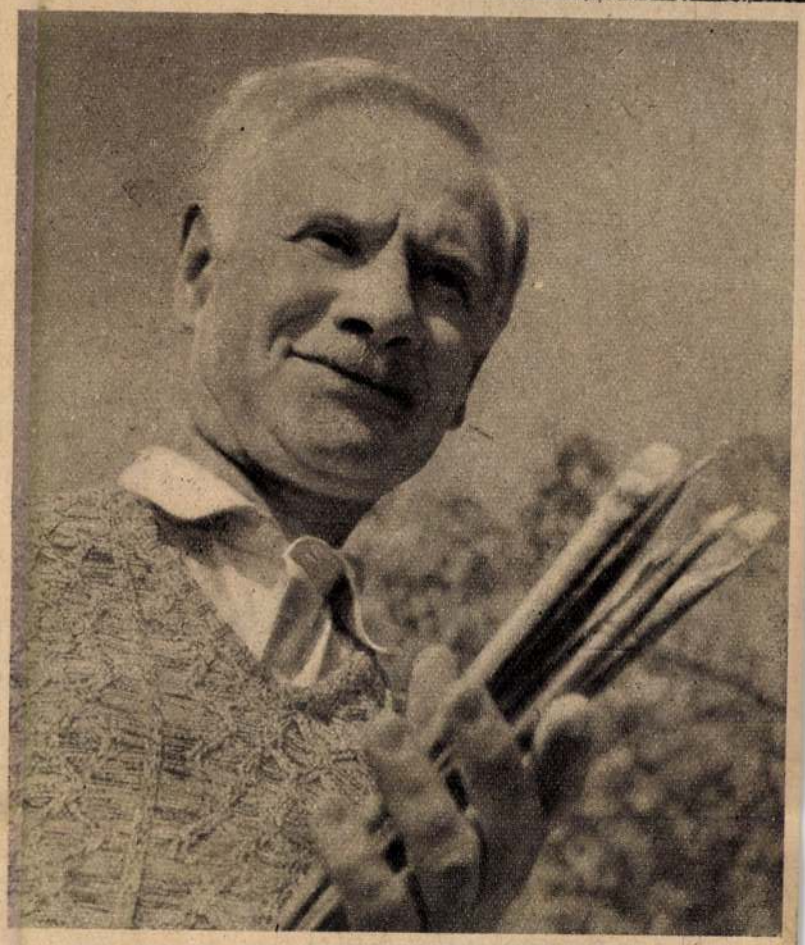

Műterme — a természet. Nyaranta felölti a nyugtalan művészkedv búváröltözetét, s megmerül a napsütötte tájban. Megpirkadt domboldalakon, kaszaváró búzaerdők között jár, vagy végtelen rét közepén szúrja le a táboriállványt. A tengernyi zöldben csak ezüst haja csillog, valahol olyankor, mint estélyiruha selymén a szikrázó flitter. Télen meg a befagyott tó veszi páncélhátára palettástól-ecsetestől, s ő zúzmarás bajusszal, talpig pokrócba csavarva festi a hideget.

Így ismeri *Tata* népe *Dobroszláv Lajos festőművészt*, e műemlék-városka leghívebb szerelmesét, aki 14 átt töltött esztendeje során olyannyira vált fogadott édesfiává a vidéknek, hogy, ha elmenne innét — megkopnának utána bánatukban a színek. A színek! — melyeket maguk a váltakozó évszakok kevertek a piktor ecsetje alá 14 év ezernyi vásznán újrateremtve, megörökítve a környék amúgyis halhatatlan szépségeit. Igen, *Dobroszláv Lajos* látásmódja, alkotó tevékenysége valahogy a teremtéssel rokon. Az ő képein is a világosság születik meg először, aztán hegy-völgyeivel a mozdulatlan élet, míg megjelenik a kész színek közt a tarkaságból formált, tájat uraló emberalak. Hiszen ezeken a képeken még a látszólag üres természet nyugalmában is emberre lelünk. A tatai tavak csupavíz, csupacsend akvarelljein úgy rezeg szinte a partmenti lomb, mintha pillanattal előbb hajtotta volna félre emberi kéz. Egy másik festményen kopaszodó fák, sehol egy lélek, de a feszülő őszben mintha ropogna az avar, tudjuk: valahol ember közelit. S valahány embernélküli *Dobroszláv*-képen úgy rögződik a táj, mintha embertől búcsúzna, vagy emberre várna éppen. *Mert alkotójuk a természeti realizmus magas fokán nemcsak valószínűen megmutatni, de biztosan sejttetni is megtanulta témáját: az embert.*

Pedig valaha szigorúbb, ridegebb alkotónak: mérnöknek indult. Ám nem volt szíve szögeket mérni és egyeneseket vonalzóval huzogatni, amikor minduntalan lágyabb, szabadkézi formáival káprázta tja ég-föld, ősz és tavasz. *Képzőművészeti főiskolára cserélte a Műegyetemet*, s minden matematikánál, képleteknél ezerszer buzgóbban hallgatta *Glatz Oszkárt, Lyka Károlyt*. 1939-ben szerepelt fiatal festőként először a Műcsarnok tárlatán, s kiállításai *Tatabányán, Tóvárosban és Budapesten* sűrűn követték egymást. *Közben a székesfehérvári Dunántúli-kiállítás nyertese lett*, 1950-ben pedig egy bányászképét a kormány Munkácsy-díjjal tüntette ki. Az a festmény *Varsóban* a szakszervezetek házát díszíti most. De több kép vándorolt idegenbe azóta is a ciklus darabjaiból, amely felsőgallai bányák szénfalai közt született, viharlámpavilánál, robogó csillezajban. Fényes mezők csendéletébe így be-betör a bányahomály súlyos ihlete. Ellentét ez? Inkább kiegészülés. Teljesedés, amely egyazon lélekből kelve példázza a bonyolult, napos-árnyas életet. S a bányalátogatások élménye máig visszatér, képek születnek, szénporos arcokkal, szögletes szerszámokkal kivert festménypajzsok védelmül az egyoldalú napsugárlátás ellenében. Ez az élménytartósítás, ez a fogékonyság meghatározza *Dobroszláv* termékeny művészjellemét. Nemrégiben *Pesten* ján t, öt nap alatt tíz képet festett, a *Dunáról*, hajókról, hidakról: ült a rakpartokon reggeltől alkonyatig, hogy pillanatot se veszítsen, mintha minden elmulasztott hullám a keletkező mű szépségéből mosna el egy darabot.

Újabb termését egyébként csaknem kizárólag vízfestmények teszik, s most mellesleg adassék meg a sokáig kimondatlan igazság: *Dobroszláv Lajos* legkiválóbb élő akvarellistáink egyike. Vízfestményeinek tartalma is többnyire a vízivilág. Tán három tatai Öregtó is kitellenék belőlük, ha összeömlenének egyszer a *Dobroszláv*-képek patakjai, forrás-tengerszemei. Japánosan foltosak, fátyolosak ezek a vizek, s finoman lúdbőrösek, ha szellő feszíti felettük a képkeretet.

A pillanatok örökkévalóságának piktora, az 55 esztendős *Dobroszláv* mester törékeny, áttetsző ember. Testi valójában hordozza tájképeinek légies idealizmusát, a szemében különösen, amely gyermekien világoskék, nyugodt, mégis mindenre érzékeny, mint az optikai lencse — amely mindig a végtelen élességére állítva kutatja a vászonrakínálkozót a világban.

Háry György

A KGM Tervező Irodai fotókörének kiállítása

Ez a kiállítás hoszú idő óta első nagy erőpróbája a *Tervező Iroda* fotoamatőrjeinek. A befutott képek mind a kiállítás rendezőségének, mind a bírálóbizottságnak igen kellemes meglepetést szereztek. A technikailag igen jó minőségben elkészített képek változatos témakörökből merítették mondanivalójukat. Találhatunk nagyon szép tájképeket, csendéleteket, de a kollekció legnagyobb értékét *az emberábrázolás* jelenti.

A képanyag bírálatát a *Magyar Fotoművészek Szövetségének* három tagú bírálóbizottsága végezte.

A Magyar Fotoművészek Szövetsége különdíjat adományozott *Mucsy Istvánnak* a „Kis hal, nagy öröm", a „Totózók" és az „1, X vagy 2?" című képekért. A szerző igen jó érzékkel ragadta meg képeiben a hétköznap három apró mozzanatát. Jó kompozícióval és tökéletes technikával készült képei az embert őszintén és megragadóan ábrázolják.

A bírálóbizottság az első díjat *Bodonyi Sándor*nak adta „Újságosnál" című képéért. A szerző kihasználta az ellenfény lehetőségét, helyes kompozícióval, szerencsés pillanatban alkotta meg képét, mely keresetlen eszközökkel tárja elénk az utca egy jellegzetes, kedves színfoltját.

A második díjat a zsüri *Iványi Kálmán* „A kis művész" című képének ítélte. A képnek legfőbb erőssége a harmonikus kompozíció. A kép világítása egyszerű, a lényeget hangsúlyozza. A kedves kis jelenet megkapó bája — a beállítás ellenére — igaznak és őszintének hat.

B. S.

AZ IFJÚSÁGI ÉS GYERMEKMŰSOR KIADÁS

rendszeres formát ölt: a Móra Ferenc ifjúsági könyvkiadó (a Népművelési Intézet szerkesztésében) két sorozat megindítását tervezi. A *„Meseszínpad"* sorozat hosszabb, háromfelvonásos gyer-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1972 SEP 10
Somogyi Néplap

Dobroszláv Lajos festőművész

1021

Poéta, ecsettel

Dobroszláv Lajos kiállítása a Vaszary-teremben

Nagy érdeklődés kísérte a megnyitót. Előtérben Dobroszláv Lajos festőművész.

Milyen anakronisztikusnak tűnő fogalom: ecset. Pedig nem az. A festészet nem mondott le és nem dobja el ezt a szinte villámgyorsaságú (gyorsan »író«) eszközt, melyet sokan talán már holtnak hisznek, mint a paraszti gazdálkodásban valóban hasznavehetetlen ekét, rokkát, de hadd ne soroljam.

Az ecsetnek is ott a helye a legkorszerűbb festőeszközök mellett, az akvarellnek az ultramodern, színdús, sokkoló hatású műanyag festékek mellett. Igaz, ritkán van módunkban erről újra és újra meggyőződni, hiszen az akvarelltechnika csaknem az idősebb mesterek — s azok közül is kevesek — tulajdona. De ezek a ritka pillanatok, mint most Kaposváron *Dobroszláv Lajos* kiállítása, mély gyökeret eresztenek a nézőben, tehát örömmel fedezi föl a könnyedséget kifejező, poétikus akvarellt.

Aki szeret az égbe nézni, el tud gyönyörködni a kék mezőben, a bárányfelhők habjaiban, az természetes vonzódással közelít az akvarellhez is.

S mit mondhatunk arról a festőről, aki akvarellecsetet tart a kezében, és oly hosszú ideje, mint Dobroszláv Lajos. (Munkásságának elismeréséért hetvenedik születésnapján — ebben az évben — Munka Érdemrenddel tüntették ki a mestert, 1950-ben egy bányász témájú olajképéért Munkácsy-díjat kapott.

Szinte ars poeticája: *élmény nélkül nincs művészi kifejezés.* S talán sehol sem szükséges a friss élmény annyira, mint az akvarellnél. Nem von le a kép értékéből az sem, hogy egy délelőtt két-három alkotás is elkészülhet. A frissesség ugyanis fokozott figyelemösszpontosításra is kényszerít, hiszen az akvarell esetében nincs mód a korrigálásra. Egy »eltévedt« ecsetvonás teljesen elronthat egy képet.

Mindezt nagyon jól tudja Dobroszláv Lajos, aki budapesti kiállítása után most Kaposváron nyújtja át átélt élményeinek megörökített lapjait.

A japánokról mondják, hogy képesek a ház elé kiülni, és a lemenő napot áhítattal nézni, míg csak be nem sötétedik. Ilyen áhítattal szemlélődik a Balatonon, az erdők csendjében, a vizek partján Dobroszláv Lajos is. (*Balatonalmádi moló, Uszályok a Dunán.*) Nézzünk meg közelebbről egy képet. Az *Őszi Duna* mindenképpen figyelemre méltó akvarell. Rá összpontosítva mit mondhatunk el a képről, Dobroszláv Lajosról? Először is azt, hogy engedi a nézőt, maga is szemlélődve vegye birtokba a képet. A keret zártsága és a legfontosabb »képelemek« (valójában» az élmények) vezetik a szemet; a színek, a háttérben sejlő pára csak a néző aktív részvételével lesznek ipari telep, új lakónegyed. S mindez az ősz színeiben jelenik meg előttünk, tehát tulajdonképpen ez is »absztrakció«. Mert *az ábrázoló művészet is lehet »elvont«, nemcsak naturális.*

Az akvarell nemcsak technika, hanem szemléletmód is. Az akvarellit is lehet többféleképpen kezelni, lazán és keményen, de bárhogy kerül is papírra, mindenképpen poétikusabb az olajnál, költőibb. Nem tartalom nélküli líra az, ami Dobroszlávot jellemzi. A táj minden esetben emberi környezetként jelenik meg előttünk, tehát ennek a lírának a tartalmában föl kell fedeznünk talán a legfontosabbat, az embert is.

»Sohasem holt tájat ábrázol, képein mindig ott van az ember is« — írta Dobroszláv Lajos kaposvári katalógusának előszavában a kiállítást megnyitó művészettörténész, *dr. Ury Endréné.* S ez már elismerés is, nemcsak föllsmerése Dobroszláv Lajos művészetének. A két hétig nyitva tartó kiállítás minden látogatót meggyőzhet erről.

Horányi Barna

Arany-, ezüst-, bronzérmek

Wichmann és a Deme—Rátkai páros ezüst, Pfeffer bronzérmes

Mikó két bajnoksága, a hat számban elért érmes helyezés, és a 33 pont úgy látszik — nyomasztó volt a magyar kajakkenu válogatott tagjaira. Igaz, a szakvezetők nem állítottak ilyen nagy követelményt elé-jük, 29 pont elérése volt a cél és egy-két aranyéremre mindenki, a közvélemény is számított. Ehelyett két—két második és harmadik, egy-egy negyedik, ötödik és hatodik hely a mérleg, összesen 24 pont.

Jól vívnak a magyar párbajtőrözők

Nehéz napjuk volt szombaton a párbajtőrözőknek, már reggel nyolckor pástra léptek, majd nem sokkal később, hogy befejezték a lengyelek elleni mérkőzésüket, a szovjet válogatottal vívták az olimpiai bajnokság elődöntőjét. Jól vívtak a magyarok, döntőbe jutottak.

Fenyvesi vezérletével a magyarok óriási hajrába kezdtek, az újdonsült olimpiai bajnok 4 győzelmével döntően hozzájárult, hogy a csapat vesztett pozícióból 8:5-re győzött.

A győzelmek így oszlottak meg: Fenyvesi dr. (4), Kulcsár (2), Erdős és Schmitt, illetve Valetov (2), Kriss, Paramonov és Zajecki. Két asszó kettős vereséggel végződött.

A Magyarország—Svájc mérkőzés lapzártakor még tart.

A három magyar döntős így nyilatkozott

Gedó György:

— Megnéztem Kim pénteki esti mérkőzését. Sokat nem láttam képességeiből, biztosan győzött. Nem félek tőle. Erre nincs okom, különben se menjen ökölvívónak az, aki fél. Nagyon örülnék, ha a két európa bajnoki arany mellé megszerezhetném az olimpiai aranyat is.

Orbán László:

— Szczepanskival még nem mérkőztem, Madridban egy súlycsoportban voltunk, de ő messzebb jutott nálam. Ravaszságban, rutinban nincs hiány a lengyel bajnoknál, de azt hiszem ezekért én sem megyek a szomszédba. Az elődöntőben a kolumbiai Perez ellen gyengébben ment a vártnál, majd a döntőben remélem az igazi Orbánt látja a közönség.

Kajdi János:

Én is ott voltam pénteken este az ökölvívó csarnokban, amikor váltósúlyban a kubai és az amerikai harcolt egymással a döntőbe jutásért. Nem tudom, jól döntöttek-e a bírók, hogy a kubait hirdették ki győztesnek, nekem mindenesetre a lehető legjobbat tették, mert igaz, hogy Correa nagyon nagyokat üt, de lassú, el lehet mozogni előle. A Correa elleni találkozó lesz életem mérkőzése, s talán a legutolsó is. Nagyon gondolkodom azon, hogy ha sikerül, visszavonulok.

A televízió vasárnapi olimpiai műsora

A Magyar Televízió közli, hogy vasárnap a következő olimpiai műsorokkal jelentkezik:

9.50—13.00 óráig: Birkózás, döntők, labdarúgó mérkőzés a 3. helyért. (NDK—Szovjetunió.)

14.50—17.45 ó.: Atlétika döntők.

18.50—0.15 ó.: Ökölvívás döntők, labdarúgó döntő (Magyarország—Lengyelország), birkózás döntő, kézilabda döntő. (Jugoszlávia—Csehszlovákia.)

A XX. nyári olimpai játékok utolsóelőtti napján, vasárnap tucatjával adják át majd az aranyérmeket, összesen 35-öt, hét sportágban. A részletes program:

Atlétika:
(Valamennyi számban döntő): 14.30 ó.: Magasugrás, 15 ó.: Diszkosz női, 15 ó.: Maratonfutás, 15.10 ó.: 5000 m, 15.35 ó.: 1500 m, 15.55 ó.: 4x 100 m női, 16.10 ó.: 4x100 m, 16.25 ó.: 4x 400 m női, 16.45 ó.: 4x400 m.

Birkózás:
10 órától és 19—22 óráig kötöttfogás döntő küzdelmek.

Gyeplabda:
10 ó.: 3. helyért: India—Hollandia, 12 ó.: 1. helyért: Pakisztán—NSZK.

Úszás:
10 ó.: Férfi és női 50 m, 14 ó.: 30 m férfi és női.

Kézilabda:
10 ó.: 7. helyért, Magyarország—Svédország. 23.00 ó.: 1. helyért, Jugoszlávia—Csehszlovákia.

Labdarúgás:
10 ó.: 3. helyért, Szovjetunió—NDK. 20.15 ó.: 1. helyért, Magyarország—Lengyelország.

Ökölvívás:
19 órától döntők.

Szüts Dénes

Öngyilkosság a Kaszinó utcában?

Ezek csak jelentéktelen epizódok, de a kulcsból kapott a házmester is. A rendőrségnek már azt adta oda, másnap, megbeszélésünk szerint... Mert azt, remélem sejtette, hogy a kiszálló rendőrök az akcióról mit sem tudtak. Csak a főnöküket informáltuk, mégpedig kellő nyomatékkal, hogy szállítjuk... érti, mire gondolok. A dr. Theo Morell által az IG Farbentől megrendelt gázampullák tartalmát csak egészen tü-

fájdalmas injekcióitól felfris-

DOBROSZLÁV LAJOS

Alkotóműhelyben

A hangulatos nyugalom festője

Dobroszláv Lajos: Duna-kanyar

Vannak, akik azt hiszik, hogy a művészetek világában a javuló életkörülmények, a kispolgári kényelem visszahatásaként terjedt el a zaklatottság, a szertelenség kultusza. Aki viszont nem hagyja beszűkülni látóhatárát, jól tudja, hogy akad baj, probléma még közvetlen környezetünkben is; határainkon túl, a távolabbi földrészeken még inkább sokasodnak a drámai helyzetek, fenyegetnek a felszított feszültségek. A groteszk vonások, a fonákságok hazai, európai divata mégis arra utal, hogy az intellektuális érdeklődés egy kissé eltolódott a fölényeskedő élcelődés, a semmire se kötelező kritikai játékosság irányába. Megható viszont az a rendíthetetlen bizalkodás, szelíd jóhiszeműség, ahogyan a nyolcvanadik életévét taposó *Dobroszláv Lajos* a különböző szellemű kitérők közepette a maga gyanútlan módján tovább gazdagítja meghitt vallomásainak a sorát. Zavartalanul ellátja nemes szolgálatát, elvégzi a maga választotta feladatokat, úgy, amiként azt több mint fél évszázados alkotótevékenysége folyamán ízlésének, felfogásának megfelelően eddig is tette.

Festészete joggal minősíthető hagyományosnak, ami azonban nemcsak műveinek formai megjelenésére érvényes, de művészete alapvető *társadalmi, emberi lényegére*, arra a szerepre, amit a műbarát, a közönség közérzetében betölthet. Életműve nagy részét tájképek teszik ki, többnyire vízfestmények, melyek szerény méreteik mellett is maradandó hatást keltenek a szemlélőben. Ez a hatás általában *érzelmi jellegű;* finom, gyengéd hangulatot teremt, kellemes, harmonikus benyomást kelt. Manapság talán éppen azért nő Dobroszláv Lajos népszerűsége, mert a valóság szépségét jeleníti meg, arról szól, ami megnyugtatja az idegeket, felderíti a hajszolt lelket, reménnyel tölti el a kétkedőt.

A természet közelében élő festő, a természet szavát értő kedély megnyilatkozása Dobroszláv Lajos valahány képe. Olyan tehetség munkája, aki jól tudja, mi a teendője, mire képesíti őt a felkészültsége, érzékenysége, s ha adottságai, hajlamai szerint dolgozik, mit nyújthat embertársainak, korának, a magyar művészet történetének. Szerencsés alkat, mert felismerte lehetőségeit, bemérte e lehetőségek határait, s mindig azt cselekedte, ami megfelelt egyéniségének, soha se akart kilépni önmagából. Ekként mindazt létrehozta, ami tőle telt, s mert ez így kerek egésszé állt össze, megvalósította az összhang, arány, közvetlenség, magától értetődő egyszerűség piktúráját.

Mértéktartás jellemzi művészetét, hiszen mesterségbeli tudása minden műfajban képessé avatta őt arra, hogy értékes dolgokat alkosson, munkásságának zömét mégis az *akvarellek* képviselik. Akik látták tíz esztendeje gyűjteményes tárlatát az Ernst Múzeumban, emlékezhetnek arra, hogy azon nagyméretű figurális kompozíciókat is kiállított. Hosszú és tartalmas művészpályájának elején tizenhat évig Tatabányán volt rajztanár, s abban az időben sokat foglalkozott a bányászok mindennapi életével. Az együttérzés, a sok fájó tapasztalat már jóval a felszabadulás előtt elvezette azokhoz a motívumokhoz, melyek utóbb a művészetek ajánlott programjának kiemelt tárgykörévé léptek elő. Dobroszláv Lajos a drámai életképeket, jellemzetes bányászportrékat olajtechnikával oldotta meg, virtuóz biztonsággal festette meg a csillések, vájárok föld alatti munkájának egyes mozzanatait. Megvoltak a művészi eszközei ahhoz, hogy lélektanilag is érzékeltesse a robbantás utáni várakozás lázas pillanatait, az új vájat megnyitásának gondos előkészítését. Festészetének egyéni jellegzetességeit mégsem az ábrázolásbeli biztonság, a minden képzőművészeti tennivaló kivitelezésére alkalmas szakmai képzettség, tényközlő kézügyesség határozta meg, hanem egyfajta *lírai magatartás*, az elgondolkodó és mérlegelő figyelem, a valóság iránti bölcs megértés, a humánus nézetek elfogadásának a készsége.

A szónak elvont értelmében több műfajra is kiterjed Dobroszláv Lajos tevékenysége, táj, zsáner, arcmás, csendélet egyaránt megtalálható a termésében, mindig is egyazon hangvételben, ugyanazzal a csendes odaadással megjelenítetten. S ez az, ami festőnk sajátja, ez a halk vallomás, megilletődött csodálkozás, hogy milyen sok jót tartogat az élet, mennyi minden elfér egy fel-felvillanó emlékképben, miként tűnik el alkonyatkor a Cseke-tóban a napkorong, milyen a tavasz a Duna-parti füzesekben, mit csinál a festő, ha megülte a köd a Balatont.

Dobroszláv Lajos most már negyvenedik esztendeje Tatán él, de az egész Dunántúl szűkebb hazájának tekinthető. Mint az édes Pannónia poétája járja a vizek partjait, s megörökíti — szinte már látomásosan — a felfénylő párákat, a tavak, folyók, patakok mentén oly dúsan burjánzó növényzetet. Képötleteit ugyan az impresszionisztikus élmény szolgáltatja, ám feldolgozásuk során kiszűri a véletlenszerűséget és maradandóvá formálja a varázslatos természeti tüneményeket. Így tudja azután festményeinek a nézőit feltölteni a maga optimizmusával, a bebarangolt hegyek, völgyek ózondús levegőjéből áradó frisseséggel, a meg-megújuló életkedv töretlen energiáival.

Világszerte kibontakozóban van valamiféle új, korszerű rousseau-izmus. Dobroszláv Lajos — mint festőművész — ennek a *környezetvédő mozgalomnak* az úttörője.

Pogány Ö. Gábor

Népszava 1981. szept. 5

A népköztársaság Elnöki Tanácsa *Barabás Tibor* Kossuth-díjas írónak eredményes munkássága elismeréséül, 70. születésnapja alkalmából a Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta.

Befejeződött a munkásőrök bemutatója

A tapasztalatok összegezésével pénteken befejeződött a munkásőrség Gyöngyösön megrendezett kétnapos bemutatója és sajtókonferenciája. A második napon Heves megye munkásőregységeivel ismerkedtek az újságírók: gyakorlati bemutatókat tekintettek meg Felsőtárkányban, Hevesen, Gyöngyösön és Sirokban, majd üzemekben, termelőszövetkezetekben — Visontán, Nagyrédén, Poroszlón, Füzesabonyban, Szajlán és Hatvanban — találkoztak munkásőrökkel, gazdasági vezetőkkel és egységparancsnokokkal.

Sírkőavatás

Sury Istvánnak, a Társadalombiztosítási Főigazgatóság Nyugdíjfolyósító Igazgatósága volt igazgatójának sírkőavatása szeptember 8-án, kedden délelőtt 11 órakor lesz a Rákospalotai temető XIX. parcella 2-es sírhelyén.

Főzni is kell valamit estére

Fél négy. Mára befejeződött a gyárban a munka. *A nehezebb két óra következik.* A gyárkaputól hazáig. A Kerepesi útról a pilisszentiváni otthonig.

Gáspár Andrásné első útja az óvodába, majd onnan a bölcsődébe vezet. Szerencsére egy épületben van a kettő, így először Ibikének szól be: „Itt vagyok", s mire felöltözteti Zolit, Ibi legtöbbször egyedül átöltözik. Négy óra előtt néhány perccel már a piacon vannak, vagy a boltban, ha csak tejet, kenyeret vásárolnak. A szerencsésebb napokon András is ez idő tájt végez, s vállalja a bevásárlást vagy a gyerekeket. De — András most esti egyetemre járván, hetente három napon biztosan Ibolyára marad a bevásárlás, s a gyerekek gondja is. Csak nyáron könnyebb valamivel. Bár nem sokkal, hiszen minden szabad időt építkezéssel töltenek. A tanácstól kaptak telket Pilisszentivánon, ott építenek otthont maguknak. Nagyrészt sajátkezűleg. András kőműves. Még egy nehéz esztendő — napi nyolc óra munka, utána előadások az Ybl Miklós Műszaki Főiskolán, s a szabad időben építkezés — és megkapja a diplomát. Ha felépül, teljesen elkészül az otthonuk is, több idő marad egymásra, a gyerekekre, megoszthatóbb lesz a teherviselés.

Most egy kerek óra telik el, mire a buszmegállóhoz érnek. Ha a munkahelyhez közelebb vásárol be, az 55-ös buszra száll fel tömött szatyrokkal és a két apró gyerekkel. Ha a Flórián téri üzletközpontot választja, a távolsági buszra szállnak *fél hat előtt.*

Sokszor megnézte már az órát: *majdnem mindig pontosan este hatot mutat, amikor a ház elé érnek.*

A nap reggel fél ötkor kezdődik. Öt óra húszkor indul Pilisszentivánról a busz. Aztán a fővárosban irány előbb a bölcsőde, majd az óvoda, végül, néhány perccel hét előtt belép a gyárkapun.

— Nem lehetne valamit könnyíteni? Otthon nincs bölcsőde, óvoda, bolt?

— Hogyne lenne. De *amikor én indulok, még minden zárva van. Mire hazaérek: minden bezárt.* Hova tenném addig a gyerekeket? Hol várakozzanak, mire mi hazaérünk? Még a zöldséget, gyümölcsöt is innen viszem. Nemcsak a tejet, kenyeret. Talán nem kellene minden estére főznöm. De ha már úgyis bent vagyok a zsúfolt üzletben tejért, kenyérért, olyan mindegy, hogy mást is veszek. Ha már úgyis tele van a két kezem szatyrokkal,— s a két gyerekkel kétoldalt — a krumplit, húst, főzeléknek valót is vihetem. Olcsóbb is, táplálóbb is, ha főtt ételt eszünk, mintha hideget vacsoráznánk.

— Kivételesen megnehezíti a helyzetét ez a nagy távolság. Nem mindenki utazik napi másfél órát befelé, kettőt hazáig.

— Ne gondolja, hogy olyan kivételes. Csak nálunk, *a Taurus Gumiipari Vállalatnál az asszonyok felének hasonlóképpen telik a napja.* Az én munkahelyemen, a számítóközpontban szinte valamennyien 20—30 év közöttiek vagyunk. Legtöbben kisgyerekes anyák. Pontosan a fele vidékről jár be naponta. Ki Pomázról, ki Kókáról, ki Biatorbágyról. Versenyezhetünk, ki jön messzebbről.

Megérkezett az 55-ös busz. Ma csak tejet, kenyeret kellett venni. Innen már csak egy óra és két átszállás hazáig.

R. N.

Most már csak egy óra hazáig

Batha László felvételei

dag ez a kép. A kis bányatelepi iskolában nyelvet s zenét kezdtünk tanulni. Drága hangszereket kaptunk, úttörő- és bányászegyenruhát. S az ünnepeken már reggel hatkor rendületlenül fújtuk az ébresztőket, az ünnepségeken az indulókat. És hamarosan Wagnert. Csupa olyan gyerek, aki *operát, igazi színházat még sose látott.*

És jelentette az első romantikus *úttörő-táborozásokat*, az első igazi *nyaralást* a siófoki bányászüdülőben, ahol egyet se kellett szólni, hogy a sétányon — mert hát a hangszerek is természetesen ott voltak — órákon át játszszuk a térzenét.

És azt is jelentette ez az idő, hogy képletesen és a valóságban is kinyílott előttünk a völgy; a gimnáziumok és az ipari iskolák kapuja. Nem tudom, számontartja-e valaki, hogy hány diplomás lett, s mennyi vezető azokból a gyerekekből, akik csak erről az egy településről kerültek az iskolákba ezekben az években.

Gyerekkorom csodálatos világa ez, amelynél magamat gazdagítóbbra azóta se találtam, de ahová a hatvanas évek elejétől fogva mind ritkábban és mind szomorúbban mentem vissza. Megcsöndesült ez a vidék, s csöndesebbek lettek az emberek.

Amit az iparpolitika a bányászok számára még lehetőségként meghagyott, azt egyre-másra vitte el *a víz*, hiába küzdöttek ellene. Végül, a hetvenes évek végére, alig maradt valami a híresen jó dorogi szénből. A bánya gondoskodott az emberekről, hogy megtartsa őket, mert a szíve mélyén senki nem akarta elhinni, hogy itt egyszer véget érhet a bányászkodás, hogy itt egyszer ismeretlen legyen ez a mesterség. A dinasztiák azonban megszakadtak, s mind többen indultak el másfelé, jobb szerencsét próbálni.

De annak lett igaza, aki erősen *nem akarta hinni* a szén korszakának bevégeztetését. Mert az öreg Gete körüli dombok még kétszáz év után is őriznek szenet, méghozzá kiváló minőségű és hatalmas szénvagyont. A geológusok szerint ennek kitermelhető része még négyszáz évre adhat itt munkát.

Kétszer olyan hosszú időre, mint a dorogi szénbányászat eddigi története.

Legelőbb is a Lencsehegy—II. aknában, amely az eocénprogramban az egész országban létesülő négy bánya egyike.

Diósdi László

A kiállítást megnyitja

Pogány Ö. Gábor
művészettörténész

A Kuny Domokos Múzeum tisztelettel meghivja Önt
1987. április 12-én, vasárnap 11 órára

DOBROSZLÁV LAJOS
festőművész

emlékkiállításának megnyitójára
a tatai várba

87-3428 KMNYV., K.

Meghívó

TAVAK

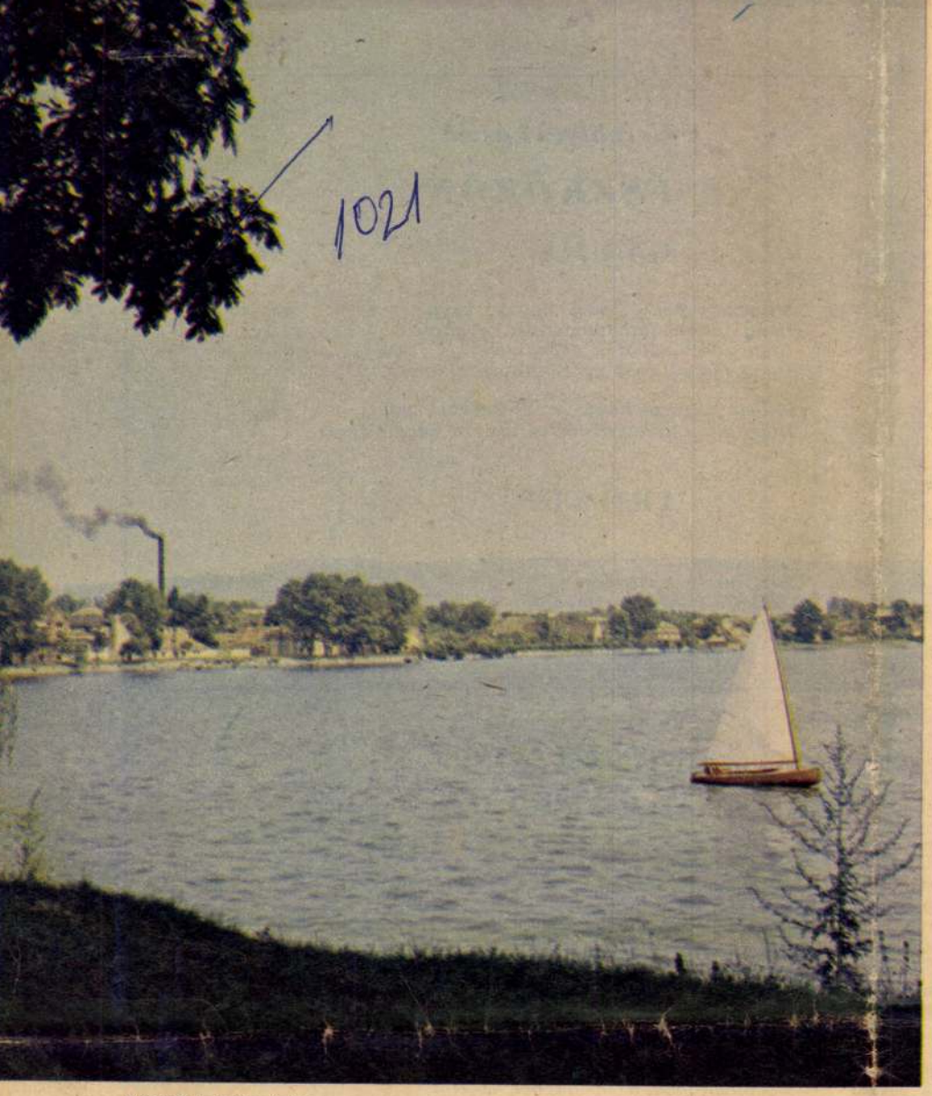

Vitorlás a Nagy-tavon

— Mikor jön már a busz?

Tatai várrészlet

— Én mindig látok valami újat — mondja Dobroszlán Lajos festőművész

Szőnyi Gyula rajza

S abban a pillanatban, amikor eltűnt, meg mertem volna esküdni, hogy ez a nő örökre faképnél hagyott!

Jól van így is — vigasztaltam magam. Még mindig jobb, ha most, s nem később ér csalódás.

Ismét elárvulva megindultam szállásom felé, a fürdőruha után.

A fürdőruha egykettőre kezemben volt ugyan, de mennyit kellett még kóborolnom, amíg az átkozott gyógyfürdőbe értem! Ugyanazon az utcán vágtam neki, amelyen a nő befordult: pedig ellenkező irányba kellett volna nekivágnom! Már ott, a kétemeletes, faragott tornácos, századvégi faépület előtt, megerősödött a gyanúm, hogy futó ismerősöm felültetett. Mégis megváltottam a jegyet és miután a második emeleten, felfelé menet, paráznakedvű, kergetőző, felhevült kamaszokkal találkoztam, megtaláltam a kabinomat. Ahogy vetkőzöm, szemem véletlen egy tintaceruzás, furcsa rajzolatra esik. Alatta felirat, melynek értelme lényegében megegyezik Cecília néni levelének utóiratával: »Óvakodjatok X. Lucitól!«

Hát ez a kisvárosi élet előnye — gondoltam. — Ilyen figyelmeztetést másutt újságba is hiába tennénk közzé, vagy akár falragaszokon... S míg hallgattam a medencéből felzengő, visszhangos kurjantásokat, levetkőztem és bőszen kivágtam a kabin ajtaját.

Odalent, mélyen alattam, három, gerendákkal elrekesztett medencében, idősebbek, fiatalabbak és gyermekek lubickoltak. Mások kint heverésztek az éger- és fenyőfák alatt, a kopott, napszíttas pázsiton. De a hölgyet hiába kerestem...

A nyár középi nap látszólag rendíthetetlenül állt az égen. Minden véglegesnek és örökkévalónak érződött, mint hasonló gyermekkori nyári napokon. Mintha alkonyat, est, éjszaka, ősz, tél sohasem rendíthetné meg a fürdőzők vigalmát, tarka zsinatolását.

Leereszkedtem a földszintre, s körüljártam a három medencét. Itt, velük egyszinten, már fojtóbb volt a jód-szag, melyet odafent az emeleten fenyőlombok párolgása is enyhített. Csak most láttam közvetlen közelről, milyen undorító, rozsdásmocskos a medencék vize! Mintha trágyalében lubickoltak volna... Ebben senki kedvéért meg nem merítkezem, annyi szent!

Úgy látszik, idelent a földszinten hamarabb jár el az idő... A három medencét hirtelen árnyék szállta meg, már csak odafent, a tornácokra világított a nap. Az emberek számot vetettek a múlandósággal, megborzongtak és egymás után kecmeregtek ki a ciszternákból.

Egyetlen ismerősömet azonban hiába kerestem. Minden vigaszom az volt, hogy ebben a kávészínű lében azértse mártakozom meg...

Mindazonáltal még nem tudtam rászánni magam a távozásra. Elnéztem a fejem felett kóválygó galambcsapatot, a fenyves hegyoldalt, a távoli város templomtornyait. Lent, a legnagyobb medencében már csak a kamaszok vízipólóztak, nyakig érő vízben.

A vízilabdázás akkoriban szenvedélyem volt. A csábítás egyre erősödött bennem, s egyszercsak, magam sem tudom, hogyan, ott dobáltam velük a labdát. A felkavart, apró vízilények tetemeivel borított, áporodott víz a számba, szemembe csapódik, de a labda fogása, egy-egy jó dobás, kárpótol. Félkapura játszunk, a fickók szemében nőttön növök, hála kitűnő cseleimnek és súlyos dobásaimnak.

Egyszercsak, az elválasztó gerenda alatt, ahogy éppen ki akarom emelni a szomszéd medencébe tévedt labdát, lábam valami puha, síkos testet ér, s kezemből kihull a labda.

— Egy ember! — ordítom el magam. — Itt lenn a vízben. — És hallom az elszörnyedés moraját. A fiúk hanyatt-homlok menekülnek, pár pillanat és egyedül vagyok a medencében. Lábammal a láthatatlan, nagy, puha test lábai közé akadva.

Kiabálás visszhangzik mindenfelé, a kabinajtókban félig öltözött nők férfiak bukkannak fel, hajolnak ki a korláton. Nem futhatok meg. Vállalnom kell felfedezésem következményeit. Befogom az orrom, szemem jó erősen behunyom és alámerülök, hogy a testet jobb kezemmel megragadjam, felszínre hozzam. Kezem vékony, finom bokára kulcsolódik, így kezdem húzni, vonszolni a sekély felé. Csak addig, amíg a két láb kibukkan... A többi már a fürdőmester dolga.

— Luci! — kiáltja el magát valaki. Aztán szájról szájra jár a rémült, sajnálatot s undorodást érzetető kiáltás.

Visszafordulok. Belenézek a meredt szemű, szederjes arcba. Nagy, fekete haj omlik a szeme elé, a koponyán vakító fehér választék. Ahogy a medence partján fekszik, nyitott szájából ömlik a barna víz...

Felülről, az első emeleti folyosóról még egyszer visszanézek; a szép, erős csípőjű, nagykeblű test ott hever alattam, fekete fürdőruhában. Vajon mitől menekedtem meg hála árán? S mitől menekített meg ő? Miféle veszedelmet hordozott, hogy kétszer is figyelmeztettek reá? A kisvárost keresztül-kasul szövő, láthatatlan szálakra gondolok. Itt minden mindenkire vonatkozik. Ez a vízbefúlás — tán egy veszedelmes kisvárosi Aspasia halála — megjelenésemmel, rajongásommal valami módon összefügg...

Micsoda csemegéje volna ez az eset Cecília néni íratlan krónikájának! — tűnődöm, s amint a szűk sikátorban mendegélek, egyszercsak észrevettem, hogy hirtelen rámsötétedett. Úgy látszik, erre a városkára oly hirtelenül száll az éjszaka, ahogy az életből a halálba is észrevétlenül megy át az ember. Fejem fölött furcsa zizegés hallatszik, mintha ezüstszárnyú denevérek ezrei repdesnének. Fölnézek. Kusza, láthatatlan elejű-végű, egymást keresztező, pókháló vékonyságú huzalok remegnek a kelő hold fényében.

Gereblyés László:

ESZKÖZÖK

GYUFA

Milyen jó hogy kezem ügyébe vagy
Hogy föllobbanthatom veled a gázat
Hogy tüzet adhatok akárkinek
Hogy világíthatok veled az éjszakának.

Milyen iszonyú hogy kezük ügyébe vagy
Hogy elpusztíthatják veled akár a nagyvilágot.

IRÓGÉP

Öregleány
Kitartasz-é mellettem
Addig a néhány esztendőig
Ameddig még az ember eltengődik
Ameddig el nem hallgatunk — egyszerre tán mindketten.

Jobbágy Károly:

DÜHÖK

Dühök, dühök és kesergések,
megaláztatás kínjai,
torokszorító, hánytató
izgalmak, piros szégyenek,
gyomrot vaskézzel markoló
sejtések...
Hová löktetek?

A lépcsőházak a megmondhatói,
hol lábam gyakran remegve megáll,
mit élek át és mik rettentenek?
s a bánatokból hogy lesznek megint
dühök... dühök, heves, vért hajszoló,
arcpirító, lihegtető dühök.

És még hány ember,
hány száz millió,
hány megcsalt és hány félrevezetett,
hány megbilincselt, levert lázadó,
hány leköpött, kigúnyolt érte meg
ezt az érzést?
Hány ilyen ember él
s fázik e világ nagy tüzeinél?

És haragjával is vajon mit ér?

A világ ettől meg nem változik.
Kik sírba buknak, magukkal viszik
lihegő átkuk, fúvó mellüket,
föld zuhan rájuk, sáros és hideg.

. . . . . .

Most már értem,
tűzhányók mért törnek ki?
Most már értem
a földrengéseket.

1966 OKT 22

VÁROSA

A Népparkban este hangverseny lesz

Csiszár bácsi, a fazekas

Szerencsés város. Mert az sem mindegy, mit kapott az induláshoz sok millió évvel ezelőtt. Az ősember is gazdagnak vélte a tájat vadászatra, halászatra a Vértes és Gerecse hegység lábánál. É mivel szép is volt, éghajlata kedvező, vizek, erdők bőségben, Zsigmond király is úgy döntött, hogy a Nagy-tó partján palotát épít. A vár többször cserélt gazdát és hozták magukkal a művészet kedvelőit, az építőmestereket.

A XVIII. században már kialakulóban volt ez a barokk stílusú városka. Évszázados házai ma is a régi művészet maradandó remekei.

Mit csinál ma Tata városa? Fejlődik, erősödik. Felismerte valódi adottságát és él vele. A megye és a város vezetői az utóbbi években megfeszített költségvetéssel idegenforgalmi várossá fejlesztik. Nehéz eldönteni, hol is a központ. A hosszú utcasoron élénk ütemű élet. Hiába: sehol a városközép — hosszú, elnyújtott az utcasor. A barokk házak kopott szépségét szemérmesen rejtegetik a fák lombjai. A benzinkút előtt külföldi kocsik sorakoznak. Bécsben tankoltak utoljára és amíg az E 5-ös főúton Budapestre érnek, kifárad a motor, meg a vezetője. Rikító betűs táblák segítik a tájékozódást: a Fényes tóhoz, a Malomszállóhoz, ki merre tart...

A Cseke-tó felől simogató szelet hoz a délután. A kerékpárosok tömege jelzi óránál biztosabban, hogy a gyárakban befejeződött a munka. A szőnyeggyár, a bútorgyár asszonyai átalakultak bevásárló háziasszonyokká.

Angol, norvég, spanyol beszéd nem kelt feltűnést a legeldugottabb városrészben sem. A púposodó földhalmok, a betonfúró sivítása már előhírnökei az új, készülő csatornahálózatnak. A halászcsárdák, a vári borozó megtelnek vendégekkel.

Tatai adat: egyetlen egy szép, napsütötte vasárnap 3600 gépkocsi haladt át a városon. A külföldi látogatók nemcsak átfutnak, hanem két-három napig helyi lakosok maradnak.

Bőven akad látnivaló: az edzőtábor, a lovasiskola, az óváros. A vár körüli újabb feltárások sokat ígérnek a muzeológusnak. A vármúzeum talán az egyik legszebb vidéki gyűjtemény.

A vadkacsa csapkodása lárma a csendességben. A Néppark látogatói a városiak és a környékbeliek. Itt csak hétvégén kezdődik az élet. A tópart árnyékot és témát ígér a festőnek, sétát a szerelmeseknek, játékot a gyerekeknek és emlékezést az öregeknek. Kacskaringós az út a kilátóhoz, de az útjelző táblák odasegítik az idegent. A torony tetejéről körüllátni a várost. Körben aprócska utca. Ez volt a fazekas családok ősi lakhelye. Régi művészet itt a fazekasság. Kicsit távolabb, egy sárga házban él e nemzedékek utolsó népművésze, Csiszár bácsi. Korongján kerekíti a tányérokat, formálja a korsókat, s rója a régi kék és zöld színű írásos mintákat. Szomorú az öreg mester. Munkáját senki sem akarja folytatni: — A fiam sem szereti a fazekasságot. Ő is más pályára ment...

Kedves romantika reális valósággal kavarog s valami új, fontos van kialakulóban. Tata dísze a Dunántúlnak — vendégszeretően fogadja a látogatókat.

Nádor Ilona riportja

TEXTILSZO

Árnyképekkel játszadozik a hajnali szürkület. A kis szoba szúrós lámpafénye óriási ülő nőalakot vetít a falra. Az ablak előtt a sárguló ruhájú fák figyelői az éjszakai műszaknak. Színpompás babatársaság ül együtt. *Polusin* Anna iparművész éjjel dolgozik. Lassú, finom mozdulatokkal, vattahalmazból készíti a törzs, a kar, a láb »babai« formáját. Vékony, selymes gézszerű anyag jelzi a bőr rugalmasságát. Az apró, milliméternyi mozgatható ujjakon piciny pirosköves gyűrű. A fejforma kidolgozása már belépő a szobrászat művészetébe. Áll, ül a baba, ahogy a törzset megformálja. A legszebb, legváltozatosabb anyagból készülnek a ruhák — teljes népviseleti hűséggel.

Hazánkban a változatos népviselet kifejezője a tájegységeknek. Mert más Buják, Sióagárd, Rimóc, Lóc, Kapuvár szokása a népi öltözködésben. A ruhák formakincsét kevesen őrzik. A bársony pruszlik, hímzett ing, pitykés mellény, a csipkés főkötő, selyemszalagok, hajpántok, gyöngyök kifejezik az ünnepet, a hétköznapot, a sovány vagy bő termés paraszti számolgatását. A tájékozott szem észreveszi, hogy a pompás fejdísz hordozója menyecske vagy hajadon. Árulkodik a viselet a gyermekáldásról; elvált vagy özvegy-e az asszony, azt is jelzi az ősi divat.

Mindezt a sok népi bölcsességet, finomságot sűríti babáiba a textilszobrászat művésze. A valóság kellékével öltözteti figuráit. Fényképezi, rajzolja a mai tánccsoportok egy-egy kötényét, fejdíszét, hajviseletét, mozgását.

Állandó kutatásban, keresésben figyeli a falu új életét. A falvak népe ruhát és életmódot változtatott. A népviselet megmaradt darabjait ma már csak a láda alja őrzi, vagy a helyi tánccsoport mintázza. A bő szoknyák büszke hordása, a csizmák kopogása a tánckedvelő fiatalokat idézi. Polusin Annát el-elcsalogatja a hollókői vár nagy meredeksége. Élő népi modelljeivel találkozik a nógrádi dombok hullámos falvaiban, az ünneplőbe öltözött vasárnapokon.

Selyem, vászon, színesfonal, tüll, festék forgataga — és egy furcsa ritka tehetség, aki eljutott a művészi babakészítéshez. Az apró baba-emberek átlátszó hengeralakú műanyagdobozban elindulnak világot látni. Egyedi darabok — »kézimunkák«. Svéd, holland, amerikai lakásokba kerülnek ezek a magyar népi menyecskék.

(Nádor)

Kalocsai tere-fere

Hollókői vasárnap

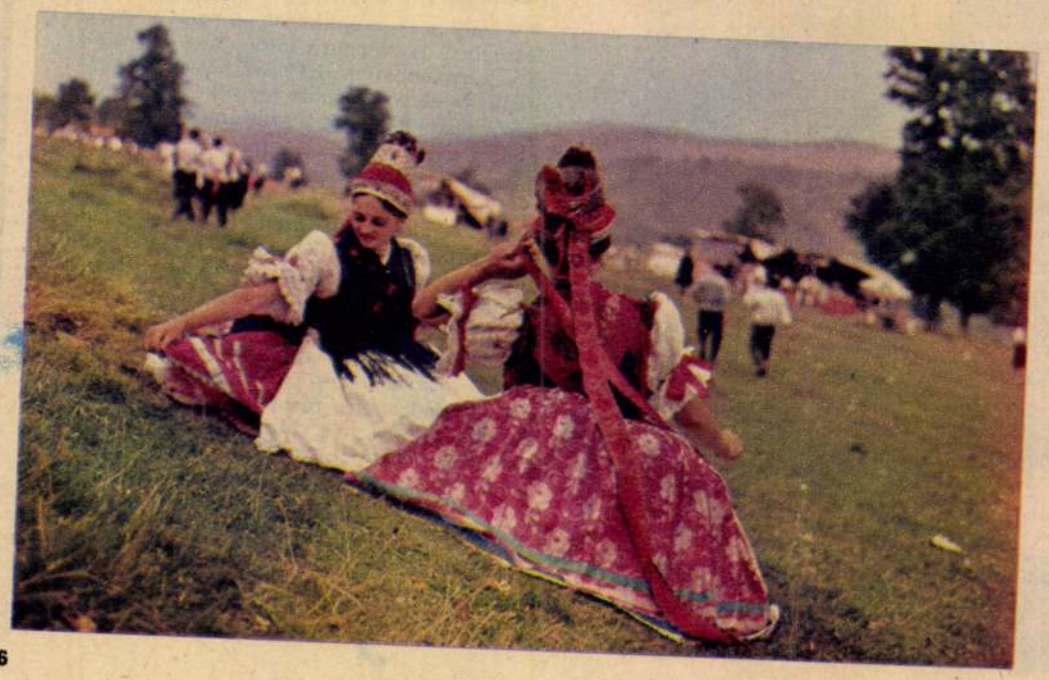

Hollókői főkötő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Dobroszláv Lajos
élete
1975 DEC 21

Honnan – hová?

1021

Jegyzetek az őszi—téli tárlatról

Minden kiállítás, egyéni vagy csoportos bemutatkozás, csak állomás lehet a művészi alkotótevékenység folyamatában. A tatai várban látható őszi—téli tárlaton is azokat az erővonalakat kerestem, melyek megmutatják a látogatónak: honnan hová tart megyénk képzőművészete? A kérdés célzatos, hiszen nem valamiféle beltenyészetre van szükség, hanem arra, hogy a magyar (és ezúton az egyetemes) képző- és iparművészetbe alkotóink munkái beépüljenek. Köztudott, hogy országos, illetve fővárosi tárlaton tesen építi az életművet. Teszi ezt például — immár nem fiatalon — Nyergesi János és Dobroszláv Lajos is. Egyben e két példa okulásul is szolgál a fiatalabb pályatársaknak: a következetes magatartás egy bizonyos ponton (s adott körülmények közt) a statikussághoz, a szemléleti változatlansághoz vezethet. Márpedig ha a valóság vitathatatlanul változik, ezt öntörvényeik keretei közt az alkotók művészete is tükrözi mindaddig, míg az eleven valóság iránti érzékenység, a megújulás készsége él s dolgozik a művészben.

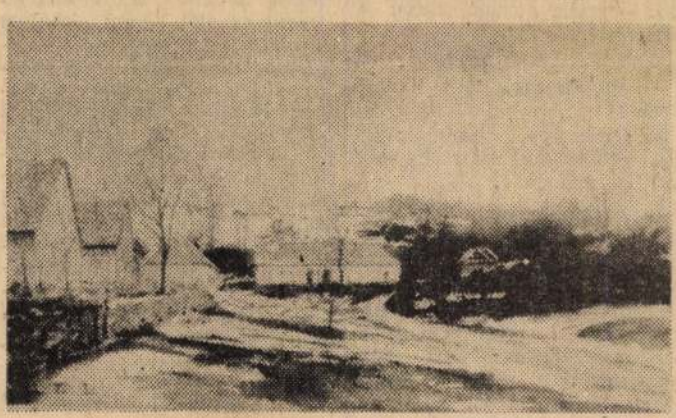

DOBROSZLÁV LAJOS: Hóolvadás

elég kevés művészünk s eléggé ritkán mutatkozhat be. Márpedig az áramkörbe bekapcsolódni csakis a többé-kevésbé rendszeres bemutatkozással lehet. Viszonylagos elzártságban élünk tehát itt a megyében...

Harmincegy nevet számolhatunk meg a megyei művészek tárlatán. Ez nem kevés. Bizonyos szempontból úgy is fogalmazhatjuk: örvendetesen sok — ennyi képzőművészből érthetően és természetszerűen ki kell nőnie néhány valóban „jegyzett névnek". Azt sem mondhatja senki, hogy a kiállítás nem eléggé sokszínű. Különböző irányzatok jegyei ismerhetők fel a műveken, s ugyanez a változatosság vonatkozik az alkotások technikai kivitelezésére, megoldásaira is.

Tapasztalataink szerint művészeink javarésze következe-

Legkövetkezetesebben, legtudatosabban talán Végvári I. János alakítja életművét. Itáliai élményei ezúttal is áthatják képeit, nem túlzó harsánysággal, ám jól érzékelhetően. Ezenközben mégis önmaga tegnap volt mását újítja meg *(Város alakokkal, Pompei emlék, Szicíliai halászok, Korszakok találkozása)*. A „hová" kérdésre a következőkben ő bizonyosan újabb adalékokkal felel, a maga szabta irányt megtartva. Kerti Károly újabb grafikáin a további egyszerűsítés és lényegkeresés szándéka figyelhető meg. Kerti mindig képes valamilyen kellemes meglepetést okozni, s a látszólagos kitérők végül is munkássága egészének lényegében egységes jellegét erősítik. Kétségtelenül érzékeny festőiség, sajátos színvilág ad karaktert Kóthay Ernő képeinek, Most mintha szelídebben mutatkozna meg. A *Mezei virágok* derűsebb koloritja és a *Pusztuló virágok* fanyar-őszies hangulata inkább a színek komponálásának mesterét mutatja meg nekünk. Krajcsirovits Henrik korábbi kísérletei után talán

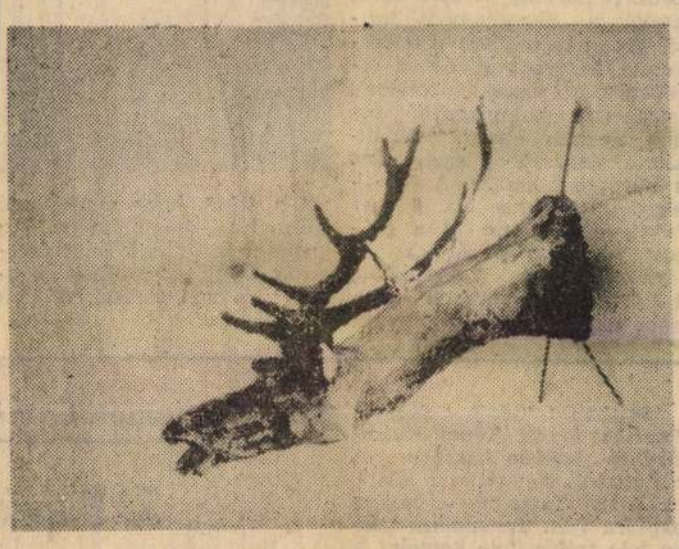

BORBÁS TIBOR: Az én szarvasom

most jutott el a szintézisteremtés stádiumába. Metszeteinek a zárt kompozíció, a tömörítő készség és az emberközpontú látásmód az első pillantásra is sajátos karaktert ad *(Szerelem, Ketten, Égett napraforgók, Beszélgetők)*.

Papp Albert két képén *(Szőlőhegy, Alkonyat)* a középpontban a magára maradt idős ember áll, figyelemkeltően, de — s ezt az *Alkonyat* aranyló ege nyomban igazolja — nem a bú és szorongás kizárólagos hangsúlyozásával. Papp minden jel szerint makacsul végig fogja járni választott útját, kifelé hanem lassan mégiscsak vállalná a realizmust. Kiss István két grafikája (népi motívumokat épít be képeibe) kellemes meglepetés. Ám a festészetben is jelentkeznek új tehetségek. Neuberger István merészen és kitűnő technikai felkészültséggel lépett azok sorába, akiket számon kell tartanunk. Erdélyi János György is imponáló biztonsággal fogalmazta két képét.

Az iparművészetben Sz. Török Mária jelenléte gazdagít bennünket. Fegyelem, ízlés, alkotó fantázia jellemzi kompozícióit. Nem tudjuk viszont: a többiek hová lettek?

Végül is: merre tartunk? Miközben szélesedett és színesedett a művészi skála a tárlat bizonysága szerint, jónéhány alkotónk tartósan olyan stádiumban van, hogy nyugodtan bemutatkozhatnak szélesebb körben is. Keressük meg ezeket a lehetőségeket! Még két megjegyzést. Csak a tárlat anyagát — s nem képzőművészeti életünk jelen helyzetét — igyekeztünk áttekinteni röviden. Az összkép ugyan (főleg a grafikában) további erősödésünkről tanúskodik, de a már emlegetett „zártság" oldódására csak lassan számíthatunk. *Sok művészünk van, de viszonylag kevesebben, a tehetségüket átütő erejű művekkel tartósan bizonyítók.* Márpedig elsősorban a művészek teremtő erején múlik, hogy alkotásaik a magyar művészeti életbe visszavonhatatlanul beépüljenek. Ehhez *az eredetiség erősítésére, az eltanult fogások elhagyására vagy magukévá tételére van elsősorban szükség.*

Jenkei János

A. Inyin—A. Oszadzsuk:

Aggodalom

Loskin, a könyvelés vezetője, megbetegedett. Ágyba feküdt, nézte a takaróját tétlenül, s várta: jönnek-e látogatói?

Jött is nemsokára a beosztottja, Tomkin. Azért jött, hogy elmondja, a munka megy, a kollégái gondolnak rá, és Marija Nyikolajevkának unokája született. Elmondott még néhány viccet és elköszönt.

Az ajtóban visszafordult; a zsebébe nyúlt és egy citromot tett az asztalra.

Loskin egy ideig csak nézte, nézte a citromot, majd egyre idegesebb lett, végül felkelt az ágyból, fel-alá járkált a szobában és töprengett.

— Miért hozta Tomkin a citromot? Talán nem is ő vette, hanem a szakszervezet küldte és ő csak megjátszotta a jó főnököt...

A telefonhoz lépett és felhívta a szakszervezetet.

— Anton Antonics? Ne haragudj a zavarásért... köszönöm a citromot!

— Miféle citromot?

— Amit küldtél...

— En nem küldtem semmiféle citromot. En feljegyzem az ajándékokat, de ez nálam nem szerepel, és te sem...

Loskin tovább töprengett; mi is történt?

„Úgy látszik, már nem vagyok a könyvelés vezetője" — gondolta. „Biztosan leváltottak..."

Ismét a telefonhoz lépett.

— Kérem Tomkint, a könyvelés vezetőjét...

— Nem Tomkin a könyvelés vezetője hanem Loskin... — hangzott a telefonban. — De ő most beteg...

Egy pillanatra öröm töltötte el, de tovább aggodalmaskodott. Éjszaka volt már, amikor ismét telefonált.

— Kedves barátom... — mondta a telefonba Tomkinnak — miért hoztad nekem a citromot?

— Hát... csak úgy!

— Mondd csak meg nyugodtan!

— Csak úgy, barátságból, hidd el! Örömet akartam vele szerezni neked...

— És miért nem mondtad ezt, amikor itt voltál?

Mégis megörült a válasznak. Tehát nem váltották le, és a beosztottja barátságból hozta a citromot. De alig tette le a hallgatót, újabb kérdés támadt benne. „Vajon miért akart nekem örömet szerezni...?" — töprengett és sietett újra a telefonhoz...

Antalfy István fordítása

Lesz-e új jégkorszak?

A jégárak — gleccserek — világszerte több alkalommal megnövekedtek és visszahúzódtak az utolsó jégkorszak óta. Méretváltozásaik az éghajlat alakulását követik és évezredekre visszamenőleg vallanak a klíma kisebb-nagyobb ingadozásairól. A glaciológusok elsősorban a gleccserüledékek és morénák (a gleccserjég által számított és feltorlaszolt kőzettörmelékek) alapján igyekeznek felderíteni a jégárak mozgásának méreteit a távolabbi múltban. Sokszor a növényzet — kivált a zúzmók — éles határvonala is jelzi a gleccserek hajdani kiterjedését.

Az utolsó nagy eljegesedés idején jégmezők borították az északi félteke nagy részét, az összes szárazföld felületének mintegy 27 százalékát (a mai mintegy 10 százalékkal szemben). Hanem úgy 7 ezer évvel ezelőtt a Skandináviát borító jég már teljesen széttöredezett, felolvadt az óceán vizében, s az alpesi gleccserek ugyancsak apadni kezdtek, sokuk egészen eltűnt. Világszerte magasabbra emelkedett a növényzet határa. A felmelegedési periódus kb. 6 ezer évvel ezelőtt érte el a csúcsát. Akkortájt az átlagos világhőmérséklet valószínűleg 2-3 C fokkal magasabb volt, mint napjainkban.

Mostanában az általános „visszavonulási" irányzatot újra előretörések szakítják meg. Ismereteink még nem érték el

azt a fokot, hogy megbízható előrejelzést mondhatnánk a gleccserek jövendő fluktuációjáról. Új jégkorszaktól azonban nem kell tartani, vélik a kutatók.

Kalendáriumok krónik

5. Paprik

1863-ban indult meg a *Paprika Jancsi Képes Kalendárium* „sokféle hasznos és mulattató históriákkal ellátva". Ez Tatár Péter népies naptára volt. Tartalmára nézve fele tréfás, fele komoly. A humort leginkább a címlap képviselte. Hamar leromlott, s az 1865-ös naptár már mindterjedelemben, mind tréfa dolgában igen lesoványodott, úgy hogy esztendőre már el is maradt.

Más *Paprika Jancsi Naptár* volt az, amit Bartalits Imre, a nagyarányú népnaptár-kiadó 1873-tól jelentetett meg. Ez a... „legújabb tréfás kalendárium a mulattató szövegekkel és képekkel" a ponyvára volt szánva, s fedőlapja is szolgálta e célt. A tréfás tartalom az évek folyamán mindinkább háttérbe szorult, átengedvén helyét a tanulságos történeteknek és más elbeszéléseknek, úgyhogy az előttünk ismert utolsó évfolyam 1902-ben már csak csalogatónak tartotta meg régiratzú fedőlapját, de belső címe *Közhasznú Naptárrá* alakult át.

Nagyon tetszett a *Paprika Jancsi* cím, mert a maga idejében tekintélyes folyóirat, a *Magyar Salon*, 1901 és 1906 között maga is adott ki egy *Paprika Jancsi Naptárt*. Ezt is utólérte végzete, mert 1903-tól letért a humor ösvényéről, komolykodni kezdett, s ezért nem kellett többé.

A csúfolódó tréfának mindenkori lehetősége a divat volt. A krinolin viselete elég hosszú életű, s a krinolin elég különös találmány volt ahhoz, hogy róla a jámbor élcelődéstől a maró gúnyig a legkülönféleképpen emlékezzenek meg.

Jókai már az ő, 1853-ban megindított „okos emberek számára való kalendárium"-

Ú

A Kossuth Könyvkiadó újdonságai között találjuk a *„Korunk nemzeti felszabadító forradalmai"* című gyűjteményes kötetet, Karen Brutyenc tollából, néhány fontos elméleti kérdés megvilágításával. Újabb, javított kiadásban látott napvilágot Bertóti László és Erdős Tibor közös munkája, *„A kapitalizmus politikai gazdaságtana"*. Megjelent Keresztty András: *„A húszévesek városa"*. A sok jó képpel is illusztrált kámai tudósítás az útleírás-sorozatban látott napvilágot. A nemrég elhunyt Csató István sok hasznos ismeretet adó könyve *„A számítógép az ön szolgálatában"*. Békés István: *„Pest megyei barangolások"* című könyve karcolatokat, riportokat tartalmaz, Lökös Zoltán bevezetőjével. Lipovecz Iván és Simon József közös munkája a *„Harmadik világ — éhező világ"*. Szélesebb körű érdeklődésre tarthat számot „A szocialista forradalomért" című könyv. A nálunk is ismert és népszerű szovjet írótól, Kazakevicstől tartalmaz két kisregényt a *„Két ember a sztyeppén"*. Rendkívül érdekes Lea Grundig életrajzjellegű műve, az *„Eleven láng"*.

Az Európa Könyvkiadó új könyvei közt említést érdemel William Humphrey *„Akkor és ott"* című elbeszéléskötete. Alekszandr Jasin regénye, a *„Szegény árva"*, a Századok — emberek sorozat új kötete, a *„Brutus és a köztársaság végnapjai"*, Gérard Walter tollából. Mohan Rakesh regénye a *„Tétova árnyak"*. A kiadó a magyar—csehszlovák közös könyvkiadási egyezmény keretében, a pozsonyi Madách Kiadóval együttes gondozásban jelentette meg Vincent Sikula elbeszéléskötetét, melynek címe *„Nyár derekán"*, továbbá Pavol Hviezdoszlav verseskötetét, a *„Véres szonettek"*-et. A karácsonyi könyvvásár hagyományos kedvenc kötete az Égtájak, amely öt világrész elbeszéléseiből ad rangos válogatást. Sokadik kiadásban látott napvilágot a Magyarországon is népszerű Martin Andersen

Az omnibusztól..

ben folyt… a támadók a nagyobb nyoma- merettel rendelkezik. …ják a vizsgálat…

Dobroszláv Lajos

24 ÓRA (Komárom Esztergom megye) 1996. feb. 20.

Műgyűjtők adtak kölcsön képeket a kiállításhoz

Dobroszláv József és édesapja festményei Almásfüzitőn

Dobroszláv József és Rokolya Ferencné polgármesterasszony

A művelődési ház igazgatójáé, Kun Imréé volt az ötlet. Ha már eleget tesz egy régi meghívásuknak Dobroszláv József festőművész, és elhozza képeit az almásfüzitői művelődési házba, miért ne szerepelhetnének itt a festőművész-rajztanár édesapa, a tatai Dobroszláv Lajos képei is?

Élnek a lakótelepen olyan idős emberek, akiket Dobroszláv Lajos tanított rajzra, a művészet szeretetére: ők képeinek is gyűjtői. Dr. Mátyási József, Kaptay György és Heidrich Sándorné kölcsön is adták Dobroszláv Lajos tizenegy festményét a kiállítás rendezőinek, s azok kikerülhettek a paravánokra.

A megnyitón Dobroszláv József festőművészt Rokolya Ferencné polgármesterasszony köszöntötte, a községi vegyeskar komáromi dalcsokrot szólaltatott meg Soltész Kálmán karnagy vezetésével, dr. Lux András mérnök pedig megnyitóként valóságos tanulmányt olvasott fel a két Dobroszláv művészetéről és az akravellfestészet szakmai érdekességeiről.

A képek természetesen önmagukért beszélnek. Bár sok a hasonlóság a két Dobroszláv művészetében, az nyilvánvaló, hogy a fiú, a mérnök festőművész más úton jár – az apától független, saját életművet épített. A technika lényegében azonos, az ecsetkezelés, a színvilág hasonló, de a látásmód tekintetében eltérő festői világuk.

Dobroszláv József sokfelé állította már ki műveit. Eljutottak képei Lodonba, Oslóba, az USA-ba, Helsinkibe, – megyénkben pedig Tatán, Nyergesújfalun, Neszmélyen és Komáromban volt önálló kiállítása. Szívesen jönne Tatabányára is, ha hívnák, és megteremtenék a feltételeket akvarelljei bemutatásához.

Az almásfüzitői tárlat telitalálat. A képek együtt különleges élményt jelentenek, felfedeztetik velünk a szépet az életben és a művészetben.

A kiállítást február végéig láthatja a közönség az almásfüzitői Petőfi művelődési házban.

–g. g.–

A reform fontos, nem a személy

Suchman Tamás a legesélyesebb a pénzügyminiszteri posztra?

A kormányülésen nem születtek meg azok a döntések, amelyek szükségesek a tb-alapok többlethiányának rendezéséhez; ez a fajta késlekedés megengedhetetlen – nyilatkozta lemondását indokolva Bokros Lajos. Hozzátette: a kormány részéről nem kapta meg a szükséges bizalmat, amely elengedhetetlen az államháztartási reform sikeres folytatásához.

Kemény László politológust arról kérdeztük, hogy a pénzügyminiszteri szék megüresedése milyen belpolitikai következményekkel járhat.

– Egyértelmű, hogy Bokros távozása nem rendíti meg a kormány egészét, de kezdete lehet a koalíció gyöngülési folyamatának. Valószínű, hogy a miniszterelnök újra előveszi a gazdasági csúcsminiszteri poszt létrehozását célzó elképzeléseit, az erős pénzügyi első ember utáni űr ugyanis ezzel kitölthető.

Utódként első helyen Suchman Tamásra tippelek, így nem kell „kívülről" új embert vinni a kormányba, s a privatizációs ügyek amúgy is lecsengőben vannak. Külföldi megítélésünket nemigen befolyásolja az ügy. A nyugati pénzügyi köröknek nem a személy a fontos, hanem az, hogy a magyar reformfolyamat ne torpanjon meg.

* * *

A pénzügyminiszter lemondását több gazdasági szakember is kommentálta.

Lőrincze Péter, a Deloitte and Touche Hungary ügyvezető igazgatója szerint a stabilizációs program folytatódni fog, már csak azért is, mert Surányi György, az MNB elnöke – aki szintén komoly érdemeket szerzett ebben a folyamatban –, a helyén marad.

Köves András, a Koping-Datorg Rt. vezérigazgató-helyettese úgy véli: Bokros nevéhez nemcsak helyes, hanem hibás intézkedések is kötődtek, ezért külföldi megítélésünk romlása miatt nem kell aggódnunk.

Hegedűs Miklós, a GKI Gazdaságkutató Rt. ügyvezető igazgatója viszont attól tart: a pénzügyminiszter távozása elbizonytalaníthatja a határon túli befektetőket.

(Takács)

Kiskegyed – a legnépszerűbb női magazin!

Dobroszlóv Lajos

Akvarelekkel szerepel az ~~f~~ őszi tárlatou Tatabányán

Jenkei János: Őszi Tárlat 69.

Dolgozók Lapja 1969 nov. 30.

Dobroszláv Lejs

Említve

Jenkei János: Ősi Ádalot '70
Belgerák Lapja, 1970. nov. 15. 5. l.

Dobroszlów (Lajos)

Képével szerepel a gyűjteményben.

Kurucz Gyula: Hogy meddig jutnak még... Forrony László, Hódmezővásárhely. – Műgyűjtő, 1969. I. sz., 18. l.

DOBROSLÁV LAJOS

1. Zsennyei út akvarell 42x27
2. Lucernaberakodás a zsennyei tsz-be akvarell 35x26

Zsennyei művésztelep kiállitása. Szombathely, 1956.

MDK

Dobroszláv Lajos

Kazlak, akv.

Vasut kanyar, akv.

Horgánytanya, "

Északdunántuli képzőművészek 3. kiáll. Szfvár
Csók I. képtár 1966.

Dobrovolán Lajos

Kiállít

Nv. 1942. IV. 18.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Dobroszláv Lajos

Bivsker vasuti híd i képe (eml.)

szerepel a megyei Őszi Tárlaton

Fenker János: Őszi Tárlat

Komárom m. Dolgozók Lapja
1968 XII. 24 Fold

MDK

Dobroszláv Lajos

akvarell:

Havas ut

Müut télen

Bánhidai turul

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Szinház

Dobroszláv Lajos

Zsennyei táj, akvarell, 20×30 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása, 1957, kat. szerk. Kisdéjiné, Kisimi Irén.

14.

Dobronlár József

Újpesti zakpart, akvarell, 30×40 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása, 1957, kat. szerk. Kisdéjiné, Kisimi Irén.

14

Dobroszláv Lajos

kiállított grafikái:

Tatai tópartom. Akvarell, 42×28 cm.
Tatai naphalánot. Akvarell, 28×16 cm.
Tél végé Tatán. Akvarell, 42×28 cm.
Kora tavan Tatán. Akvarell, 42×28 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

Dobroszlàv Lajos

kiállitott akvarellje:

Zemnyei táj, 20 x 30 cm.

Tavaszi tárlat. A Mücsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14-l.

MDK

Dobroszláv Lajos

Dömösi kanyar, akv.

Dunakanyar a képzőművészetben. Szentendre-Esztergom-Tata. 1962.

Dobroszláv Lajos MDK

Dömboldalon, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Dobroszláv Lajos

* Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

N. u. 1942. XII. 10.

Dobroszláv Lajos

MDK

Falunk télen

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Dobroszláv Lajos MDK

Énekpróba

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

MDK

Dobroszláv Lajos

Tatai nagy templom, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll.1944. jun. Mücs.

Dobrovszláv Lajos

Fiatal vájár

Miesarnok 1941 Arcképkiállitás

Dobroszláv Lajos

Templom-utca Felsőgallán

Hiesarnok 1941 Téli kiállítás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dobroslav Lajos

Komárom megyei

1966 JUL 9

1021

Veterán művész — az ifjúsági klubban

A Komáromi Kőolajipari Vállalat jól működő ifjúsági klubja érdekes eseménnyel zárja az évadot. A vasárnapi klubesten neves vendége lesz a kollektívának. Dobroszláv Lajos Munkácsy-díjas tatai festőművész látogat el hozzájuk. Rögtönzött tárlatra is sor kerül a klubesten.

A program egyébként záró-rendezvénye lesz a klubnak, és most nyári szünet következik. A szünetet csak egy augusztusi kirándulás szakítja meg. A Balatonhoz, Tihanyba terveznek közös utat a fiatalok.

net
og.
Déle
Eszt

Moszkv
kocsi
Táncsics

986

talan. Gellér Sándor kárpitos. Pápa.

922

s tv-műsor

18,45 Tabi László vidám írásaiból
19,10 Mikes Éva énekel
19,25 Hermann István írása
19,40 Operettrészletek
20,05 Századunk kamarazenéje
21,05 Könyvek az antikvárumbar
21,51 Könyvrészletek
22,00 Könnyűzene
22,25 Lovászy Márton vidám műsora

Dobroszlán Lajos
festő

M.D.K

A művész Tatára jár
festeni.

Nádor Ilona: Tavak városa
Nők Lapja, 1966. okt. 22 - 14 lap

Dobroszláv Lajos MDK

Bányászbaleset

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

Dobroszláv Lajos

MDK

Leányok a templomban

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

MDK.

Dobroszláv Lajos

Akvarelljeiről

Müvészet 1964 dec.p.46-47.

Dobronlay Lajos

Szerepelt az észak-dunántúli képzőművészek

első tárlatán.

Fejér Megyei Főlap 1964. dec. 22.

MDK

Dobroszláv Lajos

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966

TRIP

MDK

Dobroszlav Lajos festő

Szöveg említi részvételét a Komárom-
megyei műrészek oroszlányi tárlatán.

Műret Külön nem említ.

Komárom megyei Dolgozók Lapja, 1964. dec. 12.

— Esterházy Pál herceg [illegible]
Esterházy Pál herceg
szláv Lajosnak, a kitünő festőnek
csarnokban kiállított „Leányok a temp-
lomban“ cimü festményét.

Dobrosláv Lajos

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

— Igaz

Dobroszláv Lajos

MDK

Falurészlet, olf.

Miesarnok 1940 A megyei művészetért c.kiáll.

Dobroszláv Lajos MDK

Reggeli napsütés

Miesarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Dobroszláv Lajos MDK

Bányász

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

MDK

Dobroszláv Lajos

Alsóörs, akv.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany, Veszprém

Dobrovszkáv Lajos, festő

Kiállítása nyílik meg az Ernst
Múzeumban febr. 12-én.

— :□ Dobrovszkáv Lajos 2.

ESTI HIRLAP, Bp., 1972. febr. 9.

Dobronlaie Lajos, festő

febr. 12-én nyílik meg tárlata

az Ernst Múzeumban.

—:o Dobronlaie Lajos

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 12

Dobronlaky Lajos, festő

A Ernst Múzeumban nyílt
meg kiállítása febr. 13-án.

—: Hí—

8.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 13.

1

Dobroszláv Lajos

Az Ernst Múzeumban – a művész 70. ik születésnapja alkalmából – gyűjteményes kiállítás nyílott a Tatán munkálkodó Munkácsy-díjas festő akvarélljeiből. Az 1902-ben született művész a nagybányai plein air naturalizmus utolsó művelőinek egyike pikturáját a XX Század művészeti forradalmai alig érintették, tiszteletre-méltó D.I. Képzőművészet.

Vigilia 1972/5 350old.

Dobroszláv Lajos 2

és rokonszenves művészeti jelenség. Azok a tárlatlátogatók akiknek szívéhez Edvi Illés Aladár, Vidovszky Béla, Benkhard Ágost vagy Boldizsár István munkássága áll a legközelebb, nagy tetszéssel fogadták Dobroszláv nemesen konzervatív felfogású, egyenletesen magas színvonalú vízfestményeit. („Régi malom" „Soproni utca")

D. I. Képzőművészet.

Vigilia 1972/5 350 old.

Dobroszláv Lajos. 3

„Felhők a Duna felett" „Budai részlet" „Bánhidai hegyoldal". stb.) amelyek arról tanúskodnak, hogy az idős művész. - a festészet feladatát illetően. Corot-val ért egyet. „Festeni annyit tesz mint a belle dame-nak a Természetnek udvarolni.

D.I. Képzőművészet.

Vigilia 1972/5 350 old.

Dobrozlév Lajos festőművész

Ziáltítása nyílt az Ernst

Múzeumban

Pestmegyei Hírlap 1972 február 18

4. old.

Dobroszláv Lajos
festő

Az Ernst Múcsumban rendezett tár-
latot február 12-e és március 5. között
a jubiláló művész Dobroszláv La-
jos 70 éves.

Ung Endréné: Dobroszláv Lajos...
Művészet, 1972 ápriks - 32 oldal

Dobrovics Lajos

Dobrovics Lajos festőművész az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon bemutatott „Tatabányai bányász archipse" című művéért Munkácsy-díjat kapott.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
„Művészet", 1979. május – 36. lap.

Dobroszlav Lajos

Halkszavú, szemlélődő, hiánnyed
ecsetkezelési akvarelljei sorozata
a hangulatok és beresőséges érzel-
mek festője.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május - 36. lap.

Dobroszláv Lajos

Dobroszláv Lajos festőművész bolgár családban, 1902-ben szülelett az Arad melletti Vingán.

—: Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Dobrszláv Frajos

A budapesti Képzőművészeti Főiskolát 1922 és 1926 között végezte el. Mesterei Glatz Oszkár és Edvi Illés Aladár voltak.

—: Komáromi megye képzőművészei. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Dobrovics Lajos

Jelentősebb önálló kiállításai:
Budapest, Ernst Múzeum 1972:
Tata, Kuny Domokos Múzeum 1964,
Tatabánya Munkásmozgalmi Múzeum Galéria 1977.

—: Komárom megyei képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40 lap.

Dobroslaw Lajos

Jelentősebb önálló kiállításai:
Budapest, Szalmássy Galéria, 1947; Budapest, Fényes Adolf Terem 1952, Budapest, Derkovits Terem 1955, stb.

—: Komárom megye képzőművészei. Művészet, 1974. május – 40 lap.

Dobrovics Lajos

1950-ben Munkácsy díjat kap a művész, 1972-ben a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki.

—: Komárom megye képzőművészei. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Dobroslav Lajos

A negyvenes években és az ötvenes évek elején nagyméretű, bányász témájú olajfestményeket készít. Az elmult két évtizedben természetábrázolásokat fest.

—: Komárom megye képzőművészei, Művészet, 1979. május – 40. lap.

Dobroszláv Lajos

A művész 1942-ig pedagógus-
kint dolgozott Tatai anyám. 1939
óta kiállító művész Dobroszláv La-
jos.

—: Konnaróm megye hiszőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Dobroszlán Lajos

1942 óta Tatán él a művész.
A Magyar Képző- és Iparművé-
szek Szövetségének tagja.

—: Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május — 40. lap.

DOBROSZLÁV LAJOS festő, Munkácsy-díjas
Vinga, 1902

1922-26 között Glatz Oszkár és Edvi Illés Aladár növendéke a Főiskolán, majd Tatabányán rajztanár, illetve muzeumigazgató. Három itteni kiállítása mellett 1952-ben a Fényes Adolf Teremben, 1953-ban a Derkovits-Teremben, 1964-ben a Tatai Vármuzeumban, 1972-ben az Ernst Muzeumban és Kaposvárott mutatkozott be gyüjteményes anyaggal. Rendszeres résztvevője a dunántuli tárlatoknak és az országos rendezvényeknek. 1950-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki, 1971-ben Tata, 72-ben Tatabánya, valamint Komárom megye művészeti díját kapta. - Csendes, szemlélődő művész, aki belülről éli át az ember és a természet örök kapcsolatát. Pontos természetábrázolással festett képein és akvarelljein a tatai tó környékét, halászokat, bányászokat örökit meg.

Művészéletrajzok 1975

Dobroszlav Lajos festőművész

a Műcsarnokban rendezett „Festészet '77"
c. kiállításon szerepel a „megyei mű-
vészünk műve is.

N. K. Festészet '77.
Dolgozók Lapja, 1978. febr. 19.

Doborski József István M.D.K.

szentesi építész

tervei szerint a szentesi izr. hitközség uj. modern népiskolát. épittet.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

ápr. 4. sz. 7 old.

Dobovszky József

szentesen Lechner Ödön szellemében igyekezett tervezni.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

541

Dobroszláv Lajos

DOBROSZLÁV LAJOS Munkácsy-díjas festőművész özvegye Komárom megyének ajándékozta férje hagyatékát. A művész végakaratának megfelelően a Komárom megyei, a tatabányai és a tatai tanács, valamint a Komárom Megyei Múzeumok Igazgatósága és az Esztergomi Keresztény Múzeum birtokába került olajfestményeinek, akvarelljeinek jelentős része.

Népszabadság, 1986. XII. 12

Dobroszláv Lajos

Emlékkiállítást nyitottak meg a tatai Öreg-várban az egy évvel ezelőtt elhunyt Dobroszláv Lajos festőművész alkotásaiból. A tárlaton a művész négy évtizedes munkásságát bemutató ötven festménye látható. A kiállítás május 10-ig tekinthető meg.

Magyar Nemzet
1984. IV. 13.

Dobroszláv Lajos

DOBROSZLÁV LAJOS Munkácsy-díjas festő születésének 85. évfordulója alkalmából szerdán felavatták a tatai Eötvös József Gimnázium falán elhelyezett emléktáblát.

Népszabadság, 1987. V. 7

Dobrozsák Lajos

...ÁST nyitottak a
...an a tavaly elhunyt
... Munkácsy-díjas
...ából. A tárlaton
...es munkássá-
... festmény
... 10-ig te-

Népszabadság, 1987. IV. 13

Dobroszláv Lajos

festőművész

munkái itthonés külföldön Nógrád megye képviseletében.

Nógrád

1983. márc. 19.

Dobrotka hánlóné, ipari t. tervező

h.: Droppa J.

Horváth T.: Ipari textilmű vénéti ... 5.

Népszava, Bp. 1975. szept. 12.

Dobroszláv Lajos
festő

„Duna hanyar", 1969
„Csákvári faluszéle" 1970 } repro
„Dunai patak"

Ury Endréné: Dobroszláv Lajos ...
Művészet, 1972. április – 32 oldal.

Dobroszláv Lajos
festő

Dobroszláv Lajos halk szavú festő, nem szereli a hangos, hivalkodó színeket. Erőteljesen ábrázol, hagyományos tájhepfestészet hiváló művelője.

Ury Endréné: Dobroszláv Lajos...
Műrészet, 1972. április – 32 oldal.

Dobroszláv Lajos
festő

Kedves városa Tata, minden évszak-
ban sok-sok részletében szerepel
művein. Különösen szépek téli képei.

Ungvárné: Dobroszláv Lajos . . .
Műrészet, 1972. április – 32 oldal.

Dobroszláv Lajos
festő.

A természetjáró festők csoportjához tartozik a művész. Benne él a tájban. A szemlélődő festők közé tartozik Dobroszláv Lajos finoman lindolgozott akvarelljeivel

Ury Endréné: Dobroszláv Lajos . . .
Művészet, 1972. április - 32 oldal

Dobrovics Kajos
festő

Dobrovics Kajos érdeklődésének
egyik területe a táj, a természet, az
ember környezetét képező népiség. Ebből a
témakörből való a kiállítás anyaga.

Ney Endréné: Dobrovics Kajos ...
Művészet, 1972 április - 32 oldal

Dobrovics Lajos
festő

Dobrovics Lajos pedagógiai munkássága mellett művészi célkitűzések is foglalkoztatják. Emberi magatartására és művészi érdeklődésére hatással volt környezete.

Ujvári Endréné: Dobrovics Lajos.
Művészet, 1972. április - 32 oldal

Dobroszláv Lajos
festő.

A nehézsorsú bányászélet inspirálta nagyméretű olajfestményei alkotására. Ezért a munkásságáért 1950-ben elnyerte a Munkácsy díjat.

Ulay Endrénné: Dobroszláv Lajos.
Művészet, 1972. ápzelis - 32 oldal

Dobroszlav Lajos
festő

Dobroszlav Lajos pályafutását Tatán bányán kezdte mint rajztanár, kisöbb a tatai múzeum vezetője lett.

Ulny Endréné: Dobroszlav Lajos . . .
Művészet, 1972. ajzulis – 32 oldal

Dobroszláv Lajos
festő

Az Ernst Museumi tárlatán a mű-
vész az utóbbi évek terméséből válo-
gatta ki 74 db. akvarelljet, hű ké-
pet a dva eddigi munkasságáról.

Ung Endréné: Dobroszláv Lajos . . .
Művészet, 1972. ápriles – 32 oldal.

M.D.K.

Dobroszláv Lajos, festő

Jinon művű akvarelljét említi a kritikus az Eszardunántuli Képzőművészek első kiállításáni

Fejér megyei Szemle, 1965 . 1 . sz. 191-192. old.

Dobroszlóv Lajos festőművész

Kiállítása nyílik Kaposvárott,

a Vaszary János teremben szeptember 7-én

Magyar Nemzet 1972 szeptember 6.

Dobrovics Lajos festőművész

a Komárom megyei Tanács

művészeti ösztöndíjat kapta

Magyar Nemzet 1972 augusztus 30

4. old.

Dobrovláv Lajos festőművész

70. születésnapja alkalmából

a Nagy Érdemrend arany fokozatát

kapta

Nógrád 1972 május 12

Tóth

Dobronlán Lajos, [festő]

A Munka Érdemrend arany fokozatát kapta.

— Hír

Népszabadság, Bp. 1972. május 12.

Dobronlaio Lajos, festő

Kaposvárott nyílik meg
tárlata.

—:o Kiállítások 7.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. szept. 6.

Dobronlóv Lajos, festő

Kaposvárott nyílik meg
kiállítása.

—: Hallottuk

2.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. szept. 4.

Dalnoki Lajos festőművész

a Népkörtársaság Elnöki Tanácsa 40.-ik születésnapja alkalmával a munka érdemrend arany fokozatát kitüntetést adományozta.

Szocialista Művészetért, 1972. jún.

Dobrovics Lajos
festő -

70. születésnapja alkalmából
a Munka Érdemrend arany
fokozatát kapta.

— : Kitüntetések.
Művészet 1972. július - 15 oldal.

Dobroszláv Lajos festőművész

Kaposvárott, a Vaszary-Teremben szeptember 7.-én nyitják meg a művész kiállitását,-közli a lap, "A hét kulturális eseményeiből" c. rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 2.
XVI. évf. 36. sz. 2. lap.

Dobrovics Lajos festőművész

70. születésnapja alkalmából

a Munka Érdemrend aranyfokozatát kapta.

Magyar Nemzet 1972 május 12

4. old.

Dobroslav Lajos festő

Ziallitása nyilvánt az

Ernst Mirenmban

Magyar Nemzet 1972 február 9

4. old.

Dobrovlár Lajos festőművész

Viallitása nyílt az

Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1972 február 13

12. old.

Dalnoki László főtanácsnok

a Népkörtársaság Elnöki Tanácsa 40. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta.

Magyar Hírlap, 1972. május 12.

Dobroszlav Lajos
festő

A művész 1902-ben született és 1922 és 1926 között a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mesterei Glatz Oszkár és Edvi Illés Aladár voltak.

Dévényi Iván: Dobroszlav Lajos 70 éves.
Művészet, 1972 április - 32 oldal

Dobroszlav Lajos
festő

Május 10-én-tölti be 70 évet a
Tatán élő Dobroszlav Lajos
Munkácsy díjas festő -

Dévényi Iván: Dobroszlav Lajos 70 éves
Művészet, 1972. április - 32 oldal.

Dobrovics Lajos
festő

Dobrovics Lajos 1926-ban végezte el a képzőművészeti Főiskolát, a hol Gyarmathy Tihamér és Edvi Illés Aladár tanítványa volt.

Ury Endréné: Dobrovics Lajos . . .
Művészet, 1971 április - 32 oldal

DOBROVA Fábián kőmüves

A torony 1822-es átépitését készíti

JÓZSA László: A kunszentmártoni nagytemplom két **évszázada.** = Magyar Egyháztörténeti Vázlatok,2. **1990 (1991)** 99.p.

Debrovszki Lajos

Műve szerepel a Tatai Kuny Domokos Muzeum
Őszi Tárlatán

Tata, Vár, 1977. december -1978. január

-katalógus a könyvtárban-

Dobrosslav Lajos

7. Völgy (Sütő) akvarell 31x56 cm

8. Kanyargó út akvarell 31x56 cm
(Csákberény)

9. Dombok (Veitesboglás) akvarell 31x56 cm

10. Téli patak (Veitestolna) akvarell 31x56 cm

Őrsi tanulat 1976 Tata, Vás Zatalógus

Dobroszláv Lajos festőművész

A Képzőművész Szövetség festő szakosztályának kiállítását „Festészet '77" címmel a Műcsarnokban rendezték, melyen a művész műve szerepel.

Horváth György: Festészet '77.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 5.

Dobroszlár Lajos, Aestő.

A tatai Várban megrendezett hagyományos kiállításon szerepelnek a művész művei: hangulatos tájkép-akvarelljei. (emeltve).

Jenkei János: Észrevételek az Őszi-Téli tárlatról.
Dalgozók Lapja, Komárom, 1977, dec. 16.

Dobroszláv Lajos, festő

DOBROSZLÁV LAJOS kiállítását nyitották meg Tatabányán a megyei munkásmozgalmi és ipartörténeti múzeumban. A festőművész 75. születésnapja és Tatabánya várossá nyilvánításának 30. évfordulója alkalmából rendezett tárlaton a bányászok életét, munkáját ábrázoló alkotásokat is bemutatnak.

–i Hv

8.

Népszabadság, Bp. 1977 okt. 25.

Dobrovláv Lajos

„Borulás" akvarell 33 x 56 cm

„Héolvadén" akvarell 33 x 56 cm

Őszi Tárlat 1975, Tata, Vár, 1975 december-1976 január

Dobroszláv Lajos festőművésza

Kaposvárott a Vaszary János teremben mjélik meg szept. 7-én a kiállítása.

Magyar Nemzet, 1942. szept. 6.

Dobroszlav Lajos

festőművész kiállítása nyílt tegnap a Képcsarnok Vállalat Vaszary János termében. Glatz Oszkár egykori hanítványa a bányászéletből és a természetből vett témáit mutatja be a hárlaton.

Magyar Hírlap 1972/249 Sold

Dobroszlav Lajos
gondos hangyilagosággal megfestett akvarelljeivel vett részt a Tatabánya város 25. évfordulójára rendezett képzőművészeti kiállitáson. Képei hudositás fellegück.

Havas Lujza: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/296 6old.

Dobroszláv Lajos

Téli napsütés
Balonyi sütlát

IV. Országos Akvarell Biennalé
Eger, 1974.

Dobroszláv Lajos, Jestő

Tatán szerepel.

– : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 29.

Dobrosslán Lajos

A „kiállítási naptár" emléki (IX.7. - IX.23.; Kaposvár: Vaszary János Terem).

Műgyűjtő, 1971/3.32.

Dobrovszky Lajos

Munkácsy-díjas festőművész kiállítását szombaton nyitották meg az Ernst Múzeumban Pogány Ö. Gábor a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója.

Magyar Hírlap 1972/44 13 old.

Dobrovics Lajos

festő

Dobrovics Lajos festményeit a Kaposvári Vasarely Teremben mutatják be IX. hó 7-én.

.-. Kiállítási naptár.

MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 48.oldal

Dobroszláv Lajos

A nagyhányai iskolában tanult, művével részt vett az 1973. nov-ben a Marcihányai-téri Úttörőházban tartott Komárom megyei képzőművészek c. kiállításon.

Népszava. 1973. nov. 16. 101. évf. 268 sz. 4 p.

Dobroszkáv Lajos
festő

Klasszikus akvarell kompozíciós elvek szerint alkot Dobroszkáv Lajos.

Kovács Gyula: A IV. Országos Akvarell Biennalé Egerben
Művészet, 1974. ~~ot~~ szeptember - 28 lap.

Dobroszláv Lajos festőművész

Kaposváron a Képcsarnok Vállalat kiállítása megnyílt a gyűjtők festménybemutatója címen, hogy az elmult 25 év alatt kiállításra és vásárlásra kerülő műveket megismerjük. A művész alkotásaiból is láthatunk e-tárlaton.

H.B.: Gyűjtők festménybemutatója a Vaszary-teremben.

Somogyi Néplap, 1974. ápr. 3.

Dabrovszky Lajos festő

A kaposvári Somogyi Képtárban rendezett I. Dunántúli Tárlaton szereplő művei, akvarellje i.

Lósonci Miklós: Gondolatok az első dunántúli tárlatról.
Életünk, 1944. 1. 66. old.

41. Tata télen.
42. Híd télen.
43. A halastó télen.
44. Téli utca.
45. Olvad már.
46. Horgászat a zsilipnél.
47. Vitorlázás alkonyatkor.
48. Komor vízpart.
49. A Dunánál.
50. Őszi színek.
51. Kopasz fák.
52. Fürdeni még nem lehet.
53. Vízparti sétány.
54. Ladikok.
55. Balatoni távlat.
56. Gőzhajók a Balatonon.
57. Pihenő vitorlások a Tihanyi-félsziget előtt.
58. Sióparti daru.
59. Halászbárkák a Siótorkolatnál.
60. Siófoki móló.
61. Utcarészlet.
62. Dolgozik a szélmalom.
63. Városszéle.
64. Malomárok.
65. Harangláb vézna kutyával.

Dobroszláv Lajos festő

LÁTOGASSA A FŐVÁROSI KÉPTÁR KIÁLLITÁSAIT
(V., Egyetem-utca 6.)

Felelős kiadó: Végvári Lajos
2989 — Kelet-nyomda

A FŐVÁROSI KÉPTÁR
FÉNYES ADOLF TERME
VII., RÁKÓCZI-ÚT 30., FÉLEMELET

DOBROSZLÁV LAJOS

festőművész kiállítása

1952 szept. 13-tól 1952 szept. 30-ig

DOBROSZLÁV LAJOS MUNKÁI.

A Fényes Adolf-terem ezúttal igen tanulságos anyagot tesz hozzáférhetővé a tárlatlátogatóknak. A lelkiismeretes valóságszemlélet példái sorakoznak fel, a természet és az ember közvetlen ábrázolásai. Szinte megdöbbentő az első látásra, hogy ilyen egyszerűen, bonyodalommentesen is lehet festeni. A természetes észjárás, mesterkéletlen látásmód jelentkezik a kiállított képeken, az az egészséges viszony a festészethez, mely szívesen igazodik a valóság törvényeihez, a látvány hamisítatlan megjelenéséhez. Tiszteletreméltó, becsületes álláspont ez, nem akar erőszakot elkövetni a józan világfelfogáson, nem igyekszik misztikus szertartásokkal helyettesíteni a művészi alkotótevékenységet. Megelégszik az alapos megfigyeléssel, s a vizuális emlékeket rejtjeles áttételek nélkül adja elő a festményeken. Aggályoskodás nélkül tudomásul veszi a táj, a társadalom jelenségeit, s lerögzítésük közben a tipizálást nem tekinti elvonatkoztató spekulációnak. Dobroszláv Lajos egész működése során megmaradt a harmónikus, logikus megjelenítés módszerénél, semmiféle tudálékos kísértés nem tudta a torzítás kalandjaira csábítani. Miközben a burzsoá formalizmusok szinte parancsoló kényszerrel vitték romlásba a legtehetségesebbeket is, Dobroszláv Lajos következetesen ragaszkodott a természethűséghez, az értelmes, közérthető kifejezés eszközeihez. A különféle okoskodó magyarázatok nem tudták eltávolítani a festés kipróbált eljárásaitól, attól az elemi követelménytől, hogy egy kép a távlat, az arány, a szín megmásíthatatlan összefüggései szerint adja elő témáját. Így történt azután, hogy az Első Magyar Képzőművészeti Kiállításon, a realista igények általános érvényesülésekor bányászképei figyelemreméltó népszerűségre tettek szert, s egyikével a Munkácsy-díjat is kiérdemelte. Olyan művészt ért ezáltal a kitüntetés, aki korábban a formalista tülekedésben hírt s nevet nem szerezhetett, viszont töretlen ragaszkodása a valósághű ábrázoláshoz a szocialista kultúra feltételeinek a jelentkezésekor feléje irányította az érdeklődést.

Dobroszláv Lajos műveinek bemutatója alkalmat ad arra, hogy az ötvenéves művésznek jókívánságainkat kifejezzük, s sok eredményt kívánjunk további munkálkodásához. Szolid felkészültsége következtében értékes teljesítményeket várhatunk tőle, olyan festményeket, melyek világosan beszélnek életünk szépségeiről, a munka hőseiről, hazánk földjének gazdagságáról. Mesterünk festői hajlamai, alkotó tulajdonságai lehetőséget biztosítanak arra, hogy működésével igaz örömöket szerezzen nézőinek, finom hangulatai, áttekinthető megoldásai, tiszta szándékai bizalmat keltsenek a dolgozókban. Mostani anyaga jelzi azokat az erényeket, melyek művészi egyéniségét rokonszenvessé teszik, a derűs jóhiszeműséget, a természet szeretetét, az érzelmes szelídséget, az önfeledt szemlélődést, a valóság tiszteletét. Kedves akvarelljei egy kiegyensúlyozott kedély megnyilatkozásai a Balatonról, a Dunáról, az édes Pannonia meghitt lankáiról, bensőséges beszámolók a mindennapi élményekről, egy otthonos országjárásról. Nyomukban bizakodó mosoly, kellemes nyugalom jár, ami családias biztonság érzetét kelti fel.

Persze, vigyáznia kell Dobroszláv Lajosnak, hogy ez a lírával párosuló izgalommentes csend ne váljék gondtalan idillizmussá. Kár lenne lemondania a megerőltetőbb feladatokról, azokról, melyek a bizakodást éppen társadalmi átalakulásunk sikereivel indokolják. Még a leglelkesebb tájfestő se térhet ki a szocialista humánum megszólaltatása elől, a haza panorámáinak megszállott szerelmese is észre kell vegye a honfitársak életét. Dobroszláv Lajos mesterségbeli tudása elfogadhatatlanná tesz egyfajta túlzott szerénységet a témaválasztásban, helytelen lenne műfaji egyoldalúságba tévednie, hiszen tanulmányfejei, egészalakos ábrái fejlett jellemzőképességről tanuskodnak. Az embernélküli művészet a szolidaritáshiány, a tartózkodás, a politikátlanság gyanuját kelti fel.

Van egy másik veszély is Dobroszláv Lajos festészetében, s ez egyfajta kettősség, paradoxon: az ábrázolásbeli pontossághoz furcsa módon bizonyos vázlatosság kapcsolódik. Biztos érzékkel utal a vidék, a vízpart perspektivájára, méretekben és térben a képelemek a helyükön vannak, az arányok, a rövidülések a látottak benyomását keltik fel. A természetes színek hitelessé teszik tájkivágásait. Ugyanakkor egyes lombok, apró alakok rögtönzött foltokként jelennek meg, mintha a japán nádfestés vesszőcskéi igézték volna meg művészünket. Kisebb vízfestményein talán ez még menthető volna, hogyha nem kellene attól félni, miszerint is ez a gyakorlat modorossággá merevül. A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt „Tatai halászat" című nagyobb képén ilyen értelemben hagyta kidolgozatlanul a figurákat.

Figyelmeztető szempontjaim nem szeretnének ünneprontásnak látszani. Éppen Dobroszláv Lajos megbízhatósága az ábrázolásban teszi kívánatossá, hogy számítani lehessen rá a realista módszer elterjesztésénél.

Pogány Ö. Gábor.

Képek jegyzéke.

1. Vitorlások hullámverésben.
2. Szélcsend.
3. Fürdőzők a Balatonban.
4. Tatai részlet.
5. Nyugvó szélmalom
6. Siófoki vitorlázó club.
7. Kikötőbójáik
8. Eső a Balatonon.
9. Halosztályozás
10. Horgászók
11. A tatai tó partján.
12. Vízvezetéknél
13. Hídon
14. Homokpart
15. Bányász I. – II.
16. Zsilipnél.
17. Bányász II.
18. Vázlat a halosztályozáshoz
19. Halászat után.
20. Tatai halastó partján.
21. Cseke-tó partján.
22. Vízben a nagyháló.
23. Előkészület a halászathoz.
24. Vázlat.
25. A halászat befejezése
26. Bevonták a hálót
27. Gazdag zsákmány.
28. Ősszel Tatán estefelé
29. Sirályok.
30. Szemüveges fejtanulmány.
31. Bajuszos tanulmányfej
32. Őszi séta.
33. Fürdés a Dunán.
34. Uszályok Komáromnál.
35. Bányásztanuló.
36. Tatabánya.
37. Leánykafej
38. Havas háztetők.
39. Befagyott a tó
40. Téli napsütés

id. Dobraszlav Lajos festő

A Komárom megyei képzőművészek a Marcibányi téri Úttörőházban rendezték meg kiállításukat. A művész festészete Nagybánya realista szellemiségében fogant. Akvarellista, képein mindig szerepel az ember is, vaha csupán staffázsként szerepelteti. Tata műemlékeiről készített műveket. (említve)

Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz

Népszava, 1973. nov. 16.

Dobroszláv Lajos, festőművész

A Komárom m.-i képzőművészek tárlatát, Győrben a Xantus-Múzeumban mutatták be. – Két idős mesterük, Dobroszláv Lajos és Nyergesi János művei egy teremben idézték fel a magyar festészet e századi, természetelvűnek mondott irányzatátnak immár történelmi (x^2) vonulatát.

Fecske András: Bemutatkoztunk Győrben.
Dalgazók Lapja, 1979. máj. 13.

MDK

Dobroszláv Lajos

Tatabányai erőmű 1952 olaj OSZM tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 9.1.

Vingán, a Temes-megyei bolgár telepes községben született 1902-ben. Középiskoláit a temesvári piarista gimnáziumban végezte. 1921-ben repatriált Budapestre. 1926-ban fejezte be tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, ahol Glatz Oszkár és Edvi Illés Aladár voltak mesterei. 1926-tól 1942-ig a felsőgallai polgári iskolában, 1942 és 1950 között a tatai piarista, illetve Eötvös Gimnáziumban dolgozott mint rajztanár. 1950-től nyugdíjazásáig a tatai Kuny Domokos Múzeum igazgatója volt. Megalakulása óta tagja a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának. Tatán él és dolgozik.

A budapesti Műcsarnokban és az ország más városaiban rendezett országos csoportos tárlatokon 1939 óta csaknem minden alkalommal szerepeltek figurális olajkompozíciói, olaj- és akvarell tájképei.

1950-ben a budapesti Műcsarnokban rendezett I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon az egyik bányászképét Munkácsy-díjjal tüntették ki. Ezt a festményét megvásárolta a Múzeumok Országos Központja, majd később egy lengyel bányászdelegációnak ajándékozta. Így a kép Varsóba került.

1952-ben, a Székesfehérváron rendezett „Dunántúli Táj" című országos kiállításon II. díjat, 1971-ben „Pro Tata" díjat, 1977-ben Tatai Művészeti Díjat kapott. A hetven éves mestert 1972-ben a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki. E magas kitüntetésben részesült Dobroszláv Lajos 1982-ben másodszor is, a nyolcvanadik születésnapján megnyílt tatai gyűjteményes kiállításán.

Önálló tárlatai: 1933-ban, 1942-ben és 1983-ban Tatabányán, a Népházban; 1947-ben, 1952-ben, 1972-ben és 1982-ben Budapesten; 1947-ben, 1964-ben és 1982-ben Tatán; 1977-ben Tatabányán, a Munkásmozgalmi Múzeumban.

„Tatabányai Erőmű" című olajfestményét hat akvarelljével együtt a Magyar Nemzeti Galéria őrzi. Számos alkotása van a magyar külügyminisztérium, a Minisztertanács, múzeumok, megyei- és városi tanácsok, vállalatok, állami intézmények, hazai és külföldi műgyűjtők birtokában.
Dobroszláv Lajos „Ars-Poetica"-járól elismerő méltatás keretében számolt be több alkalommal a rádió és a televízió, a művészeti folyóiratok és a napi sajtó pedig valamennyi nyilvános szerepléséről hírt adott, mindenkor kiemelve a mester fáradhatatlan munkásságát, őszinte emberszeretetét, igaz művészetét . . .

Dobroszláv Lajost, – életműve miatt nemcsak szűkebb pátriája, hanem a művészetkedvelő kortárs magyar nemzedék és minden bizonnyal az utókor embere is a szívébe zár . . . !

MIND

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

DOBROSZLÁV LAJOS
MUNKÁCSY-DÍJAS
FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. MÁRCIUS 29-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
HORVÁTH FERENC
FESTŐMŰVÉSZ

KÉP CSAR NOK

MEGTEKINTHETŐ:
1984. MÁRCIUS 29–ÁPRILIS 7.

DERKOVITS GYULA TEREM
SZOMBATHELY, BAJCSY ZS. U. 27.

1982.I.28. 19,30 TV /Kerekes/

TV-híradó

- A 80 esztendős Dobroszláv Lajost köszönti a budapesti Csontváry Terem kiállitása. Tatai festő, akiről aligha kell mondani, ennek a tájnak a megigézettje. Pedig Bulgáriában született. Az élet mégis ugy hozta, hogy itt találta meg a maga világát. Példa is tehát, hogy a kötődés, a hovatartozás nem mindig eleve elrendeltség, hanem

DOBROSZLÁV LAJOS

elykor választás dolga is. Azt is fölösleges mondanunk talán a látvány alapján, hogy milyen erősen fogja őt a valóság. A mai festészetnek természetesen számtalan más útja van. Módszerben, világképben, a hagyományokhoz való kapcsolódásban egyaránt. A művészet közönség fogadtatásával foglalkozóknak mindenesetre sokatmondó lehet, hogy az alatt az alig másfél óra alatt, amennyit a kiállítóteremben töltöttünk, a képeknek jó része vásárlóra akadt. A művészettörténész Pogány Gábor is fontosnak tartja elmondani a meghivó szövegben, hogy szerte e hazában sokan vannak, akik otthonukban együtt élnek ezekkel a festményekkel, s akiket jó hangulattal tölt el Dobroszláv Lajos természet-szeretete, a csillogó vizpartoknak, üde erdőrészleteknek, a virágdiszes mezőknek az Ő müveiből áradó meghitt légköre. Tegyük hozzá, egy művésznek nem lehet nagyobb igazolása, mint a siker. Különösen, ha sok évtizedes pálya összegzéseként is felfogható. Dobroszláv Lajosnak azonban lehet talán maradandóbb sikere is. Azoknak a fiataloknak a munkásságában, akiket rajztanárként Ő nevelt a müvészet szeretetére.

Dobroszláv Lajos, Munkácsy-díjas festőművész

1021

1984.III.29. Televizió 2 S.Gynó

TV-híradó 2

- A szántóföldek között huzódó földut éppen úgy megihlette a honi festészet kiemelkedő akvarellistáját Dobroszláv Lajost, mint a domboldalról alátekintő házak, vagy az emberkéztől érintetlen folyópart szelidsége. Dobroszláv Lajos 82 esztendős. 1926-ban a Képzőművészeti Főiskola friss diplomásaként rajztanári állást vállalt előbb Felsőgallán, majd Tatán, 1950-től pedig múzeumigazgatóként tevékenykedett. Tatán él és dolgozik. A természet festője. Ám nem csupán az emberi környezet apró részletei, az elillanó pillanatok foglalkoztatják. Annál inkább a harmónia, a kiegyensulyozottság reménye. És a táj arculatát megváltoztató idő. A tél csöndje, vagy a nyár nyugalma. A Munkácsy-díjas Dobroszláv vásznain alig láthatni emberi alakot. Alkotásai mégis a környezetében helyét kereső és talán megtaláló embert idézik. Akvarellfestő, aki jelentős mesterektől tanult. Glatz Oszkártól és Edvy Illés Aladártól. Tíz napig megtekinthető kiállitása ma nyilt a Képcsarnok Derkovits-termében Szombathelyen.

Dobroszláv Lajos

Décsei G: Előszó D.2. [illegible]

Kiáll. katal. Szalmássy

Gal. 1947 jan.

Dobroszláv Lajos

festő

Magyar

Dobroszláv Lajos: Tél a tatai Nagytavon (akvarell)

Pallay József : Tölgyek

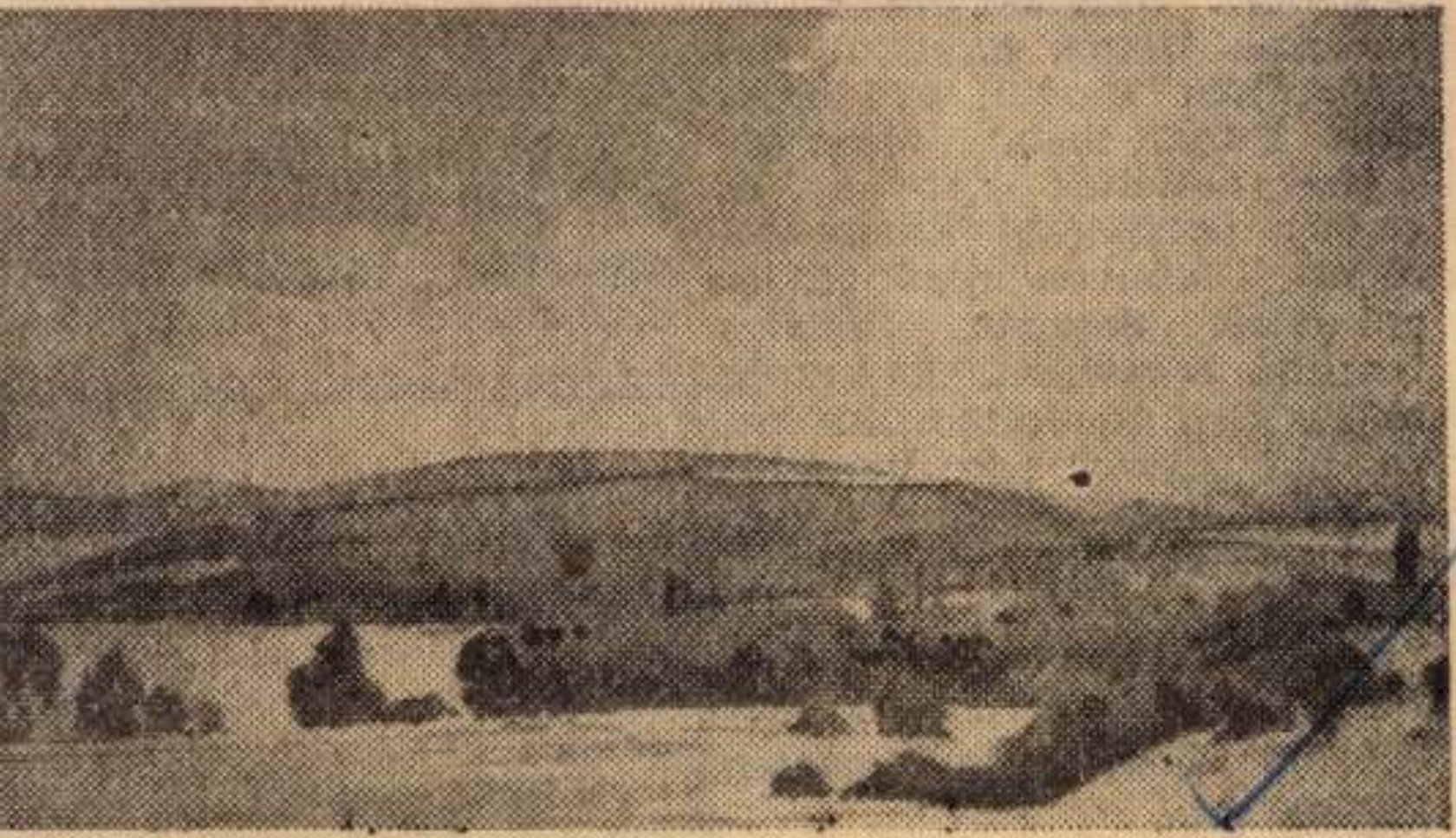

Dobroszláv Lajos: Dunavidék

Dobroszláv Lajos

Dolgozók Lapja
1969 VIII. 8

Azóta találkoztam a lányokkal. Illatos hajukkal végigtörölték sápadt, égő arcomat. Puha, lusta rózsakarjukkal átölelték sovány és csontos derekamat. Elkényszeredett, gúnyos ajkaimat lecsókolták pompás, halálos izgalmú csókokkal. És én még akkor sem gondoltam anyámra, aki egyszer egy orvosságbűzös, véres szobában nehéz, nagy sóhajtással meghalt.

De múlt éjjel a fejembe jött. — Honnan? Most már tudom, hogy találkoznom kellett vele.

Egy asszonytól jöttem haza késő éjjel. Kábult, mámoros fáradtsággal aludtam el. Kis idő múlva már láttam

Jaj, egyszerre a kék erdő nél voltunk.

A hegedű- és a hárfasz már csak messziről, elhaló csengett. És mind a kette elszomorodtunk. Egymást át

Az Előadó kiszállt távolsági autóbusz ból és körülnézet Poros kisvárosi ut cán találta magát, alacson ablakú házak között.

A járda mellett villanyosz lop állt, az oszlopon fakó me netrend függött. Az utaso beszálltak, egyedül marad Senki sem fogadta. Hirtele eszébe jutottak a levelek, me lyekben

Dobroszláv Lajos

Kiállít a Műcsarnokban

Ő-Szmántúli művészek a Műcsarnokban

Belgrád Lapja, Tatabánya 1970. már 10.

Akar tizenötezer forintot? Figyeljen ide!

Riport egy blöffről, amiben azért mégiscsak van valami

Tekintettel arra, hogy Pesten kevés a csodabogár, akaratom ellenére fogtam egy újat, de menten tovább is adom. Utóvégre altruistának kell lennem ebben az önző világban és ha ez az én felebaráti szeretetem csupán abban nyilvánul is meg, hogy ezt a bizonyos csodabogarat beleteszem e sorok olvasóinak fülébe — elértem célomat és megtettem kötelességemet, aztán mehetek, mint a mór. Utóvégre is: pénzről van szó. Méghozzá nem is olyan kevés pénzről.

De tartunk sorrendet. Kaptam és továbbadom az alábbi levelet:

„Kedves sorstársunk. Egy amerikai barátunk, látva nehéz helyzetünket, elindította az önsegélyezési mozgalmat. Kis pénzbefektetéssel segíthetünk barátainkon és magunkon is, ha pontosan és lelkiismeretesen betartjuk a levél utasításait. A tennivaló a következő:

Először lemásolja ezt a levelet. Elküldi vagy átadja öt megbízható barátjának, akinek a neve nem szerepel a levél alján levő névsorban. Ezzel egyidejűleg elküld postán öt forintot a saját levelében szereplő egyes számú személynek, a postautalvány pedig saját érdekében felmutatja annak, akitől a levelet és annak az öt barátjának is akinek az ön által írt öt levél egy egy példányát adta. A postautalvány bemutatása a legfontosabb, mert teljes siker csak így biztosítható. Fontos, mert biztosítékot jelent arra, hogy mindenki becsületesen résztvegyen a segélyezésben. Az ön által elkészített öt levél aljára pedig a saját nevét írja, úgy, hogy annak a nevét, akin k ön pénzt küldött, kihagyja. Így a második számú név kerül elsőnek. Ön lesz az ötös számú. Mire ön négyes számú lesz, már 25 helyen, amikor hármas, már 125 helyen, amikor kettes, 625 helyen és amikor egyes lesz, a levél már 3125 helyen fog szerepelni, ami azt jelenti, hogy 3125-ször öt forintot fog kapni a posta útján, ha mindenki ellenőrzi barátait, hogy azok pontosan elvégezzék feladatukat. Ha mindenki gyorsan elvégzi ezt a csekély munkát, ezek szerint 15,625 forintot kap kézhez.“

És a levél aljában az öt név. Helyesebben csak négy, mert magamat még nem mertem erre a korszakalkotó micsodára felírni.

Tizenötezer forint! És mégsem egyszerű!

Én blöffnek nézem, de azért van benne valami. Mindenesetre szívesebben venném, ha az a bizonyos amerikánus barát — dollárban utalná át azt a rongyos tizenötezer forintot.

Ez még egyszerűbb lenne.

Nem kéne öt levelet írnom és öt forintom se menne rá.

Igaz, így se megy. Mert nincs. Pont

A „Fehér Oroszlán" halálára

Kína titokzatos fehér embere

Mr. *William Henry Donald*, a New-York Herald állandó kínai tudósítója, a mandzsu alkirályt kereste *Kanton* városában. 1905-öt írtak. W. H. D. — mindenki így ismerte az ujságírót, az amerikaiak kedvelik a kezdőbetűs névrövidítéseket — jelentkezett az alkirályi palotában. A kapuőrség parancsnoka nagy hajbókolások között a végtelen udvariassági formulák közepett, de igen határozottan közölte vele, hogy írásban kérelmezheti a kihallgatást s ha szerencséje van, akkor úgy egy-két hét múlva sorra is kerül — néhány percre.

W. H. D. dühösen távozott. Mit tehetett volna? Bánatosan leült a palota lépcsőjére és gondolkodni kezdett.

Felségsértés . . .

Fehér idegen az alkirály palotájának lépcsőjén? A császári Kína fogalmai szerint borzalmas sérelem érte az alkirályt.

Botránynl Szörnyűség! A regényes páncélba öltözött őrséget fegyverbe hívja a parancsnok. W. H. D. körülnéz — de nincs egérlyuk. Menekülni próbál — s a palota belső udvarában találja magát. Itt is riasztják az alkirály testőrségét. Maga a Nagyúr is felfigyel a zajra és magas színe elé hozatja a rendbontó idegent.

Ezzel elkezdődött W. H. D. politikai karrierje. A magas, kékszemű ausztráliai — W. H. D. 1874-ben Új-Dél-Walesben született — akinek szelíd hangja, ha szükség volt rá, orosz-ánordíttassá tudott fokozódni, megnyerte az alkirály bizalmát.

Ujságíró és politikai tényező

Ki volt W. H. D. «megbízója»? Erre a kérdésre nem lehet válaszolni. Igaz, hogy W. H. D. gyakran képviselte Kínában a Brit Birodalom érdekeit — gyakran, de ő maga határozta meg, hogy mikor. Elsősorban ujságíró volt s politikai befolyásának delelésekor is megmaradt a pekingi *Far Eastern Review* főszerkesztői székében. Hivatását angol értelemben vett sportnak tekintette. Azután őszintén szerette a kínai népeket és szívéből kívánta, hogy keleti sajátosságaik megőrzése mellett részesüljenek abban, ami a nyugati civilizációban valóban áldás.

Jóval a forradalom előtt jóbarátja lett dr. *Szunjatszennek* és nagy része volt a forradalom diadalában. Ebben az időben barátkozott össze *Soanggal*.

A híres «három Soang-lány» akkoriban még gyerek volt. W. H. D. segítette confilaikat befonni és angolul tanította őket.

W. H. D nem kereste a nyilvánosságot. De újra meg újra előtérbe kellett lépnie. 1917-ben ő késztette Kínát a hadüzenetre. 1928-ban ő bírta rá Mandzsuria «ifjú marsallját», Csangszüliangot, az ópiumszívásról való lemondásra. 1933-ban, — az idősebb ujságolvasók még emlékeznek rá —, Csiangkajsek marsallt elrabolták. Akkor W. H. D. repült Kína eldugott zugába az emberrablókhoz s ő hozta vissza a marsallt épségben és sértetlenül.

A kínaiak ekkor már «Fehér Oroszlán» néven tisztelték az ausztráliai ujságírót.

67 éves korában, 1941-ben elhatározta, hogy nyugalomba vonul. *Tahitit* választotta pihenője helyéül és belekezdett emlékiratainak megírásába.

Leírta, milyen különös véletlen révén került Kínába. Egy melbourni ujság szerkesztőségében dolgozott, 1902 karácsonyán legnagyobb bosszúságára neki jutott az ünnepi inspekció. Ott szundikált az íróasztal előtt, amikor váratlan látogatója érkezett *Petrie Watsonnak*, a Kobe Chronicle munkatársának személyében. Watson hajója késett, épp az ünnepre érkezett meg. Watsonnak nem volt aprópénze és kérte az insnekciós kollégát, hogy segítse ki. W. H. Dona'd készséggel adott kölcsön pénzt Watsonnak, aki erre meghívta őt egy drinkre. W. H. D. azonban köszönettel elutasította a meghívást. Ő nem iszik szeszt, mondotta.

Watson erre elkezdett üvölteni: «Akkor én magát keresem! Azonnal velem jön Hongkongba!» Elmondotta, hogy a hongkongi China Mail kiadójának megbízásából olyan ujságírót keres, aki teljesen absztinens.

A japánok fogságában

W. H. D. körülbelül eddig jutott el emlékirataiban, amikor sürgősen Kínába kérették. De csak Manilláig jutott el. Japán közben megtámadta az Egyesült Államokat. Dona'd pedig Manilában a japánok fogságába esett.

W. H. D. beletörődött a megváltoztathatatlanba, de azért becsapta Ázsia poroszait. Foglyuk volt — de a japánok nem sejtették ki ő ét. Az őregurat eldugták egy internálótáborban. W. H. D. a tábor könyvtárát kezelte és nyugodtan várta a háború végét. Nélkülözésekkel teli három esztendő után szabadították ki az amerikai csapatok.

W. H. D. ekkor már megbetegedett. Külön repülőgépen vitték Kínába. Ezután többé nem hagyhatta el az ágyat és hosszas betegeskedés után 1946 november 8-án meghalt.

Állami temetést rendeztek számára. Csiangkajsek marsall méltóan meghajolt a koporsó előtt.

Csiangkajsek felesége pedig úgy nyilatkozott hogy ő maga igyekszik pótolni azt, amiben Donaldet megakadályozta a sors: megírja a Fehér Oroszlán minden regénynél izgalmasabb életrajzát.

(—n —l)

Nemzeti vagyon

Az az ezeregynéhány világraszóló'an szép festmény, amely hazatért kalandos útjáról a Szépművészeti Múzeumba, országosan meleg fogadtatásban részesült. A híradásokból megtudtuk azt, hogy az amerikaiak nyolcvan millió dollárra becsülik ezt a gyűjteményt s ezt jó újból leírni, mert szívesebben hisszük így el, hogy mit jelent egy ekkora kincsestár a nemzet számára. De éppen ez a nyolcvanmilliós szám döbbent rá arra, hogy ez a roppant vagyon eddig jóformán alig kamatozott a nemzet számára.

Ki is gondolt volna egy kultúrvagyon kamatoztatására? Ma azonban újra számba kell vennünk értékeinket. Könnyebben és többet gazdálkodtunk eddig pénzzel és egyéb anyagi javakkal, mint a szellem kincseivel. Mit is csináltunk évtizedek óta ezzel a hihetetlenül nagy szellemi vagyonnal? Kik gyarapodtak rajta?

Az a páncélszekrény, amelyet múzeumnak szoktunk nevezni, elsősorban a budapestiek számára nyílt meg, ezek közül is csak azoknak, akiknek idejük és már elegendő előismeretük volt egy ilyen vagyon felbecsüléséhez és megértéséhez. De hányan mondhatjuk el, hogy növendék korunkban oktatóink elvittek a Szépművészeti Múzeumba. Hány munkás vagy paraszt tud egyáltalában arról, hogy itt mekkora értékeink vannak. A hazatért képek fájdalmasan emlékeztetnek arra, hogy az országnak 90 százaléka nem tudja, mi a szép!

Tudomásunk szerint mintegy száz képből rövidesen kiállítást rendeznek. A többi kilencszázból tehát még kilenc kiállítás anyaga kikerülne.

Ha a teljes anyag kibírt egy olyan hurcolkodást, mint amilyet a nyilasok rendeztek (nyitott teherautókon, esőben-szélben), akkor gondos kezeléssel és óvatos szállítással bizonyára sértetlenül lehetne meghordozni az ország városaiban, sőt községeiben is. A tömegek művelődésének jelszaván túl fel kell ébresztenünk a tudatát annak hogy nem szabad értékeket elzárni. Egy ilyen természetű nemzeti vagyon holt marad mindaddig, míg nem kamatozik a nép üdvének gyarapodásában.

A kultúrhetek már adtak ízelítőt a megoldás módjáról. Itt azonban még többről van szó, mint futólag megrendezett bemutatásról. Mert az nem elég! A bemutatandó képekről bőséges, kimerítő, tanulmányszerű ismertetőt kell készíteni, hogy abban a szemlélő megkapjon minden eligazítást.

A kiállításra mozgósítani kell minden embert, akiben csírája lehető az érdeklődésnek. Egy-egy képnek számos kapcsolata van a történelemmel is, a művelődésnek sok mozzanatával is. A kiállítással egyidőben tartsunk előadásokat, amelyet a gondos rendezés bizonyára megfelelő módon tud majd csoportosítani. A képanyag legyen állandóan mozgósított állapotban, hogy a felébresztett érdeklődést egy-egy újabb csoporttal ismét ki tudjuk elégíteni.

Kis autókaravánt kérünk, a gazdaságiról semmivel sem jelentéktelenebb ügyben: szellemi vagyonunk kamatoztatásának ügyében. (sz. a.)

Kísért a múlt?

Kissé elszoktunk már az utóbbi időben az olyan rubrikáktól, amelyek a vallást firtatják közismert célzattal.

Hála demokratikus berendezéseinknek, ez az époly ostoba, mint embertelen álarcos fajkutatás kimult nyomtatványainkból.

Annál különösebben érintett, hogy a legfontosabb nyomdatermékek, a napilapok egyike, megint visszakanyarodott a régi, egészen nyíltan zsidózó jelszavakhoz.

A „Szabad Szó" emlegeti a „zsidó nagytőkét", nyilván a szólásszabadság jogán.

Eszünk ágában sincs a szólásszabadság korlátozását követelni. De azt igenis elvárhatjuk valamennyi napilaptól — elvárhatjuk a demokratikus Magyarországtól — hogy egy napilap, amely notabene a Baloldali Blokkba tartozó pártok egyikének szócsöve, ne zuhanjon vissza a rosszemlékű és átkos mult nácl-sloganjeinek örvényébe.

Szeretettel kérjük laptársunkat, ne kezdje el ilyen önfeledt zsidó gixerekkel a régi lemez nyekergetését. Mert jól tudjuk a multból: „zsidó nagytőkével" kezdődik és gettóval, meg duna parti sortüzekkel végződik az ilyesmi...

IGAZSÁG
a Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt központi hetilapja.
Felelős szerkesztő és kiadó: DR REVAY BELA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Semmelweis-u. 9. Telefon: 184-492, 188-237
Postatakarékpénztári csekkszámla száma 53.550
Hungária Hirlapnyomda Rt. Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky-út 34
Felelős: Dr Bródy László igazgató

SZÍNHÁZI NAPLÓ

VÍGSZÍNHÁZ: NEMZETI DROGÉRIA

Zsolt Bélától a közönsége gyors, éles és szenvedélyes állásfoglalást vár s ezt a várakozást Zsolt Béla, az ujságíró mindig ki is elégíti. Zsolt Béla, mint író azonban már nem ilyen határozott. Az irodalom területén elbátortalanodik, idegen közeg a számára, mozgása ellassul mint a búvároké. Nem olyan harcias a mélyben, mint amilyen a felületen volt. vezércikkei, riportjai, riportregényei sokkal ragyogóbbak és elevenebbek mint azok a művei, amelyeket a mara dandóság számára próbál alkotni.

Ezeket a megállapításokat abból az alkalomból kell ismét megtenni, hogy Zsolt Béla *„Erzsébetváros"* című régebbi színpadi művét *„Nemzeti drogéria"* címmel, halványan felfrissítve, a *Vígszínház* most felújította. Ez a mű ugyanis nem dráma. Állóképéből hiányzik minden drámai ismertetőjel: összeütközés, mozgalmasság, jellemrajz és feszültség, még a Zsolt Bélára olv jellemző félreérthetetlen állásfoglalás is. Mindössze keresztmetszet, nem is mindvégig érdekes keresztmetszet, egy kispolgári környezetből. Életkép, — az élet valóságos színei nélkül. Mert hogy például a kispolgár csak szombaton fürdik — Zsolt Béla ilyesmivel jellemzi az alakjait —, nem igazi jellemzés, nem írói megfogalmazása egy miljőnek, vagy figurának, csupán ujságírói észrevétel, amely lehet hatástkeltő, de művészileg bizony édeskevés és nem meggyőző.

Zsolt Béla jelenségeket igen szellemesen tud megrajzolni, élő helyzetek és élő alakok ábrázolásához azonban nincs olyan aprólékos türelme, ami íróra jellemző. A pesti kispolgár környezetét, amelyet pedig jól ismer, csak a felületén teremti meg, egy társadalmi rétegnek úgyszólván csak a bőrét ábrázolja, de ezt a bőrt nem tölti meg nemes, élő anyaggal, sem jellemmel, sem vérrel, még mondanivalóval és kritikával is alig-alig, úgyhogy színpadi műve így csak valami zörgő panoptikumra emlékeztet, amelyhez hozzányúlni tilos, különben az egész összeomlik és ellapul.

Az üres skalpokról, amelyekből Zsolt Béla ezt a színpadi kiállítást megrendezte, a színészek — minden jószándékuk ellenére — sem tudják elhitetni, hogy valóban emberszabásúak. *Mihályi Ernő*, *Keleti László*, *Orsolya Erzsi*, *Benkő* Gyula egész naturalizmusukat elöszedik, hogy legalább árnyalni tudják a szerző vázlatait, ha már kiterjedést, valódi dimenziót nem tudnak adni szerepüknek. *Bárdi* György és *Pálóczi* László megpróbál karikatúrát adni s *Tolnay* Klári, szerep híján, kénytelen egyéniségének megejtő, megható bájához fordulni segítségért. *Szepes* Lia, *Fenyő* Emil, *Gonda* György hősies erőfeszítéssel nyakig áll ebben a valószerűtlen, ál-naturális életképben s igyekszik élve maradni a szerep levegőtlenségében. *Marton* Endre, a tehetséges, fiatal rendező, önhibáján kívül, nem tudott mit kezdeni a darab holt tömegével.

Sz— —n.

KÖZGAZDASÁGI TÜKÖR

200 miniszteri biztos és 18 kormánybiztos jelenléte beszél közgazdaságunk minden eddigit felülmúló elbürokratizálódásáról. Ilyen teljesítménnyel még a régi Magyarország sem dicsekedhetett. Mindjárt hozzáfűzhetjük, gombamódra való elszaporodásuk nem közgazdaságunk érdeme. Pártpolitikai érdekek, mesterkedések tenyésztették ki ezeket, ilyen fölös számban. Amíg egyik oldalon a szellemi és fizikai munkások tízezrei, sőt százezre vált feleslegessé takarékosság és racionalizálás címén, addig a másik oldalon kormány- és miniszteri biztosok inflációját teremtették meg.

Ideje tehát feleszmélni és ezen a téren is rendet csinálni, beleolvasztva ezeket az egyes szakminisztériumokba.

•

Februárban kerül sor a szovjet-magyar kereskedelmi tárgyalásra. Hatalmas szomszédunkkal, s egyben legfontosabb külkereskedelmi partnerünkkel való árucserekapcsolatainak további elmélyülése várható. Az új szerződés több előnyt nyújtó lesz gazdasági életünk számára az előzőnél.

•

A török-magyar kereskedelmi megbeszélés előreláthatólag március végén vagy április elején lesz. Fontos számunkra a török piac, amely telítve van kivitelre váró árucikkekkel és nyersanyagokkal. A nagy kiárusítási verseny azonban már megkezdődött, s így igyeknünk kell nehogy végkép lemaradjunk a vásárlók sorában. A szállítási lehetőségek is döntően befolyásolják árucsereforgalmi esélyeinket. Valutáris, illetve árszempontból igen kedvező körülmény, hogy török fontértékét nemrégen lejjebb szállították.

•

A kereskedelem túlzsúfoltsága általában megszűnt. Számos iparigazolvány vált érvénytelenné, s a visszaadottak száma is javított a helyzeten. Budapesten a kereskedői összlétszám az 1938-as árhoz hasonló, vidéken pedig mintegy 10 százalékkal csökkent. Mért kellett és kell tehát az iparrevíziót túlméretezni, jelentőségén felül kezelni, a bürokrácia úgylátszik elpusztíthatatlan.

•

Mezőgazdasági termelésünk átállítása szinte életkérdésünké vált. Az ország megváltozott területe, a körülöttünk lévő államok termelési és külkereskedelmi politikája, a nagybirtok kis- és törpebirtokká való parcellázása, föld művelésünk elmaradt volta, az agrártermékek világpiaci helyzete egyaránt parancsolóan követelik a belterjes intenzív gazdálkodás megvalósítását. Ebben pedig jelentékeny szerep jut gyümölcs-termelésünknek, illetve ennek fejlesztésének és fokozásának.

1938 folyamán 4000 vagón téli almát vittünk ki, az elmúlt évben pedig csak 200 vagónt adtunk el a külföldi piacokra.

A téli alma és a szilva szaporítása, mind közélelmezési, mind kivitели szempontból elsővonalú fontosságu. A többi fajták intenzív ültetését új gyümölcsösök létesítését is lehetővé, sőt ahol lehet, esetleg kötelezővé kell tenni a földhözjuttatott kisembereknek. Tisztában kell lennünk, hogy a kerti-, illetve gyümölcsgazdaságnak nagy jövője van. Tudni kell minden érdekeltnek, hogy ez a legjövedelmezőbb termelési ág. Tízszerte többet hoz mint a szántóföld megművelése. Virágzó kertgazdálkodás és gyümölcskultúra nélkül nincs gazdasági fellendülés, talpraállás, s nincs biztosítva a földreform anyagi, a nép életszínvonalát emelő sikere sem.

—y —t

Egység, vagy elírás...

Ez nem lehet más elírásnál, gondoltuk, amikor olvastuk a „Világosság"-ban a szociáldemokrata-parasztpárti értekezlet hárompontos programját, amely szerint a két szövetséges párt a következőket kívánja tisztázni: 1. a régóta sürgetett kultuszminiszter-kérdés megoldása, — 2. a két párt egymás ellen támasztott kifogásainak tisztázása, — 3. a Baloldali Blokk egységének helyreállítása.

És ez az, amit csakis, de csakis elírásnak tarthatunk! „A Baloldali Blokk egységének helyreállítása!" Hogyhogy? Helyre kellene állítani? Hiszen állandóan azt halljuk ellentmondást nem tűrő, kategórikus imperátorok hangján, hogy a baloldali blokki egység teljes, tökéletes és felülmúlhatatlan!

Ezért ajánljuk: tessék vigyázni az ilyen kis elírásokra.

MŰVÉSZET

Dobroszláv Lajos gyüjteményes kiállítása

Múlt vasárnap nyílott meg Dobroszláv Lajos legújabb műveiből összeválogatott, jól megrendezett gyüjteményes kiállítása a Szalmássy Galéria Kossuth Lajos-utcai helyiségében. — Dobroszláv Lajos évtizedek óta Tatabányán él és nagy szeretettel festi a gyönyörű vidék festői tájait, játszadozó gyermekeket és a nehéz munkát végző bányászokat. Bányás-képei közül a „Szénesasta hőse" című vásznát kell kiemelnünk. Ezen a munkással való meleg együttérzése megragadó. Számos igen kellemes színhatású vízfestményt állít ki, melyek a művész virtuóz készségű mesterként mutatják be alkotójukat. Az egyszerűen megfogalmazott tájképek és jelenetek egy érzékenylelkü festő finom alkotásai. — (A kiállítás megtekinthető a Szalmássy Galériában, Kossuth Lajos-utca 12. január hó 29-ig).

GÁLÁNS TITKOK, IZGALMAS BŰNTÉNY EGY SZÉPASSZONY KÖRÜL
ÉJJELI SZOLGÁLAT
FŐSZEREPBEN a telefonos kisasszony: GABY MORLAY
Bemutatja pénteken: FORUM
Pless Harmónia-film

Egy óra Somerset Maughammel, *a legnagyobb élő angol elbeszélővel*

Sommerset Maugham a modern angol prózairók nagy nemzedékének utolsó élő tagja. A háború éveit az Egyesült Államokban töltötte és csak röviddel ezelőtt tért vissza Angliába. Cyril Connolly, a „Horizon" szerkesztője felkereste a novella nagymesterét és ren kívüli érdekességű beszélgetést folytatott vele. Az intervjút elsőnek közölhetjük a magyar sajtóban.

A 72 éves Maugham fiatalosan friss, rugalmas, parancsoló jelenség. A legtöbb nagy író különösen idősebb korában valamilyen szerepet játszik: igyekszik megtestesíteni azt a képet, amelyet olvasótábora alkot róla. Maughamnél nyoma sincs ilyesminek. Nem pózol és azt mondja ki, ami a véleménye, nem azt, amit hallani szeretnének tőle. Hangja mégis bölcs és szívélyes, nézése pedig azt árulja el, hogy nincsenek illúziói sem önmagáról, sem embertársairól.

Az első világháború nagy részét Svájcban töltötte a mester. Az Intelligence Service szolgálatában állott s élményeit „*Ashenden*" című könyvében írta meg. Alkalmasint a legkíméletlenebb írás ez az Intelligence Service túldicsőített testületéről. A második világháború alatt Nagy-Britannia szellemi nagykövetének tisztét töltötte be az Egyesült Államokban. Az angol-amerikai jóviszony elmélyítésén fáradozott. Közben megjelent „*The Razor's Edge*" (A borotva éle) című regénye és szinte példátlan sikert aratott az USA-ban. Mindenekelőtt erről kérdezem meg Maughamet:

— Mit gondol Mester, miért kelt el rövid idő alatt hárommillió példányban ez a regény? Csak nem vallási vonatkozásai miatt?

— De bizony. Az amerikaiak belefásultak a hatalom és pénz világnézetébe. Csalódottságuk kiviláglik az olvasók hozzám írt leveleiből is.

Maugham tovább beszél regényének vallási problematikájáról — s közben érdekes ujságot tudunk meg *Aldous Huxleyről*, fiatalabb írótársáról:

— Könyvem vallási irányzata tiszta brahmanizmus. Beszélgettem az amerikai bráhmin-misszió egyik hirdetőjével és neki is ez a véleménye. Tudja egyébként, hogy a rámakrisna-misszió hittérítői milyen mélyen befolyásolták Aldous Huxley és *Gerald Heard* kis körét? Igaz, hogy újabban mintha csökkenne ez a befolyás, hiszen Heardet erősen foglalkoztatja a kereszténység, Huxleyt pedig általában a misztikus élmény, akár a bráhmanizmussal, akár mással kapcsolatos.

— A két világháború között jó fogást csinált a Mester. Távol-Keletre ment és eljutott az igazi témákhoz. Mit tanácsol a mostani fiataloknak? Hova forduljanak, hogy megtalálják önmagukat?

— Jó fogást mondott? Inkább hajlamom volt. A *Távol-Kelet* még ma is kiaknázatlan. Akár Dél-Amerika. Ezt a két világot ajánlanám a fiataloknak. Csak azt kell tudni hozzá, mit lásson meg az ember. Ez persze nem könnyű dolog. Csak ha messzire utazik az ember, ha éveket tölt egy távoli őrhelyen, akkor fejlődik jelleme s akkor éli meg a drámai helyzeteket. A legnagyszerűbb téma-lelőhely pedig *India*. Mégpedig a Dél, a bennszülött államok. Amikor arra jártam, kerültem az angolokat. Amint a bennszülöttek rájöttek, hogy semmit sem akarok eladni nekik, olyan szívélyességre, segíteni és megérttetni akarásra találtam, mint sehol másutt. Nincs varázslatosabb a hindu szellemnél, ha meg tudjuk közelíteni. Huxley is visszamegy Indiába. Az összehasonlító vallástudomány tanára lesz a kalkuttai egyetemen.

Hogyan jusson el külföldre a szegény, fiatal író? Maugham elmondja, hogy nagyösszegű utazási alapítványt tett a brit írószövetségnél. Az ösztöndíjasok fejenként 400 fontot kapnak kézhez s ennek ellenében csak azt a feltételt kell teljesíteniök, hogy a pénzből minél tovább igyekezzenek külföldön élni.

— Mi van a **Nyugattal?** — **kérdem** ezután. — Igazán vége volna Európának? A Mester sohasem volt kísértésben, hogy Amerikában maradjon és felvegye az Egyesült Államok polgárságát?

— **Optimista vagyok!** ***Nem hiszek az új háborúban.*** Oroszország persze gyanakvó, de meg kell találnunk a módját, hogy eloszlassuk gyanakvását. Jómagam Amerikától tartok. Vannak amerikai tábornokok, akik szívesen megtámadnák Oroszországot és vannak amerikai üzletemberek, akik világuralomra vágyódnak. S Amerika is ideges, márpedig a puska olyankor szokott elsülni, ha az emberek idegesek.

— A magam részéről nagyon szeretem Amerikát és népét, de nem telepedném le náluk. Amerikában honvágy fogott el Európa — nem Anglia és nem cap ferrat-i villám, hanem egyszerűen *Európa* iránt. Azt hiszem, jobban megérti, ha hozzáteszem, hogy nem a földrajzi Európáról van szó, hiszen boldogan tudnék élni például Pekingben is. Szép esztendőket töltöttem odaát, de aligha kelek át még egyszer az Atlanti Óceánon.

— Hol szándékszik most megtelepedni?

— Az én otthonom Franciaországban van. Amilyen gyakran csak megtehetem, ellátogatok majd Angliába. De csak látogatóba. Néhány nap mulva visszamegyek Cap Ferrat-ba. Ott szeretném leélni hátralévő napjaimat.

Tele van a város...

Nem, sajnos nem [illegible], hanem apró, színes, pici kis cédulácskákkal, amelyek ott virítanak a kirakatok üvegtábláin, a villamosok és autóbuszok ablaküvegein s minden elképzelhető és elképzelhetetlen helyen.

A köztudatban ezek a kis cédulák „nyalóka" néven váltak ismertté anno 1938 ban

Akkor találkoztunk ezekkel a zöld, piros, sárga, kék színű kis izékkel, amelyek egy „magasabbrendű" politikai eszme hatalomrajutását hirdették, mondván, hogy: „1938 a miénk!"

Nem tanácsos ezeket a kis „eszmehirdető" nyalókákat most — ha más jelszavakkal is — újból forgalomba hozni!

Az embereknek elegük van a fáira mázolt és üvegrenyalt politikából.

A nyalókára felhasznált papírból célszerűbb lenne például tankönyveket nyomtatni.

Szerintünk? ...

Még egy csodálatos aritmetika

Hallottunk már csodálatos parlamenti aritmetikáról.

Most egy újabb, **nemkevésbé csodálatraméltó** számadattal **ismertetjük meg** az olvasót.

A **minisztériumi gépkocsikról van** szó.

Békében kereken 30 állami autóval rendelkeztek **a** magyar **minisztériumok**. (Igaz, hogy a főhivatalok száma is kevesebb volt...)

Jelenleg 200 állami **autónk van.** (Bár a minisztériumok **száma nem** hétszereződött meg...)

Ám, **ez még nem elég. Úgy bizony**, nem.

Mert **úgy értesültünk, hogy rövidesen** újabb 200 kocsi jön be külföldről a minisztériumok részére.

200 plusz 200 az **összesen 400.**

Ennyi talán elég **lesz, egyelőre, Isten** tartsa meg jószokásunkat...

Olcsóbb szállodát és vendéglői ellátást Budapesten!

Ötvenmillió forintba kerül a dunaparti szállodák felépítése

A vidéki közönségnek, akinek a fővárosban akad ügyes-bajos dolga vagy bevásárlások miatt kénytelen felutazni, jogos panasza, hogy *Budapesten jelenleg igen drága a szálloda és a vendéglői* ***ellátás.*** Ezek árai nem állanak arányban a vidéki szerényebb kereseti viszonyokkal és a mai általános pénzszűkével.

Magasak a közüzemi kiadások

A szállodaipar egyik vezető egyénisége, *Marenchich Ottó*, aki a rombanheverő dunaparti Ritz-Hungária nagyszállodák helyett jelenleg a „Nemzeti-szálloda" igazgató, kérdésünkre így válaszolt:

— **A budapesti szállodai árakat a** ***rendkívül megdrágult rezsiköltségek*** alapján kell megállapítanunk. Az általános drágasági folyamatból adódó egyes tételeket (közüzemi kiadások, általános adók, karbantartás stb.), sajnos, képtelenek vagyunk befolyásolni, *de más tételekhez* bizony szó férhet. Igen drágítja ugyanis a szállodai vendég számláját az a pótlék, melyet minden számlához kell hozzászámítanunk: ez *összesen 29%-ra rúg;* tehát közel egyharmada a beszedett számlaösszegnek nem is kerül a szállodákhoz, hanem csak általuk beszedett oly pénz, melyet ők azonnal továbbfizetnek. Áll ez mindenekelőtt a *15%-os kiszolgálásra*, serviere, melyet alkalmazottaink kapnak kézhez és saját maguk által megállapított kulcs szerint egymásközött felosztanak.

— **Ma olyan magasak a bérek, hogy ez a** 15% igazán nem nevezhető soknak. Ellenben a többi 14% két tételből adódik: *9% a forgalmi adó és 5% az idegenforgalmi járulék.* A forgalmi adó egyik legnagyobb állami adóbevétel, tehát hagyján volna, de az 5%-os idegenforgalmi járulék már határozottan *igazságtalan.* Az még érthető, ha a tehetős, külföldről érkező idegentől kérjük ezt, mert annál az e címen felszámított pár forint igazán nem esik latba, de az a vidéki ember, aki *Debrecenből vagy kis falujából* feljön Pestre, mert halaszthatatlanul sürgős elintézése van itt, ettől még 5% idegenforgalmi járulékot beszedni valóban — *indokolatlan. Belföldi szállodavendégek tekintetében tehát ezen járulék eltörlendő volna.*

Bel- és külföldi kölcsönök

— Budapesten még sok szálloda hever romban vagy szorul sürgősen olyan *nagyobb befektetésre*, hogy a szállodaüzem ismét felvehető legyen. De honnan vegye a mai pénzhiányban a szállodás az erre szükséges pénzt? Hasonló a helyzet a *dunaparti nagyszállodáknál.* Ezek felépítésére (Ritz, Hungária, Carlton) kb. 50 millió Ft-ra volna szükség és ezt *csak külföldi tőkeérdekeltség bekapcsolása* mellett vihetjük keresztül. Ez irányban igen komoly tárgyalások folynak *amerikai és svájci* szálloda-érdekeltségekkel. De a közép-szállodáknak *belföldi kölcsönt* kellene nyujtani, külföldi példákat követve. *Svájcban* pl. a berni Hotel Vereinigung egy „*Treuhand*" szervezete nyujt ilyen felépítési és beruházási kölcsönöket, melyeket esetről esetre egy szakbizottság véleményez és engedélyez. Persze mérsékelt kamatláb ellenében. Egyes szállodák kapnak akár 200.000 fcs. kölcsönt is. Nálunk is elkelne egy ilyen „*szálloda építési és beruházási kölcsön*", mert ez valóban *közcélt* is szolgálna.

Belső felszerelések

— **A beruházások** egyik igen jelentős tétele a *fehérneműekre* esik. Ezek beszerzését a *textilgazdaság* keretén belül kellene lehetővé tenni, ami valóban nem megoldhatatlan feladat.

— Ezt a szállodák már működő „***Beszerzési Csoport***"*-jára* lehetne bízni. *Gundel Károly* e csoport elnöke. Most tervbe is vettük, hogy nemcsak élelmiszereket, de *üzemi anyagokat* is közösen fogunk bevásárolni a pesti szállodák számára. Sokat várunk ezen reformtól.

— Megjegyzem különben, hogy Pesten is vannak *kisebb és olcsóbb* szállodák, melyekben a szerényebb igényű közönség kaphat jó és tiszta szállást. A külföldi minta szerint egytípusú szálló nálunk még egyelőre a jövő zenéje, de itt is lesz hamarosan ilyen. Az „*egység-szálloda*" ugyanis egyöntetűen ugyanazt az *egységárat* számítja minden szobáért.

— *Svájc* sok **városában van ilyen**, a szobák igen komfortosak, sok helyütt még fürdő-zuhany-fülke is tartozik a szobához. Jelenleg Svájcban az ilyen Hotelben kb. 5 fcs. az egységár. *Londonban* pl. az ezelőtt igen előkelő „Cumbaerland Hotel" is ilyen egységrendszerre tért át.

— Nálunk is ilyen ***idegen-tömegforgalomra*** kell a jövőt alapítanunk, mert a *tömegutazás* fogja az egyéni *luxusutazás* helyét elfoglalni.

Fialla-Dőri Ottó

„Növelni bírünk a nagyvilágban..."

Beszélgetés a rádió elnökével külföldi útjáról

Lesz-e televízió?

— **Elkísér?** — **fordul felénk Ortutay Gyula a Magyar Rádió elnöke és mi kapva kapunk az alkalmon, hogy nagy** elfoglaltsága közben mégis beszélgethetünk vele. Beszállunk az autóba és a Rádió s a Parlament közötti úton felteszünk néhány kérdést.

— **Legelőször is talán az érdekelné a közönséget,** hogy várható-e Bulapesten is a televíziós-adások megindítása?

— Ez még messze van, hiszen a nyugati államokban is igen kezdetleges fokon áll a televízió. Egyelőre igen költséges, mert kevés az előfizető, s az előfizetők kis száma pedig abból magyarázható, hogy drágák a vevőkészülékek. Ebből a circulus vitiosusból a lassú, állandó fejlődés fog kivezetni mind a költségek folytonos leapadá át, mind a televízió szélesebb elterjedtségéi illetően.

— **Nyugaton vannak ilyen adások?**

— Igen. De viszont mind a francia, mind az angol rádió vezetősége még gyerekcipőbenjárónak tekinti a televíziót.

A BBC harmadik programja

— Milyen eredményeket ért el elnök úr a külföldi tárgyalásokon?

— **Sikerült a magyar irodalmi és zenei** élet számára lehetőségeket teremtenem a külföldi rádióállomásoknál. Így például *Londonban* megegyeztem az angol rádió vezető égével abban, hogy harmadik számú programjukban magyar alkotások is szerepeljenek. Hogy mi a harmadik program? — A rendes sugárzásokon kívül ez a szellemi ínyencek, az intellektuelek számára készül a legmagasabb rendű irodalmi és zenei programmal. Ebbe kapcsolódunk bele ma is élő novellák kiküldésével.

— Mit jelent ez a szóhasználat, hogy élő novellák?

— Természetesen nem az írók, hanem a novellák életéről van szó. Egy *Mikszáth-* vagy *egy Kosztolányi*-novella ma is élő, bár alkotójuk halott.

— Hogyan történik a novellák angolra fordítása?

— A nyers fordítást már itt elkészítjük, s a magyar eredtivel együtt küldjük ki Lonlonba, ahol *Buday György* barátomat kértem meg, hogy viselje gondjukat, t. i. a nyers fordítás és a magyar eredeti alapján angol írók fordítják majd át megfelelő művészi és angol patinával látva el őket.

— *Zenei téren?*

— Hasonlóképen szívesen fogadnak tőlünk mindent. Ez már főleg a kultusznak és a külügynek lesz a feladata, hogy megfelelő számú kottát és lemezt juttasson ki.

Párizs kéthetenként magyar műsort kap

— **És Franciaországban?**

— Nagyon előzékenyek és kedvesek voltak. Megegyeztünk abban, hogy mi kéthetenként kiküldünk számukra magyar műsort, amelyben zene, irodalom s természetesen összekötő szöveg van.

— Ezek a műsorok Pesten készülnek el?

— Tulajdonképen igen, mert itt mi teljesen ő szeállítjuk és minden szöveg már franciára fordítva indul el.

Egy kicsit elgondolkozik, azután újra megszólal:

— Most **kérdezés nélkül mondok** még valamit. Sikerült megnyernem az őszi Bartók Béla-emlékverseny széleskörű publikálásához az európai rádióállomások részvételét. Mindenben támogatnak bennünket, szívesen közlik felhívásainkat és közvetítéseinket.

A parlament elé érünk és kiszállunk.

— **Viszontlátásra** — búcsúzik Ortutay elnök s mi pedig visszatérünk az utazás szerényebb formáihoz: villamosra szállunk.

— kás —

FALÁNK, FEKETE FARKAS

Írta: Ruffy Péter

«Mi kényszerít?» — **hánytorgott mérgesen.** Nem tudott soha első lenni. Nem tudott soha ellentmondani. Mindent feladott, mielőtt még kényszerítették volna rá

Mikor leszállt a villamosról, kocsmacégér csalogatta hívogatón Abhoz, hogy az életet elviseljük, naponta legalább egy liter bor kell — állapította meg bölcselkedve Az eső hajtotta be, vagy a reménytelensége?

Leesett egy székre, **fröccsöt rendelt.**

«Mit néz ez rajtam?» — kérdezte gyanakodva és sunyin a pincér mozdulatát figyelte

Déli két óra volt A piactéri söntésben vörösorrú kocsisok ültek és vedelték a bort. Odakünn már zuhogott az eső

Cinege keze pedig, ahogy itta a fröccsöt, megállt a levegőben.

— Ez engem figyel — kezdett borzongani s a poharat letette, mintha parancsot kapott volna rá. Fel tudott volna ordítani.' Ki az az ismeretlen. aki szüntelenül parancsokat osztogat neki?

Nagyhasú fuvaros ült vele szemben. elnyűtt bőrkabátban Mérgesen méltatlankodott:

— Micsoda? Ilyen lőréért még pénzt is mernek kérni?!

— A kocsmát szidja, de rám dühös — fészengett Cinege s nyomban ezután fizetett is

— Egy fröccsöm volt — suttogta alig hallhatóan. Az utcán egyetlen pillanatra az eső felé fordította az arcát, azután a fal felé somfordált «Egy tekintetben ki tudnák nézni egy söntésből is» — szomorkodott Fájdalma végtelen volt. Keserűsége olyan, mint a gyászolóké, akik megtépik ruhájukat.

Vékony, kopott asszony mellett ette meg ebédjét s délután, mikor az asszony lement a piacra, hogy sorbaálljon a krumpliért, beszaladt hozzá egy nevetőszemű angyalka, a leánya

— Apa mesél.. Apa mesél! — kérlelte a gyermekek üveg-hangján Háromévés volt, dúshajú, kövér A szeme csupa várakozás.

Cinege az ölébe vette a fejét jóleső forróság öntötte el Tüzes szeme még jobban lángolni kezdett. Tüdeje kitágult. Mesélt·

— Apa ma reggel ta'álkozott a hídon a falánk fekete farkassal A bestia elállta az útját «A gyerekedért megyek» — sziszegte Foga vicsorgott. szőre felborzolódott Zsákot tartott «Ebben fogom elrabolni» — mondta.

A gyerek ámulva, borzongva hallgatott. Egészen **eltérült apja ölében.**

— Soha! — kiáltottam S azzal megragadtam a rút, fekete farkast, összeroppantottam és bedobtam a Dunába!

— A Dunááába! — visongott a gyerek és bársonykezével tapsolni kezdett — Még' Apa még!

Cinege testét különös erő járta át:

— Délben apa megállt egy hatalmas ember előtt. «Maga szerencsétlen!» — mondta a hatalmas ember. Kövér volt, feketehajú, nagyon magas. Olyan, mint a levélkihordó. «Kidobom» — üvöltötte. Apádnak ekkor görcsbe szorult a keze, néhány lépést tett előre s egyetlen csapással öklével az arcába sujtott A hatalmas ember visszahőkölt, megtántorodott és elzuhant A szerencsétlen! De apa jó ember, kisleányom. Lehajolt hozzá, megfogta homlokát és mikor nyöszörögni kezdett, vízért szaladt.

— Még, még! — kiabálta a gyerek.

Lihegve folytatta:

— Mikor hazajöttem, leütöttem egy szemtelent, aki a villamoson eléntolakodott. Felpofoztam a villamoskalauzt is, mert rosszul lyukasztotta a jegyet. Azután össze-vissza vertem az embereket...

...Ebben a pillanatban nyílt az ajtó Keserű asszony állt a küszöbön Kezében háló, tíz kiló krumplival.

— Mamikááááám! — zengte a gyerek és karját nyujtogatta.

Az asszony Cinegére nézett. A férfi lesütötte a szemét és félrefordította busa kicsi fejét

A gyerek nem értett semmit. A hőst nézte és lezárt szemhéját nyitogatta:

— Apa sír! Apa sír! — kiáltotta azután kétségbeesetten.

— Kidobatom! **Kirugatom!... Maga tökfej!** Pusztuljon innen!!

A hájtömeg reszketett önön **hatalmától. Cinege** a kezeit tördelve hátrált:

— Igenis, igazgató úr. **Ahogy parancsolni** tetszik

Pedig semmi különös nem történt. **Csak annyi**, amennyi minden nap. Az igazgató üvöltött, Cinege tűrte.

Dél volt Odakünn zuhogott az őszi eső. Az igazgató visszasüppedt székébe, termetes testét helyezgette a gumipárnán s boldog volt, mert a hatalom gonosz boldogságot ad. Cinege görnyedten elhagyta a szobát.

— Rongy ember vagyok — gondolta zavarodottan Salavin jutott eszébe, a francia regényhős. aki egy szép nap úgy érezte, hogy ez így nem mehet tovább, odament a hatalmas emberhez és tépni kezdte a fülét.

— Nem tudnám megtenni — mormolta ritkás fogai között. — Gyenge vagyok és gyáva.

Negyven éves volt, agyoncsapott Elrongyolta a «szolgálati viszony» Kicsi arca volt, tömött bajsza, tömpe keze A termete alacsony és silány; olyan, hogy meg sem látod, ha felszáll a villamosra. Csak a szemében tüzelt valami lángoló.

A villamosnál elsőnek szállhatott vo'na fel

— Tessék parancsolni — mondta méregtől fojtogatva, mikor maga elé engedett egy szőke magast. A szőke megköszönte és fellépett a hágcsóra

«Ki kényszerített arra hogy átadjam a helyem?» — töprengett Cinege ahogy futott a villamos. Mert abból az égvilágon semmiféle bonyodalom nem támadt volna, ha elsőnek száll fel.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 SEP 6

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

Dobroszláv Lajos festő „ művész

DOBROSZLÁV LAJOS KAPOSVÁRI TÁRLATA

Dobroszláv Lajos festőművész — akit nemrég a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntettek ki — képeiből kiállítást rendez a Képcsarnok Kaposvárott, a Vaszary János teremben. A kaposvári kiállításon a művész 36 képét mutatja be, főleg dunai, dunántúli, tatai és balatoni tájképeket, akvarelleket.

A kiállítást dr. Ury Endréné művészettörténész nyitja meg, szeptember 7-én délután. Dobroszláv Lajos képei szeptember 23-ig tekinthetők meg.

amit az olimpiai eszme magában foglal: a világ sportoló ifjúságának nagy találkozóját, a béke jegyében.

A magyar küldöttség feszül-

Kajdi m

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 Dobroszláv
= 5 Lajos
Népművelés

1021 Dobroszláv Lajos: Régi malom

munkakörökben tovább bővüljenek a bevált képzési formák (tanfolyamok).

Az egyetemi hallgatókat az eddiginél jobban be kell kapcsolni a közművelődésbe. Ennek érdekében nagy gondot kell fordítani az egyetemek, főiskolák kulturális életének fejlesztésére, és arra, hogy az szervesen beépüljön városuk, vidékük közművelődésébe. Valamennyi egyetemen és főiskolán meg kell alapozni a közművelődési munkára való felkészítést, és úgy kell azt tekinteni, mint az értelmiségi hivatásra nevelés fontos elemét.

17. A közművelődés irányítása állami feladat. Ugyanakkor következetesebben érvényre kell juttatni minden szinten a párt elvi-eszmei-politikai irányító munkáját.

Az irányítás korszerűsítése során erősíteni kell a központi célok érvényesítését, megőrizve a megyei szervek önállóságát, biztosítva, hogy a végrehajtásból minél több szervezet vállaljon részt. A különféle helyi közművelődési intézmények (művelődési ház, klub) irányításában a társadalmi vezetőségeknek nagyobb hatáskört kell kapniuk.

Az Országos Közművelődési Tanács hatáskörét a megnövekedett követelményeknek megfelelően bővíteni kell. Lehetőségeket (beszámolta- [illegible] társadalmi szervezetek dolgozzák ki közvetlen és távlati közművelődési terveiket.

a) *A Hazafias Népfront* — társadalmi munkatársai körét és számát bővítve — a lakóhelyi közművelődés színvonalának emelése és hatásának kiterjesztése érdekében tegye teljesebbé művelődési munkaközösségeinek hálózatát. Más társadalmi szervezetekkel együttműködve segítse a bejáró munkások és a fiatalok lakóterületi közművelődési lehetőségeinek növelését. Vegyen részt az ismeretterjesztésben, növelje a lakosság állampolgári ismereteinek és pedagógiai műveltségének színvonalát. Az Olvasó Népért mozgalom és a honismereti mozgalom révén járuljon hozzá a folyamatos művelődés feltételeinek javításához.

b) *A szakszervezetek* nevelő, szervező és érdekvédelmi tevékenységük továbbfejlesztésével segítsék jobban a politikai, gazdasági és kulturális feladatok végrehajtását. Erősítsék a kulturális, illetve az agitációs és propagandamunka egységét. A párt elvi útmutatása alapján vegyenek részt a közművelődési feladatok kidolgozásában és végrehajtásában. Közművelődési tevékenységüket mindenekelőtt az üzemekben, a munkahelyeken, a munkásközpontokban, a munkásszállásokon, az üzemi művelődési intézményekben fejtsék ki. Tevékenységük középpontjában a munkásművelődés álljon. Fordítsanak nagy gondot a munkásifjúság ne- [illegible] alapjait, fejlessze a gyermekek aktivitását és öntevékenységét a közösség és önmaguk művelődésében. Az úttörők művelődési tevékenységének bővítéséhez a közművelődési intézmények nyújtsanak nagyobb segítséget.

d) Társadalmi-gazdasági életünk olyan közösségeinek, mint a *termelőszövetkezetek*, fontos feladatuk a tsz-parasztság szakmai, politikai, kulturális színvonalának emelése is. A tsz-ek közművelődési feladataikat saját intézményhálózat nélkül, az állami intézményekre támaszkodva látják el. A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa, illetve a területi tsz-szövetségek a jövőben jobban orientálják a tsz-ek vezetőségét, oktatási és kulturális bizottságát a kulturális alap ésszerű felhasználásában, segítsék hatékonyabban a tsz-tagok általános és szakmai műveltségének emelésére irányuló munkát, a tsz-parasztságnak a közművelődési tevékenységbe való bevonását.

Az ipari és fogyasztási szövetkeze-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 SEP 2 4

Somogyi Néplap

Dobroszláv Lajos
1021

HOLLÓKŐI UTCA

Dobroszláv Lajos akvarellje. *(A festőművész kaposvári kiállításának anyagából.)*

TAMÁSI ÁRON:*

Dalos madár

A kicsi székely város, amelynek gimnáziumát nyolc esztendeig jártam, nem volt messze szülötte falumtól. Pontosan tizenkét kilométerre. Néha azonban mégis messzinek tűnt, különösen karácsony és húsvét táján. Olyankor ugyanis, szűnidőre eresztvén minket, gyalogosan kellett mennem és jönnöm. Karácsonykor a farkaskedvelő havas úton s húsvétkor a gazdag sárban.

A nyári nagy szűnidőre azonban mindig szekérrel vittek haza.

Hanem a szekerezésnek s más uras dolognak hamar vége lett, mert otthon türelmetlenül leselkedett reám a mezei munka. Abban pedig úgy kellett részt vennem, mintha télen által nem diák lettem volna, hanem akkor is falusi gazdának készülő legényke.

Hát dolgoztam is jó reménységgel, gondolván, hogy

Hát kivál[illegible] terebélyes tölgyfát, s annak az árnyékába húzódtunk, hogy elköltsük ott a délebédet. Amíg ettünk is, a kánya és apróbb madarak szolgáltatták a szót, de aztán a legvégén megszólalt mégis Lőrinc bácsi.

— S hát aztán, iskola után mi akarnál lenni? — kérdezte.

— Az még messze van — feleltem neki.

— Messze, messze — folytatta az öreg —, de ha már nagy költséggel tanul a diák

[illegible] milyen volt. Mintha látta volna s beszélt is volna vele; sőt mintha virágos és harmatos füvet is kaszált volna véle, mint velem is.

— Hát ismerte talán? — nyitottam nagyobbra szememet.

Akár ha szerelmes kérdezte volna a párjától, hogy szeretsz-é, úgy válaszolt az öreg, mondván:

— Ismertem, igen.

Pillantottam ámuldozva néhányat, mert abban a hitben voltam, hogy a falunak minden dolgát tudom: de lám,

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1972 OKT 15

Somogyi Néplap

Dobroszláv Lajos
1021

USZÁLYOK A DUNÁN

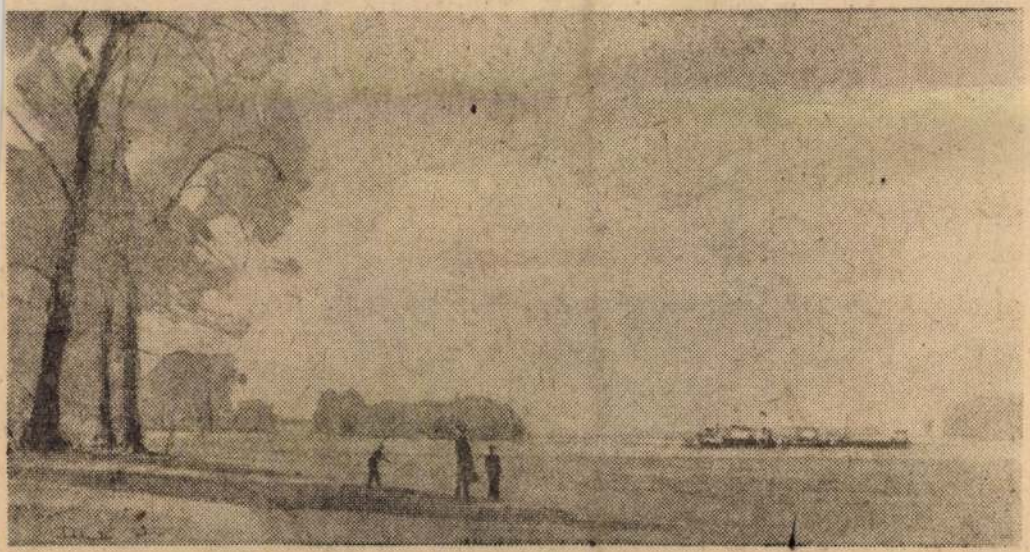

Dobroszláv Lajos festménye. *(A művész kapolcsvári kiállításának anyagából.)*

KŐHÍD A DÓMMAL

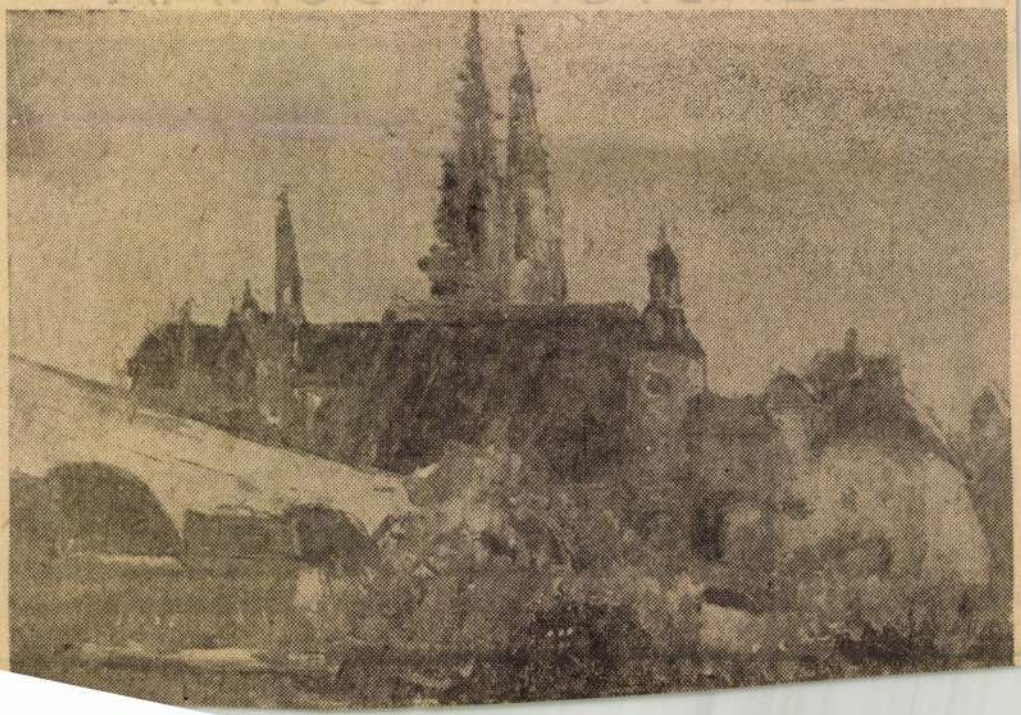

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Dolgozók Lapja (Komárom)

1974 JUL 14

Dobroszláv Lajos

1021

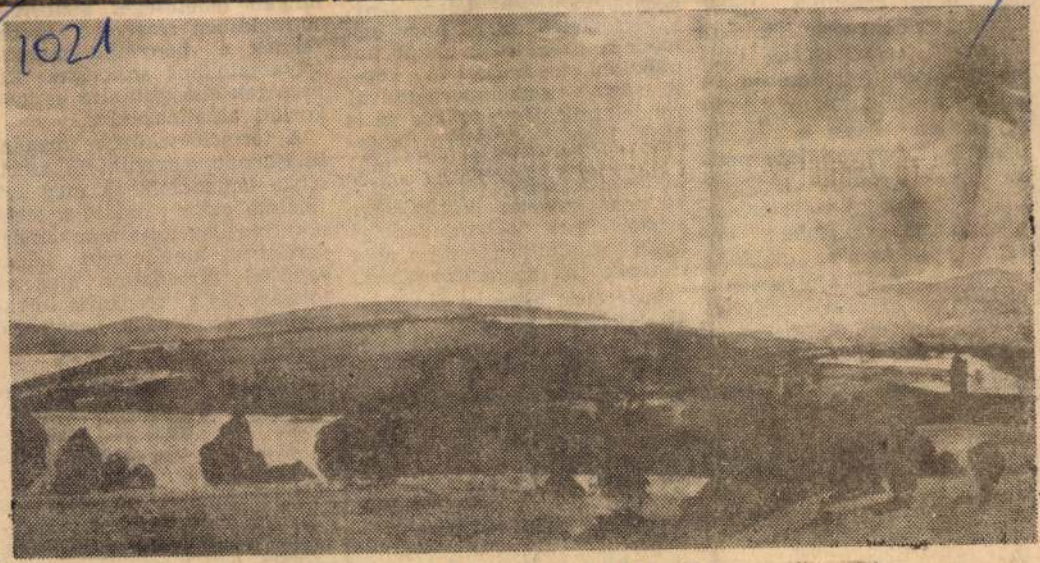

Dobroszláv Lajos: DUNA-VIDÉK

az említett folyamaton belül fokozatokról szólunk. Ilyen, lényeges különbséget mutató fokozatok természetesen vannak a gépek fejlődésében. A munkaszociológusok általában abban látják a régebbi gépek és a modern kibernetikus gépek közötti lényeges különbséget, hogy az előbbiek csak fizikai értelemben végeztek munkát, az utóbbiak viszont a munkafolyamattal kapcsolatos döntési, irányítási, vezérlési munkafeladatokban is közreműködnek.

dása ugyan kétség
s kétségtelen az is
modern üzem csak
működni, ha megf
zettségű szakem
rendelkezik. Ugyan
tény, hogy a mo
mata gépek felügyelete, működésének figyelemmel tartása nem követel különösebb szakértelmet — mindaddig, amíg valamilyen hiba nem történik a mechanizmusban.

Ismeretes, hogy az automatizálás kifejlődésével együtt növekszik a betanított munkások részaránya, akiknek

tulajdont megszüntető szocialista társadalomnak meg kell találnia azt a módot a technika megkövetelte munkamegosztásban, amely nem jelent egyúttal társadalmi megosztottságot is a termelési folyamatban résztvevők számára. Ennek két feltétele van.

Egyrészt a technikai fejlődéssel párhuzamosan biztosítani kell mindenki számára a magas szintű szakképzettség megszerzésének lehetőségét, másrészt a szakmai műveltség növekedésének megfelelően egyre több embert (perspektivikusan az adott üzem valamennyi dolgozóját) be kell vonni a ter-

Fürdőzők őrei...

— A bolgár vízi mentőszolgálatról —

Az Egészségügyi Világszervezet egyik legfrissebb értékelése szerint a bolgár vízi

és a felső osztályos tanulók vízi mentőcsoportjainak bajnokságát.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JUN 15
DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Dobroszláv Lajos

/1021

Dobroszláv Lajos: Régi malom (akvarell)

gyobb filmgyár igazgatója és egyben tulajdonosa. Tegnap annak is tanúja lehetett az egész ország, hogy ön a társadalom javát szolgáló önzetlen ember. Azé a társadalomé, amelynek egyik célja a munkanélküliség felszámolása.

— Bizonyára a tegnap esti rádióinterjúra gondol, amiben új filmünk premierjéről beszéltem.

— Igen, Vezérigazgató úr. Az a nyilatkozat annyira felkeltette érdeklődésemet, hogy szeretném, ha néhány kérdésemre választ kaphatnék.

— Halljuk!

— A bűnügyi filmeken kívül forgatnak-e a gyárban más jellegű filmeket?

— Nem. Talán nem tudja, hogy manapság a termelés minden területét a szakosodás jellemzi? Az én filmgyáram a detektív műfajra specializálódott, méghozzá igen nagy sikerrel. Rendkívül nagy a kereslet. Alig győzzük kielégíteni a mozik és tévétársaságok

— Persz
detektívfilm
módszerek
nak nélkül
A tökélete
tó filmből
ember. Por
sításokat k
cselekmény
a szunnyad
lamot alko
ösztönzi.

— Szerin
erkölcstelen.

— Ugyan, fiatalember, maga igen konzervatív. Mit sem tud az emberek magánvállalkozói törekvéseiről, aminek segítségével milliókat lehet keresni. A sorozatos bűncselekmények szárnyalásra késztetik a fantáziát. A kezdő fiataloknak az én filmjeim kiváló iskolát jelentenek — önálló cselekvésre tanítják őket. Ami pedig a maffiákat illeti, semmi kifogásom ellenük, de fontos, hogy jól szervezettek legyenek. Itt van például ez a híres maffia — hosszú évek óta tevékenykedik. És milyen

rácsokkal kell biztosítani amelyek gyártásához az érintett gyárak munkáslétszámá nak növelése szükséges. A vállalatok, intézmények, ső a lakások zárait is hetent cserélik majd, különleges zá rakat gyártanak, aminek lo gikus következménye, hogy egyre több lakatos szakmun kásra lesz szükség. Személyes biztonságuk érdekében az em berek egyre modernebb lő fegyvereket vásárolnak. Ilye módon a hadiiparban is biz tosítottak a teljes kapacitás üzemelés előfeltételei. A gép

DOBORSZKY József építész

ORBÁN Ferenc: Magyarország zsidó emlékei, nevezetességei. Bp. : Panoráma, 1991 109. p

Kunszentmárton, zsinagóga, 1912.

Dobrović, Nikola

Jugoszláv építész, magyar származású, pécsi születésű, alsó- és középiskoláit ugyanitt végezte Dobrovics Miklós néven. Az egyetemet a Királyi József Nádor Műszaki Egyetem Építész és Mérnök Karán kezdte, majd a háború után Prágában folytatta.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 418.l.

DOBROVIC, Petar festő

VUJICSICS D. Sztoján: Pécs-Dubrovnik-Velence : Patar Dobrovics szerb festő születésének csentenáriuma.= Európai Utas, Nr.1.=I.évf.1.sz. 1990 75 - 79.p. ill.

DOBROVIC, Petar festő

VUJICSICS D. Sztoján: Pécs-Dubrovnik-Velence : Patar Dobrovics szerb festő születésének csentenáriuma.= Európai Utas, Nr.1.=I.évf.1.sz. 1990 75 - 79.p. ill.

A tongue-twister dealing with wholly useless monosyllables; what boy would fail to remember that, even if he forgot everything else he was taught? No one can have supposed that Geometry is the science of measuring *glis*, the word is obviously dragged in for its own sake. In class it would evoke enthusiastic recitations of the rhyme, in later years it would recall schooldays. If Turpin is not actually meant for use in class, it is the twelfth-century equivalent of *1066 and All That*. But the rest of the evidence piles up to show that *Jacobus* is not a work of humorous nostalgia. In particular the provision of notation for a number of absolutely standard chants from the Gradual means use, and use by the young.

Any educated clergyman in the twelfth century ought to have spotted exactly what Turpin was if he had access to the whole text, and still more so if he had access to the whole of *Jacobus*. The idea that our foolish forebears can cheerfully be assumed to have been hoaxed en masse by this kind of thing is typical modern arrogance. That the 'archbishop' pretended to his boys that it was all in order I do not question: we are in the world of Father Christmas. But that was not really the point, which was something quite different, driven home, no doubt, by generous application of the archiepiscopal stick. And, granted that the vernacular might not be used in class, the book, for its purpose, was in its way brilliant. The danger in the method, which no doubt led to its eventual abandonment, was that exposing boys to this concatenation of errors carried the risk that the error might be remembered and the corrected version forgotten. But as a test of one's Latin, spotting what is wrong, remembering whether this verb actually is deponent, or that verb really goes like that in the perfect, identifying the Biblical quotation and getting it right, hunting for the mot juste, it certainly has its uses still.

DOBROVIĆ, Petar

~~V Sztoján~~

Vujicsics D. Sztoján: Pécs-Dubrovnik-Velence. : Petar Dobrović szerb-festő születésének centenáriuma. = Európai utas, Nr. 1. = I. évf. 1. sz. 1990 75-79. p. ill

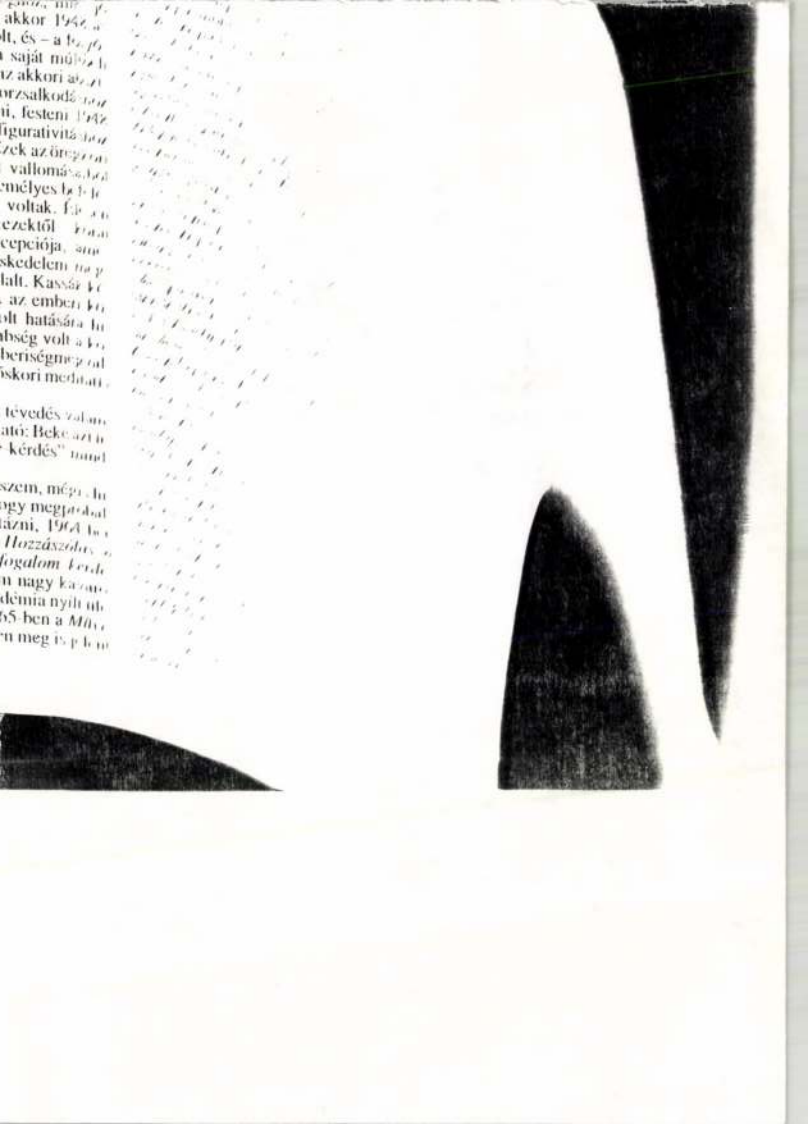

Dobrovics Aladár, egyetemi tanár, ókor-professzora.

Rácz-Székely Győző: A főváros irodalmából ajánljuk. Teka

Dömötör Tekla: „Táltosok Pest-Budán és környékén" c. könyvében (Szépirodalmi Könyvkiadó) emlékezik azokra, akik későbbi élete meghatározó részesei lettek: Devecseri Gábor baráti körére, – hiteleren beszámol későbbi férjével, Dobrovits Aladárral való megismerkedéséről, a neves ókor-professzor akkori munkásságáról.

Budapest folyóirat, 1988., 5., 45-old.

Petar DOBROVIĆ

Az Alföld, 1914. I.
43–44.

Petar Dobrović írásai : Elmélkedés,
Kiállításokról =
Hid, 1989/9.
1088 – 1092.
ill.

Az Alföld,
1914. III.
108–110.

újrakiadásban [[bev. + közli: S. Gy.]]

ide ragasztott felszólítás szól."[12] A
imitáló tipográfiájú címmel szólva
amely valószínűleg szintén Toldy fo
retű szövegben jelentek meg és te
alapfordulatai, szavai, ezért hossza
esztendő előtt erővel teljes férfiúba
szűnni kezdett, barátjai, kik ágyátó
ajkairól, mint a melly füstbe oszlan
várt dicső jövendő meg nem élhet
örökre. Üljük emlékezetét, mint eg
ket! Melly méltó ő ezen tiszteletre
nem lehet, s magának állandóbb er
az az emlék, mellyet mi Kisfaludy
méltóságát, a hazai űgy becsben le
társainknak, de az idegennek is: ez
dünk, hogy vannak, kik dolgozna
hazafiakat tiszteli, kik a hazát lán

Dobrovics Mária.

textil

1928–29

Érmek 1930. 82. l.

Lelet i fonyódi VI. 126.

O Dobrovinai vár

itj Kubinji Ferenc

Zólyom megye műem. ecket. Arch. Közl.

1864. IV. k. 31–32. l.

Hadsereg.

Elől felszerelési és
gényt és tisztet látunk, a
nak, többen foglalkoznak cs

32.
MONTOURS-OECONOMIE-COM

a jobb sarokban: A. Str.
853.
legalól középütt: Druck, Ve
Alois Leykum in Wien.

Kny., chp. mér. a
Pettenkoffer-Strassgschwan
nach der neuesten Adju

55-92-1

obrovith Varga Máton, gombkötő M.P.V.

Sopronban a Bürgerbuch III. Vitéleben szerepel 1639-ben. 127 old. 14. jegyz.

Domonkos Ottó: A soproni gombkötők céhszabályzata. 118.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

DOBROVICS Péter

VÁRKONYI György: Hatások és törések : Dobrovics Péter emlékkiállítása Pécsett / Influences and ruptures : Commemorative exhibition of Peter Dobrovics in Pécs. 7 1991. 2. 22 - 26.

Új Művészet

01 MUVeSzet

Dobrovics György, varga

Győrben polgárjogot nyert: 1758. szept. 22. Bándoból jött kath. Taksa 24. Ft./Album Neo-Civium 1743-1838/. 100. o

Lengyel Alfréd: Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben. 97. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Dobrovichs

DOBROVIC, Petar

Tasnádi Attila: Ismeretlen ismerősünk Petar Dobrovic.
= Népszava, 119. évf. 27. sz. 1991 február 1. 6. p. ill.

Bp,., BTM, 1991 kiáll.

LÁTOGATÓJ

..... sz.

Név: .....

Lakás: .....

engedélyt nyert arra, hogy ....

.....

.....

vonatkozólag az MTA adattárában

lexikongyüj

levéltári g

a fennálló szabályok keretén be

Ezen engedélyt a kutatóteremben

A gyüjteményekben kutatott anya

igazgatójától külön engedélyt k

DOBROVIĆ, Petar fentő

Nagybánya és a Vajdaságiak.
Újvidék, 1996

DOBROVICS PÉTER

(Petar Dobrović)

1890–1942

A Janus Pannonius Múzeum
tisztelettel meghívja Önt
1990. október 17-én 16.30 órára
a Pécsi Galériába,

DOBROVICS PÉTER
(Petar Dobrović)
1890–1942
festőművész emlékkiállításának
megnyitására.
Megnyitó beszédet mond:
Igor Zidić
a zágrábi Modern Művészeti
Galéria igazgatója.

PÉCSI
Centrum Áruh
a város
központjában

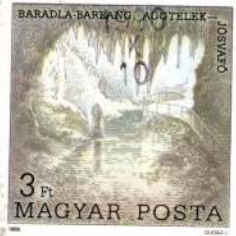

TEMPORG. Pécs — 3191/90

Dr. Névek Lajos
Budapest
Fehérhajó a. 12-M

1052

MŰFUM
GALÉRIA

DOBROVICS PÉTER

A kiállítás szervezői köszönik
a Jelenkor szerkesztőségének támogatását:
a folyóirat 1997. szeptemberi száma ad helyet
a kiállításhoz kapcsolódó
tanulmányoknak és reprodukcióknak.

PÉCS

BELGRÁD

FIRENZE

WEIMAR

DOBROVICS Péter (Petar DOBROVIĆ)
ČAČINOVIĆ (TARAI) Lajos
GÁBOR Jenő
GEBAUER Ernő
JOHAN Hugó
MOLNÁR Farkas
STEFÁN (SZELLE) Henrik
WEININGER Andor

A Janus Pannonius Múzeum
és a Magyar Nemzeti Galéria
tisztelettel meghívja Önt az

UTAK ÁRKÁDIÁBÓL UTÓPIÁBA

(Egy fejezet a magyar avantgard történetéből:
a Pécsi Művészkör „expresszionistái" 1915–1925)
című kiállításra

1997. szeptember 22-én, 17.30 órára,
a Múzeum Galériába
(Pécs, Káptalan u. 4.).

A kiállítást megnyitja:
Dr. BAJKAY Éva
művészettörténész,
a Magyar Nemzeti Galéria osztályvezetője.

A kiállítás 1997. október 19-ig tekinthető meg,
naponta 12-től 18 óráig. Szünnap hétfőn.

DOBROVICS PÉTER A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

VÁRKONYI György

Dobrovics Péter életének magyarországi periódusát legalaposabban *Angyal* Endre 1968-ban megjelent kitűnő tanulmánya dolgozza fel.[1] Ez a minden további kutatás nélkülözhetetlen alapjául szolgáló munka azonban komplex jellegénél fogva nem tárja fel a festői életmű korai szakaszának minden művészettörténeti összefüggését, hiszen a teljes oeuvre átfogó értékelése mellett a személyiségkép megrajzolására s Dobrovics politikai szerepének elemzésére is vállalkozik. Utóbbit jelen írásunk nem is tekinti feladatának, az Angyal-féle elemzés véleményünk szerint máig mértékadó volta miatt. Célunk az, hogy megkíséreljük a Dobrovics életmű korai szakaszának beillesztését a századelő magyar művészetének tendenciáiba és csoportosulásaiba, s a Dobrovics és a magyar kortársak munkássága közötti kölcsönhatások vizsgálata révén hozzájáruljunk a pályakép kronológiájával és belső stílusfejlődésével kapcsolatos kérdések tisztázásához.

A magyar avantgarde művészet kezdeteivel foglalkozó művészettörténetírásban jobbára periférikus szerepben ugyan, de gyakran bukkan fel Dobrovics neve, annak ellenére, hogy alig néhány munkája maradt fenn Magyarországon.[2] Az adatok azt bizonyítják, hogy Dobrovics jelen volt a századeleji magyar progresszió majd minden képzőművészeti megnyilvánulásánál. A mozgalommá terebélyesedő nagybányai kolóniának ugyan életkoránál fogva már nem lehetett tagja, de a XIX. század végi historizmus, akadémizmus és zsáner uralkodó közegébe berobbanó nagybányai plein air és impresszionizmus sorsdöntő befolyását a legautentikusabb forrásból, *Ferenczy* Károly révén nyerte a Budapesti képzőművészeti Főiskolán. Aktív tagja volt a Nagybányáról radikálisabb szemléletük miatt kiváló úgynevezett „neósok"-ból alakuló kecskeméti művésztelep progresszív szárnyának, feltűnt kicsit megkésett követőként a „Nyolcak" holdudvarában, majd tagja, sőt markáns egyénisége lett a Kassák Lajos vezette aktivista mozgalomnak. Pécsett mentora volt a húszas években emigrációba vonuló avantgarde egy kis, koherens csoportjának, a Pécsről induló bauhauslereknek. Mindez abban az évtizedben történik — a tizes években —, melyet Németh Lajos így jellemez: „...a művészeti avantgarde nagy támadásának ideje volt ez, amikor is a régi esztétikai normák érvényüket vesztették, és a művészet funkciójának is új értelmezése kezdett körvonalazódni."[3] Aligha vitatható, hogy a művészi pálya egésze szempontjából ez az 1921-gyel záruló magyarországi — és persze bizonyos mértékig franciaországi — periódus a kezdetek, az útkeresés szakaszának minősül, jelentősége mégis messze túlnő egy szokásos előkészítő fázisén; önálló és a — később más irányba fejlődő — pálya kiteljesedő értékeit néha felülmúló teljesítményeket mutat fel. Dobrovics, a társadalmi elkötelezettséggel és politikai ambíciókkal bíró művész számára természetes és termékenyítő közegnek bizonyult a tizes években induló magyar avantgarde, melynek „...a társadalmi radikalizmussal egybevágó művészet megteremtése volt... a maga szabta és a történelem diktálta feladata."[4]

Dobrovics Péter életének és működésének magyarországi szakasza Pécsett vette kezdetét és itt is zárult le. Politikai tevékenységének csúcspontja csakúgy a városhoz kötődik, mint a magyar kortársakra gyakorolt igazolható művészeti hatása. Ezért került sor a centenárium évében a Zágrábban szervezett retrospektív kiállítás pécsi bemutatására is.

Dobrovics Péter 1890. január 14-én született Pécsett. Árpád (ma Bartók Béla) utca 31. szám alatti szülőházát a közelmúltban lebontották. A kereskedő apa görögkeleti vallású, szerb családja Daruvárról származott a Dunántúlra. A festő anyja a siklósi német származású Heigl Irén. A négy fiútestvér közül Péter és öccse, Nikola, a későbbi neves építész a pécsi ciszterci gimnáziumot végezte el. Az érettségi után Dob-

[1] Angyal Endre: Petar Dobrovic, az ember, művész és politikus. Pécs, 1968.

[2] Közgyűjteményekben mindössze három festmény, kilenc rajz, illetve akvarell volt fellelhető. A Rippl-Rónai Ödöntől a kaposvári múzeumba került festmény (Tiziano-másolat) elkallódott. Egykori hollétéről tudósít Sümegi György: Hozzászólás. Híd (Novi Sad), 1989. IX. 1087. o.

Az 1990. évi pécsi centenáriumi emlékkiállítás kapcsán három mű bukkant fel pécsi magántulajdonból: egy festmény és két szénrajz 1914-ből. Az eredeti műveken kívül a Janus Pannonius Múzeum adattára őriz még öt fotót a tízes években készült rajzokról (Gábor Jenő hagyatékából), továbbá a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatócsoportjának adattára két csendélet fotóreprodukcióját a Kassák-hagyatékból.

A fentieken túl az egykori Művészet, Nyugat és Tett folyóiratokban megjelent Dobrovics-művek reprodukciói férhetők hozzá ma Magyarországon.

[3] Németh Lajos szerk.: Magyar művészet, 1890—1919. Budapest, 1981. 546. o.

[4] Ugyanott.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 36 (1991): 269—278. Pécs, Hungaria, 1992.

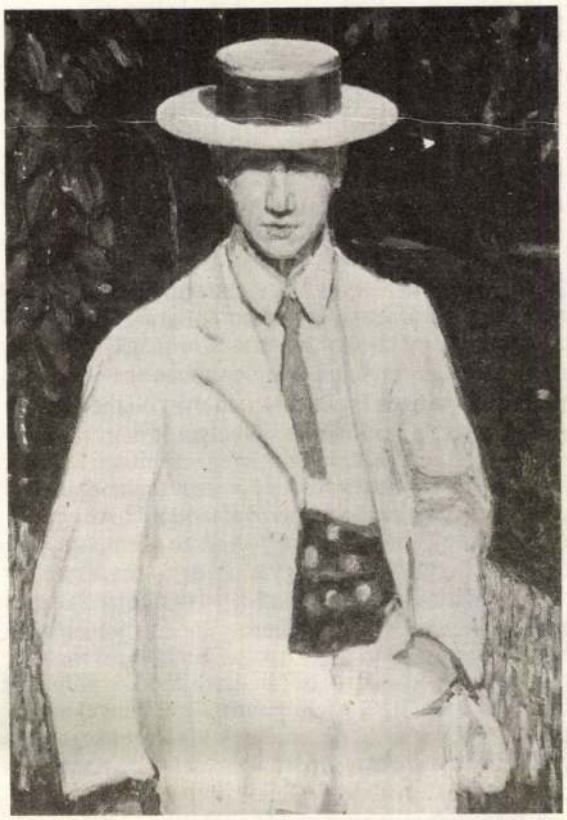

1. ábra. Dobrovics Péter: Férfi erős napsütésben (Fehérruhás férfi). 1910—11. v., o., 100,5x75 cm. J. n. JPM.

rovics Budapestre ment, s rokona, *Dobrovits* Sándor anyagi támogatásával 1909-ben a Képzőművészeti Iskola hallgatója lett.[5] Ezt megelőzően a szobrásznak indult, s később kerámikussá lett *Gádor* István visszaemlékezései szerint az Iparművészeti Főiskola szobrász szakára is járt, ahol együtt tanultak 1907—1908-ban.[6] A Képzőművészeti Iskola iratanyagából kitűnik, hogy Dobrovics „rendes művésznövendék" tanárai, *Balló* Ede, *Bosznay* István és *Olgyay* Viktor voltak egy-egy féléven át, de 1909 és 1912 között *Ferenczy* Károly is mestere volt három féléven keresztül.[7] Ferenczy, *Hollósy* Simon távozása után a nagybányai program kiteljesítője, s legkvalitásosabb festője döntő befolyással volt a fiatal festőnövendék művészi fejlődésére.

Ezt bizonyítja a párizsi utazást megelőző időszak kétségkívül legjelentősebb műve, a „Férfi erős napsütésben".[8] (1. kép). A festmény teljesen kiérlelt nagybányai szemléletű plein air festőről tanúskodik, kinek mintaképe a Festőnőt (1903), a Napos délelőttöt (1905), vagy a Nyilazókat (1911) megfestő Ferenczy Károly. A kép egy nagy tehetség ígérete, de egyben betetőzése is egy 1911 után tovább már nem vihető szemléletmódnak. A festményt Dobrovics kiállította a Nemzeti szalon 1911. évi őszi tárlatán, valamint több más mű társaságában az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1911—12. évi jubileumi téli kiállításán. Évfolyamtársai közül kiemelkedő képességű, rendszeresen kiállító művész volt tehát már főiskolás korában. A főiskolai évekből vázlatok, stúdiumok és portrék mellett néhány csendélet is fennmaradt, egyikük éppen Kecskeméten, ahol az 1910—11-ben létrejött művésztelep első időszakában a Képzőművészeti Főiskola ösztöndíjas növendékei töltötték nyári gyakorlatukat. Dobrovics Péter is közéjük tartozott.[9] Kecskemét rendkívül fontos szerepet játszott Dobrovics fejlődésében, nem elsősorban a főiskolai tanárok vezette nyári művésztelepek okán, hanem amiatt, hogy itt alakultak ki sorsdöntő kapcsolatai a magyar avantgarde több vezető egyéniségével, s a főiskolai oktatás szellemétől eltérő, rendkívül fontos impulzusok érték abban a társaságban, mely az új, a nagybányai impresszionizmust meghaladó francia orientációt — Matisse és a Fauves szellemét — plántálta be a magyar művészetbe. Főként *Perlrott* Csaba Vilmos jelenléte volt fontos ebből a szempontból, a későbbi perspektívák tekintetében pedig többek közt *Kmetty* Jánosé, *Gráber* Margité, *Kassák* Lajosé és *Uitz* Béláé, akiknek „itt született művei, kecskeméti munkálkodása a modernebb irányokhoz, a kubizmushoz, az expresszionizmushoz is hozzákötik a kecskeméti művésztelepet ugyanúgy, mint az aktivizmus hazai történetéhez."[10] Az említett, s ma is a Kecskeméti Galéria állandó kiállításán látható csendélet (2. kép) még kevésbé Cézanne, inkább Matisse — vagy hatásának közvetítői — igézetében fogant. Az 1911-ben készült festmény leírásakor *Sümegi* György — igen helyesen — a kolorit bonnard-i meghittségére is felhívta a figyelmet.[11] 1912-ben készült az a lágy ívű kanyarral hegyre kapaszkodó utcát ábrázoló festmény, mely ugyancsak átmenetet képvisel.[12] Festője már nem alkalmazza az impresszionista levegő-festést, de a jellegzetes, ódon, kisvárosi hangulat érzékeltetése szemlátomást fonto-

[5] Angyal, Petar Dobrovic..., 4—5. o.

[6] Gádor István: Pályám emlékei. Kritika (Budapest), 1976. VII. 7. o.

[7] MTA Művészettörténeti Kutatócsoport adattára; MTA—MKCS—C—I. 123/93/3.

[8] Ma „Fehérruhás férfi (Szalmakalapos férfi)" címen a Janus Pannonius Múzeum Modern Magyar Képtára leltárában, 52.42.1 szám alatt. A múzeumba kerülésről számol be dr. Szőnyi Ottó cikke: A pécsi városi múzeum 1912-ben. Pécsi Napló, 1913. február 19.

[9] Az 1910—11-es tanévben 600 koronás ösztöndíjat kapott több horvát, illetve szerb nemzetiségű növendék társaságában. MTA Művészettörténeti Kutatócsoport adattára: MDK—C—I.—1/243—3.

[10] Sümegi György: Az 1910-es Kecskeméti művésztelep ellentmondásai. Forrás (Kecskemét), 1980. III. 70. o.

[11] Sümegi György: Hozzászólás. Híd (Novi Sad), 1989. IX. 1086. o.

[12] Pécsi utca, (o., v., 50x60 cm). J. n. Olga és Dorde Dobrovic tulajdona, Belgrád. Repr. Petar Dobrovic (1890—1990) kiállítási katalógus, 1990. Zágráb, 43. o.

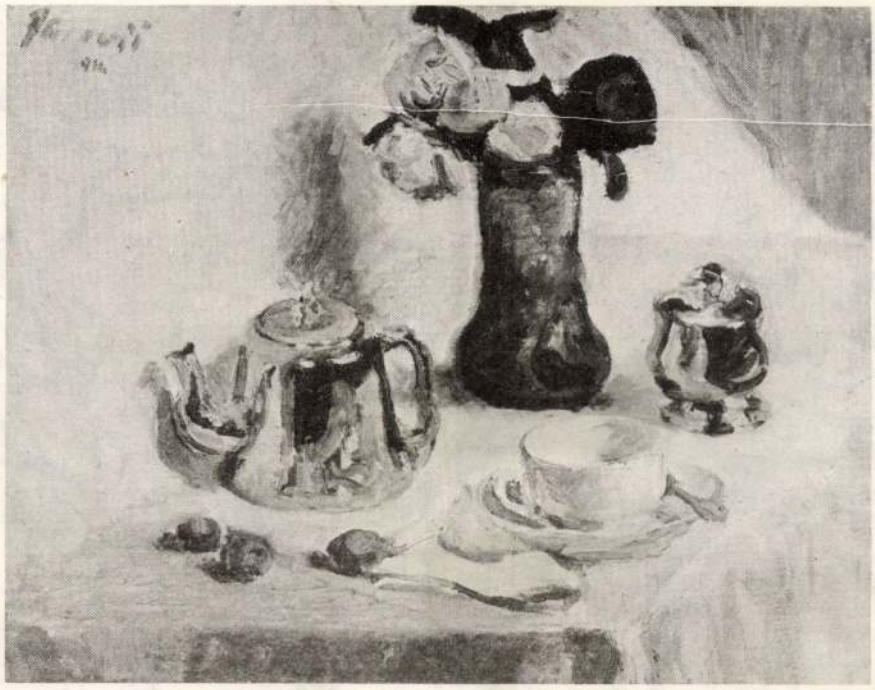

2. ábra. Dobrovics Péter: Csendélet, 1911.
v., o. 55x69 cm. J. b. f. P. Dobrovic 911. Kecskemét, KJM.

sabb számára, mint a kompozíció tömegviszonyai, a kép konstrukciója, kohéziós ereje.

A főiskolát követő évek talán a legmozgalmasabbak Dobrovics pályáján a térben megtett távolságok, s a befogadott hatások tekintetében egyaránt. Nem tudjuk pontosan, hogy kapcsolata Kecskeméttel meddig tartott, de az bizonyos, hogy 1912 februárjában, harmadéves főiskolás korában már Párizsba utazott,[13] s az első világháború kitöréséig ideje jó részét ott is töltötte. Még 1912 őszén visszajött, és Pécsett, a Nőegylet termeiben műveiből önálló kiállítást rendezett, melyről szokatlanul terjedelmes és igen lelkesült hangú tudósításban számolt be a Pécsi Napló.[14] Úgy tűnik, 1912—14 között folyamatos vándorúton volt Párizs, Budapest, Pécs és Kecskemét között. Természetesen Párizs hatása a meghatározó, a Cézannei-i befolyás és a kubizmus mágikus érintése, melyről elsősorban 1913—14-ben készült aktrajzai, (3. kép) s ugyancsak 1913-ban festett önarcképe tanúskodnak. A francia hatás, a párizsi élmények nemcsak direkt módon érhették Dobrovicsot, hanem közvetetten is, hiszen Budapesten és Kecskeméten is Párizst megjárt s a francia művészettől befolyásolt művészek körében mozgott. Az őt ért impulzusok, s ezek „tünetei" a tizes évek első felének magyar, mi több, közép-európai művészetében is tipikusnak tekinthetők. Dobrovics kubisztikus aktrajzaihoz hasonlóak kerültek ki ekkor *Perlrott* Csaba Vilmos, *Tihanyi* Lajos, *Berény* Róbert keze alól. Az 1912 körüli párizsi aktrajzok (4. kép) ugyancsak emlékeztetnek *Nemes Lampérth* József és *Kernstok* Károly munkáira. A „Nyolcak" csendéletfestőinek, Berénynek, *Orbán* Dezsőnek ekkor már megszülettek Cézanne-i ihletésű kompozíciói, melyekhez hasonlókkal Dobrovics 1914 táján lép fel, s 1927-ig több változatban festi meg ugyanazt a néhány motívumból álló témát, a kompozíción is alig módosítva. (5. kép). Ugyancsak 1914-ből való a Külvárosi házak című festmény, melynek horizontális-vertikális hangsúlyokra építő megoldása — földszintes épületek közül felmagasodó emeletes házak karcsú tűzfalai — *Márffy* Ödön 1910 körül készült Régi váci vámjára emlékeztet. Ugyanezen téma kissé más nézőpontú feldolgozása, a hasonló című, feszesebb kompozíciójú, erőteljesebb változat, szintén 1914-ből. (6. kép). Az 1913-as, felemelt kezű, pátosszal teli önarckép a messianisztikus, heroikus művész-önportréknak és portréknak valósággal önálló ikonográfiai típust alkotó sorozatába illeszkedik, mely Kmettytől és Perlrott Csabától Bortnyikig és Derkovitsig ível. Az 1913-as Önarckép (7. kép) kompozíciója és egyes formai megoldásai erős áttételekkel ugyan, de rokon vonásokat mutatnak a cseh Bohumil *Kubista* 1912-ben keletkezett, Szent Sebestyén című képével is. A hatások, kölcsönhatások, közvetítések és közös források szövevénye, melyben az oeuvre e szakasza kibontakozik, valóban rendkívül bonyolult. Külön elemzést érdemelne

[13] MTA Művészettörténeti Kutatócsoport adattára, MTA—MKCS—C—I—123/93/3.

[14] Gebauer Gusztáv: Dobrovics Péter képkiállítása. Pécsi Napló, 1912. szeptember 29.

3. ábra. Dobrovics Péter: Ülő női akt, 1912.
p., ceruza, 310x235 mm. J. b. k.: 912. dec. 1. (lat). Dobrovic Pariz (cir.) Belgrád, Petar Dobrovics Galéria.

4. ábra. Dobrovics Péter: Ülő női akt, 1914.
p., ceruza, 310x235 mm. J. j. l.: P. Dobrovic 914. Belgrád, Petar Dobrovics Galéria.

Dobrovics és Nemes Lampérth József egyképpen dinamikus és expresszív aktrajzainak összevetése, különös tekintettel arra, hogy nagyjából ugyanakkor tartózkodtak Párizsban.[15] Az egyazon időben készült rajzok rokonsága szembeötlő, bár Nemes Lampérth és Dobrovics viszonyáról ellentmondó adatok is szólnak.[16]

Dobrovics a magyar művészettörténet szemszögéből az aktivista mozgalom tagjaként játszotta a legfontosabb szerepet. Kassák körében kifejtett tevékenységére a szakirodalom sűrűn hivatkozik. Bekapcsolódása a mozgalomba minden valószínűség szerint ugyancsak a kecskeméti művésztelephez köthető.[17] Dobrovics már az aktivista művészeket tömörítő, s a mozgalmat elindító folyóirat, a Tett második számában megjelenik, mindjárt egy szimbolikus értékű művel: a Krisztus siratása című festmény kétoldalas képmelléklete miatt a lapszámot elkobozzák.[18] A siratás téma ez időben közkeletű a háborúba sodródott közép-európai országok művészetében. A magyar művészetben Ferenczy Károlytól Uitz Bélán át Derkovits Gyuláig sokan feldolgozzák, többnyire nem csupán érzelmi, hanem aktuálpolitikai töltettel. Nem lehet véletlen, hogy épp Dobrovics műve kavar botrányt, s készteti beavatkozásra a hatóságokat. A felülnézetre szerkesztett, hangsúlyos átlókkal tagolt, jellegzetesen expresszionista kompozíció valóban több mint szokatlan beállítású. A kiterített, ruhátlan alakot körbevevő figurák szinte szétszakítani látszanak a vérző tetemet.[19] A betiltás formális oka vallásgyalázás, de az igazi indok a mű kétségtelen háborúellenes mondandója lehetett. A Dobrovics mű kíméletlen radikalizmusa méltán keltette fel Kassák figyelmét. A Tett és utóda, a Ma 1915 és 1919 között több ízben közölt méltatást Dob-

[15] A kérdést Mezei Ottó vetette fel, amint erről az ügyben Cserta Bélával folytatott 1975. évi levelezése is tanúskodik. MTA—MKCS—C—I—123/93/19—22.

[16] Lengyel Dezső Nemes Lampérth Józseffel kapcsolatos emlékeiről szóló levele ellene mond a két festő barátságára vonatkozó feltételezésnek. MTA—MKCS—C—I—77/1926.2.

[17] Szabó Júlia: A magyar aktivizmus művészete, 1915—1927. Budapest, 1981. 37. o.

[18] Kassák Lajos: Az izmusok története. Budapest, 1972. 177. o.

[19] A reprodukciót közli Szabó Júlia: A magyar aktivizmus, 12. kép.

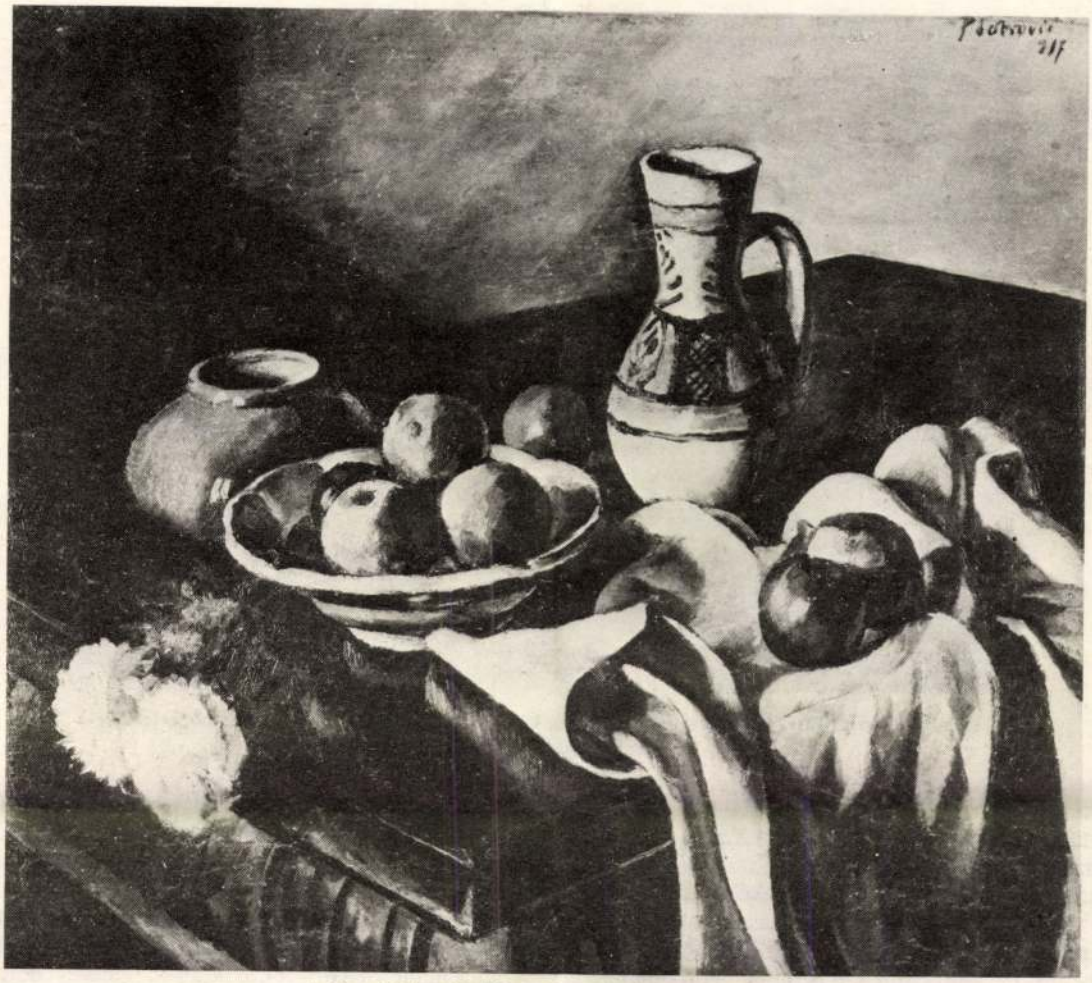

5. ábra. Dobrovics Péter: Csendélet (Almák), 1917.
v., o., 60,5x69 cm. J. j. f.: P. Dobrovic 917. Belgrád, Nemzeti Múzeum.

rovicsról. Dobrovics és az aktivisták szorosabb együttműködése azonban viszonylag rövid ideig tartott. A kapcsolat megszakadásában talán szerepet játszott az a könyörtelen kritika, melyet Kassák a Hetek néven kiállító fiatal művészcsoport 1917 júniusi tárlatát értékelve fogalmazott meg Dobrovicsról. Kassák mély csalódottságának adott hangot amiatt, hogy a kubistáktól kiinduló művész fejlődése nem az ő normatív esztétikája és intranzigens avantgardizmusa irányába haladt. „Delacroix-t agyonverő romantikus gesztusok és füttyszós létratámogatás témákért Tizian és Tintoretto felé. Ezeknek a régi olasz tájképek elé fektetett nobilis mezítelenségeknek semmi közük a pár év előtti problémákkal revelációkért verekedő Dobrovicshoz."[20] Az indulatos leírás valóban Dobrovics világának változásáról tanúskodik, mégpedig olyan változásról, mely az eddig impresszionizmussal, cézanneizmussal, kubizmussal és expresszionizmussal jellemzett pálya belső logikájától látszólag idegen elemet mutat fel: a későreneszánsz, manierista tradíciót. Ez a jelenség azonban nem magyarázható egyszerűen a konstruktív késztetések leépülésével, konzervatív színezetű meghátrálással. A Kassáktól itt kárhoztatott monumentális aktos kompozíció önállóbb és igényesebb válfaja a tizes évek elején működő Nyolcak legnagyszabásúbb eszménye, törekvéseik reprezentálója volt. A nagy kompozíció iránti vágy az impresszionisztikus tájképfestészet és a zsáner meghaladásának igényéből táplálkozott. Az architektónikus, monumentális hatású, szigorú kompozíciójú, aktos csoportkép paradigmatikus példáit Pór Bertalan alkotta meg, de a műfaj feltűnt az aktivisták köréhez tartozó kecskemétieknél, *Kmettynél* és *Perlrott* Csabánál, igen jelentőssé vált *Uitz* Bélánál, s árkádiai atmoszférával telítődött a huszas évek elején *Derkovitsnál*. E vonulatba szervesen illeszkedik Dobrovics 1918-ban készült Kompozíció című szénrajza a Janus Pannonius Múzeum gyűjteményében. (8. kép). Minden bizonnyal a Nyolcak örökségének tudatos vállalása is motiválta

[20] Kassák Lajos: Nemzeti Szalon: fiatalok csoportkiállítása. MA (Budapest), 1917. július 15. 146—147. o.

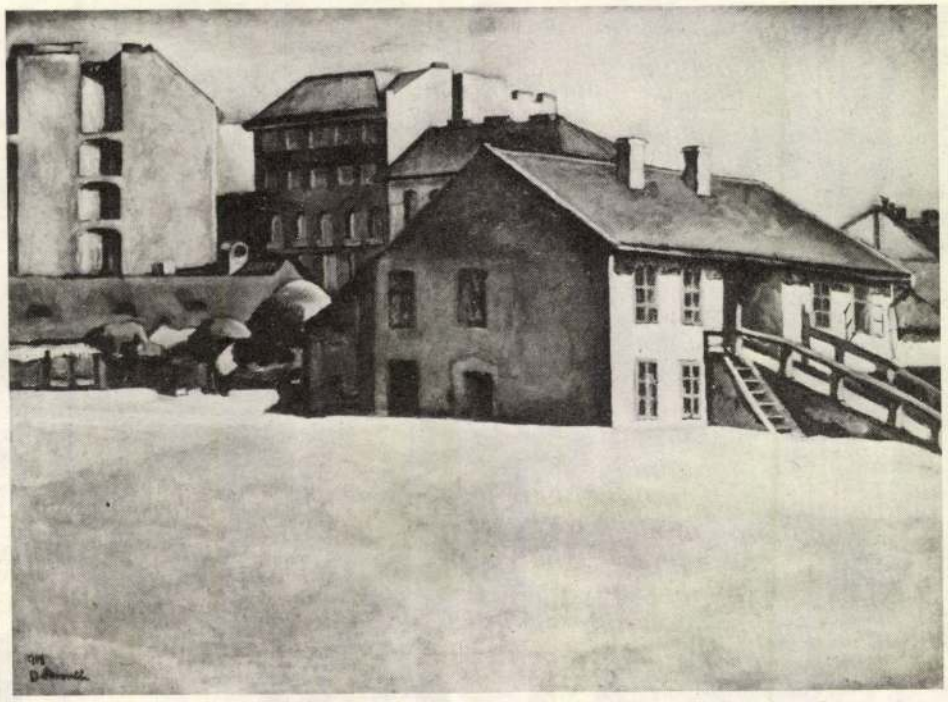

6. ábra. Dobrovics Péter: Külvárosi házak (Pécs), 1914. v., o., 73x98 cm. J. b. l.: 914 Dobrovic. Zágráb, Modern Galéria.

ezt az érdeklődést Dobrovics esetében, a manierista példaképek felé fordulás mellett. (A *Kassák* megbírálta kiállítás résztvevői, a „Hetek"[21] *Csorba* Géza visszaemlékezése szerint a Nyolcak örökébe kívántak lépni.)[22] Kétségtelen, hogy az 1918-as Kompozíció, s a Szépművészeti Múzeum által 1917-ben megvásárolt Bohémek (9. kép) című kép is mutat némi manierista reminiszcenciát, mindenesetre jóval kevesebbet, mint a Kassáktól említettek. Az utóbbiak, a több változatban is megfestett, velencei előképekre utaló Vénuszkompozíciók meleg koloritját, erotikus fűtöttségét egyébként a Nyugat kritikusa, *Bálint* Aladár elismeréssel méltatta.[23] Az 1917-ben keletkezett nagy bacchanália csoportkép viszont teljes mértékben igazolni látszik Kassák fenntartásait. (10. kép)[24] Dobrovics természetesen nem valamiő hirtelen pálfordulás révén jut el „új" ideáljaihoz. Pihenő Vénuszaival már 1915-ben bemutatkozik, tehát abban az évben, amikor a Tettben megjelenik expresszionista siratás-kompozíciója. Művészeti elveit, művészettörténeti elődeit és példaképeit már 1914-ben egyértelművé teszi a Kecskeméten megjelenő „Az Alföld" című folyóiratban, ahol kiállításkritikákkal jelentkezik. Zaklatott, expresszív hangvételű cikkéből világossá válik: a modern művészet nagy fordulatát végrehajtó, az avantgarde „izmusokat" megelőlegező posztimpresszionista mesterek, valamint a romantika és a manierizmus eszményei egyidejűleg megférnek esztétikai világképében. „Eltűnnek a lágy lírikusok (Monet), a klasszikusok gyenge utánzói (Klinger), akiknek megmerevedett gerince kettétört, s csak azok maradtak meg, akik homlokukon Kain-jelvénnyel szent őrületben égtek el, hogy az új nagy stílust megcsinálják. Manet, Gauguin, Van Gogh, Rodin, Mestrovic ennek a kornak hősei..." írja, majd így folytatja: „Megvetett egyének, lenézett korok megállapításai ma újra értékeltetnek. Cézanneban, Tintoretto és Graeco emanációjában, a romantico miszticizmus, mely egyrészt Tintorettót, másrészt Graecót jellemzi, egyesült eme gall szellemben, aki mindnyájunkra rányomta bélyegét, kik valamit csinálni szándékoztunk."[25] Ez a *Kassák* által önellentmondásnak minősített észak-itáliai vonzódás, amely csakugyan előre jelzi Dobrovics eltávolodását a kassáki felfogású radikális avantgarde eszményektől és a geometrizáló stílustól, nem akadályozta meg a festőt abban, hogy a legkülönbözőbb módokon és helyszíne-

[21] Diener Dénes Rudolf, Dobrovics Péter, Csorba Géza, Kmetty János, Nemes Lampérth József, Schönberger Armand, Uitz Béla.

[22] Csorba Géza kéziratos emlékezését idézi Mezei Ottó, Cserta Bélának írott levelében. MTA—MKCS—C—I.—123/93/9.

[23] Bálint Aladár: Hét fiatal művész kiállítása. Nyugat (Budapest), 1917. június 16. 1126. o.

[24] Ugyanakkor meg kell említenünk, hogy az 1916—17-es években a Kassákot érthetően irritáló aktos kompozíciók mellett folytatódott a lapidáris megfogalmazású csendéletek sora, s az aktivisták legjobb portréfestészeti erényeit mutató arcképek (Színészportré, 1917. v., o., 83x70 cm, J. j. f.: P. Dobrovic 917. Zágráb, Modern Galéria) is ekkor kerülnek ki Dobrovics keze alól. (11. kép).

[25] Dobrovics Péter: Elmélkedés. Az Alföld (Kecskemét), 1914 február.

7. ábra. Dobrovics Péter: Munkás (Önarckép), 1913.
v., o., 100x80 cm. J. b. k.: P. Dobrovic 913. Zágráb, Modern Galéria.

8. ábra. Dobrovics Péter: Kompozíció, 1918.
p., szén, 525x420 mm. J. j. f.: P. Dobrovic, 918. JPM.

9. ábra. Dobrovics Péter: Bohémek, 1917.
v., o., 65x73 cm. J. b. l.: P. Dobrovic, 917. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

10. ábra. Dobrovics Péter: Bacchanália, 1917.
v., o., 130x150 cm. J. b. l.: P. Dobrovic. Zágráb, Modern Galéria.

ken kapcsolódjék a magyar művészeti progresszió áramába, egyes esetekben vezető, erjesztő, inspiráló szerepet is felvállalva. Talán némi szimbolikus jelentőség is tulajdonítható a ténynek, hogy 1917—18-ban Dobrovics a *Kernstok* Károly, a Nyolcak egykori vezére irányította művészeti szabadiskolában működik Budapesten, ahol ez időben kezdi tanulmányait az ő végleges távozása után jelentőssé váló *Derkovits* Gyula.[26]

1918 az az év, amikor Dobrovics politikai ambíciója, társadalmi radikalizmusa —, ha tetszik, anarchisztikus színezetű aktivizmusa — valóban történelmi szituációban, látványosan nyilatkozik meg. Részt vesz Pécsett az 1918 pünkösd másnapján kitört katonai lázadás kirobbantásában, ahol a közös 6-os gyalogezred katonái tűzharcot folytatnak a kormányhű erőkkel. A felkelés leverése után letartóztatják, s csak az 1918-as őszirózsás forradalom szabadítja ki budapesti fogságából. Ettől fogva mintegy három éven át tevékenységében a politikai aktivitás veszi át a fő szerepet.[27]

Kevés fennmaradt művét ismerjük ebből a periódusból (12. kép), ezért fontosnak tűnik az írott híradás egy olyan — feltehetően elveszett vagy lappangó — festményről, mely a politikai meggyőződés direkt, agitatív képi megfogalmazásáról tanúskodik. Fekete Tivadar írja: „Van egy festménye, ez a címe, hogy: Forradalom. Egy K. U. K. katona a lázadó, meztelenkarú és égő szemű tömegre emeli fegyverét. Pillanatfölvétel. A fegyverek eldördülnek: egy-két figura véresen bukik hátra. A kép liheg. Túl van fűtve kompozícióban és mozgásban és temperamentumban. Leg-

[26] MTA—MKCS—C—I. 13/93/5.

[27] Bővebben: Angyal, Petar Dobrovic..., 13—31. o.

11. ábra. Dobrovics Péter: Színészportré, 1917. v., o., 83x70 cm. J. j. f.: P. Dobrovic, 917. Zágráb, Modern Galéria.

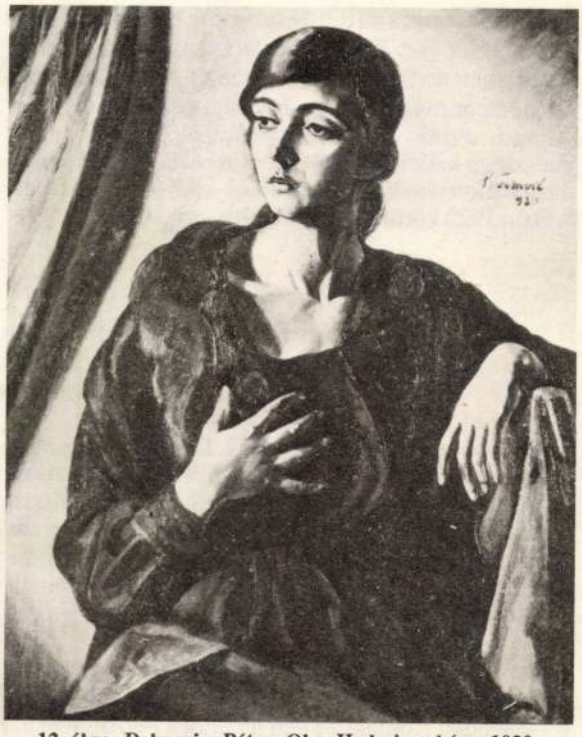

12. ábra. Dobrovics Péter: Olga Hadzsi arcképe, 1920. v., o., 89,5x76 cm. J. j. k.: P. Dobrovic, 920. Zágráb, Modern Művészeti Múzeum.

főképpen tiszta erő, ahogy birkózik a témával is és az anyaggal is és ahogy birkóznak —, át a művészet tiszta vetületén és a levegő fülledt távolságán: — a militarizmus és a nép."[28]

Vitathatalan művészi sikerei, francia orientációja, aktivista előélete olyan tekintélyt biztosítanak Dobrovics számára szülővárosában, Pécsett, hogy ő lesz a progresszív szemléletű, avantgarde igazodású fiatalokat tömörítő Pécsi Művészkör elnöke. E ténynek különös súlyt ad az, hogy a Dobrovics irányítása alatt működő körből az ő inspirációival indul útnak a pécsi bauhauslerek egy része. A weimari, majd dessaui Bauhaus magyar résztvevői — hallgatói és prominens személyiségei — közül nem kevesebb, mint hat művész származott Pécsről, illetve Baranyából. A három jelentős építész: *Breuer* Marcell, *Forbáth* Alfréd és *Molnár* Farkas, valamint *Johann* Hugó, *Stefán* Henrik és *Weininger* Andor. „A Pécsi Művészkör 1921-es kiállításán Stefán Henrik, Johann Hugó, L. Cacinovic, Gábor Jenő, Molnár Farkas, Weininger Andor és Gebauer Ernő képei kerültek a közönség elé."[29] Nem szerepelt viszont a Művészkör elnöke, Petar Dobrovics. A művészkörről, s benne Dobrovics és a fiatalok kapcsolatáról érzékletes képet fest *Lőrinc* Péter visszaemlékezéseiben: „Dobrovics hatása alatt állott az egész ifjú gárda, mondhatnám, Pécs egész képzőművészete... a többi festő Dobrovics tanítványa volt és a művészkör tavaszi tárlatán, 1921-ben, az expresszionizmus-kubizmus játszott domináns szerepet. Expresszionista volt többek között a hatalmas darab Stephán, az volt Heinrich is, és expresszionista volt a kis, gyermekarcú... Molnár Farkas is."[30] Dobrovics mértékadó, orientáló, tanítómesteri szerepéről tanúskodik Johann Hugó emlékezése is, aki *Németh* Antal 1924-ben kibocsátott, művészekhez intézett körkérdésére adott válaszának önéletrajzi részében így ír: „Piktori hajlamaim... Leküzdhetetlen akarásommá lettek cca 24 éves koromra, amikor Dobrovics Péter festő mély piktori intelligenciájával irányt adott fejlődésemnek."[31] Dobrovics tette, e fiatalok támogatása és szárnyra bocsátása éppúgy művészettörténet-formáló cselekedet, mint 1915-ös Krisztus-siratása képének megalkotása. A festő azonban nem akart lemondani az európai történelem formálásának jogáról sem. 1921-ben elérkezett politikai pályafutásának csúcsára. Augusztus 14-én d'annunziói gesztussal megalapította és kikiáltotta a baranya—bajai szerb—magyar köztársaságot, melynek elnöke lett. A köztársaság néhány napos fennállás

[28] Fekete Tivadar: Novisadi arcképek prózában, III. Petar Dobrovics. Az Ucca (Novi Sad), 1922. I. 15. 6. o.

[29] Tüskés Tibor: A Krónika (1920—21) repertóriuma. Pécs, 1978. 19. o.

[30] Lőrincz Péter: Válságok és erjedések. Novi Sad, 1962. 350-352. o.

[31] MTA Művészettörténeti Kutatócsoport adattára. MDK—C—I—10/553.

után megbukott, s a Horthy-csapatok bevonulása után a küldöttség élén Belgrádban tárgyaló Dobrovics már nem térhetett vissza Magyarországra.[32] Ezzel lezárult festői életművének magyarországi periódusa is. Miodrag B. Protic Dobrovics életművének kronológiai beosztását kialakítva az 1912-ben kezdődő első periódus záró korszakhatáráúl 1926-ot jelöli meg.[33] Az életműben 1922 körül az otthoni környezetből való végleges kiszakadás, a politikai bukás hatására kialakuló válság is arra utal, hogy 1919—21 táján nemcsak a magyar művészettörténetben, hanem Dobrovics oeuvrejében is kimutatható egy periódushatár. Ahogy az emigrációba kényszerült magyar avantgarde oly sok képviselője, úgy Dobrovics Péter számára is megszakadt, illetve véget ért a termékeny kapcsolat a magyar művészettel.

Péter Dobrovics in der ungarischen bildenden Kunst

György VÁRKONYI

Der vor hundert Jahren, am 14. Januar 1890 in Pécs geborene Péter Dobrovics war bei fast allen Aktivitäten der progressiven ungarischen bildenden Kunst des Jahrhundertbeginns anwesend. 1909 kam er zur Budapester Hochschule für Bildende Kunst, wo die Plein-air-Malerei und der Impressionismus vermittelt durch seinen Meister, Károly Ferenczy, eine grosse Wirkung auf ihn ausübte. Als Student kam er nach Kecskemét, wo er Mitglied des progressiven Flügels der dortigen Künstlerkolonie wurde und einen entscheidenden Kontakt zu den leitenden Persönlichkeiten der ungarischen Avantgarde ausbaute. Vermutlich lernte er auch Kassák dort kennen, durch den er einen Anschluss zur Aktivistenbewegung fand. 1912 fuhr er zum ersten mal nach Paris, und bis zum Ausbruch des ersten Weltkrieges lebte er zum grossen Teil dort. Die von den in Paris gelebten Künstlerzeitgenossen vermittelte und die selbst erlebte französische Wirkung — ausser Matisse' Stil vor allem die magische Berührung von Césanne und dem Kubismus — erwiesen sich als ausschlaggebend für die erste Periode seines Schaffens. Später, nach 1915 übten die norditalienische Spätrenaissance und der Manierismus eine kräftige Wirkung auf Dobrovics aus, gleichzeitig mit dem späten einfluss der „Acht". 1918 offenbarten sich seine politischen Ambitionen — besser gesagt sein anarchistisch gefärbter Aktivismus — in einer historischen Situation. Er nahm an der Entfachung des Pécser Militäraufstandes teil. Nach der Niederschlagung des Aufstandes wurde er verhaftet, er wurde in der Herbstrosenrevolution freigelassen. In den darauffolgenden drei Jahren übernahm die Politik die führende Rolle in seiner Tätigkeit. 1920 wurde er zum Präsidenten des — die fortschrittlich gesinnte Avantgardejugend von Pécs organisierenden — Pécser Künstlerkreises. Aus diesem Kreis Starteten dann unter seinem Einfluss die Pécser Bauhausler (Farkas Molnár, Hugó Johann, Henrik Stefán u.a.). 1921 erreichte Dobrovics' politische Laufbahn einen Höhepunkt: am 14. August gründete und verkündete er die Baranya—Bajaer Serbisch—Ungarische Republik. Nach deren Sturz kam der gerade in Beograd verhandelnde Künstler—Präsident nicht mehr nach Ungarn zurück. Seine Laufbahn verlief abgesehen von einem momentanen Bruch nach der Übersiedlung bis zum Jahr 1927 in einer noch von der ungarischen aktivistischen Umgebung und den konstruktivistischen Werten bestimmten Richtung weiter.

[32] Bővebben: Angyal, Petar Dobrovic..., 31—37. o.

[33] Miodrag B. Protic: Petar Dobrovic, 1890—1942. Retrospektivna izlozba. Belgrád, 1974, 10—14. o.

A chilloni fogoly

Reflexiók Kosáry Domokos könyvére

Kosáry Domokos 1958-ban státusfogoly, a Fő utcai börtön lakója. Ekkor 45 éves. A most, majd negyven évvel később napvilágot látó tömlöcnapló akkori olvasmányairól, s persze a szerzőről, egy erős és csillogó személyiségről vall. Ez talán csak azért nem meglepő, mert ma is ilyennek ismerjük.

Az olvasónapló írásának célja az intellektus frissen tartása, de méginkább a börtönlakó személyes szuverenitásának körülsáncolása. Az először csak esetlegesen beáramló angol, német, francia és magyar szövegeket később egyre inkább jó minőségű szakmunkák váltják föl. Egy nyelvkönyvből megtanul oroszul is – hisz' „hasonló helyzetben Kossuth is nyelvtanuláshoz fogott, bár valamivel fiatalabb korban" – hogy e nyelven is követhesse a szakirodalmat. Az olvasónaplóban megemlített vagy részletesebben taglalt munkákról mérlegelve és okfejtő kritikával ír. Magáról, a börtönélet eseményeiről semmit. Csak ritkán bukkan fel személyes érintettség, de az is csupán az olvasottakhoz kapcsolódva: miként olvasta az orosz klasszikusokat gyerekként a kisvaszari vadászkastély nyári parkjában, „anyám egy régi fordítása" – jegyzi meg egy könyvről, máshol azt konstatálja, hogy dédapja nevével találkozik a diósgyőri vasgyár alapításával is foglalkozó írásban. A személyes sors legfeljebb így villan föl itt-ott.

Két év kitérő után 1958-ban kezdhettem el tanulni a pesti bölcsészkaron. Előzőleg, egy adott pillanatban nem sok választott el attól, hogy valahol akár Kosáry Domokos cellaszomszédja legyek. Nem mintha akkoriban azonos oldalon álltunk volna. Sőt! De hát, ha valaki angyalbőrben megtagadta a honvédeskü letételét, azt 1957-ben sem szívlelte a felsőbbség. A börtönévekre meglett volna még a paragrafus is. Végül is nem kerültem rács mögé, mert valakik valahol javamra döntettek. Nem tudhatom, hogy mi lett volna velem és belőlem a fegyencvilágban, ha mégis odakerülök, de azt igen, hogy ilyen naplót nem tudtam volna írni. Nemcsak a negyedszázadnyi korkülönbség miatt, hanem már csak a felkészületlenségem miatt sem.

Kosáry Domokostól eltérően most, de miatta, magamról írok. Amit és ahogyan elmond, arra késztet, hogy szembesítsem azt, amit ő a börtönben már tudott és végzett azzal, amivel az egyetemen találkozhattam. Véletlenül ugyanis az egyik szakom a történelem volt (pontosabban a másik is véletlen volt, lévén, hogy csak filozófiára jelentkeztem, de az egyetem kellő megbízhatóság híján maga jelölt ki két másik szakot nekem.) Nagyon örültem, hogy egyetemista lehettem. Ilyen – talán leginkább csak elragadtatottságnak nevezhető – hangulat csak még egyszer adódott életemben, amikor Amerikába utazhattam ösztöndíjasként (ekkortájt Kosáry Domokos már munkatársként Glatz Ferenc évfolyamtársunk beosztottja a Történettudományi Intézetben). Nos, a történelemszakon – bár kiváló tanárokat is megismerhettem – nemhogy Kosáry Domokoséval összevethető tárgyilagos szemlélettel, de ilyen szintű áttekintő tudással sem volt szerencsém találkozni. Ha voltak is hasonlítható felkészültséggel bíró oktatóink, a kor és a politikai körülmények okán alighanem leplezték ily irányú és természetű ismereteiket. Nem csak visszatekintve, hanem akkori érzéseink szerint is, amit hallottunk és tanultunk még a mi számunkra is fölöttébb provinciális volt. Érzést mondok, mert tudni azért nem tudtuk, hogy mi mindenből maradunk ki. Nekem ehhez, hogy tudhassam, a személyes iskolázottsági pakkom igencsak szegényes volt.

Hogy mit olvasott és mérlegelt idegen nyelveken Kosáry Domokos 1958-ban a zárkájában a történelemről, s hogy mit tanultunk mi akkor kizárólag a magyar nyelvű irodalomra korlátozva, részben még mindig oroszból magyarra áttett szovjet egyetemi jegyzetekből, nos, ezek között ordító a szintkülönbség. A legfeltűnőbb az, hogy tanáraink mily mértékben elfedni kényszerültek idegennyelvi ismereteiket, s mennyire nem érzékelhettük ennek nélkülözhetetlen szerszámvoltát a tanulásban. Már negyedéves voltam, amikor a filozófiatörténetet oktató Márkus György szemináriumi feladatomhoz orosz és német irodalmat adott meg. A feladatot teljesítettem, de nem feledhetem, hogy egyetemi éveim alatt ő volt az egyedüli, aki tőlem ilyet kért. A jól-rosszul elsajátított nyelvi ismereteket, semmire se használtuk. Ennek a következményei máig hatnak.

A nagy tehetségű Dobrovits Aladár – órákat adott le nekünk – nem egy alkalommal némileg illuminált állapotban jelent meg óráin. Egyszer az akkor szóban forgó téma kapcsán valamelyik olasz barátját említette, s magáról megfeledkezve hosszan olaszul prelegált, s csak a hallgatóság zajongására riadt föl kábulatából, s váltott vissza magyarra. Elsősorban minket – de az akkori egyetemi nívót is – jellemezte az a tisztelettel vegyes elképedés, ami az esemény hatására elfogott bennünket: hogy valakinek külhoni barátja van, s folyékonyan képes egy nyugati nyelven megszólalni. Ekkortájt Kosáry Domokos a Fő utcai magánzárkájában – ha egyoldalúan is, de a saját lelkiereje és felkészültsége alapján – folyamatos szellemi kapcsolatban van angol, francia és német kollégájával. A magyarokkal is. A tömlőcbeli szellemi kilátótornyából joggal állapítja meg a magyar történetírás régóta, s oly sokáig ható elszigeteltségét, azt, hogy történelmünk szemlélete és megírása többnyire a nemzetközi összefüggésekből kiszakított, s így hiányos.

Mi lett volna, ha ő tanít bennünket? Vagy ha magamtól van több eszem az okosabb tanulásra. Ilyesmi fogalmazódott meg bennem Kosáry Domokos sorai mostani olvastán. De ami talán mind ennél fontosabb, mit sem ér rég elszalasztott lehetőségeken merengeni, vagy éppeni lehetetlenségek miatt siránkozni. Mozgástér mindig van, bár néha csak befelé. Ő akkor ezt növelte hatalmassá.

„A külvilág egy félbemaradó mozdulatánál elszakadt, mint a rossz film" – jegyzi meg egy gondolatsor végén a raboskodó. S bár ismeri Németh László híressé lett mondását, soha nem hasonlítaná börtönbeli munkáját gályapadból általa kialakított laboratóriumhoz. Nem hajlandó gályarabságnak elfogadni börtönlétét. Igen makacs. Némi gyanakvással tekint irodalmi ízű mondataira is – ismervén a hazai közélet és tudomány hajlamát az irodalmiaskodásra. Nem romántos ember –, hogy Kazinczy jelzőjét használjuk. De belső szabadságának tudatában megingathatatlan. Ezt példázza akkori írása is – no, meg az a nagyszabású tudományos munkálkodás, amit az azóta eltelt negyven év alatt folytatott. Ettől egy kicsit mi is szabadabbak lehetünk, s ahogy álmélkodva olvassuk, akkor rótt sorait, még új dolgok megtanulására is képesnek érezhetjük magunkat. A legkevesebb, amit olvasóként tehetünk, hogy megköszönjük ezt a könyvet. *(A Magyar Írószövetség – Belvárosi Könyvkiadó.)*

Gombár Csaba

és postaköltség) egy elemes kézi mixergépet. Amire ugyan nem volt szüksége, meg silány is volt a portéka, de azt gondolta, még ha nyomban ki is dobja, akkor is jó befektetésnek ígérkezett, egy kairói üdülés.

S ha már ilyen szerencse érte, hogy férjestül ingyen eljuthat oda, ahová évtizedeken át hiába sóvárgott, akkor – gondolta – valahogy összeszedik a gyerek költségeit is, s hárman utaznak el Egyiptomba.

A programot szervező Queen Toursnál készségesen fogadták: csomagküldős vagy saját vendéget utaztatnak.

A maguk részéről teljesítik, amire vállalkoztak.

Ihász Jánosnéban megvilágosodott: mégsem volt elég óvatos, lépre ment, baleknak nézték. Fortyogó indulattal nyitott be a Royal Ambassador budapesti, Veres Pálné utcai ügyfélszolgálatára.

Nem volt egyedül a mérgével. Tucatnyi dühös ember követelte a beígért jussát: ötmillió forintot, az 1997. évi Nagy Nyereményjáték első díjának értékét.

türelemmel [illegible] általános iskolában megtanítják, hogy az egy nem azonos az elsővel. Az egyből akkor válik első, ha a szám mellé pontot tesznek. Na már most: a tisztelt ügyfél felületesen olvasta végig a tájékoztatót. Abban arról van szó, hogy az a vásárló, aki megnyeri az 1. díjat, az ötmillió forintot kap. De minden vásárló kap 1 díjat – lehet, hogy csak egy húsz forintos értékűt –, mert megvásárolta valamelyik kiváló terméküket.

Van, aki megszégyenülten el-

A Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Rt. közleménye

A Budapest Bank Rt. Igazgatósága tájékoztatja Tisztelt Részvényeseit, hogy a Társaság 1997. április 30-án megtartott évi rendes közgyűlése az osztalék fizetéséről az alábbiak szerint döntött:

A Társaság az 1996. üzleti év eredménye alapján a névre szóló, le- és felülbélyegzéssel ellátott törzsrészvényei után 12%, a névre szóló le- és felülbélyegzéssel ellátott kamatozó részvényei után 12%, a névre szóló le- és felülbélyegzéssel ellátott osztalékelsőbbségi részvényei után 12% osztalékot fizet. Az osztalékfizetés alapja a részvény névértéke.

Az Igazgatóság tájékoztatja a névre szóló, le- és felülbélyegzéssel ellátott kamatozó részvények tulajdonosait, hogy az 1996. üzleti évre szóló kamatok fizetését is megkezdi. A kamat mértéke a részvény névértékének 19,25 százaléka.

A kifizetés rendje

1. Az osztalék iránti igényt és a kamatok felvételére vonatkozó igényt 1997. május 20. napjától 1997. július 31-ig a pénztári fogadóórák alatt a Budapest Bank Fiókjaiban lehet érvényesíteni. 1997. augusztus 1-jétől az osztalékot, illetve a kamatot a BB Rt. Lipótvárosi Fiókjában (Budapest V. ker., Kálmán Imre utca 2. szám) lehet felvenni a pénztári fogadóórák alatt.
2. A Társaság azokat a részvényeseket ismeri el tulajdonosaként, akik az Igazgatóság által vezetett részvénykönyvbe tulajdonjogukat bejelentették. E tulajdonosok jogosultak az osztalék (a kamat) felvételére, osztalék (kamat) szelvényt is tartalmazó részvényeiknek a Társaság képviselőihez való bemutatásával.
3. Azok a részvényesek, akik e közlemény megjelenéséig még nem jegyeztették be magukat a részvénykönyvbe, és az osztalékot (kamatot) fel kívánják venni, részvénykönyvi bejegyzést kérhetnek az osztalékfizetésre való igényük bejelentésével egy időben a részvények birtokában a fiókhálózatnál rendszeresített bejegyzési kérelemmel.
   Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Társaság érvényes részvényei névre szólóak, le- és felülbélyegzéssel ellátottak. A Társaság a korábban kibocsátott bemutatóra szóló részvényeit érvénytelenné nyilvánította, és a le- és felülbélyegzéssel el nem látott részvényeit bevonja, érvénytelenné nyilvánítja, így azokkal részvényesi, vagyoni jogok nem gyakorolhatóak.
4. Osztaléki igényt, illetőleg a kamatfizetésre vonatkozó igényt a részvényes, képviselője vagy meghatalmazottja érvényesíthet. A meghatalmazottaknak két tanúval ellátott meghatalmazást szükséges átadniuk személyazonosságuk igazolásával egyidejűleg.
5. Természetes személy részvényesnek 10% forrásadóval csökkentve fizeti ki a Társaság az osztalékot az osztalékszelvénynek a részvényről való leválasztása után.
6. Pénzforgalmi számlával rendelkező részvényes (jogi személyek, jogi személyiség nélküli társaságok, egyéni vállalkozók, vállalkozások) részére a Társaság az osztalékfizetést banki átutalással teljesíti, amennyiben a részvényes erre megfelelő megbízást ad. (Cégszerűen aláírt rendelkező levél.)
7. Külföldi részvényes részére az osztalék akkor fizethető ki az osztalékszelvény leválasztása után, ha a külföldi igazolja, hogy részvénye ellenértékét konvertibilis devizában fizette meg. A részvényes megfelelő megbízása szerint a Bank a megbízásban megjelölt devizaszámlára vagy konvertibilis számlára teljesít átutalást.

Budapest Bank Rt.

BUDAPEST BANK RT.

78036 LJ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 OKT 29
TÜKÖR
Budapest

Dobrovits Dorottyá, művészettörténész

1021

IGOSEV AJÁNDÉKA

Új alkotással gazdagodik a Szépművészeti Múzeumban a XX. századi modern művészek tárlata. Vlagyimir Alekszandrovics Igosev festőművész, aki egy hónapja tartózkodik hazánkban és műveiből Csepelen rendezett kiállítást, a múzeumnak ajándékozta 1971-ben készült Kubacsi Ibrahim című olajfestményét. A portréval november végén mint A hónap műtárgyával ismerkedhetnek a múzeum látogatói. Képünkön a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában Igosev átadja festményét Dobrovits Dorottya és Eisler János művészettörténészeknek.

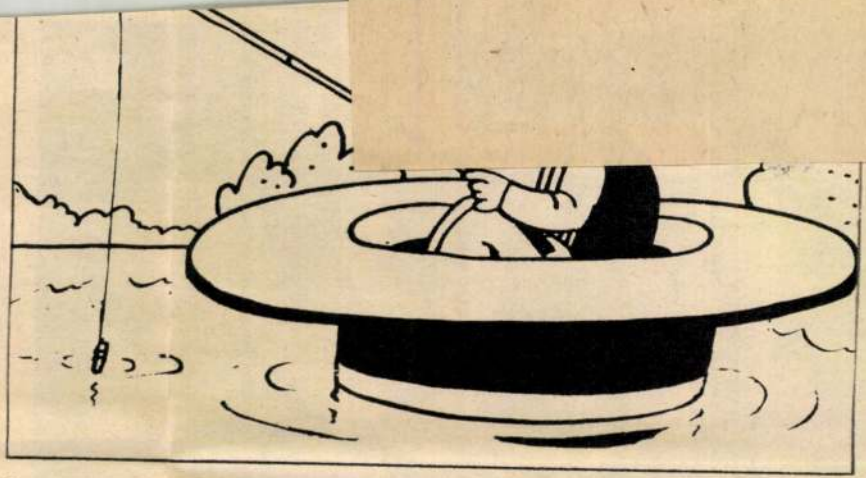

hanem tizenegy hét alatt teljesítettem ezt a normát... Az idei nyáron, hozzávetőleges számítás szerint, mintegy háromszáz órát ültem a csónakban, ám ez idő javát nem annyira horgászással, inkább naplopással töltöttem el. Ami az évad 12 hetére átszámítva annyit jelent, hogy hetenkint másfél pontyot fogtam. A helyzet mégsem vigasztalan.

Tizenkilenc ponttyal nem lehet dicsekedni, de szégyenkezni sem kell. Igaz, voltak, akik több szerencsével jártak. Nyilván e téren is érvényes

Holt-tengerben horgásztam volna. Három napon át ültem kint a nádas előtt, mogorva Kháron, az alvilág munka nélküli révésze. S e három nap alatt nem hogy ponty, egyetlen kóbor keszeg sem érintette meg a csalit.

Volt elég időm elmélázni a múlton, felidézni a megfogott és elszalasztott pontyok történetét, az öröm és a bánat perceit, meg azt a sok bosszúságot is, amit a horgászoknak a csónakkikötőben garázdálkodó ismeretlen tettesek okoztak. Az ülés-

A **Szépművészeti Múzeum** és a **gyászoló család**
mélységes megrendüléssel tudatja, hogy

dr. CSÁSZÁR LÁSZLÓNÉ

dr. DOBROVITS DOROTTYA

művészettörténész,
a Szépművészeti Múzeum tudományos főmunkatársa

1988. június 27-én, életének 47. évében,
tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Hamvasztás utáni búcsúztatása 1988. július 25-én 10 órakor
lesz a **Farkasréti temető** ravatalozójában.

Táviratcím:
dr. Császár László, 1136 Budapest, Rajk László u. 10. III. 1.

KEGYELET

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Dobrovics Ferenc festő-
MUNKÁSŐR művész

1975 AUG

1021

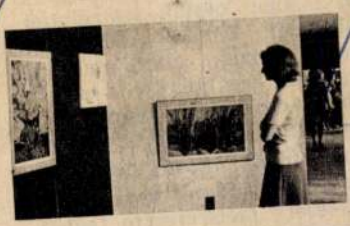

Jelentős kultúrpolitikai esemény színhelye volt a nagymarosi József Attila Művelődési Ház kiállítóterme. **Kemény Éva** és **Sós László** grafikus művészházaspár és **Dobrovics Ferenc** festőművész közös tárlatának megnyitására gyülekeztek a nagyközség művészetszerető lakosai és a megye más tájairól idesereglett vendégek.

A tárlatot **Barinkai Oszkárné,** az MSZMP Pest megyei Bizottságának titkára nyitotta meg. Beszédében kiemelte, hogy a kiállítás a politika és a művészet valóságos egységét jelzi; hiszen az itteni alkotások a társadalmi valóság talaján születtek. Bizonyítva: nincs környezetünknek olyan pontja, ahová ne hatolna be a képzőművész tervezőmunka, és nincs olyan téma, melynek kapcsán ne lehetne politizálni, agitálni, ne lehetne csiszolni a látáskultúrát, az esztétikai fogékonyságot és a szépség igényét.

A kiállító művészek alkotói munkássága szenvedélyesen ragadja meg a **ma** történetének bonyolult problémáit. Műveikben állást foglalnak a szocializmus mellett; megmutatják, feltárják a fejlődő szocialista emberi kapcsolatokat, marxista világnézetet fejeznek ki, s összhangban állnak politikánkkal, általánosabb céljainkkal, feladatainkkal. A látogatók nagy figyelemmel vették szemügyre a plakátokat, a könyvborítókat, emblémákat, meghívókat, prospektusokat, tipográfiai munkákat, az alkalmazott grafika remek alkotásait és Dobrovics szubjektív hangulatú festményeit.

ból is nagy a jelentősége.

Az ötödik ötéves tervben a gyár a festőberendezések termelését kétszeresére emeli. Molnár elvtárs öt éve munkásőr. Minden fontos kiképzésen, gyakorlaton, lövészeten részt vett, annak ellenére, hogy nyolc esztendő alatt 217-szer járt külföldön. Az utazás nemegyszer ütközik a szolgálattal. Ilyenkor társai kisegítik, ő pedig hazatérése után viszonozza a segítséget, átveszi annak szolgálatát, aki helyettesítette.

Nemrég egy hamburgi kongresszusra készült — ott is a gépi festés technikájáról folyt az eszmecsere — előző este a munkásőrbázisra szólította a kötelesség. Társai az épület környékét rendezték. Nekivetkőzött ő is. Fejére papírcsákót nyomott és az elektrosztatikus porfestékfelhordás egyik feltalálója ősi módon, ecsettel mázolta be a munkásőrbázis kerítésének egy darabját.

Máté György

és újító

S ez még nem minden. Kiss Antal a Munkásőrségben végzett pártmunkáján kívül a pártalapszervezet vezetőségének és a gyár párt-végrehajtó bizottságának is tagja, ifjúsági felelős.

— Milyen tervei vannak?

— Immár három hónapja túlórázunk, a különböző vonalakat készítjük fel a szezonra. Ahogy átadjuk ezt a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1975 MÁJ 31

Kisalföld

Dobrovits Ferenc

1021

Dobrovits Ferenc:
ANYA GYERMEKÉVEL

R. L. M. 17. Becézett női név (ford.) 19. Korpa közepe. 21. Bota ikerparja. 23. Takács Pál. 24. Félig lila.

A megfejtés megkönnyítéséül közöljük, hogy hosszú és rövid magánhangzók között nem teszünk különbséget. A vízszintes 1. első vakbetűje: A, a vízszintes 26. második vakbetűje: K, a függőleges 6. első vakbetűje: Ö, a függőleges 9. második vakbetűje: I.

Kik nyertek?

A múlt szombati számunkban megjelent gyermekrejtvény helyes megfejtése:

— A táncok — Díszíték — Zenekar — Üdítő ital.

Az ügyes megfejtők közül könyvjutalmat nyertek: *Kakuk István* 7. oszt. tan. 9090 Pannonhalma, Attila utca 10. *Maries Ildikó* 2. oszt. tan. 9200 Mosonmagyaróvár, Lenin út 120/B/2.

A könyveket postán küldjük el.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 310-726

Dobrovits Ferenc festőművész

VAS NÉPE

1983 FEB 6

1021

Dobrovits Ferenc kiállítása a szombathelyi Derkovits teremben

Tizenkilencedik alkalommal mutatkozott be önálló tárlaton ezúttal Szombathelyen, a Derkovits Teremben Dobrovits Ferenc festőművész, aki többek között a szombathelyi születésű Ridovics Lászlót is mestenének, tanítójának vallhatja. Tőle tanulta azt a természetelvűséget, amely a kiállított több mint negyven képen látható.

A napraforgók és krizantémok sárga diadala, az őszi csendélet ragyogása, a levelek levegős, ózondús lehellete, a fikusz alatt megbúvó ibolya kék szelídsége, a kis csendélet melegsége olyan művészről vall, aki bár kőrengetegben, a fővárosban született és él, de innét szinte kiszakadva tér vissza a természethez. Aztán téli sétára is hív bennünket — a szunnyadó természetbe. A téli pusztába, a jeges patak mellett őrtálló fákhoz, a tanya csendjébe. Valamennyi képen ott az újjászületés ígérete, az élet diadala is. Képein érezzük a pirkadatot, estét és a hajnal fényeit, a föld mélyének titkait és a mindenség messziségét. Nincs ember ezeken a képeken, s mégis: mindenütt ott van „az ember". Az alkotó és a szemlélő. Egyik méltatója ezt írta: ...a színek pompájában, a megmegtörő lendülettel ölelkező formák kavalkádjában a humánumról bensőséggel valló líra képviselője. De az érzést, a csodálkozó mesélőkedvet igen fegyelmezett, a racionális törvényt kereső, illetve kifejező kompozíció fogja össze, s ettől drámain izgalmassá válnak a festmények."

Havas táj holddal.

Föld és ég: fehérben, kékben, zöldben.

Tájkép.

Dobrovits Ferenc kiállítása csütörtökön nyílt a Derkovits Gyula Teremben, s február 17-ig tekinthető meg. A megnyitón a Dózsa György Általános Iskola úttörői dallal, verssel és virággal köszöntötték a művészt, aki színes emléklappal is megajándékozta a megnyitó közönségét.

Szakály Éva

ja fel...

agyar bajnokság, szintet karok csinálni. 36 éves agyok, s be akarom bizoyítani, hogy **nem a kor, nem a kilók számítanak, em félek a fiataloktól.** óth Gézával mindent egbeszélünk, igényt tark tanácsaira, jól érzem agam. Még csak eszeme sem jut a visszavonus.

óth Géza: Rehus eredményei megdöbbentenek szakembet, borzasztóan jó állapotban imád edzeni. Nem lepődmeg azon sem, ha 375 kilót álna, hiszen már most ké-167 és feles szakításra és kilós lökésre. Szerintem te-36 évesen túlszárnyalja edlegjobb eredményét.)

— Gyurka, mit lehetett olna másként csinálni? gyáltalán Rehus elégett-e önmagával?

— Néhány évet komolyanul vettem, meg aztán elementem a szakmai vitákba, holott **nekem csak az emeléssel szabadott volna törődnöm.** Szerintem valamivel többre lettem volna képes, bár nagyjából talán megfeleltem a várakozásnak. 12 évig voltam válogatott, **nekem ez olyan volt mintha mesében éltem volna.** Szeretném ha legalább még egy hetet együtt tölthetnék a válogatottakkal. Két kislányom van, kilenc és hat évesek, most velük vagyok sokat. No és a feleségemmel, aki nagyon sokat segített, mindig biztatott, vígasztalt.

(Rehus Uzor Györgyné: A sok távollétnek volt előnye, nem volt időnk veszekedni. Komolyra fordítva a szót, hétvégén mindig itthon volt, s az a két nap kárpótolt mindent. Tudtam, hogy élete a súlyemelés, kötelességem volt segíteni, megkönnyíteni nehéz perceit. Kőszegen él a családom, így nem voltam egyedül Gyurka távollétei idején sem. Másfél éve itthon van, most nagy a boldogság, a gyerekek imádják, érdemes lenne meghallgatnia este, amikor mesél nekik. Egy hétre elment tavaly az NSZK-ba, borzasztó volt. Ha netán mégis jó eredményei lennének és újra beválogatnák, újra megpróbálnánk. Neki ugyanis most is óriási öröm az emelés, a válogatottságról meg most is csak meghatottsággal beszél.)

(Tóth Géza: A nagy bajnokokra jellemző megszállottság és mindent elsöprő akarás megvolt Gyurkában. A fizikai adottságai viszont nem, főleg a lábai voltak gyengék, enélkül pedig a csúcsok ostromlása nehéz. Én elégedett vagyok eredményeivel, s biztos vagyok újabb virágzásában.)

Rehus Uzor György tehát 36 évesen is nagy terveket sző. A tervek szó szerint nagyok, hiszen a vastömegek csak az igazán kemény legényeket tűrik meg világukban.

A plakátember pedig annak számít.

Bodor Ferenc

Remek dobópárbajban

Körmendi Dózsa—MTE-Vasas Izzó 91:82 (50:48). — Körmend, 1100 néző, vezette: dr. Náday, Szamos. — NB I-es férfi bajnoki kosárlabda-mérkőzés.

Körmend: Szendrei (4), Trummer (24), Szlávik (27), Bebes (10), Németh (24), *csere:* Fodor (2). *Edző:* Patonay Imre.

Vasas Izzó: Horváth (6), Varga (7), Zsoldos (11), Hoffmann (8), Láng (31), *csere:* Boros (4), Kucsera (15). *Edző:* Szakkai Tamás.

Óriási iramban kezdtek a csapatok, fej-fej mellett alakult az eredmény, a 11. percben 30:30 volt. Szünet után 56:54-nél akadt némi vita, Németh ellen támadó hibát ítéltek, Szlávik és Szendrei duplája azonban lehűtötte a kedélyeket.

Látványos mérkőzésen jobb dobóteljesítménnyel nyert a hazai együttes. A kezdő csapat valamennyi tagja dicséretet érdemel. Az Izzó legjobbjai Láng és Kucsera voltak.

Kikapott a Haladás

Olimpia Ljubljana—Haladás 1:0 (1:0). — Ljubljana, 800 néző. Vezette: Ropret.

Haladás: Hegedűs — Horváth, Király, Vörös, Preszeller — Szarka, Fitos, Dobány — Hegyi (Kulcsár), Szabó (Görög), Hauzer.

Szinte az egész mérkőzést végigtámadta a Haladás, négy kapufát rúgott, négy biztos gólhelyzetet kihagyott. *A gól az első félidő 15. percében szabadrúgásból esett, Amersek szerezte.*

A zöld-fehérek kedden a Rijeka ellen játszanak.

rakoztató műsor. — 13.30 Műdési adás. — 14.00 Népi muza. — 14.30 Jugoszlávia fres- Dokumentumsorozat. — Figyelem-vizit. Csehszlojátékfilm. — 17.15 Néha vanap. — 19.00 Rajzfilm. — 19.21 klám. — 19.27 Ma este. — Tv-napló. — 19.55 Reklám.

Hétfő

RÁDIÓ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.25 Mit üzen a Rádió? — 9.00 Operaest. — 20.30 A Poptarisznya dalaiból. — 21.37 Haydn-művek. Szt. — 22.30 Reneszánsz muzsika. Szt. — 23.06 Dzsesszmuzsika. Szt.

GYŐRI RÁDIÓ

17.00 Hírek. — 17.05 Hétfő este Nyugat-Dunántúlon. — 17.55 Reklám. — 18.00—18.30 Zenés Hírmagazin.

TELEVÍZIÓ

POZSONYI MŰSOR

19.30 Híradó. — 20.00 Fenomének. Tévéjáték. — 21.25 A prágai Nemzeti Képtár kincsei. — 22.00 Ez történt 24 óra alatt. — 22.15 Magyar zenés műsor.

JUGOSZLÁV MŰSOR

Dobrovits Ferenc

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafi Munkács

1980 NOV 30

NÉPSZAVA

öreg bútorok meg-megroppannak. És nem jön az álom. Megint megroppant a szek-

1021

Dobrovits Ferenc:

Nárciszok

Dobrovits Ferenc

Csendélet olaj-temp.
70x70

6. Balatoni Nyári Tárlat

Dobrovits Ferenc
festő

Dobrovits 1968 óta szerepel tárla-
tokon. A művész szines festő, de
szinét keményen alkalmazza,
akárcsak formáit.

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. január - 47.oldal

Dobrovits Ferenc
festő

A Stúdió Galériában januárok-ben
nyílt Dobrovits Ferenc festőművész
kiállítása. Ez a művész második
önálló tárlata

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974.január - 47.oldal

Dobrovits Ferenc fotóművész

A Studió Galériában január 23.-án nyitják meg a művész kiállítását, -közli a lap kulturális eseményekkel foglalkozó rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 19.
XVIII. évf. 3. sz. 2. lap.

Dabrovits Ferenc festő

Aug. 20.-án megnyílt Egerben az 5. akvarell-biennalé, melyen a Nagymaroson alkotó művésznő művei szerepelnek.

Losonci Miklós: Megnyílt az országos akvarell-biennalé.

Pest. Megyei Hírlap, 1946. aug. 23.

Dabrovits Ferenc

a debreceni Medgyessy-teremben ebben az évben Virágcsendéletek címmel aug. 19-28-ig rendeznek bemutatót, melyen szerepel a művész alkotása is.

Hajdu-Bihari Napló, 1946. aug. 19.

Dobrovits Ferenc

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében mutattak be a Bolgár Népköztársaság pályázatára készült festményeket, melyeket a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagjai készítettek. – A művész építőmunkások-témája szerepel a kiállításon. (említve)

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 4.

Dobrovits Ferenc

Fiatal asszonyt gyermekkel ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és irodalom, Bp. 1974. márc. 2.
XVIII. évf. 9. sz. 11. lap.

Dobrovits Ferenc festő

A most megnyílt nagymarosi nyári tárlaton szerepelnek művei.

Losonci Miklós: Kiállítások Nagymaroson és Vácott.

Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 20.

Dobrovits Ferenc

Part I.
Csendélet I.

Dobrovits, Palotai Tárlat, 1974.

Dobronits Ferenc

Csendélet olaj-temp. 70×70

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely 1972.

Dobrovits Ferenc

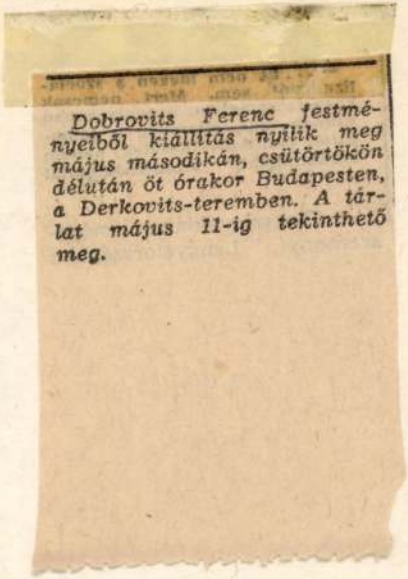

Dobrovits Ferenc festményeiből kiállítás nyílik meg május másodikán, csütörtökön délután öt órakor Budapesten, a Derkovits-teremben. A tárlat május 11-ig tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1985. IV. 30.

Dobronits Ferenc

Ikarus olaj 80×60

Studio Galéria 72

DOBROVICS FERENC, térképész, /1860-1870 körül/

Ulbrich könyvéből kiderül, hogy egyesek a mai burgenlandi területen 10-20. sőt ritkább esetben 40-50 község térképét is elkészitették, még hozzá igen szépen kidolgozott szinezett mappakat. Közöttük van Dobrovics Ferenc is.
290. old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287. old

VASI SZEMLE, XXVIII. évf. 1974. 2. sz. Szombathely

DOBROVICS FERENC, térképész, /1860-1870 körül/

ULBRICH könyve II.részében Burgenland és környező államok községi térképei,legtöbb 1770 után.A korabeliek méret arányai premetrikus korból valók,a későbbiek legtöbbje méterrendszerben készült és nagyrészük a bpesti Államnyomda terméke.A térképek szerzői többségükben magyarok igy Dobrovics Ferenc is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

Dobrovits Ferenc
festő

Csendéleté örömre sarkaló
elképzelés. Domanovszky hatása
érzédik művén.

Vidos Zoltán: A "Studio 70 " -
Müvészet, 1970.november - 34.lap

M.D.K.

Dobrovics Ferenc, bpesti építész

Ivancsó Istvánnal közösen készített terve első díjat nyert a sopron-belsőri ev. népiskola pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.

máj. 15. sz. 4. old.

MDK.

Dobrovits Ferenc

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 juni.24.lap 4.

Dobronics Ferenc

Műtárgy II. olajtemp. 91×122cm

Studio '71

Dobrovits Ferenc

a Ferencvárosi Pincetárlatban

nyílt Kiállítása

Magyar Nemzet 1972 február 8

k. old.

Dobrovits Ferenc festőművész

születésének bemutatója
január 21-én nyílik a Ferencvárosi
Pincetárlaton

Magyar Nemzet 1972 január 19
4. old.

Dobrovits Ferenc

„Műterem részlete" szerepel a „Studió 71" kiállításon az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 december 10
4. old.

Dobronits Ferenc

festő

Dobronits Ferenc festőművész
kiállítását a Ferencvárosi
Pincetárlatban rendezte 1972
jan 21 - febr. 3 -ig

Losonci Miklós: Dobronits Ferenc . . .
Művészet, 1972. április - 41 oldal.

Dobrovits Ferenc
festő

„Anya gyermekével"
(repro)

Losonci Miklós: Dobrovits Ferenc
Művészet, 1972. április – 41 oldal.

Dobrovits Ferenc
festő -

Kiállításai ismerősek, tájképek és
évszaksűrítő csendéletek szorgelnek.
Dobrovits képi indeteka milyen em-
beri - forrás, hogy víz - Nagymaros, a
Dunakanyar.

Losonci Miklós: Dobrovits Ferenc
Művészet, 1972. április - 41 oldal.

Dobroiztsferenc
festő.

Az „Anyaság" című műve az asszony
méltatása. A „Keresztút"-ban a táj
erővonalaiban önmagáról töpreng,
önmagát keresi a művén.

Losonci Miklós: Dobroiztsferenc
Művészet, 1972, április - 41 oldal

Dobrovits Ferenc

Müterem c. maszatolása igen gyenge mü, melyet a Fiatal Művészek Stúdiójának téli kiállitásán mutattak be.

I.D. Képzőművészet
Vigilia 1972/2 138.old.

Dobrovits Ferenc [ ]

Kiállít

↓

–: Új tárlat a Stúdió Galériában 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 27.

Dobrovits ferenc, festő

A ferencvárosi Pincetárlatban mutatja be műveit. (I. 21-től II. 3-ig.)

— : Hallottuk

2.

EST/ HIRLAP, Bn. 1972. jan. 19.

Dobrovits Ferenc

Bemutatott mű:

„Műterem II", olajtempera, 91 x 122 cm.

Rozványi Márta: Studió 71

Budapest, 1971

DOBROVITS FERENC

FERENCVÁROSI

PINCETÁRLAT

MEGHÍVÓ

F. k. Xantus Zoltán — 71 1968 fnyv 13

BUDAPEST FŐVÁROS IX. KERÜLETI TANÁCSA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

DOBROVITS FERENC

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA,
MELYET

LOSONCI MIKLÓS

NYIT MEG

1972. JANUÁR 21-ÉN, DU. 6 ÓRAKOR

A kiállítás nyitva:
január 21-től február 3-ig;

hétköznap:
14—19 óra között;

Ünnepnap:
10—12 és 14—19 óra között.

Hétfőn szünnap.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

Dobrovits Ferenc festőművész

1972 JAN 19

Dobrovits Ferenc festőművész képeinek bemutatója január 21-én, pénteken délután hat órakor nyílik meg a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében.

1011

Dabronits Ferenc

a Ferencvárosi Pincetárlat-ban mutatja be képeit.

h. gy.: Két fiatal festő bemutatkozik.

Magyar Nemzet, 1942. febr. 8.

M.D.K.

Dobrovics Ferenc, festő

D.F. illusztrációja Batsányi János, Kufstein elégiáihoz. Fekete repr. 53.o.

Baróti Dezső: A Rab és a madár, Batsányi János forradalmi verseiről. 51.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. ~~1964~~ 1964. Képzőműv. Alap Kiadóváll. Bp. 1964

Dobrovits Ferenc
festő

Gerendéletét mutatta be a
tárlaton.

Ujvári Béla: Studio 70
MÜVÉSZET, 1970. julius - 32. lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 3
Békés m. Népújság
Dobrovits Ferenc festő" művész

1011

Megkezdi munkáját az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetének Alföldi Csoportja Békéscsabán

Befejeződött a Magyar Földrajzi Társaság XXVI. vándorgyűlése

Június 30-án délelőtt 11 órakor adta át Békéscsabán az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet Alföldi Csoportjának székházát *dr. Páris György*, az MTA I. főosztályának főosztályvezetője *dr. Pécsi Márton* akadémiai levelező tagnak, az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet igazgatójának. *Dr. Becsei József*, az MSZMP békéscsabai Városi Bizottságának titkára köszöntőjében hangsúlyozta a kezdeményezés jelentőségét, a helyi és országos fejlesztés érdekeit szolgáló regionális kutatások fontosságát. „Megyénk és közvetlen környezete az ország úgynevezett elmaradott területei közé tartozik — mondotta. — Ha ebből ki akarunk lépni, akkor olyan távlatokat kell megjelölnünk, amelyek ezt reálissá teszik."

Dr. Páris György (középen) MTA főosztályvezető átadja a székházat dr. Pécsi Mártonnak. (Fotó: Gál)

Békéscsaba vezető testületei egy éve fogadták el azt a városfejlesztési tervet, melyet szükségszerűvé tett a tény, hogy a megyeközpont felsőfokú szerepkört kapott. Az ehhez szükséges tudományos bázis kiépítésének első lépése a Földrajztudományi Kutató Intézet Alföldi Csoportjának létrejötte. *Dr. Tóth József* kandidátus, a békéscsabai csoport vezetője elmondotta, hogy a csoport munkája kezdetben összetett feladatok megoldását kívánja meg. Többek között foglalkozni kell a mezőgazdaság és az ipar helyzetével, a község- és városfejlesztés lehetőségeivel, a népesség és a társadalmi mozgás helyi jelenségeivel. Elsődleges céljuk a gyakorlatnak dolgozni.

E cél érdekében távoli fejlesztési lehetőségek is kívánatosak: együttműködés az anyaintézettel, s a helyi szervekkel, szélesebb munkatársi gárda szervezése, geológiai, közgazdasági, szociológiai szakcsoport kiépítése.

Ugyanebben az időben érkeztek meg a Magyar Földrajzi Társaság XXVI. vándorgyűlésének vendégei Békéscsabára. A városi tanács nagytermében rendezett fogadás után az ifjúsági házban ünnepi hangversenyen vettek részt. Másnap délelőtt az ifjúsági ház nagytermében került sor a tudományos előadásokra. A referátumok fő témája volt: a földrajz helye, szerepe a mai társadalomban, valamint a földrajzoktatás feladatainak elemzése. A tudományos ülést *dr. Radó Sándor* Kossuth- és Állami-díjas egyetemi tanár nyitotta meg, köszönetét fejezte ki a város és megye vezetőinek a szervezésért, majd a „Délalföld Atlasza" térképet ajándékozta a városi tanácsnak.

Délután a társaság városnézésre indult, megtekintették a Munkácsy Mihály Múzeum állandó kiállítását, Dobrovits Ferenc festőművész és Kampfl József szobrászművész tárlatát, valamint a békéscsabai szlovák tájházat.

A háromnapos találkozó utolsó programja hétfőn gyulai és szanazugi látogatás, a gyomai Kner Múzeum és a békéscsabai Kner Nyomda megtekintése volt.

—gié—

Ami ma nem kés
holnapra az lehet!

Két mondat egy jelentésben nem sok helyet foglal el. Ha azonban ez a következőképpen hangzik — „Nem megoldott városunk egyik termelőszövetkezetében sem az ifjúsággal való törődés alapvető tárgyi feltétele: az otthon jellegű, esztétikai szempontból is megfelelő kultúrterem problémája. Rá kellene bírni egy-egy jelentősebb anyagi áldozatvállalásra a termelőszövetkezetek vezetőit, s a nagyobb tájegységeket el kellene látni megfelelő kulturális objektumokkal" — ez úgy hiszem sokakat elgondolkoztat.

Nem a mondatszerkesztés, még a hivatali argó sem az, ami gondolatébresztő ebben a két mondatban, hanem a tartalom. Mert miről is van szó?

Arról, hogy a mezőgazdasági üzemekből — igaz az utóbbi két évben kisebb mértékben — hiányoznak a fiatal szakemberek. Arról, hogy a dolgozó termelőszövetkezeti tagság számaránya évről évre kevesebb, a járadékosoké és nyugdíjasoké pedig mind több lesz. Arról, hogy a közös gazdaságok technológiájának kezeléséhez a jelenleginél több jól képzett fiatal kell. És arról is, hogy ezek a fiatalok szívesebben mennek a jó kulturális, szociális viszonyokkal rendelkező ipari üzemekbe, mint az olyan termelőszövetkezetekbe, ahol az alapvető, a mai fiatalok igényét legalább minimálisan kielégítő kulturális körülmények sincsenek.

A jelentés szövegezői jól fogalmaztak. Igen, rá kellene bírni az olyan termelőszövetkezeti vezetőket, akik nem látnak távolabbra saját portájuknál arra, hogy jobban gondoljanak a jövővel. Ne csak a pillanatnyi sikerekre törekedjenek, hanem gondoljanak arra, hogy holnap is meg kell termelni az ország kenyerét és húsát. Gondoljanak arra, hogy ezt a közeljövőben azoknak a fiataloknak kell megvalósítaniuk, akik ma többek között a kulturális lehetőségek hiánya miatt nem hajlandók munkát vállalni a mezőgazdaságban.

Rá kellene bírni! Ez igaz. De kinek? Talán a hivatalnak? Az államigazgatásnak?

Úgy gondolom, nemcsak erről van szó. Akiknek ebben a kérdésben döntési joguk van, azok a termelőszövetkezetek gazdái, a tagság, a közgyűlés. Nekik kellene rábírni elsősorban önmagukat arra, hogy az évi jövedelemből nagyobb hányadot szavazzanak meg kulturális alapra. Arra, hogy ha egyes termelőszövetkezetek egyedül nem képesek kultúrházat, otthonokat létrehozni, fenntartani, úgy a más területen már jól bevált módszer szerint, társulásos alapon kellene próbálkozni.

Nem akar vészharang lenni ez a néhány gondolat, de a mai termelőszövetkezeti gazdáknak, akik még erejük teljében vannak, arra is gondolniuk kellene, hogy a megérdemelt nyugdíj nagysága attól is függhet, hogy hány jól felkészült, jó képességű fiatal lép helyükbe. S ha a középkorúak ma még nem érzik a kultúrházak hiányát, lehet, néhány év múlva gazdasági területen veszik észre a jelentés két mondatának igazát.

Botyánszki János

A „Nord" és a többiek

Két 220 000 kilowatt teljesítményű turbinát szállítottak a Szovjetunióból a harkovi turbi- ország, Románia és Csehszlovákia erőműtelepei. A harkovi gyár egyike annak a

a férfifehérneműgyárból

A Férfifehérneműgyár békéscsabai gyáregysége a féléves tervét időarányosan túlteljesítette. A siker elsősorban a dolgozók jó munkájának, továbbá új gépek és berendezések alkalmazásának, valamint a már tavaly bevezetett korszerű munka- és üzemszervezésnek köszönhető.

Ez év szeptemberétől — exportmegrendelésre — korszerű technológiával női divatruha gyártását is megkezdik Békéscsabán.

* * *

A vállalat lehetővé tette, hogy a maradékanyagokból a dolgozók kedvezményes áron vásárolhassanak. Vonatkozik ez a gyermekgondozási segélyezésben részesülőkre és a nyugdíjasokra is.

* * *

A gyáregység vállalati hozzájárulásból és a nyereségrészesedésnek a dolgozók által felajánlott hányada alapján képzett pénzösszegből Szanazugban üdülőtelepet létesített. Kialakításában és szépítésében szorgos munkával vettek részt a szocialista brigádok. Hamarosan berendezik a faházat, amelyben 12 személy lakhat. A telken sátrakat is felállítanak.

Az üdülőtelepet néhány nap múlva végleg birtokba vehetik a dolgozók.

Korszer
több új

A mezőgazdaság kemiz

Mezőgazdaságunk kemizálásának fejlődésére jellemző, hogy az idén hektáronként 190 kiló műtrágyát alkalmaznak a mezőgazdasági üzemek. A növényvédőszer-felhasználásban is megközelítettük a fejlett országok színvonalát, a hektáronkénti 9 dolláros vegyszerértékkel. Ez a figyelemre méltó növekedés megteremtette a mezőgazdasági termelés további korszerűsítésének alapjait is. A kemizálás jelenéről és jövő terveiről nyilat-

DOBROVITS FERENC Budapesten született 1941-ben. Képző- és Iparművészeti gimnázium elvégzése után az Iparművészeti Főiskolán tanult tovább. 1965-ben a díszítőfestő-tanszakon diplomázott.
Mesterei: Z. Gács György és Ridovics László voltak. Művészeti Alap, Képző- és Iparművészeti Szövetség tagja volt. 1968-óta rendszeresen szerepelt országos kiállításokon.

KIÁLLÍTÁSAI:

1972. Ferencvárosi Pincetárlat. 1973. Békés Jatnyik Múzeum. 1973. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum. 1974. Stúdió Galéria. 1974. Palotai Tárlat. 1975. Győr, Képcsarnok Bemutató Terem. 1977. Debrecen, Medgyessy Terem. 1978. Vác, Madách Imre Művelődési Központ. 1978. Budapest, Pest megyei Oktatási Központ. 1978. Bicske, Művelődési Ház.
1978. Tápiószentmárton, Művelődési Ház. 1979. Budapest, Derkovits Terem. 1980. Pécs, Ferenczy Terem. 1981. Veszprém, Dési Huber Terem. 1983. Szombathely, Derkovits Gyula Terem. 1984. Kecskemét, Iványi–Grünwald Terem. 1985. Budapest, Derkovits Terem. 1986. Budapest, „Frédéric Joliot-Curie" Kutató Intézet Klubja. 1986. Budapest, Budafoki Papírgyár Kultúrterme. 1987. Szeged, Gulácsy Lajos Terem. 1988. Harta. 1988. Kecel.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

DOBROVITS FERENC
FESTŐMŰVÉSZ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1989. MÁJUS 18-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. LOSONCI MIKLÓS
MŰVÉSZETI ÍRÓ

MEGTEKINTHETŐ:
1989. MÁJUS 18–27.
DERKOVITS TEREM
BUDAPEST, LENIN KRT. 63.

Fk.: Tóth Pál István

1021

Dobrovits Ferenc

Somoskői Gábor:

Lenin a szakszervezetek osztály- és tömegszervezeti jellegéről

Dobrovits Ferenc Lenin-portréja

Több mint fél évszázada vitatkoznak burzsoá és szocialista teoretikusok a szakszervezetek helyéről, szerepéről, feladatairól a szocializmus viszonyai között. A vita a szovjet szakszervezetek helyzetének és feladatainak meghatározásánál kezdődött, és kisebb-nagyobb hullámokban a mai napig tart. A szocialista és a kapitalista teoretikusok nézeteinek összecsapása alapvetően a hatalom ellentétes jellegéből fakad. A szocialista országokban erről folyó viták a különböző felfogásokból, helyzetmegítélésekből és valóságos — bár részleges és formai — eltérésekből következnek. Az ilyen viták többsége alkotó jellegű, előreviszi a szakszervezeti mozgalom ügyét, de egy-egy esetben hátráltatni is képes.

A szocializmust építő országokban fel-fellobbanó vita csak részben indokolt. Van ugyan egy alap, amelyre építeni lehet, és kell is: Lenin útmutatása, tanítása a szakszervezetek helyéről, szerepéről, feladatairól a szocialista építés során. Ezek a tanítások nem oroszországi szovjet sajátosságok, hanem a nemzetközi munkásosztály közös tapasztalataiból adódó általánosítások, melyekről az elmúlt fél évszázad tapasztalata — és benne a mi 25 éves tapasztalatunk — bizonyítja, hogy helytállóak a mai, modern viszonyok között, és ha rugalmasan alkalmazzuk azokat, akkor minimálisak lesznek a tévedéseink. Ha azonban lényegileg eltérünk tőlük, a szakszervezeti mozgalom elveszíti erejét, tekintélyét, tömegbázisát, mint ahogy erre az 50-es évek elején nálunk is volt példa.

Melyek azok a szilárd pillérek a lenini tanításban, amelyekre a szocialista szakszervezeti mozgalmat, annak elveit és gyakorlatát építeni kell? 1. A szakszervezetek osztályjellege, a munkáshatalom rendszerében elfoglalt helye. 2. A szakszervezetek tömegszervezeti jellege, pártirányítása és szervezeti önállósága. 3. A szakszervezetekben dolgozó vezetők, tisztségviselők tömegkapcsolatai, munkamódszere.

1.

A szocialista társadalom felépítésének objektív és szükségszerű feltétele: a munkáshatalom.

A munkáshatalom kivívásában és megszilárdításában a szakszervezetek alapvető szerepet töltöttek és töltenek be nálunk is. Ez érthető, hiszen szakszervezeteink tipikusan munkásszervezetek, amelyek soraikban tömörítik az osztály túlnyomó többségét, majdnem egészét. Céljaik ennélfogva is azonosak az osztály — illetve az osztály politikáját kifejező párt és munkás-állam — céljaival. Osztálykötelességük, hogy tettekkel, nevelő, meggyőző munkájukkal, a dolgozók érdekeinek következetes képviseletével és védelmével segítsék e célok megvalósítását. Lenin e tételt úgy fogalmazza meg, hogy „a szakszervezetek a proletárdiktatúra rendszerében elfoglalt helyüket tekintve —, ha lehet ezt a kifejezést használni —, a párt és az államhatalom között állnak". (Lenin: A szakszervezetekről és Trockij hibáiról.) Leninnek ez a megállapítása mély gondolatokat takar, de egyúttal nehézzé, komplikálttá teszi a szakszervezetek valóságos helyének megjelölését, és megmutatja funkcióik ellentmondásos voltát. Ugyanakkor széppé, mondhatni művészetté emeli a szakszervezeti feladatokat, ha jól oldjuk meg azokat.

Hogyan is kell értelmezni ezt a meghatározást?

Mindenekelőtt ez a „középenállás" nem valamiféle „ellenzékiség" vagy „megalkuvás", és nem is „egyensúlypolitika". Azt jelenti, hogy a szakszervezeteknek mindig két irányból, két egymással szigorúan összefüggő aspektusból kell a jelenségeket vizsgálniok, és eszerint dönteniök, dolgozniok: egyrészt a hatalom politikai, gazdasági erősítése oldaláról, másrészt a hatalmat megtestesítő osztály, a dolgozó nép érdekei és nevelése oldaláról. Elvi síkon, elvontan nézve a problémát, nehéz különbséget felfedezni e két megközelítés között, hiszen a szocializmust építő társadalomban állam és társadalom egynemű, hasonló megítélés alá eső fogalmak, mivel a munkásállam és a munkásosztály céljai, alapvető érdekei csak azonosak lehetnek. A gyakorlatban azonban — objektív és szubjektív okok miatt — igenis adódnak ellentétek. Az azonos politikai cél és alapvető érdekazonosság nem jelenti azt, hogy automatikusan minden kérdésben azonos minden réteg, csoport, egyén érdeke. A célt a legkülönbözőbb utakon, módszerekkel lehet elérni, és ezek különféleképpen érintik az egyéneket és csoportokat. Itt rejlik az „el-

71

térések veszélye", amely objektív szükségszerűséggé emeli az érdekvédelem gyakorlását — osztályméretekben is — a szocialista társadalomban.

Az azonos cél megvalósítását ellentmondások harca kíséri. Ezek fejlődésünk rugói és mint ilyenek, szükségszerűen keletkeznek. Nem feloldhatatlanok, de el sem hanyagolhatók. A szakszervezeti mozgalomnak egyik fontos feladata éppen az, hogy feltárja a társadalmi, iparági, csoport- és egyéni érdekek között kialakult, de rejtett, megbúvó ellentmondásokat, és megoldásuk leghasznosabb módját javasolja.

Az MSZMP IX. Kongresszusa, részletesebben a Politikai Bizottság 1966. május 10-i határozata — a lenini tanításokat követve — egyértelműen meghatározta hazánkban a szakszervezetek helyét, szerepét a proletárdiktatúra rendszerében, a szocialista építés időszakában. Ez utóbbi határozat világosan megfogalmazza a szakszervezetek pártirányításának elveit, a szakszervezetek és az állam viszonyát, illetve a szakszervezetek önállóságának tartalmát és formáit. Alapgondolata: a szakszervezetek minden tevékenysége, feladata a munkáshatalom politikai és gazdasági erősítését és megszilárdítását kell, hogy szolgálja. A szocialista szakszervezeti mozgalom, amely a munkáshatalom pártján áll, mindenekelőtt az osztály hatalmának megszilárdítását hivatott szolgálni. Ugyanakkor a bérből-fizetésből élők, a szakszervezeti tagság, az egyes ember törvényes jogait, érdekeit is védelmeznie kell. Ez a megközelítés adja a lenini tanítás alapvető mozzanatát.

Ennek az elvnek az eltorzítása — akár jobbra, akár balra — nagyon sok gondot, problémát okozott és okozhat ma is a szocializmusban. Jól emlékszünk arra az időszakra, amikor a termelés mennyiségi hajszolása, a gazdasági-szervezési feladatok átvállalása mennyire egyoldalúvá tette a szakszervezetek munkáját, és végső soron mennyire nem a munkáshatalom erősítését szolgálta. (Ebben természetesen sok más tényező is közrejátszott.) Ugyanígy hibás az a nézet is, amely csupán az érdekvédelemre, szociális kérdésekkel való foglalkozásra szűkítené le a szakszervezetek munkáját, teljesen elhanyagolva az anyagi javak célszerű termelésében, a nemzeti jövedelem növelésében való aktív részvételt.

Az egyetlen helyes út az, hogy a szakszervezetek egyaránt vegyenek részt a nemzeti jövedelem előállításának, megteremtésének, valamint felosztásának folyamatában. Részt kell tehát vállalniok — mozgalmi, politikai oldalról — a termelés segítésében, egyszóval a gazdasági alapok szilárdításában, ami pedig egyúttal a munkáshatalom, a munkásállam erősítését is jelenti.

Ennek az elvnek a valóraváltását az üzemi demokrácia szorgalmazása éppúgy előreviszi, mint a munkaverseny mozgalom, a szocialista brigádvezetőkkel való foglalkozás vagy a közreműködés a tervkészítésben.

A nemzeti jövedelem felosztásában való részvétel az érdekvédelem alapvető, átfogó momentuma, meghatározó a dolgozók élet- és munkakörülményeinek alakítására — de természetesen csak akkor, ha szoros összefüggésben, kölcsönhatásban áll a nemzeti jövedelem megteremtésével.

Külön kell hangsúlyozni, hogy a szakszervezetek a szocialista társadalomban e két összefüggő feladatot csak a tömegek meggyőzésével, nevelésével, állandó és következetes agitációval, fejlett módszerekkel végezhetik el. Következik ez a hatalomban elfoglalt helyükből, társadalmi szerepükből, tömegszervezeti jellegükből.

2.

A szakszervezet nemcsak osztályszervezet.

Másik legsajátosabb vonása az, hogy tömegszervezet. Ez adódik abból, hogy

— a tudatosság különböző fokán álló rétegek, csoportok tömörülnek soraiban;

— valóságos tömeget, nálunk több millió dolgozót ölel fel;

— politikai célú szervezet, de nem rendelkezik azokkal a jegyekkel, amelyek a pártot jellemzik.

Mivel pedig a szakszervezet politikai tömegszervezet

— nem lehet tagságát utasításokkal, „katonai módszerekkel" igazgatni, megnyerni. (A vita egyik lényeges pontja Lenin és Trockij között);

— nem lehet tudatos fegyelmet, elvi szilárdságot követelni tagjaitól;

— meggyőzéssel, az elvek és a gyakorlat megértetésével, megmagyarázásával lehet és kell rájuk hatni;

— gondjaikat, problémáikat orvosolni kell, véleményüket pedig figyelembe venni.

A szocialista szakszervezeteknek a hatalomban elfoglalt helyéből és tömegszervezeti jellegéből fakad, hogy a kommunista párt elvi irányítása nélkülözhetetlen számukra. A párt az az egyetlen erő, amely a szakszervezeti mozgalomnak meghatározhatja a helyes célt, a követendő utat. Ezt az alapvető elvet valósítja meg az MSZMP PB 1966. május 10-i határozata.

Lenin nagy súlyt helyezett a pártvezetés elvének tiszteletben tartására. Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt X. Kongresszusán (1921-ben) határozottan és világosan leszögezi az elvi irányítás, befolyásolás szükségességét, a szakszervezetek tömegszervezeti jellegéből adódó, meggyőzésen, nevelésen alapuló munkamódszerek következetes alkalmazását. Elítéli Trockij nézeteit, aki katonai erőszakon alapuló módszereket akart bevezetni (illetve vezetett is) a szakszervezetek munkájában és irányításában.

Lenin arra figyelmeztet, hogy a szakszervezeteknek minden munkásra, dolgozóra ki kell terjeszteniök befolyásukat, neveléssel, agitációval, meggyőzéssel szolgálni előttük a párt politikáját. Tömegkapcsolatuk csak így lesz értékes, így képesek hivatásukat betölteni.

Az MSZMP Központi Bizottsága, illetve a mi szakszervezeti mozgalmunk mind alaposabban magáévá teszi és alkalmazza ezt a fontos lenini tanítást is. A szakszervezeti szervek mind határozottabban élnek a demokratizmus különböző eszközeivel, módszereivel, a tömegeknek a vezetésbe való bevonásával. Élnek a meggyőzéssel, az agitációval, a távlati és napi feladatok egyszerű, érthető magyarázásával, elfogadtatásával, és mozgósításának végrehajtásukra.

Igaz, ez a munka sem problémamentes, sőt, itt találkozunk a legtöbb nehézséggel, formasággal, lélektelen, sablonos megoldással. Mégis biztató a helyzet, mert az elmúlt évben — különösen az üzemek, vállalatok szintjén, ahol a tagság zöme él, dolgozik — lényeges változások következtek be. Tisztségviselőink, mint a munkások természetes szervezeteinek vezetői, támaszkodnak a tagság véleményére, számon tartják igényeit és azokat a lehetőség határain belül ki is elégítik. Mind jobban számolnak — számolniok kell — a tagság különböző rétegeinek, csoportjainak érdekeivel, azok egyeztetésével.

A szakszervezetek kettős hivatást teljesítenek, amikor egyfelől a párt politikáját közvetítik, megértetik a dolgozókkal, mozgósítanak érte, másfelől pedig a tapasztalt haladást, de a hibákat, gondokat, akadályokat, hangulati tényezőket is közlik a párt vezető szerveivel, vezetőivel. Ez a tevékenységük azonban nem csupán a tények közlésére szorítkozik, hanem új elemekkel bővül: azzal, hogy részt vesznek a célok meghatározásában, különböző javaslatokat, észrevételeket, alternatívákat dolgoznak ki, tehát aktív részesei a politikának. Ilyen szerep betöltését a párt vezető szervei kifejezetten igénylik is a szakszervezeti mozgalomtól, és ez a körülmény felelősségünket „lefelé, felfelé" egyaránt sokszorosan növeli. Igaz, enélkül nem is felelhetnénk meg a lenini eszméknek, azoknak az elveknek, amelyeket Lenin a szakszervezetekről megfogalmazott.

3.

A szakszervezetek csak akkor tudnak feladataiknak megfelelni, ha olyan szervezeteik, vezetőik vannak, akik a tömegek sűrűjében élnek, ismerik igényeiket, gondjaikat, problémáikat és képesek azok megoldására.

Elhunyt Blaha Béla Elvtárs

Lapzárta után kaptuk a fájdalmas hírt: Blaha Béla elvtárs, a SZOT elnöke, a Bányaipari Dolgozók Szakszervezete elnökségi tagja hosszas betegség után, életének 55. évében elhunyt.

Egy olyan munkásforradalmárt ragadott ki sorainkból a halál, aki egész férfikorát munkában, harcban gazdag életét osztálya felszabadítása, szocialista hazánk építése szolgálatába állította.

A királdi tizenháromgyermekes bányászcsalád fia a nehézsorsú bányászemberek között vált osztálytudatos munkássá, kommunistává. A felszabadulás utáni munkássága összeforrott a szakszervezeti mozgalommal.

Munkás életében szép példáját adta az elvhűségnek, a dolgozók ügyéért végzett fáradhatatlan és önfeláldozó munkának. Számos kiváló emberi tulajdonsága közül is talán egyik legemlékezetesebb: közvetlen egyszerűsége, melegszívűsége, emberszeretete.

Halálával súlyos veszteség érte mozgalmunkat. Szép életének és nagyszerű emberi tulajdonságainak emlékét ápoljuk és megőrizzük szívünkben.

Ez ugyancsak alapvető feltétel. Hiába a nagyszerű célok, a jó elhatározások, elgondolások, ha megvalósításuk akadozik vagy zátonyra fut.

E feltétel megteremtődése szorosan összefügg a demokratizmus, a szakszervezeti demokrácia érvényesítésével, a nevelés, meggyőzés egyszerű, célravezető munkamódszereinek alkalmazásával, az irányító, szervező ellenőrző munka állandó fejlesztésével, a központi irányítás következetes megvalósításával.

A mi jelenlegi magyarországi helyzetünkből kiindulva máris fel lehet néhány olyan láncszemre hívni a figyelmet, amelyek megragadása tovább lendíti munkánkat, mindenekelőtt alapszervezeti szinten.

Az elmúlt 2—3 év alatt a szakszervezeti bizottságok szerepe, hatásköre megnövekedett. Mondhatni, hogy kulcspozíciót szereztek a szakszervezeti mozgalomban. Ennek egyenes következménye, hogy a helyi körülmények, a tagság igényei munkánk meghatározói lettek. (Nem mintha ettől feleslegessé válnék a tudatos központi irányítás, de ez alapjaiban semmiesetre sem lehet más, mint amit a helyi feltételek összessége diktál.) Döntően rajtuk múlik, tőlük függ, hogyan érvényesülnek a szakszervezetek hatalmi, politikai, érdekvédelmi, nevelő funkciói.

Mindent egybevetve, bátran kijelenthetjük: a jelenlegi időszakban mind nagyobb a jelentősége az üzemi, vállalati, helyi kezdeményezéseknek, a sajátos körülményekből adódó konkrét megoldásoknak. Ez mind a felső-, középszintű vezetőszervektől, mind a szakszervezeti bizottságoktól átgondolt irányító, segítő, szervező, végrehajtó és ellenőrző tevékenységet igényel. Ezek kidolgozása és a jelenlegi munka továbbfejlesztése csak úgy lehetséges, ha a lenini tanítások szellemében, az MSZMP politikájának következetes érvényesítésével, a tömegszervezetekre jellemző munkamódszerek alkalmazásával oldják meg azokat. Ehhez — országosan is, helyileg is — mindjobban megérnek a feltételek.

Kalocsai Tibor:

Lenin a szocialista építés gazdasági módszereiről

„A BOLSEVIK ESZMÉKET ÁLTALÁBAN TELJESEN IGAZOLTA A TÖRTÉNELEM, DE KONKRÉTEN A DOLGOK MÁSKÉNT ALAKULTAK, MINT AHOGY AZT ÉN VÁRHATTAM VOLNA (VAGY BÁRKI MÁS): EREDETIBBEN, SAJÁTOSABBAN, TARKÁBBAN."

(LENIN: LEVELEK A TAKTIKÁRÓL)

Lenin szívesen idézte a híres geothei (fausti) sorokat: „Szürke minden elmélet, barátom, zöld az élet aranyfája". Vissza-visszatérően tanította nagy türelemmel a fiatalokat és az idősebbeket arra, hogy a helyes elméleti következtetésekhez csak úgy juthatnak el, ha egyfelől felhasználják az emberi kultúra addig felhalmozódott értékeit, másfelől, ha szüntelenül tanulmányozzák a gyakorlatot, az objektív társadalmi-gazdasági mozgásokat.

Lenin mentes volt az utópiáktól, az illúzióktól, tudta, hogy a teoretikus következtetéseknél nem lehet megállni, és az elmélet átültetése a gyakorlatba mennyi gonddal, buktatóval, kerülővel járhat. *Ha valaki, akkor ő világosan látta, hogy a hatalom megragadása után, a szocializmus építése során az embereknek mennyi kolonctól kell megszabadulniok, hogy a kormányzás, a vezetés művészete milyen magas követelményeket állít az új társadalom, az emberek elé.* És éppen ezért, mert tudta, látta a feladatok gigászi nagyságát, ő volt a fiatal szovjet hatalom legszenvedélyesebb védelmezője és egyben a gyengeségek legélesebb kritikusa is.

A szocialista gazdálkodás formáit, módszereit úgy tekintette már a szovjet hatalom első hónapjaitól kezdve, hogy azokat majd a gyakorlat fogja megteremteni. Közismert, milyen nagyra értékelte a kommunista szombatokat, melyekből levonta többek közt ezt a következtetést: *a szocializmus minden új hajtását támogatni kell, és az élet majd kiválasztja belőlük a legjobbakat, a legéletrevalóbbakat. Lenin* számára a gyakorlat az a közeg volt, amelynek szelektív hatása, öntörvénye szinte csalhatatlanul megmutatja, mi a jó, mi a rossz a szocializmus szempontjából, mit kell támogatni, fejleszteni és mit kell bírálni, elvetni. *Lenin* ugyanakkor fellépett a prakticista, ködös, zavaros felfogások ellen, azt követelte a szovjet vezetőktől, hogy ne vesszenek el a tények tengerében, ismerjék fel a meghatározó gazdasági-társadalmi folyamatokat.

AZ ÁTMENETI TÁRSADALOM NÉHÁNY VONÁSA

Lenint, akárcsak a marxizmus és klasszikusait, rendkívül foglalkoztatta a kapitalizmusból a kommunizmusba való átmenet kérdése. *„Állam és forradalom"* című munkájában kifejtette: Marx tökéletesen igaz,

tudományosan helytálló felfogást vallott arról, hogy a szocializmus — a kommunizmus első, azaz alsó foka — olyan társadalom, amely éppen hogy kikerült a napvilágra a kapitalizmus méhéből és minden tekintetben magán viseli a régi társadalom nyomait. *Már nem kapitalizmus és még nem kommunizmus, ahol ugyan megszűnt a kizsákmányolás, miután társadalmi-állami tulajdonba vették a termelési eszközöket, de teljes igazságot, egyenlőséget nem adhat.**

A szocializmus egyenlő mértékkel mér különböző embereket, akik valójában nem egyenlőek személyi-családi és egyéb tulajdonságaik, körülményeik miatt. A munkásosztály — miután hatalomra jut — egyelőre azt az igazságtalanságot szünteti meg, hogy egyének birtokukba vehessék a termelési eszközöket, de azt az igazságtalanságot nem, hogy a fogyasztási cikkeket a munka és nem a szükségletek alapján osztják el. *A szocializmus igazsága tehát viszonylagos.* Merő álmodozás azt hinni, hogy az emberek a kapitalizmus megdöntése után azonnal megtanulnak kommunista módra dolgozni, élni és hogy nyomban megteremtődnek az ilyen változás kulturális, gazdasági feltételei.

Lenin leszögezte azt is: a kommunizmus első szakaszában nem lehet még gazdaságilag teljesen érett, és hogy *„Marx nem önkényesen dugott egy darab polgári »jogot« a kommunizmusba, hanem azt tette, ami gazdasági és politikai tekintetben elkerülhetetlen...”* Idézi *Marxot*, aki egyértelműen kimondja: *„Egyenlőre jog itt valóban van, de ez még a »polgári jog«, amely, mint minden jog, egyenlőtlenséget tételez fel. Minden jog annyit jelent, hogy egyenlő mértéket alkalmazok különböző emberekre, akik a valóságban nem egyenlők... Ám ezek a visszásságok elkerülhetetlenek a kommunista társadalom első szakaszában... A jog soha nem lehet magasabb fokon, mint a gazdasági rend és a társadalomnak általa meghatározott kulturális fejlettsége.”*

Hazánk szocialista fejlődésének egész eddigi menete is tökéletesen igazolta Marx és Lenin tudományos előrelátását. (Például: a munka szerinti elosztás elvének érvényesítése hátrányos a nagycsaládosokra, a szocialista állam különböző intézkedésekkel csökkentheti (csökkenti) ezt az igazságtalanságot, de amíg nem érünk el a gazdasági-kulturális fejlettség magasabb fokára, addig ezt az igazságtalanságot nem tudjuk teljesen megszüntetni.)

VÁLTOZÓ GAZDASÁGI MÓDSZEREK

Lenin a gazdasági építés módszereinek követelményrendszerét fokról fokra, a fiatal szovjet állam fejlődése, a nemzetközi körülmények figyelembevételével fogalmazta meg. *Állandó és változó elemeket egyaránt tartalmazott, attól függően, hogy mit igényelt az építőmunka gyakorlata.*

A szocialista forradalom győzelme és az imperialista intervenció, a polgárháború közti időben arra ösztönözte az embereket: tartsd számon pontosan és lelkiismeretesen a pénzt, gazdálkodj takarékosan, ne henyélj, ne lopj, tarts szigorú fegyelmet a munkában... *A szocializmus tudatosan és tömeges arányokban folyó mozgást követel a munkának a kapitalizmushoz képest magasabb alapon, a legfejlettebb technikára épült nagyipar alapján...* Hangsúlyozta az egész népre kiterjedő számvitel, a munkásellenőrzés jelentőségét, azt a tényt, hogy első ízben válik lehetővé: a példa ereje a verseny által tömeghatásában megmutatkozzék... A statisztika a kapitalizmusban kizárólag a hivatalos személyek vagy a szakemberek szűk körének volt a dolga. El kell érni, hogy a dolgozók fokozatosan megtanulják, maguk értsék, lássák, hogyan és menynyit kell dolgozniok, hogyan és mennyit lehet pihenniök, hogy az egyes közösségek gazdálkodása, üzleti eredményeinek összehasonlítása általános érdeklődés és tanulmányozás tárgya legyen...

* Az átmenet politikai tartalma és formája: a proletariátus diktatúrája.

Kovács Imre grafikája

A békés építőmunkára való áttérés idején új elemekkel gazdagodik a lenini követelmény-rendszer, amelyek értelemszerűen következnek az előző követelményekből. Hangsúlyozta, hogy *„minden néven nevezendő gazdasági átmeneti formát fel szabad használnunk és fel kell használnunk, ha egyszer szükség van rá a parasztság és a proletariátus közti kapcsolat megerősítésére”*. A szovjet valóság tükrében mutatta meg az átmeneti társadalom sajátosságait, vitatkozott azokkal, akik nem értettek egyet a termékfeleslegek kötelező beszolgáltatásának megszüntetésével, a terményadó bevezetésével, a kereskedelem, az áruforgalom élénkítésével, az anyagi ösztönzés célszerű alkalmazásával. *„A hiba onnan ered* — állapította meg —, *hogy nem hatolnak be az átmenet lényegébe, nem kérdezik, honnan hová vezet az átmenet?”* Nyomban megadta a választ is: *a terményadó nem más, mint a helyes szocialista termékcserére való átmenet egyik formája.*

A lenini képletben *a szocialista tervgazdálkodás*, az az óriási lehetőség, hogy a munkás-paraszt állam a hatalom birtokában rendelkezik az ország erőforrásaival, *nincs ellentmondásban a különböző gazdasági formák kombinatív alkalmazásával.* Újra és újra visszatért a gondolathoz, hogy a világtörténelem legnagyobb szabású vállalkozása kezdődött el a szovjet államban. Arra nem nyílott lehetőség, hogy rendkívüli gyorsasággal fejlesszék a termelőerőket és mindazt, ami a szocializmusban szükséges. Lenin ezért fokozatosan fogalmazta meg, úgy ahogy az élet diktálta, a gazdasági építés követelmény-rendszerét, melyre a történelem azóta sokszorosan igent mondott.

A VEZETÉS KULTÚRÁJA

Nem volt tehát véletlen, hogy 1922-ben már arról beszélt: *a legegyszerűbb állami ügyhöz is kellő kultúrával kell közeledni, általában növelni kell a vezetés kultúráját.* Mit értett ez alatt? Előrelátást, hajlékonyságot, rugalmasságot, megfontoltságot, szervezni tudást (a tudományos szervezés igényét), felelősségvállalást, a konkrét helyzet konkrét elemzésének képességét stb. És mindezt miért? Azért, hogy meggyorsuljon a fejlődés; a kormányzást, a vezetést „nem szabad rosszabbul csinálnunk, mint a kapitalista csinálta...”

Lenin műveinek tanulmányozása újból és újból ráébreszt arra, hogy gondolatai, utalásai, megjegyzései — annak ellenére, hogy születésük pillanatában a konkrét szovjet valóságból fakadtak — *időszerűek* napjainkban is. Arra serkentik a ma emberét, hogy *alkotó módon* közeledjen a gyakorlat szabta feladatokhoz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MUNKA
Budapest

Vas János:

Lenin a szakszervezetek nevelő-szerepéről

A szakszervezetek szocializmusbeli szerepéről szóló lenini tanítások alkalmazásuk során igazolódtak és tovább gazdagodtak a sajátos nemzeti, történelmi viszonyok között.

Lenin a szakszervezeteket elsősorban a legfőbb osztályérdek oldaláról, a szocialista társadalom megvalósítása oldaláról vizsgálta; a hatalom oldaláról, mert munkáshatalom nélkül nem lehetséges az új szocialista társadalom felépítése. Ebből a megközelítésből jelölte meg Lenin a proletárdiktatúra rendszerében a szakszervezetek sajátos szerepét, feladatait: „A szakszervezetek az egyesítés, a tömörítés iskolái, az igazgatás, a gazdálkodás iskolái, a nevelés, a kommunizmus iskolái."

A szakszervezetek érdekvédelmi szerepét is az osztályérdek kereteiben közelítette meg Lenin, mert ez a klasszikus funkció a szocializmusban új módon, a legfőbb osztályérdek szolgálatának alárendelve érvényesül. A szocializmusban — a népgazdasági, csoport- és egyéni érdek általános összhangja alapján — a szakszervezetek feltárják és segítenek feloldani a mégis felbukkanó érdekeltéréseket, mégpedig érdekegyeztetés útján, hogy a napi, csoport vagy szakmai érdekek ne kerülhessenek tartósan ellentétbe a társadalmi érdekkel, végsősoron a munkáshatalommal. A társadalom vezető osztályának, a munkásosztálynak szakszervezetei segítségével, vagyis saját történelmileg kialakult érdekképviseleti szerve útján intézményesen módja van a közvetlen munkavállalói érdekek képviseletére és védelmére. Erre feltétlenül szükség is van, mert így alakul ki a legoptimálisabban a szocializmusban elvárható érdekösszhang. A szocializmus iránt támasztott várakozások bizonyos részét teljesíti ezzel a szakszervezeti mozgalom, mert az osztályérdekek mellett és azokkal összhangban megkívánja teremteni egyénenként is a dolgozók számára a legkedvezőbb érdekeltségi viszonyokat, amelyek közepette megtalálják a helyüket és a legcéltudatosabban kibontakoztatják tudásukat.

A NEVELŐSZEREP TARTALMA

A lenini tanítás általános érvénnyel határozza meg a szakszervezeteknek mint a „nevelés iskoláinak" szerepét. Minden ország szakszervezeti mozgalmára hárul azonban az a feladat, hogy — a sajátos nemzeti történelmi viszonyoknak és az adott időszak osztályfeladatainak megfelelően — megtanulja a lenini útmutatás sajátos alkalmazását, meghatározza az ezt szolgáló részfeladatokat.

A Lenin által megfogalmazott iskolaszerep vagy nevelőszerep a maga egészében a szakszervezeti tevékenység szocialista eszmeiségére épül és meghatározza a szakszervezetek társadalmi szerepének politikai jellegét. Az iskolára azért van szükség, hogy a szakszervezetek osztályméretekben képesek legyenek a napirenden levő politikai, gazdasági és kulturális kérdések összefüggéseit megmutatni, elfogadtatni azért, hogy a szocializmus a tömegek önkéntes elhatározására, tudatos cselekvésére és társadalmi méretű hozzájárulására is számíthasson. Az ilyen iskoláról megfogalmazott lenini koncepció magában foglalja a szervezkedésre, a gazdálkodásra és igazgatásra való nevelést, általában a szocialista demokratizmus és közelebbről az üzemi demokratizmus kibontakoztatására, a beleszólásra és részvételre való iskolázást éppen úgy, mint a politikai tudatformálást, a művelődést.

A tudatformálás nagyon jelentős része az általános műveltség, a szakmai műveltség, a művészetek értése, az ízlésfejlesztés, amely nagymértékben megalapozza a politikai tudatformálást.

A gazdálkodást, a jövedelmezőséget segítő olyan tevékenység, mint a munkaverseny, a szocialista brigádmozgalom, a szakmai tudás és a személyes felelősségtudat növelése épp annyira nevelő és szervező feladat, mint a szolidaritás, az internacionalizmus gyakorlása, akár Vietnam melletti akciókról, akár a monopóliumok elleni harc bármilyen formájáról van szó. Az iskolaszerep tehát nemcsak a szakszervezeti szervezet működésére, tevékenységére, belső demokratizmusára, saját anyagi eszközeivel való gazdálkodásra terjed ki, hanem minden olyan területre, ahol a tömegeknek lehet valamilyen szerepük, lehetőségük arra, hogy saját érdekeik megvalósítói, saját jövőjük alkotói lehessenek.

Az iskolaszerep, a nevelőszerep a szakszervezetek egész belső életére is vonatkozik. Lenin a szakszervezetek pártonkívüli tömegszervezeti jellegét abban a dialektikus összefüggésben jelöli meg, hogy képesek az osztálycélokért, a hatalom erősítése érdekében az egész osztályt aktivizálni. A szakszervezetek a munkásosztály társadalmi vezető szerepének megvalósulását segítik azzal, hogy az osztály tagjait — neveléssel és tapasztalatok nyújtásával — olyan szintre emelik, amilyet a napirendre kerülő feladatok megoldása megkíván. Az osztály tagjai — műveltségük, öntudatuk, szakértelmük révén — így képesek lesznek beleszólni a közéletbe, a gazdálkodásba, képesek olyan aktivitást kifejteni (pl. a szocialista brigádmozgalomban), amely pozitív irányban befolyásolja a többi dolgozó réteget. A szakszervezetek szervezeti ereje a szocializmus társadalmi szervezettségének nagyon jelentős tényezője, mert keretei között szerveződik a szocializmus feladataira való mozgósítás, a dolgozók tudatának, jellemének formálása. Így válik a szakszervezet tömegméretekben iskolává. Az elmúlt 25 év tapasztalatai igazolják, hogy szakszervezetek nélkül a munkások és alkalmazottak tömegeiben levő alkotó erőt kevésbé lehetett volna a szocializmus ügyének szolgálatára kibontakoztatni.

Az iskolaszerep (nevelőszerep) a napirendre kerülő társadalmi feladatok támasztotta igények miatt újabb és újabb elemekkel, új tartalommal gazdagodik. Így a gazdasági reformmal összefüggésben az üzemi demokratizmus nagyobb szerepet kapott; mégpedig az üzemi önállóság és a jövedelmezőség kívánalma révén. Új követelményeket támaszt a mai kolletív szerződések megkötése, a munkaerőgazdálkodással, valamint az árakkal való foglalkozás. Az érdekképviselettel, az érdekvédelemmel kapcsolatos új tennivalók már nem egyszerűen jogi alkalmazás kérdései, hanem egyben a tudatformálás, a nevelés eszközei is, miután a vezető

szerveket és a tagságot egyaránt meg kell tanítani élni a jogokkal és a jogoknál is szélesebb lehetőségekkel.

A lenini tanítás a szakszervezetek nevelő szerepéről, iskola jellegéről olyan alapvető funkciót jelöl meg, amelynek lényege, tartalma — mint már mondtuk — az osztálycélok szolgálata. Ennek a megragadása és nemzetközi érvényre emelése kötelező minden marxista számára. Ebből az is kitűnik, hogy a jelenlegi tartalom tovább fog gazdagodni a szocialista társadalom előtt álló újabb feladatokkal és az ezek megoldásából születő újabb tapasztalatokkal összefüggésben. Előrelátható, hogy a tudományos-technikai forradalom új helyzetet teremt a munka jellegében, a foglalkoztatottság, a szakmai összetétel átalakulásában, a bérezésben, a munkakörülményekben és a szabadidő növekedésében. Ahogy a helyzet változik, a szakszervezetek nevelő szerepe új és új tartalmi feladatokat kap. A jövőben például még inkább szükséges lesz megtalálni a növekvő szabadidő szocialista igényeknek megfelelő megoldását, és ez nemcsak egyes szolgáltatások bővítését, hanem a tudati fejlődést is megkívánja. A lenini tanítás a szakszervezetek iskolaszerepéről és nevelőszerepéről soha sem lesz elzárt, sémákba szorított feladat-tömeg, hanem mindenkor megkívánja az alkotó alkalmazást.

A SZAKSZERVEZETEK A GAZDÁLKODÁS ISKOLÁI

A szocializmus támasztotta társadalmi szükségleteket szolgálja a szakszervezet, amikor gazdálkodásra, igazgatásra tanítja, neveli a dolgozókat. 25 éves történelmi tapasztalatunk azt igazolja, hogy akkor lehet a dolgozókat eredményesebben bevonni a gazdálkodásba, ha nemcsak lelkesedésükre, hanem anyagi érdekeltségükre is építhetünk. Az üzemi demokratizmus fórumain módot kell adni a dolgozó tömegeknek arra, hogy beleszóljanak a gazdálkodás menetébe, saját vezetőik igazgatási tevékenységébe, és legyen joguk egyes ezzel kapcsolatos kérdések eldöntésére is. A szakszervezeti nevelőmunka arra irányul tehát, hogy a tagságot aktivizálja és arra inspirálja, hogy valóban kifejtse véleményét a demokratikus fórumokon: a termelési tanácskozásokon, az üzemi gyűlésen, a brigádértekezleten, a kollektív szerződések vitájában. Így szokja meg, hogy köze van mindahhoz, ami a gazdálkodást és a munkaviszonyokat befolyásolja. A mi magyar tapasztalataink igazolják annak a lenini tanításnak általános érvényét, hogy a dolgozóknak jogot és módot kell adni a közvetlen, személyes beleszólásra, a vezetésben, gazdálkodásban való közvetlen részvételre.

A jog önmagától még nem okvetlen érvényesül, ezért szükséges megtanítani a dolgozókat arra, hogy éljenek is jogaikkal. Szükséges, hogy a dolgozóknak ismereteik, információik legyenek a gazdálkodásról, enélkül nem tudnak felkészülni érdemi hozzászólásra, véleménynyilvánításra. Gyakorlatunk azt is igazolja, hogy nem elégséges a közvetlen demokratikus fórumokon való részvétel, hiszen ott nem lehet eldönteni, mit termeljen a gyár, vagy mennyit jövedelmezzen. Ezek a témák ugyanis gyári szintű, sőt azon is túlmenő áttekintést kívánnak. A dolgozók jogait szélesen és folyamatosan szakszervezeti képviseleti szerveik érvényesíthetik, olyképpen, hogy hozzászólnak a tervekhez és a vezetők személyének, munkájának értékeléséhez. A közvetlen beszámolási fórumokon kifejtett javaslatokat, észrevételeket, bírálatokat a továbbiakban a szakszervezet képviseli és juttatja érvényre. A szakszervezeti beleszólás nem annyira a műszaki intézkedésekre, hanem a dolgozók munkakörülményeire és életszínvonalára érvényes. A demokratizmus nem addig él tehát, amíg a közvetlen fórumok funkcionálnak, hanem meghosszabbodik a fórumok ülésezése közötti időszakra is.

A szakszervezetek a gazdálkodásra nevelnek akkor is, amikor meggyőzik a dolgozókat, hogy vegyenek részt önkéntes
vezik a szocia
mozgalmat, e
technológiai é
dalmi tulajdon megbecsülésére és védelmére.

A gazdálkodásra, az igazgatásra való nevelés jut kifejezésre felsőbb és üzemi hatáskörökben mindazokban az ügyekben, amelyekben a szakszervezeti szervek önálló döntési joggal rendelkeznek.

A SZAKSZERVEZET TÁRSADALMI ELLENŐRZÉSRE NEVEL

A lenini tanítás sarkalatos tétele, hogy mind az állami, mind a termelési tevékenység társadalmi ellenőrzésében maguk a tömegek vegyenek részt. Szakszervezeteink történelmileg kialakult tekintélye, valamint az a körülmény, hogy a dolgozók 93%-át tömörítik, olyan következtetésre ad alapot, hogy a társadalmi ellenőrzést szakszervezeti keretek között lehet a leghatékonyabban megoldani. A magyar szakszervezeti mozgalom ezt az elvet következetesen érvényesíti, ezért nincs nálunk az üzemi demokratizmusnak külön szervezete.

Akadnak nálunk olyan koncepciók, amelyek a beleszólás és a társadalmi ellenőrzés jogát nem a tömegekre, hanem egy szűk bizottságra kívánják ruházni, ám ennek sem joga, sem módja nincs a gazdasági vezetés ellenőrzésére vagy beszámoltatására a két ülés közötti időben. Éppen ezért, az ilyen megoldás eszmeileg sem nyújt biztosítékot a szakigazgatás társadalmi ellenőrzésére.

A beleszólás és a társadalmi ellenőrzés joga — mint látjuk — együtt jelentkezik, együtt kell őket a gazdálkodás, az igazgatás iskolájának feltételeként, tartalmaként felfogni. Ha mégis megkérdezné valaki, képes-e a szakszervezet társadalmi úton ellenőrizni a szakigazgatást, határozott igennel válaszolhatunk. Ma hazánkban a szakszervezetek társadalmi ellenőrző szerepe elsősorban a gazdálkodás területén jut érvényre. Ennek kifejeződése a szakszervezet joga véleménynyilvánításra a vállalati tervekről és a gazdasági vezetőkről. Ez érvényesül a kollektív szerződés megkötésében, a munkavállalói jogok ellenőrzésében, a döntési jogokban, az egyetértési valamint a vétójogban. Abban már lehetnek eltérő vélemények, hogy ezek összességükben hatékonyak-e, és mennyire valósultak meg a gyakorlatban, és felmerülhet a hatékonyság növelésének követelménye is. A nevelés iskoláinak tartalma kétségtelenül bővül a fent megfogalmazott elemekkel, amelyek kétségtelenül már nemcsak a jelent, hanem a jövőt is jellemzik.

A lenini tanítások megvalósítása korántsem megy problémák nélkül. Levontuk saját régebbi gyakorlatunk hibáiból a konzekvenciákat — abból az időből, amikor még gyenge volt a demokratizmus és a beleszólás joga. Akkoriban ezt a szerepet csak a termelési célok megvalósításában való közvetlen részvételre, a munkaverseny megszokott formáira, a normarendezésre, az anyagi érdekeltség nélkül felfogott lelkesedésre akartuk építeni.

A lenini tanítások általános és messzemenő eligazítást nyújtanak, de nem mentenek fel az alkotó alkalmazás gondjaitól. A lenini hagyaték egyik lényeges vonása éppen abban van, hogy nem gépiesen, hanem a nemzeti, történelmi, gazdasági és osztályviszonyokból eredő sajátosságokhoz kell azokat alkalmazni.

Dobrovits Ferenc

Szendélet III. olaj 100 x 70 a

Studió '70. Ernst Múzeum Budapest 1970.
Kiáll. kat. Bev.: Bereczky Lóránd.

Dobrovits Ferenc
festő

Részt vett a pályázaton

Kovács Gyula: Lenin portré pályázat
Művészet, 1970. április – 12 lap.

Dobrovits Ferenc
festő-

„Lenin" (repro)

Kovács Gyula: Lenin portré pályázat
Művészet, 1970. április - 12 kép

Dobrovits Ferenc

Csendélet II.
Csendélet III.

Dobrovits, Palotai Tárlat, 1974.

Téli táj, I.
— " — II.

Dobrovits Ferenc

Csendélet kompozíció I.
II.

Dobrovits, Palotai Tárlat, 1974.

Dobrovits Ferenc

Tühözödés
Öreg fa

Dobrovits, Palotai Tárlat, 1974.

Dobrovits Ferenc

Csendélet Kompozíció IV.
Part II.

Dobrovits, Pátokai Tárlat, 1974.

Dobrovits Ferenc

Siciliana I.
Csendélet kompozíció II.

Dobrovits, Pataki Tárlat, 1974.

Dobrovits Ferenc

Parton I.
Parton II.

Dobrovits, Balatoni Tárlat, 1974.

Johnson Street

Boston

Boston

Johnson, Boston Public Library, 1875.

Dobrovits Ferenc

Szinárvány II.
Ártér I.

Dobrovits, Palotai Tárlat, 1974.

Johannes Reuc

Inventory I

Acc. L

Johannes Reuchlin, Pforzheim, Germany, 1522.

Dobrovits kreuc

Árter II.
Táj I.

Dobrovits, Palotai Tárlat, 1974.

Dobrovits Ferenc

Táj II.
Táj III.

Dobrovits, Palotai Tárlat, 1974.

Bibliography

Bibliography, Bibliography, 1974.

Dobrovits Ferenc

Part III.
Tárgy formái I.

Dobrovits, Palotai Térlat, 1974.

Dobrovits Iván

Táj kompozíció II.
" III.

Dobrovits, Palotai Tárlat 1974.

Debrovits Ferenc

Tárgy formát II.
— " — III.

Debrovits, Palotai Tárlat, 1974.

Dobrovits Ferenc

Csendélet IV.
Táj kompozíció I.

Dobrovits, Palotai Tárlat 1974.

Dobrovits Ferenc

Olvass fel I.
Olvass fel II.

Dobrovits, Palotai Tárlat 1974.

Dobrovits Ferenc

Táj
Artéf I - II.

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Dobrovits Ferenc festő

a Stúdió Galériában állította ki képeit.
Témái: csendélet, táj, zsánerportré. (emlitve)

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika.
Jelenkor, Pécs, 1974. 4. 344. old.

Dobrovits Ferenc
festő

Szürrealista művekkel szerepelt
a tárlaton.

Kovács Gyula: Studió '72
MŰVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Dobrovits Ferenc, festő

A Stúdió Galériában jan. 23-án
nyílik tárlata.

– : Január végi tárlatok

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jan. 23.

Dobrovits Ferenc, Jestő

A Stúdió Galériában megnyílt kiállításnak ismertetése. Megemlített művek: Télitáj, Greg fa, Virágárus, Mese.

P. Szücs Julianna: Kockázat nélkül 7.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 9.

Dobrovits Ferenc, festő

A Studió Galériában nyílik meg kiállítása. (Jan. 23-án.)

—: fiatal képzőművészek bemutatója 9.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 23.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 3
Pestmegyei Hírlap
Dobrovits Ferenc

1021

Nagymaros

Dobrovits Ferenc festménye

hidraulikus emelő-rakodó gép.

kes „mindentudót": az univerzális gépen a rakodótér helyén a hiraulikus darut, a fogópofákat, esetenként a döntőollót találjuk. Ha a felvett szálfát utánfutóval hátul is alátámasztják, szállításra is alkalmazható. A gépet többféle kivitelben és nagyságban készítik.

A kiegészítő berendezések közül legfontosabbak a kötéles csörlők. A csörlő közvetlenül ráépülhet a traktorra, és lehet a hidraulikára épített is. A dobra a többnyire 8 mm-es drótkötélből 70 m fér el, a kifejthető vonóerő 3000 és 4000 kp között változik, a húzás sebessége pedig 30—70 m/perc.

Tetki Állami Erdő- és gazdaságban tanácsk gondjaikról az erdészek lapunk tudósított erről eseményről —, s az eszm re hozzászólói mindun erre a témára kanyaro vissza. Világos, hogy mi mezőgazdaságban, az gazdálkodásban is *a gépe* oldhatja meg a kérdést. helyzet e téren?

A fanyűvő bemutatkozik

Az állami és a termelőszövetkezeti gazdaságok erdészeti-technikai fölszerelése ma még ugyancsak *hiányos*, összehasonlítani sem lehet például a Szovjetunió, avagy a skandináv államok erdészeteinek gépesítésével. (Igaz, ezekben az országokban lé-

ban, kertészetben is alkalmazhatnak. S nem kizárt az a lehetőség sem, hogy a tsz-ek nagy teljesítményű gépeket szerezzenek be erdeik műveléséhez, *közösen.* A mezőgazdaság számos ágában létrehozott közös vállalkozások mintájára létrehozott erdészeti társulások — *Nagykőrösön* már példa is van erre — bizonyára eredményesen tevékenykednének.

A. Z.

Fakitermelés óriás ballonokkal

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 JAN 23

Népszabadság

Dobrovits Ferenc festőművész

Fiatal képzőművészek bemutatója

Ma délután a Studió Galériában *Dobrovits Ferenc* fiatal festőművész kiállítását nyitják meg.

A *Képcsarnok* és az *Iparművészeti Vállalat* közös rendezésében csütörtök délután a Lenin körúti Derkovits Teremben *fiatal iparművészek bemutatója* nyílik meg.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
Dobrovits Ferenc festő-művész
1974 JAN
Pestmegyei Hírlap
1974 JAN 23

A nagymarosi indíték 1021

Dobrovits Ferenc kiállítása

Ma, szerdán délután fél 6-kor ünnepélyesen nyílik meg Budapesten, a Stúdió Galériában (Bajcsy-Zsilinszky út 52.) Dobrovits Ferenc festőművész kiállítása.

DOBROVITS FERENC kemény munkával készülődik arra, hogy egyre meredekebb magaslatok irányába törhessen szívós következetességgel. A festői igazság megközelítésének sajátos nyomvonalán *Nagymaros* segíti merész céljainak elérésében. Fejlődése nem gyors, de folyamatos. Ma még erőfeszítései a nagyobbak, holnap már az eredményei. Először 1972-ben mutatkozott be a *ferencvárosi pincetárlaton*, ahol az anyaságeszme érintése mellett nagymarosi utcarészleteket, *Téli Dunakanyar*-t vonultatott fel szilárd vonalvezetéssel. Ekkor jegyezte meg kritikusa, hogy *„a táj erővonalaiban önmagáról töpreng, önmagát keresi"*.

Azóta nemcsak *rajzzal*, egyre inkább *színnel is* fogalmaz, ez jelenti előrehaladásának újabb állomását. Világa nem változott lényegesen, de a megoldásai elmélyültek. Most is téli tájat, öreg fát, madaras csendéletet analizál, de úgy, hogy a forma és szerkezet mellett a szín is főszerephez jut a piros központozás és a szürke háttér révén. Hétköznapjaink emberi szertartásait kutatja a *Virágárus* és a *Kenyérszegő* meghitt alakjaiban, s az általunk teremtett ünnep állandósult áramlása hatja át a *Mese* és a *Köszöntő* asszonyban testesült figuráját.

NÖVEKEDETT ÖNÁLLÓSÁGA. Csöndes örvényléssel idézi a *nagymarosi Duna-partot*, megáll és képpé alakítja a *Narancsvirágok* sárga özönlését, felbontja az *Alkony* színekben pompázó felhőzetét, mely színes szőnyegként borul a barnuló földre, s a *Kert végén* 's a formák boldogító nyüzsgését találja.

Szerkesztő erejének biztonsága és gyarapodása leginkább a *Zöld fejes csendélet*-ben figyelhető meg, ahol a szobros archoz növények tömődnek évszakot és magatartást jelölve. Témái visszatérnek, de a kivitelezés szenvedélyesebb hőfokú, a tisztes leírásokat egyre inkább látomásos indulat váltja fel, s ez az a pont, ahol művészete tovább épülhet képzelőerejének sodró áramlataiban. Mindehhez hamarosan csatlakozni fog a csoportábrázolás növekvő rajzi biztonsága, a problémafelvetések kudarcokat is vállaló bátorsága, mely rokonszenvesen tiszta és egyéni hangvételét dúsítva őrzi és röpíti művészetének egyre magasabb régiólba.

AZ ÉLETMŰ további szakaszának erről a jellegéről minden bizonnyal már a következő, Nagymaroson is bemutatott kiállítása kapcsán számolhatunk be.

Losonci Miklós

kezdve támogatták a gazdasági vezetést a termelés minőségének javítását szolgáló intézkedéseiben, a Központi Bizottság 1972. november 14—15-i határozata óta pedig ez a feladat termelést ellenőrző munkánk középpontjában áll.

A Központi Bizottság állásfoglalása feltárja a minőségi hiányosságok legfontosabb okait, felsorolva a technológiai fegyelem lazaságait, a vállalati minőségellenőrző szervek hiányos szakmai felkészültségét, azt a gyakorlatot, hogy olykor és helyenként nem az előírt minőségű anyagokat, alkatrészeket és részegységeket használják fel a termelésben, s végül, hogy a késztermékek csomagolása nem biztosítja a minőség megőrzését a szállítás és raktározás során.

Kevesebb selejt

Az ISG pártbizottsága mellett működő gazdaságpolitikai bizottság a X. pártkongresszust megelőző hetekben alakult. Vezetője *Kaiser Tamás* közgazdász, munkaügyi előadó, 11 tagja között munkások, mérnökök, technikusok, közgazdászok találhatók. Őket képviseli most — a bizottság vezetőjén kívül *Maus Péter* kereskedelmi főosztályvezető és *Kovács László* gépészmérnök, a gyártmányszerkesztési főosztály helyettes vezetője.

Beszélgetésünket — *Gallina József* gyáregységvezetőnek, a pártbizottság helyettes titkárának javaslatára — az állásfoglalásban feltárt hiányosságok sorrendjéhez igazítjuk.

— A technológiai előírások megszegése gyártmányaink többségénél selejthez vezet, te-

ségellenőrző
után szállítjuk

Saját önt

Nagy József,
gatója veszi át

— Felveti a
hogy helyenkén
írt minőségű a
katrészeket, részegységeket használják fel a termelésben, s a feldolgozás további fázisaiban ezek minőségi hibáit figyelmen kívül hagyják. Nos, *az armatúragyártás anyagigénye több mint 60, öntvényigénye pedig több mint 50 százalék.* Öntvényeinket külső, kooperációs vállalatoktól szerezzük be — s ez rengeteg probléma forrása. Volt rá eset, hogy *az egész szállítmányt vissza kellett küldeni;* általában *magas az öntödei selejt, nemritkán 40 százalékos.* Sajnos, a minőségi hibák egy része nem derül ki a beérkezéskor alkalmazott átvizsgálásnál, csak megmunkálás közben, esetleg a késztermék végellenőrzésénél.

— A nemzetközi piacon azok az armatúrák versenyképesek, amelyeknek súlya minél kevesebb, anélkül, hogy használati értékük csökkenne. A súly viszont az öntvények falvastagságától függ. Csakhogy az öntödék abban érdekeltek anyagilag, hogy *minél több tonna terméket bocsássanak ki évente,* tehát — a számunkra kívánatosnál — vastagabb falú öntvényeket készítenek, hiszen ezekkel kevesebb a műszaki probléma, kisebb a kockázat. A KGST-országokban *az armatúragyár-*

Nyíri Éva

Százhuszonnégyezer újítási javaslat

Kedden a MEDOSZ budapesti székházában a mezőgazdasági újítók és feltalálók országos tanácskozásán — melyen megjelent *Váncsa Jenő* miniszterhelyettes is — *Szalóczi Bálint* MÉM-főosztályvezető elmondotta, hogy a mezőgazdasági újítómozgalom szép eredményeket ért el: az összesítés szerint *1949 óta 124 000 újítási javaslatot nyújtottak be,* s ezeknek 40 százalékát a gyakorlatban megvalósították. Az újítások révén 950 millió forint megtakarítást értek el az üzemek. Az újítók díjazására mintegy 50 millió forintot fordítottak.

A tanácskozás után kitüntetéseket adtak a legjobb újítóknak: tizenketten kapták meg a mezőgazdaság kiváló dolgozója, négyen az erdészet kiváló dolgozója, és ugyanennyien a faipar kiváló dolgozója kitüntetést. Tizenkilencen miniszteri dicséretet kaptak.

Dobrovits Ferenc

Patton olaj 70×100

Studio '73 Ernst Múzeum B.p.

Dobrovits Ferenc

festőművész kiállitása I.23-án nyilt meg a Studió Galériában

Magyar Hilrap 1975/22/8

Dobronts Ferenc

Rakpart olaj, 67 x 100 cm

Köszönöt olaj, 100 x 80 cm

Angyalföldi képző- és iparművének
kiáll. Műcsarnok 1974

Dobronits Ferenc

Köszönő sor.

Dobronits Ferenc festőművész
kiállítása Stúdió galéria 1974

Dobronits Ferenc

Mese rep.

Dobronits Ferenc festőművész
kiállítása Stúdió galériá 1974

Dobrovits Ferenc

Virágárus 120×90 olaj

Mese 120×160 olaj

Dobrovits Ferenc festőművész
kiállítása Studió galéria
1979

Dobrovits Ferenc

Köszöntő 100 × 80 olaj

Kenyérszegő 100 × 70 olaj

Dobrovits Ferenc festőművész
kiállítása Stúdió galéria
1974

Dobrovits Ferenc

Téli táj 80×120 olaj

Alkony 50×80 olaj

Dobrovits Ferenc festőművész
kiállítása Stúdió galéria 1974

Dobrovits Ferenc

Öreg fa 60×80 olaj

Kert végén 50×70 olaj

Dobrovits Ferenc festőművész
kiállítása Stúdió galéria 1974

Dobrovits Ferenc

Belső udvar 50×70 olaj

Földfejés csendélet 70×70 olaj

Dobrovits Ferenc festőművész
kiállítása Stúdió galéria 1979

Dobrovits Ferenc

Napraforgók 60×80 olaj

Tájak csokor 60×80 olaj

Dobrovits Ferenc festőművész
kiállítása Stúdió galéria 1979

Dobronits Ferenc

Mocolaras csendélet 60×80 olaj

Csendélet I. 60×80 olaj

€

Dobronits Ferenc festőművész kiáll.
Stúdió galéria 1974.

Dobovits Ferenc

Ösmodélet II. 60×80 olaj

Ösmodélet III. 60×70 olaj

Dobovits Ferenc festőművész kiáll.
Stúdió-galéria 1974.

Dobrovits Ferenc

Csendélet IV. 60 x 70 olaj

Dobrovits Ferenc festőművész kiáll
Studió galéria 1974.

Dobrovits Ferenc

Sólyga csokor rep.

Dobrovits Ferenc festőművész kiáll.
Studio galéria 1974.

Dobrovits Ferenc

Akvarell rep.

Dobrovits Ferenc festőművész kiáll.
Stúdió galéria 1974.

Dobrovits Ferenc

Virágárus rep.

Dobrovits Ferenc festőművész kiáll.
Studió galéria 1974.

Dobrovits Ferenc

Zöldfejés crendélet

rep.

Dobrovits Ferenc festőművész kiáll.
Studio galéria 1974.

Dobronits Ferenc

Téli tájképek.

Dobronits Ferenc festőművész
kiállítása Fluxus galéria
1974

Dobronits Ferenc

Kert végén repr.

Dobronits Ferenc festőművész kiáll.
Studio galéria 1974.

Dobrovits Ferenc

Rockpart

olaj; 67 × 100 cm repr.

Angyalföldi képző- és iparművészek
kiállítása Műcsarnok 1979

Dobrovits Ferenc

Örég fa rep.

Dobrovits Ferenc festőművész kiáll.
Stúdió galéria 1974

Dobrovits Ferenc

Narancsvirágok repr.

Dobrovits Ferenc festőművész kiáll.
Stuchó galéria 1979

Dobrontz Ferenc
festő

Dobrontz Ferenc 1941-ben Budapesten
született, aki a képzőművészeti Gim-
náziumban végezte tanulmányait,
majd az Iparművészeti Főiskolán
tanult tovább.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Művészet, 1974. január - 47.oldal

Dobrovits Ferenc

festő

Dobrovits az Iparmüvészeti Főiskolán a díszítő-festő szakon folytatta tanulmányait L. Gács György és Ridovics László voltak a mesterei.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1974. január - 47.oldal

Dobrovits Ferenc
festő

Dobrovits Ferenc kiállítási anyaga tájképekből, csendéletekből, figurális kompozíciókból áll, mintegy 14-darab mű.

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. január - 47.oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 MÁR 2.

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Dobrovits Ferenc

1021

Dobrovits Ferenc rajza

letett színpadi művei azonban soha nem voltak sikeresek — csupán drámatörténeti jelentőségűek. Színpadon manapság epikai műveivel szerepel. Így például a Tháliában bemutatott

FECSEGŐ ÉKSZEREKKEL,

amely ifjúkori illetlen regényéből, a Les bijoux indiscrets-ből készült. Érzelemnek itt alig van nyoma. A morális leckét pedig — nagyon mulatságosan — éppen a visszájáról mondja el a szerző. Szerelmi titkokat tudunk meg rendkívül indiszkrét női forrásokból: életes erkölcstant tanulunk, miközben groteszk huncutságokon mulatunk. Az előadás legjobb pillanataiban persze a nézőre hagyják azt a bizonyos tanulságot. A hangsúly inkább a rokokó édességen és a Diderot-i szellemességen van. Kár, hogy nem mindig. Itt-ott aktualizáló megjegyzések fityegnek a darabon. Még csak nem is túl sziporkázóak. És ezek a maiságok messzi távolba űzik a szerzőt. De ezektől eltekintve tündöklően feslett a francia ezeregyéj. A dámák pedig mint kecses porcelán konzumnők egy varázsgyűrű hatására bájos társadalomkritikát fecsegnek uralkodójuk szórakoztatására. *Drahota Andrea* érzi magát a legjobban ebben a világban, pedig ő a női hűség egyetlen példánya: az egy kis kellemből, egy kis szellemből és némi kecses nyafogásból összeszűrt Mirzoza. A kor irodalmi divatjának megfelelő egzotikus ország persze, nagyon is átlátszó anyagból készült. Unatkozó uralkodója akár XV. Lajosra is hasonlíthatna. Arra a királyra, aki reggelenként a politikai természetű ügyiratokat félretolva, először a párizsi rendőrfőnök jelentéseit olvasta el, udvaroncainak legújabb szerelmi kalandjairól. Ezeket a jelentéseket a király magánhasználatára válogatták össze: csak a legborsosabb eseteket dolgozták fel. XV. Lajos jókat mulatott, s alattvalóit olykor kilengéseikre utaló célzásokkal ijesztgette. S zavarukon még inkább derült.

Diderot nem tartotta elég ízlésesnek a kortárs angol szatírát.

olyan államférfit ábrázol, viselkedik, mint a csirkefo nem olyan útonállót vitt s ra, aki módszereiben me tőn hasonlít a kor hatalm államférfiára. A Polly A ban a Koldusopera folyt műnek is Bicska Maxi a hőse. Ezúttal kalóz, a XV zadi Amerikában. Feleség pedig fiúruhába öltözve k veszett Maxiját. Köröttük indiánok, ültetvényesek é lányok kavarognak a Vidá pad túlzsúfolt előadásán. Az együttes olyan jó lehetőséget talált a darabban, hogy kissé agyonszerette Pollyt. Megsokszorozta a darabot, s az előadás ezáltal ritmustalanná vált, elvesztette fiatalos feszességét.

De hát a Polly Amerikában mégis halhatatlan. Éppen úgy, mint előzménye. Csak éppen nem Brecht, hanem tanítványa, *Peter Hacks* dolgozta át. Az indulat két évszázadon át hasonló. Célja: a polgári erkölcs illúziójának lerombolása. A morál megegyezés: ha Maxi eleget rabolt ahhoz, hogy vagyonos legyen, akár nemzeti hős is válhat belőle. Ez történik a Vidám Színpadon: Maxi — *Bodrogi Gyula* alakításában olyan tökéletes és öntudatos kalóz, hogy akár gentleman is lehetne — stílusos névváltoztatással Drake kapitány lesz. Így követi annak a Sir Francis Drake-nek a hagyományát, akit sokszoros tengeri rablásai jutalmául ütött lovaggá I. Erzsébet. Maxi és Polly az eredeti tőkefelhalmozás hősei: olyan ősök, akikkel nemigen dicsekszik a polgári genealógia. Valóságos tetteikkel semmiképpen. És ezért is elpusztíthatatlanok — mert mindig jönnek olyan írók és színházak, akik pontosan e tulajdonságuk miatt keltik életre őket.

Diderot ékszerei kitárják titkukat — Gay kalózát majd érdemrendek kendőzik. A rablott aranyból tisztes vagyon válik a bankban és ékszer a királyi koronában. De egyszer ők is megunják a tisztességet: fecsegni kezdenek. Mert ez a morál körforgása.

Szekrényesy Júlia

talán meg a ragyogó Jelena ringatta magát, idegesen cigarettázva a Ványa bácsi vén topolyafái alatt. A díszlet a kiüresedett, túlhaladt életforma halálát sugallja, az élősdi osztály statikai bizonytalanságát. A jelképes kertről beszél, mely jelképes ágain tartotta a földbirtokos-jólét lehetőségét. A színpadkép, mintha Trofimov, a diák szavainak illusztrációja volna, az ébresztő szavaké, amelyeket a ház kisasszonyához intéz: „... Ánya... a maga nagyapja, meg dédapja és a maga összes ősei mind jobbágyok urai voltak, élő lelkeknek az igába hajtói... ennek a kertnek minden gyümölcse, a fák minden levele azokról a szegény emberi lényekről beszél, akik itt szolgaságban sínylődtek, nem hallja a hangjukat?"

A vendégként meghívott David Borovszkij díszlete tehát, *Horvai István* rendezői elképzelésével egyetértésben, egyetlen döbbenetes képbe sűríti a Csehov-dráma eszmei tartalmát. Ha azonban a színpadkép már az első pillantásra önmagában mindent elmond az irodalmi alkotás lényegéről, minek eljátszani ráadásul a darabot is? A művészi gazdaságosság szempontjait figyelembe véve, elegendő volna néhány percet adni a közönségnek, hogy elgyönyörködjék, avagy megbotránkozzék a színpadi látványon, s a modernségről alkotott nézeteinek megfelelően tapsoljon, vagy fütyüljön, máris lebocsáthatnák a függönyt és mindenki hazamehetne. Ez a színházi forma azonban nálunk egyelőre nem honosodott meg. Nálunk a díszlet mellé darab is jár. Sőt, a díszletben kell eljátszani a darabot. Mi több, a díszletnek — a még oly lenyűgözőnek is — olyannak kell lenni, hogy el tud-

Dobrovits Ferenc festőművész

kiállítása január 23-án
nyílik meg a Stúdió Galériában

Magyar Nemzet 1974 január 22
4. old.

Dobrovits Ferenc, [ ]

L.: Kemény Éva

Aradi Nóra: A Duna-kanyar.... 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 14.

Dobrovits Ferenc

Anya és lánya.

NÉPSZAVA, 1976. junius 26.
7. oldal.

Dobrovits Ferenc: Anya és lánya

Dobrovits Ferenc festő

a Stúdió Galéria évi szeregszemléjén szerepelnek munkái, a Nagymaroson alkotó művésznek.

Losonci Miklós: Stúdió 75.
Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 21.

Dobrovits Ferenc

A VI. nagymarosi nyári tárlat aug. 20.- án nyílt meg, melyen szerepelnek művei.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. aug. 26

Dobrovits Ferenc

Szobrász

Dobrovits Ferenc: Szobrász

Népszava, 1978. április 8.
7. old.

Dobrovits Ferenc, festőművész

a Pest megyei pártbizottság Nagy Jenő u.-i székházának ~~aulájá~~ aulájában rendezett tárlaton - MSZMP-alapszervezetébe tartozó művészek, festők művei láthatók. Dobrovits Ferenc „Bay" c. képe a hétköznapok idézete. | emlitve | Dobrovits Ferenc és Hliner Gyula műveiknek kiállítása az elmúlt időszakban zárult az MSZMP Pest megyei Bizottságának oktatási igazgatóságán.

Losonci Miklós: A szocreál festészet tárlata.

Pest Megyei Hírlap, 1979. febr. 6.

Dobrovits Ferenc

Szobrász

Népszava, 1976. december 4.
6. oldal

Dobrovits Ferenc: Szobrász

Dobrovits ferenc, festő

Kiállítok a Stúdió Galériában.

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika
340-347.

JELENKOR, Pécs, 1974. április

XVII
4.

Dobrovits Ferenc festő

a Stúdió őszi tárlatán szerepelnek művei.

Losonci Miklós: Új értékek a Stúdió őszi kiállításán.
Pestmegyei Hírlap, 1974. szept. 24.

Dobrovits Ferenc
festő

A győri képcsarnokban május
15-én nyílt meg Dobrovits Ferenc
tárlata.

— Kiállítási naptár
Művészet, 1975. május – 49. oldal.

Dobrovits Ferenc

Tél, olaj, 80×100 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Dobrovits Ferenc,
PEST MEGYEI HÍRLAP festő és grafikus
1978 DEC 17

1021

Baranyi Ferenc:

Utószó egy szerelemhez

**Nincs mit mondanom,
nincs mit mondanod,
ami régen megszakadt, azt
nem folytathatod,
szemed jégvirág borítja —
már beléd nem láthatok.**

**Nincs mit mondanod,
nincs mit mondanom,
párosan viselt magánynak
dupla súlya nyom,
szíved hangtalan parancsát
többé meg nem hallhatom.**

**Én már többé nem kereslek:
rádtalálnom nem örröm.
Te is engem csak — kerestél.
De én azt is köszönöm.
Mért, hogy a szerelmet mindig
megalázza a közöny?**

**Válni kell.
Koloncot koloncot nem visel,
önvédelemből hagylak el,
s fel nem cserélek senkivel.**

**Válni kell.
Én nem hiszek — te nem hiszel,
a szív nem nézi, mit cipel,
csak éppen már nem bírja el.**

Dobrovits Ferenc grafikája

ARANYVASÁRNAP

— Nem hiába aranyvasárnap van, ezek a csomagok olyan nehezek, mint az arany!...

KÖNYVESBOLTBAN

— Na még ezt a lexikont, Tibi bácsinak!...

UTOLSÓ ÓRÁK, UTOLSÓ FILLÉREK...

Kozmikus geodézia

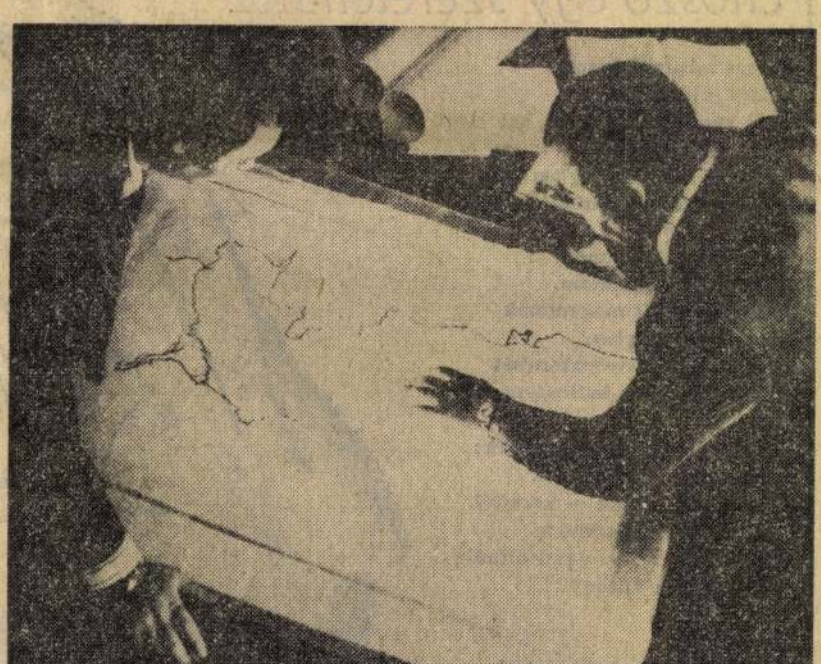

A munkatársak kijelölik a Kaspi-tenger vizsgálandó zónáit

Ma már egész Földünket behálózzák azok az észlelő állomások, amelyek feladata bizonyos mesterséges holdak megfigyelése, műszeres követése.

A szputnyikok helyzetét egy adott gadozás rendkívül kicsiny, de nagy pontosságú helymeghatározásokban már az ekkora értéket is figyelembe kell venni. Hasonló pontatlanságot okoznak a *földrajzi hosszúság* meghatározásában Földünk forgásának

Dobrovits

Révész Imre professzor a Kecskeméti Művésztelepen a fiatal művészeket oktatja aktfestésre, - írja Kun Imre, aki felsorolja a telepen élő és dolgozó művészeket: Iványi Grünwald Bélát, mint a legrégibb és Prohászka Józsefet, mint a legidősebb tagot. Kivülük itt dolgozik még Olgyai Viktor, Perlrott Csaba Vilmos, Kandó László, Uitz Béla, Pólya Tibor és a közelmultban elhunyt Csáktornyai Zoltán, valamint Falus Elek, Major Jenő, Kmetty János Dobrovits és Nikolsky, az orosz festő, aki hadifogolyként került a telepre, megszerette a magyar tájat, itt maradt és magyarrá lett.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. 1.
XXXII. évf. 9. sz. 158. lap.

Dobrovits Ferenc Festőművész

A nagymarosi alkotóház művész-vendégei műveket adományoznak, ezzel járulnak a táj és a művészet lendítő kapcsolatához. 1974. Nyári Tárlat díjerőmét és összegét kapta meg a művész.

Losonci Miklós: Téli napokon a nagymarosi alkotóházban.
Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 9.

Dobrovits Frenc

festőművész alkotásaiból nyilt kiállitás
május 15-én a győri képcsarnokban.

Magyar Hirlap 1975 134/8

Dobrovits Ferenc

A nagymarosi Művelődési Házban a nyári tárlaton részt vett Szentgyörgyi Kornél, Butalari László, Dobrovits Ferenc, Vén Emil, Freytag Zoltán, Berky Viola, Mácsay István, Károlyi András

Magyar Hirlap 1973/224/6

Bojár: Kiállitásról kiállitásra

Dobrovics Ferenc

festőművésznek tárlata volt Nagymaroson 1975-ben.

Magyar Hirlap 1975/188/6

Bojár: Művészélet Nagymaroson

Dobrovics Ferenc

szerepelt az Angyalföldiön élő müvészek közös vándortárlatán, mely a Láng Gépgyárban is bemutatásra került.

Magyar Hirlap 1975/204/6

kiállitások a gyárkapuban

Dobrovits Ferenc

Az egri Rudnay Gyula Teremben Jánossy Ferenc festőművész,
a győri Képcsarnokban Dobrovits Ferenc festőművész,
a szekszárdi Szinyei-Merse Teremben Novák András festőművész rendez kiállitást.
Mindhárom tárlat megnyitója május 15.

Kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 10.
XIX. évf. 19. sz. 8. lap.

Dobrovits Ferenc

Fiatal fővárosi művészek Dobrovits Ferenc festőművész és Kampfl József szobrászművész alkotásaiból kiállítás nyílt legnap a békési Jantyik Mátyás Múzeumban.

Magyar Ihrlap 1973/150 Sold.

Dobronits Ferenc (festő)

1975. máj-ban a győri Képcsarnokban kiállítása volt.

Népszava, 1975. máj. 16. 103 evf. 113. 6.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1975 JUL 12

Dobrovics Ferenc festőművész

Hírlap 1021

1975. JÚLIUS 12., SZOMBAT

HÉTVÉGI KALAUZ

Jubileumi vasutasnap

Az idei jubileumi 25. vasutasnap központi ünnepségét Budapesten a BVSC Szőnyi úti sporttelepén rendezik meg holnap délelőtt 9 órai kezdettel. A gazdag program délelőtt atlétikai versennyel és kispályás labdarúgó-mérkőzésekkel kezdődik, majd az MHSZ tart hajómodellező és rádiós bemutatót, s megnyitják a vitorlázórepülőgép-kiállítást. Este 7 órakor kezdődik az a vidám műsor, amelyben humoristáké, táncdal- és magyarnóta-énekeseké a fő szerep. Ezúttal láthatják az érdeklődők a dunakeszi József Attila Művelődési Központ társastánc együttesét, s hallhatják az Ausztriából érkezett Selzthali Vasutas Fúvószenekar műsorát.

Szőnyi Lajos, a dunakeszi József Attila Művelődési Központ igazgatója a selzthali együttes további fellépéséről a következőket mondta:
— A selzthali vasutas fúvószenekar — amely a vasutasszakszervezet vendégeként tartózkodik hazánkban — művelődési központunkban július 14-én, hétfőn este 8 órakor lép fel, Friedrich Steininger vezényletével. A műsorban szerepel művelődési központunk énekkara és fúvószenekara is, Tóth Béla, illetve Szirmai János vezényletével. Az osztrák együttes műsorán osztrák polkák és keringők szerepelnek. Jövő nyáron pedig 40 tagú fúvószenekarunk utazik Selzthalba, fellépésre.

Vácrátóti hangverseny

A vácrátóti botanikus kertben ma este 7 órakor kezdődik a Győri Filharmonikus Zenekar és a váci Vox Humana énekkar hangversenye, *Maklári József* Liszt-díjas karnagy vezényletével. Az idei első koncerten *Haydn: Az évszakok* című oratóriuma csendül fel.

A vácrátóti botanikuskertben — a volt Vigyázó-kastély 42 holdas arborétumában — hangzik el ma este Haydn szerzeménye. A háromszáz komolyzenekedvelő befogadására alkalmas nézőtér minden bizonnyal megtelik: az ide érkező csoportok a hangversenyt megelőzően kertismertető sétán vesznek részt.

Nagymarosi tárlat

A nagymarosi művelődési házban holnap délelőtt 11 órától látható *Dobrovics Ferenc* festőművész, valamint *Kemény Éva* és *Sós László* grafikusművészek kiállítása. A tárlatot *Barinkai Oszkárné*, az MSZMP Pest megyei Bizottságának titkára nyitja meg. Július 27-ig — hétfő kivételével — naponta délelőtt 10-től este 6 óráig tekinthetik meg az érdeklődők a kiállítást.

A Nagymaros '75 programsorozatában — amely ez év május 1-től november 7-ig tart — nyílik meg a tárlat. Fazekas János, a nagymarosi alkotóház vezetője elmondta: a különböző kiállítások, tárlatok anyagát igyekeztek úgy összeállítani, hogy teljesen ellentétes műfajú alkotások szembesítésével a látogatók minél maradandóbb élményhez jussanak.

Kincsek a Tápió völgyéből

A tápiószecsői negyventagú aranyérmes gyermekcsoport ma este 9 órakor a Fővárosi Művelődési Házban vendégszerepel: két — dallal, tánccal kísért — helybeli népi játékot mutatnak be, *A tulláti napsütés*, valamint a *Kisbéres* címmel.

De mindemellett Tápiószecső sem marad program nélkül. Holnap délután 3 órakor nyitja meg *Ofella Sándor*, a Damjanich Művelődési Ház igazgatója a *Papp József* ritkaságszámba menő néprajzi gyűjteményéből berendezett tárlatot, a gyűjtő Dózsa György út 7. szám alatti otthonában.

Túra

Ha továbbra is meleg marad az idő, bizonyára kellemesnek ígérkezik e heti túraajánlatunk, amelynek során erdei sétára invitáljuk gyaloglást kedvelő olvasóinkat.

A Dunakanyar bal partján, Verőcemarosról — az egykori Kismarosról — indul az erdei vasút Királyrétre. Börzsönyligetet elhagyva festői tájakon, csörgedező hegyi patakok között halad Szokolya érintésével Királyrét felé a kis szerelvény. A Börzsöny erdővel borított részein egészséges sétákat tehetünk a turistajelzések mentén. A lombos, árnyat adó fák bizonyára üdítőleg hatnak a kánikulában.

Horgászoknak

Az árvíz alaposan megzavarta a halakat és a horgászokat egyaránt. Ezért most arról szólunk: *hogyan kell árvízkor horgászni?*

A legfontosabb: a Duna kiöntéseit, az elárasztott lapos árterületeket, a hullámtereket kell felkeresni — persze ott, ahol az árvízvédelmi munkálatok miatt nincs megtiltva a part megközelítése.

A Ráckevei-Duna-ágat az árvíz elkerülte, mert mindkét végén lezárták a zsilipeket. Ezért itt is érdemes próbálkozni. Tasson a lezárt zsilip felett a karikakeszeg szinte hihetetlen mennyiségben és nagyságban fogható, egésznapi horgászással. Aki meg nem unja, 40 kilót is foghat úszóval. Makádnál és a tassi IV-es vízen a dévérek és a nagy bodorkák mellett keszegező bottal ponty is fogható. Ráckevén a híd körül továbbra is megy a harcsa, a híd alatt a kősüllő, a töltésnél a dévér és elvétve a ponty. Taksonynál a holtágban csak néhány törpeharcsa, dévér, néha kárász és compo akad horogra.

A kisebb tavakat is érdemes felkeresni, hiszen ezeket nem érinti az áradás. Farkasd, Gomba, Örbottyán, Vácszentlászló és a Bánki-tó egyaránt ígéretes horgász útiprogram lehet.

Összeállította:
Falus Gábor

A KÖJÁL törzsgárdatagja

Őrködni az ember környezetén

Nemcsak rokonfogalmakra, sokszor ugyanarra a fogalomra is létezik két vagy több kifejezés. Erről beszélgettünk *dr. Gaál Lászlónéval*, a Pest megyei KÖJÁL település-egészségügyi osztályvezetőjével, azután, hogy nyugalomba vonulása alkalmából a tiszteletére rendezett kis ünnepségen átvette a 15 éves törzsgárdajelvényt. Kórházi sebész volt, majd körzeti orvos.

Másfél évtizeden át a lakosság egészsége védelmében az egész megyében fáradhatatlanul ellenőrizte az ivóvíz minőségét, a felszíni vizek, folyók, tavak tisztaságát, a szennyvizek elvezetését, a levegő, a talaj tisztaságát, vagyis az ember környezetét védelmezte.

Az utolsó ügyirat

— A településegészségügy valóban *azonos a környezetvédelemmel* — mondja —, csakhogy a környezetvédelem sokszor műszaki kérdés. A most alakult környezetvédelmi bizottság nyilván *egyeztetni tudja* a közegészségügyi és a műszaki feladatot. Például mi műszerekkel pontosan megállapítottuk, milyen mértékben szennyezi a *DCM* pora *Vác* levegőjét, de hogy milyen technikai módszerrel lehet ezen változtatni, ahhoz mi, orvosok nem értünk. Örömmel olvastam az újságban, hogy a cementmű megkezdte az új porelválasztó berendezése építését. A másik megyei nagy légszennyeződési gondot az *Állatifehérje Takarmányokat Előállító Vállalat tököli* üzeme jelentette. Nem is tudom már, emiatt esztendők folyamán az üzem vezetőit hányszor cserélték ki.

strand bővítésének most érkezett építési terve. Mondhatom, élvezet volt átnézni, olyan tökéletes. De hiszen ez a strand már eddig is a legszebb és a legjobb is minden szempontból az egész megyében. Talán majd a *rackevei* vetekszik vele. Ami a dunai szabad strandokat illeti, azok közül is a rackevei Dunánál találhatók a példásan felszereltek. A Dunakanyarban viszont már kevésnyarban viszont már kevésbé. Éppen most értesültem róla, hogy *Nagymaroson* folyik a strand átépítése, így tehát nem lehet a tisztaságáról beszélni. Ennek ellenére használják a fürdőzők. A váci járási-városi közegészségügyi felügyelő intézkedése folyamatban van.

— A szemétlerakodó-helyek kijelölése megtörtént-e már mindenütt Pest megyében?

— Még nem. De ahol kijelölték, *Százhalombattát* kivéve, ott sem gondoskodnak mindenütt a megfelelő kezelésről. A gyűjtőhelyek őrizetlenek, takarítatlanok, ellepik azokat a guberálók, akik már eddig is többször okoztak tüzet. Aztán *Isaszeg* és *Maglód* határában a budapesti gyógyszergyárak időközönként *elégetik* a felhasználhatatlan, mérgező szárazanyagot. Óriási bűz lepi el ilyenkor a két községet. Úgy tudom, többszöri fellépésünk után most végre külföldről igyekeznek a gyárak megfelelő, zárt hulladékégető-kemencét beszerezni. *Kistarcsára* a Taurus-gyárból hordják a gumihulladékot. Esetenként, talán öngyulladás következtében meggyullad. Sűrű pernye hullik ilyenkor a községre és rettenetes szagot áraszt az égő gumi.

A fiataloknak

— Ugyancsak Kistarcsán a tsz kamillalepárló üzemének gyúlékony hulladékát sem földelik el. A lakosság egészsége és biztonsága érdekében, ha ezen nem változtatnak, *erélyes intézkedés következik:* a tsz-nek be kell zárnia ezt a melléküzemágát. De ezzel már nem én foglalkozom, átadtam a stafétabotot a fiataloknak.

Szokoly Endre

Építőtábor Budakeszin

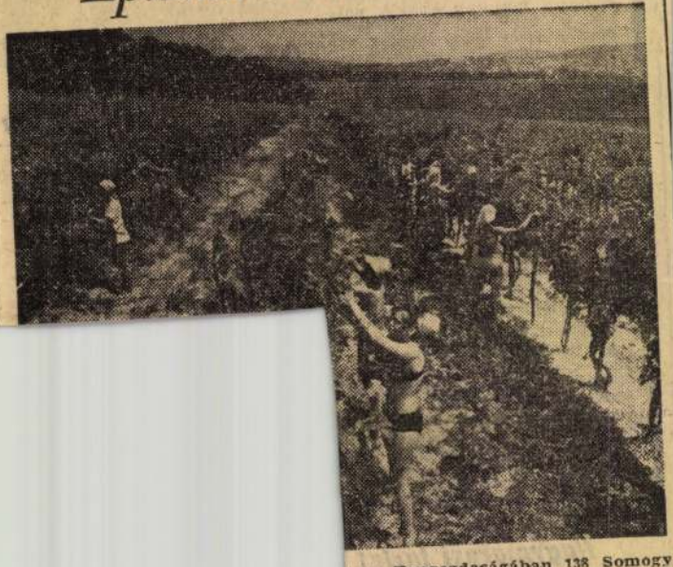

tem Tangazdaságában 138 Somogy az építőtáborban. A fiatalok két öznek.

endeleteiből

los lapban találnak meg az ér-

1021

Dobrovits Ferenc, festő

1977.V.23.Petőfi 17.oo Gné
Ötödik sebesség

- Különleges dolog, amikor egy szinház előcsarnokában, vagy büféjében nemcsak a szinházi élményről beszélgetnek az emberek, hanem valamiféle más müvészeti élményről is. Horváth Gyulához fordulok.

- Hát ez lényegében az én ötletem volt, amit már régebben szerettünk volna csinálni csak hát az elözö szinház vezetés hát nem lelkesedett érte. Miszlai Pista, aki most a szinháznak az igazgatója nagyon szereti a képzőművészetet, a képzőművészeket és ezt az ötletemet Ő nagyon lelkesen fogadta.

- Mégpedig azt az ötletét, hogy á itt a József Attila Szinház előcsarnokában, a büfében és még néhány helyen a folyosókon, fönt az emeleten fiatal, vagy nem tudom, hogy csak fiatal képzőművészek kiállitásait rendezzék.

- Rendszeres kiállitásokat rendezünk, az én törekvésem az volt, ebben, hogy közérthető modernül szépen gondolkozó és nagyon szépen magukat kifejező müvészek képeit rakjuk ki. Elsősorban a döntő szempont az volt, hogy a XIII.kerületben élő képzőművészek kiállitásait rendezzük itt meg. Nagyon szép névsor jött föl ebben az esztendőben, Bathi József, aki Munkácsy-dijas festőművész, aGötz Ádám, Vecsési Sándor, Szurcsik Jánosnak a kiállitása.

- Akkor nem kis megtiszteltetés azt hiszem Dobrovits Ferenc számára na jöjjön már ide ne fusson el, hogy a sort pillanatnyilag Ő zárja ugye.

- A kiváló mestereknek és az egykori tanárainak a véleménye alapján hát a fiatalok közül, akinek a marsallbot a zsebében van őt választottuk ki.

- A lehetőségeink meg vannak segitettek itt a szinházban munkáim elég sok helyen megfordulnak rendszeresen és sokat dolgozom.

- Vidéki László vagyok rendkivül szeretem a képzőművészetet már gimnazista korom óta nemcsak, mint társmüvészet, hanem sokkal mélyebben.

- Én kiváncsi vagyok a maga véleményére aki nem először látja a Dobrovits Ferenc képeit.

- Rendkivül élénk, nagyon sokszinü képeket csinál. Rendkivül tetszett az az Ő képeiben, hogy nagyon merész és nagyon tudatos szinbiztonsággal dolgozik, ami nem tudom hát a mai képzőművészetünkben talán nmm is olyan általános.

- Vajon nem jelent-e ez valamiféle konkurenciát a szinháznak, hiszen ez egy másik fajta müvészet nem és ha a nézők idejönnek akkor lehet, hogy őket jobban lekötik a képek, mint esetleg az előadás.

- Nézze, kritikus és önkritikus világban élünk, ha a festészet adott esetekben olykor olykor jobban leköti, meg is érdemeljük.

- Én azt hiszem, hogyha az itt jelenlévő nézők közül valakit megkérdezünk, hogy ő hogyan gondolkodik, vajon konkurencia-e a festészet az itt lévő festészet az itt lévő szinház számára.

- Az az igazság, hogy nem vagyok müvészet értő, én csak azt tudom megállapitani, hogy tetszik a kép, vagy nem tetszik. Hát megmondom őszintén, hogy a mai modern festészet és ugy a grafika hát kicsikét távol áll tőlem, egyszerüen nem tudom őket megérteni, lehet hogy bennem van a hiba,

- Dobrovits Ferenc képei.

- Csak futólag néztem meg. Igy az első benyomásom az, hogy elég szines, nagyon szeretem a szines dolgokat, egy váza virág, hát az egy gyönyörü szerintem egész jó nagyon szép kompozició és nagyon szép szinösszeállitásu. Ha nézem ezeket a virágképeket nekem mindegyik tetszik igy hirtelen.

- Mért tetszenek ezek a képek.

- Hát mert az ember látja rajta, hogy mi van ott.

- Gyakran jár szinházba.

- Elég gyakran járok szinházba, mondom a József Attilába az idén ez a második eset, hogy jöttem.

- Mikor az ember egy szinházi előadásra készül, hiszen ilyenkor az előcsarnokban az előadás előtt néhány perccel picit felkészül arra, hogy mi következik majd. Jólesik az, hogy itt körül tud nézni és megnyugtatni, vagy esetleg éppen fölizgatnia magát azzal, hogy képek vannak.

- Ez egy nagyon jó ötlet, hogy ebbe a szinházba ilyen kiállitásokat rendeznek, mert az ember mégis azt a kis időt azt a negyedórát, husz percet mégis eltudja tölteni és nem üres idővel és nem a büfébe enni, inni hanem hát tartalmasabb időtöltés az ember számára.

- De én még hadd kérdezzem meg, hogy mi a foglalkozása.

- Müszaki rajzoló vagyok.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1971 SEP 22
PEST MEGYEI HIRLAP

Dobrovits Ferenc, festőművész

1021

PEST MEGYEI Hírlap

KIÁLLÍTÓTERMEKBŐL

Megnyílt Dobrovits Ferenc tárlata a Pest megyei oktatási igazgatóságon

Nem újdonság már, hogy képző- vagy iparművészeti kiállítás megnyitására szól a meghívó az MSZMP Pest megyei bizottságának oktatási igazgatóságára. Amióta kialakult a jó kapcsolat a Szabadfoglalkozású Képző- és Iparművészek pártszervezetével, ezek a tárlatok rendszeressé váltak.

E kapcsolatok keretében nyílt meg *tegnap* délután *Dobrovits Ferenc festőművész* tárlata is. Amint *Papp Miklós*, az oktatási igazgatóság munkásmozgalmi tanszékének vezetője megnyitójában hangsúlyozta: e tárlatok legfőbb célja, hogy *az itt tanuló hallgatók bepillantást nyerhessenek a művészetek műhelytitkaiba*, s így *közelebb kerüljenek a művészetekhez.*

Dobrovits Ferenc munkásságát *dr. Losonci Miklós* művészeti író méltatta az egybegyűlt szép számú közönség előtt.

A fiatal művész a fővárosban él, Angyalföldön, a gyárak szomszédságában. A Lehel úton van műterme, s a házzal szemben levő épületben töltötte gyermekkorát. Nem véletlen tehát, hogy *műveinek legfőbb témája a munkás.* Róluk, életükről, mindennapjaikról szólnak ezek a képi híradások. Szemérmesen, visszafogottan. Nemcsak szerkezetükben, színvilágukban is. Jobbára hideg színeket használ, az acél kemény szürkéje az uralkodó. *Nem szépíti a valóságot, képei olykor ridegnek tűnnek, pedig inkább csak kemények, határozottak.* A munkásemberek hétköznapjai nem színesek, nem látványosak, nem hivalkodók. Fegyelmezettséget, verítéket, erőfeszítést, harcot takarnak. Harcot a nehezen munkálható, merev-kemény anyaggal, harcot a századmilliméternyi pontosságért, harcot azért, hogy anyag és gép mindenben engedelmeskedjen az embernek.

Mindennapjainkról szól a most bemutatott húsz alkotás. Őszintén, emberközelben.

P. P.

PEST MEGYEI Hírlap

a a BNV-n

gyei termékek sikere

Videoton öt készülékből álló *Super Star* televíziócsaládja. Gyártásukat jövőre, illetve 1979-re tervezik. A *váci Forte-gyár* új fotópapírjaiból rövidesen vásárolhatnak a hazai fotózók, s hamarosan az üzletekbe kerülnek a *Budakalászi Lenfonó- és Szövőipari Vállalat* poliészter-lenszöveteiből készült divatos férfi- és női ruházati cikkek is.

Díjak a PEVDI-nek

A tegnapi szakmai napon tartotta bőrdíszműipari anketjét három vállalat, amelyre az ipar és kereskedelem szakemberei is meghívást kaptak. Itt került sor többek között a *Pest megyei Vegyi- és Divatcikkipari Vállalat*, a Rákospalotai Bőr- és Műanyagfeldolgozó Vállalat, valamint a Fővárosi Bőrdíszműipari Vállalat által kiírt formatervezési pályázat értékelésére

A váci üzemekben

Korszerűsítés és gépi

VIZSGÁLATOT tartott a közelmúltban az MSZMP Vác városi bizottsága mellett működő gazdasági és szövetkezetpolitikai bizottság. Felmérték, hogy a helyi üzemekben mennyi a korszerű gép, s hogyan használják ki ezeket a berendezéseket. A korszerű fogalma alatt általában azt értették, hogy az átlagosnál hatékonyabb; a gépek kihasználásán pedig azt, hogy a nap huszonnégy órájából mennyi ideig dolgozik, s mennyi ideig áll. A felmérés tanulságait, reméljük, a különböző üzemekben, vállalati központokban levő termelésirányítók is hasznosítják majd.

A statisztikák tanúsága szerint Vácott a gépipari üzemekben a korszerűnek mondható gépek aránya húsz százalék. Viszonylag magas ez a szám a FORTE-ban (30 százalék) és a HAGY-ban (25 százalék), de meglepően alacsony, a Bélésszövőgyárban.

A tapasztalatok szerint tehát a Vácott működő üzemek technikai színvonala alacsony. Ha nem hajtanánk végre további korszerűsítéseket, 1980-ra, 85-re már gépeink, gyártóberendezéseink 90 százaléka számítana idejétmúltnak, elavultnak.

Végigtekintve a kimutatásokon az is szembetűnő, hogy, bár általában közepes nagyságú üzemekről, gyárakról van szó, az önálló vállalatoknál többnyire magasabb, a nagyvállalatok helyi üzemeiben alacsonyabb a technikai színvonal.

A HATÉKONY, korszerű berendezések haszna, a beruházás megtérülési ideje elsősorban attól függ, hogy *menynyire hasznosítják*, naponta mennyi ideig működtetjük. A tapasztalatok ebből a szempontból már *kedvezőbbek*. Az átlagos műszakszám 1,6—1,9

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZAVA

1976 JUN 26

Dobrovits Ferenc

1976. június 26.

1021

Dobrovits Ferenc: Anya és lánya

a Birodalomról

Szécsi Margit versei

agy ívű egész így is felsejlik öltészetében- de tudatosan éttördeli. hogy így is érez- sse: a kérdésnek és a kétel- édésnek is súlyos és hiteles nberi méltósága van! Nem életlen hogy körete egyik re- ieklésében a *Micsoda mág- yák égnek* ciklusban annak a Lassák Lajosnak állít emlé- et. aki irodalmunk egyik leg- agyobb kérdezője volt. A köl- ői beleélésnek szituációte- emtésnek. a modern líra sok rcú törekvéseinek oly hív tü- örképe ez a vers. hogy aligha salatkozhatunk. ha épp e mű- et tekintjük a költői pálya ovábbépíthetősége szempont- ából a legfontosabb elemnek. Szécsi Margit verseiben új- a meg újra felizzanak az éj- zaka képei. József Attila agy. mindig töprengésre és ieditációra késztető éjszaká- nak másai folytatódnak köl- szetében. s a nagy romanti- usok álmai. látomásai. A fe- etébe öltözött világ fölött zonban mindig ott virraszt erseiben a felelős értelem. ely hol ..a virrasztók fehér laká"-ban jelenik meg. hol mpást gyújtva az éjnek. ra- ogva. bizakodva. Általában elmondhatjuk új kötetéről. gy a versek egymásutánjá- meglevő módjaiba. az ember diadalmának nagy és nemes gondolatát hirdeti. E vallomásának és hitének legteljesebb bizonysága a kötet címadó verse amelyben a „birodalom" egyszerre jelenti a mesék ősidőktől létező tartományát. a végre megtalált boldogok szigetét és a mai ember munkájának legszebb eredményét. a boldogabb és teljesebb világot.

Költészete kötetről kötetre fejlődött. de alighanem a *Birodalom*ban csodálkozhatunk rá először eszközeinek teljes gazdagságára. Különösen megragadó az a szuverén biztonság. ahogy az ellentétek feszítő erejében építkezve valósítja meg a teljességet, ahogy a forma sokszor játszi lebegtetését épp azokban a verseiben alkalmazza, amelyekben a legsúlyosabb, legszemélyesebb mondandóit igyekszik kifejezni, s így a célba érkezésnek valami különös, mégis biztos tudatát sugallja. S ugyanígy alakította kötetről kötetre hangvételét is. Most találta el leginkább azt a tiszta, hibátlan hangot mely immár nemcsak a jelentős költőnek legsajátabbja. hanem mindenkiért szól. szárnyal. röppen a sötét-

Dobrovits Ferenc

Támaszkodó

Népszava, 1977. november 13.
8. oldal

Dobrovits Ferenc: Támaszkodó

1021

1979.május 7. Petőfi 10,15 KGyné

Néhány szó zene közben

- .. szeretném a képeimben visszatükrözni.

- Az, hogy Iparmüvészeti Főiskolán Diszitő-Festő szakon végzett az megszabja.. most nem is a képei stilusáról gondolkodom csak, sokkal inkább arra gondolok, amit nagyon kevés festő mer kimondani, hogy fontos számára a teremtés siker, hogy a képnek illeszkednie kell egy környezetbe, a képpel együtt kell élni és együtt kell tudni élni és sokszor egy jó képpel sem lehet együttélni, mert egyszerüen olyan hangulatot áraszt, amit egyszerüen a lakásban otthon maga körül nem tud egyfolytában elviselni. Olyasféle feszültséget. Most Dobrovits Ferenc vállalja azt, hogy olyan képeket fest, amelyekkel együtt lehet élni.

- Szeretem, hogyha a képeim lakásban vannak, szeretem, hogyha kapcsolatot teremtenek a festményeimmel. Jó, hogyha a kép nem kerül egy-két év után a szekrény mögé, vagy a bizományiba.

- De egyébként ez a nyilatkozata , ha ugy tetszik, hogy a képet a közönségnek szeretni kell és együtt kell tudni élni vele, ez lehet éppen ellentmondásos is. Nem kiván-e néha ez megalkuvást.?

- Nem hiszem, hogy megalkuvás lenne, nem választom meg a közönségrészleget, nem keresem, hogy kinek a falára kerül, hanem belülről ugy érzem, hogy ezek a képek, ezek a motivumok, ezek a tájak, ez a figurális, tematikus kép szólnia kell valakihek.

- Furcsa dolog, de ha arról hallok, hogy valaki csendéletet fest annak ellenére, hogy a müvészek között vannak ellenpéldák, de mégis ugy érzem, hogy kiegyensulyozott , nyugodt ember. Talán maga a szó, hogy csendélet, talán magára illik is ez a feltételezés.

- Valahol ezek a képek tükrözik az egész életemet, családom, pályám viszonylag sima mozgását. Szeretek örülni, szeretem a Napotá szineket, de nagyon, könnyebben festek , nagyon boldogan.

- Félkészen láttam egy csomó képét. Azt mondta, hogy ezeken már nagyon kevés igazitani-való van.És az az elve, hogy egy kiállitásra kerülő anyagnak olyannak kell lennie, mintha a festő egy hét alatt festette volna az egészet. Itt vannak az aktok is. Az aktoknak az az érdekessége, hogy egyszerre hordozzák valahogy a hus lágyságát, de alatta a csontok szögletes keménységét. Félkészen még inkább csak a hus lágysága látszott rajtuk.

- Csodálatos élmény, amikor az ember egy képet elkezd és felfesti. Ilyenkor inkább ösztönösen , első élményből fakadóan felteszi a kép ritmusát, szinhangját később, amikor rendezni kell a dolgokat, akkor jön a nagy-nagy átfestés, formai rendet teremt pontositja a szinviszonyokat, a kép szerkezetét feszessé huzza, vagy komponálja és igy talán eljut a végsőkig, a befejezésig.

- Ezek a z aktok kilógnak a keretből. Szét kell feszitenem a kereteket.

- Feszitetté kell tennem, mert, amit ábrázolok , az mégiscsak egy élő, mozgó embernek a képmása, amit én egy rendbe szigoritok.

- Dobrovits Ferenc festővel, akinek képei most láthatók a Der-

kovits teremben Nagyy Iza beszelgetett.

Dabrovitz Terézia

Hajdúnánáson létrejött az amatőr intarziakészítők táborát Dabrovitz Terézia a tábor vezetője elmondja, hogy az országban ez az egyetlen intarziakészítő tábor.

Szabó Imre: Amatőr intarziakészítők tábora Hajdúnánáson.
Hajdú-Bihari Napló, 1976. júl. 13.

Dobrovits Ferenc

Együtt

Népszava, 1977. december 23./7. old.

Dobrovits Ferenc: Együtt

Dobrovits Ferenc

Vadas József: "Cáfol az egyveleg" cimmel ir a Mücsarnokban rendezett "Festészet 77." c. kiállitásról. A terjedelmes kritika fölsorolja a tárlaton szereplő müvek mellett a kiállitó müvészeket: Bálint Endre, Bencze László, Bernáth Aurél, Deim Pál, Dienes Gábor, Dobrovits Ferenc, Duray Tibor, Fajó János, Kéri Adám, Klimó Károly, Kokas Ignác, Lóránt János, Mácsai István, Mayer Berta, Nádler István, Nagy Sándor Zoltán, Pirk János, Schéner Mihály, Somogyi János, Svába Lajos, Szántó Piroska, Tassy Klára, Z. Gács György.
Majd minden müvész munkájával, müvészi utjával külön-külön is foglalkozik, de a 77-es évszámot kifogásolja, mivel a müvek nagyrésze korábbi keletü. A kritikát lásd: Bencze László nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr 4. 5.sz. XXII. évf 12. lap.

Dobrovits Ferenc festő

„Festészet '77" c. kiállítást a Műcsarnokban rendezték meg, melyen szerepel a művész „Virágárus"-a, mely 1973-ból való (említve)

Vadas József: Cáfol az egyveleg.
Élet és Irodalom, 1978. febr. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 ÁPR. 8

NÉPSZAVA

Dalnoki Ferenc

Az írdatlan vargabetűket hátam mögött?

Remény! Rejtőzködő Uram! Velük írom, írtam mindig nagyra-becsüléssel a nevét!

1021

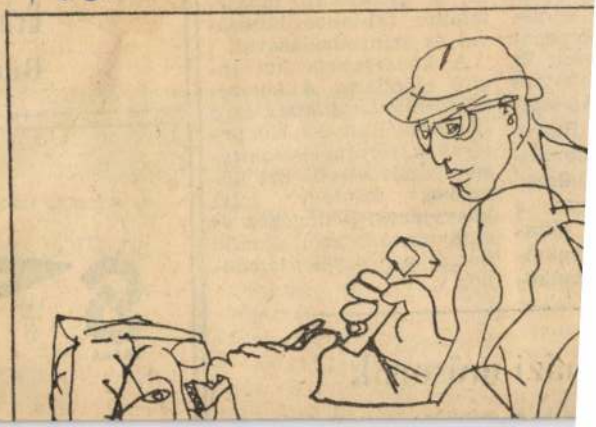

Dobrovits Ferenc: Szobrász

Pék Pál

Dobrovits Ferenc, festőművész

a V. nagymarosi nyári tárlaton szerepel a művész műve.

Losonci Miklós: Tárlat Nagymaroson.
Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 10.

Dalcrovits Ferenc festőművész

A művész kiállítása tegnap nyílt meg a Derkovits-teremben. Dalcrovitsnak a tizenötödik önálló tárlata.

Fejér Megyei Hírlap, 1979. máj. 4.

Dalnoki Ferenc, festő

Megnyílt a IX. magyarországi nyári tárlat, melyen szerepel a művész műve.

Sasanci Miklós: A monumentális táj művészete.
Pest Megyei Hírlap, 1974. júl. 11.

Dobrovits Ferenc 1

festőművész kiállitása Rákospalotán.a lila iskola aulájában nyilt meg.A fiatal művésznek ez év januárjában a Studió-galériában volt kiállitása,a kkor olajképekkel mutatkozott be.A méltatás a kiállitás alakalmából kifogásolta festményeinek korrektségét, tulzott sima,hibátlan voltát.

Magyar Hirlap 1974/174 6.o.

ezuttal akvarellekkel mutatkozik be:ezeken képi
világa módosult.Csendéletein ugyan még mpst is megjelennek
a szines körök,melyek olajfestményei egy részén is megfi-
gyelhetők voltak,s amelyeket a kubo-futuristák világát
idézik,de tájképein másfajta előadásmód látható.A motivu-
mokat elvont formákba irta át.A képcim visszautal az
élményre.

Magyar Hirlap 1974/174 6.o.

Dobrovits Ferenc 3.

A rákospalotai tárlat a XV.kerületi Tanács müvelődésügyi osztálya és a Hazafias Népfront kerületi bizottsága kezdeményezésére és rendezésére jött létre, Müvelődésügyi Minisztérium és a Fiatal Képzőművészek Studiója támogatásával.

Magyar Hirlap 1974/174 6.o.

Dobrovits István

A nombathelyi ipari szalmukás-
képző intézet egyik terveköje (eml.)

Udvarda i Gyula: Kombathely
ma és holnap

Vas Népe 1969 VIII. 10

MDK

Dobrovits József építész

magánépitési eng.

Épitő Ipar-Épitő Müvészet, 1922. okt. 15. 152 l.

MDK

Dobrovits Károly építész

magánépitési eng.

Épitő Ipar-Épitő Müvészet, 1922. okt. 15. 152 l.

Dobrovits Lajos

pokrovnyi igrat[illegible]

+ 1936. Pozsony

78 éves Eosúbar

l.

Forum

1936. 23. l. –

Dobrovits Mihály, M.D.K.

Medgyes város mérnöke elhészítette a város uj hőkvágóhidjának és sertés vásárterének terocét.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

jan. 30. sz. 8. old.

MDK

Dobrovits-Pete Mária

Önarckép, sz.kréta

" " "

Könyves Kálmán 105.kiáll. M.posztimpresszionisták.
1927.körül.

Dobrovic Péter

Igen sikerült dolgokat állitottak ki a kökező müvészek:

Páldy Zoltán

Dobrovic Péter

Bánsághy Vince

Külön elismerésben részesül Burghardt Rezső tájképfestménye.

A "Tavaszi tárlat"-on szereplő müvészek alkotásait külön-külön nem értékeli a "Cyrano" sign.-val közölt kritika, de felsorolja a kiállitáson résztvevő többi müvésznevet is, melyek Nádler Róbert nevénél találhatók az itt következő jelzet alatt.

ÉLET, Bp. 1914. ápr. 12. VI. évf. 15. sz. 469, 474, 475. lap.

Dobrovic Péter

A Mücsarnok Tavaszi tárlatán mutatták be müveiket:
Marton Ferenc, Stetka Gyula, Rottmann Mozart, ifj. Kampis János, Glatter Gyula, Pentelei Molnár János, Berkes Antal, Nádler Róbert, Vastagh Géza, Zádor István, Baróthi Major Jenő, Vidovszky Béla, Karlovszky Bertalan, Kléh János, Szmrecsányi Pajtás Ödön, Katona Nándor, Ferenczy Károly, Bosznay István, Benczur Gyula, Germány Elemér, Gulyás János, Hende Vince, Leidenfrost Sándor, Körmendi Frim Jenő, Kandó László, Szlányi Lajos, Gulácsy Lajos, Barta Ernő, Mednyánszky László, Zombory Lajos, Kimm Frigyes, Moldován Béla, Barkász Lajos, Vesztróczy Manó, Várady Gyula, Jakab Zoltán, Zsombolya-Burghardt Rezső, Páldy István, Dobrovic Péter, Bánsághy Vince, Klammer Mariska, Lechner Ödön, Kozma Lajos, Reményi József, Beszédes János László, Ligeti Miklós.

ÉLET, Bp.1914.ápr. 12.VI.évf.15. sz. 469, 474-475. lap.

Dobrovits Ferenc festő

A vasárnap megnyílt tárlat felvonultatja azon alkotókat, akik ezen a vidéken születtek, vagy véglegesen itt telepedtek, meg. A művész képe szerepel a tárlatsz.

Sosonci Miklós: Képzőművészeti seregszemle Nagymaroson.
Pestmegyei Hírlap. 1975. jún. 3.

A XV. KER. TANÁCS VB MÜVELŐDÉSÜGYI OSZTÁLYA,
A HAZAFIAS NÉPFRONT XV. KER. BIZOTTSÁGA ÉS A
MÜCSARNOK

szeretettel meghívja
1974. június 17-én 18 órakor

DOBROVITS FERENC

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A kiállítás helye: Bp. XV., Kavicsos köz 4. sz. (lila) iskola aulája

Megnyitja: **Pogány Gábor** művészettörténész

Megközelíthető:
a 96-os vagy 73-as autóbuszokkal és a 69-es villamossal

PALOTAI TÁRLAT

1974.

Dobrovits Ferenc

A kiállítás nyitva:

június 17–július 4-ig

Megtekinthető:

hétköznapokon:	11–18 óráig
szombaton:	9–15 óráig
vasárnap:	9–13 óráig
szerda szünnap	

1974. június 24-én 17 órakor a kiállító művész tárlatvezetést tart.

74-5 fnyv 14 6093

PALOTAI TÁRLAT

1974.

DOBROVITS FERENC BUDAPESTEN SZÜLETETT 1941-BEN. A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI GIMNÁZIUM ELVÉGZÉSE UTÁN AZ IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLÁN TANULT TOVÁBB, 1965-BEN DIPLOMÁZOTT. MESTEREI Z.GÁCS GYÖRGY ÉS RIDOVICS LÁSZLÓ VOLTAK: A MŰVÉSZETI ALAP, A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI SZÖVETSÉG TAGJA. 1968 ÓTA SZEREPEL ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSOKON.
RENDSZERESEN RÉSZT VESZ A KÜLÖNBÖZŐ KÖZMŰVELŐDÉSI PROGRAMOKBAN, EZ A HARMINCADIK ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSA.

Fk.: Köteles István

Dobrovits 87.

A maga módján minden festő látni tanít bennünket, mert nem csupán a szembeszökőt, hanem azt is elénk tárja, amit egyedül észre se vennénk, amire a művészt is csak különös érzékenységére, képzelőerejére vezeti rá.

Ilyen tanító Dobrovits Ferenc is, akinek a képeiben nincs mesterkéltség, mert nincs más célja, mint egyszerűen, őszintén szólni a látottakról. Művei nem a látvány másolásából fakadnak, hanem művészi átélésből, így megértésükhöz nem szükséges szakmai magyarázat.

Dobrovits Ferenc a mostanában megújuló magyar tájfestészet egyik figyelemreméltó művelője. Alkotásai között kitűnő csendéletek, portrék, aktok, enteriőrök is vannak, mégis a tájfestés hivatott képviselőjének mondható. S ez talán összefüggésben van azzal, hogy egyre sürgetőbb társadalmi igény merül föl a festői szépség iránt. Egyre többen vannak olyanok, akik a víztükrök csillogásával, a ligetek csendjével, a nap éltető melegével szeretnének együtt élni otthonukban. Növekszik a vágy a hagyományokra épülő, de mégis a jelentől ihletett, maradandó értékű műalkotások iránt. Így minden tisztelet és elismerés azoknak a művészeknek, akik nem a múló divatirányzatok jegyében fogant alkotásokkal lépnek a közönség elé.

Dobrovits Ferenc is ezek közé a művészek közé tartozik. Kiállításának „Barangolások hazai tájakon" címet adta. Valamennyi festménye a természet közelében élő, a természet szavát értő és a természettel azonosulni tudó festő megnyilatkozása. Azt festi, ami a táj lényege, legyen az havas domboldal, őszi kopasz fák csoportja, esetleg egy tavaszi hangulat. Nem harsognak képei rikító színektől, s aki alaposabban szemügyre veszi ezeket az alkotásokat, az észreveszi, hogy a kevés szín ellenére milyen gazdag pl. a barnák árnyalata, színátmenetekben, fokozatokban. Delacroix halála előtti utolsó jegyzetében ezt írja: „A kép első kötelessége, hogy ünnep legyen a szem számára." Száz év óta sok kiváló festő tette számunkra ünneppé a környezetet, fedezte fel benne a hangulatok ezer árnyalatát. A szín szépségeinek álmodói közé tartozik Dobrovits Ferenc is. Festői világában tartós érzelmeket ébresztettek ezek a tájak. Ez az érzelmi kapcsolat teszi munkáit valóságszerűvé. Ezek a tájképek nem pillanatnyi impressziók, hanem valós élményeken alapszanak, elmélyült meditációról tanúskodnak. Képeit szemlélve közeli és távoli vidékeket járunk be gondolatban, békés alföldi tájat, dunántúli dombokat, szelíd és szép világot. Valamennyi alkotás a valóság által tett benyomásokról számol be anélkül, hogy a művész szubjektív érzéseit, élményeit elkülönítené a realitástól.

Dobrovits Ferenc művészetének igazi záloga derűs egyénisége, igaz embersége, s az a szándék, hogy saját maga örömére, mások gyönyörűségére azt festi, amit várnak tőle.

Pellionisz Valéria

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

DOBROVITS FERENC

FESTŐMŰVÉSZ

„BARANGOLÁSOK HAZAI TÁJAKON"
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1987. OKTÓBER 8-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
TANDI LAJOS
ÚJSÁGÍRÓ
AZ MTV SZEGEDI STÚDIÓJÁNAK
FŐSZERKESZTŐJE

MEGTEKINTHETŐ
1987. OKTÓBER 8–21.

GULÁCSY LAJOS TEREM
SZEGED
KÁRÁSZ UTCA 17.

Dobrovits Péter

Fotóművész

Tárlat a Nemzeti Galériában. – Életművének rajtját jelenti az 1914-ben datált portréja és csendélete. (emlitve).

Pest megyei Hírlap

1981 febr. 15.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-720

1981. ÁPR 4

Dobrovits Péter, festő

NAPLÓ (VESZPRÉM) 1981. ÁPR. 4. művész

1021

IR

Dobrovits Péter: Ülő lány.

Nyolcak és aktivisták

A Magyar Nemzeti Galériában reprezentatív kiállítás nyílt a századelő két jelentős hazai művészcsoportjának alkotásaiból.

A Nyolcak művészcsoport 1909-ben alakult Berény Róbert, Czigány Dezső, Czóbel Béla, Kernstok Károly, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan és Tihanyi Lajos részvételével, akikhez vendégképpen Fémes Beck Vilmos, Vedres Márk szobrász és Lesznai Anna grafikus és iparművész csatlakozott. Egy korábban alakult művészcsoportból, a MIENK-ből váltak ki. Az avantgarde irányzatait honosították meg a magyar képzőművészetben. Hatott rájuk a Fauves (a Vadak) mozgalma a posztimpresszionizmus, sőt az expresszionizmus és a kubizmus is. Stílusuk ezért meglehetősen eklektikus, de mindegyikük munkásságát áthatotta az újat keresés. Fellépésük – mely szellemében a Nyugat törekvéseivel rokon – felszabadító hatású volt. Vezéregyéniségük Kernstok Károly, aki elméletileg is igyekezett megalapozni a Nyolcak törekvéseit. Mozgalmuk a századelő radikalizmusának volt szerves része.

Már a művészcsoport megalakulásának első évében megrendezték közös kiállításukat, 1911-ben és 1912-ben volt újabb kiállításuk. Ezután a csoport feloszlott, többen közülük külföldön dolgoztak. A Nyolcak mozgalma nyomában bontakozott ki a magyar aktivizmus, a Tanácsköztársaság forradalmi művészete, amelyhez a Nyolcak több tagja is csatlakozott.

Az aktivizmus Közép- és Kelet-Európában az 1910-es években az expresszionizmuson belül kialakuló művészeti mozgalom. Elnevezése a berlini Die Aktion című folyóirattól származik. Magyarországon az 1915-ben Kassák Lajos szerkesztésében meginduló Tett, majd folytatása a Ma (1916) című folyóirat és köre az irányzat legjelesebb képviselője.

Az aktivizmus legfőbb vonása a társadalmi-történelmi aktivitás. Művészileg hamarosan túlnőtt az expresszionizmuson és bár egyetlen irányzatot sem tartott kizárólagosnak, a kubizmus, a futurizmus, később a konstruktivizmus számos elemével gazdagodott. Az izmusok egységesítésére törekedett s a művészetet mindig a társadalmi változás eszközének tekintette.

A magyar aktivizmus legjelentősebb képviselői: Kassák, Uitz Béla, Nemes-Lampért József, Bortnyik Sándor, Mácza János.

Borbás János képei a Galéria kiállításán készültek.

ntősége lehet, hogy eredmé-
yeink is, gondjaink is túlmu-
atnak önmagukon, nem lehet-
nek csupán a mi belügyeink, a
eánk háruló nemzeti feladata-
nk jó elvégzésével felelősek
agyunk a haladás nemzetközi
erőinek, az egész emberiség-
nek.

Jóleső érzés mindezt annak biztos tudatában hangsúlyozni, hogy népünkben megvan a cselekvőkészség. Hogy népünk megtanulta és megtapasztalta, hogy csak azt mondhatja a magáénak, amit szellemi vagy

alkotó munkával megteremt, s azt tőle senki nem veheti el, mert itt a hatalom és annak minden gondja, minden vívmánya is a dolgozó népé. Enélkül a történelminek nevezhető tapasztalat nélkül most nem lehetne népünk birtokában fejlődésének legfontosabb garanciája: a politikai érettség, a közösségi felelősségérzet és a készség a munkára.

Szükség is van erre a garanciára. Történelmi évfordulónkon nem ünneprontás akár csak futólagosan is emlékeztetni arra, hogy ebben a bonyolult világban sok a teendőnk. Közülük akad jó néhány új, szokatlan, váratlan is talán, hiszen a felgyorsult idő korát éljük, a kapitalizmus számtalan válságtünete újra meg újra veszélyhelyzeteket idéz elő az egész emberiség számára. Létével és szándékával is mindazt pusztulással fenyegeti, amit a szocializmusért, a kizsákmányolás mentes világ felépítéséért eszménkkel és munkánkkal eddig megteremtettünk.

Ezért ma, az ünnepen gondoljunk az ünnep után ránk váró cselekedetekre. Nemcsak a pihenőórák, sokkal inkább 36 szabad évünk tapasztalatai, tanulságai, eredményei adhatnak ehhez erőt.

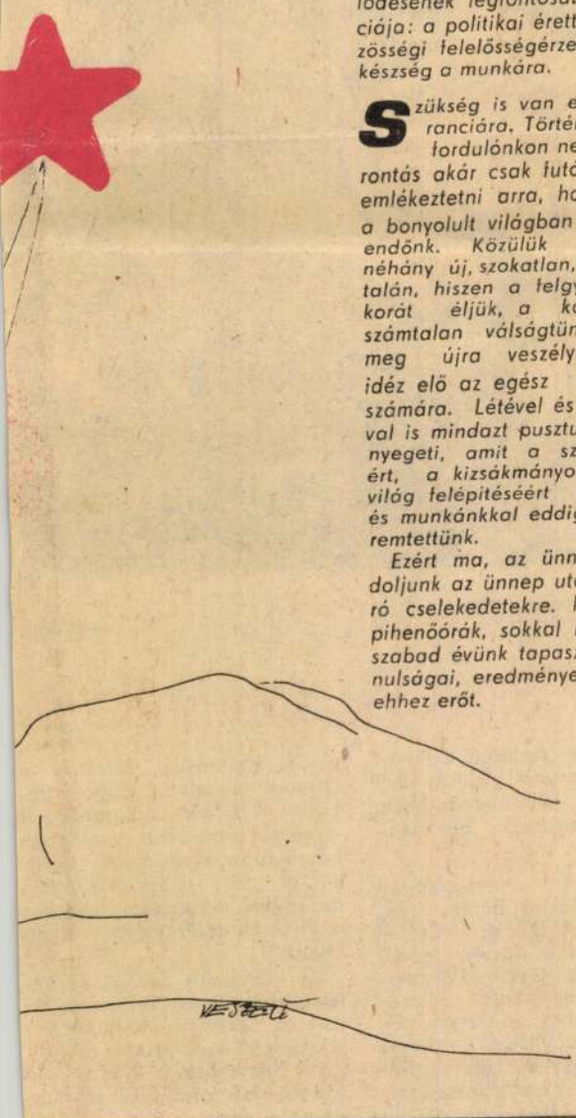

pillanatai – 1945

IMFOTÓK A FELSZABADULÁS ELSŐ TAVASZÁRÓL

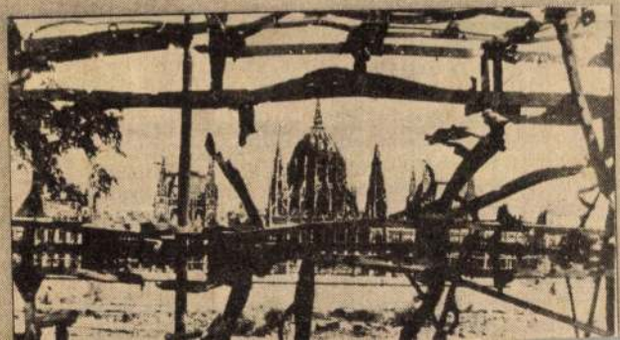

DOBROVITS PÉTER: Pihenő Vénusz.

Dobrovits Péter

Dobronics Péter: Tájkép

(Pécsi Modern Magyar Képtár)

788

Jelenkor, 1986. szeptember

fej, farok, mindene van neki,
hogy pontosan végezze a dolgot.

Vegyél egy pisztolyt és kövesd

Miniszterelnököt lepuffantani
este, hátulról, amikor gyalog
megy haza a moziból, bérgyilkosi
föladatnak közönséges dolog,

tudod, hol lakik, s hogy szabadnapot
adott a testőröknek, s hogy élvezi
a szabadságot, meg azt, hogy mozog
és a feleségét kísérgetheti,

vegyél egy pisztolyt és kövesd, mint aki
ugyanonnan jön, ráér, andalog,
s ha visszanéz, még köszönhetsz is neki,
humanizálod a pillanatot,

s gyorsan eressz bele ötöt, hatot,
legjobb, ha úgy hal meg, hogy el sem hiszi.

Dicsértessék

Olyan misekönyv szagú lett a szavad
mint imakönyvben felejtett virág,
litánia-ízűek rímeid,
megsárgultak a kékek, lilák.

Pici csengőid elhallgattak,
a Teremtő így rendelkezett.
S a templomhajó rátelel:
„Dicsértessék a Te neved."

Egy marék por

Egy marék portól nem változol,
de megváltozik a világ,
fákká lesznek az emberek,
és emberekké a fák.
Árnnyá változik a hó,
és az árnyékok katonák,
A pincében mosnak lepedőt
s egy nem-valaki integet,
a szobát megtöltik ismeretlenek,
ha kicsit is oldaltabbra néz
vastag szemüveged
már mozgolódnak rozsdaszín
idegen emberek,

Dobronics Péter: Kompozíció
(Pécsi Modern Magyar Képtár)

Telenkor, 1986 szeptember

Dobrovics Péter

nemzetiségű növendékek számára alapított ösztöndíjat nyert el. Az eddigiek persze egyáltalán nem adnak magyarázatot arra, hogy miért vallja magáénak Dobrovicsot a szerb (ezen belül vajdasági), a horvát, a jugoszláv és a magyar művészettörténetírás – tegyük hozzá: mindegyik jogosan. A válasz nem az 1921-es végleges áttelepülés (emigráció vagy repatriálás?) tényében rejlik, hiszen e kizárólagosságot nem hirdető jószándékú kisajátítások között az átfedés az ezt megelőző időszakban a legegyértelműbb.

Egy mindenesetre bizonyos: Dobrovics szakmai indulása a magyar művészet közegéből sarjad, s pályájának 1921-gyel záruló „itthoni" korszaka, de bizonyos mértékig kényszerű távozása és az oeuvre 1927-ig tartó, határozottan elkülönülő első nagy etapja is modellezi, leképezi a magyar avantgárd – csoportosulásokban, iskolákban, a kortárs nyugat-európai művészethez és az egyetemes művészettörténethez fűződő viszony változataiban megragadható – történetét. Az eredet kérdését Krleža is hasonlóképpen látja 1921-es írásában, de az általa megjelölt hangsúlyok korrekcióra szorulnak: „Mai látásmódjának alapjait Dobrović Pesten vetette meg. Munkácsy édeskés akadémizmusából vált ki ... s Szinyei impresszionizmusán át jutott el a mi törekvéseinkhez." A főiskolai évkönyvek tanúsága szerint Dobrovics tanárai részben a főiskola konzervatív mesterei közül kerültek ki. Balló Ede és Bosznay István mellett Olgyay Viktor is közéjük tartozott, aki később Kecskeméten az Iványiékkal szemben fellépő ellentábor vezéralakja volt. Dobrovics azonban már igen korán, főiskolai hallgató korában olyan képekkel jelentkezik a képzőművészeti élet hivatalos kiállítási fórumain (a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalonban) is, amelyek a három szemeszteren át mesteréül választott Ferenczy Károly legjobb tanítványának, a nagybányai plein-air, a „kolorisztikus alapú szintetikus naturalizmus" vérbő örökösének mutatják. Ezzel egyidőben olyan csendéleteket is fest, melyek Matisse-i, Bonnard-i impulzusok (egyelőre még) közvetett hatásáról árulkodnak.

Jelen írásnak nem lehet célja, hogy az újabb irodalomból és kiállításokról már megismert tényekre és tárgyakra hívja fel újólag a figyelmet, de ha annak a kérdésnek megválaszolását tekinti feladatának, hogy tulajdonképpen milyen Dobrovics Péter lett 1920-ban a Pécsi Művészkör elnöke, akkor nem mellőzheti a mégoly szövevényes előzmények jelzését. Ezek közül az első sorsdöntő mozzanat Dobrovics kapcsolata a Nagybányával rivalizáló Kecskeméti Művészteleppel, ahová a főiskola nyári rajztanfolyamának résztvevőjeként jut el, valószínűleg már 1912-ben. Ebben az évben kezdődik és bontakozik ki utazásainak és a velük együttjáró különböző hatásoknak szinte követhetetlenül bonyolult szövevénye is. Dobrovics harmadéves főiskolásként, 1912 februárjában utazik először Párizsba. Ismétlődő párizsi tartózkodásainak kezdete hozzávetőlegesen egybeesik megszakításokkal tarkított kecskeméti jelenlétének nyitányával. E két – látszólag merőben eltérő – közegből nyert impulzus sorsszerűen egyirányban hat s így erősíti egymást.

A párizsi tapasztalatok, Cézanne képépítési logikájának s a zeniten álló kubizmusnak – elsősorban a rajzok (aktok) tanúbizonysága szerint – azonnal beépülő hatásai készíthetik fel Dobrovicsot a Kecskeméten fejét hamarosan felütő radikális csoporttal, Kassák aktivista körével való kapcsolatfelvételre, a gyors csatlakozásra. Nagybánya mellett Kecskemét a magyar aktivizmus előzménye és fontos katalizátora, a mozgalom egy közbülső szakasza erős személyi kötődésekkel kapcsolódik a kolóniához, mi több, e helyhez fűződik a magyar kubizmus egy jellegzetesen „helyi érdekű" idiómája. Ennek kiművelői (Kmetty János, Perlrott Csaba Vilmos) ugyancsak Párizst megjárt művészek voltak. A közös nyelv-, szó- és formakészlet amúgy „benne van a levegőben" Kecskeméten és Budapesten is, s mindez – elsősorban Dobrovics révén – Pécsre is kisugárzik. Dobrovics ugyanígy Párizsban sem izolálódik a magyar művészettől, hiszen például az ugyanakkor ott dolgozó Nemes Lampérth-tal is van kapcsolata, s kettőjük aktrajzainak stiláris rokonsága messzebb megy annál, mint ami a két hasonló temperamentumból levezethető volna. Dobrovics pécsi kortárs-tanítványát, Johan

Hugót is megmeríti e párizsi közegben. Párizs, Pécs és Kecskemét közt ingázva már 1912 őszén szülővárosát is „beveszi" egy sikeres önálló kiállítással, de elmaradhatatlan résztvevője egészen 1918-ig a budapesti kollektív bemutatóknak is.

A világháború kitörése után a *magyar* festő hosszú évekig nem utazhat Párizsba, szűkülő sugarú kalandozásainak ekkor válik igazán megkülönböztetett fontosságú színterévé Kecskemét. Itt és ekkor, 1914-ben jelennek meg első művészetkritikai írásai is, a Löwy Ödön szerkesztette, szociáldemokrata színezetű, mindössze 4 számot megért helyi folyóiratban, az *Alföld*ben. (Ezekről, csakúgy, mint a pécsi napisajtóban megjelent írásairól, mindeddig nem vettek tudomást Dobrovics délszláv monográfusai.) Abban viszont megegyezik az életmű kézzelfogható közelségének előnyét a délszláv háborúig egyértelműen élvező jugoszláviai művészettörténetírás, hogy Dobrovics két-három évre tehető kubista korszaka az 1913-as, rendkívül dinamikus, expresszív Munkás-Önarcképpel tetőzik, s a festő pályája a párizsi utak lezárulásával egyidejűleg más irányú, tradicionálisabb színezetű fordulatot vesz.

Ugyanez a szemléleti fordulat, megváltozott orientáció mutatható ki Dobrovics írásaiból is, s ezt fogalmazza meg Krleža is fentebb idézett *Margináliá*jának folytatásában: „Abban a korban, amelyben nálunk (Horvátországban, ill. a Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz tartozó területen – V. Gy.) épp hogy felfedezték az impresszionizmust, Dobrović eljutott a kubista látásig, de visszafordult onnan, és széttárta a reneszánsz bíborfüggönyét." E mondatot Dobrovics saját szövegével összevetve ismét azt kell látnunk, hogy a szépírói hevülettel fogalmazó Krleža *majdnem* pontos. Az *Alföld* harmadik számában megjelent, konkrét kiállításokat (Hatvany, Vaszary, a „fiatalok") taglaló kritikánál fontosabb számunkra az első számban közölt *Elmélkedés* című, kissé extatikus hangvételű, vallomásszerű írás: „Az ifjak zászlóira Páris (neve) volt írva, ama Párisé, ahol a szabadság világosság és progresszivitás principiumát először kiáltották ki. Ma már csendesedik a harc, ... nem csak azért, mert a konzervatívok elvesztették minden csatájukat ... hanem, mivel a forradalmárok efemer értékeit is, amelyek nélkül el sem lehet ilyen nagyarányú küzdelmet képzelni, kikezdi az idő s csak azok maradnak meg, amelyek az Örök, a Nagy, az Abszolutum fogalmát megközelítették. ... A kor reveláló levegője kellett ahhoz, hogy olyan nevek kerüljenek forgalomba, akiknek tegnap még a kiejtése is bűn volt. (Ingres) Megvetett egyének, lenézett korok megállapításai ma újra értékeltetnek. Cézanne-ben, Tintoretto és Graeco emanációjában, a romantico miszticizmus ... egyesült eme gall szellemben, aki mindnyájunkra rányomta bélyegét, kik valamit csinálni szándékoztunk." Úgy tűnik, Dobrovics nagyon korán „fölérzi" az évtized végére kibontakozó és a következő évtizedben szélesen jellemzővé váló klasszicizáló tendenciát, s nagyon világosan látja annak eredetét, amikor a neoklasszicimusnak a Fiedler körnél (Hans von Marées, Hildebrand) eggyel korábbi generációjára mutat rá, a huszadik századi modernizmus fontos elődjének számító Ingres személyében. Párizsban nyilvánvalóan lehetősége volt felismerni az összefüggést Ingres *Aranykor*a és Cézanne késői aktos kompozíciói, fürdőzői, illetve a századvég „új akadémiájának" Árkádia-ideálja között. Ezt a családfát – amire egyébként szervesen fűzhetők fel a századelő magyar avantgárdjának ágai is a neósoktól és kecskemétiektől (Czóbel, Perlrott) a Nyolcakon (Pór, Kernstok, Márffy) és aktivistákon (Kmetty, Uitz) át Derkovitsig – Dobrovics alkatából fakadó önkénnyel és egyéni ízléssel formálja, amikor például Klingert, „a klasszikusok gyenge utánzó"-ját lemetszi róla, s ami fontosabb, a temperamentumának jobban megfelelő észak-itáliai és spanyol manierizmust természetes előzményeként tünteti fel. (S hogy Krležának is igazságot szolgáltassunk, az 1915-ben készült művek tanúsága szerint a késő reneszánszt, Raffaellót és Tizianót is.)

A tradíciónak ez az értelmezése már előrevetíti azt a genetikus és leküzdhetetlen túlfűtöttséget, ami a dobrovicsi Árkádia-képet kibillenti a szemlélődő tétlenség, a kontemplatív idill egyensúlyi állapotából, s a szenvedély, az erotikus hevület, a „romantiko-miszticizmus" szilaj elemeivel Bacchanáliává színezi át. A Cézanne-ba torkolló manierista örökségből persze nem lesz homogén képlet, hiszen „eme gall szellem" hatása általános

érvényű, nem csak egyetlen műfajban érvényesül. Egy „másik" Cézanne hatását tükrözik Dobrovics 1914 körül festett csendéletei, tájai s néhány évvel későbbi portréi. Ezek valóban mutatják a lehiggadás jegyeit, stiláris jellemzőik kronológiai helyüket valahol a Nyolcak 1910 körüli munkásságának környezetében jelölhetnék ki. Dobrovics tehát egyszerre siet és késik, a Cézanne-impulzusok két vetületét ötvözni nem tudja – még 1917–18-ban, sőt 1927-ben(!) is szinte változatlan felfogásban festett –, csendéletei és manierisztikus aktos csoportképei két külön világhoz tartoznak. Pályája e korai szakaszának jellemzője a huszadik századi egyetemes művészet etapjainak megfeleltethető „periódusok" egymásra torlódása, egymást átfedése egy-egy rövid időszakban, így a festő egyéni habitusától vezérelt fejlődésmodell időnként azt a benyomást kelti, hogy a fejezetek sorrendje felcserélődött.

Az írott megnyilatkozások fényében és a jól datálható festmények ismeretében egyértelműen úgy tűnik, hogy már 1914–15-ben együtt van Dobrovics oevre-jében az a gyűelegy, ami az „expresszionista" festőre rácsodálkozó és benne intranzigens aktivista művészt remélő Kassákot nem sokkal később heves ellenérzésekre készteti. Kassák aktivista köréből sokan dolgoztak a kecskeméti Műkertben, ahova a *Mát* fundáló szerkesztő, sógora, Uitz révén jutott be, 1916-ban. A Dobrovics-Kassák kapcsolat azonban korábbi keletű, jóllehet bizonyára nem független a Kecskeméten (is) jelen lévő közös ismerősöktől, közvetítőktől. Pontosabbat egyelőre nem tudunk, az azonban közismert tény, hogy Kassák első lapjának, *A Tett*nek második számát a benne közölt képmelléklet, Dobrovics *Krisztus siratása* című, a hagyományos ikonográfiát expresszionista módon átíró festményének reprodukciója miatt kobozzák el 1915-ben.

A Tett, majd a *Ma* hasábjain ezek után is több ízben jelennek meg írások Dobrovicsról. A *Ma* 1917. júliusi számában fogalmazta meg Kassák azt a kritikát, amely a túlméretezett önérzetéről, korlátlan önértékeléséről anekdoták útján is elhíresült festőt bizonyára szakításra késztette. Dobrovics ekkor már másodszor állított ki a Nemzeti Szalonban a „Fiatalok" vagy „Hetek" néven ismert, időközben változó összetételű csoporttal. (1917 júniusában Csorba Géza, Diener Dénes Rudolf, Erős Andor, Kmetty János, Nemes Lampérth József, Schönberger Armand társaságában.) A katalógus szerint ez alkalommal 34 művel szerepelt, melyek közt a Nyolcak felfogását idéző csendéletek, portrék és tájak mellett megtalálhatók voltak

Dobrovics Péter
Aktos kompozíció, 1918
papír, szén, 525x420 mm
Janus Pannonius Múzeum

azok a „régi olasz tájképek elé fektetett nobilis mezítelenségek", „Delacroix-t agyonverő romantikus gesztusok"-kal megfogalmazott Tiziano- és Tintoretto-témák is, melyek Kassák értetlenségét és ellenérzéseit az általa jól ismert előzmények után kiváltották. Furcsa, hogy tulajdonképpen Kassák is késve reagált, mert már az 1916 áprilisi „Fiatalok" kiállításon s a Szalon tavaszi és téli tárlatain is szerepeltek az 1915-ös keltű *József és Putifárné* és *Pihenő Vénusz* kompozíciók. (Utóbbit 1915-ben a *Művészet* is reprodukálta.)

Nem érdektelen követni Dobrovics kiállítási szerepléseit, melyek 1911-től 1917–18 teléig bezárólag megbízható rendszerességgel követték egymást a Művészház, a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon falain Budapesten illetve az évtized első felében Pécsett és Kecskeméten. 1917 az az év, amikor – mai tudomásunk szerint – utoljára állít ki Magyarországon, amikor utoljára jelenik meg tőle – életében – reprodukció a magyar sajtóban. Ekkor ír róla azonban először horvát szakíró – Iljko Gorenčević –, igaz, hogy még egy német nyelvű eszéki lapban, s mint a „modernste ungarische Kunst" reprezentánsáról. Valami történt. Bár Dobrovics még évekig Magyarországon marad, bár az adatok szerint 1917–18-ban Budapesten működik Kernstok szabadiskolájában, és a helyi politikában és művészetszervezésben, publicisztikában vállalt szerepe továbbra is jelentős, úgy tűnik, szakítása Kassákkal a magyar kiállítási nyilvánosságtól való végleges – ezért gesztusértékű – visszavonulással esik egybe.

A magyar művészettörténetírás (mi tagadás, jelen sorok szerzője is) ezt a változást hajlamos volt mindeddig annak a ténynek betudni, hogy ekkortájt, 1918 pünkösdjén kezdődik Dobrovics radikális politikai szerepvállalása, s ennek következményei az életműben – az 1917-es, rendkívül termékeny év után – kétségbevonhatatlanul mutatkozó időleges apályra elegendő magyarázattal szolgálnak. Valóban, Dobrovics a hatos gyalogezred 1918 pünkösd hétfői pécsi lázadásában vitt szerepe miatt bíróság elé, majd börtönbe kerül, s csak Károlyi Mihály ismételt közbenjárására szabadul ki, az őszirózsás forradalom idején.

Zaklatott időszak kezdődik, festőtől szokatlan politikai ambíciókkal (az 1921-es ideiglenes köztársasági elnökséget megelőzően a szerb megszállás alatt álló Baranya főispáni székére is pályázik a festő), de rajzok, grafikák e néhány év alatt is szép számmal kerülnek ki keze alól. Utazásainak iránya azonban megváltozik. Budapest vagy Kecskemét helyett Újvidéken és Belgrádban tölt huzamosabb időszakokat, s már ekkor eljut Dalmáciába is. Ez az orientá-

Gábor Jenő
Szembenéző önarckép, 1921
karton, olaj, 490x350 mm
Janus Pannonius Múzeum

ció is jelzi, hogy a Kassák körétől és a magyar kiállítási nyilvánosságtól való leválás mellett érlelődik egy másik elszakadás is, amit a politikai fejlemények (1918. november 14-én az SHS Királyság csapatainak pécsi bevonulásával közel hároméves megszállás veszi kezdetét) is előhívnak a felvállalt szerb identitásában többszörösen megbántott Dobrovicsból.

Talán nem túlzás szimbolikus értéket tulajdonítanunk annak a ténynek, hogy Dobrovics „szláv kebelbe való megtérésének", kevésbé patetikusan fogalmazva, a délszláv kulturális közegbe való újkeletű beágyazódásának helyszíne éppen a mágikus vonzású Párizs, ahová a háborús évek kényszerű távolléte után végre kiállító művészként juthat el a franciául is jól beszélő festő. 1919. április–májusában a Petit Palais-ban rendezett „Exposition des Artistes Yougoslaves"-en, a *jugoszláv nemzeti* kiállításon láthatók művei. Még ugyanez év novemberében Zágrábban rendez önálló kiállítást (Magyarországon az 1912-es pécsi bemutató volt az utolsó és egyetlen ebben a nemben), majd néhány hónap múlva az újvidéki városházán. 1920 decemberében Belgrádban újabb önálló kiállítására kerül sor a pécsi Čačinović (később Tarai) Lajos építésszel. Ezen a megnyitón megjelent a szkupstina elnöke, s Dobrovicsot fogadta a régens is, amint azt a Pécsi Újságnak a „szláv géniusz" sikeréről tudósító (feltehetően Dobrovics Péter belső munkatárs által írott) névtelen cikkéből megtudhatjuk.

Az önálló fellépésekkel egyidejűleg festőnk (aki már nem a *mi* festőnk) bekapcsolódik a Proljetni Salon működésébe, amely 1916–19 között a *Hrvatski* Proljetni Salon nevet viselte, de az 1919 utáni SHS időkhöz kötődő, jelző nélküli időszakában is jobbára horvátországi helyszíneken szervezte bemutatóit. Dobrovicsot ott találjuk 1920-ban Eszéken és Zágrábban, majd 1921-ben Zomborban és Zágrábban a Tavaszi (Proljetni) Szalon kiállítói között. Ezzel az intenzív jelenléttel természetesen együtt jár egy új recepció is: Dobrovics nevétől hangos a jugoszláviai sajtó, sorra jelennek meg kritikák és elemző írások művészetéről a zágrábi, eszéki, újvidéki, belgrádi folyóiratokban és napilapokban. Mindamellett Dobrovics maga is ír néhány cikket 1919 és 1921 között a szerb lapokba, az újvidéki *DAN*ba és a belgrádi *Srpski Književni Glasnik*ba. Ismerteti a párizsi jugoszláv művészeti kiállítást, és ír Bijelić-csel és Miličić-csel közös, 1921 novemberi, belgrádi saját bemutatójáról is.

Megállapítható tehát, hogy (Petar) Dobrovics Péter 1918-ban (ekkor írja Gorenčević az első *horvát* nyelvű cikket Dobrovics művészetéről) egyszerűen átlépett a magyarból a

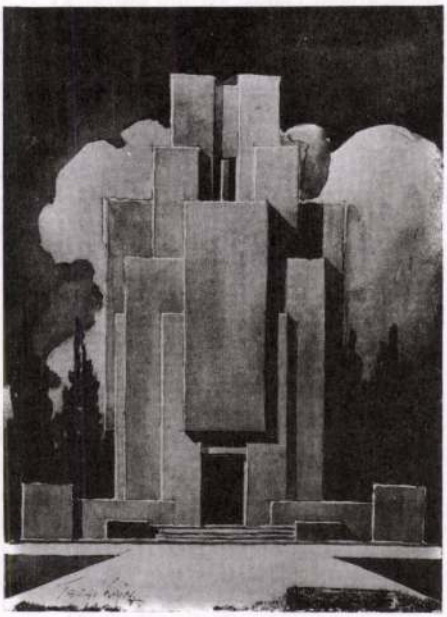

Čačinović (Tarai) Lajos
Architektúra, 1920
papír, akvarell, 290x207 mm
Magyar Nemzeti Galéria

jugoszláv művészettörténetbe, évekkel azelőtt, hogy szülővárosát, Pécset végleg elhagyta volna. Amint a fentiekből kitűnik, ez a lépés nem volt hiábavaló. Dobrovics a magyar avantgárd művészet epizodistájából a jugoszláviai művészet egyik főszereplőjévé vált, miközben életének, tevékenységének rendkívül fontos szegmensei továbbra is Pécshez, Baranyához kötődtek. Nincs okunk ennek a fordulatnak, identitásváltásnak „hazatérésként" való felfogását malíciával vagy iróniával szemlélni. Dobrovics Cézanne-izmusa, kubizmusa, expresszionizmusa, neoklasszicista tradicionalizmusa egyaránt beilleszkedik és társakra talál a horvát és a szerb festészetben, időnként zökkenőmentesebben mint a magyarban. J. Miše, K. Mijić, V. Varlaj tengeri és hegyi tájai, J. Bijelić, M. Tartalija csendéletei, M. Trepse, B. Popović, V. Bečić portréi (utóbbinak csendéleteivel együtt) a tízes-húszas évek fordulóján közeli és érzékeny stíluskapcsolatokat mutatnak Dobrovics hasonló műfajú képeivel. Ebben a befogadó közegben a kívülről jött Dobrovicsnak az előfutár megkülönböztetett szerepét biztosítják a kubisták Párizsában és Kassák aktivista mozgalmában szerzett tapasztalatai. Ezt a megítélést valójában a konszolidálódó utókor fogalmazza meg: Miodrag B. Protić 1969-ben Dobrovics 1913-as párizsi aktrajzait egyenesen a jugoszláviai „konstruktivizmus" kezdeteiként értékeli.

Dobrovics azonban hasonló tekintélyt élvez ebben az időszakban szülővárosában is, ahová időről időre visszatér, s ahol életútjára és művészi pályájára döntő befolyást gyakorló politikai aktivitása kibontakozik. Ez a működés az antant megszállás keretében zajló szerb (SHS) bevonulás alkalmával kezdődik, amikor a festő tolmácsolja a megszálló városparancsnok beszédét, s a néhány napig fennálló Baranya-Bajai Szerb-Magyar Köztársaság kikiáltásával, Dobrovics Péter ideiglenes államelnökké választásával tetőzik 1921. augusztus 14-én. E szerepvállalás értékeléséhez a rendkívül bonyolult helyi, jugoszláviai és közép-európai nagypolitikai helyzetkép tüzetes ismerete szükséges.

E cikknek nem feladata igazságot tenni vagy akár mérlegelni abban a kérdésben, hogy Dobrovics tetteit a fegyverek árnyékában izmosodó nagyszerb annexionizmus vagy a művész és a nép egymásra találásának romantikus eszméje alapján szerveződő utópisztikus sziget-állam („szabadságsziget") létrehozására törekvő szeparatizmus mozgatja-e. Hajdu Gyula, Lőrinc Péter visszaemlékezései, illetve Angyal Endre elemző tanulmánya e problémát sokoldalúan világítják meg. Bennünket az érdekel, hogy a festőként jugoszlávvá vált művész miként van jelen a város szellemi életében. (A politikát és a politikai publicisztikát, aminek pamflet-jellegű művelésére alkalmilag Dobrovics is ragadtatta magát, nem tekintjük idetartozónak.)

A kérdés vizsgálatában memoárok szórványos megjegyzésein túl, egyéb dokumentumok híján a korszak helyi sajtójának tanulmányozására kell hagyatkoznunk. Egy elkötelezett kritikus, szuggesztíven író művészet-propagátor és kulturális ismeretterjesztésre is vállalkozó közéleti szereplő képe rajzolódik ki Dobrovics saját írásaiból és a róla szóló híradásokból. Neve a jobboldali-konzervatív irányultságú *Dunántúl* és a baloldali-liberális *Pécsi Napló*, a két legnagyobb példányszámú napilap hasábjain többször olvasható. Mindemellett Dobrovics a rövidebb életű *Pécsi Újság*nak is munkatársa. A *Pécsi Napló* 1917-ben még a festő budapesti sikereiről számol be, 1918-ban viszont már a jegyzetíró, kritikus Dobrovics nyilatkozik meg a lapban. A 19-es honvéd gyalogezred áprilisi csoportkiállításáról ír hosszabb kritikát, melyben részletesen elemzi Gebauer Ernő pályafutását a Székely Bertalan tanítványától a „Cézannen épülő konstruktív piktorok" befolyásáig. Ebbe valószínűleg magát is joggal beleérthette, hiszen a kiállító freskófestői hajlamairól szólván megemlített *Orgia* és *Muzsika* kompozíciók címei nem sok kétséget hagynak afelől, hogy az Árkádia-téma sajátos dobrovicsi mutációjához közelálló képekről lehetett itt szó. Dobrovics a cikkben dicsérőleg szól a merőben ellentétes felfogású Dabasi Kováts Gyuláról is, aki 1913–14-ben a kecskeméti kolónia konzervatív szárnyának volt tagja.

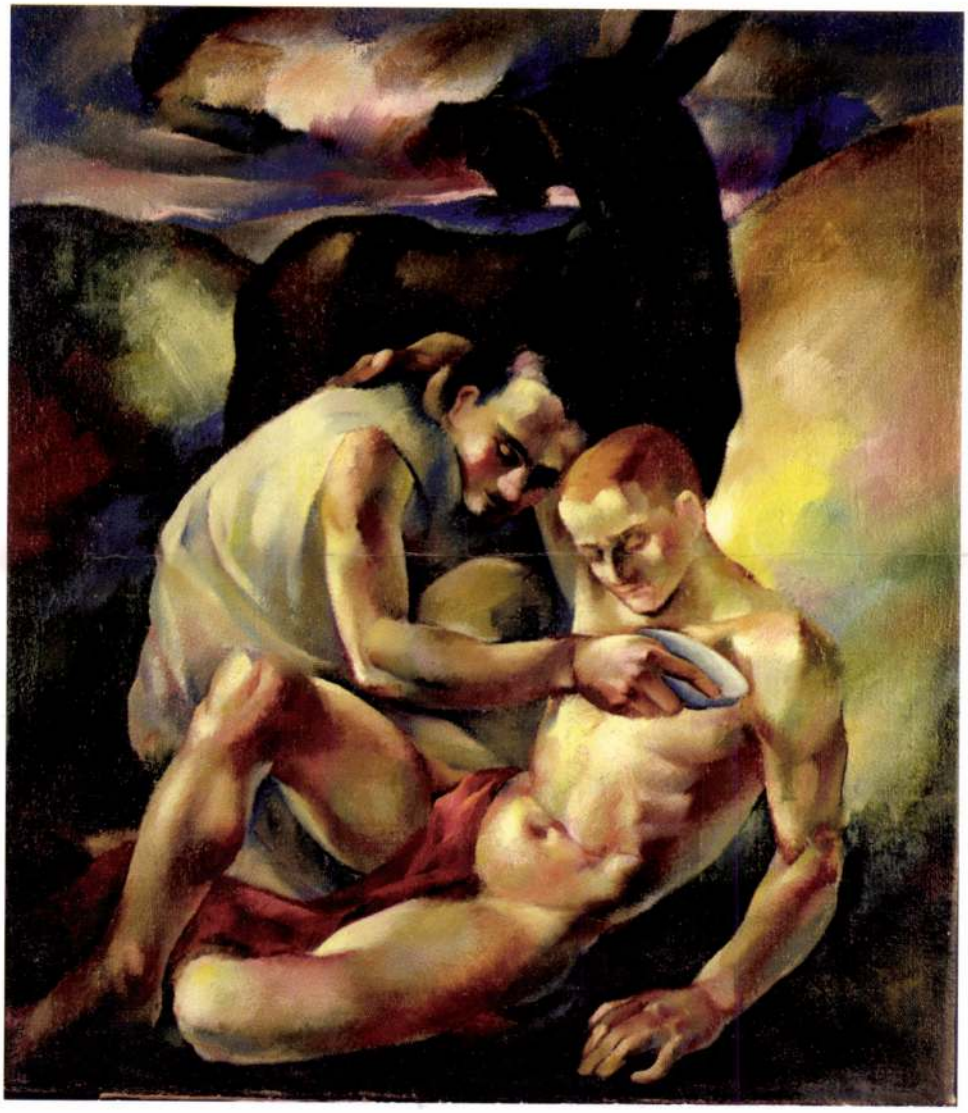

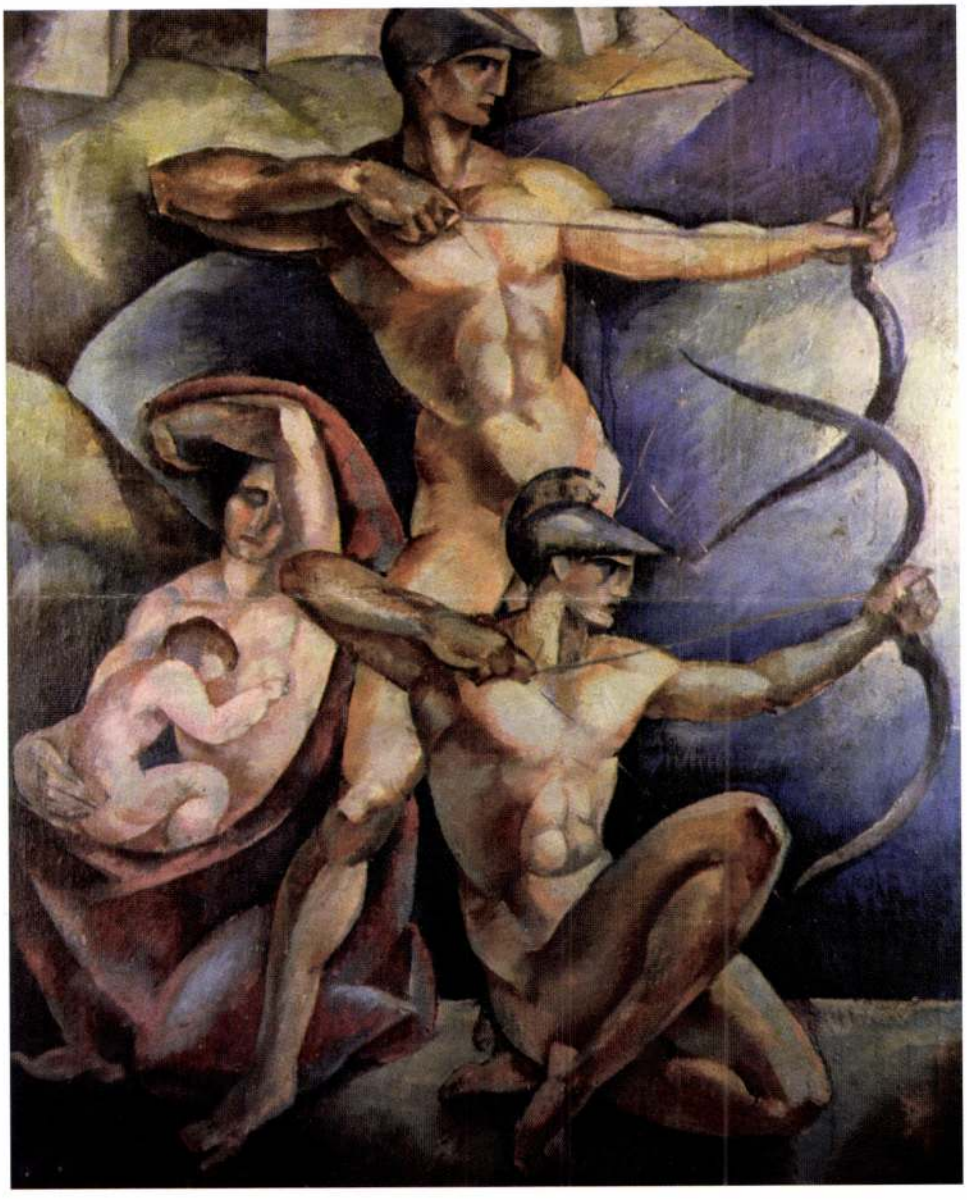

1919 októberében Johan Hugó és Stefán Henrik nőegyleti kiállításáról már határozottan apologetikus hangnemben tudósít a Dunántúl jegyzetírója, „D.P." A kiállítókat jellemezvén mintha saját művészi programját fogalmazná meg: „Mind a ketten jó egy lépéssel túl vannak azon, amit az impresszionisták akartak. Térprobléma, a tárgyak tektonikus kiépítése, a színeknek egy nagy synthetikus skálába való kapcsolása jellemzi dolgaikat. ... Kerülik az esetlegességeket, a tárgyak karakterei típussá sűrűsödnek. Érzelmeik nem szétfolyók, hanem erős akarattal szerves kompozícióvá kalapáltak." Johannak „A fény, ez a legtisztább piktori orgánum átzengi tárgyait, ... éreztetvén a dolgok nagy kozmikus kapcsolatát." A kritikus végül reményét fejezi ki, „hogy a közönség hálás lesz ezért a tettükért, hogy egyszer nem vásári dolgokkal, hanem komoly művészi eredményekkel állanak elébe. Megérdemlik a tiszteletet, mert van hitük egy szent nagy megváltó modern művészetben." Világosan látszik, hogy Dobrovics egy nem kimondottan vérre menő „Kulturkampf" ringjébe szállva lelkesülten agitál. Nem hivatásszerűen űzi a kritikát, hiszen jószerével csak azokról a „modernekről" ír, akik később az irányítása alatt álló Pécsi Művészkör expresszionista kiállításának résztvevői lesznek. Maga Dobrovics – akit nem életkora, hanem nemzetközi tapasztalatai, képzettsége és sikerei tettek e társaság mentorává – a fentebb írottak szellemében távol maradt a kiállítástól. Ez természetesen nem akadályozta meg abban, hogy követőivel, tanítványaival, esztétikai szövetségeseivel közösséget vállalva expresszív, sőt extatikus hangvételű cikkben kommentálja a frakcióba tömörült modernek 1921. márciusi bemutatkozását. Mintha egy expresszinosta manifesztumot olvasnánk: „szent a hit*ünk* (kiemelés tőlem, V. Gy.), hogy újra egy kozmikus, monumentális művészet van kialakulóban itt, amely hatalmasabb és gazdagabb lesz a reneszanszénál, mint a hogy a reneszansz hatalmasabb és gazdagabb a görögöknél. Bár egymásból fakadnak, mind magasabbra emelik az emberi géniusz tornyát az élet kontinuális törvénye szerint" ... „S mikor ebből a kis teremből kijövök, úgy érzem, hogy a világ egy új nagy győzedelmes tavasz előtt áll." Az utolsó mondat fogalmazása megengedi azt a következtetést, hogy a politikus-festő előtt már nemcsak a művészeti forradalom víziója körvonalazódik.

Az írások megvilágítják Dobrovics szerepét, s afelől sem nagyon hagynak kétséget, hogy a modern művészet első együttes fellépésének, ha úgy tetszik, az avantgárd pécsi nyitányának számító expresszionista kiállítás iniciátora az 1920 decemberében alakult, írókat, zenészeket és képzőművészeket tömörítő Pécsi Művészkör elnöke volt. Nem kizárt, hogy szintén Dobrovics közvetítői, menedzseri működését kell sejtenünk a mai szemmel felettébb különösnek látszó tény mögött, hogy az ugyanekkor, 1920 decemberében nyílt genfi Exposition Internationale d'Art Moderne rendezvényen a pécsi művészkör két, *német* nevet viselő tagja, Hugo Johan és *Heinrich* Stefan a *jugoszláv* nemzeti szekcióban szerepelt. Ezen, a kortárs egyetemes művészet színe-javát (Archipenko, Boccioni, Braque, Derain, Klee, Kokoschka, Modigliani, Picasso és mások) felvonultató nemzetközi kiállításon az éppen mással elfoglalt Horthy-Magyarország nem képviseltette magát. (Ha jól meggondoljuk, ekkor már nem is nagyon lett volna kivel.) A szervezők – ki tudja milyen alapon – mégis létrehoztak egy emigránsokból álló, nem hivatalos magyar szekciót Huszár Vilmos, Miklós Gusztáv és Simon György János részvételével. (Matits Ferenc doktori értekezése.) Különös, hogy a jugoszláv szekcióban, mely a fentebb Dobrovics stiláris rokonaiként/követőiként említett művészek szinte mindegyikét felsorakoztatja, Petar Dobrović neve nem szerepel. Támogatói, közvetítői szerepét a pécsiekkel kapcsolatban valószínűleg mégis joggal feltételezhetjük. Erre utal a Čačinović (Tarai) Lajossal, az expresszionista kiállítás építész résztvevőjével lezajlott közös, belgrádi kiállítása is. Nem lehetetlen ugyanakkor, hogy mindez – tágabb összefüggésben – az összeférhetetlenségig kombattáns karakterű, parttalan önérzetű Dobrovics fokozatos elszigetelődését jelzi. A Bécsből 1920 végén a *Ma* nemzetközi kapcsolatait szervező, s Mičić *Ze-*

*nit*jével, később az újvidéki (Csuka Zoltán szerkesztette) *Út*tal is összeköttetést találó Kassák nem támaszkodik, és nem is támaszkodhat közvetítőként a „középutas avantgárd" szintjén megrekedő (és megsértett) egykori aktivista harcostársra. (Passuth Krisztina: *Tranzit)*

Ki is hát ez a Pécsett a modern művészet apostolaként tisztelt (s pozícióját valószínűleg a szerb megszállás alatt nem mellőzhető reálpolitikai megfontolásoknak is köszönő) művész, akiről a közép-európai avantgárd radikális, a konstruktivizmus és absztrakció iránt elkötelezett, „szellemi internacionáléja" nem vesz tudomást? Mi az, amit példaként állít és örökül hagy a pécsi fiatal „expresszionisták"-nak? Mindenekelőtt saját esztétikai elveinek dichotómiája, az a kettősség, amit ő maga Cézanne „gall szelleméből" meríteni képes volt: a látvány felbontására törekvő kubisztikus formálás és a zárt, klasszikus kompozíció iránti vonzalom. Érdekes, ahogyan ez az egyetlen életműben megtestesülő plurális stílusképlet, a csendéletek Cézanne-i szikársága és a figurális kompozíciók hömpölygő manierizmusa ágaira szakadva jelentkezik a pécsi fiatalok kiállításán s vesz különféle irányokat utóéletükben. Dobrovics tájainak és portréinak mind a szerkesztésben, mind a koloritban megmutatkozó hatásánál talán fontosabb az *ő* Árkádiájának, neoakadémizmusának sajátos természete. A rá kétségkívül hatást gyakorló Uitz-cal ellentétben ő nem fest allegorikus programképeket. Számára a művészeti forradalom inkább csak formai kérdés, ami majd fokozatosan oldódik fel a mediterrán élménypiktúrában. Az ugyancsak Árkádiából induló Uitz konok következetessége, messianizmusa hiányzik belőle.

Az 1921-es pécsi „expresszionista" kiállításon megmutatkozó, minden eklekticizmusa ellenére koherens stílusképletnek a nemzetközi posztexpresszionista, későexpresszionista hullám hatásán, a háború utáni időkre jellemző tematikai vonzalmakon (bibliai jelenetek, siratás-kompozíciók) túl alkotóeleme volt a Dobrovics-féle új akadémia ambivalenciája is. Efelől az örökség felől nézve sok minden érthetővé válik: az Itálián (az 1921 februárjában Dobrovics által is meglátogatott Firenzén) át a Bauhausba érkezőknek a KURI-manifesztumban csúcsosodó radikalizmusa, majd ugyanezeknek a művészeknek a Szentföld templommal (Molnár Farkas) illetőleg Aba-Novák novecentista egyházművészeti programjához való csatlakozással (Johan, Stefán) szimbolizálható konzervatív fordulata ugyanúgy, mint a befogadásra kész, jó középszer (Gábor Jenő) ingadozások nélküli látszatmodernsége, félmodernsége.

A Pécsi Művészkör úgynevezett expresszionizmusa az irányzat ősforrásaiból nem vezethető le. Elgondolkodtató kontinuitás van viszont Uitz és Dobrovics klasszicizáló Árkádiája, a pécsiek vallásos hangvételű, kései kuboexpresszionizmusa, Korb Erzsébet és a korai Szőnyi István kikezdhetetlen minőségű neoklasszicizmusa és a Somogyi Antal féle modern egyházművészeti esztétika „kilúgozott és megtisztított expresszionista" ideáljának (P. Szűcs Julianna) fattyúhajtása között. Az életrajzi adatok által rögzített fordulatokat tanulmányozva eltűnődhetünk azon, hogy vajon a forradalom reprezentációjától a kurzus reprezentációjáig jutók konformizmusát kell-e a történések mögött keresnünk, vagy egy olyan, eredendő kettősségről van szó, ami a közismerten nonkonformista Dobrovics példaképül választott művészetében is eleve benne volt.

A pécsi „d'Annunziáda", a köztársaság kikiáltása után alig egy héttel a ratifikált békeszerződés értelmében a Horthy-Magyarország csapatai vonulnak be a városba. A Belgrádban tárgyaló Dobrovics már nem térhet többé *haza*. Követőinek jó része is távozik időlegesen (Johan, Molnár, Stefán), vagy véglegesen (Weininger). Az új hatalmi berendezkedéssel és a művészek szétszéledésével megszűnt az a szigetszerű, törékeny szituáció, ami a Pécsi Művészkör létét, a modern törekvések első demonstratív fellépését biztosította.

Dobrović Péter, festő; szül. 1890-ben Pécsett. Középiskolai tanulmányait a pécsi főgymnasiumban végezte, s azután a budapesti képzőművészeti főiskola növendéke lett, hol Balló Ede és Zemplényi Tivadar vezetése alatt tanult. A Műcsarnokban 1911-ben állított ki először. 1912 őszén szülővárosában kollektiv kiállítást rendezett, s ez alkalommal Medvey századosné és Hajdú Gyula dr. arczképeit, Önarczképét, Ezredes leánya és Lidia cz. portraitjait, valamint Krisztus és Bábcsendélet cz. képeit említette fel dícséret-tel a kritika. D. nehány képét a Nemzeti Szalonban is kiállította.

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveivel vett részt:

1911—12. jubiláris téli kiáll.: Férfi napsütésben, olajf. — Leány fej, ered. kőrajz. — Csendélet, olajf. — Fehér arczú leány, olajf.

1912. tavaszi kiáll.: Rajz.

1914. tavaszi kiáll.: Csendélet narancscsal, olajf.

Gebauer Gusztáv: Dobrovics Péter képkiállítása. *Pécsi Napló.* 1912 szept. 29. — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 161. l. — *Pécsi Napló.* 1914 jún. 7. (Pécsi festőművész sikere.)

1915 16 Téli Pihenő Vénusz I/of

1916-17 téli Vénusz I/of

1917-18 Téli Doktor János trivia arck. of

NEMZETI SZALON

A

CSORBA GÉZA szobrászművész,
DINER DÉNES REZSŐ, DOBROVICS PÉTER,
ERŐS ANDOR, KMETTY JÁNOS, NEMES-
LAMPÉRTH JÓZSEF és SCHÖNBERGER
ARMAND festőművészek műveiből rendezett

CSOPORTKIÁLLITÁS

KATALOGUSA

1917. JUNIUS

Dobrovics Péter

festő

életr. nincs

koll. kiáll.

l. 48 – 82. sz.

Nemzeti Szalon

1917. jun.

Dobrovits Péter MIK

Vénusz, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Dobrovic Péter

Mucsonok

1914 tav. kiáll. 326 ✓

1915-16. téli kiáll. 99 ✓

1916-17, téli kiáll. 197 ✓

1917-18. téli kiáll. 187 ✓

Székesfehérvári ~~régiségkereskedő~~

VI. 162

Dobrovic Péter MDK

Csendélet, naranccsal, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Dobrovic Péter MDK

Doktor János színész arcképe, olf.

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Dobrovics Péter

1917. koll. Enák a
Nemzeti Halomban

V

200

Lewis Ch. Georg

. Kölykeit szoptató kutya.

~~Fekvő kutya két kis kutya kölykével~~

Edwin Landseer rajza után.

K. 15 - -

77 x 12 mm.

Dobrovic Peter

1916. apr. Ziell. N. Salon
8 olajf.

Urwegen l. Szászorbó.

D o b r o v i t s P é t e r.

1911 Öszi kiáll.
Fehérruhás férfi, olajf,

1916 Fiatalok kiáll.

Fiu arckép, olajf,
Csendélet ~~virággal~~ fűvel, olajf,
Szoborcsendélet, olajf,
Ferenci városi házak, ~~olajf~~.
Pihenő Venus, ~~olajf~~,
Arckép, olajf.
~~Ferenci városiházak, olajf~~,
József és Putifárné olajf,

1917 Csoport kiáll.

34 ~~82~~ drb. képpel.

Nemzeti Szalon

Dobrovits Péter

Dobrovic Péter

MDK

Rajz

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Dobrovic Péter

MDK

Leányfej, kőrajz

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Dobrovic Péter MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Dobrovic Péter MDK

Férfi napsütésben, olf.

Mücsarnok 1911/12 Jubiláris kiállitás

Dobrovicz Péter MDK

Fehér arcu leány, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Dohrovicz Péter, festőm.

Fehér arcu leány. Olf.

Mücsarnok. 1911/12. Téli kiáll. Kat. 89.l.

Dobrovits Péter

l.

Ma. 1919. IV. évf.

3 n. 39 l.

amelyben 50 Kor.
6ik részletnek megfizetésére halasztást
kér.

Dobrovics Péter

Miall.

Neuvreti Szalon

1917. jún.

Fův. Képt.

V

MDK

Dobrovic Péter

Rajz.

Műcsarnok, 1912.tav.kiáll. 74.lap

Dobrovits Péter

festő

Műcsarnok. 1914.

évi nagy kiáll.:

Vázlat kompozicio-

hoz.

EDI

Dobrovic Péter

Fiu arckép, of.

Csendélet, szegfüvel, of.

Szoborcsendélet, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 25.1.

MDK

Dobrovic Péter

Ferencvárosi házak

Pihenő Vénus, of.

Arckép, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 25. 1.

MDK

Dobrovic Péter

Ferencvárosi házak, of.

József és Putifárné, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 25. l.

DOBROVICS Péter

Vadas József: Egy festő két élete. = ÉS XXXV.évf. 6.sz.1991 13.p.

Bp., BTM, kiáll. 1991l

DOBROVICS Péter

Vadas József: Egy festő két élete. = ÉS XXXV.évf. 6.sz.1991 13.p.

Bp., BTM, kiáll. 1991l

Dobrović Péter

Kinai és japán képek. Irta F. Takács Zoltán. Nyugat, III. 11. szám.

Dobrovic Péter rajza alá. Irta. F. Takács Zoltán. U. o.

1914

11. sz

dorian

MUTATÓJA

szám szöveget jelent.

Művészet 1914. 467. l.

108, 110.	Flesch-Brunningen Ludmilla 330.
	Frank Frigyes *183*, 328, 384.
	Frankenberger János 380.
rott	Frey Lajos 198.
	Frühling Károly 380.
70, *71*, 268.	Gaál Gusztáv 380.
	Gách István *4*, *5*, 83.
l. *214*.	Gál Lajos 378.
89.	Galimberti Sándor 90.
. *167*, *307*.	Gedő Lipót 233, *238*.
	Gérard, Josephine l. Trainse
3, *398*.	Gergely Imre 92.
	Gerliczy E. 184.

dupl

Horovitz Lipót *24*, 239, 456.
Horvai János *231*, 330, *401*.
Imre Gábor 378.
Inbrikovics János 380.
Istók János *303*.
István 372, 373, 377—378.
Istvánffy Gabriella l. Rainerné
Iványi-Grünwald Béla *1*.
Izsó Miklós 12, 15.
Jakab 141.
János, kölni 377.
Janszky Béla 92, *197*.
Jávor Pál *23*.
Jeddy Sándor 92.
Jendrássik Jenő *163*.
Jerubin 377.
Jónás Dávid *197*.
Jónás Zsigmond *197*.
Józsa Károly *425*.
Juhász Árpád *259—263*, 261—262.
Jurutka József *211*.
Juszkó Béla *159*.
Kaan Henrik 198, 380.
Kacziány Adrienne *204*.
Kacziány Ödön *157*, *426*.
Kallós Ede 126, 234, *284*, *285*, *412*.
Kálmán Péter *328*, *329*, 328, 331, 332, 384.
Karafiat Emma 380.
Kärgling Henrietta 380.
Kosztolányi-K
Kotál Henrik
Kovács Miha
Kovátsch Jó
Kövér Gyula
Kozina Sándo
Krenner Vikt
Krizsanovszk
Krompholtz
Krón Jenő *4*
Kubinyi Sán
Kugler Ferer
Lajta Béla *2*
Laughlan D.
Lechner Gyu
Lechner Ödö
287, 302—
Leibl W. 333
Leidenfrost S
Leimdörfer 9
Lénárd Róbe
Lenkei Henri
Lestyán Jáno
Libay Sámue
Liebermann
Ligeti Antal
Ligeti Miklós
Linczbauer 1
Litkei Antal
Löschinger H
Lotz Károly

Dobrovits Péter

MDK

szerepelt a kiállitáson.

B.B.: Megnyilt a baranyai képzőművészek kiállitása Siklóson.

Dunántuli Napló 1964 jun. 14.

Dobrovits Péter

Elek Artur: A Nemzeti Szalon csoportkiállítása.
Az Ujság. 1917. jún. 3.

Dobrovits Péter

A „Tett" körébe tartozott.

Szabó Lilia: A magyar aktivizmus tárt.
36.
Akad. Kiad. 1971.

2) Dobrovits Péter

vistákkal rokid ideig tartott.

Később fugoszláriában vált jelentős

művésszé.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus tört.

36.

Akad. Kiad. 1971.

1) Dobrovits Péter

/1890 - 1942/

Krisztus sivatása c. linómetsze tét a Tett kiszölte. Kapcsolata az akti-

Szabó Júlia: A magyar akticizmus
tört. 36.

Akad. Kiad. 1971.

Dobrovits Péter

festő

Krisztus sivatása

Repr.

Szabó Júlia: A magyar akticizmus tört.

Akad. Kiad. 1971. B. kép.

Dobrovits Péter

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : *235/117*, 255, 256, *264/102*,

Dobrovits Péter

írod

Hevesy Iván:

Futurista, expressionista és kubista festészet. Bp. 1919

28-l-

DUNÁNTÚLI ERDŐIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

gőzfűrész és faaprító üzeme:

Szombathely, Vépi-út.

Alapító: Gróf Erdődy Sándor felsőházi tag, nagybirtokos stb. Vép.

MDK.

Dobrovits Péter

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 43.

Dobrovits Péter, festő

M.D

nevét „expessrionista" jel-
zővel emliti Hevesy Iván, mint
akinek műveit a Tett c. lap horta.

Bőrdve: MA. 1919. IV. 3. 39-40. old.

Gársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
és összeáll. Perneczky Géza,
1967. Corvina

142. old

Dobrovits Péter, festő

nevét a Tett és a Ma első gárdája körök emliti:

Bori Imre-Körner Éva: Kassák irodalma és festészete

169. old.

...ető.Bp.1967.

Dobrovics ~~Peter~~ Petár

1890 – 1942 +

festő

a XIX és XX sz. [illegible]

Jugoszlav Kiállítása

34. l.

1948 ... (Főv. képt.)

Az ereg Beppo Hvár szigetéről
A művész feleségének arck
Hvár szigete

nos érzések e fölkavarodásában teljesen magánkívül állott a vízparton.

Aztán ismét magához tért, de ebben az öntudatban nem ismert a magáéra. Mintha kihült volna benne minden: jéghideggé vált egészen. Valami kemény, fagyos elhatározás vette hatalmába egész mivoltját... Elkezdett a lépcsőn lefelé haladni...

Már csak két lépcsőfok volt hátra. Akkor megállott. Szél támadt s Veron arczát megüté a nagy víztömeg hideg, nyers kipárolgása. Érzé a part mentén a kikötött csónakok, bárkák közt megszorult víz nehéz, állott szagát, a mélység iszapjának nedves lehelletét.

Visszahökkent s úgy érzé, mintha valami visszafelé húzná. Azonban egy másik, erősebb hatás ellenkező irányban, a folyam felé tolta. Átadta magát az utóbbinak... Behunyta szemeit. Sötétség vette körül. Hallotta, mint loccsan egyet-egyet lábai alatt a kőlépcsőhöz ütődött hullám... *Most még alattam hullámzik*, gondolta magában... Aztán felsóhajtott: Isten irgalmazz!...

Egy személyszállító gőzhajó haladt fölfelé a meder közepén. A hajó által okozott hullámzás hosszú, magas vízbarázdákat hajtott a partok felé. A víz felcsapott a lépcsőfokokra... Veron rémülten nyitotta föl szemét, mikor a víz hideg loccsanását érezte lábain. Irtózat fogta el. Meleg, életteli, ifjú

Dobrovits Béla

fotó

Nyest.

Műcsarnok

1915. tav.

V

nem állította ki

Pálffy-tér Budapesten II-76

1904. X. 7

Nagyvárad kir. jogak. kiár

A főfelügyelőség 1903. évi jelentése (752/1904.)

Dobrović Péter

PETAR DOBROVIC : Ritratto.

Catalogo della XI. bi-
ennale 1938-XVI. 64. tabla
Veneria

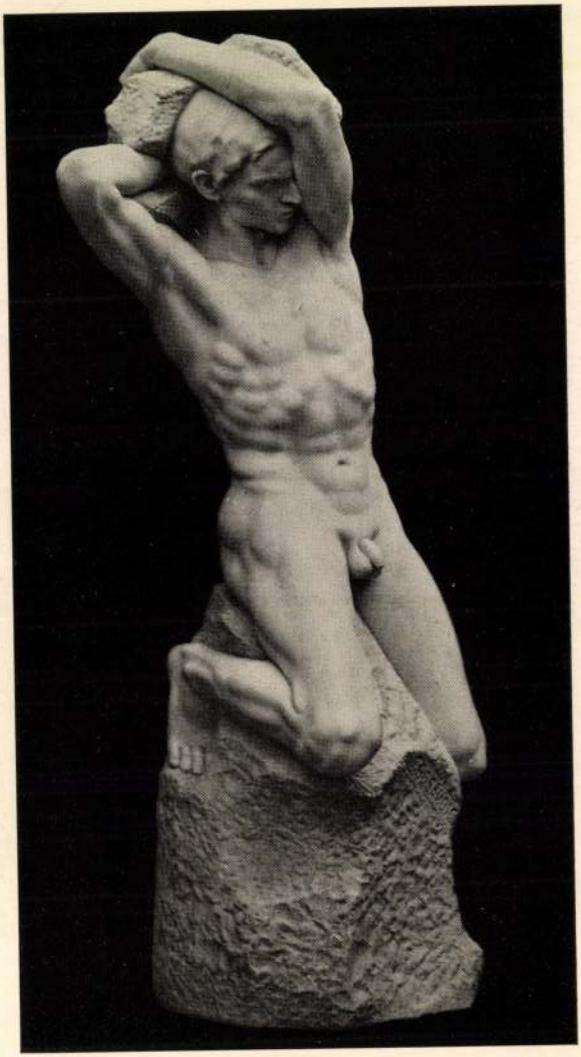

TOMA ROSANDIC: La lotta.

Dobrović Péter

Nyugat

1914. 7.93 l.

(Keppel)

[illegible] ez a fogatlan beszéd az orrod alá.

— Vót részem benne, siralmas életemben, elég.

— Úgy láccik, kevés vót mégis. De hát, ijen mind az asszony, akármijen hetyke-petyke, ha megvénül, se sava, se borsa, még a puflóg se esik jó rája.

— Most meg mit akar kend kikezdeni velem? jó, hogy nem hányja szememre Ádámot meg Évát is! Mit ártya magát az én dógomba, az én szerencsétlenségembe, az én siralmamba! Ahogy van, úgy van! eltűröm. De a gyerekemet nem engedem, érti? hogy az én sorsomra jusson, hogy így elsenyvegyen. Nekem mán hozhatyák a szentmihájlovát, de annak a gyüttmentnek kikaparom a szemit! Mer' mán látom, nincs annak a boldogtalan magzatnak se senkije a világon, csak ez az egy szegény, szegény anynya. De én nem is hagyom. Hazahozom!! Haza, még máma.

— Ugyan. Hm. Csak úgy. Fityre. Kérdezés nékül.

— Kérdezés nékül?? van itt valaki is, akit kérdezni köll? Tán kendet! a drágaszívű apját . . .

Dobrovits Péter

Művészet 1915. 443

V

Piknő Vénusz

443.

reprodukció

Esterházy Antal V. 1

MDK

Dobrévic Péter

Doktor János szinész arcképe, repr.

/Kitüntetések/ Müvészet, 1. 1917, 91, 92 l.

Dobrović Péter

l.

Mivenet

1917. 91. l.

✓

Soproni múzeum VI. 70.

megvva

Dobrovics Péter

Férfi erős napsütésben
c. képét Pécs város
megvette a muzeum
számára.

Pécsi Napló
1913. febr. 19.
(A pécsi muzeum
1912. évi gyarapodása!)

652. sz

Debrovics Péter,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban van "Szalmakalapos férfi"c.képe.A Városi Múzeum régi anyagából. 221.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs.1968

M.D.K

Dobrovits Péter
festő

1918-ban készült csoportos
kompozíciója a pécsi Janus
Pannonius Múzeum kiállításán
szerepel.

Hárs Éva: A X. Magyar Modern képtár új szerzeményei
Művészet, 1965. november - 42 kép

MDK.

Dobrovits Péter festő.

„Szalmakalapos fejek" c. művével szerepel a képtárban.

Nikelszky Géza: „Pécs állandó képtára a Városi Múzeumban."

Dunántúli Napló, 1946. II. évf. szept. 15. 6. l.

MDK

Dobrovits Péter

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 439.l.

Dobrovits Péter
festő-

M.D.K

Méltatás

Szabó Julia: Schadl János
Művészet, 1966. március – 26 lap

Dobrović Péter

Felvinczi Takács Zoltán:
Dobrović Péter
rapsodiája.
Nyugat. 1914.
jun 1.

Dobrovits Péter

Részt vett Ámelty János első együttes kiállításain 1917-ben a Nemzeti Szalon termeiben.

Bodri Ferenc: Ámelty János

Lábjegyzetek 1971/1-2 146 old.

M.D.K.

Debrevits Péter, festőművész

1921-ig Pécsett dolgozott, majd Jugoszláviában 1942-ben bekövetkezett haláláig.

Remváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 340.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

MDK

Dobrovits Péter, festőm.

Pihenő Vénus. Repr. 443.l.

A Műcsarnok téli kiállításából.
Művészet. 1915. 443.l.

Dobrovits Péter MDK

Pihenő Venus, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Dobrovits Péter

Vénusz c. festménye. Repr.

Művészet, 1916. 80.l.

Dobrovics Péter

festő

l.

Rajzoktalás

1943. IV. évf. 10 m

78. l.

(Belgrád ban
főiskolai
művész tanár volt

Dobrović Petar festő és grafikus, sz. 1890 jan. 14. P. Középiskolát a pécsi főgimnázium-ban végezte, 1909–11. a bpesti képzőművészeti főiskolában Ballo Edénél, Boszneny István és Ferenczy Károlynál és Olgyai Viktornál, ~~tanult~~ 1912. Párizsban tanult. Megszerzi őszén vinzajott a Pécsett önálló kiállítást rendezett művéből. ~~177~~ 1917–18. a bpesti képzőművészeti szabadiskolában dolgozott. ~~Pécsnek a szer~~ A szerb megszállás alatt Pécsett tartozkodott, s a szereplése szerbekkel egyidejuleg tá-amatt vozott a városból. Utóbb művészlanár volt Belgrádban.

X 1917. a Nemzeti Szalon-ban volt egyéj. kiállítása.

Szabadkai 1942. Belgrádban (?)

Budapest, 193 9 jan. 19 921 szám.

48

1 db	húsvetlen 6		2	—
1 db	piedőlapsát		—	60
			2	60

MDK

Dobrovics Péter

Művészet 1917. 62.l.

Dobrovics Péter

atyja szerb, anyja neinet származású bábaszony volt. A világháboru alatt az antant kémje. Pécsett időzvén ő volt az, aki 6-os gyalogezred szerb katonáit fellázította s részt vett az 1918. pünkösd másodnapján kitört, lázadásban is. Mint polgári egyén bíróság elé került a lázadás levérése után, s Budapesten volt letartoztatásban és folyságban. Innen a Károlyi-forradalom idején szabadult ki. Pécsnek a szerbek által történt megszállása idején Pécsett élt s brutalizálta azokat, akikkel valaha konfliktusa volt. A szerbekkel egyidejülag takarodott ki Pécsről.

Dr Hönyi Ottó úr közlése.

K E L E J Á N O S
Budapest, VI.,Podmaniczky-ucca 11.
Telefon: 17-8-33.

T. C i

A világ egyik legnagy
alapján Ia.minőségü, külföldi gyár
szinben,a város belterületén gépbe
/szén/ papirt, mely 8-lo példány á
pengős árban, mig 15-18 példány át

Raktáron tartok ezenk
szalagot, ára a város belterületén

Még a mai alacsony ár
gálataimat igénybe veszi.-

Tegyen egy próbarende
hogy állandó vevőm marad.

Dobrovics Péter

festő

U. 4132.

irod

Az Est. 1925. nov. 29. (A pécs-baranyai köztársaság ügye.)

Fenti Pécsett ett. 1921 tavaszán jelentős szerepet vitt abban a mozgalomban amely Baranya megyében és Pécs városában az ellenséges megszállás alól való felszabadulás ellen megindult, s kikiáltotta a baranya-bajai szerb-magyar köztársaságot. Az ez ügyben való felelősségre-

vonás elől Jugoszláviába menekült

észeti topográfia

ítéséhez.

tja a Műemlékek Országos Bizott-

zékből a feldolgozandó könyveket,

(például : Divald "Magyarország

ap = Divald F. 225 l., -- folyó-

ó, XX. évfolyam, Bp. 1889. 125 l.

nél a szerző zárójelbe teendő, pl.:

lékek Országos Bizottságától ren-

énik. Felületre az illető helység

templom ; s két-három centimé-

A É, 1915. 14. l. Ahol az épü-

M.D.K.

Dobrovics Péter, festőművész

Fehérruhás férfi. Festménye a Siklósi Képtá-rban. II. tábla. Fekete repr.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. II. tábla.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Dobrovics Péter, festőművész

Fehérrunás fárfi. Festménye a Jiklósi Képtárban.
II. tábla. Fekete repr.

Komváry Ferenc: A Jiklósi Fécs-Baranyai Képtár.
II. tábla.

A Janus Pannonius Mus. Évkönyve, 1960. Fécs, 1960

M.D.K.

Dobrovics Péter, festőművész

II. terem. Fehérruhás férfi. 1911. olaj 100+75.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklós Pécs-Baranyai Képtár.
345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

Ф.В.А.

Dobrovity Péter

1890 - 1942

1909 - 1912. tanult a budapesti képzőm. főiskolán. Utána Pécsett működött.

Elekfy Jenő: Jugoszláv képzőművészeti kiállítás a Fővárosi Képcsarnokban
Magyar Művészet
1948. 224. l.
képpel

A m. postatakarékpénztártól

147620

Műemlékek orsz. bizottsága
ellátmányszámla,

Budapest
IX. Högyes Endre-u. 10.

BUDAPEST 18 IX. 1924

Hivatalból
Díj átalányozva

Dobrović Péter

festő

Kül. 1890.

ipód

Krück. I. 234. l.

Rézmetszetek II. 212 - 219.

Dobrovics Péter

U. 4132

Szabó Károly U 227

Dobrovics Tetér

5700 lelt n.

Lépe a Hépm.

Murban

Lelet, csabrendeki VI. 126.

Dobrovits Péter

szül. Pécsett 1890 január
14-én gör. kel.
1909/10 I. félébe első
osztálybeli rendes művész-
növendék a képzőművészeti.
Az főiskolán végzett gimn.
egyetlegit. 600 kor. magán
ösztöndíje volt
Tanárai Ballo Ede és
Bosznay István.
1909/10. II. félév. 1 sö osztály
Ballo Edénél.
1910/11. I. másodosztálybeli rendes
művésznövendék. Ferenczy, Havranek.
1910/11. II. második osztálybeli
Ferenczy Kóroly, Olgyai V.

Dobrovič Péter

1911–12. I. harmadosztály beli művésznőv – Ferenczy Károlynál.

1911/12. II. harmadik osztály beli – Ferenczy Károlynál.

1912 febr. 13. Párisba utazott.

Vasvármegyei Kulturegyesület

A-310.

Dobrovics Péter

1909/10 – 1911/12

Ferbépzőmfőiskék

1932-33. 76. l.

494

Dobrović Petar

1918. bjerti kapro-
mir. Szabadiskola

9.10
9.10

Kiszolgálta :

MDK

Dobrovits Péter,

a N.Sz. által rend.03 csop.kiáll. egyikének volt részvevője. 1917.

a Nemz.Szal. 4cs-i jub.és a REVE XX-ik kiáll. 1929.febr.

MDK

Dobrović, Petar

l.: Dobrovics Péter

Alföld, Debrecen 1961. 4. sz. 118.l.

MDK

Dobrovits Péter

Női tanulmány, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 17 l.

MDK

Dobrovits Péter

Női tanulmány, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88.aukc.

18 1.

MDK

Dobrovics Péter, festö

287.	Csendélet.	Jelzett.	Olf.
288.	Csendélet.	"	"

Árverési Közlöny. Fest m., rajzok. 1936 okt.4. rk.sz. 29.1.

MDK

Dobrovits Péter, festöm.

Csendélet. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1936. márc. 76.sz.2.rk.sz. 33.l.

Dobrovits Péter

Csendélet, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

33 1.

Árv Csaru

1938, 6. rk.

Női tanulm. af

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
131 /1926 szám
Érk.: 1926 év ápr- hó 28. n.

teri tanácsos.

M.D.K.

Dobrozits Péter
festő

1917-ben részt vett egy kárlatos
a Nemzeti Szalonban.

M. Kiel Olga: Schönberger Armand korrontás.
Művészet, 1968. szeptember – 16 lap.

M.D.K.

Dobrovics Péter
festő

A „Sletek" csoportjának tagja
volt.

Franck Jacques Schönberger Armand
Élet és Irodalom, 1968. aug. 3-8 lap.

Dobrovits Péter

Kidllit a Fiatalok csoporthidllitásban a Nemzeti Szalonban (1916)

Pertorini Rezső-Szij Béla: Adatok Neuestampérth József petoprdfidjához
Psych. Tanulmányok. IX. 1966. 392. l.

Dobrovics Péter M.D.K.

1916 áprilisában részt vett a Nemzeti Szalon tárlata a fiatalok csoportkiállitásán.

Molnár Zsuzsa: Nemes Lampérth, Bp. 1966. 17. 1.

MDK

Dobrovits Péter

A TETT csoportosulása elsősorban Pászk Jenőt, az expresszionista Dobrovits Pétert és Uitz Bélát publikálta.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete. I. Konstruktiv törekvések. Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960.73-89.l

80.l.

Dobrovics Péter

festő

l.

Beczkerski tanó

Szépmüvészet

1943 84.
86

A Dilvidéki

M. képzőmüvészet

W. GYENES GITTA.

583 Reggeli. Olajf. Eladó.

CSERMELY JÁNOS.

584 Kalotaszegen. Fametszet. Eladó.

CSONT FERENC.

585 Hátas ló. Olajf.

LAKATOS ARTUR.

586 Vámház télen. Pastell. Eladó.

587 Ősz a Luxembourg kertjében. Pastell. Eladó.

PÁLDY ZOLTÁN.

588 Psyche. Pastell. Eladó.

KÁDÁR BÉLA.

589 Március. Olajf. Eladó.

NEMES LAMPERTH JÓZSEF.

590 Csendélet. Vízf. Eladó.

KÁDÁR BÉLA.

591 Fiam. Pastell. Eladó.

LAKATOS ARTÚR.

592 Szajna november elején. Pastell. Eladó.

CSONT FERENC.

593 Kompozició. Olajf. Eladó.

CZIGÁNY DEZSŐ.

594 Tájkép. Olajf. Eladó.

DETTÁR GYÖRGY.

595 Én. Olajf. Eladó.

LAKATOS ARTÚR

596 Mária-Besnyői búcsúsok. Gobelin. Eladó.

SOMLÓ LILI.

597 Hubert Lagardel arcképe. Ceruzarajz. Magánt.

FÖLDES IMRE.

598 Önarckép. Rajz. Eladó.

Dobrović Péter

SENYEI (SCHÖN) JÓZSEF.

599 Etaplesi halászok. Rajz. Eladó.

DOBROVIĆ PÉTER.

600 Rajz. Eladó.

SOMLÓ LILI.

601 Bárczy István polgármester arcképe. Ceruzarajz. Magánt.

602 Dr. F. E. arcképe. Ceruzarajz. Magánt.

TÓTH LÁSZLÓ.

603 Mátyástemplom. Olajf. Eladó.

TURÁN HACKER MÁRIA.

604 Csendélet. Olajf. Eladó.

ZÁHONYI GÉZA.

605 A Fasor télen. Olajf. Eladó.

PÁLLA JENŐ.

606 Lilaruhás hölgy és tükörképe. Vízf. Eladó.

KŐVÁRI SZILÁRD.

607 Tanyai ház késő napban. Pastell. Eladó.

BALLA BÉLA.

608 Virág csendélet. Olajf. Eladó.

609 Virág csendélet. Olajf. Eladó.

GRUZDA JÁNOS.

610 Hóolvadás. Olajf. Eladó.

KÖVÉR GYULA.

611 Veneziai részlet. Olajf. Eladó.

CSABA IMRE.

612 Ősz. Olajf. Eladó.

VADÁSZ ILUS.

613 Arckép. Olajf. Magánt.

V

VÁMOSSYNÉ ELEÖD C.

614 Testvérek. Vízf. Magánt.

KMT 1912. tav. Eladó

Dobrovics Petár, festő

1921. évi politikai szerepléséneк egy epizódját említi fel az író, megjegyezvén. „Dobrovics Petár, a már akkor jónevű festőművész"...

Csuka Zoltán: A bázadó város 600-615,

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Dobrovits Péter
festő

A T. K. leverése után egy ideig
Zágrábban él.

Szabó Lukia: A magyar aktiniumstört.
Akad. Kiad. 1971. 61.

Dobrovits Péter
festő

1911-től szerepel Bp.-en kiállításokon.
1917-ben gyűjt. kiáll. volt a Nemzeti
szalonban. 1919 után fogoszlásában él.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus
tört. 76.
Akad. kiad. 1971

Debrovits Péter.

Müveiből kiállitást renézett a Nemzeti Szalon 1918-ban.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Dobrovics Péter

Művészeti Lexikon 185. l.

S. L. dr.: A Szent-György-Czéh
harmadik művészeti aukciója

IV. 249–250

Dobrović Péter

festb

L. Kendrey-kentirányi

378. l.

h. n.

Nagy Károly V. 187.

M.D.K.

Dobrovits Péter
festő

Méltatás

Szíj Béla: A Nyolcak és Aktivisták grafikai kiállítása.
Művészet, 1962. április — 33 l.

DOBROVICS Péter

Férfi erős napsütésben (Fehérruhás férfi) 1910-11, olaj, vászon 100,5x75 cm - 91.1. 24

Külvárosi házak (Pécs), 1914, olaj, vászon -73x98 - 91.1. 25

Kupari, olaj, vászon, 1933 55x73 - 91.1.25

Új Művészet

DOBROVICS Péter festő.
912. 22-26
5. 22

Új Müvészet

Új Művészet

Dobrovics Péter

Az Iparművészeti Iskola szobrász szakosztályán tanult a mester.

Gádor István: Pályám emlékeiből
Művészet, 1975. november - boldel

Dobrovits

Schönberger Armanddal, Csorba Gézával, Kmettyvel, Diener-Dénessel, Nemes Lamperth Gézával, Uitz Bélával megalakította a „Hetek"-t, amely csak rövid ideig működött.

Csapó György: Schönberger Armand.
Tükör, 1972. nov. 21.

DOBROVICS FERENC, okl. mérnök

Bozsok és Szerdahely határ térképe és urbér-rendezés s tagositási tervrajza. Készitette: Dobrovics Ferenc okl. mérnök. 1855. october kk. 12.-87. old

C. HARRACH ERZSÉBET: A bozsoki Batthyány-várkastély romjainak állagvédelméről 83. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv. 1959. II. köt. Szombathely, 1959

DOBROVICS FERENC, mérnök

1864-ben Szombathely város vezetősége Dobrovics Ferenc mérnökkel és Höltzl József építésszel elkészittette a város első szabályozási tervét, amelyet a közgyülés 1865.jan.12-én el is fogadott. 324.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

DOV

Dobrovits Péter

Vénusz c. festmenye
repr
Művészet 1916. 79. l.

Vép

Luini, olasz festő TV. 41

— Szent Családja TV. 41

Dobrovits Péter

MDK

A Siklósi Várban szerepelt
műveivel.

– B.B. – Megnyílt a baranyai képzőművészek
kiállítása Siklóson

Napló, 1964. jún. 14. 7. lap

l. Dobrovits ?

MDK

Dobrovics Péter festő

Pécsi születésű szerb-magyar festő. Neve szerbül: Petar Dobrovič. Budapesten tanult, 1920-ban a „baranyai köztársaság" elnöke volt; Horthy-ék elől Jugoszláviába menekült. Ő alkotta Veljko Petrovič portréját. 1942-ben halt meg.

Angyal Endre: Jugoszláviai utazás. Alföld, Debrecen 1961. 4. sz. 118. l.

und Mitarbeiter ungar. Fachblätter. Sehr geschätzt ist sein selbständiges, vierbändiges Werk: *Kisérletek és feladatok a reáliskolai és felső kereskedelmi iskolai tanulók chémiai gyakorlataihoz* (Experimente und Aufgaben zu den Chemie-Übungen der Real- und höheren Handelsschüler).

Dobos, Johann, ev.-ref. Kirchenschriftsteller, geb. 1804, gest. 1887 als ref. Seelsorger in Czegléd, entfaltete eine rege Tätigkeit für die Vereinigung der beiden protestant. Kirchen Ungarns, für die Errichtung der Pester protestant. theolog. Akademie und publizierte zahlreiche theolog. Werke und Gebetbücher, von denen sich: *Bibliai történetek* (Biblische Geschichten, 1851), *Homiliák* (Homilien, 1873), *Az Isten emberének benső küzdelmei* (Die inneren Kämpfe des Mannes Gottes, 1863) grösserer Verbreitung erfreuten.

Dobosy, Michael, Schriftsteller, geb. 1780, gest. 1850 als ref. Seelsorger, veröffentlichte neben theolog. Schriften eine Geschichte Grönlands, eine Sammlung der bedeutenderen Entdeckungsreisen (nach Campe bearbeitet) und eine Biographie Kalvins, sowie Erbauungs- und Gebetbücher.

Dobozi, Stephan, Schriftsteller, geb. am 24. Dez. 1847 in Monor, ist Gemeindenotär und gründete den Landesverein der Gemeinde- und Kreisnotäre Ungarns. Seine schriftstellerische Tätigkeit erstreckt sich hauptsächlich auf den Verwaltungsdienst.

Dobozy, Karl, geb. 1817 in Eperjes, gest. 19. Feb. 1860, war ein ausgezeichneter Violinspieler, der mit einer Zigeunerkapelle ganz Europa bereiste. Er komponierte mehrere, seinerzeit beliebte, Musikwerke, die aber seither schon in Vergessenheit geraten sind.

Dobránszky, Peter, Soziologe, geb. am 2. Jun. 1845, wurde 1872 zum Professor für Statistik, Geographie und Geschichte am Budapester Josef-Polytechnikum ernannt und war im Cyklus 1881/7 auch Reichstagsabgeordneter. Bedeutendere Werke: *Társadalmi bajaink* (Unsere gesellschaftl. Übelstände, 1872), *Deák Ferencz* (1877), *Mezőgazdaságunk jövője* (Die Zukunft unserer Landwirtschaft, 1884), *Teremtsünk ipart* (Schaffen wir eine Industrie, 1889), *Gazdasági hitelszövetkezetek* (Landwirtschaftl. Kreditgenossenschaften), *Népünk táplálkozási viszonyai* (Die Ernährungsverhältnisse unseres Volkes), *Élet és halál hazánkban* (Leben und Tod in unserem Vaterlande).

Dobronoki, Georg, Jesuitengelehrter, geb. 1588, gest. 11. Mai 1649, war der erste Rektor der Nagyszombater Universität. Seine Schriften blieben nur in Handschriften zurück.

Dobrovic, Peter, Maler, geb. 1890 in Pécs, begann seine Studien an der Budapester Akademie für bildende Künste als Schüler Ballós und Zemplényis und beteiligt sich an den meisten Ausstellungen der Hauptstadt.

Dobrovits, Milan, Redakteur, geb. am 28. Juli 1873 in Nagykanizsa, absolvierte die Zagreber Universität und entfaltet eine äusserst rege Tätigkeit auf sozialem und kulturellem Gebiete im Komitate Zala. Als polit. Schriftsteller und Redakteur trägt D. in nicht geringem Masse zur Verbreitung der 48-er Unabhängigkeitsideen im Komitate bei. Während der Koalitionsära

onierung in Eszék als Redakteur eines polit. Tageblattes tätig. D. hat die kroat. Literatur mit zahlreichen lyrischen Gedichten bereichert, die noch ihrer Gesammtausgabe harren.

Dobay Josef v., Militärschriftsteller, geb. am 16. Apr. 1820 in Erzsébetváros, gest. 22. Jun. 1898, nahm an den 48-er Freiheitskämpfen als Hauptmann und Oberst aktiven Anteil, wurde 1869 zur neuorganisierten Honvédschaft reaktiviert und ging 1885 als Feldmarschall-Leutnant in Pension. Er hinterliess das Werk: *Der Krieg zwischen Österreich und Preussen im Jahre 1866 und die strategische Kritik desselben* (1867).

Dobay, Stephan, v. Dobó, Schriftsteller, geb. 1875 in Eperjes als Spross einer alten, ins XII. Jahrhundert zurückgreifenden Adelsfamilie, betrat, nach Absolvierung seiner jurid. Studien, im Kultusministerium die Beamtenlaufbahn und ist derzeit dem Handelsministerium zugeteilt. D. unternahm zahlreiche Auslandsreisen, über die er fesselnde Studien in der ungar. Tagespresse und in den Revuen publizierte. Bekanntere Werke: *Angol emlékek* (Englische Erinnerungen), *Biskra éjjel* (Biskra bei Nacht), *Spanyol útleirás* (Spanische Reisebeschreibung), *Alhambra rózsája* (Die Rose der Alhambra), *Képek és bikaviadalok* (Bilder und Stiergefechte), *Görög tavasz* (Griechischer Frühling), *A téli Svájz* (Die Schweiz im Winter), *Côte d' Azur*, *Gavallérok* (Kavaliere), *Angol partok felé* (Nach den englischen Gestaden), *Kirándulás a Saharába* (Ausflug in die Sahara), *Oxford*, *Régi sárosi kastélyok és történetek* (Alte Sároser Kastelle u. Geschichten).

Dobieczki, Alexander, Ingenieur, geb. am 19. Nov. 1848 in Torda, leitete, nach Absolvierung seiner technischen Studien, den Bau zahlreicher Eisenbahnen und wurde 1889 zum Oberinspektor beim Bahn- und Schiffahrts-Inspektorate im Schosse des Handelsministeriums ernannt, 1893 als Eisenbahn-Betriebsleiter nach Zagreb, 1894 nach Debrecen transferiert. Seit 1901 gehört D. dem ungar. Abgeordnetenhause als Mitglied an und geniesst, besonders in Kommunikationsangelegenheiten, als Fachmann grosses Ansehen. Bedeutendere Werke: *Úti emlékeink* (Unsere Reiseerinnerungen, 1884), *Helyi érdekű vasútaink* (Unsere Lokalbahnen, 1893), *Talaj- és töltéscsuszások különböző fajai* (Verschiedene Arten der Boden- und Dammrutschungen).

Dobner, Rudolf. volksw. Schriftsteller, geb. 1844, gest. 1882 als Sektionsrat des Finanzministeriums; aus seiner Feder stammen mehrere nationalökonom. Artikel und die Werke: *A mezőgazdaság Szászországban* (Die Landwirtschaft in Sachsen, 1872), *A földadókataszter* (Der Grundsteuerkataster, 1879).

Dobóczky, Ignatz, Numismatiker, geb. 1813, gest. 1892, sammelte südslav. und rumän. Münzen. Seine Münzensammlung gelangte nach seinem Tode in den Besitz des Museums. Er war auch auf schriftstellerischem Gebiete mit numismatischen Essays und Abhandlungen tätig.

Dobos, Franz, Chemiker, geb. 1856 in Pécs, absolvierte die Budapester philosoph. Fakultät und Polytechnik und wurde 1881 zum Mittelschulprofessor für Chemie und Physik promoviert. Als solcher wirkt D. derzeit an der Pécser Oberrealschule. Er ist der Leiter der Rubrik für Chemie der Revue *Bűnügyi Szemle* (Kriminalrevue)

Dobanic Péter

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUN 17
Magyar Ifjúság
Dobrovits Ferenc
grafikus
1021

Tárlatok Újpalotán

Festőknek, szobrászoknak, grafikusoknak teremtettek bemutatkozási lehetőséget Újpalotán. A Fiatal Képzőművészek Stúdiója és a XV. kerületi tanács a Művelődésügyi Minisztérium támogatásával évenként nyolc művésznek rendez kiállítást a lakótelep „lila" iskolájának aulájában. A Palotai tárlat elnevezésű bemutatósorozat a kerület lakóinak képzőművészeti művelődését kívánja elősegíteni. Június 17-én nyílik az első stúdiókiállítás, ezen a mellékelt grafikát készítő Dobrovits Ferenc mutatkozik be. A közel három hétig nyitva tartó tárlatok további részvevői: Gyurcsek Ferenc, Birkás Ákos, Kaubek Péter, Marosits István, Nagy Előd, Tassy Béla, Szöllössy Enikő. A kiállításokon közönség—művész találkozókat is szerveznek.

MEGOLDÁS

t: tárgytávolság, k: képtávolság, N: nagyítás

$k_1 = N_1 t_1 = 3t_1$, $k_1 + t_1 = t_1 + 3t$

$\frac{1}{t_1} + \frac{1}{3t_1} = \frac{1}{f}$, $f = \frac{t_1 \cdot 3t_1}{t_1 + 3t_1} =$

$t_2 + k_2 = 62{,}5$, $\frac{1}{t_2} + \frac{1}{62{,}5 - t_2} =$

$t_2^2 - 62{,}5\, t_2 + 937{,}5 = 0$,

$t_2 = \frac{62{,}5 \pm \sqrt{156{,}25}}{2} = \frac{62{,}5 \pm$

$k_2 =$ { 25 cm ; 37,5 cm

$N_2 = \frac{k_2}{t_2} =$ { 37,5/25 = 3/2 = ; 25/37,5 = 2/3 =

4. FELADAT

Egy hengeres edényt súrlódás súlytalannak tekinthető dugat lási állapotban az edénybe zárt 5 liter, hőmérséklete 0 °C, nyo

a) A dugattyút rögzítve, a gáz séget közlünk. Mekkora lesz a nyomása?

b) Az így elért nyomást álla kentjük ezután a gáz térfoga gatásával, miközben 80 cal h el a gázból. Mekkora lesz a térfogata ezen végállapotban

c) Nagyobb vagy kisebb

1973 MÁJ 31

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dobrovits Ferenc festő-
művész

Békés m. Népújság

Újabb kiállítás a békési múzeumban

1024

Egyre inkább hagyománnyá válik, hogy a békési Jantyik Mátyás Múzeumban kiváló képzőművészek sora mutatkozik be. Újabb kiállításukon 1973. június 1-én *Dobrovits Fe-*

renc festőművész és *Kampfl József* szobrászművész alkotásait láthatja majd a város művészetkedvelő közönsége.

A kiállítást délután 5 órakor *Vámos László*, a városi tanács elnökhelyettese nyitja meg.

Dobrovics Péter

A Pécsi Janus Pannonius Múzeum szept-ben rendezi meg Magyar Aktivisták c. kiállítását. A bemutatás céljából kéri a múzeum kölcsönadásra mindazokat, akiknek tulajdonában van a művész 1915-1925 készült műve.

Esti Hírlap, 1973. máj. 16.

Dobrovics Péter.

„Fehérruhás férfi" (repr.)

H. E.: Művészek és mecénások.
Dunántúli Napló, 1968. dec. 24.

Dobrovits Péter

az expresszionista mozgalom figyelemreméltó festője.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Budapest, 1972

1781

Dobrowits Péter

A „Hetek" csoportjához tartozott, majd Kassák aktivista köréhez csatlakozott. A „Hetek" 1917-ben a Nemzeti Szalonban kiállított.

Dévényi János: Schönberger Armand; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 42. l.

Dobrovits Péter

„Krisztus sirotása" című műve szerepelt
^ „Tett" című folyóirat második számának kétoldalas képmelléklete.

Kassák Lajos: Az izmusok története,
Budapest, 1972 3151

1771

Dobrovics Péter

„Lakoma" (repr.)

Dunántúli Napló, 1973. szept. 30.

Pobrovics Péter

müve szerepel a "Magyar aktivizmus"c.
kiállitáson Pécsett

Kritika 1973 november 22.old.

Dobrovits Péter
festő

Magángyűjteményben, vagy bárhol fellelhető műve érdekli a MTA Művészettörténeti Kutató Csoportot.

-----: Közlemény.

Művészet, 1973. szeptember - 47. oldal

Dobrovits Péter

Reálisan komoly arcképét és klasszicizált kompozicióját elismeréssel méltatja Tövis: "Két tavaszi kiállitás" c. kritikájában, melyet a Müvészet c. rovat közöl a Nemzeti Szalon és a Mücsarnok tavaszi tárlatáról.
A müvész képei a Nemzeti Szalonban szerepelnek.

A HÉT, Bp. 1916. ápr. 9.
XXVII. évf. 15. sz. 195. lap.

Dobrovics Péter

Két pihenő Vénusza, egy piros teritőn nyugvó aktja és néhány vedutája jelzi jövendő kiforrásának utját, -állapitja meg Tövis: "A Nemzeti Szalon kiállitása" kritikájában az ott szereplő müvekről.

A HÉT, Bp. 1917. juni. lo.
XXVIII. évf. 23. sz. 365-366. lap.

Dobrovics Péter

1

egyidejűleg a jugoszláv avantgarde
mozgalomban játszott jelentős szerepet.
Pécsen született, Pesten tanult, Párizsban
és Budapesten élt egészen 1919-ig

Passuth K:Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp.1974 Corvina

50.old.

Dobrovics Péter

2

1921-ben a Baranya-Baja-Szerb-Magyar Köztársaság elnöke volt és ugyanebben az évben Belgrádba Zöltözött. Az I. világháború előtt a Nyolcak rajzstílusát a Lubizmussal ötvözte.

Passuth K:Magyar müvészek az európai avantgarde-ban
Bp.1974 Corvina

51.old

Dobrovics Péter, [ ]

A pécsi J. P. múzeum keresi 1915-1925 között készült műveit.

— : Közlemény 6.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. máj. 16.

Dobrovics Péter

Fehér mhás férfi 100×75
Lakoma, 525×420

Magyar Aktivizmus Pécs 1973

Petrovics Péter

Lakóma, repr.

Magyar Aktivizmus Pécs 1973

Dobrovits Péter 3

fiatalkori müvészetéből a Krisztus siratásán kivül csak wgy Pécsett örzött grafikát ismerünk .A később Jugoszkáviában jelentős művésszé váló Dobrovits egyetlen, a Tettben közölt grafikája révén hozzájárult a 1o-2o évek siratás ábrázolá sához.

Szabó Julia:A magyar aktivizmus története

Akadémiai Kiadó 1971 36 old.

Dobrovits Péter

Krisztus siratása

A Tett reprodukciója, 1915

Csabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai kiadó 1971 mellékl

Dobrovits Péter

pécsi születésü,horvát nemzetiségü expresszionista festő.

Forrás 1978-1-96
Dévényi Iván: Fr. Bacsát:Diener Dénes Rudolf

Dobrovits Péter

1917-bén közös tárlaton szerepelt
a Nemzeti Szalonban.

Forrás 1978-1-96
Dévényi Iván:Francois Cachot:Diener Dénes

Petar Dobrović, festő
[Dobrovits Péter]

L.: Molnár Jakab

Tüskés Tibor: Az avantgarde vonzásában 834-840.

Jelentés, Pécs, 1977 szept. XX/9.

Dobronits Péter festő

Kép: Repr.

Dobronits Péter: Lakosság 950.

XVI
10.

JELENKOR, Pécs, 1973. okt.

DOBROVICS *Péter*, festő, • Pécs 1890. Budapesten tanult, 1911-től fogva állított ki a Műcsarnokban képmásokat, alakos képeket. 1917. gyüjt. kiállítása volt a Nemezti Szalónban. A világháború után Szerbiába költözött. Bohémek c. olajfestményét 1917. vette meg a Szépművészeti Múzeum.

1426.

.)

Conegliano:

halálának ideje ismeretlen.

ítható Madonna kissé jobb-
tkarolva tartja a gyermek Jézust
tekint. Jobbra szt. József tá-
lra szt. Katalin olvas köny-
r kendővel ~~[illegible]~~ ~~be~~kötötte be, de-
a piros és palástja kék. Jézus
öttük zöld függöny lóg. ~~[illegible]~~ A

64·3 : 75·5 cm.

~~Ai. Képt. (184).~~

umbol

Dobrovits Péter

Dobrovits Péter. Férfi erős napsütés-
ben cz. Képe VII. 151.

Muz. ès Kvt. Ert.

Boheimek c. festménye
a Lyceum képzőművészeti
múzeumban, Téli erős
napsütésben c. képe a
pécsi múzeumban van.

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula
titkár Urnak

Budapest.
Hőgyes Endre-u 1.

Dobrović Péter

róla

Bálint Aladár:

Hét fiatal művész kiállítása. Nyugat.

1917. jún. 16.

A

Vom österreichischen
Geschäftsversammlung vom 12. Ap.

WIEN, am 13. April 1890.

Der Vereinsvorsteher:
Hauffe m. p.

Im Selbstverlage des österreichischen Ingenieur- und Archit

Dobrovits Sándor

műve szerepel a pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett "Magyar aktivizmus" c. kiállításon

Magyar Hírlap 1973 szeptember 23 12.old.

Dobrovics Péter horvát festő 2) Folytatás

1907-ben Gádor István az Iparművészeti Iskola szobrász szakára került. Akkor tanult itt Dobrovics Péter, Gergely Sándor és még mások,

Gádor István: Pályám emlékei.
Kritika, Budapest, 1976. aug. 7. old.

Dobrovics Péter, horvát festő 1)

Pécsett, 1890-ben született, elhunyt Belgrádban 1942-ben. Budapesten tanult 1911-ben a Műcsarnokban állították ki munkáit. Az első világháború után Jugoszláviába költözött.

Herceg Ibolya: Jegyzetek.
Kritika, Budapest, 1946. aug. 12. old.

Dobrovics Péter

A művész kecskeméti munkálkodása, itt született művei a modernebb irányokhoz, a kubizmushoz, az expresszionizmushoz is hozzákötik a kecskeméti művésztelepet, úgyannyira, mint az aktivizmus hazai történetéhez.

Sümegi György: Az 1910-es Kecskeméti Művésztelep ellentmondásai.
Forrás, 1980. febr. 70. old.

Dobrovics Péter, [ ]

L: Réti J.

Sümegi Gy: Az 1910-es kecskeméti ... 67-72

Forrás, Kecskemét, 1980. jelt. XII/2.

Dobrovits Péter

Az altívisták mozgalmának
hagyja

Kmetty János – Festő voltame és vagyok
15 oldal

Dobrovits Péter

A Ma egykori munkatársai közül Máttis-Teutsch Erdélyben, Ruttkay, Mácza egy ideig Kassán. Dobrovits Péter Zágrábban élt. Nemes Leopérth pályafutása tragikusan végződött.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 61.old.

Dobrovits Péter

A Tett körével kapcsolatot kereső művész

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története

Akadémiai Kiadó 1971 36.o.ld.

A Krisztus siratása az ő értelmezésében háboru ellenes értelmezést nyert nem tulságosan kimunkált de nagyon merész kompoziciójában. Dobrovits és az aktivistáik kapcsolata rövis ideig tartott.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 36 old.

Dobrovits Péter/1890-1942/ 1

A Tett két számában közölt Krisztus siratása c. linóleummetszete erősen kapcsolodik az Aktion hasonló témáju grafikáihoz. A siratás témája egy évvel korábban/1914/ már formát kapott Ferenczy Károly tusrajzaiban.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története

Akadémiai Kiadó 1971 36, old.

Dobrovolszky Lóránt, gépészmérnök,

A Kossuth mozi rekonstrukciója, Bpest, XIII. Váci út, Belsőépítész: Szűts Zsuzsa.

tervezési konzulens:

Bártfai Miklós, építészmérnök,

Dobrovolszky Lóránt, gépészmérnök.

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 30-old.

Dobrowska Valeria

MDK

Mellszobor

Miesarnok 1897.tavaszi kiáll.

Dobrovska Valéria, lengyel születésű szobrásznő.
Az 1890-es évek végén Budapesten telepedett meg.
Az 1898-iki tavaszi nemzetközi kiállitás alkalmával Wlassics
Gyula kultuszminiszter a királynak is bemutatta, aki
akkor kiállitott szobrairól ~~ma~~ elismeréssel nyilatkozott. D.
készitette Szilágyi Sándor történetiró mellszobrát.

Szépművészeti Múzeum irattára 402/1899.

Dobrovszka Valéria
szobrászno.

K. T. 682/1898.
(é. okt. 21.)

Dabrovoska, Valéria
szobrászno.

Kr. V. 271/1899.
(é. apr. 7.)

D o b r o v s z k y István épitész
/Szentes/

M Ű V E S Z E T
XII.évf.1913.
237.
"Celldömölki polg.fiuiskola palyázata

Dobrovszky József festő

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 168.

Német-Ujvár.

A középtért a vár fogla
a korcsma előtt az érkező csal
kalappal, a kit a kutya meguga
lagon, mely fölött mértani fel

GISZING.

fölül jobbra: 114.

Rm., mér. a rl. 17.2: 11

92

Művészi díj: Református templom
terve. Deés
Dobrovszky József István

Művészet V. évf 1906. 421. l.

M.D.K.

Dobrovszky József István

építési

600 koronás első díjat nyert a dési*) ev. ref. templom terv-pályázatán.

*) dec. 5. sz-10. oldalán helyesbítés: "dévai" templom és "Dobroszky"

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

nov. 21. sz. 10 old.

Dobrovszky József

elírt nér

Dobovszky József István

helyett.

A túrkevei polgári fiú- és leányiskola tervpályázatán 600—600 korona díjban részesült Dobovszky József két terve.

Művészet 1908. 204. l.

Székesfehérvári czéhpecsétlők

VIII. 186.

Dobrovszky József Istvan

szentesi épitesz
az alabbi hatyázatom
II dij

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1927.10-12.sz. 4 od
(A mezőtúri tűz-
oltálaktanya és
szertár.)

DOBROVSZKY LÁSZLÓ

Cséplés a Nyéki tszcs-ben. Olajfx és tempera.
15oxloo.

III.Magyar képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

MDK

Dobrovszky László

Tavasz, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll.
Ernst Mus. 1946. jul. 12 l.

MOK

Dobrovszky Mátyás

zedő

A Kozma nyomdában jelent meg a „Die grosse Versammlung der Spatzen" (a verebek nagygyűlése) ennü német humoros hetilap. 1848 ban.

E lap zedője volt Dobrovszky Mátyás

Firtinger Károly: Két régibb fővárosi nyomda

Grafikai Szemle 1892. 47. 57.

Dobrov Jenő.

szül. Vingán (Temes m.)
1862 nov. 15. Rk.
2-od éves joghallgató
1882/83 II. vendéglátogató
kimaradt.

Hajdúszoboszlói Földvár

VII. 137

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JAN 2 8

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Dobrovszky

mették el Székesfehérvaron Shvoy Lajos megyéspüspököt.

1021

Kiállítás Kápolnásnyéken

Vasárnap délelőtt 11 órakor nyitják meg Kápolnásnyéken a Vörösmarty Művelődési Otthonban Dobrovszky László festőművész kiállítását. Megnyitó beszédet mond Kovács Péter műtörténész.

Dobrovszky sok országot és tájat megjárt. Besszarábiában született, Párizsban tanult és élt, majd a skandináv államokban és Olaszországban dolgozott, mint művész. 1921-óta hazánkban is sok kiállításon szerepelt, többízben önálló kiállító volt. Gazdag életművét ezúttal Kápolnásnyéken mutatja be.

A Beatlesek.

ennyire helytálló, azt éppen
utazás..." bizonyítja. Az
etet ugyanis, amely mégis
amelyben az énekük is ér-
álterem-finálét, körültekintő

Magyságos
Dombrowszky Lajos Úrnak
Budapest
I Úri u. 22

Az elmult év szeptember havában volt szerencsém művész Úrnak közölni, hogy az „Éremkedvelők Egyesülete" részére szivességből és ingyen, vállaltam a magyar plakett és éremművészek műveinek katalogisálását és egyben felkértem életrajzi adatai és emlékérem és plakett művei pontos leirásának szives beküldésére.

A nevezett Egyesület ezzel egyrészt hazafias, kulturális, feladatot kiván teljesíteni, amiért is a mű, a nagyobb terjeszthetőség érdekében német nyelven is megjelenik, másrészt ezzel ujjabb fellendülést kiván adni a hazai és külföldi plakett és emlékérem gyűjtésnek, aminek hasznát legnagyobb részt éppen az éremművészek láthatnák.

Sajnos, dacára annak, hogy ezen feladat lelkes támogatását jogosan véltük minden magyar szobrászművésztől elvárhatni, mindeddig nélkülöznöm kell Művész Úrnak életrajzi adatait, valamint plakett és emlékérmeinek pontos leirását, vagy azon szives közlését, hogy emlékérmeket vagy plaketteket egyáltalán nem készített.

Ily körülmények között arra kellett szorítkoznom, hogy a múzeumok, valamint saját és egyéb magángyűjtők birtokában levő emlékérmek és plakettek s az illető gyűjtők bemondása alapján szerkesszem meg ezen műnek művész Úrra vonatkozó részét.

Ennek következményeképpen azonban eleve el kell hárítanom magamról minden felelősséget, ha művei és talán éppen azok, melyekre legnagyobb súlyt helyez, nem lesznek ezen, a magyar érem és plakettművészet egészét felölelni kivánó alapvető munkában felvéve, mivel ezeket múzeumokban vagy gyüjteményekben fel nem lelhettem, vagy oly emlékérmek és plakettek szerzősége lesz művész Úrnak tulajdonítva, amelyeknek autorságát semmi körülmények között sem vállalná, ezzel egyrészt saját érdeke ellen cselekedve, másrészt lehetetlenné téve egy teljesen pontos mű megszerkesztését.

Újból, külön ki kell emelnem, hogy a kért adatok beküldésével semminemű anyagi, vagy előfizetési, vagy bármily egyéb kötelezettséget,

sem mostanra, sem későbbre nem vállal, mivel ez sem az „Éremkedvelők Egyesülete“, sem az én részemről nem nyerészkedésre számító ténykedés, **hanem tiszta és önzetlen hazaszeretet által sugallt cselekedet, mellyel Magyarország magas kulturális fejlődése a külföld előtt is bemutattatni kivántatik.**

Van szerencsém tehát művész Urat újból felkérni, hogy életrajzi adatait és műveinek a mellékelt minta szerint megszerkesztett jegyzékét, a hazafias célra és saját érdekére való tekintettel mielőbb alólirott cimemre eljuttatni méltóztassék, — megjegyezve, hogy kételyek esetén lakásomon mindenkor felvilágositások megadása céljából rendelkezésre állok.

Kiváló tisztelettel:

Dr Procopius Béla

Cimem:

Méltóságos

Dr. Procopius Béla nyug. rk. követ és megh. Miniszter Úrnak,

Budapest, IV., Piarista-u. 2. sz. V-ik em. 12 ajtó.

Minden egyes emlékérem vagy plakett, leirását kérem külön-külön a következő adatok közlésével megszerkeszteni:

Méret? milyen a nagysága?

Öntött? vert? trébelt? vagy galvano-e?

Alakja? kerek, ovális, négyszögletes, vagy 5, 6 vagy 8 stb. szögletű, vagy szabálytalan alakú-e?

Anyaga? Arany, ezüst, bronz, ón, vagy gyps-e stb. és hány példányt készíttetett mindegyikből.

Egyoldalú vagy kétoldalú-e a plakett, vagy emlékérem?

Előlap.

A felirás teljes és pontos szövege, azzal, hogy körirat-e, vagy az érem vagy plakett alsó vagy felső részén, jobbra, balra, vagy a középen van-e, vizszintesen, vagy függőlegesen stb. Domború vagy mélyített-e az irás?

Az arcképnél, fej-e vagy mellkép? jobbra vagy balra, szembe, fél, vagy $^3/_4$ profilban jobbra vagy balra van-e ábrázolva az illető plakett vagy emlékérmen, holott a jobb vagy bal, az érmet szemlélő jobb, vagy bal oldalának megfelelően veendő, hajadon fő? szakáll? szemüveg? stb. Öltözet? Nőnél hajviselet?

Egyéb az emlékérmen, vagy plaketten foglalt díszítés, mint pl. babérlevél, alul vagy felül, drapéria?

Az emlékérem vagy plakett szegélye, gyöngykör, vagy sima, vagy egyszerű vonal, keret stb.?

Mesterjegy vagy teljes név, hol van? mesterjegynél milyen? és hol?

Hátlap.

A felirat teljes és pontos szövege, úgy mint az előlapnál.

A hátlapon foglalt allegorikus, vagy egyéb compositióknál az alakok leirása, férfi vagy nő? meztelen-e, lepellel borított, vagy más öltözetű? páncélos, álló, vagy ülő, fekvő, vagy térdeplő alakok fordulnak szóban, jobbra, balra, vagy szembe fordulva?

A fej födetlen-e vagy sisakos, fátyollal, vagy koronával stb. fedett?

Mely alak, jobb vagy balkezében mit tart? vagy tesz? Megjegyzendő, hogy a jobb kar vagy láb stb. az ábrázolt alak jobb keze, vagy jobb lábának megfelelően irandó le.

Több alaknál ezek száma, neme? Mi van az emlékérem közepén, bal vagy jobb oldalán, mi van elől, mi van a háttérben? alul vagy felül?

Babér, cser, vagy szöllőlevél, vagy buzakalász koszorú övezi-e a hátlapot?

Milyen a perem?

Van-e, hol és milyen mesterjegy?

Dobrovszky Lajos
szobrász

Életrajzi adatok.

Név Dobrovszky Lajos

Születési hely Munkács 1859 év Jun hó 5-ö

..... nap.....

Végzett művészeti tanulmányok többféle

Mesterek —

Tanulmányutak.

Elnyert dijak, kitüntetések stb.

Munkásságának iránya. (kisplasztikus, architektonikus, vagy monumental szobrász érmész stb.)

DOBROWA, Franz, pozsonyi asztalonegéd

F. D., Tischlergesell, † 26 éves korában, Pozsony, 1815
február 10. (1815, 175 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

DOBROWA, Franz, pozsonyi asztalossegéd

F.D., Tischlergesell

† 26 éves korában, Pozsony,
1815 febr.10. [1815, 175 l.]

Pr.Z.

DOBROWITSCH, Georg, pozsonyi fazekasegéd

G.D. Hafnergesell, † 37 éves korában, Pozsony, 1834 november 7, tüdőbajban. (1834, 121b.l)

Preßburger Zeitung
(Geuthen)

MOK

Dobrowsky és Franke
könyvkiadók

ezüst éremmel lettek kitüntetve

÷ A párisi világkiállítás kitüntetései
Grafikai Szemle 1900 évf 9. sz 126 l.

Debry Lajos

Müvei kiállitásokon: Nemz.Képz.Kiáll. 1944.jun. /Mücs./: Kisfiu kulcsal, vizf. - Erdélyi képzőművészek pünkösdi kiállitása. 1944. /Kolozsvár/: Falusi konyharészlet, paszt.

Képzm.Főisk.Évk.

1935-36. 69.l. - 1936-37. 73.l. - 1937-39. 183.l. - 1939-41. 145, 152, 176.l. - NU. 1943.dec.19. /A Szt.István Társ. uj ifjusági könyvei./ - PH. 1943.dec.22. /Ifjusági könyvek./ - Rekt. 1944.3.sz.30.l. /Könyvismertetés./ - Tóth E.: Csufondáros rajzolatok. Bp. 1943. 40,44,46,70,76,88.l./Karikaturák./

Dobry Lajos

VII. Neuz. Köpröm. Kiall

OMKT. 1944. jun

Kisfiú kulcsal,

vizf

Dobry Lajos

festő

Csengery Ilona: Isten hozott manóka!

MINERVA (Kolozsvár) kiadás

A könyv bájos gyermekhőse egy kis erdei manógyerek, aki repülőgépen a főváros forgatagába kerül és ott számtalan mulatságos kalandon megy át. Dobry Lajos ötvenhat képével és hat színes táblával.

Ára kötve kb. 12.—

Karácsonyi könyvjegyzék

1943.

Nagyságos

Dr. S z e n t i v á n y i Gyula urnak,

a Müemlékek Országos Bizottságának Főtitkára,

B u d a p e s t IX.,

Hőgyes Endre-utca 10.

Dobry Lajos

festő

28. Falusi konyhareszlet,
pansell.

Erdélyi képzőm. pun-
kösdi kiáll.

Kolozsvár 1944 –

NOTIZIARIO DELLE MANIFESTAZIONI CULTURALI ITALIANE IN UNGHERIA — (Ottobre 1938/XVII)

Conferenze. — Nell'*Università Libera* di Budapest sono state tenute le seguenti conferenze: ELENA SZ. RADNAI: «I Robbia» (con proiezioni); «I maestri senesi»; (con proiezioni); «La scuola di Verrocchio e di Leonardo» (con proiezioni); «I Bellini» (con proiezioni); «I grandi pittori veneziani» (con proiezioni); Dott. GIUSEPPE DOMBY: «Ravenna» (con proiezioni); «Verona» (con proieioni); «Lucca e Pistoia» (con proiezioni); «Pisa» (con proiezioni). — Nell'*Associazione degli Architetti Ungheresi*, LADISLAO GERŐ ha parlato su «La sistemazione urbanistica di Roma» (con proiezioni). — In una seduta dell'*Accademia Ungherese delle Scienze*, promossa dalla Società Kisfaludy, l'accademico ANTONIO RADÓ ha tenuto una conferenza su «La canzone popolare italiana». — LUIGI il Professore CARLO CENI, dell'Università di Bologna, presente alla seduta.

Teatro e Concerti. — Il 20 ottobre il Maestro ALFREDO CASELLA ha collaborato ad un concerto, ed ha eseguito la propria *Scarlattiana* che è stata la prima esecuzione in Ungheria. — Nel Teatro Municipale è stata rappresentata il 23 ottobre l'Aida di G. Verdi. — Nel Teatro Reale dell'Opera sono state rappresentate in ottobre le seguenti opere italiane: Giacomo Puccini: Madama Butterfly; Giuseppe Verdi: Un ballo in maschera; Giacomo Puccini: Turandot (in sceneggiamento rinnovato, due volte); Giuseppe Verdi: Don Carlos; Ottorino Respighi: La fiamma; Ruggiero Leoncavallo: I pagliacci.

Radio. — La radio ungherese ha trasmesso in ottobre le seguenti

Dobrý Lajos I. é.

ält. tanf.

Ferk pzomfoisk vk

1935-36. 69. l.

~~A Műemlékek Országos Bizottság~~

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
M 7. /1925 szám
Érk.: 1925 év május hó 28 n.

Dobry Lajos

II. éves. polg. isk. tanuló

Képzm. Főisk. Esk.

1936/37. 73. l.

Ferk. Nőmfőiskola

Dobry Lajos

1938/39. tanév végén polgári iskolai rajztanári oklevelet kapott.

Ferképzőmfoiskélvk
1937/39
183. l.

Dobry Lajos

tanítóképzőintézeti
rajztanárjelölt

l. Ferk. pzomfoisk. vk
1939-41. 145. l

Dr Bogoss Béla

esperesplébános

A TÁPEI PLÉBÁNIA HIVATAL
PECSÉTJE

Dobry Lajos

tanitóképrzőutérzeti
rajztamárjelölt

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41-152. l.

szakértelemmel gyűjtött iparművés
különösebb muzeális jelentőséggel.
az iparművészeti tárgyak: a gazdag c
deni edények, elefántcsontok, nagy
gyűjtemény legnevezetesebb darabja
gyűjtemény nemzetközi darabjaival
s rangsorolja magasabbra a hazai k

Néhány elsőrendű darab került
borított érseksége alatt is: köztük a
tos emlékek, mint Kassai Jakab mel
vidéki üvegfestmény, újabb festőink
C. Pálnak egy jellegzetes kisebb képe
pontjából főérdeme mégis a felbecs
veszteséggel megmentése Esztergom

Simor János szerény magánkép
teménnyé terebélyesedett. Fejlesztése
hangsúlyt nyertek. A szakemberek j
és a külföldön. Széles rétegek látogat
különösen nyáron. Az ízlést, a közm
kutatást. A benne folyó munka, anya
megoldása komoly szolgálatot tett a mű
Nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy itt, a
az addig nem ismert, vagy félreismert
fel, állítottuk be a magyar művészet tö

Dobry Lajos

tanítóképzőintézeti
tanári oklevelet kapott
1941-ben.

Ferkpzomfoisk vk
1939-41. 176 l.

A Lippert-tervezte Simor-kehely utánzata.
Magyar munka, 1900 körül.
Babura László esztergomi kanonok (1874—1930) hagyatékából.

BOLTIZÁR JÓZSEF GYŰRŰJE,

rany, fejében smaragd, körülötte két sorban rilliánsok. Az egyik oldalon a tulajdonos címere, zív és három csillag, a másikon Szent Adalbert ellképe.
tm. 2·5 cm.
Bogisich János budapesti ötvös műve, 1904.
Boltizár József esztergomi kanonok (1874—905) gyémántmiséjére a káptalan ajándéka.
Lepold Adatok, 34. l.

OLLOK LÉNÁRT KELYHE,

anyozott ezüst, sodronyzománcos dísszel. Neo-ót stílű. Dianafejes bélyeggel és VC mester-ggyel.
lag. 24·5 cm.
écsi munka, 1905 körül.
atena Agnus Deivel Anderstől.
Lepold Adatok, 35. l. — Lepold Katalógus 135. sz.

REKLYETARTÓ LÁDIKA,

anyozott ezüst, antik szarkofág-forma. Különféle eklyéket tartalmaz. Csernoch prímás címerével.
ossza 22 cm.
loser budapesti ötvöstől, 1914.
sernoch prímás készíttette, 1914.
Lepold—Homor 72. l. — Lepold—Lippay 39. l. — Lepold Katalógus 236. sz.

1764

Dobry Lajos

rajztanár

l.

Rajzoktatás

1944. V. évf. 3. sz.

30. l.

Könyvismertetés

D. L. könyve:

Szempontok a közép-

iskolai rajzoktatás-

hoz

kor. / A lovonat 3/4 10-kor indul. /

intetes Bizottságot, hogy ezen az el-

sziveskedjék.

ltal a rendezés vezetésével megbizott

tész-tanár urat a bejárásre egyidejü-

november hó 16.-án.

elnökhelyettes.

Dobrý Lajos
grafikus

l.

Tóth E Csúf ondáros

rajzolatok:

40. l.
44. l.
46. l.
70. l.
76. l.
88. l.

karikaturák

Temető, nagyhalász - zomborhegyi
~~szép~~ honfoglaláskori VIII-204.

Dobry Lajos MDK

Kis fiu kulaccal, vizf.

Mücsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Dobry Lajos

Kis fiú kulaccsal.Vizf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.jun.1-10-ig. 34.1.

MDK

Dobry Lajos

Kis fiu kulccsal, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. MNGe.

J. Dobrzynska MDK

Lengyel tájképek között láthatjuk fenti művész munkáját is a Dorottya utcai kamaraterem̈ben.

Esti Hirlap 144 sz. 1958. jun. 21 2 old.

Ø Dobsa Béla

üvegcsiszoló

l.

Ságüvegcsipár

419. l.

Papi-kereszt aranyból, Oltvanyi Pál
hagyatékából VI. 178.

MDK.

Dobsa István
nyomdász

munkája mint melléklet (Nagyobb keret)
Lemezvésés.

Novák László: Az Elsö Tanfolyam
Grafikai Szemle 1902 évf 9 sz 143 l.

Dobsa László, grafikus

Dobsa László: Viking ékszerek

Dobsa

Élet

5

XXVII/43

y látta, hogy a kérdéses államok
bb-utóbb Amerika ellenségeinek
ológiai és politikai befolyása alá
ülhetnek. Persze, akkor még a
cialista tábor sem volt mentes
ől a szemlélettől — teszi hozzá
ffmann —, hiszen eltartott egy
ig, amíg elfogadta Jugoszlávia
nem kötelezett politikáját.

Úgy látszik, ránk vár a feladat,
gy most már néhány elismerő
ót is szóljon valaki a semlege-
kről. Először is — próbáljuk meg-
ugtatni a nyugatiakat —, Kelet-
urópából nézve nem úgy fest a

Kelet-Európában, hogy ezek az országok még ma is az enyhülés hívei, és nem hívei a fegyverkezési versenynek. Jó hallani olyan javaslatokat, amelyek atomfegyvermentes övezetek létrehozásáról szólnak és jó dolog élvezni Helsinki, Bécs vagy Genf vendégszeretetét bonyolult nemzetközi tanácskozások alkalmával. Meggyőződésünk, hogy a semlegesek cselekvéseitől emberibbé vált Európa arculata.

Nem tiszteletköröket futunk már le, hanem vitában érvelünk.

A tanácskozás második napján váratlan vendég érkezik. Másfél órával azután, hogy megvált párt-

Dobsina

Gömör m.

Ltchlo O. 1902

1) alapraje 1:200.

22.

4°. Mit 45 Kupferlafeln. 60.–

168 **Dickens K.** Barnaby Rudge. Regény. Ford. Berczik A. 3 kötet. Pest, 1872. kék ered. vászktsek gazdag aranyozással. 8°. Első magyar kiadás. **15.–**

169 **Diószegi Sámuel és Fazekas Mihály.** Magyar füvészkönyv. Melly a két magyar hazában található növényeknek megesmerésére vezet a Linné alkotmánya szerént. 2 rész. Debrecen, 1807. egyk. fvászkts. 8°. **20.–**

170 **Diószegi Sám.** Orvosi füvészkönyv, mint a magyar füvészköny praktika része. Debrecen, 1813. egyk. fvász. 8°. **18.–**

171 **Doenges, W.** Meissner Porzellan. Seine Geschichte u. künstlerische Entwicklung. Berlin. 1907. orig. Lwd. gr. 8°. Mit 32 z. T. farb. tafeln. 249. Abbildgen, 1 Faksimile u. 1 Markenabbildgen. **25.–**

172 **Domby Márton.** Csokonai Vitéz Mihály élete s némely még eddig ki nem adott munkái. Pest, 1817. szép amatőr fbőrkts sarkokkal. 8°. Az első Csokonai életrajz igen szép példánya. **20.–**

Deschamps Alfr. des Essart, Paul Févat, Eug. Sue, Louise Colet, Fanny Reybaud et a. Illustré de 12 gravures anglaises inédites. Sous la direction du Bibliophile Jacob. Paris, s. a. gepr. orig. Ledrbd. 4°. Titel bestempelt. **45.–**

180 **Ellit, Ch. W.** Pottery and porcelain, from early times down to the Philadelphia exhibition of 1876. New York, 1878. orig. cloth. L. 8vo. With 165 illustrations and the more important marks and monograms. (Aus der Bibliothek Lanna.) **50.–**

181 **Emlékkönyv** Dobsina bányaváros alapításának 600 éves évfordulójára. Szerk. Gömöry Á. Putnok, 1926. fzve. n. 8°. 32 képpel és képmelléklettel (köztük 2 színes) és 1 színes térképpel. 600 számozott pldban megjelent kiadvány. **15.–**

182 **B. Eötvös József.** Elbeszélések, Pest, Heckenast, 1859. piros egyk. vászkts dús aranyozással. 8°. **Első kiadás.** **10.–**

183 – A nővérek. Regény. 3 kiad. Bpest, Ráth M., 1885. ered. vászkts gazdag aranyozással. 8°. **10.–**

Ranschburg Gusztáv antiquar könyvkereskedése, Budapest, IV. Ferenciek tere 2.

Dobsina műculéki

MOB

157. sz. Est. 1941 karácsony

190 **Ercsey S. Arany János** életéből. Gyulai Pál előszavával és Arany János hatvan levelével. Bpest, 1883. Ráth M., Ered. díszes vászkts. 8°. **10.–**

191 **Erdélyi János.** Magyar közmondások könyve. Kisfaludy Társaság megbízásából szerk. és kiadja. Pest, 1851. egyk. fvász. 8°. **18.–**

192 – Nemzeti iparunk. Kiadta Fényes Elek. 4 füzet. 2. kiad. Pest, 1846. fzve. n. 8°. **15.–**

193 Galantai gróf **Eszterházy Miklós** Magyarország nádora. 3 kötet. Pest, 1863–70. fzve. n. 8°. **15.–**

194 **(Etédi S. Márt.)** Magyar gyász, vagy-is második Lajos magyar királynak a mohátsi mezőn történt veszedelme. (2. kiad.) Pest, 1813. fvász. 8°. (Versekben.) **12.–**

195 **Falk. Johann.** Goethe aus näherm persönlichen Umgange dargestellt. Lpzg., 1832. alter Ppbd. 8°. Seltene Orig. Ausgabe. **15.–**

196 **Falk Miksa.** Kor- és jellemrajzok. Bevezetéssel ellátta Wekerle S. Saitó alá rendezte Falk E. Bpest, 1903. ered. fvászon. n. 8°. Arcképpel. **8.–**

201 **Fejér Antal.** A józan életnek némely regulái. Magyarra ford. Eger, 1767. régi kkts. 16°. (75 old.) **8.–**

202 **(Fekete Georges** comte de, vicechancelier de Hongrie.) Mes rapsodies ou recueil de differens essais de vers et de prose. 2 tomes. Genéve, 1781. régi félbőrktsek. 8°. Első kiadás. Barbier III. 282. **50.–**

203 **Fekete L.** A jászkunok története. Debrecen, 1861. vász. 8°. Ritka. **12.–**

204 **Fekete Mihály.** A kolozsvári ev. ref. főtanoda története. Kolozsvár, 1876. fzve. n. 8°. 41 old. (K. ny.) **4.–**

205 **Fényes Elek** Magyaország leírása. 2 rész. Pest, 1847. egyk. fbőr. n. 8°. **16.–**

206 – Magyarország geographiai szótára. 4 kötet. Pest, 1851. 2 egyk. vászkts. n. 8°. **30.–**

207 **Ferenczy J. és Danielik J.** Magyar írók. Életrajz-gyüjtemény. 2 kötet. Pest, 1856–58. szép egyk. fbőrkts aranyozott háttal. n. 8°. **15.–**

208 **Ferenczi Zoltán.** Petőfi életrajza. Kiadja a Kisfaludy Társ. 3 kötet. Bpest, 1896. fzve. 8°. 3 arcképpel. **12.–**

Ranschburg Gusztáv antiquar könyvkereskedése, Budapest, IV. Ferenciek tere 2.

Dobrinai ev. templom

Kehely, középkori, a dobrinai ev. templomban

VIII. 47

Múz. és Kvt. Eb

Dobsinai ev. templom

laid gótikus

Lux Kálmán dr.:

Dobsina legrégibb

építőművészeti emlékei

Gömöry Dobsina

49 — 52. l.

kepekkel

Könyvtáramban

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Dobsay József

ötvös

1806 júl. 19 Nagyrombat

Kapmagyarországötvösök 34 l.

4526. Eugène Morand: I

Holdvilágnál.

E ~~[illegible]~~ hangulatban a Tauber r
ábrázolva, a hol a Szent G
erkélyes ~~[illegible]~~, jobbról pedig
sötétlik. Idrése alól balo

Vászon, mér. 55:46
K.-- Gróf Andrássy Déne
/621-913/.-- A Magyar N
-- ~~Átvétetett 1913 ápri~~
tetett 1914 márczius 30

DOBSZAINÉ FILUS Erzsébet

91 2. 71

Új Művészet

M. Lobusch Irén MDK

Ráma portréja, gipsz

Mücsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők Kiáll.

Doby

l.

LykaMagyműI800-50

498. l.

2.

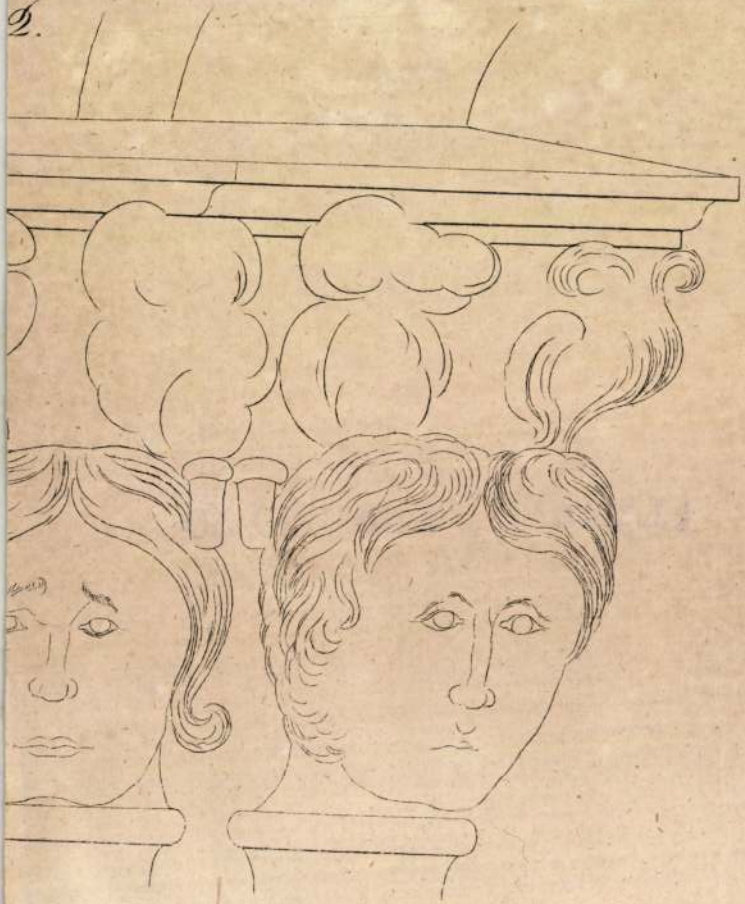

Doby

Lab IV. 107

Doby

Erdey Aladár: "A Magyar grafikusok Egyesületének kiállitása e hó 12.-én nyilt meg a Váci-utcai MÜVÉSZHÁZ-ban" cimmel ir a tárlatról s visszaemlékezik arra, hogy harminc évvel ezelőtt nem volt más grafikusmüvészünk, mint Doby és Morelli. Mindketten főleg reprodukcióval foglalkoztak.
Doby rézmetszet és rézkarcban, Morelli fametszetben tünt ki.
A tárlaton szerepelnek: Rauscher Lajos, Olgyay Viktor, Székely Árpád, Aranyossy Ákos, Conrád Gyula, Paczka Kornélia, Lévy Róbert, Nagy Sándor, Erdőssy Béla, Székely Andor, Baranszky László, Körösfői Aladár, Glatz Oszkár. ÉLET, Bp. 1910. jan. 30. II. évf. 5. sz. 158-159. lap.

Ð Doby Ida

Dr. Doby Imre kuriai biró
leánya, szül. Pécsett 1895
dec. 24. Ref. polg isk. tani-
tókajzó –
1917/18. I. elsőévés művészno-
vendék Radnai Béla –
1917/18 II. – elsőévés u o.

Honfoglaláskori temető, kenézlői

VIII. 159

Dohy Zola

1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

76. l.

val ékesített emlékmű látható. A középső vár részben helyreállított helyiségei hajdan gazdag középrészről tanuskodnak, eredeti szép ajtó kőkeretei Dubove János címerével ékeskednek. A helyre nem állított helyiségek falai több helyen díszes falfestés nyomait mutatják. A sziklának szédítően meredek, keskeny peremén magasra emelkedik a fellegvár tetővel ellátott, de egyébként elhanyagolt épülete. Az alsó- és középsővár termeit a Thurzó-féle értékes levéltár és az árvai uradalom területén talált múzeumi tárgyak töltik meg. A vár épületei legnagyobbrészt a XVI. sz. második negyedéből, Dubove János idejéből származnak, a fellegvárat pedig Thurzó Ferenc építette 1561-ben. — Irodalom: *Kubinyi* Miklós, Árvavára. *Lux.*

ARYBALLOS, gömbölyded, kisszájú, legtöbbnyire kisméretű edény, olajok és kenőcsök számára.

ASAM, délnémet művészcsalád, megalapítója A. *Hans Georg* (1649 körül—1711), a benediktbeureni és tegernseei mennyezetfreskók festője. Fiai, A. *Kosmas Damian* (1686—1742) és A. *Egid Quirin* (1692—1750), majdnem minden művészi megbízást együttesen oldottak meg, amaz mint festő, ez mint szobrász és stukkator. Mindketten Rómában tanultak: Kosmas a Cortona-iskolához tartozó Giuseppe Ghezzi tanítványa, Egid a Bernini-iskola követője. Mindkettőre hatással volt A. Pozzo művészete. Hazájukba visszatérve, a mennyezetfreskók hihetetlen sorát alkották meg Dél-Németországban és Tirolban. Ensdorf (1714), a müncheni Szentháromság-templom (1715), Weingarten (1718—20), Aldersbach (1720), a freisingi székesegyház kupolafreskói (1723—24), Einsiedeln (1724—26), Fürstenfeld (1727—31), Ett-

MDK

Doby I. iparm.

S: A kir. Iparm. Isk. jub. kiáll. Magyar Iparmüvészet, x 1905. 329.L

3 9 8 1

~~Ø~~ Doby Irma ~~(Ilona)~~

szül. Bpest 1868. Evang.
4 polg. Bécsben á 1 évi
vajz és aquarell tanf.
1892/93 I. női osztály
Doby Jenő tanár leánya
1892/93 II. női osztály
1893/94 I " "
1893/94 II " "
1894/95 I–II " "
1895/96. " "

Temetkezés, római V. 247

Doby Irma

1892/93 – 1895/96 és 1892/93.
Deák Ébner féle női festőiskola
növendéke

Ferkèpzomfoiskòvk
76.1.

Doby István †
festő

— Angolszász légitámadás áldozatául esett Bolognában egy magyar festőművész. Bolognából jelentik: Doby István magyar festőművész ellenséges légitámadás áldozatául esett. Doby István, aki a nagybányai festők társaságához tartozott, éppen most akart hazatérni, hogy otthon nyugodtan a művészetnek élhessen. Cegléden tanyát szándékozott venni és nősülésre gondolt. Mielőtt azonban tervét valóra válthata volna, ellenséges légiámadás áldozata lett.

Pest. 1944. jan. 24

ányi Gyula

úrnak,

Budapest.

Ugymányosi-út 16. félem

magyar

Doby Jenő

kiel 1834.

środ
Z

A Grüjtő. 1916. 66. l.

Nagykárolyi O. T. népkat. V. 300.

Doby Jenő

l.

Arany László:

Vajda-Hunyad
vára. Pozsony
1867. III. l.
IV. t. V — XII tábla
XIV. t.

Nyugta

56.- azaz ötvenhat pengőről mely öszszeget a Tiszolyi Reformatus templomba készitett állványozásáért felvettem.

Tiszoly. 941. IX 25-én.

Sváb István

ácsmester.

Doby Jenő

réznietszetű tablai

az Arch. Közl.

1864. IV. k. 1.

füzetében

ifj Kubinyi Ferenc

rajzai

után

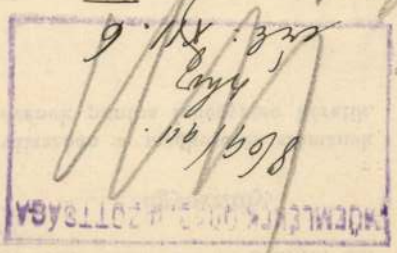

MŰEMLÉKEK ORSZ. A ZOTTSÁGA
8664/91.
Ltvy
cél: XII. 6

A II. füzetben 1 tabla

romai régiségekről

saját rajza után

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1911 évi 26109 számv. sz.

VI. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A Müemlékek Orsz. tekintetes Bizot

Az állami alka
részére a f. é. november
zat alapján 1911 évre en
utalványozhatása céljábó

Doby Jan

vermetseter

az Arch Körb-

1865. V. évfban

A.) minta

A.) R

azoknak az állami alkalmazottaknak, akik r

tanácsi határozat alapján a rendkivüli segélyt ka

Költségvetési fejezet . . . .

1.	2.	
	Az 1911. évi november hó 21. én tényleges szolgálatban állott és Budapesten állomásozó al-	Tiszt szom

Doby Ilnö

Apátfalvi árpádkori
templom oldalnézete
és a hajó részlette
Benkó és Henszlmann
rajza után vésve
metszette fenti
Megjelent Arch.
Közl. 1866. évfban –

ter-

m.

Doby Jenő

rézmetszetű táblái

az Arch. Közl.

1868. VII. évf. 2. füre-

tében

227.204.66
216.671.75
10.532.91

227.204.66
217.043.81
10.160.85
9.735.50
425.35

8.000 [illegible]
1.000 [illegible]
600 [illegible]
20 [illegible]
115.50
9.735.50

126.—
290
416.—

~~290~~
377

288-89. *Hornig Károly báró, veszprémi püspök.*
1840.) Rézbe metszette DOBY JENŐ.
Két változat. COUDENHOVE-BREUNNER GRÓFNŐ, *Zseliz.*

290. *Lonovics József (Krivinai),*
csanádi püspök, kinevezett egri, kalocsai érsek.
(1793—1867.) COUDENHOVE-BREUNNER GRÓFNŐ, *Zseliz.*

291. *Zichy Ferencz gróf.*
(† 1883.) Kőrajz.
COUDENHOVE-BREUNNER GRÓFNŐ, *Zseliz.*

279. *Hemptner Florián.*

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

280. *Tertina Mihály, Eperjes.*

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

281. *Platner, Árzén (Villaci).*

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

282. *Kőszeghy László, csanádi püspök.*
Rézbe metszette BINDER.

KECSKEMÉT VÁROS LEVÉLTÁRA.

Doby Jenő

rézmetszetei

Dethier P.A. rajzai
után a köv. műben

Dethier P.A. =

Augusteon, vagy
Nagy-Jusztián óriás
lovasszobra barna
rézből. A M. Tud.
Akadémia Évkönyvei
XI. kötetjenek X. ma-
ratja Pest
1868. I–V.
tábla

MŰEMLÉKEKORSZ. BIZOTTSÁGA
Egyszerű
1909/1774

I d e i g l e n e s

3000.-kor., szóval: háromezer koro
vári székesegyház helyreál
vezető kezeihez kiutalt XX
zottságától a mai napon hi

Budapest, 1909. november 3.

Doby Jenő

Semmelweis Ignác
Fülöp arcképe - Fenti rézkarca.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.
Vik. Bp. é n. 453. l.

DOBY *Jenő*, rézmetsző és rézkarcoló, * Kassa 1834, † Portoré 1907. Pesten Fuchsthaler vezetése alatt, majd Bécsben és Párizsban tanult, utóbb Bécsben Jacoby mellett is dolgozott. Nevezetes lapjai a Gyászoló zsidók Jeruzsálemben (Horovitz festménye után), a Zentai csata, id. gr. Andrássy Gyula, Pulszky Ferenc, Trefort Ágoston, br. Fejérváry Gábor, Tegetthoff arcképei. Budapesten a rézmetszés tanára volt az Iparművészeti iskolában, ahol több jeles növendéknek adta tovább tudásának gazdag anyagát. Dolgozott a M. O. Képtár részére is. Sámson és Delila c. metszete 1894-ben Antwerpenben díjat nyert.

E. G. I. 251 l

J.

1423 P. Batoni

b. Luccában 1708-ban. –

Dávid Góliáth fejé

A hegyes vidék előte
ki lefelé tekintve nézi
kezében üstökénél fogv
kán nagy seb tátong.
hér tollakkal és öltözeté
pezi. Bal kezével a v
A háttér hegyes vidék,
veszünk észre. Az égb

Vászon

A Nemzeti

73

TECHNIKAI BEPILLANTÁS A SOKSZOROSÍTÓ MŰVÉSZETEKBE.

Az ex-libris keletkezésekor a könyvnyomtatással illetőleg a fametszés művészetével állott szoros összefüggésben, a mennyiben az első ex-librisek többnyire fába metszett képecskék voltak. Később a sokszorosítás más ágait is igénybe vették ezek előállításánál: a rézmetszést, a rézmaratást, majd a kőnyomást, — ma pedig a fotomechanikai sokszorosító eljárások járják leginkább. (Mindezekről bő ismeretek nyerhetők Ráth «Az iparművészet könyve» czímű munka sokszorosító művészeteket tárgyaló fejezetéből.)

Az *A* szekrényben be van mutatva a *fametszet* szerszámai és előállitási módja. MORELLI GUSZTÁV fametsző tanár műveivel

A *B* szekrény a *rézlapról* való sokszorositási eljárást tünteti fel. Köztük a 346. szám alatt kiállitott ex-libris eredeti rézmaratású lapja. A szekrény többi tárgya DOBY JENŐ rézmetsző tanártól való.

A *C* szekrény a *kőnyomás* (litográfia) felől nyujt némi tájékoztatást. Kiállítja a Rigler-féle műintézet.

*

Morelli Gusztáv

E: Az O. M. Iparm. Muz.

Czakó ex libris (50, 73. l.

kiáll. katal. Bp. 1903.

MODERN KÜLFÖLDI EX-LIBRISEK.

Az utolsó évtizedben külföldön az ex-libris ügye óriási mértékben fellendült. Mert nemcsak hogy kiváló művészek siettek ecset és rajztollukkal segítségére, hanem szervezett társaságok alakúltak az ex-librisek barátaiból. A londoni «English ex-libris-society» folyóiratot is ad ki «Journal of the ex-libris-society», a párisi ex-libris társaság pedig «Archives de la Société française des Collectionneurs d' Ex-libris» czímen. Amerikaiaknak, németeknek szintén van ilynemű társulatuk, az utóbbiak «Ex-libris Zeitschrift» nevű lapot tartanak fenn.

Ilyenformán széles alapon folytatódik külföldön az, a mit Dürer, Burgkmair, Holbein, Lucas Cranach, Jost Amman, Bartolozzi, Boucher, Chodowiecki stb. a múltban gyakoroltak.

A kiállítás e részében csaknem minden nevesebb modern külföldi művésztől látunk ex-libriseket. Főképen kidomborodik a két vezető irány, a németeké,

14. Valamennyi pályaművet a Magyar Iparművészeti Társulat legalább három napig kiállítja.

15. A pályaműveket kiállításuk után 8 nap alatt el kell vitetni, mert értük a társulat felelősséget nem vállal.

Budapest, 1907. július havában.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT.

PÁLYÁZAT CÍMLAPRA. A »Kor« képes folyóirat szerkesztősége a Magyar Iparművészeti Társulat útján pályázatot hirdet a folyóirat címlapjára, amely pályázaton a Mintarajziskola, az Iparművészeti Iskola és fővárosi Iparrajziskola növendékei vehetnek részt. Első díj 100 korona, második díj 35 korona. Lejár 1907. évi szeptember hó 14-én déli 12 órakor. A pályamunkákat a Társulat titkári hivatalába kell küldeni. Részletes föltételeket itt és a nevezett intézetek igazgatóságainál lehet megtudni.

MŰVÉSZETI PÁLYÁZATOT két római magyar festőművészeti és egy szobrászati díjra hirdet a Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanács. A római magyar művészházban legközelebb megüresedő két festőművészeti és egy szobrászati műteremre (a hozzájuk tartozó lakószobával együtt) és a festőművészeti helyiségekkel járó 3000—3000 korona, valamint a szobrászati helyiségekkel járó 4000 korona ösztöndíjra. A pályázati folyamodások és művek benyújtásának határideje 1907. évi október hó 31-ike. A pályázati műveket a Szépművészeti Múzeumba, a folyamodásokat pedig a Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanácshoz címezve, annak irodájába (V., Báthory-u. 12. sz.) kell beküldeni, ahol a pályázat részletes feltételei is megtudhatók.

KÜLÖNFÉLÉK.

DOBY JENŐ. 1834—1907. Hosszú, munkás élet után Doby Jenő július hónap első napján váratlanúl elhúnyt.

Huszonhárom éven át volt a rézmetszés tanára az országos iparművészeti iskolában, melytől csak igen kevéssel halála előtt vált meg. Tanítványain, kartársain és a grafikai művészet kedvelőin kívül aránylag kevesen ismerték; művészete soha sem volt népszerű, bár a múlt század második felében a sokszorosító művészet előkelő ágának legkiválóbb és majdnem egyedüli művelője volt hazánkban.

Doby mesterei közül Jacoby Lajos, a híres bécsi rézmetsző, volt a legkitünőbb. Jacoby főműve, Ráfael Athéni iskolájának a reprodukciója, a szoros értelemben vett sokszorosító művészet remekei közé tartozik. Ezt az irányt művelte Doby is. Éles szeme a festészet alkotásainak legapróbb részleteit is elleste; vésője híven adta vissza az eredeti művek sajátságait. A különböző műfajokhoz, irányokhoz való alkalmazkodása, a különböző művek jellemző vonásainak megértése, széleskörű tehnikai képzettsége tette képessé arra, hogy egyenlő szerencsével sokszorosítsa a régi festészet remekeit és kortársainak alkotásait.

Hosszú pályájának javarésze abba a korszakba esett, midőn a művészettörténeti tanulmányok föllendülésével a rézmetszés, mint a régi festészeti művek sokszorosítója, előkelő szerepet játszott. Hatalmas sorozatokban reprodukálták az európai nagy képtárak remekeit. A rézmetsző vésője és karcolótűje volt arra hivatva, hogy a csudált művek nemes vonalait és festőiségét egyaránt érvényre juttassa. Minálunk ez iránynak legkiválóbb gyümölcse az a pompás díszmű, amely az Országos Képtár legkiválóbb festményeinek a reprodukcióit tartalmazza és amely 1883-ban jelent meg. Ennek a kiadványnak legjelesebb és legtermékenyebb munkatársai közé tartozott Doby Jenő, akinek egyéb művei is úgyszólván kivétel nélkül reproduktiv jellegűek.

A XIX. század vége felé azonban a rézmetszés, mint szoros értelemben vett sokszorosító művészet, mindinkább háttérbe szorúlt. A művészettörténeti tudomány kifejlődése, a régi művészet alkotásainak a sokoldalú méltánylása, mely föllendülésének forrása volt, volt hanyatlásának az okozója is. A fényképezés kimüvelése, a mehanikai-vegyi sokszorosítási eljárások rohamos tökéletesedése mellett a rézmetszés elvesztette egykori jelentőségét.

A rézmetszés testvérművészete, a rézmaratás azonban hatalmasan föllendült, de nem mint szoros értelemben vett sokszorosító művészet, nem idegen művek visszatükrözője, hanem mint önálló jelentőségű műfaj. A »peintre-graveur«-ök saját eszméiket, gondolataikat, saját festői fölfogásukat értékesítik és a rézkarc a modern grafikai művészet legelőkelőbb képviselőjévé lett.

Doby Jenő művészete még a korábbi nemzedékben gyökeredzett. A legújabb fejlődést már nem követhette nyomon. Műveiben mindvégig idegen festői művek sokszorosítója maradt.

Tragikusnak nevezhetnők ilyképen hosszú pályafutását, mely utolsó részében a megváltozott helyzet következtében meddő maradt, ha nem lett volna épen Doby az, aki hazánkban a rézmetszés és rézmaratás modern irányát hathatósan előmozdította.

Mint az iparművészeti iskola tanára, a minden időkben modern művészek egész sorának volt a mestere. Megértette a kor új irányát, megváltozott követelményeit és tapasztalatainak gazdag kincsével, tudásának, lelkesedésének teljességével megmutatta tanítványainak azt az utat, amelyet követniök kell. Nagyrészt az ő működésének köszönhetjük, hogy a magyar grafikai művészet legújabban olyan biztató jelenségekkel kecsegtet.

Doby nemes alakja, melyet az egyéni szeretetreméltóság ritka varázsa aranyozott meg, a magyar művészet történetében maradandó helyet foglalt el. Mint egy régibb irány jeles művelője, mint a legújabb irányt követő fiatal művészek mestere, benne teljesedik a múlt, tőle indúl ki a jövő. Emlékezetét nemcsak művei tartják fönn, amelyek jellemző képviselői a sokszorosító művészet egy külön irányának, hanem fönntartja az a hatás is, amelyet mint tanár a magyar grafika további fejlődésére gyakorolt.

—r.

Magyar Iparművészet
1907. 222. l.
27

Az 1910-ben rendezendő kiállítás, nem valami elzárt külön helyen kapva helyet, hanem az egész város, egyetemével, múzeumaival, iskoláival, utcáival, gyáraival, kereskedéseivel egyaránt szolgálna a kiállítás keretéül. A gondolat egészen új és kétségtelenül vonzó; csakis a kivitele okoz nehézséget. — Amsterdamban a jövő 1908-ik évre művészeti és iparkiállítást terveznek, amelyen a lakásépítészet és lakásberendezés egész ügye kerül bemutatásra. A kiállításon azonban nem alkalmi épületek fognak szerepelni, hanem Amsterdamnak erre a célra szolgáló külön és új területén állandó és a városszabályozás tervébe illeszkedő épületek (lakások a legváltozatosabb formában), és mindez úgy gazdasági, mint egészségügyi tekintetben mintaszerű berendezéssel. — Zürichben nemzetközi fényképkiállítás volt az iparművészeti múzeumban (június végéig tartott), ahol amerikaiak, németek, franciák, angolok, olaszok, svájciak, osztrákok és magyar kiállítók vettek részt.

PÁLYÁZATOK.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI ISKOLA NÖVENDÉKEINEK ÉVVÉGI PÁLYÁZATAI. Mint már az előbbi években, úgy ez idén is iskolánk működéséről e folyóirat keretén belől — a lehetőséghez mérten — beszámolni törekszünk.

Tesszük ezt többféle okból.

Először: hogy az érdekeltek működésünk szelleméről és az elért eredményekről tudomást vehessenek, miáltal növendékeink alkalmaztatását, s így boldogulását lehetőleg elősegítsük. Másodszor: hogy reális alapot nyújtsunk működésünk esetleges bírálatához. Harmadszor: hogy a nyilvánosság szemelőtt tartásával növendékeinket mentől intenzivebb munkára serkentsük.

A pályázati munkák a fentebbi célokat különösen szolgálják, amennyiben úgy azok tervezése, valamint kivitele teljesen a tanár befolyása nélkül történik.

E pályázatok céljuknál és jellegüknél fogva kétfélék.

Az egyik az úgynevezett képesítői, amelyben azon végző növendékek vesznek részt, akik oklevélre tartanak igényt. A másik pedig, amelyben — szakok szerint — a három szakosztály növendékei együttesen vesznek részt.

Az előbbi idő tartama 3 hónap, mely idő alatt egy nagyobbszabású feladat — a pályázók teljes elszigeteltsége mellett — egységesen oldandó meg, vagyis hogy úgy a tervezésben, valamint a kivitelben lehetőleg egyenértékű legyen.

Az utóbbi pályázatnak időtartama négy hét, a bírálat súlypontja pedig inkább a tervezésen van. Volt még egy együttes pályázata az összes szakosztályok növendékeinek és pedig az alakrajzból. Ennek időtartama két hét, amely idő alatt egy fej és egy akt rajzolandó. A bírálat itt kiterjeszkedik úgy a felfogásra, valamint a kivitelre.

A pályamunkák egy részét közöljük.

P. S.

PÁLYÁZAT BEKÖTÉSI TÁBLÁRA. A Magyar Iparművészeti Társulat Erdélyi Mór, mint a M. kir. Államvasutak által közrebocsátandó »Magyarország« című díszmű kiadóvállalkozója megbízásából a következő pályázatot hirdeti:

1. Tervezzenek vászonnal borított bekötési táblát a »Magyarország« című mű részére, mely magában foglalja hazánk képes leírását.

2. A bekötési tábla rajza 27 cm. széles, 37 cm. magas legyen; megrajzolandó a könyv háta (vastagsága) is, mely 3 cm. széles.

3. A kívánt bekötési táblán Magyarország nagy címerét és a könyv címét: »Magyarország« kell feltüntetni; kívánatos, hogy a tervezők a díszítés alkalmazásában a szertelenségektől tartózkodjanak s inkább egyszerűségre törekedjenek.

4. A tervezetben 2—3 szint használhat a tervező; egyik szín helyett arany is alkalmazható.

5. A tervezet hatásának megítélhetése végett legcélszerűbb, ha a tervezők papiros helyett mindjárt olyan vászonra megrajzolják, illetőleg megfestik pályamunkájukat, amely vásznat a végleges elkészítésnél alkalmazni akarnak. Vászonmunkákat, illetőleg a pályamű elkészítéséhez szükséges megfelelő nagyságú vászonlapokat díjtalanul bocsát a pályázók rendelkezésére Gottermayer Nándor kir. udv. könyvkötő (Budapest, IV. ker., Királyi Pál-utca 5.), ha őt e részben megkeresik.

6. Csakis teljesen befejezett, közvetlenül felhasználható pályaművek jöhetnek figyelembe; ennélfogva vázlatok és felületesen kidolgozott munkák a pályadíjat nem kaphatják.

7. Pályázaton csakis magyar állampolgár vehet részt.

8. A pályázat föltételeinek és a jogos művészi igényeknek megfelelő pályaművek díjazására 3 pályadíj tüzetik ki és pedig egy I. 300 koronás és két II. 100—100 koronás pályadíj.

9. A pályázat hirdetője fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjat jutalmazott művek bármelyikét a végleges kivitel alapjául elfogadhassa; az e célra elfogadott mű szerzője köteles — külön díjazás nélkül — a pályadíj fejében a mű francia, angol és német címét is megrajzolni, mely az illető idegennyelvű kiadásoknál »Magyarország« cím helyén alkamazandó.

10. A pályadíjjal jutalmazott művek korlátlan tulajdonjoga, beleértve a sokszorosítási jogot is, a mű kiadóvállalkozóját illeti meg.

11. A pályázat f. évi szeptember 9-én déli 12 órakor jár le. Ezidőre a pályaműveket be kell küldeni a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (IX., Üllői-út 33—37.).

12. A pályázat bíráló-bizottsága hét tagból áll; elnökét és három tagját a Magyar Iparművészeti Társulat küldi ki, tagjai ezeken kívül Marx János min. tanácsos, a Máv. elnökigazgatója, Kalina Albert Máv. felügyelő és Erdélyi Mór.

13. Pályázni lehet névvel vagy jeligés levéllel.

Deby Jenő

AGy. 1916. 66.l. - Arányi L.: Vajda-Hunyad vára. Pozsony, 1887. III.l., IV., V-XII., XIV.t. - Arch. Közl. 1864. IV.k. 1.f., 2.f. /rézmetsz.táblák./, - 1865. évf. /Rézmetszetek./ - 1866.évf./Rézm./ - 1868. 2.f. /Rézm.táblák./ - Czakó E.: Az O.M.Iparm.Műv. exlibris-kiállításának katalogusa. Bp. 1903. 50, 73. l. - Dethier, P.A.: Augusteum. Vagy Nagy-Jusztiniám óriás lovasszobra bronz részből. A M.Tud.Akad.Évk. XI. k. X.darabja. Pest, 1868. I-V.t. - Dömanovszky S.: Művelődéstört. V. k. Bp. é.n. 453.l. /Kép./ -

Doby Jens

Ed Dict I. 418. l.

Edouard-Joseph:

Dictionnaire biographique des artistes contemporains

I. 4. Paris, 1930.

418. e

SÉGÜNK:

nyadik osztályába jár a tanuló?

ára és mikor a rendelt tankönyveket?

kséges?

egészvászonkötésbe a tankönyveket?
ötetenkint, atlasz kötés ára P 1.50/

őirt tankönyveket is szállitjuk, rendelésnél
ntos cimét közölni

ÖZOKTATÁSI MINISZTER ÁLTAL MEGHA-

S NAPJÁN HAZAKÜLDJÜK ÉS MINDEN

KISZOLGÁLÁST NYUJTJUK.

GRENDELHETŐK A KIHORDÓK UTJÁN IS.

YVKERESKEDÉSE

1937. 30

Doby Jenő

Zalka János grófi
püspök arczépe, vér-
karc

Megjelent:

Emlékkönyv Zalka

Ev. János — püspökré
történt felszentelésének
és püsp. tiére
elfogl. 25. évf. alk.
Mór 1892.

(kép)

nyvtárat a város különböző negyedeiben. ek között legfontosabb a népegyetem helyi- geivel kapcsolatban fölállított központi nyvtár, amely egyúttal a Consorzio szék- lyéül is szolgál s a Galleria Vittorio Ema- ele Ugo Foscolo-utczai szárnya első eme- én van elhelyezve. E négy új könyvtár llett egyelőre továbbra is fönnáll a régi cietà promotrice népkönyvtára a Corso agentán s három új népkönyvtár is létesült óta a külvárosokban 1905-ben, 1906-ban és 09-ben.

E könyvtárak mindegyikének megvan a maga asószobája s kölcsönző-helyisége, három- n pedig ismeretterjesztő előadásokat is tar- ak.

A központi könyvtár — melyet meglátó- ttam s amelyben a Consorzio tevékeny és zgó titkára, Ettore Fabietti volt szives ka- zolni — sajátképi helyiségei egy nagyobb em, mely könyvraktárul szolgál s amelynek raktártól farácscsal elkeírtett előrésze a ki- lcsönzés lebonyolítására szolgál s egy sze-

[1] Le biblioteche popolari in Italia. Roma, 1908. l.

Doby Jenő

lása
Fleischer Béu 37-l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Doby Jenő
festő, rézmetsző

Fővárosi Lapok 1895. máj. 29., 991. old.
(Művészeti hír.)

Kalmár

Doby Jenő
akvafestista

Fővárosi Lapok 1896. márc. 30., 6. old.
(Művészeti. Albumlapok.)

Kalmár

Doby Jenő

P.: a MOB

l. Gereczerajztárának 1. cz. ke.

186 h. 187, 198, 203, h.

231, 265, 439

Forster E.:

Mort. műemlékei

I. k. Bp 1905

6508.37. Hungária R. T.

Doby Jenő

Kossuth Lajos utolsó
arckepe,
fenti verk.

Repr.
Gracza (ig) V.

(cimlap elott.

Az 1848-49-iki m.
tubhare tört.
V. k. é. n.

kép

egyszer a titkár urnál a kép megt
birtoka mától fogva kizárólag dr.
ezen levelem másolatát átadtam.Kér
ládájával együtt e levél másolatá
désnek felmutatása ellenében dr.Ö
Ur távollétében is elvihesse.

Még egyszer hálás köszönetet
szivességeért maradtam megkülönbö

Nagys.

Dr.S z e n t i v á n y i Gyula

titkár urnak

B u d a p e s t .

Orsz.Szépmüvészeti Muzeum.

Doby Jenő

ivod

György Kálmán

Az Iparművészeti Iskola kiállítása. Magyar Iparművészet 1897/98

390. l.

ſiá-

.De

nt

XXX

ográ-

ik

elen-

XX

l,

§37./,

XXX

XXX

XXX

ág

éha

nyire

Doby Jenő

Kezitette az összes
vermetszeteket
az alábbi munkáré

Henszlmann Imre

A székesfehérvári
ásatások eredmé-
nye.
Pest. 1864.

Vegges

C. 77

1 Rôt. 8°

Castelfranco,
Pompeo

Le stazioni lacustri
dei laghi di Monate e di Varano

e considerazioni generali intorno alle
palafitte.
(Estratto dagli Atti della Società Italiana

Doby Jenő

Erőd

23-évi tanári szolgálat után nyugalomba vonult.

Értimisk 1906/7.

8. l.

LXVI.

SE

b templom

Doby Jenő

Nekrolog, arch.

Értímisk 1907/8.

3-5. l.

Uparm.
Ysk. Évk

áros polgármestere

ttságának

Budapest.

. sz. mintája — 2377

Dobrudzsa (románul: *Dobrogea*), jelenleg Romániához tartozó vidék a Duna alsó folyása és a Fekete tenger között, területe 23.262 km². É-i része igen változatos felépítésű, 456 m magasságig emelkedő tönkhegység, amely a Dunát sajátságos kanyarulatának megtételére kényszeríti; középső részén a vasútvonallal is jelzett száraz völgy húzódik, D-i fele jura-, kréta- és harmadkori rétegekből álló, erősen felszabdalt, a bolgár táblához csatlakozó tábla. Partvonalát a Duna deltaképződményei kísérik. Kontinentális éghajlata télen zord, nyáron forró, évi csapadéka alig 400 mm, ezért az állandó vízfolyások csaknem teljesen hiányoznak s a felszínt fátlan sztyepp borítja; mindamellett vastag lösztakarójában a földművelésnek az állattenyésztés rovására mindinkább növekedő jelentősége van. Gyér lakossága (1920: 693.319) igen kevert: bolgár, román, német, orosz, görög, török, tatár, cserkesz, zsidó, cigány. 1400-ig bolgár, azután török, 1878-ban orosz, majd román uralom alatt állott. 1918 szept.-ben Bulgáriához csatolták, de a neuilly-i békeszerződés Romániának ítélte. KÉZ A.

Dobsa *Lajos*, író, szül. 1824 okt. 6-án Makón, megh. 1902 júl. 9-én Kosgyánban (Bihar m.). Népszerű novellista volt és korának egyik legnépszerűbb drámaírója. Színdarabjai: *IV. László* (1856, ez volt legtovább műsoron); *I. István király* (1861); *Vigjátéktárgy* (1861); *Bűn bűnt követ* (1862); *Aba Sámuel* (1895) stb. A M. T. Akadémia kettőt 100 arannyal jutalmazott. Színdarabjainak egy gyüjteménye 1859-ben jelent meg. RUBINYI M.

Dobsina *(Dobšiná)*, most Csehszlovákiához tartozó város a régi Gömör és Kishont vm.-ben (1921), 5029 lak. Jelentékeny vasbányászata, kohászata, aszbeszt- és papírgyártása. Lakossága nagyrészben német. Nevét már a XIII. században említik, föllendülése a XV. század folyamán következett be és a XIX. században élte virágkorát. A város határában, attól kb. 14 km távolságra van híres *jégbarlangja*, amelyet a régóta ismert Jégluk nyomán 1870 júl.-ában Ruffiny dobsinai bányamérnök a sztracenai völgyben, a Ducsa hegy oldalában, 970 m magasságban fedezett föl. A barlang egész kiterjedése meghaladja a 8800 m²-t, zsákalakúan a hegy belsejébe nyúló ürege a téli, beáramlott, nehéz, hideg levegőt magába zárja

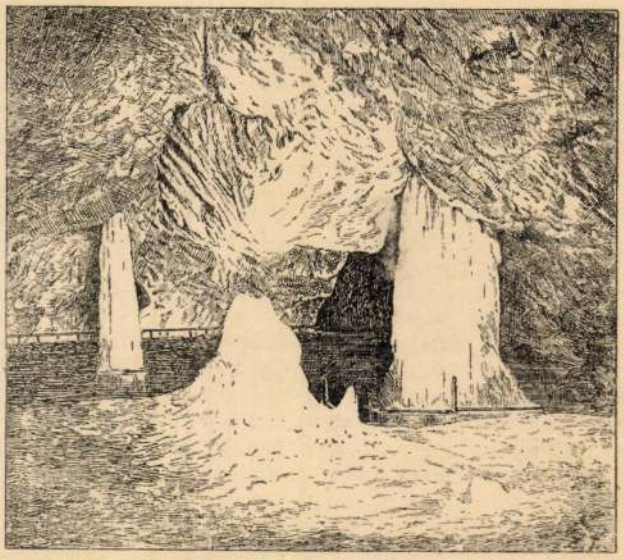

Dobsinai jégbarlang. Nagyterem

s így a barlang hőmérséklete még nyáron is kissé 0° C alatt áll. A dobsinai jégbarlangot Dobsina és Poprád felől lehet a legjobban megközelíteni. A barlang alatt, a Gölnic mellett kis nyaralótelep keletkezett. KÉZ A.

Dobsinai egyezség, vagy koalíció, ezzel csatlakoztak 1743 jan. 11-én a keletmagyarországi szabad királyi városok evangélikusai a tiszai egyházkerülethez (utóbb a 13 szepesi városi esperesség is); alkalmat erre az 1731-i Carolina Resolutio szolgáltatott. Az egyezség érvénye 1863-ban szűnt meg. WICZIÁN D.

Dobüreg, a belső és külső fül közötti, utóbbitól a dobhártya által elválasztott, kívülről befelé összenyomott kockaalakú üreg. Benne foglaltatnak a hallócsontocskák. A fülkürtön át összefügg az orrgarattal. Belső falán a kerek és az ovális ablak vezet a csiga, ill. a tornác felé. KELEMEN GY.

Doby Jenő (Haranghy Jenő rajza)

Doby *Jenő*, festőművész és rézmetsző, szül. 1834 szept. 4-én Kassán, megh. 1907 júl. 6-án Portorében. Első nagy sikerét a bécsi főkamarási hivatal pályázatának elnyerésével aratta

Gutenberg Lex IX k.

s e műve (Englerth Ede: Zentai csata rézbemetszése) hamarosan ismertté tette. Az iparművészeti iskolán felállított rézmetsző szakosztályra 1884-ben meghívták tanárnak, s mint kiváló pedagógus a magyar rézkarcolók egész nemzedékét nevelte föl. Munkássága nagyobbára reproduktív grafika volt, azonban kiváló saját kompozíciójú karcokat is nagyszámmal készített. HARANGHY J.

Dóczi *Imre*, ref. pedagógus, szül. 1849 aug. 14-én, megh. 1930 nov. 12-én. Pedagógiai, de különösen iskolapolitikai téren élénk munkásságot fejtett ki. Mint tiszántúli egyházkerületi középiskolai felügyelő és az Orsz. Ref. Tanáregyesület elnöke, évtizedeken át lelkes vezére volt a ref. tanárságnak. ROHOSKA J.

Dóczi *Imre*, orvos, szül. 1882 júl. 16-án Nyitrán. Diplomájának elnyerése után a belügyminisztérium egészségügyi osztályába került, ahol tevékeny részt vett az egészségügyi törvények előkészítésében. Nagy érdemeket szerzett az alkoholellenes mozgalom terén; számtalan idevágó cikke és röpirata jelent meg, szerkesztette és kiadta *Az alkoholizmus*, valamint a *Közegészségügy* c. lapokat. E lexikonnak is munkatársa.

Dóczi *Lajos*, költő, műfordító és publicista, szül. Sopronban 1845 nov. 29-én, megh. Budapesten 1918 aug. 28-án. Fiatalon a bécsi Neue Freie Presse munkatársa lett s mint németül író magyar hírlapíró Deák Ferenc és id. Andrássy Gyula gróf pártfogása mellett fényes pályát futott be: mint külügyminisztériumi osztályfőnök vonult nyugalomba, miután már előbb magyar nemességet s bárói rangot nyert. Irodalmunkban Dóczi a kiegyezés utáni kor romanticizmusának egyik első költője; munkái főleg szellemesség és technikai virtuózitás tekintetében válnak ki. Legnevezetesebbek: *Csók* (vígjáték, 1871), *Utolsó szerelem* (vígjáték, 1884), *Széchy Mária* (tört. dráma, 1886) stb. Fordított németből: Goethe *Faust*ját (1872), *Schiller* összes költeményeit (1902), a *Wallensteint* (1904) és *Goethe* költeményeit (1906); és németre: *Vörösmarty* és *Arany* költeményeit, valamint *Az ember tragédiáját* (1891). Méltatását megírták Kozma Andor és Kenedy Géza (Kisfaludy Társaság Évl. 52. és 54.) RUBINYI M.

Dóczy *Jenő*, irodalomtörténész, kritikus, szül. 1881-ben Nagykőrösön. Földmívelésügyi miniszteri tanácsos, a *Magyarság* napilap munkatársa. Eleinte a Nyugat-ba dolgozott. *Egy nap Arany János életéből* c. tanulmánya (1920) mellett sajtó alá rendezte *Ady Endre* válogatott költeményeinek gyüjteményét (1921). Szerkesztette 1924 óta az Ady-Múzeumot. Eredeti felfogású, a maga útján járó, nemzeti alapon álló kritikus. RUBINYI M.

Dóczy *József*, népies dalköltő, szül. 1863-ban, megh. 1913-ban. Vidéken, majd Budapesten volt pénzügyi tisztviselő, de emellett komolyan foglalkozott a zenével. Sok dalán kívül két népszínműhöz és egy operetthez is írt zenét. Népszerűségét dalaival szerezte, amelyek országszerte elterjedtek. SEBESTYÉN E.

Dóczy *Orbán (Nagylúcsei)*, püspök, Mátyás király kincstartója, szül. 1440 kör., megh. 1492 okt. 21-én. Nagyműveltségű könyvbarát volt; díszes könyveiből nehány darab ismeretes. Mátyás király kedvelt miniátora, Cattaneo János Antal madocsai apát által festett zsoltárkönyvét a Magy. Nemz. Múzeum őrzi. VARJÚ E.

Dodecatheon *L.*, a Primulaceae *(Kankalinfélék)* családjába tartozó génusz, melynek 30 faja évelő Északamerikában honos. Érdekes fehér, rózsaszín és piros virága a ciklámenhoz hasonló. Kertekben félárnyékos, nyirkos helyen jól díszlik és tavasszal gazdagon virágzik. Elterjedtebb fajai: *D. Meadia* L., *D. Jeffreyi* L., *D. integrifolium* Michx. SCHNEIDER J.

Dodekanezosz *(Dodecaneso)*, ezen a néven foglalják össze az olaszok a Kisázsia DNy-i partjain levő, 1911-ben Rodosszal egyetemben megszállott Calchi (Charki), Calimno (Kalymnos), Caso (Kazosz), Costanco (Kosz), Lipso (Lipszosz), Lirol (Lerosz), Nisiro (Nizyrosz), Patmo (Patmosz), Piscopi (Tilosz), Scarpanto (Karpathosz), Simi (Szymi), Stampalia (Asztropalia) és az 1921-ben birtokba vett Castelrosso (Kasztellorizo) szigeteket, amelyeket véglegesen a lausannei békeszerződéssel (1923 júl. 24.) szereztek meg a törököktől. A szigetek területe 2544 km², (1922) 104.523, csaknem teljesen görög lak. Lakossága halászattal, szőlőtermeléssel és déligyümölcskereskedelemmel foglalkozik. KÉZ A.

Dodel (D.-Port) *Arnold*, botanikus, szül. 1843 okt. 16-án Afseltangenben (Svájc), megh. 1908 ápr. 11-én Zürichben. 1880-ban a zürichi egyetem tanára lett. Fontosabb művei: *Illustriertes Pflanzenleben* (1883, 2 köt.); *Anatomisch-physiologische Atlas d. Botanik* (Dodel-Port Carolinával közösen, 1881—84); *Biologische Fragmente* (1885); *Biolog. Atlas* (1894). A tudomány népszerűsítése, sőt a politika terén is fejtett ki tevékenységet, ide vágó főbb munkái: *Aus Leben und Wissen* (1904—05); *Entweder-oder* (1902); *Moses oder Darwin* (1904, 8. kiad. 2 Ser. 1905); *Ernst Häckel als Erzieher* (1906). TUZSON J.

Dodgson (ejtsd: *dadzszn*) *Charles Lutwidge*, angol író és matematikus, szül. 1832 jan. 27-én

Doby Jeno (1837-1907)

Ernst Muzeum aukció

XIII-XIV (1920.) 97 sz.

Doby Jenő

l.

Gereczerajztár

439. h.

átvizsg

652. *Vécsey Károly.*

Derékig, kissé balraford
Kezeit előrevett kardján nyu
és hosszu bajusza barna, szak
kézelője látszik, nyakravalójá
lénye kivágott, zsinóros atil
karfája köti le figyelmünket.

Vászon, méretei 15·6 : 13 cm
30 K. — Vétetett a gr. Kreit
A megszerzésére vonatkozó adat
lelt. sznál. — Átvétetett 18[illegible]5 ápri
jegyzék 178. — Az átvételt tud
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Doby Jenő

l. Gereczerajztár
231. h. 265. h.
439

átírve

Doby Jenő

Bpesti napilapok

Doby Jenő hagyatékának kiállítását ismertették napilapok (nov. 24., hetilapok dec. 1.

(1907.

(Művészet 1908. 71. l.)

T. 128.

áttérben pedig Buda és környéke
t át, mely fölött a sziget köze-
münket. A Pest felé vezető utat
énkitik. Felirata a lebegő mon-

n

10.1 cm.

Doby Jenö

l. Kalmücml

3 6-l.

ałoiwe

A tárgymutató képeit *Petrás István*, a *Magyar Filmiroda* fényképésze készítette és mélynyomásban az *Athenaeum műintézete nyomta.*

Dóby Jenő

Művészeti Lexikon

185. l.

Schmidt Hubert dr. IV. 131

Doby Jenő, grafikus,
vül. 1834 IX. 4. Kassán, megh.
1907 VII. 1. Portorében. Pesten, Romában,
Párisban és Becsben tanult. Honrabb idegy. Kassán
és Becsben élt. 1884 tól a bpesti spar-
mür. Nyolán a rézmetszés tanára
volt. 1894. az antwerpeni kiállí-
tason Sanison és Delilájú és
Andrássy Gyula gróf arcképe
rézmetszetével
elsőn ont. érmet nyert.

A. 199.

29

Doby Jenő

önarcképe

adandó graf.

lapja ubapjai

Doby Jenő

Doby Jenő

művészi hagyatékának kiállítása.
Szépművészeti Múzeum kiadványai. VII.
A grafikai osztály kiállításai. III.
Budapest, 1907, nov. 8-r, 32 l,
füzve.

H. 3. p. e.

—.50

Doby Jenő

Magyar Múzeum

1927 477 ~~0~~

~~1928. 404~~

Délmagyarország II. 208.

Dobay Jeno

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. 472

1928. 404

1931. 309

cserkészünk sem szabad, hogy kimarad

A mai nyomorúságos időkbe

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Nagyméltós Méltóságod- Nagyságod- tasson közelebb célunkhoz. Kérjük, ne lapot, hanem azt az összeget, amelyet támogatására, méltóztassék a mellékelt

Szíves áldozatkészségét sok s

Budapest, 1933, junius 15-én.

237. **Báró Andrássy Miklós arczképe** (a dervisgenerális). Olajfestmény a krasznahorkai várból, a 18. századból.

Kiállítja: *Gróf Andrássy Dénes.*

238. **Bottyán János tábornok torzképe.** Rézmetszet, utólag színezve. Alatta e felirat:

Holloka Tschimitschko Buttiam Uram Nagotzischer Hussarn Obrister in der Garnison zu Neucheißl.

J bin J holt Hussar Kuruzi Offaziar
J bin J Edlimohn, J muiß J Kummadiar
Die Hungrisch londt Nibell; won kim die teitsch Soldotn,
Mir will mir hoku todt, lebendi will mi brotn,
Won ober schuissn thuii, Jy! Heida! Dekderevek!
J gib J Rößli spurn, doß lass wi Deisti wek.

239. **II. Rákóczi Ferencz** nyolcz éves korában. Részmetszet, *Doby Jenő* műve.

Kiállítja: *Doby Jenő.*

240. **II. Rákóczi Ferencz** 14 éves korában. Rézmetszet, aláírással. Metszette *Doby Jenő.*

Kiállítja: *Doby Jenő.*

241. **II. Rákóczi Ferencz** 26 éves korában. Részmetszet, aláírással. Metszette *Doby Jenő.*

Kiállítja: *Doby Jenő.*

242. **Támadás.** Rugendas német festő után készült olajfestmény, a 18. századból.

Kiállítja: *Gróf Csáky Vidor.*

243. **Urasztali terítő**, fehér vászonalapon, sokszínű selyemmel és aranyfonállal, magyar izlésben hímzett virágokkal. Közepén ugyan-

230. **Lovassági jelző-zászló,** vörös selyem, a Patrona Hungariae képével és az ország czímerével, a 18. századból.
Kiállitja: *Pozsonyvármegye közönsége.*

231. **Sarolta-Amália** herczegnő, II. Rákóczi Ferencz felesége. Olajfestmény, a 18. század elejéről.
Kiállitja: *Eperjes sz. kir. város.*

232. **Himzett kép**, az ország czímerével, Szt István, Szt. Imre herczeg, Szt. László és a Patrona Hungariae alakjaival. Apáczamunka, a 18. századból.
Kiállitja: *Pótsa József.*

233. **Zászló,** vörös virágos selyem, a Patrona Hungariae és a felfeszitett Üdvözitő képével. Zólyomvármegye czímerével. 1660-ból.
Kiállitja: *Zólyomvármegye közönsége.*

234. **Károlyi Sándor** kurucz generális arczképe. Olajfestmény, a 18. századból.
Kiállitja: *A kassai kir. jogakademia [könyvtára.*

235. **A Rákóczi Erzsébet** által Zborón alapitott kép diplomája. Róma, 1691. május 1.
Kiállitja: *A zborói róm. kath. templom.*

236. **Lovassági zászló,** fehér selyem, a Patrona Hungariae festett képével és czímerekkel. 1741-ből. Szallagja modern.
Kiállitja: *A vasmegyei közművelődési [egylet.*

"Nagytekintet

"A mellékelt alapszabálytervez
észrevételem. Csak az
jelen viszonyok közöt
nya miatt, egy új Sud
nem igen fog sikerül
meglévő és rokoncél
Ilyen az Országos K
Turista Egyesület. Az
fiókjai vannak. Ma
Gyöngyös 1926. április

MI . 1905 . 329 . l

(S. : Az Iparm. Isk. pub. kiáll.)

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
136 /1926 szám
ú.-k. 1926 év ápr. hó 29. n.

Doby Jenö

rézmatrió

cród

Krück. I. 235. l.

Római pénzverőkő II. 208..

Doby Jeno

l.

Lykanemzromantika

87, 135, 150, 157

214. l.

Doby Jenő

wód
z
Keleti G. cikke
Kel 1885
IV. k. 4. f. 754 l.

Keleti K: Hiv.
Jel. a bpi 1885-ki
orsz. ált. kiáll-ról
IV. k. 4. f. BP/1886.

I HÓ	31 NAP	JANUÁR

1-én
vegye meg a
tükör

Doby Jenő

vród
z

Á : Q

Kertész nyomtatott

bétű tört 241 l.
és átfa [illegible]

1941

288. kép. *Vecsernyepalást hátlapja, 1450 kör*

Doby Jenő

l.

Közlemények

Kiadja a M. O.

Képröm. Tris.

Bp. 1878. 4. l.

(Igazgató választ-
mány 1877. évi
jelentése)

csak az összeg elköltése után f

Fogadja Méltóságos El

nyilvánitását:

Kassa,1943 június 30.

Méltóságos

G e r e v i c h T i b

Doby Jenö

l.

nier D: Q m.

Krempreplitteratura

virágos 92. l

kertic. 151. l.

1925.

1405

1405. Alonso Can

A mester sz. Granadában 160
1667 októ

Hármasszárnyu oltárké

E festmény középső rész
látható. (A kősír körül levő
fehér leplet tartja, a másik tér
vagy az ég felé, vagy pedig
tól vitt Máriára mutat, ki kez
feje fölött nyilt korona lebeg.
Madonna kék palástját, kettő
egy a lábak támasza. Mária fö
köd. Fejét éppen úgy, mint a
A háttér hegyes tengerparti v
melynek tövében egy agg sze
két hajó van és a parton áll
a vizeken a feléje uszó elé.)
Szt. Antal liliommal és csatto
Szt. Ferencz kebelre tett kéz
zolva. Az oltárkép díszes ke
pilasterein »ASVTA. MARIA. IN
FRANCISCVS« és »S. ANTONIVS«,
»IOACHIM-«, a »S. ANNA« és a »S.
kel ékesített predella felett: »HC
FRANCISCVS IACOBBI. ASSALTIS.

Fa, méretei a főrésznek 189:
cm. — Lelt. sz. 1405. — Vétetett 1
3500 lirán (3227 K). — Elszámolt.
— Az elszámolást jóváhagyta az
határozat (121–94).

111

VéA. 1893

Doby Jenő

vrád

G.)

Kelesi 1893

456 l.

Festészet és
szobrászat.

OM Monarchie
ir-kép. Mon. III. k.

Bp. 1893

76

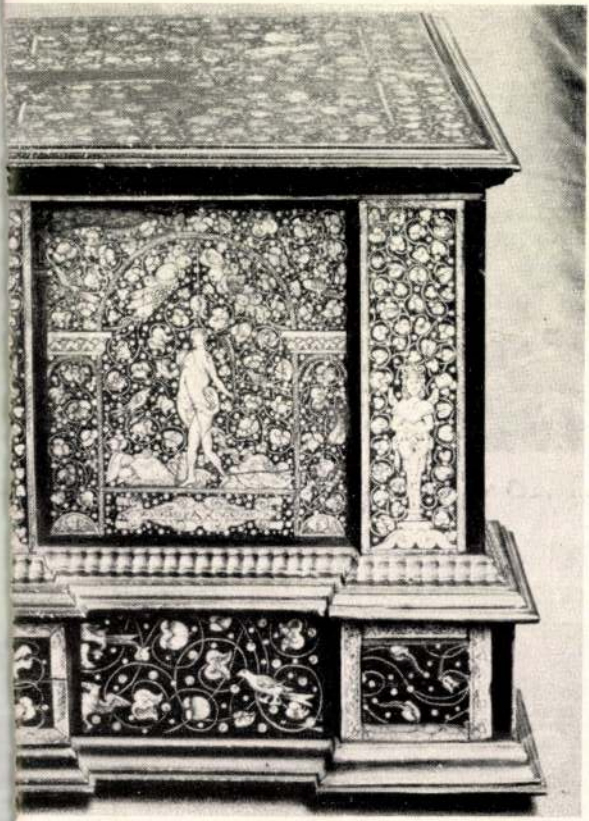

)5

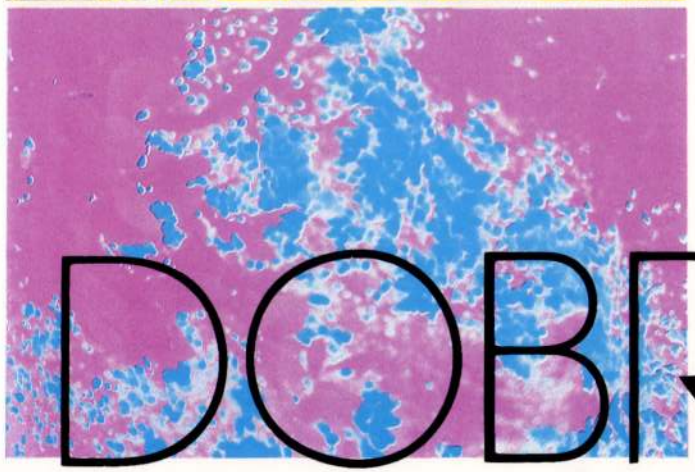

ILDIKÓ DOBRÁNYI

DOBRÁNYI ILDIKÓ

1121 Budapest, Agancs u. 9/b.

Gobelin kiállítása
1988. április 22.—május 15.
Budapest V., Dorottya u. 8.

Dobrányi Ildikó 1968 és 1972 között az Iparművészeti Főiskola gobelin szakának hallgatója. 1972—73-ban az aubussoni Állami Iparművészeti Iskola gobelin-tervező (kartontervező) stageának növendéke, majd Párizsban a jugoszláv Jagoda Buich műhelyében dolgozik, ahol az újabb textiltechnikákkal ismerkedik meg. Több hazai és külföldi kiállításon vett részt.

Biztos érzékkel ismeri fel a műfaj gazdag lehetőségeit, a textil anyagából, technikájából és funkciójából adódó alkalmazása éppúgy vonzza, mint a textilművészet újabb, magabiztos önállósodó törekvései. Mégis — mint textiltervező — elsősorban a textil eredendő funkcióját érzi magához közelállónak, azt a tér- és felülettagoló szerepkört, amelyet térkompozícióként vagy faliszőnyegként hivalkodó megjelenés nélkül betölteni képes. A textil ilyen jellegű kialakítása egyben az építészeti tér sajátos adottságainak figyelembe vételét is jelenti, azok elfogadását és szerves továbbgondolásukat. Ebből az ökonomikus gondolkodásból ered Dobrányi Ildikó törekvése: az elemi kontraszthatások érzékeny kimunkálása. Ez vezeti az anyag (vékony-vastag) kiválasztásában, a felület fényeffektusainak (fényes-matt) összepárosításakor, a fehér-fekete átmeneteinek lépcsőzetes kibontásakor vagy a felület s a felületen létrehozott grafikus elemek szembeállításakor. Minthogy pedig egy-egy textilje több, egymástól elkülönülő részből áll, az anyag ellentéteként a tér is e kompozíciók alakító eleme, módosítja és kiegészíti a tárgy vizuális megjelenését.

(Részlet Mezei Ottó 1977-ben írt kiállítási katalógus előszavából: — Dobrányi Ildikó textilkiállítása
Magyar Nemzeti Galéria)

Pályájának további útját is befolyásolták ugyan ezek a redukciós szerkezeti és formai módszerek, de azokat már a hagyományos gobelin műfaj a hautelisse (függőlegesen kifeszített láncfonalak) technikával egyezteti össze. Nem gondol sem ekkor, sem később a festői szemléletű gobelin következetesen ábrázoló jellegű felelevenítésére, formai és színbeli redukciós eljárásait akarja gazdagítani. A fekete és a fehér mellett hamarosan használni kezdi az alapszíneket is (kék, vörös, sárga), s ebben a szellemben néhány erőteljes színhatású, változatos színárnyalatú, de még minimalista gobelint készít (Pl. 1, 2, 3, és Y, M, C, mindkettő 1980-ból).

Ebben az időszakban más, a formai és a technikai szemléleten messze túlmutató hatások is érték Dobrányi Ildikót.

Nemcsak a kísérleti textil önelégültségét, autonómiáját megkérdőjelező álláspontokra gondolok, sokkal inkább arra az általános emberi belátásra, amely a mértéktelenné duzzadt és egyre fenyegetőbbé váló másodlagos természettel az eredendő, háborítatlan természeti világot állította szembe.

„A minket körülvevő világból a színeket először a természetben fedeztük föl, ismertük meg, időnként, talán még ma is, legtisztábban itt érzékelhetjük. Tulajdonképpen az ember színérzékelése is maga a természet csodája.

Ezért kezdtem el csíkokkal, (a szövés technikája által szinte adott és egyben legősibb textil díszítő motívummal) színekre bontott falombot ábrázolni. Szőnyegeimen a falomb a természet általam kiválasztott szimbóluma.

...többször elgondolkodtam azon, vajon nem lenne-e örömtelibb az emberi élet, ha belenyugodnánk abba, hogy az ember is „csak" része a természetnek...?"

(Dobrányi Ildikó: Levélrészlet 1976)

Dobrányi Ildikó újabb, most bemutatott munkái ennek az emberi és művészi eszmélkedésnek a nyomán keletkeztek. „Részlet" címet adta valamennyi haute-lisse technikával készült kárpitnak. Az ősi természeti motívum feldolgozása friss vérrel telítődik munkáin, nem egyszerűen a hagyományos technika megújításáról, hanem mai, modern szellemű alkalmazásáról van szó. Dobrányi a magyar gobelin művészetnek ahhoz a nemesen tiszta ágához kapcsolódik, amelynek Ferenczy Noémi volt élenjáró mestere, s ezt a tiszteletreméltó örökséget fejleszti tovább saját eszköztárával, tónusgazdag, olykor harsányerejű színeivel, dinamikus benyomást keltő tagoltsággal. A gobelint nem a festészettel vetekedő, hanem a szövés technikáját láttató-hangsúlyozó autonóm műfajként értelmezi tehát. A motívumra utalás a fekete és a fehér, a színek és tónusaik egyszerű foltjaiban vagy rasztereiben jelentkezik, melyek csak a szemlélőben tárgyiasulnak ággá, levéllé, lombozattá.

Ez a természeti motívumra utaló, de attól mégis függetlenedő képi fogalmazás, amely az alapot és a motívumot formában-színben gazdagon tagolt egységnek tekinti, Dobrányi Ildikó újabb textiljeinek szembetűnő vonása. A hagyományhoz kapcsolódás párosul bennük a modern szellem vizuális analízis eredményeivel. Jogosan vállalják a gobelin eredendő értelmezését és funkcióját.

MEZEI OTTÓ

Ildikó Dobrányi studied gobelin design at the Budapest Academy of Arts and Crafts, from 1968 till 72. Then for a year she was a post-graduate student at the State School for Applied Art, Aubusson (course tapestry), later she got acquainted with several other textile techniques in the Paris workshop of the Yugoslavian Jagoda Buich. She has been the participant of several shows in Hungary and abroad alike.

She has instinctively recognized the opportunities of the genre from the very beginning; the obvious, original, application of textile, originating in material, technique and function, has equally got an appeal for her, just like recent, self-contained trends that have a bias towards independence. However, as a designer of textile, she finds the original, obvious function more familiar — i.e. the space- and surface-dividing function, that a textile is able to fulfil as a space-composition, a tapestry without any ostentation. Thus shaping textiles, she highly regards, accepts, even elaborates on architectural space. It is this—economical way of thinking where Ildikó Dobrányi's efforts originate from: the elaboration of certain contrast-effects. That's how she chooses material (thin/thick), how she matches the particular light-effects of the surfaces (glossy/dull finish), how she unveils the gradual transition between black and white, how she confronts surface and its graphic elements. And since all textiles of hers consist of several, independent parts, space — as antithesis of material — is an additional element of the compositions, modifying and supplementing the visual appearance of the objects.

(Excerpt form the foreword from the catalogue to her exhibition by Ottó Mezei, 1977, Hungarian National Gallery)

Though her career was certainly influenced by these reductionistic and minimalistic bethods, these were brought to accord with the traditional tapestry (haute-lisse, that is to say, vertically spanned) technique. She has never considered reviving the consistently pictorial view, she has merely wanted to enrich reductionist methods of the genre, both in form and colour. Besides black and white she soon started to make use of the primary colours as well (blue, red, yellow), and this spirit yielded some intensively colourful, nevertheless, minimalistic tapestry (E.g. 1,2,3 and Y,M,C — both from 1980). In this period of hers Miss Dobrányi was also influenced by some other effects that far exceeded the problem of form and technique. Apart from some opinions questioning the rightful autonomy of self-conceited experimental textile, here I mean a general human understanding that has started to long for undisturbed natural world as opposed to the more and more threatening secondary nature that had grown towering and excessive.

"In the world surrounding us colours were first discovered in nature. From time to time, perhaps still now, their purest form can be sensed there. Actually, the way humans sense colours is a wonder of nature.

That's why I began to depict leafage with monochrome stripes (a motif provided by the very technique of weaving, an ancient ornament at the same time). Leafege on my carpets is a symbol of nature I chose myself.

...I have often wondered whether human life weren't much happier if we resigned ourselves to the inevitable: man is "only" part of nature...?"

(Ildikó Dobrányi: Excerpt from a letter, 1976)

"The latest Ildikó Dobrányi works have been born out of the above contemplation. All the haute-lisse tapestries are entitled "Excerpt". The adoption of the ancient motif of nature has been revitalized with fresh blood; though we can witness more than just a sort of a reformation of a traditional technique — this is certainly its adaptation in modern, contemporary spirit. Dobrányi belongs to that noble tradition of Hungarian tapestry art the outstanding master of which was called Noémi Ferenczy. It was this particular heritage she has enriched with her own means, with her vidid colours, full of tones, with an articulation radiating dynamism. That is to say tapestry is not interpreted by her as a genre competing with painting proper, but as an autonomous one, emphasizing the technique of weaving, while letting it be seen. The works don't refer to the motifs but in simple spots of black and white and of their tones, or grids, all of which are objectified as boughs, leaves and leafage in the mind of the onlooker.

This pictorial composition referring to motifs of nature, though also independent of them, one that considers background and motif a unity, richly articulated in form and colour, this is one of the conspicuous features of the latest works of Ildikó Dobrányi. Tradition is supplemented with the achievments of the modern visual analysis. They have every

right to be called tapestry proper — of the original function and interpretation of the genre.

OTTÓ MEZEI

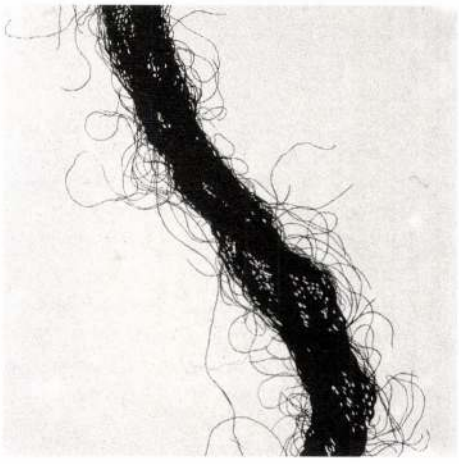

TANULMÁNY, 1976
70x70 cm, vegyes technika

STUDY, 1976
70x70 cm each, mixed technique

1948-ban Budapesten született. Az Iparművészeti Gimnázium (szőnyeg szak) elvégzése után a Magyar Iparművészeti Főiskola növendékeként 1972-ben szerzett diplomát (Textiltervező Tanszék, Gobelin Szakcsoport). 1972—73-ig az Aubussoni (Franciaország) Állami Iparművészeti Iskola növendéke.

Born in 1948, in Budapest. Attended a grammer school specializing in applied arts. Graduated from the Academy of Arts and Crafts (Gobelin Specizalized Group, under the auspices of Textile Design Faculty) in 1972. In 1972—73 she studied at the State School for Applied Arts, Aubusson, France.

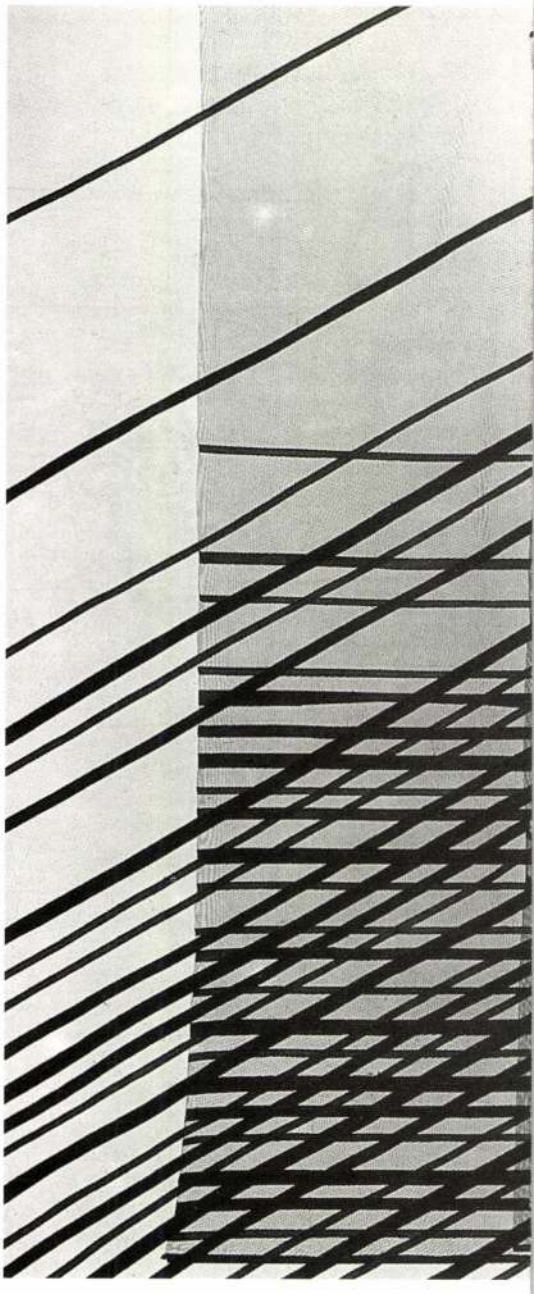

RÉTEGEK I., 1975
4 rész, egyenként: 120x120 cm, varrott technika, pamut

LAYERS I., 1975
4 pieces, 120x120 cm each, sewn technique, cotton

FONOTT SZŐNYEG (részlet), 1975
200x130 cm, vegyes technika, gyapjú, sisal, alumínium

SPUN CARPET (excerpt), 1975
200x130 cm, mixed technique, wool, sisal, aluminium

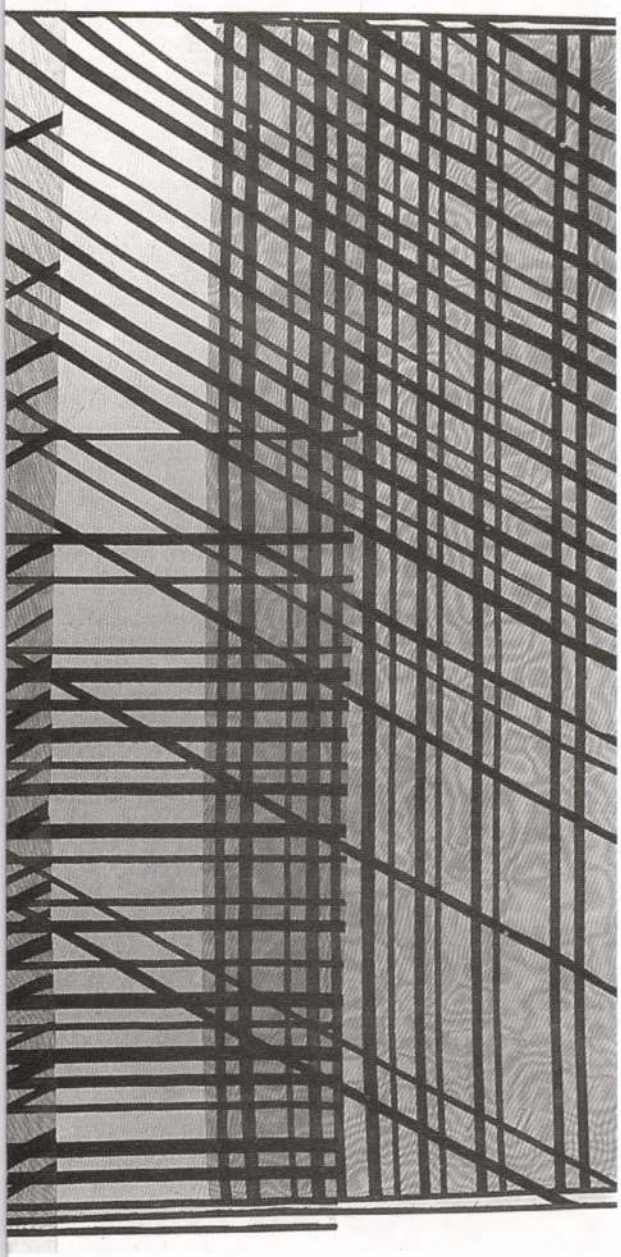

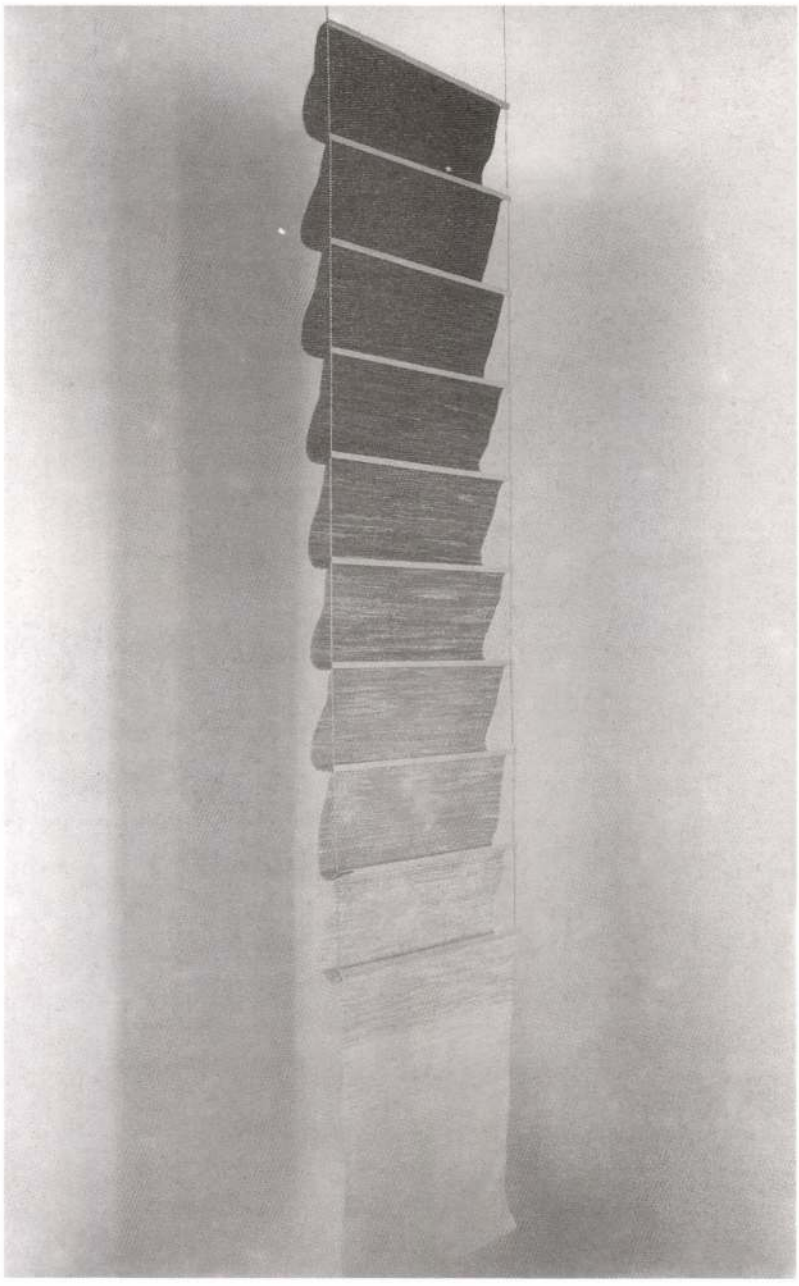

IRISZ, 1976
355x70 cm, gobelin, 3-as felvetés, gyapjú, selyem

IRIS, 1976
355x70 cm, tapestry, 3x warping, wool, silk

KIÁLLÍTÁS-RÉSZLET 1977
Magyar Nemzeti Galéria

PART OF AN EXHIBITION 1977
Hungarian National Gallery

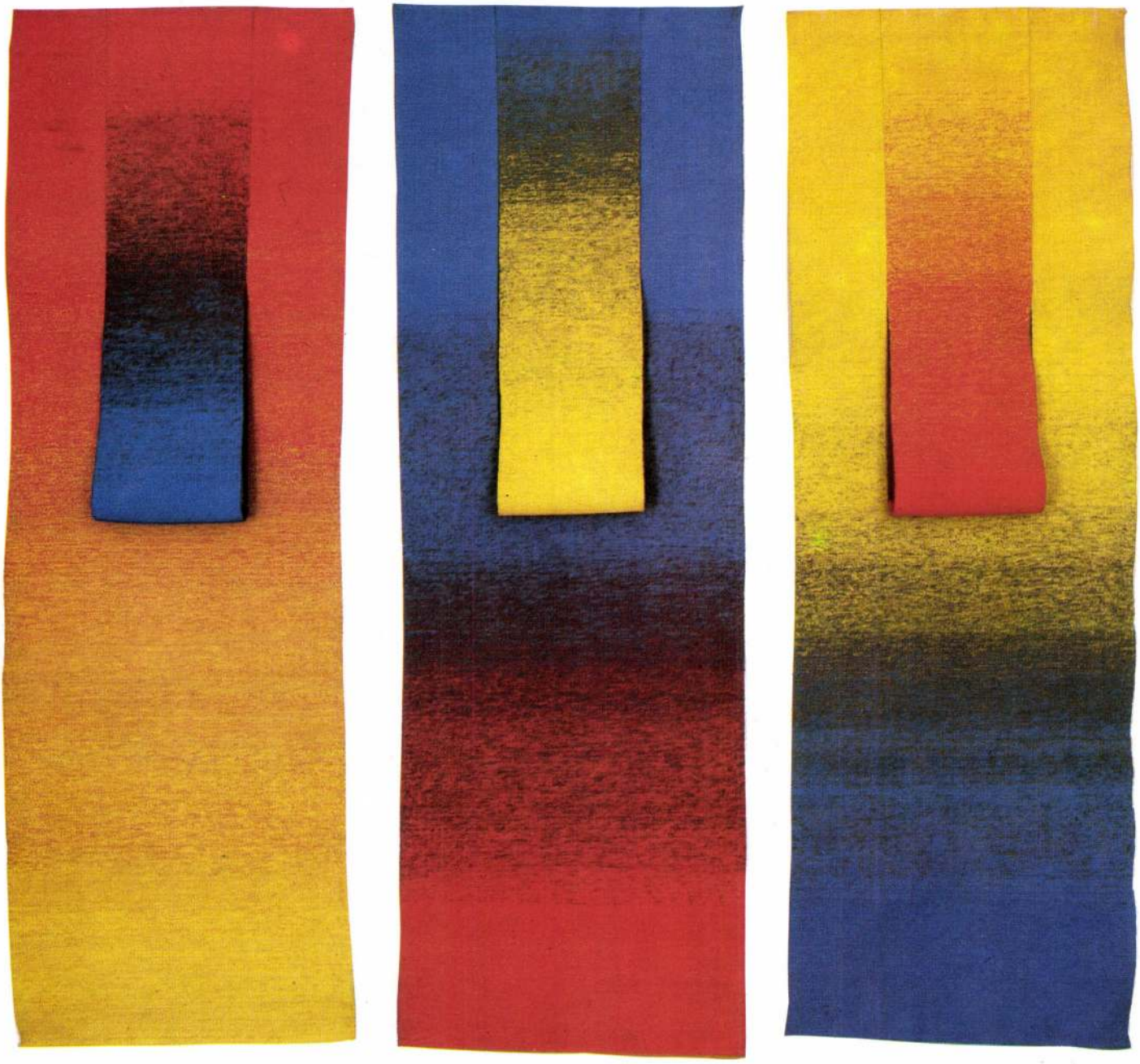

1,2,3, 1977
3 rész, egyenként: 70x220 cm,
gobelin, gyapjú, 3-as felvetés

1,2,3, 1977
3 pieces, 70x220 cm each, tapestry,
wool, 3x warping

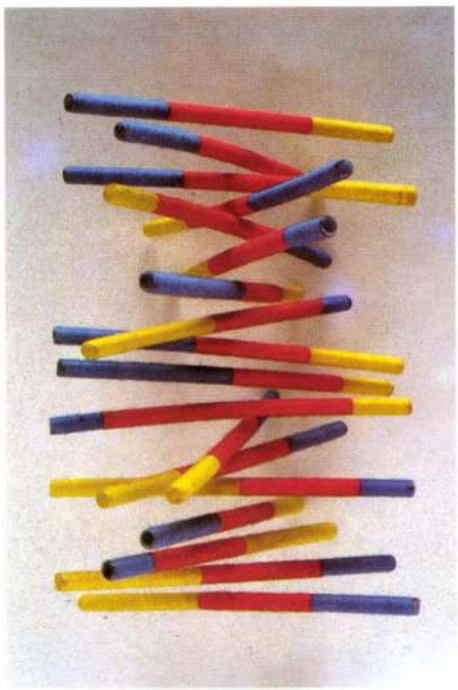

MINITEXTIL, 1977
30x30 cm, vegyestechnika, gyapjú

MINITEXTILE, 1977
30x30 cm, mixed technique, wool

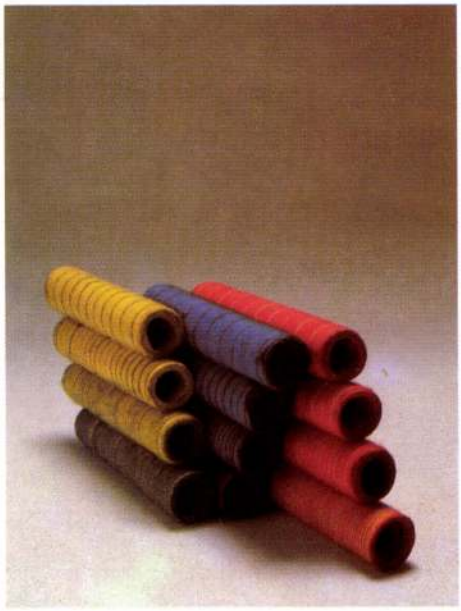

MINITEXTIL, 1977
25x20 cm, vegyestechnika, gyapjú

MINITEXTILE, 1977
25x20 cm, mixed technique, wool

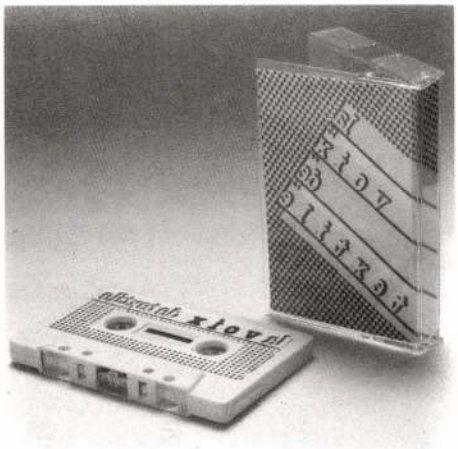

A TEXTIL „HANGJA" —
HANGDOKUMENTUMOK
hangfelvétel, 1984

THE "SOUND" OF TEXTILE —
RECORDINGS (a study)
recording, 1984

Y.M.C, 1978
80x200 cm, gobelin, gyapjú,
3-as felvetés

Y.M.C, 1978
80x200 cm, tapestry, wool,
3x warping

RÉSZLET I., 1979
200x200 cm, gobelin, gyapjú,
4-es felvetés

EXCERPT I., 1979
200x200 cm, tapestry, 4x warping

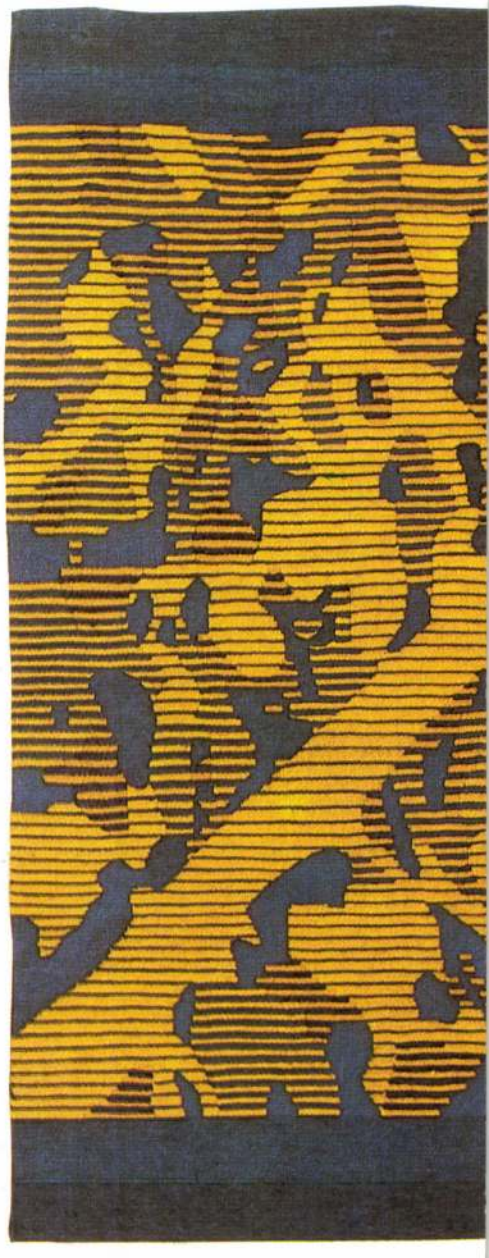

RÉSZLET II., 1984–86
Sorozat (a lehetséges 6-ból, 3 variáció)
egyenként: 120x100 cm, gobelin, gyapjú,
plexi, 4-es felvetés

EXCERPT II., 1984–86
A series, (3 pieces out o the possible 6)
120x100 cm each, wool and plexiglass,
4x warping

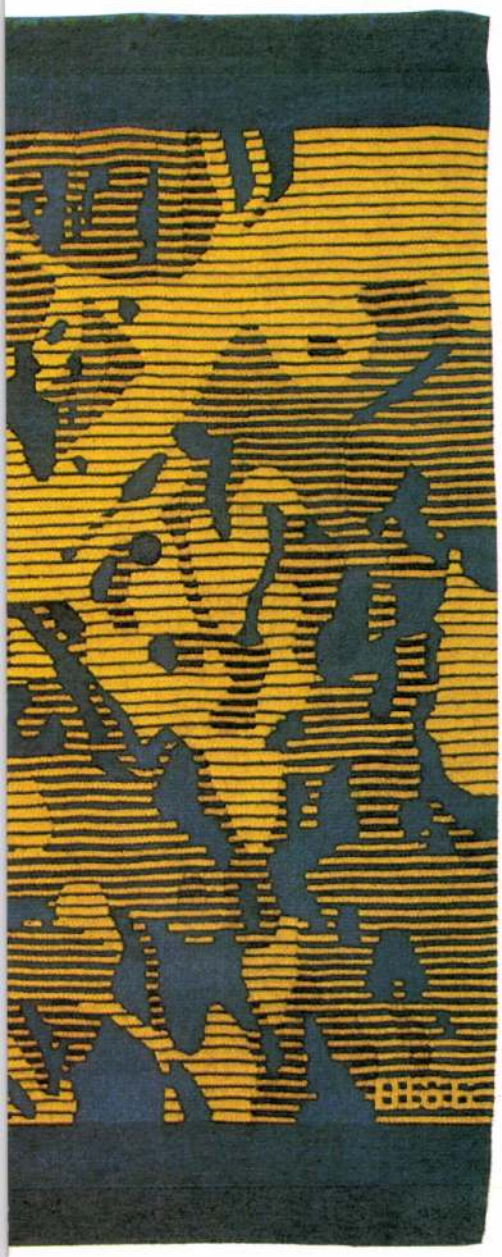

RÉSZLET III., 1986
2x120x200 cm
gyapjú, selyem,
4-es felvetés

EXCERPT III., 1986
2x120x200 cm, wool, silk,
4x warping

RÉSZLET III., 1986
2x120x200 cm
gyapjú, selyem,
4-es felvetés

EXCERPT III., 1986
2x120x200 cm, wool, silk,
4x warping

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK

1975 Fészek Klub, Budapest
1976 Madách Színház (Kúlinyi István grafikussal együtt)
1977 Magyar Nemzeti Galéria (Műhely sorozat), Budapest
1981 Képcsarnok terem, Dunaújváros
1984 Magyar Képzőművészek Szövetségének Bemutatóterme, Balatonkenese

INDIVIDUAL EXHIBITIONS

1975 "Fészek" Club, Budapest
1976 Madách Theatre (together with István Kulinyi)
1977 Hungarian National Gallery ("Workshop")
1981 Képcsarnok Showroom, Dunaújváros
1984 Showroom of the Association of Hungarian Artists, Balatonkenese

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

1970 Iparművészeti Főiskola kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
1972 V. I. T. Magyar Kultúra, Berlin
1974 III. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
1975 Globus Galéria, Zürich
Galerie Sin'Paora, Párizs
Jubileumi Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
1976 Galerie Yahia, Tunisz
Magyar miniatűr textilek.
MDM Galéria, Varsó
Schloss an der Windelsbach, Rotenburg
IV. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
Textilművészeti Alkotóműhely, Velem, „Textilgrafika", Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
„Lépés", Kőbányai Művelődési Központ, Budapest
Magyar Textilművészek Kiállítása, Vigo-Sternberg Galéria, London
1977 Modern Magyar Textilművészet, Nordjylland Kunstmuseum, Aalborg
1978 Modern Magyar Textilművészet, Saint Nicolaus Templom, Koppenhága
Iparművészeti Quadriennálé, Erfurt
V. Fal- és Tértextil Biennálé, „Folyamatok", Savaria Múzeum, Szombathely
1979 Mai Magyar Textilművészet, Varsó, Lodz, Wroclaw, Lengyelország
1980 Magyar Központ, Moszkva
„A kéz intelligenciája", Műcsarnok, Budapest
Vigadó Galéria, Budapest
VI. Fal- és Tértextil Biennálé + Gobelin, Savaria Múzeum, Szombathely
Bartók Galéria, Budapest
1981 Kleine Galerie, Villingen
Kőhattyú Múzeum, Hága
1982 Iparművészeti kiállítás, Mednyánszky-terem, Budapest
Nemzetközi Universiade, Edmonton, Kanada
Handwerks Form, Hannover
Hungart Expo, Budapest
1983 A tervezés értékmentés — Országos Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
Tavaszi Fesztivál, Iparművészeti Kiállítás, Csók Galéria, Budapest
1984 Magyar Gobelinek 1945—85. Műcsarnok, Budapest
1985 Handwerks Messe, München
1986 IX. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
1987 Mai Magyar Textilművészet, Anglia:
Castle Museum, Nottingham
Wapping Art Centre, London
Cooper Art Gallery, Bransley
Museum and Art Gallery, Leicester

COLLECTIVE EXHIBITIONS

1970 Exhibition of the Academy of Arts & Crafts, Ernst Museum, Budapest
1972 World Youth Meeting, Hungarian Cultural Centre, Berlin, GDR
1974 Third Biennal of Tapestry and Spatial Textile, Savaria Museum, Szombathely
1975 Globus Gallery, Zürich
Galerie Sin'Paora, Paris
Jubilee Exhibition, Műcsarnok, Budapest
1976 Galerie Yahia, Tunis
Hungarian Miniature Textile, MDM Gallery, Warsaw
Schloss an der Windelsbach, Rotenburg
Fourth Biennal of Tapestry and Spatial Textile, Savaria Museum, Szombathely
Velem Workshop for Textile, Velem, Hungary
"Textile-Graphics", Hungarian National Gallery, Budapest
"Steps", Kőbánya Culture Center, Budapest
Hungarian Textile Designers, Vigo-Sternberg Gallery, London
1977 Modern Hungarian Textile Art, Nordjyllands Kunstmuseum, Aalborg
1978 Modern Hungarian Textile Art, Saint Nicolaus Church, Coppenhagen
Quadriennal for Applied Arts, Erfurt
Fifth Biennal of Tapestry and Spatial Textile, "Procedures", Savaria Museum, Szombathely
1979 Contemporary Hungarian Textile Art, Warsaw, Lodz, Wroclaw, Poland
1980 Hungarian Centre, Moscow
"The Intelligent Hand", Műcsarnok, Budapest
Sixth Biennal of Tapestry and Spatial Textile, "Gobelin", Savaria Museum, Szombathely
Bartók Gallery, Budapest
1981 Kleine Galerie, Villingen
"The Stone Swan" Museum, Hague
1982 Exhibition of Appiled Art, Mednyánszky Showroom, Budapest
International Universiade, Edmonton, Canada
Handwerks Form, Hannover
Hungart Expo '82, Budapest
1983 "Design: Creating Value", National Exhibition of Applied Art, Műcsarnok, Budapest
The Spring Festival, Exhibition of Applied Art, Csók Showroom, Budapest
1984 Hungarian Tapestries 1945—1985, Műcsarnok, Budapest
1985 Handwerks Messe, München
1986 Ninth Biennal of Tapestry and Spatial Textile, Savaria Museum, Szombathely
1987 Contemporary Hungarian Applied Art in England:
Castle Museum, Nottingham
Wapping Art Centre, London
Cooper Art Gallery, Bransley
Museum and Art Gallery, Leicester

KÖZ- ÉS MAGÁNTULAJDONBAN LÉVŐ MUNKÁK

TORONTÁLI, 1970
100x130 cm, goblein,
4-es felvetés, gyapjú
Thoma Józsefné tulajdona, Budapest
FOLYONDÁROK (INDIAI LEGENDA), 1971
100x200 cm, gobelin
4-es felvetés, gyapjú
Thoma Józsefné tulajdona, Budapest
TARKA SZŐNYEG I—II., 1973
2 rész, egyenként: 120x160 cm,
gobelin, 3-as felvetés, gyapjú
Magántulajdon: megvásárolták a berlini Magyar Kultúrában
ŐSZI LOMB, 1972
120x170 cm, csomózott faliszőnyeg, gyapjú
Kulinyi Lászlóné tulajdona, Budapest
ZUHANÁS, 1974
160x200 cm, gobelin, vegyes technika,
3-as felvetés, gyapjú
Dobrányi Tamás tulajdona, Budapest
W.A.M. —, 1974
4 szőnyeg, egyenként: 90x120 cm,
gobelin és vegyes technika
3-as felvetés, gyapjú
Minisztertanács Üdülő, Balatonöszöd
MOZART, 1974
120x90 cm, gobelin, vegyes technika,
3-as felvetés, gyapjú, pamut
Thoma Józsefné tulajdona, Budapest
TÖRTÉNELMI PORTRÉK, 1974
3 rész, egyenként: 120x160 cm,
gobelin, 5-ös felvetés, gyapjú
Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezete, Budapest
FIÓKA, 1973
280x200 cm, gobelin, vegyes technika,
3-as felvetés, gyapjú
MALÉV Kirendeltség, Moszkva
FALISZŐNYEG MADARAKKAL, 1973
140x100 cm, gobelin és csomózott racka,
4-es felvetés, gyapjú, racka
MALÉV Kirendeltség, Moszkva
RACKÁS SZŐNYEG, 1973
120x110 cm, vegyes technika,
gyapjú, sisal
Pollák Magdolna tulajdona, Budapest
ÁDÁM, ÉVA, 1974
150x180 cm, gobelin, 3-as felvetés,
gyapjú
Magyar Tudományos Akadémia Székháza, Miskolc
ÉTUDE, 1975
120x160 cm, gobelin, 4-es felvetés,
gyapjú, selyem
Magántulajdon: a londoni kiállításon

megvásárolták 1976-ban
RÉTEGEK I., 1975
4 rész, egyenként: 120x200 cm,
varrott technika, pamut
Savaria Múzeum tulajdona, Szombathely
FEHÉR SZŐNYEG, 1975
90x160 cm, vegyes technika,
gyapjú, racka
Margitszigeti Thermal Szálló
IRIS, 1976
355x70 cm, gobelin, 3-as felvetés,
gyapjú, selyem
Fritz W. Meyer tulajdona, Morges, Svájc
TEXTILSTRUKTÚRA, 1976
16x16 cm, üveg, posztó
Fritz W. Meyer tulajdona, Morges, Svájc
HATRÉSZES TÉRKOMPOZÍCIÓ, 1975
210x250 cm, gobelin és vegyes technika,
gyapjú, sisal
Savaria Múzeum, Szombathely
VERTIKÁLIS KOMPOZÍCIÓ, 1975
260x120 cm, vegyes technika,
gyapjú, racka
Savaria Múzeum tulajdona, Szombathely
FALISZŐNYEG (félköríves elemekből),
1977
350x200 cm, gobelin vegyes technika,
gyapjú, sisal
Városligeti Gundel, Budapest
STOPPOLÁS, 1977
textilgrafika, 70x70 cm, festővászon,
olaj, gyapjú
Pálosi Judit tulajdona, Budapest
TANULMÁNY I., 1977
textilgrafika, 70x70 cm, festővászon
géz, műanyag
Mezei Ottó tulajdona, Budapest
VEGYIGYÁR, 1981
250x200 cm, gobelin, 4-es felvetés,
műszál
Tiszai Vegyi Kombinát, Leninváros
HAJTOGATOTT SZŐNYEG, 1981
130x250 cm, vegyes technika,
gyapjú, sisal
Magyar Kereskedelmi Kamara
moszkvai kirendeltsége
VIRÁG I—II—III., 1982
3 darab, egyenként: 50x50 cm,
gobelin, 4-es felvetés, gyapjú, selyem
plexi dobozban
Magyar Tudományos Akadémia
Miskolci Székháza
KAPCSOLAT, 1983
100x100 cm, gobelin, 4-es felvetés,
gyapjú, selyem
Művelődési Minisztérium tulajdona
BEATRIX, 1985
2x10 m, gobelin, 4-es felvetés,
gyapjú
Grand Hotel Hungária, Beatrix terem,
Budapest
RÉSZLET IV., 1984
tanulmány, 100x40 cm, gobelin,
4-es felvetés, gyapjú, selyem
Művelődési Minisztérium tulajdona
Budapest

WORKS IN COMMON AND PRIVATE PROPERTY

"TORONTALI" CARPET, 1970
100x130 cm, tapestry, 4x warping, wool
property of Maria Thoma, Budapest
LIANES (INDIAN LEGEND), 1971
100x200 cm, tapestry, 4x warping, wool
property of Maria Thoma, Budapest
COLOURFUL CARPET I—II., 1973
2 pieces, 120x150 cm each, tapestry,
wool 4x warping, .
private property, sold in Berlin
AUTUMN LEAFAGE, 1972
120x170 cm, knotted wall tapestry, wool
property of Katalin Kulinyi, Budapest
THE FALL, 1974
160x200 cm, tapestry and mixed technique,
3x warping, wool
property of Tamás Dobrányi, Budapest
W.A.M.—I.,II.,III.,IV. (a series), 1974
4 carpets, 90x120 cm each, tapestry and
mixed technique, 3x warping, wool
Cabinet Resort House, Balatonöszöd
MOZART, 1974
120x90 cm, tapestry and mixed technique,
3x warping, wool, cotton
property of Maria Thoma, Budapest
HISTORICAL PORTRAITS, 1974
3 pieces, 120x160 cm each, tapestry,
5x warping, wool
property of the Union of Transport Workers
NESTLING, 1973
280x200 cm, tapestry and mixed technique,
3x warping, wool
MALEV Office, Moscow
TAPESTRY WITH BIRDS, 1973
140x100 cm, tapestry and knotted "racka",
4x warping, wool, racka wool
MALEV Office, Moscow
"RACKA" CARPET, 1973
120x110 cm, mixed technique, wool, sisal
property of Magdolna Pollák, Budapest
ADAM, EVE, 1974
150x180 cm, tapestry, 3x warping, wool
Academy Centre, Miskolc, Hungary
ETUDE, 1975
120x160 cm, tapestry, 4x warping, wool, silk
private property: sold in London, in 1976
LAYERS I., 1975
4 pieces, 120x200 cm each, sewn technique,
cotton
property of Savaria Museum, Szombathely,
Hungary
WHITE CARPET, 1975
90x160 cm, mixed technique, wool, racka
Thermal Hotel, Margitsziget, Budapest
IRIS, 1976
355x70 cm, tapestry, 3x warping, wool, silk
property of Fritz W. Meyer, Morges,
Switzerland
TEXTILE STRUCTURE, 1976
16x16 cm, glass, broad cloth
property of Fritz W. Meyer, Morges,
Switzerland
SIX-PIECE SPATIAL COMPOSITION, 1975
210x250 cm, tapestry and mixed technique,
sisal wool
property of Savaria Museum, Szombathely,
Hungary
VERTICAL COMPOSITION, 1975
260x120 cm, mixed technique, wool,
racka wool
property of Savaria Museum, Szombathely,
Hungary
TAPESTRY, (out round-arched sections), 1977
350x200 cm, tapestry, mixed technique,
wool, sisal
Restaurant Gundel, Budapest
DARN, 1977
textile sketch, 70x70 cm, canvas, oil, wool
property of Judit Pálosi, Budapest
STUDY I., 1977
textile sketch, 70x70 cm, canvas, gazue,
plastic
property of Ottó Mezei, Budapest
CHEMICAL FACTORY, 1981
250x200 cm, tapestry, 4x warping,
plastic thread
Tisza Chemical Works, Leninváros, Hungary
FOLDED CARPET, 1981
130x250 cm, mixed technique, wool, sisal
Hungarian Chamber of Commerce,
Moscow Head Office
FLOWER I—II—III., 1982
3 pieces, 50x50 cm each, tapestry,
4x warping,
wool, silk, in plexiglass box
Academy Centre, Miskolc, Hungary
CONNECTION, 1983
100x100 cm, tapestry, 4x warping, wool, silk
property of the Ministry of Cultural Affairs,
Budapest
BEATRIX, 1985
2 mx10 m, tapestry, 4x warping, wool
Beatrix Room, Grand Hotel Hungaria,
Budapest
EXCERPT IV., 1984
study, 100x140 cm, tapestry, 4x warping,
wool, silk
property of the Ministry of Cultural Affairs

BIBLIOGRÁFIA

P. Brestyánszky Ilona: Hétköznapi Csodák
Nők Lapja, XXVI. évf. 40. sz. 1974
P. Brestyánszky Ilona: Dobrányi Ildikó és Korzim
Erika kiállításairól, Ipari Művészet, 1975/4.
Tímár A.: Imaginative Modern Tapestry Daily
News, 12. 2. 1975. Vol. 9. No. 36.
Nagy Ildikó: Tér és textil, Velemi Textilművész
Alkotóműhely, 1975–76
Dobrányi Ildikó: Részletek az 1976. dec. 5-i
levélből. Velemi Textilművészeti Alkotóműhely
1975–76
Koczogh Ákos: Textilgrafika,
Népszava 1976. október 24.
Koczogh Ákos: Mai Magyar Iparművészet –
Textil, Képzőművészeti Alap Kiadó, 1975
Mezei Ottó: A Galéria műhelyében,
Dobrányi Ildikó
Esti Hírlap, XXII. évf. 119. sz. 1977
Michael Orenne: Nouvelle Tapisserie Hongroise
Quotidienne... 1975. VI. 5.
Ungarns Junge Textilkünstlerinnen Dobrányi I.,
Gecser L., Pauli A., 1976 Textilkunst
Bán András: Dobrányi Ildikó Textilkiállítása
Új Tükör, XIV. évf. 23. sz. 1977
Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak,
művészeti technikák, műfajok, mű... Művészet,
XX. évf. 9. sz. 1979

BIBLIOGRAPHY

Ilona P. Brestyánszky: Everyday Miracles
Nők Lapja (weekly), 1974/40
Ilona P. Brestyánszky: On the Exhibitions
of Ildikó Dobrányi and Erika Korzim
Iparművészet, 1975/4
A. Tímár: Imaginative Modern Tapestry
Daily News, 12. 2. 1975.
Ildikó Nagy: Space and Textile
The Velem Workshop for Textile 1975–76
Ildikó Dobrányi: Excerpts from a letter
of 5. 12. 1976.
The Velem Workshop for Textile 1975–76
Ákos Koczogh: Contemporary Hungarian Applied
Art – Textile, Képzőművészeti Alap
Publishers, 1975
Ákos Koczogh: Textile–Graphics
Népszava, 24. October 1976.
Ottó Mezei: In the Workshop of the Gallery:
Ildikó Dobrányi
Esti Hírlap, 1977/119.
Michael Orenne: Nouvelle Tapisserie Hongroise
Quotidienne...
5. 6. 1975.
Ungarns Junge Textilkünstlerinnen:
I. Dobrányi, L. Gecser, A. Pauli
Textilkunst 1976
András Bán: Exhibition of Textiles
by Ildikó Dobrányi
Új Tükör, 1977/23
Éva Forgács: Arts, Art Genres, Art Techniques, Art...
Művészet, 1979/September

Felelős kiadó: Néray Katalin
A katalógust tervezte: Kulinyi István
Fotó: Szelényi László, Molnár Géza
Angol fordítás: Török András
A kiállítást rendezte és a katalógust szerkesztette:
Herczeg Ibolya

Responsible Editor: Katalin Néray
Catalogue designed by István Kuliny
Photos by László Szelényi and Géza Molnár
Translation by András Török
Exhibition concept and catalogue compiled
by Ibolya Herczeg

ISBN 963–7162–97–6

KONTAKT DESIGN STÚDIÓ

OKLEVÉL
AWARD

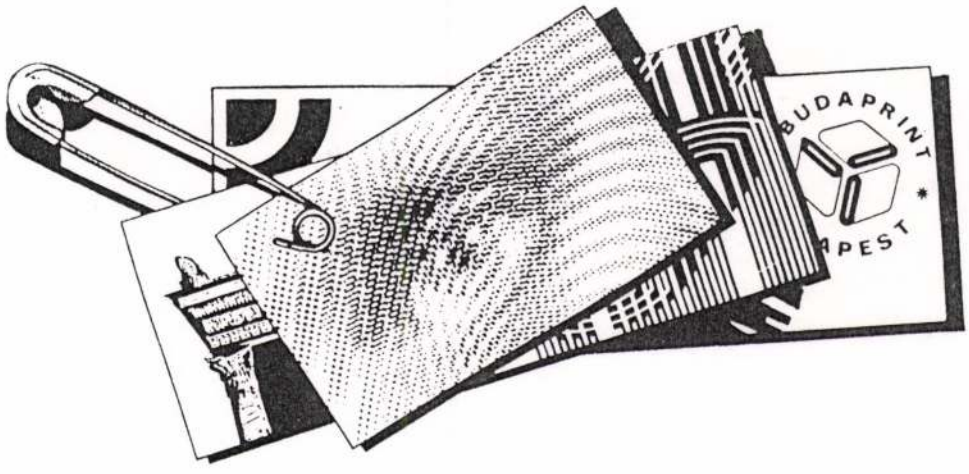

DOBRÁNYI ILDIKÓ

AZ I. NEMZETKÖZI MINTA TRIENNÁLÉN

FŐDÍJ

NYERT
MŰCSARNOK, BUDAPEST, 1988. NOVEMBER 25.

HAS BEEN AWARDED THE

GRAND PRIX

IN THE 1ST INTERNATIONAL TRIENNIAL OF PATTERNS
HELD AT THE MŰCSARNOK, BUDAPEST,
HUNGARY ON NOVEMBER 25, 1988

A KIÁLLÍTÁS VÉDNÖKEI
MEMBERS OF THE HONORARY COMMITTEE

MŰVELŐDÉSI MINISZTER
MINISTER OF CULTURE AND EDUCATION

IPARI MINISZTER
MINISTER OF INDUSTRY

JELENTKEZÉSI LAP

Név: Dobrányi Ildikó

Cím: 1121 Budapest Agancs u. 9/b

Levélcím: "

.....

Telefon/fax: 1357 - 649 / üzenet /

Szakterület: gobelintervezés

Kérem, hogy részvételét a jelentkezési lap visszaküldésével jelezze. (Cím: Magyarok Világszövetsége, 1068 Benczúr u. 15. Szőgyénvi Katalin tel: 122-54-05, 122-66-63
fax: 269-79-50, 269-79-52, 122-84-65)

Dobrányi Ildikó

DOBRÁNYI ILDIKÓ 1121 Budapest Agancs u. 9/B

Doby Jenő
nincs cég

A képzőművészeti társulat albumlapjai. A képzőművészeti társulat pártoló tagjai számára minden évben több albumlapot szokott adni. Ezekből az idén új sorozat indult meg; azért új, mert a társulatnak a bécsi műsokszorosító intézettel kötött szerződése lejárván, most már egészen önállón választhatja műlapjait hazai festőktől. Mind az öt lap, melyet ezuttal vesz a közönség, magyar művészek festménye után készült. A következők ezek:

Vig társaság, Vágó Pál eredeti festménye után Papp Henrik rézkarcza. Eleven alföldi kép ez, a mint vágtató ötös-fogaton viszi haza menyecskéjét a paraszt gazda, s a fiatal asszony nevetve hajlik urára, mig a szekér kasában három czigány muzsikál. A népélet költői és derült vonását tükrözi vissza Vágó képe. *A kosár*, Margitay Tihamér festménye után rézbe metszette Doby Jenő. A szalon-genre hivatott művelőjének egyik legjobb batásu képe, sikerült másolatban. A festményt lapunk csak nem régiben mutatta be, mikor bővebben is szóltunk róla. Harmadik a «*Nászmenet*» Ebner Lajos festménye, fénynyomatban; alföldi lakodalmas nép, jellemző alakokkal. *Érdekes mese*, Skuteczky Dömе festménye után, szintén fénynyomat. A gyermekvilág vonzó csoportozata, a mint egy fiatal lány olvas föl előttük valami érdekfeszítő történetet, egy árnyas udvaron. Ez szintén fénymetszetű másolat. Végül az utolsó kép: *Kairói utcza*, Nadler Róbert eredeti festménye után fába metszette Morelli Gusztáv. Nadler keleti tanulmányainak egyik képe, mely egyszersmind a hazai fametszés haladásával ismertet meg. E műlapokat a tagok kapják a 10 frt tagsági dij fejében.

Vas. Ujs. 1890. 96. 1

DK

Doby Jenö, graf.

egyike a keveseknek, kik nálunk a rézkarcot mivelik.
Az országos Képtar kiállitásán szerepelt.

L-a.:

Modern metszetek kiállitása.

Mücsarnok. 1898. nov.27. 158.l.

Doby Jenő

MDK

Tündér Ilona, rézmetszet
Van-Eyck család, rézmetszet
A zsinagóga, vizf.
Tegethoff arcképe

Műcsarnok 1877.nov.8.

Doby Jenő M.D.K.

Szalay László arcképe /rézkarc/ repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képe könyve Bp. 19[illegible]
Bp 1956. 221.l.

MDK

Doby Jenő rézkarcoló

Glatz Oszkár szénrajza

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

22 l.

MDK

Doby Jenő, Kassa

Kiállitási alap-dija 187o

Bécsi képzőm. akadémia ösgyar ösztönd. névs.
Fleischer Bécs. 1o3. l.

Doby Jenő MDK

Gróf Andrássy Gyula arcképe, rézmetszet
Benczur festménye után

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Doby Jenő MDK

Két magyar hadfi /Benczur Gy. vázlatai után/
rézkarc

Trefort Ágost arcképe /Benczur Gy.festm.után/
rézkarc

Műcs rnok 1888. őszi kiáll.

II. orozat

Doby Jenő MDK

Török foglyok, Benczur vázlatai után, rézkarc

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Doby Jenő

MDK

A kassai székesegyház északi kapuja, tollrajz

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
II sorozat

Doby Jenő MDK

Sámson és Delilah, rézmetszet

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Doby Jenő

MDK

Arckép, rézmetszet

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Doby

Rabinovszky M.:Az Archiv für Buchgewerbe magyar
száma /1930,Heft 10/.Magyar Müvészet 1931. 309.1.

DOBY Jenő

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 201.

DOBY JENŐ, grafikus /1834-1907/

A Soproni Muz. grafikai gyüjteményében 100 portré, sok Széchenyit ábrázoló. Ezek jegyzéke:

1./.-Széchenyi István derékképe.
Fest. Amerling Fe,, metsz. Doby Jenő, nyomt. Pisani I.
20+13 cm. rézmetszet, Előkép: Amerling festménye.
163. old.

DAVIDNÉ ABRAHÁM ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum grafikai gyüjteményének története 157. old

ARRABONA, 14. A Soproni Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, Győr. 1972

Doby Jenő

A lap cimlapján bemutatja a müvész rézmetszetét Kossuth Lajosról.
Repr.

A HÉT, Bp. 1894. márc. 25.
V. évf. 12. sz. cimlap.

Doby Jenő

Az Iparmüvészeti iskola szaktanára rézbemetszette Kossuth Lajos arcképét, mely "egyike a legszebb, a legsikerültebb müveinek."
Müvészet c. rovat közleménye.

A HÉT, Bp. 1894. márc. 11.
V. évf. 10. sz. 157. lap.

Doby Jenő, rézmetsző

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai, tanársegédei/segédtanarok/,-Doby Jenő,-1884-1907.-Rézmetsző szakosztály vezetője. 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/oktatási rendszere és formái 37.old
forrasai

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1sz. Bp

Doby Jenő, rézmetsző

Doby Jenő, Henszelmann Imre unokaöccse, a legérdemesebb és leg leghivatottabb rézmetsző és karcoló személyében dacolt az idővel. mivel a rézkarc ideje lejárt. 1907-ben halt meg. 41.old.

Mezei Ottó: Az Orsz. M. Kir. Iparmüv. Iskola /1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv. Tört. Ért. 1975. XXIV. 1. sz. Bp

11158

Tabajdi Károly.

Csaknem térdig, kissé balrafordult, de szembe néz és áll. Jobb kezét az asztalon lévő könyvek egyikére támasztotta, baljában pedig keztyűt és tollas kucsmát tart. Mellét érdemjel disziti. Öltözete: diszmagyar vállravetett mentével és oldalán karddal. Felirata aláírásának másakép:

Tabajdi Károly

ezután: ARAD- ÉS KRASSÓ-SZÖRÉNY MEGYÉK S ARAD SZ.K. VÁROS FŐISPÁNJA
alól balra: fest Pataky L.
jobbra: karc. Doby J.

Rk., chp. mér. a rl. 31.4:22.4 cm.

Szn. 60-908
254-908-13

Doby Leó

11159

Tegetthoff Vilmos.

Mellig, kissé jobbrafordultan, de szembenézve tojásdad medaillonban van ábrázolva. Nyakravalója felett szalagon a Mária-Terézia rend jelvényét viseli. Felirata
alól balra: GEZ. V. R. BEYER
jobbra: GEST. V. E. DOBY.
és a medaillon alatt: MIT KAISERLICHER UNTERSTÜTZUNG.

Rk., chp. mér. 45.2:37.5 cm.

Szn. 61-908
254-908-14

11157

Széchenyi István gróf.

Derékon alól, kissé balrafordultan és tojásdad medaillonban van ábrázolva. Bal kezét csipőjére támasztotta. Mellét rendjelek díszítik. Díszmagyart visel vállravetett mentével és oldalán karddal. Felirata a kép alatt aláírásának másaképe:

Széchenyi István

alól középütt: metsz. Doby Jenő.

Rk., chp. mér. a rl. 19.9:13.9 cm.

Szn. 59-908
254-908-12

Szalay László:

Mellig, szem közt, tojásdad medaillonban. Haját balról választja s bajuszt s leberetvált álla körül szakált hord. Ingének gallérja lehajtott, csokorra kötött nyakkendőjének vége lelóg, mellénye szétáll s egy elejű kabátja zsinóros. Felirata a kép alatt aláírásának másaul:

„Szalay László"

s alól a balsarokban: „DOBY JENŐ metszése"

Rézmetszet, méretei a keretnek 15.5 : 10.7 s a réslapnak 17.2 : 12 c/m.

Metszette: Doby Jenő.

Ltsa 8376. (chin. pap.)

NB Legjobb képe Szalay Imre szerint. 212/94 № 1.

MDK

Doby Jenö, graf.

Székely Bertalan Gregussz Ágost: Népek lantja c. müvének cimlapját metszette D.J.
Pest. 1866.

Dr. Szemlér Lörinc gyüjt.-nek aukciója. Bp. 1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 90.l.

Doby Jenő

Vas. Ujs. 1883. 539, 540 l.

Az Esterházy-képtár uj képes lajstroma. Dr Pulszky Károly fölterjesztést intézet a kultuszminiszterhez a

képtárról kiadandó uj, nagyszabásu, műbecsü képes lajstrom ügyében. *Trefort* miniszter most leiratot intézett a napokban Pulszky Ferenczhez, mint az országos muzeumok és képtárak felügyelőjéhez, mely szerint a képes lajstrom ügyében elvileg elfogadja a javaslatot akkép, hogy abban a bécsi képzőművészeti társulat által a képtárról közzétett 52 metszet és karcz volna fölhasználandó. Ezeken kivül Doby Jenő még 51 festményről készitene metszetet, ugy hogy a lajstromot összesen 103 kép diszitené. A lajstrom nagy alakban külön franczia és külön magyar szöveggel jelenne meg. A mű költségvetése az eddigi számitások alapján tizezer forintot tesz. A miniszter felhivta Pulszky Ferenczet, hogy ez irányban véleményes jelentést tegyen.

MDK

Doby Jenőné rézmetsző

Iparm. iskolánk Párisban. Műcsarnok, 1900. 9.sz.
119. l.

Dobrovacz Péter festő.

MDK.

A város tulajdonába került épít alkotása.

„Modern pécsi képtár Pécs Baranya régi metszetei a Városi Múzeumban."
Dunántúli Népszava. 1966. II. évf. aug. 18. 6. l.

DOBY Piroska festő

BAYER Ilona: "Testet öltött álomkép" = Kurir, 1991. március 1. 12.p. ill.

Dobi Piroska MDK

Kerámia mühely, olf.

Mücsarnok 1960. Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

MDK

Doby Samu

részt vett az alábbi mü illusztrálásában.

Szendrei János dr: Magyar hadtörténelmi emlékek az ezredéves orsz. kiállitáson. Bp. 1896.

[illegible]

Doby Sama

Mil. Homonnán 1873

Rk. 8 grün

1892/93 I. I. ontály

1892/93 II " "

1893/94 I II. "

1893/94 II II "

1894/95 I–II. III. ontály

1895/96 IV. rijlőtt

Kassai Kazinczy-Kör V. 300.

Doby Samu

1892/93. – 1895/96

Ferkèpzomfoisképvk

96. l.

ARTESONADO, élénken színezett és aranyozott mór famozaik, amely utóhatásában nagy szerepet játszik a spanyol renaissance kazettás mennyezetein.

ARTHOIS, *Jacques d'*, flamand festő, * Brüsszel 1613, † 1686. Már 12 éves korában az egyébként ismeretlen Jan Mertens tanítványa, később Lodewyk de Vadder hatása alatt fejlődik. Nagyvonalú, a természet elementáris erejét sejtető tájképeiben kiváló természetmegfigyelőnek mutatkozik be, de képei — különösen élete későbbi korában — némileg modorosak. A tájképein szereplő emberi alakok többnyire más művészek (Teniers) kezétől valók, viszont más flamand festmények (Gaspard de Crayer és mások) tájképi részletei nem egy esetben A. ecsetje alól kerültek ki. Európa majd minden nagyobb képtárában feltalálhatók művei. (Erdőrészlet a budapesti Szépm. Múz.-ban.) Modorát igen sokan utánozták, így két öccse (Nicolaes és Jan Baptist A.) is, kiknek művei sok esetben J. d'A. neve alatt szerepelnek a különféle gyüjteményekben. Rajzai is fennmaradtak.

ÁRVA VÁRA (Árva m.), királyi vár a XIII. században, mint Lengyelország elleni végvárnak, nagy jelentőséget tulajdonítottak neki. A XV. sz. közepén Komorovszky Péter lengyel rablólovag kerítette hatalmába, kitől Mátyás király szerezte vissza. I. Ferdinánd 1534-ben Dubove János lengyel úrnak adományozta, kitől Thurzó Ferenc birtokába került 1556-ban. A vár, mint az árvai uradalom tartozéka, a Thurzó-család leszármazói birtokában részben lakható állapotban van. A magányosan kiemelkedő sziklás hegyháton festői módon emelkednek a vár épületei. Hajdan

SAMUEL DOBY, kovács-, lakatos-, pékmester ?

A homonnai kovácsok, lakatosok és pékek céhbehivó táblája. Téglalap, fa, domború faragás. Évszám "1798". Patkó, kovácsszerszámok, lakat, alúl egy perec. Felirat: "FABRI SERRARII Archi Magister Senior Petrus Toth. Jos: Hornyák. Ge: Labsanszky (Joan) Okolicsani. La: Mirvald, Joan Kunder. And. Hlub. listor, Samuel Doby". Mag: 25.5 cm. Szél: 16 cm. 4.a-b.kép. Ltsz: 53.763.1. 177.old

BODÓ SÁNDOR: Céhbehivótáblák a Miskolci Herman Ottó Múzeumban 171.old /

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VII. 1968. Miskolc

Debyaschofsky, szobrász ?

Avsoproni orsolyita templom/1861-ben64/ mellékoltárait készitette. Handler Nándor épitész művészetét nem érte el. 278.old.26.jegyz 1864-ben

Török László: A historizmusok korának épitészete Sopronban 230.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. évf. 1968 Sopron

DOBYASCHOFSKY, Franz Gertrud

Simon János emlékezete.
Bp. 1992. 59, 62.

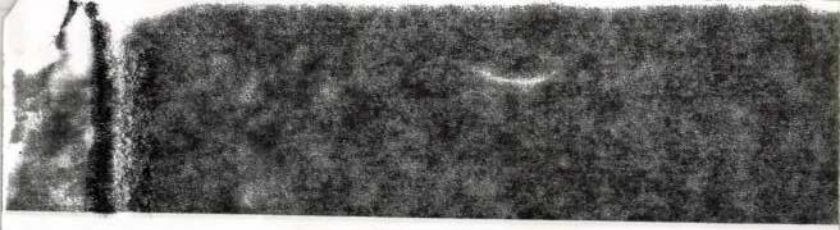

ersidad Autónoma (Madrid), Biblioteca Nacional (Madrid) stb.)

Összefoglalva a számszerű adatokat, megállapíthatjuk, hogy Európa 4 legnagyobb hungarika gyűjteménye sorrendben a következő:

A könyvtár neve	Kötetszám
London, British Library	50-100 000
Berlin, Humboldt Universität	55 000
Göttingen, Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek	45 000
Paris, Bibliotèque Nationale	30 000

Az egyes országok könyvtárainak hungarika könyvanyaga nagyságrendileg az ismertetett adatok alapján a következő:

Németország	220 000
Nagy-Britannia	82 000
Ausztria	67 000
Franciaország	66 000
Olaszország	39 000

Te
szágb
tős ho

megirva

Dobyaschofski Franz

ród

z

Dankó J.: Franz
X. Dobjaschofski. Wien
1868. (Magyarul is
u. o. 1872)

Szinnyeiből.

megnyv

Dobiaschovszky Franz

festő

A soproni Orsolya-
templomban: Szent Angel,
és Szt József oltárképek 1864.
A soproni szt. Mihály
templomban: Szent Péter

Steiner Rezső festőnél
Sopron: Gyermek oroszlán-
nal
Brüchner László dr
prépostnál Sopron: Csendé-
let Madonna képpel

Csatkösl.

rientalin.

lde von Carolus Duran.

Dobiaschofsky

d.

Vol Lotr

22, 26 f.

2159. Lotz Károly:

Fésülködő leány.

A térdig ábrázolt leány
dul[illegible] és mindkét kezével kö
Szeme és szemöldöke barna,
lepelje fölött, zöld kendő t
ban: LOTZ K.

Vászon, méretei 170.8
Perlaky Kálmán hagyom

Dobiaschofsky

festō

lásd

Thirfelsōdunaintul

64. l.

Dobyaschofszky - rajzok:

A bécsi opera falképeihez készült vázlatok.

Szen Erzsébet (szén)

Patrona Hungariae (szen)

Opera buffa 1866.

Opera buffa.

Balett

Opera sera

Opera buffa

Szálló alak

lavírozott aruza.

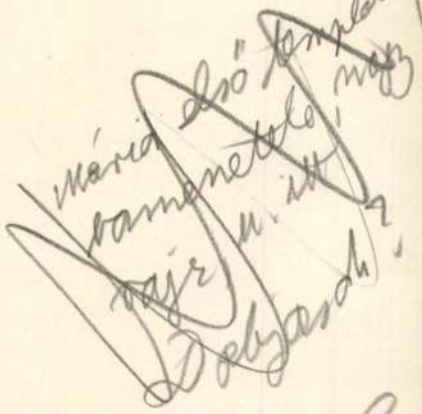

Gerevich: PA, 256 l.

Kőrösy László: Esztergom - Esztergom 1884, 240 l.

Mária első templom bamenetele, nagy vajz u. itt Dobyasch?

Esztergomi keresztény

muzeum

Dobiaschofsky

Esztergom. képtár

Maszl Ur Ujs Esztrom PA - Román 38

Fűzfa Maszl Ujs East PA Rom 63

326. Dobyanchofsky, Franz Joseph (osztrák festő, 1818—1867): Madonna szentekkel. Vászon, olaj, 150 × 114 cm. Jelezve lenn balra: Dobyanchofsky Franz 1838. Készített a művész hagyatékából

Maarlaghy II. 186.
Gerevich PA 249 l.
Gerevich: Ur Ujság 1916 jul 20, 4 lap.

327. Ugyanaz: Sz. József a kis Jézussal. Vászon, olaj, 67 × 47 cm.

Maarlaghy II. 265 sz. — Jelezve lenn jobbra: Fr. Dobyanchofsky 1863.

Gerevich PA, 249 l.
Gerevich: Ur Ujság 1916 jul 20, 4 lap.

Valamennyihez: Esztergom városnézet Bp. é. n. 176 l.

328. U. az: Olasz pásztorfiú. Vászon, olaj, 109 × 85 cm. (Román)

66

Maarlaghy: Ur esztergomi érseki képtár. Uj Magyar Sion, VII—1876, 35 l.

Jelezve lenn balra: Franz Dobyanchofsky 1866. — Zalka János győri püspök ajándéka. — Maarlaghy II. 209 sz.

Gerevich PA 249 l.
Rényi 23 l. — Gerevich: Ur Ujság 1916 jul. 20, 4 lap.

329. U. az: Mária mennybemenetele körülállók felső részével. Vászon, olaj, 190 × 110 cm. Készítő: Esztergom. Esztergom 1887, 238 l.

66

Maarlaghy: Ur esztergomi érseki képtár UMS, III—1876, 31 l.

Rényi 22 l.
Ugyanaz a főoltárképre kicsinyben. Jelezve lenn jobbra: Franz Dobyanchofsky 1866. A művésznél megrendelve. — Maarlaghy II. 189 sz.
Gerevich: PA 249 l. — Gerevich: Ur Ujság 1916 jul 20, 4 l.

330. U. az: Magyarországi Szent Erzsébet. Vászon, olaj, 190 × 110 cm.

Maarlaghy: 197 magas. Ugyanaz 36 l. 66

Jelezve lenn jobbra: Franz Dobyanchofsky 1866. A művésznél rendelve.
Készítő: Esztergom. Esztergom 1887, 238 l.
Maarlaghy II. 188.
Gerevich PA 249 l.
Rényi 22 l.
Gerevich: Ur Ujság 1916 jul 20, 4. lap.

Vallásos képekhez: Rónay, Mario: Die Gehäuse des Christliche Museums in Esztergom. (A Múzeum), V—1931, 8 l.

330, 329, 327: Földváry István: Ur esztergomi érseki képtár. Fővárosi XIII—1876, 760 l.

Lapok

Dobiaschowsky Franz

Joseph

Dobiaschofszky

bécsi festő

l.

Bedy Vincedr.

A gjöri rzékcsephár

tört. Gjör, 1936. 32 l.

Dobiasovszky

festő

l.

Csatkaisoprom múzeum

III. 54. l.

1937

A völcseji (Soprom.)

templom

Szt László főoltárkepe

fenntétől

Dobiaschofsky Ferenc

bécsi festőt, aki sokat dolgozott magyar főpapok megrendelésére, be kell ~~[illegible]~~ venni.

lásd okv.

Soproni Szemle

1938. 168, 169. l.

Csatkai cikke fentnich Sopronban levő képeiről.

A régebbi irodalmat pótolni kell. Magyar Sionból stb.

Egy önálló fürés is jelent meg róla:

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dobiaschofsky Ferenc

Csatkai Endre

— Dobiaschofsky Ferenc bécsi festő ismeretlen munkái Sopronban. *Soproni Szemle* IV. évf. p. 382—383.

1940.

márczius 17-én.

vámnál.

~~illető~~, a mely az Alkotás-utcza,
általvan határolva és a melyen
figyelmeztető tábla tünik szemünk-
fákkal. Előterében jobbról egy
felé a vámőr halad. Hátterében
ol pedig a németvölgyi domboldal
könnyen felhőzött. Jelzése alól
. András 911.4.

66 cm.-- Lelt.sz.4380.-- Vétetett
062 sz. leirat alapján 300 K-án
1912 szeptember 14-én (1801-912).--
8-án (2060-912). -- Az elszámolásra
előadmányt.

179

976-912
912-3
lt.9073.

< Dobiaschofsky

Ferenc

becs. festő >

lásd, ha Kell.

Csatkai Endre dr.:

< > ismeretlen

munkai Sopronban.

Soproni Szemle

1940. 382, 383. l.

Dav. LUKÁS GYULANÉ
dohányárus és ujságbizományos
MEZŐTELEGD

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Danko J.: Dobyaschofsky

X.F. Esztergom, 1872.15.

MAGYAR RÉGÉSZETI MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT
IPARMŰVÉSZETTÖRTÉNETI SZAKOSZTÁLY
Budapest, IX., Üllői-ut 33-37.

M e g

a Szakosztály 1954. április 29-én,
az Eötvös Lóránd Tudományegyetem /
tantermében rendezendő ülésére.

Tárgy:
Weiner Mihályné: Magyar bábs

vetítéssel

Vendégeket szivesen látunk.

Budapest, 1954. április 23.

Madonna szentekkel,
Szt József a kis Jezus-
zal, Olasz pásztorfiu
Mária mennybe~~ment~~vitele-
~~tele~~ (~~[illegible]~~ a győri
szekesegyhaz v. főoltár-
képének replikája)
és ~~[illegible]~~ gardzinas cerusa rajza

h i v ó

csütörtökön d.u. fél 6 órakor
Pesti Barnabás-u.l./I.em.2 sz.

ütő központok.

ELNÖKSÉG

Szentiványi Gyula dr.
Bp. Lágymányosi-u. 10.

Dobiaschofsky

festő

5 (?) oltárépe a

Malocsai ciszeri főgimn-

templomban

1860 (?)

wod

Velvánd

175 l.

legórikus alakok alkotják. Mun
s hamarosan a megye, majd pedi
Felirat e

Dobyaschotsky Ferenc

1818 - 1867

wód

z

Maszlesztergkept

186, 188 189. n.

209, 265,

Dobyaschofsky

irod
z
Gerprímási kép Hört

Dobyaschofsky Franz

festő

okv. bevendő

Simor János
primás több képet
rendelt nála, melyek
az esztergomi Keresztény
Muzeumban vannak

l.

Magyarország műve-
neti topografiája.

Őskori putrilakások a perjámosi

Sánczhalomban VII. 115–122

Dobyaschofski, Franz X

Lod.

Danko Joseph = Franz

X. Dobyaschofski.
Eine Federzeichnung.
Wien, 1878 (Magyar
u. o. 1872.)

Steinzeibol.

420. **Két kerek tál,**

herendi porcellán, hullámos peremén domború, rácsos virágkartusok, színes virágcsokrokkal és elszórt virágszálakkal. Koronás címerjegy. 1898. — Zwei RUNDE SCHÜSSELN aus Herender Porzellan. Am Rand Gitterkartuschen in Relief, bemalt mit bunten Blumensträussen und Zweigen. Blaumarke, 1898.

421. **Két kerek mély tál,**

herendi porcellán, hullámos peremén domború levéldísz, színes virágcsokrokkal és apró virágszálakkal. Koronás címerjegy 1898. — ZWEI RUNDE SCHÜSSELN aus Herender Porzellan. Am Rand Gitterkartuschen in Relief, bemalt mit bunten Blumensträussen und Zweigen. Blaumarke, 1898.

422. **Csésze aljjal,**

herendi porcellán, színes domború díszítéssel. A csészén a napfelkeltét ábrázoló, allegorikus jelenet, az aljon virágfűzérek által összekötött kartusok. 1870 tájáról. — SCHALE MIT UNTERTASSE aus Herender Porzellan mit plastischem, bunt bemaltem Dekor in der Art von Capo di Monte. Um 1870.

423. **Tányér,**

herendi porcellán, kosárfonatos peremmel és elszórt ibolyaszálakkal. XIX. sz. k. — TELLER, Herender Porzellan, um den Rand Strohgeflechtmuster in Relief, im Fond Veilchen. Mitte XIX. Jahrh.

424. **Két váza,**

cseh porcellán, gazdag aranyozással és színes díszítéssel. Négyszögletes talapzatán és a váza testén kék alapból kihagyott barna medaillonban színes virágcsokor.

Dobyaschofszky

wód

Walter Gyula dr:

Simor János bibornok
hercegprimás emlékezete. Esztergom 1891.

84. l. 86. l.

Copaifera officinalis

kopaivafa

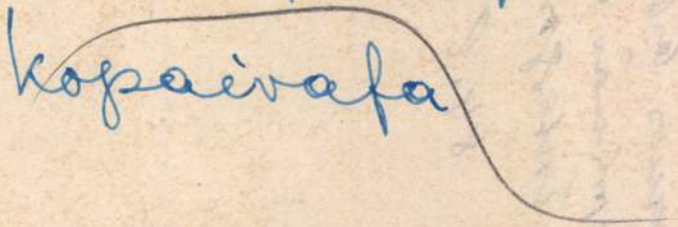

Dobyaschofsky

l.

Lykanemzromantika

46–48, 95, ~~114~~. l.

115. l. Az esztergom papvölde
rezzel kemitte Szt. Istvan
fekjanlfe a Egyenet c.
ünnegfeszmeny v. kartou-
jat, k. vildeste
Karl Geyling

DOHÁNY-NAGYÁRUDA
DOMBÓVÁR

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Dobyaschovsky Ferenc

Sopron 1953

117, 177, 309, 530

A soproni Orsolyita templomban
Szt József és Szt Angela (1864) mellékoltárképei

Soproni Belvárosi templomban Szt Péter mellékoltárkép (1865)

Sektionschef erwarben. Im Jahre 1900 erhielt D. die Baronie. Seit seiner Pensionierung (1902) lebt er wieder in Budapest. D. zählt zu den vornehmsten Schriftstellern Ungarns, dessen Poesien sich durch Geist, Witz und virtuose Verstechnik auszeichnen und dessen Prosa klassische Gedrängtheit und Vornehmheit aufweist. Sein Lustspiel: *A csók* (Der Kuss, 1871) zählt heute noch zum eisernen Bestande des ungar. Bühnenrepertoirs. Ihm folgten: *Utolsó szerelem* (Letzte Liebe, Lustspiel, 1879), *Széchy Mária* (Drama, 1885), *Vegyes párok* (Gemischte Paare, 1889), *Vera grófnő* (Gräfin Vera, 1891), *Ellinor királyleány* (Prinzessin Ellinor, 1896). Unverwelkliche Dienste leistete D. der ungar. Literatur als Übersetzer von Goethes Faust (1872), Schillers Gedichten (1902) und Wallenstein-Trilogie (1904), sowie Goethes Gedichten (1906) ins Ungarische, andererseits durch seine mustergültigen, klassischen Übertragungen Aranys, Vörösmartys und Madáchs ins Deutsche. Als Feuilletonist handhabt D. die deutsche Sprache mit derselben Vollkommenheit und Kunst, wie die ungar. Seine ungar. Werke: *Költemények* (Gedichte) und *Beszélyek és vázlatok* (Novellen und Skizzen) erschienen 1890 in Druck. Im Jahre 1900 erschien die Gesammtausgabe seiner Werke.

Dóczy, Emerich, Pädagoge, geb. am 30. Sep. 1849, war von 1876 bis 1898 als Gymnasialprofessor tätig und ist seit 1898 Mittelschulinspektor. Er gab eine griech. Sprachlehre und Übungsbuch heraus und publizierte in der Fachpresse Studien über klassische Philologie.

Dóczy, Gedeon, Pädagoge, geb. 1832, publizierte zahlreiche pädagog. Studien in verschiedenen Fachblättern, sowie mehrere Lehrbücher.

Dóczy, Josef, Kanzelredner und Historiker, geb. 1779, gest. 1856, war Zisterzenserpriester in Heiligenkreuz (Österreich) und Sankt-Gotthard, schrieb mehrere histor. Werke, besonders über den Zisterzenserorden. Bekanntere Werke: *Európa tekintve jelenvaló természeti, miveleti és kormányi állapotjában* (Europa mit Bezug auf seine derzeitige Natur, seinen Kultur- und Regierungszustand, 12 Bände, 1829/31), *A szentföldi vándorló* (Der Wanderer durchs heilige Land, 1831), *Története és viszontagságai Szt.-Gotthárdnak a XII. századtól a mi időnkig* (Geschichte Sankt-Gotthards vom XII. Jahrhundert bis heute, 1831).

Dóczy, Josef, Volksliederkomponist, geb. am 11. März 1863 in Miskolc, gest. 1913 in Budapest als Finanzdirektionssekretär. D. komponierte eine grosse Anzahl sehr verbreiteter ungar. Volkslieder, zu denen er zumeist auch die Texte selber dichtete. Er ist auch der Autor des Volksstückes *Liliom Klári.*

Dohnányi, Ernst v., Klaviervirtuose und Musikkomponist, geb. am 27. Juli 1877 in Pozsony, genoss seine musikalische Ausbildung an der Budapester Musikakademie als Zögling Koesslers und Thomans und später als Schüler d'Alberts. Er begann sich schon frühe als Komponist, wie auch als Konzertist zu betätigen und sicherte sowohl sich, als auch der ungar. Kunst mit seinen Auslandkonzerten stets steigenden Ruhm und Anerkennung, so dass er schliesslich zum Professor an das Berliner Musikkonservatorium berufen wurde. Er komponierte Symphonien, Klavier-Cello-

war er eines der rührigsten Mitglieder des Abgeordnetenhauses.

Dobsa, Ludwig, Dramatiker und Belletristiker, geb. am 6. Okt. 1824 in Makó, gest. 9. Juli 1902, war in seinen jüngeren Jahren Schauspieler, 1848 Regierungskommissär und wurde während des Absolutismus wegen seines Dramas *Öcsém házasodjál* (Heirate, mein Sohn) verhaftet und sechs Monate im Neugebäude gefangen gehalten. Von 1869 bis 1874 war D. Reichstagsabgeordneter. Er war seiner Zeit ein beliebter Novellist und machte seinen Namen durch verschiedene Dramen und Lustspiele bekannt, die am Nationaltheater zur Aufführung gelangten und zum Teil bisweilen auch heute noch aufgeführt werden. Bekanntere dramat. Werke: *IV. László, Guttenberg* (1852), *Besztercei gróf* (Der Graf von Beszterce, 1861), *Divatházasság* (Modeehe, 1862), *I. István király* (König Stephan I.), *Aba Sámuel.*

Dobsinszky, Paul, slovak. Schriftsteller und Dichter, geb. 1828, gest. 1885, war Professor am Selmecbányaer evang. Lyceum und später luther. Seelsorger in Derencse. Er publizierte zahlreiche Gedichte und Novellen. Von höherem literar. und kulturellen Werte sind seine Sammlungen slovak. Sagen und Volksbräuche: *Prostonárodné obyčaja, povery a hry slovenské* (1880).

Doby, Anton v., Genealoge, geb. 1826 in Vitka, gest. 1908, publizierte in den ungar. Revuen zahlreiche Aufsätze über die Geschichte und Wappen ungar. Adelsfamilien und die selbständigen Werke: *Podmanini és aszódi báró Podmaniczky-család* (Die Baronfamilie Podm. von Podmanin und Aszód, 1892), *A Nagylónyai és Vásárosnaményi Lónyay-család* (Die Familie Lónyai von Nagylónya und Vásárosnamény, 1895).

Doby, Eugen, Maler und Kupferstecher, geb. am 4. Sep. 1834 in Kassa, gest. 1. Juli 1907 in Porto-Re, studierte in Wien, Rom und Paris und erhielt in den 60-er Jahren vom ungar. archäolog. Ausschuss und von der Wiener Centralkommission zur Erhaltung der Baudenkmäler Aufträge. Er arbeitete auch für den Wiener Vervielfältigungsverein und für die ungar. Landes-Bildergallerie. Seine bedeutenderen Kupferstiche waren: *Die Schlacht bei Zenta, Admiral Tegetthof,* die Bildnisse des *Königs, August Tréforts* und des *Grafen Julius Andrássy.* 1884 wurde er zum Professor an der königl. ung. kunstgewerbl. Lehranstalt ernannt, an der er eine ganze Generation moderner ungar. Graphiker und Kupferstecher grosszog. Berühmt ist auch sein Kupferstich nach Van Dycks „Samson und Delila", der in Antwerpen einen ersten Preis erzielte.

Dóczi, Ludwig, Baron, Dichter und Publizist, geb. am 29. Nov. 1845 in Sopron, trat in den 50-er Jahren als Wiener Universitätshörer in die Mitarbeitergarde der *Neue Freie Presse,* die ihn 1865 als Berichterstatter zum Pester Reichstage entsandte, wo er mit seinen, begeistert für Franz Deák eintretenden, Artikeln die Aufmerksamkeit der polit. Welt in solchem Masse auf sich lenkte, dass Graf Julius Andrássy den jungen Journalisten 1868 als Konzipienten neben sich ins Ministerpräsidium nahm, von dem er Andrássy 1871 auch in's Ministerium des Äusseren folgte, wo seine bedeutenden, hervorragenden Dienste ihm die stufenweise Beförderung bis zum

Doby Jenő

155. Doby Jenő. laudon tábornagy arczképe.

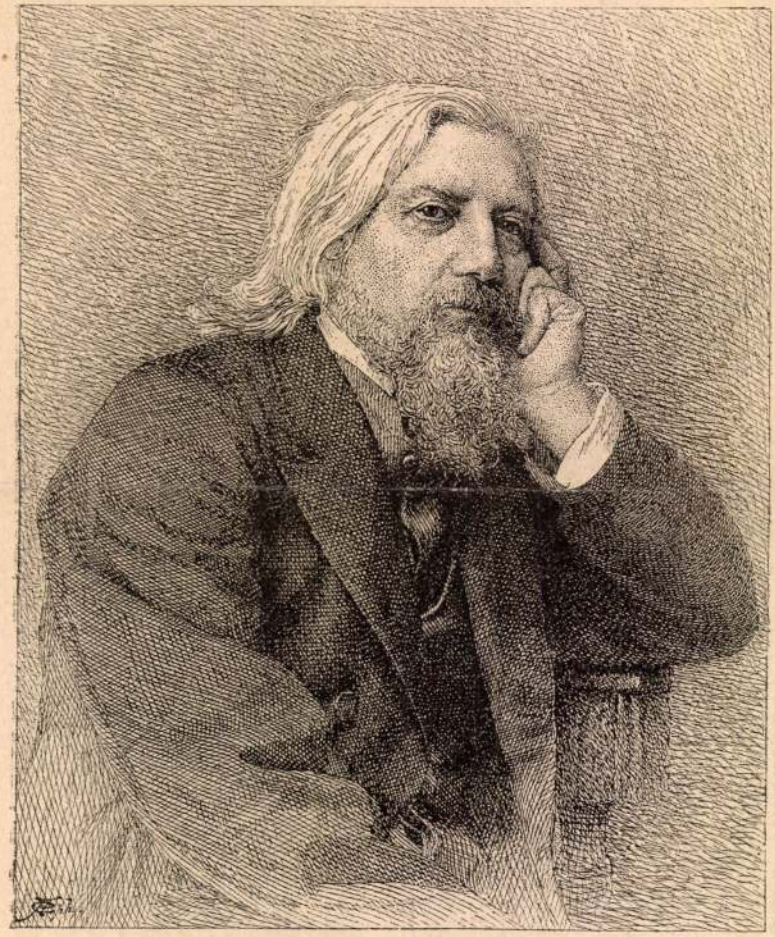

159. Doby Jenő. Henszlmann Imre arczképe.

fordit

1885. orsz. kiáll. Eat

94. Részlet Michelangelo Pietájából. Rézmetszet.

95. Salgó. Lotz Károly után. Rézkarcz.

96. Hornig Károly báró, veszprémi püspök ex librise. Rézkarcz.

97. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet oklevele. Zofall G. rajza után. Rézkarcz.

98. A művész otthona Kassán. Rézkarcz a művész olajfestménye után.

99. Dr. Günter Anton arczképe. Rézkarcz.

100. A kis Jézus kenyeret osztogat. Rézkarcz. Esteban Murillo után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)

101. Dachauer Emma arczképe. Ered. rézkarcz.

102. II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe. Rézkarcz.

103. II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe. Rézkarcz.

104. II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe. A Tört. Képcsarnokban lévő arczkép után. Rézkarcz.

105. Johann K. v. Kalchberg arczképe. Rézkarcz.

106. Veith J. E. arczképe. Rézkarcz.

107. Semmelweis Ignácz arczképe. Rézmetszet.

108. Férfi arczkép. Rézkarcz.

109. Tieck Ludwig arczképe. Rézmetszet.

110. Carl August, weimari herczeg arczképe. Rézmetszet.

111. Budai részlet a Margit híddal. Ered. rézkarcz.

112. Nagy Sándor arczképe. Rézkarcz.

II. Olajfestmények:

1. A művész apja. — 2. A művész anyja. — 3. Nagymama mesél. — 4. A művész önarczképe ifjú korából. — 5. Ugyanaz. — 6. A művész neje. — 7. A művész neje. — 8. A művész neje. — 9. Női arczkép (Doby néni). — 10. Férfi arczkép (Doby bácsi). — 11. Henszlmann Imréné képmása. — 12. A művész fia. — 13. A művész fia. — 14. A művész otthona Kassán. — 15. Csendélet, 1860.

Doby Jenő művészi hagyatékának kiállítása. Budapest, 1907. (Tárgymutató Térey Gábor dr. előszavával s a művész életrajzával). — *Doby Jenő* metszeteinek árjegyzéke. (4 számozatlan oldal.) — *Doby Jenő* művészi hagyatékának kiállításáról a budapesti napilapok 1907 nov. 24-iki számai. — *Arch. Ért.* 1869. I. 225. l. — II. 89. l. — 1871. V. 138. l. — 1880. XIV. 235. l. — 1885. 224. l. — *Bubics Zsigmond:* Magyarországi várak és városoknak a M. N. Múzeum könyvtárában létező fa- és rézmetszetei. Budapest, 1880. 55. l. — *Ezredéves orsz. kiállítás.* A képzőművészeti osztály képes tárgymutatója. Budapest, 1896. 131. l. — *Évkönyve,* A Magyar Képzőművészeti Társulat —. 1863. Pest, 1864. 18, 77, 81. l. — *Incze Henrik:* Magyar művészeti almanach. Budapest, 1908. 99. l. — *Keleti Gusztáv:* Festészet és szobrászat. (Matlekovits S.: Az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye. Budapest, 1898. IX. k.) 261. l. — *Kiáll. tárgymutatók.* (Műegylet. 1857—59. — Műcsarnok. 1877—1896.) — *Közleményei,* Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat —. Budapest, 1877. 11. l. — 1881. 34. l. — 1884.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

NYOMTATVÁNY.

Ernst-Múzeumaukció

30.122. — K. M. E. Ny.

Goth Móric: Brüggei részlet . . . 345. » »

RAJZOK

Olgyai Viktor: A tölgy 9
» » vázlatkönyvéből 11
» » Garamparti téli reggel 12
» » Február 13
» » A ciprusok útja 16
» » A hársfa 17
Mikola András: Tanulmány 21
L[illegible]ay Lajos: Római részlet 77
[illegible] Gusztáv: Erdő 80
[illegible] Gyula: Parasztnő 81
[illegible]: Ruhatanulmány 85
[illegible]: Zebegényi táj 89
[illegible] Téli táj 90
[illegible]mpart 93
[illegible]age 96
[illegible]izeken 97
B[illegible] 100
Fra[illegible]ng 101
Camer[illegible] 104
Haden Se[illegible] 105
Whistler Ja[illegible] 105
Dodd Francis: [illegible] 108

DOBY JENŐ
évf. 363-ik lapján Danko a „Művészet" VI.
Ez Danko József püspöknek, a kiváló magyar amatőrnek arc-
képét kétszer készítette 1894-ben. Először fény-
kép, azután természet után.

Művészet 1909. 56 l.

Doby Jenő

Telcs Ede: Tanulmányfej 45
Rombaux Egide: A sátán leányai 49
Ligeti Miklós: Rudolf trónörökös szobra . . . 53
Donáth Gyula: Werbőczy 57
2 Gaál István: Dante 131
22 Kalmár Elza: Dombormű 161
25 » » Kainz 163
30 » » Férfi-alak 164
42 » » Vágy 165
46 » » Az apród 166
91 » » Eszter 167
34 » » Incselkedés 168
19 » » Képmás 169
53 » » Isadora Duncan 170
08 A gyulafehérvári székesegyház fejedelmi kapuja . 172
96 A regensburgi sz. Jakab-templom főkapuja . . . 173
87 A kolozsvári sz. Mihály-templom főkapuja . . . 176
98 A kolozsvári sz. Mihály-templom sekrestye-ajtaja . 177
02 Izabella királyné siremléke 178
18 János Zsigmond siremléke 179
Apaffi György siremléke 180., 181
Sükösd György 183., 185
A szászsebesi ev. templom főoltárának szekrénye 186
Körmendi Frim Jenő: Képmás 225., 259
Sámuel Kornél: Tanulmány 255., 257
4 Kozma Erzsébet: Bláthy O. T. 275
5 » » Terrakotta. 276
24 » » Zsófia 277

Doby Jenő

Életrajz archeppel

Művészet 1907. 267. l.

Kassai barhet- és bakacsinszövők

IV. 13.

Doby Jenö

l.

Mücsarnok

1868.104.l

Kassa.

A bástyákkal és köröndöl
tornyán kakas, a lőpor-tornyo
előtért a külvárosi épületek
képezik. Felirata a lebegő mo

CASSOVIA IN

fölül a jobb sarokban: 90.
magyarázó szövegének kezdete:
fejezése: 4. La Casa dell

Rm., mér. a rl.

66-93-4

Doby Jenő

Pulszky Ferenc
archépe, vérm
repr.

Szilágyi: Magy. nemzet
tört. X 733. l.

kip

átvioc

Doby Jenő

Vas. Ujs. 1864. 62 l.

A magyar képzőművészeti társulat albumának III. füzetében

... A harmadik lap a kassai sz. Mihály kápolnát tünteti elő, rézmetszet, Doby Jenő hazánkfia műve s már azon tekintetből is figyelmet érdemel, mert az épitészeti rézmetszetnek ez az első sikerült hazai terméke. Csak érdemére válik a képzőművészeti társulatnak, hogy tagjait ily sikerült hazai műtermékekkel tudja meglepni és megnyerni.

al szolgált magasabbrendű közmű-
tja a Bizottságot, hogy Bizalommal
Sajtóhoz, mely a múltban tartott e-
egbecsülhetetlen szolgálatokat tett
ös anyagi erői lehetetlenné teszik
sokra vonatkozó közlemények megjo-
zesse, és ezért a Műemlékek Ország-
olezné a mélyen tisztelt Szerkesz-
tájékoztató ismertetést nb. lap-
amint annak idején az egyes előa-
hirdetést és beszámoló jelentést
l közölni méltóztassék.

el

elnökhelyettes.

Doby Jenő

Vasárnapi 1876. 635. l.

— **Doby Jenő** jeles rézmetszőnk jelenleg az országos képtárban dolgozik, s ott Gonzales Coquesnek a Van Eyck-családot ábrázoló festményéről készit metszvényt, mely a jövő évben a képzőművészeti társulat egyik albumlapja lesz. Doby nem régiben a király megbizásából Tegetthoff arczképét is metszette, a közoktatási miniszter pedig a király arczképét készitteti vele Thán Mór festménye után. Ezenkivül a bécsi képzőművészeti társulat a budai királyi palotában levő Engerth-féle „Zentai csata“ rézbe metszését is rábizta.

protestante e non cattolica.

Incontriamo dunque tracce di italiani a Kassa anche prima del 1670. Ma essi vengono numerosi nel sessantennio che forma appunto l'argomento della nostra trattazione. Gli italiani che abbandonavano l'Italia sullo scorcio del 600, lasciavano um paese dilaniato dalle lotto di potenze straniere per l'egemonia italiana alle quali si univano le competizioni locali degli stati e staterelli italiani. Non bisogna però credere che questi italiani venendo in Ungheria trovassero condizioni politiche differenti da quelle che lasciavano a casa lore e che trascinavano alla rovina gli stati italiani. A quei tempi la situazione politica era disastrosa anche in Ungheria. Nel 1668 le città ungheresi erano ancora ricche ed in grado di rimediare con la forza del denaro a molti malanni e calamità. Ma il 1670 segna una data catastrofica sia nella storia del regno che in quella delle singole città. A prescindere dalle due massime calamità nazionali: l'invasione tartarica e il dominuo della Mezzaluna, il cir[illegible]ennio che si inizia dal 1670 rappresenta l'epoca pi[illegible]sperata della storia [illegible]

Cli[illegible]

Doby Jenő

Vas. Ujs. 1883. 212. l.

A budai királyi palotában nagy festmények vannak *Engert* bécsi művésztől. Egyik az 1867-iki koronázást, a másik szavojai Eugen herczeg zentai győzelmét tünteti föl. A uralkodó meghagyásából a főkamarási hivatal művészi kivitelü rézmetszeteket készittetett ezekről *Doby* Jenő művész hazánkfia által. A koronázási kép jövedelme magyar és osztrák fiatal művészek segélyezésére van szánva s a bécsi Artaria-czég adja ki; megrendelhető magyar vagy német szövegü kiadvány; ára az egyszerü kiadványnak 10 frt, a remarque-nyomásunak 40 frt. A «Zentai csata» példánya 10 és 20 frt. E festményekről régebben a magyar képzőművészeti társulat is akart másolatot készittetni, műlap gyanánt tagjai számára, de — kivált a «zentai csatát» — nem találta olyannak, melyre a magyar közönség többféle észrevételt ne tehetne, s fölhagyott a szándékkal.

Földrengés Miskolczon. M[illegible]

Seffer

TORNASZEREK ÉS SP

ÁRJEG

11153

Pyrker János László (?)

Mellig látható, kissé balrafordultan és talapzatra helyezett tojásdad medaillonban van ábrázolva. Caputiumot, címadája felett nyaklánczon keresztet és felöltőt hord. Jelzése alól középütt monogrammképen: DJ.

Doby.

Rk, chp., mér. 21: 14 cm.
Készitette Doby Jenő.

Szn. 55-908
254-908-8

11151

Péterffy Jenő.

Mellig láthato, kissé balrafordult. Öltözete: lehajtott galléru ing, nyakkendő melltűvel és kettős elejű kabát. Jelzése a bal karnál: Doby J.k.

Rézk. chp. mér. a rl. 15.3:11.2 cm.

Szn. 53-908
254-908-6

Semmelweis J. Fülöp. 10365.

Mellig, jobbra. Nyakkendőjét kettős csokorra kötötte, mellénye kivágott és egyelejü kabátja zsinoros. Alól a jobb sarokban siremléke látható. Felirata a kép alatt aláirásának másaul:

Semmelweis

és a jobb karnál: E. Doby fec.

Rk, chp. mér. a rl. 26:19 cm.

Szalay Ágoston. 10300.

Mellig, szemközt, tojásdad medaillonban. Csomora kötött nyakkendője rojtos, mellénye nyitva van, egyelejü kabátja zsinóros. Jelzése alól balra: DOBY JENŐ.

Rm., chp. mér. a vk. 15.5:10.5 cm.

Szn. 863-98
415-98-16.

Kassa. T. 4104.

A Szent-Mihály kápon kápolna ajtaján egy asszony megy be kosárral jobb karján. Az előtte lévő teret pedig járó-kelők és beszélgetők élénkitik. Felirata:

SZ. MIHÁLY KÁPOLNA KASSÁN
A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT ALBUMLAPJA 1863ik Évre.

jobbra a kápolna falán: E Doby [illegible] à [illegible] Paris 1863.
alól balra: Doby Jenő metszette
jobbra: Nyom. Lorber Pesten
legalól középütt: (A többszörösitési jogot a társulat magának tartja fenn.)

Rm., chp. mér. a rl. 42.5 : 31.4 cm.

31-93-221.

11161

Wlassics Gyula.

Mellig és balrafordultan van ábrázolva. Öltözete: álló galléru ing, fehér nyakkendő, kivágott mellény és oldalzsebes kabát. Jelzése alól középütt: m. Doby J.

Rk., chp. mér. 26:20.7 cm.

Szn. 63-908
254-908-16

KOSSUTH HALÁLA ÉS TEMETÉSE.

Az egész ország gyászt öltött Kossuthért.

A keresztény világ a Golgotha nagy ünnepeit üli, a szenvedésekét, a nagy eszmék üldöztetésének és Kalváriára hurczolásának áhitatos emlékezetét és egy pár nap múlva a föltámadását, az eszmék diadalának ünnepét, a nagy hozsannát!

Most, midőn e sorokat irjuk, még komorak a keresztény templomok fájdalmas zsoltárok hangzanak, Jeremiás siralmai szólnak; az oltárok megfosztva ékességeiktől, a harangok ércz nyelve elnémulva.

Az ország minden részében, falvakban, városokban, mindenütt ott látni a gyászt, a fekete lobogókat, a meghatott arczokat.

A vallásos és nemzeti érzület oly mély összhangban találkozik össze 1894 nagyhetében!

*

A gyászhir a márczius 20-ikát befejező éjfélkor érkezett meg Budapestre. Mindenki el volt már rá készülve. A napközben Turinból jött tudósítások mind szomorún jelentették, hogy nincs többé semmi remény, a nagy beteg utolsó küzdelmét vívja a halállal, mely oly nehezen, napokig tartó küzdelem után birta csak kiragadni az élők közül a század nagy emberét. A fővárosi lapok e hó 20-án rendkivüli kiadásokban adták közre a legújabb hireket. Budapest és Turin közt állandó volt a táviró-összeköttetés. Az elméket és érzelmeket Kossuth haldoklása foglalta le. A késő éjfélkor is szerte hordta a fővárosban a telefon az országos gyász megrendítő hirét. A klubbokban, társaskörökben, kávéházakban virrasztottak.

A ki még nem tudta, s reggel kinézett az ablakon, kilépett az utczára, megmondták a gyászlobogók, hogy nincs többé Kossuth! Alig lehetett embert látni hirlap nélkül, s a nyomdák alig győzték egész napon nyomtatni a rendkivüli terjedelmű lapokat.

Napfényes idő volt, de hideg. Épen a tavasz kezdete.

Az utolsó órák.

Kossuth mindkét fia Nápolyban lakik. A betegség roszra fordultakor *Ferenczet* atyja beteg ágyához hivták, ki aztán a legnagyobb szeretettel virrasztott mellette. *Lajos Tivadart* csak akkor szólították Nápolyba, mikor az orvosok a beteg állapotjában fölismerték a vég kezdetét. Nem akarták Kossuth kedélyét azzal izgatni, hogy mindkét fia mellette legyen, a mi halálos sejtelmekkel tölthette volna el. A beteg huga, özvegy *Ruttkayné*, bátyja háztartásának hűséges vezetője, már egészen kimerült. A megszokott orvosok mellé a turini egyetem tanárai közül meghivták Bozzolót is. A rokonok közül megérkezett *Ambrozovitsné* (Kossuth egyik nővérének leánya) Budapestről. Budapestről ott időzött *Lukáts* Gyula képviselő, majd Kossuth bizalmasa, *Helfy* Ignácz is megérkezett nejével, pár nap mulva *Eötvös* Károly és gr. *Károlyi* Gábor képviselők. Már *Helfyt* alig ismerte meg a nagy beteg. Az utolsó három napot általában önkivületben töltötte s csak kevés időre eszmélt föl, de akkor is alig beszélt. Lajos fiával alig egy pár szót válthatott. Keveset aludt, enni nem tudott; ereje elveszett, pedig ez a 92 éves aggastyán nehány héttel ez előtt még erőteljes ember volt szellemi és testi erejének tökéletes birtokában. Hisz még nem régen küldte haza levelét az egyházpolitika mellett. Széttört, mint a kőszikla.

Márczius 20-ika komor őszi nap volt Turinban; az eső szakadt. De a lakosság nagy csoportokban gyűlt össze a beteg lakása előtt. Ha nem is oly sokan ismerték Turinban (sehova sem járt, csak sétálni, nyilvános helyen nem jelent meg), de mindenki tudta, hogy Turinban él Kossuth, a nagy magyar, a ki Olaszország történetében is szerepet vitt, a kinek tiszteletreméltó hirét hallotta mindenki, a kinek hazájabeli népszerüségét fölérezte Turin városa, mikor küldöttségek, mikor 800 magyar jelent meg nála s a kire a város büszke volt, hogy falai közt találja meg a hazánkivüli otthont, egy szerény, szent oázt, a melyet semmi más, csak a tisztelet keres föl. Egész Olaszország tájékoztatni kivánta magát a nagy magyar állapotáról. Napok óta állandó rovat volt az olaszországi lapokban Kossuth betegsége. A turiniak számára az orvosok külön tudósításokat adtak hogylétéről.

Márczius 20-ikán Kossuth lakása előtt mindegyre nagyobbodott a tömeg. Rendőröket kellett küldeni, hogy a rendet fentartsák. A város épen közgyülést tartott s ott Kossuth bekövetkezhető haláláról beszéltek. *Voli* senator-polgármester a közgyülés határozatával ment el a haldokló családjához, hogy fölajánlja a város nagyrabecsülésének minden kifejezését. Ha idegen földben kell nyugodni Kossuthnak, ott van a Pantheon, a hol nagy emberek pihennek. És talán ott is helyezik el Kossuth koporsóját, míg elhozzák a haza földjébe.

A haldoklóhoz megérkezett Svájczból régi barátja, *Figyelmessi* ezredes is. A beteg már nem ismerte meg. Az amerikai római követ utasította a turini amerikai konzult, hogy ajánlja föl teljes szolgálatát. A házban majd minden öt perczben a távirat-kihordó jelent meg, olykor egész csomó távirattal. A ki magyar volt Turinban, mind ott volt.

Esti tizenegy óra előtt 5 perczczel a betegtől dúlt arczczal jött ki *Aulich* titkár az ebédlőbe, és reszkető hangon mondta: «*Meghalt!*» Utána hangzott *Bozzolo* orvos szava: «*E morte.*»

A halál pillanatában az elköltöző nagy szellem körül voltak: a két fia, Ruttkayné, Ambrozovits és felesége, fiai: Dezső és Lajos, Helfy és felesége, gr. Károlyi Gábor, gr. Benyovszky, Aulich titkár, az orvosok, Eötvös Károly, Figyelmessi ezredes.

Kossuth betegsége rendkívül kínos volt, de halála órájában megszünt a testi gyötrelem. Szemei szeliden zárultak le. A kik körülte voltak, két kezét csókolgatták. Gr. Károlyi Gábor felnyomta a halott állát és aztán felkötötték egy fehér kendővel.

Kossuth Ferencz éjfélkor küldte szét a táviratokat haza, az összes pártelnököknek, a képviselőház elnökének, az olasz kormánynak, Pest- és Zemplén vármegyéknek.

Turin város hatósága azonnal kiadta a rendeletet, hogy a halottas ház előtt a városi őrök álljanak föl teljes díszben.

A turini halottas házban.

A Via dei mille 22. számú ház előtt márcz. 21-én déli 10 órakor megjelent Turin város díszőrségéből 12 legény, s helyet foglalt a kaputól föl a lépcsőkön a halottas szobáig. Oly kitüntető figyelem, melyben külföldiek közül csak Kossuth részesült, kit az olaszok is magukénak vallottak. A turini városházára kitűzték a gyászlobogót is. *Crispi* miniszterelnök táviratilag intézkedett, hogy a nagy halott háborithatatlanul ott maradjon lakásán, mig hazája a temetés iránt intézkedik. Crispi, ki az olasz szabadságharcz alatt ismerte meg Kossuthot s maga is ott volt Garibaldi hires «marsalai ezer»-jei közt, a legmelegebb táviratban tolmácsolta a családnak részvétét. Az olasz városok közül első volt *Verona*, mely részvét táviratot küldött. S mig Turin polgárai elsőkül vittek koszorút a halottnak, a város polgármestere Budapest polgármesteréhez ezt a táviratot intézte:

«Turin város közönsége, mely hires vendégének, Kossuth Lajosnak iránta táplált állandó rokonszenvét mindig oly tiszteletteljes szeretettel viszonozta, mély megindulással járul a legnemesebb magyar nemzet és hazafias fővárosának mérhetetlen gyászához. A községtanács nevében: *Voli*, polgármester.

Déli 10 órától kezdve egymásután érkeztek a részvéttáviratok Magyarországból, Olaszország városai-

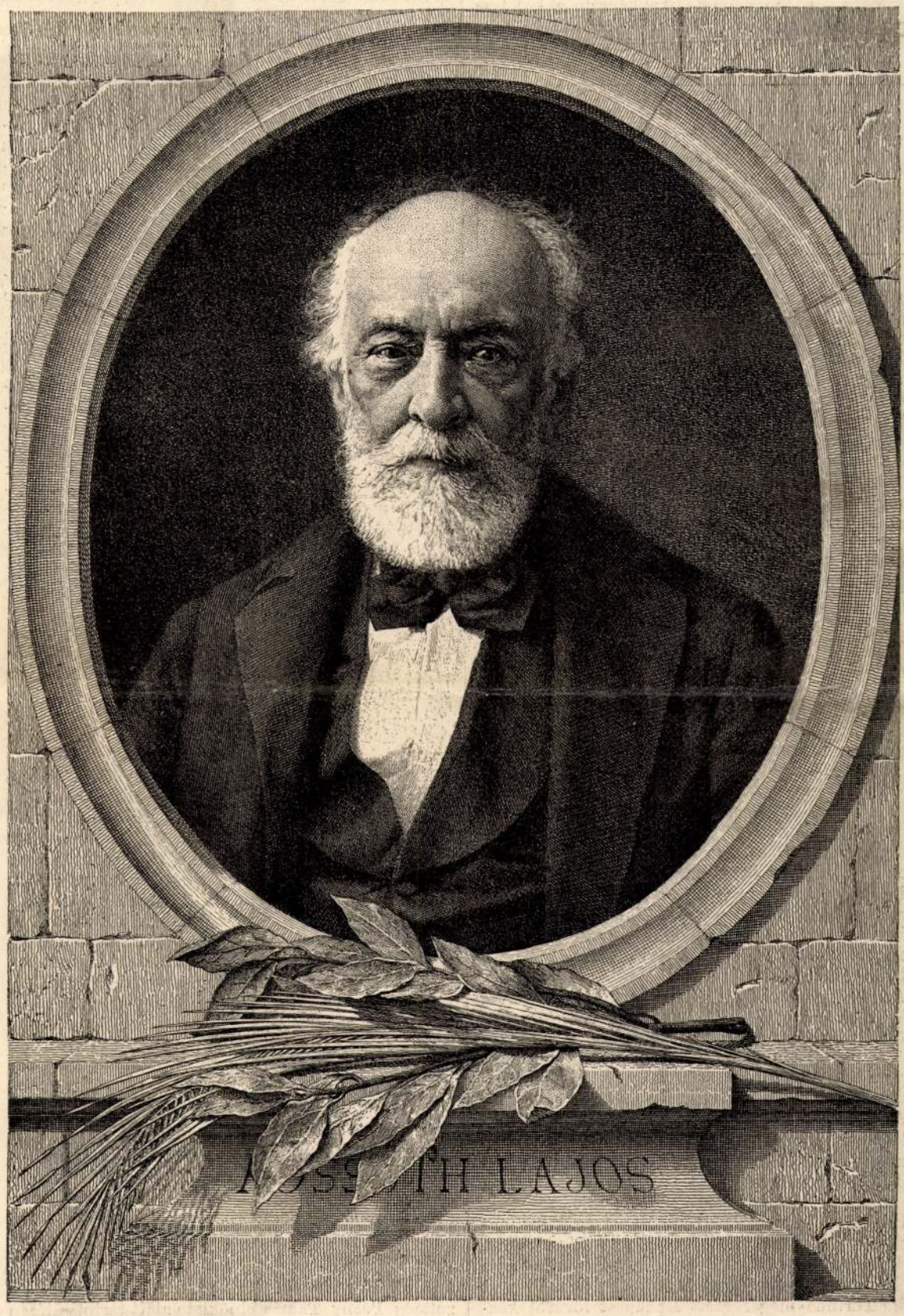

KOSSUTH 1893-BAN. Doby Jenő rézmetszete után.

ból, külföldről, csaknem ezer mindjárt az első napon. A «New-York Herald» tudósítója 9000 szót sürgönyzött Kossuth haláláról lapjának Amerikába. A városi zenekar a «Szózat», a «Hymnusz» és «Kossuth-nóta» betanulásához fogott, hogy a temetésen játszhassa. A városi hatóság intézkedett, hogy az érkezők szállást kaphassanak.

A nagy halott márczius 21-ikén még az egyszerü vaságyon pihent, fekete ruhába öltöztetve. Arczán nem látszik a kínos betegség, fehérré vált, mintha márvány volna. Feje felett volt elhunyt neje arczképe, tavaszi virágokkal körülvéve. Virág, koszorú mindenfelé s a szobát a tavasz illata özönlötte el. Tavaszi napfény áradt be az ablakon. A halott feje magasan nyugodt a hófehér párnán. Fejénél, lábánál ibolya, orgona, jáczint virág — ezeket szerette. A család tagjait csak nehezen lehetett rávenni, hogy hagyják el a halottat, s pihenjenek. Olasz szobrászok gipszöntvénynyel halotti maszkot vettek Kossuth arczáról. Egy turini fényképész lefényképezte a halottas ágyat. Festők, rajzolók vázlatokat készítettek.

A *családi gyászjelentés* is kikerült a nyomdából és így hangzik:

> Fájdalommal jelentjük, hogy atyánk,
> **Kossuth Lajos**
> 1894. évi márczius hó 20-ikán, este 10 óra 55 perczkor elhunyt.
> Kelt Torinóban, 1894 márczius 21-én
> *Kossuth Ferencz,*
> *Kossuth Lajos Tivadar.*

A család tagjaival az ott időző képviselők már délben tanácskoztak a temetést illetőleg. Kossuth két fia kijelentette, hogy mitsem tudnak atyjok végrendeletéről, de ismerik kifejezett szándékát, hogy hazájában akar pihenni nejével és leányával. Elkerülni akarják a képviselőházi vitákat. Minden további intézkedés függőben hagyatott a budapesti intézkedésekig. A hamvak hazaszállítását illetőleg a család részéről semmi akadály sincs. De a hazaszállítás egy hét előtt meg nem történhetik.

A turini temetésen tartandó beszédet *Edmondo Amicis* hires iró fogja tartani. A holttestet, osztrák terület elkerülésével, Velenczén és Fiumén át szállítják haza. Délben Kossuth fiai fölkérték Eötvöst, Helfyt és gr. Károlyit, hogy kutassák Kossuth Lajos iratai közt a *végrendeletet*. Ferencz és Lajos átadták az összes kulcsokat nekik. Fölkutatták az iratokat a hálószobában, ebédlőben, könyvtárszobában. *Végrendeletet nem találtak, de találtak nagybecsü diplomácziai okiratokat*, magánleveleket, köztük az utolsó levelet, melyet Eötvös Károlyhoz akart írni Kossuth, de nincs befejezve. Három órai kutatás után konstatálták, hogy *nincs végrendelet*. Erről jegyzőkönyvet vettek föl.

Voli turini polgármester öt órakor tisztelgett tizenkét tanácsossal Kossuth fiainál. Voli lelkes szavakkal fejezte ki részvétét, újra felajánlván a Pantheonban a díszhelyet, hol Piemont legjelesebb fiai nyugszanak. — *Kossuth Ferencz* meghatottan válaszolt s engedelmet kért, hogy helyette öcscse, *Lajos* válaszoljon, kinek több joga van rá, mert 23 éve turini polgár, mire *Kossuth Lajos Tivadar* a legmélyebb köszönetét fejezte ki Turin város vendégszeretetéért. *Helfy* Ignácz képviselő is a hála szavait tolmácsolta.

Az első táviratok közt volt az agg b. *Vay* Miklósé, a förendiház elnökéé is, *ki legrégibb barátja* halála fölött fejezte ki fájdalmát. *Türr* tábornok már a gyászeset utáni nap Turinba érkezett. Elhatározták, hogy a holttestet nem teszik közszemlére, de a Turinba érkező magyarok megtekinthetik.

A bebalzsamozást e hó 22-ikén végezték. Az agyvelőt, a szívet bent hagyták a holttestben. Kossuth házi orvosa dr. *Basso* elkiséri a holttestet a fővárosba. A turini városi hatóság egy küldöttsége az olasz határig kiséri Kossuth koporsóját.

E hó 22-ikén megérkezett Budapestre a függetlenségi párt elnökéhez, Justh Gyulához, Helfy távirata, mely tudatja a család óhajtását, hogy Kossuthot neje és leánya hamvaival együtt hozzák haza. Viszont pedig Turinba megérkezett Budapest főváros közgyülésének határozata. Gerlóczy polgármester pedig, Turin város polgármesterének részvét-táviratáért mondott köszönetet.

Kossuth fiai Genuába utaznak, hogy megtegyék az intézkedéseket anyjok és nővérök hamvainak elszállítására.

A gyász itthon.

Az egész ország nagy gyászban várja Kossuth hazatérését.

Budapesten mindjárt az első nap legelső óráiban megkezdődött a házak fellobogózása. Paloták, közintézetek, iskolák párkányzatán; magánépületeken, kis házakon ott leng a fekete zászló és szaporodik egyre. A kirakatokat gyászjelvényekkel látják el; a legtöbben ott van Kossuth nagy arczképe, babérkoszorú és fekete fátyol közt. A külvárosok kis sikátoraiban is megtalálni a gyászt. A dunai hajók a gyász jeléül félig lebocsátották a lobogókat. Testületek, társaságok tanácskoznak, hogy mily módon adhassanak kifejezést legméltóbban a gyásznak.

Kossuth szobra. Még felszólítás sem történt, hogy Kossuth emlékét szobor hirdesse, s az adakozások önként megindultak. Márcz. 21-ikén az első napon, a tőzsdén *20,000 frt* gyült össze; a pesti első hazai takarékpénztár igazgatósága 10,000 koronát szavazott meg. Magánosok is sokan adakoznak. A gyüjtés bizonyára a legrövidebb idő alatt rendkivül nagy eredményt fog föltüntetni.

A fővárosi kerületi körök tagjai pártkülömbség nélkül tanácskozásra gyültek össze e hó 21-ikén, s a Kossuth iránt kifejezendő kegyelet miként való intézésére nagy bizottságot választottak, mely a mozgalmat országos jellegűvé kívánja tenni.

As egyetemi ifjúság elhatározta, hogy küldöttséget indít Turinba és hat hétig fekete karkötőt visel az országos gyász kifejezésére.

A magyarországi hirlapírók nyugdijintézete igazgatóságának nevében *Falk* Miksa elnök és *Molnár* Antal titkár a következő táviratot intézték Kossuth Ferenczhez:

«A szabadsajtó halhatatlan emlékezetű apostolának, a legnagyobb magyar hirlapírónak ravatalához gyászba borult lélekkel járulunk kegyeletes érzéseinkkel a magyar hirlapirodalom képviseletében és fájdalomdúlt szívvel tolmácsoljuk a magyar hirlapirodalom mély részvétét a dicső elköltözöttnek családja előtt.»

A tőzsde a gyászhir vétele után csakhamar szétoszlott, elhatározván, hogy a temetés napján a tőzsde zárva marad.

A szinházakban Budapesten e hó 21-én sehol sem volt előadás.

Tűntetések a színházak ellen. Se az operaszinházra, se a nemzeti színházra nem tűzték ki a gyászlobogókat. Márcz. 23-ikán az előadás előtt az ifjúság nagy csapatja foglalt helyet a színház előtt, a színlapok helyére kis nyomtatványokat ragasztottak: «*Tekintettel Kossuth halálára, ma ne tessék színházba menni*». Csak kevesen is jöttek «Iskarióth» megnézésére, ezek az ifjúság udvarias fölszólítására visszafordúltak. Az előadást azonban az üres padok előtt is megkezdték, mire az ifjúság egy része bement a nézőtérre. Ekkor tüstént lebocsátották a függönyt s az előadás abba maradt. Ezalatt zászlókat szereztek, s egyiket a padlás ablakából akarták kidugni, de a rendőrség megakadályozta az oda feljutást; a színház főbejárata fölé azonban csakugyan kitűzték a fekete zászlót. Innen az ifjúság, természetesen nagyon fölszaporodva, az *operaházhoz* ment. Itt már megkezdték az «Erzsébet» oratorium előadását, néhány főből álló közönség előtt. Az ifjúság fölkérte a közönséget, a hogy ma ne hallgasson zenét, mire a kis közönség a hátsó kapun eltávozott, s az előadás abba maradt. A színház előtt a tömegnek összeütközése volt a rendőrséggel. Mindazáltal fölmásztak az erkélyre s két nagy fekete lobogót kitűztek. A rendőrség szétűzte a tömeget, mely az egész operaház környékét ellepte. De a tömeg nagy része a közelben levő Somossy-féle *Mulató*-hoz ment, a napokban megnyílt pazar fényű orfeumhoz, a hol szintén nem volt zászló. Itt a kávéházi helyiség nagy üvegtáblái áldozatúl estek, valamint az operaház előtti nagy karos gázlámpák is. A rendőrség erőszakkal oszlatta el a tömeget. *A népszinházban*, hol zászló van, s *a budavári színházban* zavartalanúl megtarthatták az előadásokat. Másnap délelőtt megint tüntetések voltak s a uemzeti szinházon és operaházon hivatalosan kitűzték a fekete zászlót.

A budapesti czigány zenekarok elhatározták e hó 22-ikén, hogy vasárnapig sehol sem játszanak. Kossuth holttestének megérkezésekor 200 fönyi zenekarral játszszák el a «Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos» kezdetű dalt, s a temetési menetben külön csoportokban fognak játszani.

A régi honvédek. Az orsz. központi honvéd-bizottság Péchy Tamás elnöklete alatt tartott ülésén intézkedett, hogy fájdalmát kifejezhesse és kegyeletét leróhassa.

A főváros kegyelete.

Kossuth diszpolgára volt az ország fővárosának is, és Budapest most első helyen siet leróni a kegyeletet a nemzet halottja iránt.

Kamermayer polgármestert Kossuth fiai értesítették atyjok haláláról, s erre délelőtt rendkivüli tanácsülést tartottak, melyen *Gerlóczy* alpolgármester fájdalmasan jelentette Kossuth halálát. A tanácsosok állva hallgatták a jelentést. A tanács ezután megállapodott, hogy a délutáni közgyülésnek mily előterjesztést tesz, s hogy a Turinba induló városi küldöttség vezetői Márkus József alpolgármester és Kun Gyula tanácsos lesznek; a kerületi előljáróságok pedig utasittatnak, hogy a városi épületekre, iskolákra kitűzzék a gyászlobogót.

Délután a közgyülés előtt még értekezletet is tartottak a városi hatóság képviselői közül mintegy negyvenen. *Polonyi* Géza országgyülési képviselő inditványozta, hogy:

A szokott részvét nyilatkozatokon kivül fejezze ki a főváros köszönetét Turin városának is; utasítsa a tanácsot, hogy a legközelebbi, e czélból összehivandó rendkivüli közgyűlésre terjeszszen elő egy — a magyar országgyülés képviselőházához intézendő feliratot, a melyben az iránt kérelmez, hogy Kossuth Lajos a nemzet halottjának tekintessék, temetése országos költségen eszközöltessék s az ország költségén egy siremlék, Budapest fővárosában pedig egy szobor állíttassék föl; az elhunytnak érdemei pedig törvénybe iktattassanak. Utasitja a tanácsot, hogy haladéktalanul tegyen előterjesztést a fővárosi közmunkák tanácsának az iránt, hogy a Hatvani-utcza Kossuth Lajos nevét viselje. Budapest székes-főváros Kossuth Lajost, mint diszpolgárát és a nemzet halottját *saját költségén kivánja eltemettetni* s ennek végrehajtása, illetve a drága hamvaknak a hátramaradott családtagok egyetértésével leendő hazaszállítása iránt szükséges intézkedések teljesítésével a gyászszertartáson résztvevő küldöttséget vezető alpolgármesterét megbizza s addig is, a mig a nagy halotthoz méltó siremléknek fölállítása iránt intézkedések tétetnének, egy diszsirhelynek kijelölése iránt a tanácsot utasitja.»

Darányi Ignácz képviselőnek csak az ellen a pont ellen volt kifogása, hogy a tanács útján az országgyüléshez fölirat intéztessék, törvényalkotás kivánalmával. A főváros teendője az, hogy saját hatáskörében mindent megtegyen, a mit a kegyelet megkiván s ne igyekezzünk — ugymond — nyomást gyakorolni a törvényhozásra.

Polonyi Géza úgy látja, hogy indítványának csak egy pontjára nézve van nézeteltérés. Ő is abban a hitben van, hogy vitának itt nem szabad folynia. (Helyeslés) Legkevésbbé kivánja pedig ezt ő előidézni Kossuth koporsója fölött. Beleegyezik, hogy ez a pont elhagyassék.

A tanácskozás el is fogadta az indítvány többi részét.

A közgyűlésre nagy számmal jelentek meg a városi képviselők, s meghatottan, fölállva hallgatták *Gerlóczy* alpolgármester beszédét, melylyel Kossuth halálát bejelentette s az országos gyásznak és hazafias érzületnek kifejezést adott.

A magyar nép Messiásának, a népszabadság atyjának nevezte Kossuthot, s emlékeztetett, hogy a nemzet kegyelete mellett a székes fővárosnak még külön is le kell róni a nagy halott iránt tartozó háláját. Kossuth Lajos világraszóló működésének szintere legnagyobbrészt fővárosunk. Kossuth Lajosnak Budapest fejlődésében elenyészhetetlen érdemei voltak. Kossuth Lajos a székes főváros díszpolgára, s mint ilyen mondotta azt, hogy Budapest főváros nemcsak az ország központja, hanem a nemzeti érzésnek és hagyománynak is mindenkor hű őre és ápolója marad. Kossuthnak e szavai jogosítják fel arra, hogy itt e helyen, a midőn a székes főváros érzelmeit kifejezi, ezzel egyszersmind az egész magyar nemzet érzését is tolmácsolja.

A közgyülés erre egyhangulag elfogadta Polónyi indítványát; a *Budapesten tartandó gyászszertartás* részletei megállapítására bizottságot alakítottak, s megválasztották a 25 tagú küldöttséget, mely a temetésre Turinba megy.

A Kossuth-család óhajtása. Gerlóczy Károly, Budapest első alpolgármestere, e hó 22-én következő sürgönyt kapta Turinból, Kossuth két fiától:

«A fő- és székváros nemes elhatározását mély köszönettel veszszük tudomásul, azonban dicsőült atyánk óhajtásának megfelelve, hamvait *boldogult anyánk és nővérünk hamvaival egy sirba akarjuk temetni*. Tisztelettel kérdjük tehát, hogy a fő- és székváros határozata érinti-e e körülményt; egyébiránt minden eshetőségre kiterjedő végleges válaszunkat holnap tisztelettel megadjuk.»

Gerlóczy erre azonnal a következő távirattal válaszolt:

«Kossuth Ferencz Torino. Ma este vett táviratára tisztelettel értesítem, hogy a székes főváros határozata értelmében *semmi sem áll utjában annak*, hogy a megboldogult nejének és leányának hamvai a dicsőült tetemeivel együtt szállíttassanak haza. A család ebbeli kivánságát a legnagyobb készséggel teljesítjük.»

A magyar képviselőház részvétnyilatkozata.

Emlékezetes ülése volt a képviselőháznak pénteken márczius 23-án. A képviselők mind fekete ruhába öltözve jelentek meg, s egészen megteltek úgy a képviselők padjai, mint az összes karzatok, melyeken gyászruhás hölgyek, s szintén feketébe öltözött férfi közönség foglalt helyet. A ház elnöke, b. *Bánffy* Dezső mély csendben nyitotta meg az ülést s e szavakat mondá: «Kossuth Lajos meghalt!» Egyszerre fölemelkedett az egész Ház s állva hallgatta végig az elnök előterjesztését.

11147

Dankó József Károly:

Mellig, kissé balrafordult és czimádája felett keresztjének láncza látható. Haját hátrafésülten viseli, bajusza és szakálla leberetvált.

Rk., chp. mér. a rl. 21:14 cm.
Készitette: Doby Jenő.

Szn. 49-908
254-908-2

11148

Dessewffy Emil gróf.

Mellig, kissé jobbrafordult, tojásdad medaillonban. Üstökös haját előre fésülte, bajusza tömött, szakálla leberetvált. Öltözete: álló gallérú ing, nyakkendő, magas mellény és egyelejű zsinóros kabát. Felirata
legalól balra: Gravé par Eugène Doby
jobbra: Imp. G. Lorber à Pest.

Rk., mér. a rl. 14.6:10.6 cm.
A művész 1865 évi munkája.

Szn. 50-908
254-908-3

11149

Henszlmann Imre:

Derékig, jobbrafordultan áll, talapzatra helyezett tojásdad medaillonban. Házi köntöst visel. Felirata a táblácskán aláirásának másaképen:

Emerich Henszlmann

és alól jobbra: E. Doby sc.

Rk., chp. mér. a rl. 24.7:20.6 cm.
Készitette a művész: nach einer Photographie, Ende der 50-er Jahre.

Szn. 51-908
254-908-4

11150

Henszlmann Imre.

Térdig, kissé jobbrafordultan áll. Jobb kezével az asztalra támaszkodik, balját pedig zsebre dugta.

Czeruzarajz, mér. 26.2: 20.3 cm.
Készitette Doby Jenő.

Szn. 52-908
254-908-5

11152

Perczel Mór.

Mellig látható és kissé jobbrafordultan van ábrazolva. Öltözete: lehajtott gallérú ing, nyakkendő, magas mellény és egyelejű kabát. Órájának láncza rövid. Felirata alól középütt: metszé DOBY JENŐ.

Rk., chp. mér. a rl. 14.1:10.5 cm.
Készitette a művész 1866-ban.

Szn. 54-908
254-908-7

11154

Rákóczy Ferencz.

Mellig látható, kissé jobbra fordult. Haja hosszú, köntöse és mentéje brokát. Fölül jobbról családi czimer van. Felirata a kép alatt két sorban:

II. Rákóczi Ferencz
8 éves korában, 1684 mártius 27.

alól középütt: m. Doby Jenő.

Rk., (mér. a rl. 13.9:8.8 cm.

Szn. 56-908
254-908-9

11155

II. Rákóczi Ferencz.

Mellig, kissé jobbra fordult, de szembe néz. Haja hosszú, csokorra kötött nyakkendője csipkés, mellénye és kabátja egyelejű. Felirata aláírásának másakép:

Franciscus Princeps Rakoczi

alól középütt: m. Doby J.
legalól középütt: 1690

Rk., (mér. a rl. 13.9: 8.9 cm.

Szn. 57-908
254-908-10

11156

II. Rákóczi Ferencz.

Derékon alóliglátható, kissé jobbrafordult és áll. Jobb kezének hüvelyk-ujját övje mögé dugta, bal kezét pedig az asztalra támasztotta, a hol kucsma látszik. Felirata aláirásának másakép:

Rakóczi Ferencz

alól középütt: m. Doby Jenő
legalól: 1701

Rk., ch. p., mér. a rl. 15.6: 10.5 cm.

Szn. 58-908
254-908-11

hermelines

Pozsony. T. 726.

A középtért a vár és város foglalja el, a háttért hegyek képezik, az előtérben pedig a szigeten nyáj legel és az innenső parton két asszony élénkiti a vidéket, kiknek egyike ül. Felirata:

POSONIUM
MDLXXIV.

a felső jobb sarkon: I.
alól jobbra: sc. E. Doby.

Rk., mér. a vk. 9.8 : 17.2 cm.

Pozsony. T. 725.

Az előtért a bástyákkal megerősitett város és a vár foglalja el, melyen innen az utakat lovas katonák és járó-kelők élénkitik; a háttérben pedig a Duna látszik. Felirata fölül:

POSONIUM
MDCXLIX.

a felső jobb sarkon: II.
alól jobbra: sc. E. Doby.

Rk., mér. a vk. 9.8 : 17.2 cm.

Zalka János:

Mellig s kissé balra nézve. Caputiumot és cappája felett nyaklánczon feszületet hord. Haja rövid, bajusza s szakálla leberetvált. Collaréjának ligulája széles. Felirata a kép alatt aláírásának másaképp két sorban:

Zalka János
győri püspök

alól középütt: DOBY JENŐ RÉLKARCZA
s legalól: Nyomta Karol F.

Rézmetszet, méretei 26·5 : 19·5 Cm.

9943. (a pásztorbottal pergamenre.)
9944 (ch. p. a pásztorbot nélkül).

Sz. N. 504–5/98
112 – 98 – 1039/40.

Fejérváry

Egész alakban, dolgozó asztalnál ülve s kissé balra fordulva van ábrázolva. Előtte nyitott könyv van, melyet ép úgy, mint arczát az ellenzős lámpa világit meg. Jobb kezével fejét támasztotta meg, baljával pedig hosszú szárú pipáját fogja. Haja ősz, bajusza hegyesre pödrött, szakálla leberetvált. Ingének és szűk újjú kabátjának gallérja lehajtott, nyakkendője csokorra kötött, mellénye szétáll, pantallója bő s czipője vágott orrú. Lábait kereszbe vetette. A háttérben balra függöny lóg. Felirata a kép alatt aláírásának másaképp

Fejérváry

alól balra: J. Böhm W.
jobbra: m. Doby J.
s legalól jobbra: Nyom. Körgl F. Becsben.

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 24·2 : 18·1 cm.

9843.

Sz. N. 403/98
112-98-252

Henszlmann Imre:

Derékon alól, ülve s jobbra fordulva látható. Fejét bal kezével támasztotta meg, melylyel a szék támlájára könyökül. Hátrafésült ősz haja s szakálla hosszú, bajusza gyér. Ingének gallerija s kézelője látozik, nyakkendőjébe melltű van beszurva, mellénye kivágott és kabátja egyelejű. Jelzése alól a jobb sarokban:

Doby fec.
1889

s felirata irónnal:

Méltóságos és Főtisztelendő Dr. Danko T. prépost Urnak
kiváló tisztelete jelenül
Doby Tenő.

Rézkarcz, méretei a vonalkeretnek 12·1 : 10 c/m.

9834. (ch. p.).

Sz. N. 394/98
112-98-189.

Gr. Laszberg Rezső:

Térden alól, állva, kissé balra tekintve s talapzatra helyezett tojásdad medaillonban. Kezeiben felemelt kardját tartja. Haja s körszakálla rövid, bajusza hosszú. Ingének gallérja kilátszik, nyakkendője csokorra kötött, átillája s bal vállra vetett prémes mentéje zsinóros, derekát öv szorítja. A talapzat elején faragott keretű czimer képe díszt. Felirata alóc a kereten:

LASZBERG REZSŐ GR.

a párkányon balra: m. Doby T.

jobbra: 1892-ben.

Rézmetszet, méretei 33: 24 cm.

9886. (ch. r.).

S. N. 446/98
112-98 - 535.

Kossuth Lajos:

Mellig látható fe, szem~~kört~~ nézet, talapzatra helyezett tojásdad medaillonban. Feje elöl kopasz; haja, bajusza és körszakálla galambősz. Nyakkendőjét csokorra ~~van~~ kötötte kivágott mellényének és ~~hajtokán~~ kabátjának hajtókája széles. A talapzatra babér- és pálmagaly ~~fekszik~~ tetted. Tetszése alól balra: „Doby Jenő 1893."

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 26·8 : 18·9 cm.

9496 (ch. pap.).

Doby Jenő

Kassa:

Elapon a szt. Mihály tiszteletére épült kis szentegyházat szemléljük, melyet 1250 előtt kezdtek építeni s 1280-ban fejeztek be. Benne még számos kerekiv fordul elő, de mégis szép gót modorban készült. Különösen kapuja, a homlokzaton lévő tornyocska s hegyes gerelyívü ablakai igen ékesek. Az előtérben balra két leány beszélget; a kapu előtt két férfi nézi a templomot, hová egy asszony megy be kosárral jobb karján, s egy úr s egy hölgy beszélgetnek; jobbról botjára támaszkodó úr közeledik s a háttérben lévő kétemeletes ház felől a kövek felé egy bundás paraszt megy. Feliratai a kép alatt két sorban:

„Sz. Mihály Kápolna Kassán."

„A Magyar Képzőművészeti Társulat Albumlapja 1863-ik Évre."

alól balra: „Doby Jenő metszette" s jobbra: „Nyom. Lorber Pesten."

s legalól középütt: „(A többszörösítési jogot a társulat magának tartja fenn.)" végre a templom oldalán: „F. Doby à Paris 863."

Rézkarcz, méretei a vonalkeretet véve 34.7 : 24.5 c/m.

4104.

31/93 № 221.

40. Széchenyi István gróf arczképe. Amerling F. után. Rézmetszet az 1870-es évekből.

41. Ludovisi bíboros arczképe. Rézkarcz az 1870-es évekből, Dominichino (?) képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)

42. Madonna. Rézmetszet az 1870-es évekből, Antonio Correggio képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)

43. Férfi arczkép. Rézkarcz az 1870-es évekből. Ph. de Champagne képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)

44. Szent András vértanusága. Rézkarcz. Ribera festménye után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat és a bécsi Gesellschaft für vervielfältigende Kunst közös műlapja. 1881.

45. Krisztus a keresztfán. Rozenaui János festménye után. Rézkarcz. 1882 (?).

46. Károly Róbert és Nagy Lajos királyok emléktáblája. Henszlmann rajza után. Rézmetszet. 1882 (?).

47. Laudon. L'Allemand festménye után. Rézkarcz. 1883.

48. Szűz Mária. Rézkarcz Paulo Veronese festménye után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat és a bécsi Gesellschaft für vervielfältigende Kunst közös műlapja. 1884.

49. Pulszky Ferencz arczképe. Rézkarcz. 1884.

50. Fejérváry Gábor archaeologus képe. Rézkarcz. 1884.

51. Tabajdi Károly főispán arczképe. Pataky László festménye után. Rézkarcz. 1884.

52. Henszlmann Imre arczképe. Rézkarcz. 1885.

53. Férj és feleség. Festette Rubens P. P. (most van Dyck Antonie nevén). Rézkarcz. Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat és a bécsi Gesellschaft für vervielfältigende Kunst közös műlapja. 1886.

54. Trefort Ágoston arczképe. Rézkarcz Benczúr Gyula festménye után. 1888.

55. Id. gróf Andrássy Gyula arczképe. Rézkarcz Benczúr Gyula festménye után. 1890.

56. A kosár. Rézkarcz Margitay Tihamér festménye után. Kiadta az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat. 1890.

57. A kegyvesztett. Rézkarcz Eisenhut Ferencz festménye után. Kiadta az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat. 1891.

58. Laszberg Rezső gróf arczképe. (Heliogravure.) 1892.

59. Zalka János győri püspök arczképe. Rézkarcz. 1892.

60. Torquato Tasso. Rézkarcz. 1893.

61. Sámson és Delila. A. van Dyck festménye után. Rézmetszet. 1894.

62. Dankó József püspök arczképe, fénykép után. Rézkarcz. 1894.

63. Ugyanaz természet után. 1894.

77. A magosmarti malom. Ered. rézkarcz. 1904.

78. A művész feleségének arczképe. Ered. rézkarcz. 1905.

79. Férfi akt. Ered. mezzotinto.

80. Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola képesítő oklevele. Rézkarcz Pap Henrik rajza után. 1905.

81. Franczia divatlap alakjai.

82. Pojáczák. Rézkarczok Callot J. után.

83. Tánczoló parasztok. Rézkarcz. H. S. Beham után.

84. Arczkép. Rézmetszet.

85. Arczkép. Rézmetszet Nanteuil R. után.

86. Posonium 1574 és Posonium 1649. Két metszet egy folio íven. Az első Braun és Hogenberg, a második Merian után. Rómer Flóris: Pozsony város monographiája részére készült. Rézmetszet.

87. Socrates. Rézmetszet.

88. Vajda-Hunyad tervrajza. Rézkarcz.

89. Sopron városa környéke a XIII. században. Rézkarcz.

90. Női arczkép. Waldmüller F. G. festménye után. Rézkarcz.

91. Szent Monika és fia szent Ágoston. Scheffer Ary festménye után. Rézkarcz.

92. Pyrker János László érsek arczképe. Rézkarcz.

93. Elefántcsont-szelencze reliefekkel. Rézmetszet.

by

17. Graffenried-Burgenstein W. C. E. arczképe. Angerer fényképe után. Rézkarcz. 1866.

18. Czímlap: »Népek lantja« Greguss Ágosttól. Székely Bertalan rajza után. Rézkarcz. 1866.

19. Falusi borbély. Rézkarcz Teniers után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) 1866 (?).

20. Bercsényi Miklós gróf arczképe. A Tört. Képcsarnokban őrzött ered. festmény után. Rézmetszet. 1867.

21. A bácsi vár. Henszlmann Imre rajza után. Rézkarcz. 1869.

22. A zentai csata. Rézmetszet Engerth Ede festménye után. 1869—1873.

23. Laufberger bécsi operai függönyének középső képe (Szavalat, Zene, Ének). Rézmetszet. 1869.

24. A salonai ó-kereszténykori szárkófág. Rézkarcz az 1860-as évekből.

25. Ugyanaz. Rézkarcz.

26. A rokkantak. Rézmetszet 1870-ből, Friedländer F. festménye után.

27. Építészeti rajzok a pécsi székesegyházról. Henszlmann rajzai után. Rézmetszetek. Megjelentek: Monum. Hung. Arch. I. k. 1870.

28. Tegethoff tengernagy arczképe. Beyer V. R. rajza után. Rézmetszet. 1873 körül készült.

29. Jeruzsálem siratása. Rézkarcz. Horovitz Lipót festménye után. Az Orsz. Magy. [illegible]művészeti Társulat műlapja. 1875.

30. I. Ferencz József király arczképe. Than Mór festménye után. Rézmetszet. 1875.

31. Tündér Ilona. Rézmetszet 1876-ból. Than Mórnak a Vigadóban levő festménye után. Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat műlapja.

32. Az 1867-iki koronázás. Engerth után. Rézmetszet. 1877.

33. A lőcsei székesegyház XV. századi oltára. Merklas rajza után. Rézkarcz. Megjelent: Monum. Hung. Arch. III. k. II. r. 1878.

34. Jacques van Eyck antwerpeni polgármester családja. Rézkarcz 1878-ból. Gonzales Coques festménye után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat és a Gesellschaft für vervielfältigende Kunst közös műlapja.

35. Szent Alajos. Ponczolt modorban az 1870-es évekből. A. van Dyck (?) képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)

36. Férfi arczkép (Antonius Brokardus?). Rézmetszet az 1870-es évekből. Giorgione képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)

37. Lucretia. Rézmetszet az 1870-es évekből. Q. Massys képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)

38. Füger Heinrich arczképe. Rézkarcz az 1870-es évekből.

39. Eduard van der Nüll bécsi műépítész arczképe. Rézkarcz az 1870-es évekből.

Művei: I. Rézkarczok és rézmetszetek:

1. Négy különféle ábrázolás. Rézkarczok 1849-ből, Rembrandt és Klein J. A. után.

2. Négy különféle ábrázolás. Rézkarczok 1849-ből, Klein J. A. után.

3. Küzdő bikák. Rézkarcz 1849—1850-ből, Klein J. A. után.

4. Két tájkép. Rézkarcz, 1849—1850-ből.

5. Csúcsíves oltár. Rézmetszet, 1850-ből.

6. Tájkép. Rézkarcz. 1850.

7. Tell Vilmos kápolnája. Rézkarcz. 1850 körül készült.

8. Fejlécz levélpapírra, Pest látképével. Rézkarcz. 1851.

9. Henszlmann Imre arczképe. Rézmetszet, az 1850-es évek végéről.

10. Miszlókai parasztasszonyok. Ered. rézkarcz. 1860 körül készült.

11. A szent Mihály-kápolna Kassán. Rézkarcz. A Magy. Képzőművészeti Társulat műlapja. 1863.

12. Dessewffy Emil gróf arczképe. Rézmetszet. 1865.

13. A M. Tud. Akadémia épülete. Rézmetszetek. 1865 körül készültek.

14. Perczel Mór arczképe. Rézmetszet. 1866.

15. Szalay László történetíró arczképe. 1866.

16. Az apátfalvi templom. Megjelent az Arch. Közl. 1866. évfolyamában.

40. Széchenyi István gróf arczképe. Amerling F. után. Rézmetszet az 1870-es évekből.
41. Ludovisi bíboros arczképe. Rézkarcz az 1870-es évekből, Dominichino (?) képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)
42. Madonna. Rézmetszet az 1870-es évekből, Antonio Correggio képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)
43. Férfi arczkép. Rézkarcz az 1870-es évekből. Ph. de Champagne képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)
44. Szent András vértanusága. Rézkarcz. Ribera festménye után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat és a bécsi Gesellschaft für vervielfältigende Kunst közös műlapja. 1881.
45. Krisztus a keresztfán. Rozenaui János festménye után. Rézkarcz. 1882 (?).
46. Károly Róbert és Nagy Lajos királyok emléktáblája. Henszlmann rajza után. Rézmetszet. 1882 (?).
47. Laudon. L'Allemand festménye után. Rézkarcz. 1883.
48. Szűz Mária. Rézkarcz Paulo Veronese festménye után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat és a bécsi Gesellschaft für vervielfältigende Kunst közös műlapja. 1884.
49. Pulszky Ferencz arczképe. Rézkarcz. 1884.
50. Fejérváry Gábor archaeologus arczképe. Rézkarcz. 1884.
51. Tabajdi Károly főispán arczképe. Pataky László festménye után. Rézkarcz. 1884.
52. Henszlmann Imre arczképe. Rézkarcz. 1885.
53. Férj és feleség. Festette Rubens P. P. (most van Dyck Antonie nevén). Rézkarcz. Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat és a bécsi Gesellschaft für vervielfältigende Kunst közös műlapja. 1886.
54. Trefort Ágoston arczképe. Rézkarcz Benczúr Gyula festménye után. 1888.
55. Id. gróf Andrássy Gyula arczképe. Rézkarcz Benczúr Gyula festménye után. 1890.
56. A kosár. Rézkarcz Margitay Tihamér festménye után. Kiadta az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat. 1890.
57. A kegyvesztett. Rézkarcz Eisenhut Ferencz festménye után. Kiadta az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat. 1891.
58. Laszberg Rezső gróf arczképe. (Heliogravure.) 1892.
59. Zalka János győri püspök arczképe. Rézkarcz. 1892.
60. Torquato Tasso. Rézkarcz. 1893.
61. Sámson és Delila. A. van Dyck festménye után. Rézmetszet. 1894.
62. Dankó József püspök arczképe, fénykép után. Rézkarcz. 1894.
63. Ugyanaz természet után. 1894.
64. Kossuth Lajos arczképe. Rézmetszet, fénykép után. 1894.
65. Id. Wlassics Gyula dr. arczképe. Rézmetszet. 1895.
66. Török foglyok. Részlet Benczúr Gyula »Budavára visszavétele« czímű festményéből. Rézkarcz. 1896.
67. »Ki a legény a csordában?« Rézkarcz Vastagh Géza festménye után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) Kiadta az Orsz. Magyar Képzőmvészeti Társulat. 1896.
68. Zászlótartó. Részlet Benczúr Gyula »Budavár visszavétele« czímű festményéből. Rézkarcz. 1896 után.
69. Magyar vitéz. Részlet Benczúr Gyula »Budavár visszavétele« czímű festményéből. Rézkarcz. 1896 után.
70. Férfi arczkép. Rézmetszet az 1890-es (?) évekből.
71. »Borura derü«. (A M. Tud. Akadémia megbízásából az 1890-es években.) Rézmetszet Ender J. után.
72. Ferdinánd bolgár fejedelem arczképe. Rézkarcz. László Fülöp festménye után.
73. Holdas est Aboson. Ered. rézkarcz. 1900 körül készült.
74. Mária Lujza, bolgár fejedelemasszony arczképe. Rézkarcz László Fülöp festménye után.
75. A művész önarczképe. Ered. rézkarcz. 1902.
76. Ifj. Herpka Károly arczképe. Rézkarcz. 1904.
77. A magosmarti malom. Ered. rézkarcz. 1904.
78. A művész feleségének arczképe. Ered. rézkarcz. 1905.
79. Férfi akt. Ered. mezzotinto.
80. Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola képesítő oklevele. Rézkarcz Pap Henrik rajza után. 1905.
81. Franczia divatlap alakjai.
82. Pojáczák. Rézkarczok Callot J. után.
83. Tánczoló parasztok. Rézkarcz. H. S. Beham után.
84. Arczkép. Rézmetszet.
85. Arczkép. Rézmetszet Nanteuil R. után.
86. Posonium 1574 és Posonium 1649. Két metszet egy folio íven. Az első Braun és Hogenberg, a második Merian után. Rómer Flóris: Pozsony város monographiája részére készült. Rézmetszet.
87. Socrates. Rézmetszet.
88. Vajda-Hunyad tervrajza. Rézkarcz.
89. Sopron városa környéke a XIII. században. Rézkarcz.
90. Női arczkép. Waldmüller F. G. festménye után. Rézkarcz.
91. Szent Monika és fia szent Ágoston. Scheffer Ary festménye után. Rézkarcz.
92. Pyrker János László érsek arczképe. Rézkarcz.
93. Elefántcsont-szelencze reliefekkel. Rézmetszet.

és közoktatásügyi miniszterium bízta meg a király arczképének rézbe metszésével és ebben az időben készített Tschudi Hugó és Pulszky Károly díszmunkájához az Országos Képtár több kiváló képéről rézkarczokat. 1877-ben Engerth Ede a budai várpalotában levő koronázási képének rézbe metszésére, 1883-ban pedig Laudon tábornok arczképének rézbe metszésére (L'Allemand után) kapott megbízást és újabb ösztöndíjat. Utóbbi két művével az 1885-iki országos kiállításon bronzérmet nyert.

Még az 1885-iki kiállítást megelőzőleg, 1883-ban D. végleg elhagyta Bécset s vissza költözött Budapestre, hol Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter az iparművészeti iskolában rézmetsző osztályt létesített s annak tanárául 1884-ben őt nevezte ki. Tanári működése mellett számos jeles arczképet metszett s 1894-ben az antwerpeni nemzetközi kiállításon Sámson és Delilá-jával, valamint Andrássy Gyula gróf képmásával az első osztályú művész-érem oklevelét, 1895-ben a párisi Salonban Andrássy arczképével mention honorable-t, az 1896. évi ezredéves országos kiállításon pedig egy nagyobb kollekciójával a kiállítási nagy érmet nyerte. A művész utolsó éveit teljesen tanári hivatásának és családjának szentelte s 1907 nyarán rendes nyaralóhelyén, Porto-Rè-ben húnyt el. Művészeti hagyatékából a Szépművészeti Múzeum 1907 novemberében kiállítást rendezett.

Művei: I. Rézkarczok és rézmetszetek:

1. Négy különféle ábrázolás. Rézkarczok 1849-ből, Rembrandt és Klein J. A. után.
2. Négy különféle ábrázolás. Rézkarczok 1849-ből, Klein J. A. után.
3. Küzdő bikák. Rézkarcz 1849—1850-ből, Klein J. A. után.
4. Két tájkép. Rézkarcz, 1849—1850-ből.
5. Csúcsíves oltár. Rézmetszet, 1850-ből.
6. Tájkép. Rézkarcz. 1850.
7. Tell Vilmos kápolnája. Rézkarcz. 1850 körül készült.
8. Fejlécz levélpapírra, Pest látképével. Rézkarcz. 1851.
9. Henszlmann Imre arczképe. Rézmetszet, az 1850-es évek végéről.
10. Miszlókai parasztasszonyok. Ered. rézkarcz. 1860 körül készült.
11. A szent Mihály-kápolna Kassán. Rézkarcz. A Magy. Képzőművészeti Társulat műlapja. 1863.
12. Dessewffy Emil gróf arczképe. Rézmetszet. 1865.
13. A M. Tud. Akadémia épülete. Rézmetszetek. 1865 körül készültek.
14. Perczel Mór arczképe. Rézmetszet. 1866.
15. Szalay László történetíró arczképe. 1866.
16. Az apátfalvi templom. Megjelent az Arch. Közl. 1866. évfolyamában.
17. Graffenried-Burgenstein W. C. E. arczképe. Angerer fényképe után. Rézkarcz. 1866.
18. Czímlap: »Népek lantja« Greguss Ágosttól. Székely Bertalan rajza után. Rézkarcz. 1866.
19. Falusi borbély. Rézkarcz Teniers után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) 1866 (?).
20. Bercsényi Miklós gróf arczképe. A Tört. Képcsarnokban őrzött ered. festmény után. Rézmetszet. 1867.
21. A bácsi vár. Henszlmann Imre rajza után. Rézkarcz. 1869.
22. A zentai csata. Rézmetszet Engerth Ede festménye után. 1869—1873.
23. Laufberger bécsi operai függönyének középső képe (Szavalat, Zene, Ének). Rézmetszet. 1869.
24. A salonai ó-kereszténykori szárkófág. Rézkarcz az 1860-as évekből.
25. Ugyanaz. Rézkarcz.
26. A rokkantak. Rézmetszet 1870-ből, Friedländer F. festménye után.
27. Építészeti rajzok a pécsi székesegyházról. Henszlmann rajzai után. Rézmetszetek. Megjelentek: Monum. Hung. Arch. I. k. 1870.
28. Tegethoff tengernagy arczképe. Beyer V. R. rajza után. Rézmetszet. 1873 körül készült.
29. Jeruzsálem siratása. Rézkarcz. Horovitz Lipót festménye után. Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat műlapja. 1875.
30. I. Ferencz József király arczképe. Than Mór festménye után. Rézmetszet. 1875.
31. Tündér Ilona. Rézmetszet 1876-ból. Than Mórnak a Vigadóban levő festménye után. Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat műlapja.
32. Az 1867-iki koronázás. Engerth után. Rézmetszet. 1877.
33. A lőcsei székesegyház XV. századi oltára. Merklas rajza után. Rézkarcz. Megjelent: Monum. Hung. Arch. III. k. II. r. 1878.
34. Jacques van Eyck antwerpeni polgármester családja. Rézkarcz 1878-ból. Gonzales Coques festménye után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.) Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat és a Gesellschaft für vervielfältigende Kunst közös műlapja.
35. Szent Alajos. Ponczolt modorban az 1870-es évekből. A. van Dyck (?) képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)
36. Férfi arczkép (Antonius Brokardus?). Rézmetszet az 1870-es évekből. Giorgione képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)
37. Lucretia. Rézmetszet az 1870-es évekből. Q. Massys képe után. (Szépművészeti Múzeum, Budapest.)
38. Füger Heinrich arczképe. Rézkarcz az 1870-es évekből.
39. Eduard van der Nüll bécsi műépítész arczképe. Rézkarcz az 1870-es évekből.

hervonaton, a mivel hordódongát, meg épületfát szállítottunk Fehérvárra. Itt az állomásfőnök a vonatom végére egy személykocsit kapcsoltatott: a pályaorvos ült benne, a kit a beteg kis leányához hozatott ki Veszprémből. Nem irigyeltem a doktor dolgát. Jó hosszú tehervonat végén az a kocsi úgy fog ide-oda csóválódni a lődi kanyarodóban, hogy megkótyagosodhatik tőle a benne ülő feje. Azonkívül jó hideg is lehetett a kupéban, mert csikorgó éjszaka volt, előtte való nap szakadatlanul hullott a hó és most megfeküdve a hegyeket, csak úgy fujta bele a levegőbe a hideget.

Késő este indultunk. A doktor déczbundájába burkolózva aludt a kupéban, de még mi ott a kazán mellett is nagyon tűrtük a vastag téli kabátot. Lejutottunk a gombási csárdától a városlődi kanyarodóig úgy, mintha az ördög ült volna nyakunkon. Keresztül robogtunk a falun és csak mikor már ott voltunk benn a kanyarodó szájában, akkor vettem észre, hogy baj van. A holdfényes éjszakában olyan világosan láttam, mint nappal, hogy a sineken vagy három láb magas hótorlasz fekszik, a mi este dőlhetett rá a pályára a bevágás oldaláról.

Hát elkezdtem fékezni és bár mondom, veszettül rohantunk, mégis csak meg tudtam állítani a vonatot. Leszálltunk a fűtővel együtt, odajött hozzánk a vonatvezető is és megnézegettük a havat. A vezető azt mondta, hogy ezen sohasem vágjuk keresztül magunkat, de én bíztam benne, ha jól nekilódulunk. Az igazság aztán persze megint úgy lett, a hogy mindig szokott lenni: sem egészen úgy, sem egészen amúgy, hanem másképen, a maga esze szerint.

Nekieresztettem a prüszkölő masinát és megostromoltuk a hósánczot. Eleinte veszettül forogtak a kerekek . . . egy helyben. A sikosságtól, a fagytól nem fogták a sint. Hanem azután a lejtős pályán lefelé álló mozdony súlya mégis csak diadalmaskodott; hatalmas rántás következett, utána óriási döczczenés. Keresztülgázoltunk a havon, de én is, a fütő is arczczal neki estünk a gépnek. És csak azután, mikor a mozdony lassu gördüléssel elkezdett aláereszkedni a sinen, akkor vettük észre, hogy mi történt. A mozdony, meg a szeneskocsi keresztül tört a hógáton, de akkor elszakadt a láncz és az egész vonat ott maradt... majd azt mondanám a levegőben lógva . . . a hó hitvány támasztéka mögött.

Idő a fontolgatásra, hogy mit tegyek, nem maradt sok. Be kell mennünk Herendre, onnan táviratozni jobbra-balra, hogy a pálya el van zárva, azután reggelre segítséget kérni Veszprémből. A doktor csak nem fagy meg a déczbundában!

Folytattuk az utunkat Herend felé és már látszott a porczellángyár magas teteje, a mikor a mozdony kattogásába valami különös idegen hang kezdett belevegyülni. Távoli és mégis közel dübörgés zaja. Valahol vonat jön. Mögöttünk nem jöhet, csak szembe velünk. De menetrend szerint onnan sem. Nagyot fütyentettem a sippal... még egyet... még egyet... akkor a fütő Jézus Mária kiáltása túlharsogta a gőzsíp hangját. Hátrakaptam a fejemet és egyszerre talán még a sapka is lerepült a tarkómról, úgy égnek állt minden hajamszála az ijedelemtől. Mögöttünk eszeveszett robogással ott jött az egész hosszú tehervonat, a mely a saját sulyával lassan keresztültörte a hógátat és a meredek lejtőn nekilódulva, folyton sebesedő iramlással szaladt utánunk.

Ha elér bennünket: végünk van! Azt a taszitást emberi csont ki nem birja! Teljes erővel eresztettem rá a gőzt a dugattyukra és a lokomotiv úgy repült a kezemben, mint a madár. Az az ördög vonata mégis mindig csak közeledett hozzánk. Keresztül rohantunk a herendi állomáson, a sípot folyton rángattam, hogy tudják meg a veszedelmet, a váltókon úgy csattogott keresztül a kerék, mintha mennydörögne.

Csak úgy álomban láttam, hogy az állomásépület előtt rémült alakok állanak, álomnak tetszett az is, hogy már ott vagyunk a veszprémi Csererdőnél.

Beértünk a veszprémi állomásra, rólam csak úgy szakadt a tajték, a fütő hangosan imádkozott. Ekkor, a rémületen keresztül is meghallotta a kerekek kattogásából a fülem gyakorlata, hogy az egyik váltó, a melyiken keresztülrobogtunk, mellékvágányra van állitva. Öntudat nélkül, csak az ösztönömnek engedve elzártam a gőzt s elkezdtem fékezni. Domboldal mellett álló üres kocsik mellé értünk be és még meg sem álltunk, a mikor a fősinen a pokol zúgásával robogott el mellettünk a tehervonat. A kocsijai úgy lökdösték egymást, mint a részeg emberek. A végén tánczolt a személykocsi a doktorral...

Meg voltunk mentve, mert a veszprémi váltóőr, a kit Herendről értesitettek, mögöttünk megint elcsavarta a váltót. Az elszabadult vonatot valahol Palota körül fogták el.

— De a doktor! Mi lett a doktorral? Megőrült? Vagy meghalt a félelemtől? — kiáltottam én ekkor oda önkénytelen ijedelemmel az Ijártó Márton asztalához.

Az öreg rám nézett, ivott egyet, aztán azt felelte:

— Nem a. Aludt.

— Aludt?

— Aludt bizony és csak akkor nézett nagyot, a mikor Palotán felkeltették éjfél után. A vonaton talán akkor ébredt volna fel, ha a kocsija nem robog. Mert furcsa dolog az a megszokás, tekintetes uram, — fejezte be Ijártó Márton.

A művész önarczképe.

Rézkarcz a bécsi opera függönyének középrészéről.

DOBY JENŐ MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

DOBY JENŐ MŰVÉSZI HAGYATÉKA.

Egy férfiasan komoly és szorgalmas, a mellett gyermekiesen bájos és szerény öreg úrnak, a nemrég elhunyt *Doby* Jenő iparművészeti iskolai tanárnak művészi hagyatékát mutatja be most külön kiállításon a Szépművészeti Múzeum, művészhez méltó módon áldozván ilykép egy telivér magyar művész emlékének. Mert Doby Jenő az volt: izig vérig művész és telivér magyar művész, ha szélesebb rétegekben nem vert is viszhangot a neve soha. Sokkal jobban kerülte egész életében a nyilvánosságot, a zajt, a reklámot; sokkal inkább elbújt műterme és tanterme négy falai közé; sokkal inkább volt ambiciója, hogy művészetének — a rézmetszésnek — erős új nemzedéket és finomlelkű amatőröket neveljen, semhogy ráért volna a hangos művészetpolitikai szereplésre.

Különben maga ez a művészet — a rézmetszés művészete — melyben Doby első mestere volt nemcsak az országnak, de talán a Nyugatnak is, maga ez a művészet is olyan, hogy kevésbbé hat a nagyközönség szélesebb rétegeire. A rézmetszés művészetét a fölületesen tájékozottak hajlandók egyszerű reprodukálási eljárásnak tekinteni, akárcsak a fényképezést s ha manapság egyre jobban tért hódit is az a felfogás, mely elismeri még a fotografiában is a művészi elemet: az egyéniség érvényesülését, — a rézkarczolás titka még mindig sokkal ismeretlenebb a laikusok előtt, semhogy Dobyt a maga kiválóságában értékelhették volna. Pedig a Doby rézkarczai épen azokban az erényekben gazdagok, melyek a metszetet a szürke reprodukcióktól megkülönböztetik és műtárgygyá avatják: az ő lapjai hiven adják vissza az eredeti kép összes színeit, helyesebben mélységét és világosságát; nemcsak formáit a tárgyaknak, de szellemét az egész műalkotásnak. Dobyban nem egy lelketlen embergép vezette a karczoló tűt, hanem egy érző művészlélek irányította, a kinek művészi ösztöne megérezte, hogy az előtte fekvő műlapnak biztos vonalvezetésben, subtilis finomságban, a kidolgozás legapróbb részletekig terjedő hűségében teljesen fedni kell az eredetit.

Ma, mikor a grafikai művészet az egész világon hihetetlen magaslatra emelkedett, talán nem jelentenek annyit ezek a kvalitások, vagy legalább is nem olyan meglepőek, de a Doby korában, az ő fellépésekor ez kész forradalom volt és a legjelentősebb úttörés. Úttörés és nem az a bizonyos újítás, mely nagy lármával jő, hogy aztán csendesen tűnjék a feledésbe. Ez az úttörés a legnemesebb tradiciókon épült, mert visszatért a régi klasszikus mesterek által mutatott útra: Dürerhez, Rembrandthoz és Holbeinhez, a kik kedvenczei is voltak Dobynak mindenha. Doby az igazi tehetség ösztönével előbb ismerte fel a rézmetszés jelentőségét, mint kora — sőt tán még előbb, semmint ő maga is tudatában lehetett volna grafikai hajlamának minéműségéről.

Érdemdús művész-munkássága nem is maradt elismeretlenül a hivatalos faktorok részéről: a Tudományos Akadémia, a bécsi világkiállítás, az országos 1885-ös kiállítás, sőt a király maga is kitüntetésre méltatta. Mikor az iparművészeti iskolában a rézmetszés tanszékét felállították, Trefort miniszter őt nevezte ki ide tanárnak. Tanári állását ritka buzgalommal töltötte be, s a tanitás mellett minden üres idejét művészi munkásságának szentelte, a melyet nem egyszer a külföld is értékelni tudott; p. o. Van Dyck «Sámson és Delilá»-jának rézbe való metszéseért Antwerpenben nagy művészeti érmet nyert. Ezen a gyönyörű műlapon öt álló esztendeig dolgozott. A millenniumi kiállításon ugyancsak aranyérmet nyert annak idején id. gróf Andrássy Gyula arczképének sikerült rézmetszésével.

A kiállításon láthatók festési kisérletei is, de ezek eltörpülnek metszetei előtt, melyeken a nagy mestereket azzal a rajongással és megértő szeretettel, azzal a benső elmélyedéssel és eleven temperamentummal reprodukálta, melyre csak igazi művész képes. A *Horovitz* «Jeruzsálem siratása,» a «Művész otthona Kassán», a «Sámson» és egy sereg szép arczkép, interieur, fejlécz és exlibris beszédesen tanuskodnak róla.

HIRES ÉKSZEREK.

Sokszor olvastam és hallottam már reánk, magyarokra vonatkozólag azt az észrevételt, hogy a felső tizezrek, az «upper ten thousand» birodalmában csaknem valamennyi európai nemzet hölgyei közt épen a magyar főrangú nők tudják a legfinomabb izlést és legnagyobb fényűzést tanusitani ékszerek dolgában. Ez igaz lehet, de a mi a szemkápráztató családi ékszerek *reális értékét* illeti: e tekintetben mi ma-

A MŰVÉSZ OTTHONA KASSÁN.

gyarok már aligha vehetnénk sikeresen fel a versenyt a külföldi főrangú világ hölgyeivel. Igy például az angol portlandi, devonshire-i, manchesteri és sutherlandi herczegnők, vagy akár a hindu Duleeph Singh herczegnő drágagyöngy-füzérei egymagukban is fölérnek egy-egy főúri vagyon értékével. Vagy mit szóljunk a német császárné, angol királyné, Marlborough herczegnő, vagy akár a milliomos Mackay feleségének káprázatos drágagyöngy-ékszereiről, melyekkel még az előbb említett főrangú hölgyek gyöngy-füzéreit sem lehet összehasonlítanunk. Épen most olvasom egy angol folyóiratban Constance Beerbohm ügyesen megírt tanulmányából, hogy többek közt a portugál királynak van egy körte-alakú drágagyöngye, melynek a nagysága megközelíti egy kisebbfajta körte nagyságát.

A hires milliárdos *Mackay* feleségének van egy drágagyöngy-gyűjteménye, melyhez hasonló sehol nincs ezen a földtekén. A világ bármelyik asszonya sóvárogva tekintene erre a gyűjteményre, mely ide- s tova épen *négyezer* darab drágagyöngyöt foglal magában. Van ebben a gyűjteményben egy óriási — kilencz láb hosszú — gyöngyfüzér, borsó nagyságu gyöngyszemekkel, melyek színre és nagyságra csodálatosan összeillenek. E füzér értéke egyszerűen megfizethetetlen. Valósággal csodájára járnak a Mackayné fekete-gyöngyeinek is, melyek valójában, a természettől fogva feketék s teljesen távol állnak a mesterséges szinezéstől.

A világ legdrágább női nyakékének a külföldi főrangú világban általánosan ismert és kedvelt Henckel grófnő a boldog tulajdonosa. Ez a híres ékszer — mint azt C. Beerbohm leírja — három drágagyöngy-füzérből van összeállítva. Az első gyöngysor — mint általánosan nevezik — az «atokhai szűz» nyaklánczа; a második gyöngyfüzér valamikor a nápolyi ex-királyné tulajdona volt; a harmadik gyöngysor pedig nem más, mint az a híres füzér, melyet annak idején még a szegény Eugénia császárnő viselt a fontosabb állami ünnepélyek alkalmával. Ennek a harmadik füzérnek van egy rendkívüli értékű gyöngyszeme: az úgynevezett «Nagy Gyöngy», melyet negyvennyolcz évvel ezelőtt találtak Pattersonban. Szakértő egyének egyetértő nézete szerint ez a gyöngy most a modern idők legpompásabb és legnagyobb ékszere lenne, ha a kagylóban rejtőző puhány megfőzése közben jelentékenyen meg nem sérült volna.

Az *opál*-ékszerek közt — melyek, mint tudjuk, az opálkőhöz fűződő baljóslatú babonák következtében nálunk sem örvendenek valami nagy népszerűségnek — a legértékesebbek egyike a világon az az opál, mely «Trója égése» elnevezés alatt ismeretes. Valamikor Josephine császárnő viselte, jelenleg pedig a Bute márkinő ékszerei közt található. Jelenlegi tulajdonosa tisztán mint történelmi emléket őrzi, — fel nem venné a világért sem, mert számtalan másokkal együtt ő is meg van győződve arról, hogy az opál-kő előbb-utóbb okvetlenül valami szerencsétlenséget hoz a gazdájára. S hogy a babonára minő szomorú események adnak alkalmat, azt eléggé mutatja XII. Alfonz spanyol király opálgyűrűjének története.

Ezt a mesés értékű gyűrűt fiatal feleségének, Mercedesnek ajándékozta a király esküvőjük napján. A végzet nem késett lesujtani a fiatal pár boldogságára; rövid idő mulva a fiatal királynő hirtelen meghalt. Mikor a szép halottat még el se temették, a király ugyanezt a gyűrűt nővérének, Maria del Pilar-nak adta, ki azonnal fel is húzta az ujjára. A balsors tovább működött: a király nővére három nap múlva már halott volt. De még itt sem telt be a pohár. A szerencsétlen Alfonz király a végzetes gyűrűt sógornőjének: Krisztina herczegnőnek ajándékozta, a ki három hónap múlva szintén követte elődeit. S hogy a végzet átka egészen teljessé legyen, elhatározta, hogy most már maga fogja viselni az ominózus opál-gyűrűt. Úgy is tett s nem sokára ő is befejezte megpróbáltatásokkal teljes földi pályafutását. Az özvegy királyné nem merte a végzetes gyűrűt hordani többé, hanem megcsókolta, aranyláncra fűzte s az egyik madridi templomban az almudenai szűz szobrának nyaka köré illesztette. A gyűrű mai napig is ott látható a szobor nyakán.

Bendegúz.

RÉZKARCZ EISENHUT FERENCZ «A KEGYVESZTETT» CZÍMŰ FESTMÉNYE UTÁN.

DOBY JENŐ MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

TANULMÁNY
BADITZ OTTÓ RAJZA

Az 1868-ik évvel új korszak kezdődik Doby szereplésében. Ekkor nyerte meg ugyanis a bécsi császári királyi főkamarási hivatal pályázatán az öt évre szóló szubvenciót, megbízással Engerth Edward „Zentai csata" című képének rézbemetszésére. Munkája Bécsbe vitte, hol megismerkedett Jacoby Lajossal, az akadémia rézmetsző tanárával, ki azután nemcsak művészetére volt nagy befolyással, hanem arra is rábírta, hogy 1869-ben családjával együtt, az osztrák fővárosba költözzék.

A „Zentai csatá"-hoz hasonló nagy vállalkozást még magyar grafikus nem oldott meg. Doby egész művészi készségének igénybevételével dolgozott a minden tekintetben kifejlesztett kompozició átültetésén. A festői hatás érdekében vegyesen használta a vésőt és karcoló tűt. A főcsoport energikus rajza hangsúlyozottan emeli ki az ábrázolás középpontját. Az előtér és háttér feldolgozása közt elvi megkülönböztetést is látunk, amennyiben az előbbi nyersebb, maradt, sematikusabb formákat mutat, anélkül azonban, hogy e körülmény a rajz kimerítő voltának és az egész ábrázoláson uralkodó nyugodt összhangnak ártalmára lenne. Jacoby hatását látjuk ebben. Az ő befolyásaként jelentkezik Dobynál bizonyos akadémikus vonás, amely tudatos alkalmazásánál és mérsékelt voltánál fogva stílusának csak előnyére vált.

Jacoby műtermében készítette Friedländer „Új pajtás" című festményének és a bécsi opera Laufberger-féle függönye középső részének másolatát. Az előbbinek tónusokban kiváló rajza fel tudja kelteni a színek illuzióját is. Az utóbbi plasztikus feldolgázásával hat. Mindkét lap, Than Mór „Tündér Ilonā"-jának másolatával és Horovitz „Imádkozó zsidó"-ival együtt, a Gesellschaft für vervielfältigende Kunst kiadásában jelent meg.

Bécs művészi életében szép korszak volt az akkori, s hogy Dobyt a nagy tevékenységnek közepette felkarolták, azon, művészi tendenciáját figyelembe véve, nincs mit csodálkoznunk.

Az 1873-iki világkiállításon, Telepivel együtt, úgy szerepelt, mint a magyar művészeti kiállítás és az exposition des amateurs osztályának felügyelője s ily minőségében szerzett érdemeiért kapta a koronás arany érdemkeresztet. Három kiállított lapjával, a „Zentai csatá"-val, az „Új pajtás"-sal és a Laufberger féle függönnyel a „für Kunst" érmet nyerte. Crenneville főkamarás útján, Tegethoff képmásának rézbemetszéséért szubvenciót is nyer s a Képzőművészeti Társulattal szövetkezett Gesellschaft für vervielfältigende Kunst számára 11 rézmetszet és rézkarc másolatot készít a Tschudi-Pulszky-féle „Landesgemälde-Galerie in Budapest vormals Esterházy-Galerie" című munkához.

A hetvenes években a Magyar Tudományos Akadémia Széchenyi István arcképét rendeli meg nála Amerling festménye után. A bécsi művészeti akadémia új palotájának felavatásakor kiadott albumhoz Fűger és Van der Nüll képmását metszi rézbe. 1875-ben Ő Felsége képét másolja Than Mórnak az egyetemi könyvtárban levő eredetije után, a magyar oktatásügyi ministerium megbízásából. Két év mulva, Crenneville megrendelésére s ő felsége jóváhagyásával, Engerthnek I. Ferenc József koronázását ábrázoló képéről készit rézmetszetet s 1883-ban ismét szubvenciót kap a főkamarási hivataltól L'Allemand Laudonjának rézmetszet másolatáért.

E két utolsó lapjával nyerte meg az 1885-iki kiállítás bronz érmét.

Doby életének eseményekben leggazdagabb korát vázoltuk a fentiekben. Nagy feladatokhoz jut ekkor és azoknak megoldásában egyformán elégít ki minden követelményt. A „Zentai csatá"-n kívül az „Új pajtás", „Laudon" és az Országos Képtár festményeiről készült lapok számolnak be legjobban tudásáról. Egyike lett azoknak a rézmetszőknek, kik munkájuk finomsága folytán a festővel versenyezni tudtak.

A hetvenes-nyolcvanas évek grafikája még lépést akart tartani a festészettel, amiben csak lehetett. A reprodukáló rézmetszés klasszikus korától abban különbözött, hogy kerülte a vonalak kötött rendszerét. A testek anyagának különböző voltát nem akarta éreztetni technikai fogások segélyével. Minden törekvése a formák plasztikájának kimerítő ábrázolásában és a tónusok hibátlan utánzásában összpontosult.

SOLO
MÁRTON FERENC KŐRAJZA

Ily elvekkel tért haza Doby 1883-ban Pestre, hol Trefort oktatásügyi minister a következő évben a rézmetsző osztály tanárává nevezte ki az iparművészeti iskolához.

Önálló tevékenységének e második korszakában nem ragadják magukkal oly nagy események, mint aminőknek hatása alatt eddig állott. Csöndes munkássága alatt inkább önmagából fejlődik, mert több alkalma van oly thémákkal foglalkozni, amelyekhez természetes hajlama vonzotta. Készit ugyan másolatokat a Képzőművészeti Társulat megbizásából néhány magyar művész alkotása után. Ezek: „A kosár" Margitay Tihamértól (1890), „A kegyvesztett" Eisenhut Ferenctől (1891), „Ki a legény a csordában" Vastagh Gézától. Két metszetével — „Sámson és Delila", Van Dyck bécsi festménye és „gr. Andrássy Gyula" képmása — Benczur festménye után az I. osztályú érem oklevelét nyerte el 1894-ben az antwerpeni nemzetközi kiállításon Andrássy Gyula képét a következő évben a párisi szalon mention honorable-al tünteti ki. (Az ezredéves kiállításon Doby a millenniumi nagy érmet és a közreműködők érmét kapta meg.) „Ferdinánd bolgár fejedelem" és „Lujza fejedelemasszony", mindkettő László után, Benczur „Budavár visszavétele" c. képének részletei, Tabajdy Károly főispán arcképe Pataky László után, (1885-ben a megye részére) mind felülmulják intimitásban eredetieket. Egy Waldmüller-féle női arckép másolata oly elmélyedéssel és közvetlenséggel készült, mintha teljesen a művész szellemi tulajdona lett volna. Legszebb eredményeit azonban eredeti képmások és végül tájképek készitésével éri el.

Carl August weimari herceg, Veith J. E., Semmelweis Ignác, Dankó János, Pulszky Ferenc (1884), Fejérváry Gábor (1884), Henszlmann Imre (1885), Zalka János (1892), és Laszberg gróf (1893) képei, a művész önarcképe (1902) és felesége képmása (1905), a legjobbak ebben a nemben.

A felsorolt ábrázolások egyszerűségüknél fogva nagyon vonzó hatást gyakorolnak. A közvetlenül felfogott egyéniséget állitják elénk normális megvilágításban. A szerénynek látszó törekvés mélyreható átalakuláshoz vezetett és egyúttal bebizonyította Doby művészi nézetének életrevalóságát. A változás természetesen következett be, amint művészünk egész pályafutása alatt közvetlenül fejlődött egyik esemény a másikból.

Természete tiltakozott a hagyományokkal merőben szakító újitások ellen. A tónusok kultusza, az ábrázolás minden részét egybefűző összhang keresése azonban elég volt arra, hogy az impresszionizmushoz vezesse. „A művész otthona Kassán"; a fentebb emlitett, ifjúkori festmény átdolgozása, a fény és árnyék poétikus kompoziójánál fogva értékes. Hasonló természetű, lélektani problémával kombinált feladatot látott Doby a jeles archeologusnak Fejérváry Gézának képmásában, kit lámpavilágnál ábrázolt. Legsikerültebb műve azonban ebben a nemben a „Holdas éj Aboson."

Békés nyaralóhelyén készült e finom rézkarc. A kivilágitott ablakú házban, a bokrok sűrűjében és a hold előtt vonuló fellegek tömegében mindenütt érezhető a formák biztos felépitése. Az egész életét zajtalan munkában töltött művésznek tartalmas egyéniségét semmi sem jelképezhetné jobban. Lelkülete és művészete oly összhangban állottak, aminőt csak az övéhez hasonló fegyelmezettségű karakterrel lehet elérni.

Munkájának csak 1907 nyarán bekövetkezett halála vetett véget. Nyaralóhelyén Porto-Ré-ben érte az utól, mielőtt még a nyugdíjaztatása iránt beadott kérvényét a kormánynál elintézték volna.

A sokszorosító művészetek fejlődését irányító felfogás még a mester hosszú pályafutása alatt ment át alapos változáson. Ennek következtében mondhatjuk, hogy különben is kis számú grafikusaink közt van olyan, ki a szó teljes értelmében iskolájához tartozik. A most uralkodó szellem már útjában áll annak, hogy valaki mindenben a Doby stilusához ragaszkodjék. A dekorativ felfogás, az elvont ábrázolási mód nagy ellentétei annak az iránynak, amelyen ő haladt. Érdemén azonban e körülmény nem kisebbithet. Műveinek abszolut értéke túléli az izlés változásait. Instruktiv becsük megmarad minden időben.

FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN

GLATZ OSZKÁR VÁZLATKÖNYVÉBŐL

ábrázoló eredeti rézkarcban viszont sok pont vegyül a vonalak közé különösen a testformák mintázásában.

Említettük már, hogy Doby kiművelte magát az építészeti motivumok ábrázolásában is. E tanulmány különös hasznára volt, nemcsak azért, mert keresetforráshoz juttatta, amennyiben rézmetszeteket készített és fára rajzolt Henszlmann és Rómer munkái, valamint a bécsi Zentralkomission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale számára, hanem azért is, mert a szigorú architektonikus formák utánzása egészséges irányban fejlesztette felfogását. Józan természetének megfelelő foglalkozás volt az, mely objektivitását nagy mértékben növelte. Oly feladatokkal kellett e téren megbírkóznia, amelyek csak teljes szabatossággal oldhatók meg helyesen. A Soudain műtermében készült s a Képzőművészeti Társulat által 1864-ben albumlapként kiadott rézkarc, „A kassai Sz. Mihály kápolna" bizonyítja legjobban, mily komolysággal felelt meg Doby a követelményeknek ebben az irányban.

Nagyon természetes, hogy e foglalkozás nem elégíthette ki teljesen művészi igényeit. Figurális műveiben azonban értékesíteni tudta a tőkét, amelyet azzal szerzett. Szélesen, egyszerűen fogja fel a jelenségeket, de amellett nem nagyol el egyetlen formát sem. A plasztikus látás nagy előnyei közé tartozott.

Finomság, elevenség és nyugodt tónusok jellemzik Dessewffy Emil gróf 1865-ben készült arcképét. Szalay Lászlónak 1866-ban kiadott acélmetszetű képmása, melyről a levonatok egy részét az Akadémia vette át, a formák szabatos rajzával és az energikus mintázással hat, Graffenried-Burgenstein W. C. E. kis méretekben készült, rézbe karcolt álló alakja a maga nemében tökéletes alkotás. Pontos rajzában megtalálunk minden plasztikai és festői finomságot.

Művészünk, Radnitzky bécsi akadémiai tanár tanácsára, segélyért folyamodott az állami miniszteriumhoz, melyet meg is nyert. Ennek fejében Teniers Dávidnak az Országos Képtárban függő „Falusi borbély" című festményéről készített rézkarcmásolatot. Az összeget már az időközben megalakult magyar kormány fizette ki.

1867-ben lép házasságra Megay Erzsébettel. Boldog családi életnek alapját vetette meg ezzel, amelynek zavartalan összhangja teljesen egyezett pályafutásának jellegével.

készít és elkíséri a kutatót, ugyanaz év telén, rheimsi tanulmányútjára is.

Henszlmann grafikusnak szánta unokaöccsét s igyekezett őt mindig azon a pályán tartani. Mihelyt elhagyta azonban Párist, Doby, 1856 januárjában, újra az ecsethez nyúl és Gleyre Károly iskolájához csatlakozik. Önkritikája azonban nem hagyta sokáig ott maradni s időközben pénze is elfogyott. Ily körülmények közt ment át májusban Londonba, régi tanárához Böhmhöz. Onnan hazatérve Pesten és Kassán egy ideig mint festő működik. Időközben szerelmének hatása alatt azonban teljesen meggyőződik arról, hogy hivatásának megfelelőbb és egyúttal praktikusabb pályát kell választania. Újra elfogadja tehát nagybátyja tanácsát s 1862 végén Párisba megy Soudain Sándorhoz, az építészeti rézmetszés tanulmányozására. Új mesterénél 9 hónapot töltött.

Doby Jenő tudott jeles műveket alkotni az ecsettel is. Olaszországi tanulmányévei alatt festett akvarelljei — tarka ruhába öltözött parasztok 1852—53-ból — éppen festői felfogásukkal hatnak. Élénk színekkel, könnyű ecsettel készült, hangsúlyozott dolgok azok, amelyek nem sejtetik a későbbi, nyugodt meggondoltsággal dolgozó és műveinek minden részét egyenletesen kifejlesztő rézmetszőt.

Más felfogásról tanuskodnak olajfestményei, szüleinek képei: „Doby bácsi" és „Doby néni", önarcképei ifjú korából, nejének több képmása, Henszlmann Imréné és a művész fiainak képei, úgyszintén kompozíciói, amilyenek a „Nagymama mesél" és a művész otthona Kassán. A nagy szeretettel és gonddal festett ábrázolásokon feltünően sikerült a fény és árnyék fokozatainak éreztetése. Doby nem dolgozott nagyon mély tónusokkal, sem erős fényfoltokkal. Az árnyékok értékét azonban jól meg tudta különböztetni egymástól és a megvilágított részeknek is megadta a szükséges elevenséget. Rembrandttól sokat tanult, amint egyik önarcképe mutatja. A színeket azonban már ekkor másodrendű tényezőknek tekintette. Befejezett művei főleg plasztikájuk finomságával tűnnek ki.

Doby szükségszerűleg fejlődött grafikussá. Neveltetésén kívül temperamentuma is azzá tette. Nem volt impulziv természet. Belátás alapján számítással dolgozott. Jellemző azonban rá nézve, hogy nem tartozott a vonalakban gondolkozó művészek közé. Korának igazi szülötte volt. Naturalisztikus felfogása arra ösztönözte, hogy a látottakat változtatás nélkül adja vissza. A modern dekorativ tendenciák távol álltak tőle.

A grafika, természeténél fogva, nem tekintheti céljának a minden irányban kimerítő ábrázolást. Az egyszerű rajzeszköz összefoglaló és annak fejében hangsúlyozott előadásra kényszeríti a művészt. A sokszorosító művészet mindazonáltal, eljárásainak tökéletesedése folytán, egyre közelebb jutott a festészethez és abban a korban, amelybe Doby szereplése esik, egészen hozzá simult.

Művészünk, aki kezdetben jobban szerette az ecsetet mint a vésőt, később sem akarta szem elől téveszteni a rajzoló művészet általánosabb nagyobb hivatását. Technikája gondos és fejlett, de nem szolgál stílusának kifejlesztésénél kiindulási pont gyanánt. Vonalrendszere nem egységes és szigorú. A vonalak közé pontokat is vegyít A rézkarcolást és metszést vegyesen alkalmazza; hol az előbbivel, hol az utóbbival egészíti ki a másikat. Művei ennélfogva festői jellegűek lesznek. Megadja minden formának a maga teljes kerekségét és azután finom tónusokkal vonja őket össze nagyobb egységbe. Vonalai kis hullámokat írnak le és nem haladnak át egy lendülettel nagyobb részleteken. A formákat szabatos és határozott ábrázolásuknak dacára sem rajzolja körül élesen. Figyelmünket inkább belső szerkezetükre, fejlődésük kiindulási pontjára vezeti vissza.

Érdekes megfigyelni, hogyan jutott e belátás alapján leszűrődött, érett kifejezési módhoz.

Ifjúkori másolatai Rembrandt, Klein, Callot, H. S. Seham és Nanteuil után, 1849-ből és az 50-es évekből a minta gyanánt szolgáló ábrázolásoknak mindenben hű utánzatai. Szerény önálló munkái a kimerítő ábrázolásra törekednek. Némelyiken megérzik az egyik vagy másik nagy mester hatása. Dobrovszky befejezetlen arcképe Nanteuilre emlékeztet; Henszlmann képmása az 50-es évek végéről Claude Mellant juttatja eszünkbe. Az 1860 körül készült, miszlókai parasztasszonyokat

körülményeknél fogva, csaknem egymaga képviselt nálunk, a grafikának általa művelt ágaiban, egy egész korszakot, hanem azért is, mert biztos alapon dolgozva, meg tudta őrizni eredeti álláspontját akkor is, amikor felfogása több tekintetben változáson ment át.

Korának szellemi életére a pozitiv tudományok művelése nyomta rá bélyegét. Annak hatásaként jelentkezett a 70-es és 80-as évek művészetében uralkodó naturalizmus is. A természetben látottak egyszerű közlése ma már túlhaladott álláspont, de mint iskolai elv megbecsülhetetlen. Doby Jenő józan felfogása és alaposssága is alkalmas kiindulási pont gyanánt szolgálhat, a jövőben is, fiatal grafikusainknak.

Élete történetét mindeddig csak rövid összefoglalások ismertetik. Halála évének, 1907-nek november havában a Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteményében kiállításra kerültek legjelesebb művei. A dr. Térey Gábor-féle katalogusban olvasható Doby életrajza is egy volt tanítványának tollából. Az iparművészeti iskola 1907/1908-ik évi értesítőjében Papp Sándor emlékezett meg róla s főleg mint embert jellemezte. A „Die Graphischer Künste" című folyóirat 1908. évi 2-ik számában a kiállítás ismertetésével kapcsolatban adtunk életének folyásáról rövid vázlatot. Mindezekhez úgyszólván egyedüli forrás a művésznek sajátkezűleg írt rövid életrajza, mely ez alkalommal is munkánk alapjául szolgál. Szerény természeténél fogva mindig kitért a méltánylás elől. Keveset beszélt magáról, úgy hogy életének sok epizódja még közvetlen környezete, családja előtt is rejtve maradt mindvégig.

Doby Jenő 1834 szeptember 4-én született Kassán, mint Doby Lipót kereskedő és Henszlmann Karolina, Henszlmann Imre nővérének fia. Családi körülményei előmozdítólag hatottak pályájára. Dobyék 1838-ban Pestre költöznek s a gyermek itt jár iskolába. Nagybátyja felfedezi tehetségét és metszetgyűjteményének lapjait minta gyanánt adja kezébe. Hétéves korában már lemásolja Dürernek a holdsarlón ülő Madonnáját, a fametszetben kiadott „Mária élete" címképét. Hasonló feladatokat old meg, egyelőre csak tollal és ceruzával, mint gimnáziumi tanuló. Műveinek kiállításán láthattuk tollrajzait Mantegna, Dürer, Ribera és Van Dyck után. Fiatal korának dacára, oly komolysággal és fegyelmezettséggel dolgozott, hogy az eredetiek formáit lényeges kihagyások nélkül és aránylag csekély elrajzolással utánozta.

Doby sokat köszönhetett Henszlmannak, ki őt, e szigorú minták segélyével, pontos megfigyelésre és szabatos ábrázolásra tanította. Az érdemes művészettörténeti kutató visszatartotta őt később attól is, hogy akadémiai oktatáshoz folyamodjék, amelynek elvből ellensége volt. A fiatal növendék elé került különböző jellegű eredetiek alkalmasak voltak arra is, hogy másolójuk elfogulatlan kritikáját fejlesszék. A józanság csakugyan egyik legerősebb oldala maradt mindig Doby művészetének.

Képirásunk sajnos nem dicsekedhetik még nagy multtal, de, a legújabb időkig, minden változása és gyengéje mellett is, észlelhető volt benne bizonyos, a magyar természetet jellemző tartózkodás a végletekkel szemben. Az ifjabb nemzedék legnagyobb része, a különböző és többnyire rosszul is értelmezett divatos áramlatok hatása alatt, sajnos könnyen felhagy a régi erénnyel. Doby Jenő példáját, a mostani zavaros és mértéket nem ismerő időben éppen e miatt lenne tanácsos szem előtt tartani.

A középiskolai tanulmányok befejezése után (az érettségit 1849-ben a pesti ág. ev. gimnáziumban tette le) Fuchsthaler Alajoshoz került. Tőle kapta első oktatását a rézmetszésben és rézkarcolásban. Fuchsthaler akkor Henszlmann „Kassa ó-német stílű templomai" c. művéhez készítette a rézmetszeteket. A mester munkabeli készültsége nagyobb volt, mint rajztudása. Három évet töltött nála s azután átment Böhm Farkashoz festészetet tanulni. Új mesterét elkiséri Rómába is. Ott dolgozik 1854-ig. Másolatokat készít a képtárakban, s télen át az esti órákban, Böhm felügyelete alatt, aktrajzolással és kosztümfestéssel foglalkozik. Azután hat hetet Firenzében tölt, ahonnan Bécsen át hazautazik. 1855 márciusban Kassára megy s a nyarat arcképfestéssel tölti. Szülőföldjén mint festő kezd működni. Októberben már újra elhagyja hazáját. A politikai száműzöttként Párisban élő Henszlmann hivására a francia fővárosba megy, hol akkor éppen az első világkiállítás tartott. Nagybátyja munkáihoz rajzokat

TANULMÁNY
KEMÉNYFFI JENŐ RAJZA

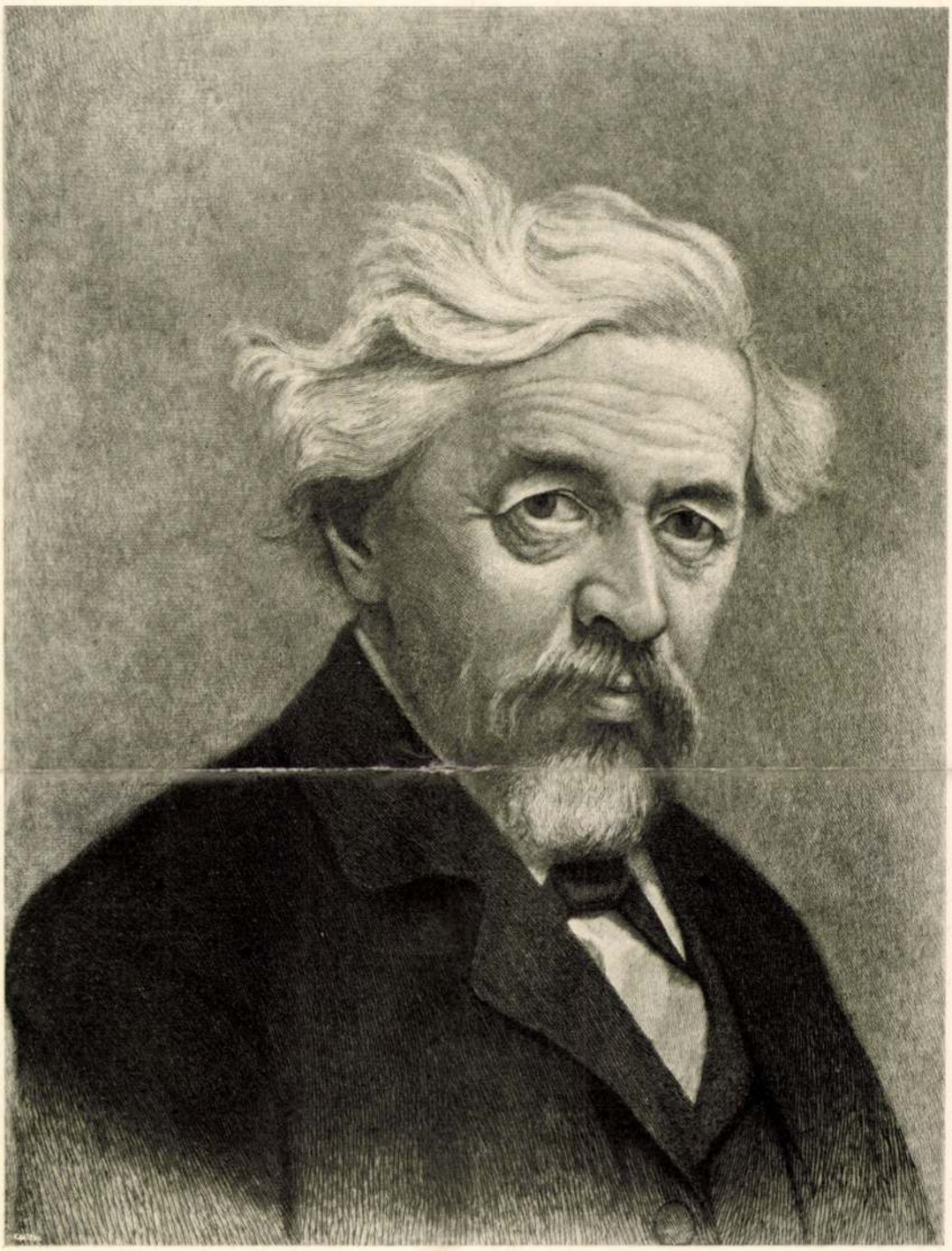

DOBY JENŐ ÖNARCKÉPE

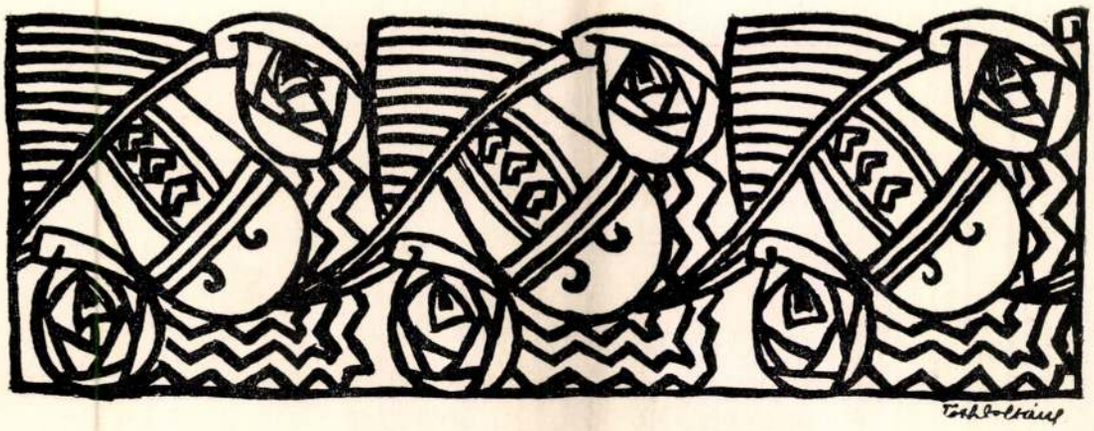

Felvinczi Takács Z.

DOBY JENŐ

A magyar grafika még mindig ifjúkorát éli. Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy nincsenek kiváló tehetségeink, kiknek egyénisége kiforrott és művészete a kor termelőképességének színvonalán áll. A sokszorosító művészetek terén azonban még magyar iskoláról nem szólhatunk. A biztos alapon álló művésztársadalmak lényeges kelléke, az egyeseket összefűző és felfogásukat mélyen átható közös eszmény hiányzik. Az egyén, amennyiben tehetségében áll, saját erejéből, de leginkább az idegenből jövő nagyobb áramlatok hatása alatt fejlődik.

A sokszorosító művészetek a mult századnak első három negyedében aránylag nagyobb szerepet játszottak kulturális életünkben, mint most. A folyóiratok és könyvek képanyaga rézmetszetek, kőrajzok és fametszetekből állott. A grafika ennélfogva sok jeles művésznek lehetett főfoglalkozása. Kőrajzolóinknak különösen nagy terük volt tehetségük érvényesítésére.

A fényképek és segélyükkel előállított reprodukciók azonban, mintegy negyedszázad óta, legtöbb helyről kiszorították a nyomtatott művészet termékeit. Az önálló műlapoknak pedig Magyarországon még most is alig van vásárló közönsége.

Doby Jenő akkor lépett fel művészetével, amikor az általános szükségletet is volt hivatva kielégíteni s ennek a körülménynek köszönheti, hogy hazájában megtelepedhetett. Életét nehéz munkában töltötte, melyhez csak hivatottságának érzete és csendes szerény természete adhatott kitartást. Azoknak sorában küzdött ő is, akiknek tevékenysége mostani kulturánk alapját rakta le s akikre ma kicsinyléssel, sőt hálátlansággal szokás visszagondolni. Az idők változása azonban visszajuttatja majd őket méltó helyükre és ha nagyobb távolságban lesz tőlünk a most még közelmult képe, jobban ki fognak tünni abban az elvitázhatatlan érdemek.

Művészünk tevékenységét is csak a jövő nemzedék fogja értékelni tudni, amelyiknek alkalma lesz belátni, hogy az többet jelent művészetünk történetében, mint akárhány nagyobb tehetség munkássága. Őt nevezhetjük ugyanis első nagyobbstilü modern rézmetszőnknek és rézkarcolónknak és ő tanította hosszú ideig e művészeteket egyedül hazánkban.

Magára fogja irányítani a történetíró figyelmét mindig, nemcsak azért, mert, a sajátos

Művészet 1908.

LEWAL TÁBORNOK, FRANCZIAORSZÁG UJ HADÜGYMINISZTERE.

A mennyei birodalom elleni hadjárat megkövetelte a maga áldozatát a franczia kabinet férfiai közül. Campenon tábornok, a volt hadügyminiszter, mint nem rég megjelent nyilatkozatában is kijelenté, nem értett egyet a Ferry-kabinettel abban, hogy a köztársaság tengereken túli nagyobb kalandokba bonyolódjék. A tonkingi expediczióba is csupán azért egyezett bele, mert Ferry miniszterelnök azzal érvelt mellette, hogy itt csak Francziaország megtámadott érdekeinek védelméről lehet szó, egy kis leczkét adnak a khinaiaknak a tiencsini békekötés meg nem tartásáért, s mig egyfelől a franczia zászlón Langsonnál esett foltot letörlik, a mennyei birodalom is megijed s bizonyára engedni fog.

E vérmes remény azonban nem teljesült. Sőt a khinai békepárt, élén a tiencsini szerződést aláirt vezérférfiaival, megbukott s a háborupárt került felül. Ujabb khinai csapatok indultak Tonking felé s a franczia expedicziót megerősitéséről komolyan és sürgősen kellett gondoskodni s tanácsosnak látszott azt oly helyzetbe hozni, hogy támadólag léphessen föl esetleg a khinai kikötők ellen is.

Igy következett Fu-Cseu bombázása, igy Formóza szigetének megszállása. Az expedicziót valóságos háboru arányait vevé föl, a nélkül, hogy a háboru forma szerint meg lett volna üzenve.

De Khina még erre sem mutatott kedvet meghátrálni, s a maga részéről szintén hadiszerbe helyezi magát s most már a nagy arányu háboru szinte kikerülhetetlenné válván: természetes, hogy az azt elvben ellenző Campenon tábornoknak a hadügyek vezetésétől vissza kellett lépnie.

Helyét elfoglalni regóta Lewal tábornokot tartották a leginkább alkalmasnak a franczia katonai körök ugy, mint a közvélemény. Azok a tisztek, a kik alatta szolgáltak, továbbá azok, a kik olvasták hadügyi munkáit, s a kik végre közelről ismerik és értenek a dologhoz, azt állitják, hogy Lewal tábornok ugy a katonai tudományok, mint a szolgálat, mint végre a hadsereg legfőbb érdekeinek méltatása tekintetében csaknem páratlanul áll az egész franczia hadsereg tiszti karában.

Lewal Párisban született 1823 de zember 13-án, hol nagyatyja főszámszéki állam anácsos vala. Versaillesban végzé az alapiskolákat kitünő sikerrel, s 1841 tavaszán a st.-cyri katonai iskolába lépett, a hol első lett osztályában s ez elsőségét végig megtartá az egész tanfolyam alatt, s midőn tényleges szolgálatba lépett, mindenki fényes jövőt jósolt a kitünő tehetségü fiatal katonának.

1848 deczember havában százados lett, Algirba küldetett, hol a tartomány külügyi igazgatóságában első segéd s a bidohi irodának vezetője lőn. A kabylok elleni egy ütközet alkalmával, midőn a harcz hevében egy halálosan megsebesült altiszt megmentésére rohant, az arabok pusztitó golyózáporában egy lövés sulyos sebet ejtett lábán. De az altisztet megmenté. E hőstetteért a becsületrend lovagkeresztjét nyerte.

Az 1859-iki olasz-franczia-osztrák hadjáratban mint zászlóaljparancsnok szerepelt. Itteni tapasztalatait a «Revue contemporaine»-ben tette közé ily czim alatt: «Mantua és Virgil, a Comoi tó, az ifjabb Plinius, Hannibal és Magenta, Catullus.» E munkájával alapitá meg irói hirnevét.

1862-ben Lewalt Mexikóban találjuk, hol a szerencsétlen végü Miksa császár őrizetére kirendelt franczia expediczionális sereg táborkarához volt beosztva. Itt, Pueblában lett alezredes s a becsületlégio tisztje. Később hasonló minőségben Rómába küldetett.

Midőn Niel marsal hadügyminiszter lett, Lewalt bizta meg a táborkari szolgálat akként szervezésével, a mint az Németországban volt és van ma is.

A poroszokhoz intézett hadüzenet idején Lewal a rajnamelléki hadtest vezérkarába volt beosztva s igen sokat tett arra, hogy még nagyobb romlás nem érte a franczia hadakat.

A német fogságból haza térvén, a becsületrend parancsnoki keresztjét kapta meg. 1874. tavaszán dandárparancsnok lett. Három évvel később a katonai iskola igazgató-elnökévé nevezték ki. Jobb választást, a franczia lapok véleménye szerint, nem tehettek volna, mert a mit e minőségében tett, az csodálatos eredmény. Megváltoztatta gyökeresen az egész addigi rendszert, a tanmódszert s a régi táborkari iskola egész tanfolyamát, kiküszöbölvén a tanrendből a tisztán spekulátiv elméleteket s nagyobb sulyt fektetvén a terepismére, a mi addig a franczia katonáknak mindig gyenge oldala volt.

1880 elején nyerte meg a harmadik csillagot: tábornok lett s a 33-ik gyaloghadosztály, majd nemsokára rá a 17-ik hadtest parancsnoka.

A nagy képzettségü katona hadügyi munkáiról a külföldön is mint igen jeles szakember ismeretes. «A hadsereg reformja» czimü műve 1871-ben, a «Harczi tanulmányok» czimü valamivel később jelent meg s első rendü tekintélylyé tette e szakmában.

LEWAL, UJ FRANCZIA HADÜGYMINISZTER.

MAGYAR EMBER LEVELEI A TENGEREN TULRÓL.

Szent-Vincze sziget, 1884. jun. 12.

Mult hó 31-ikén este 7 órakor érkezett hajónk *Hamburgba* s már másnap reggel 7¾-kor «Uruguay» nevü gőzösünk a hátrahagyottak kalapemelése s a sok «Isten veled» kiáltás közt elhagyá a kikötőt.

A legpompásabb idő kisért az Elbe folyón végig; mindkét parton gyönyörü ültetvények, lombos erdők és hegymagasságok panorámája tárult szemeink elé. Estére elértük *Cuxhafent*, majd az északi tengert s a «la Manche» csatornát Anglia és Francziaország között. Másodikáig a legszebb idő kedvezett; de más nap virradóra oly sürü köd ereszkedett ránk, hogy alig lehetett 50 lépésnyire látni, s hajónk csak nagy nehezen czammogott, s a ködjelző tülök (Nebelhorn) egész nap oly éktelen bőgést vitt véghez, mint valami éhes oroszlány, nehogy valamely hajóval összeütközzünk, miközben az arra járó hajók ködjelző tülkeinek hangja is néha oly közel hallatszott (noha semmit se láttunk), hogy minden pillanatban életünkért kellett remegnünk: azon a helyen, a hol a «Cimbria» gőzös szerencsétlenül járt.

Junius 4-ikén reggel kivilágosodott s elértük a hires *Dovert*, Angliában, melyet röppentyüinkkel üdvözlénk. Estére azonban oly roppant vihar és záporeső keletkezett, mely toronymagasságu hullámokat vert s a hajót olyan ingásba hozta, hogy szinte recsegett, ropogott s az utasokat szörnyü tengeri betegség lepte meg; egyesek igen-igen sokat szenvedtek: én és nőm egész nap az ágyat őriztük.

5-ikén és 6-ikán megint kitisztult az ég s beérkeztünk a nagy Oczeánba, a hol 5—6 méter hosszu delphinek követtek bennünket, párosával, egészen közel.

Következő nap, mikor égnél és viznél már egyebet nem láthattunk, egy aprócska vitorlás hajó tünt elénk, jól esett szemeinknek: olaszországi volt.

8-ikán már a *Madeira* csucsát pillantottuk meg.

9-ikén s 10-ikén pompás idő volt; roppant hőségben mentünk át az egyenlitőn s ma, 12-ikén kötött ki először hajónk, mióta Hamburgot elhagyók. Elvégre szárazföldet értünk, melyet szerecsenek laknak, a kik itt kőszénbányászattal foglalkoznak. E helyen kőszenet rakunk fel s estére indulunk már tovább. Montevideót tizennégy nap mulva reméljük elérni s nehány nap mulva reá Buenos-Airest. Kapitányunk állitja, hogy két álló hétig a száraz földet nélkülözni leszünk kénytelenek, de tartós, szép időt jósol.

Az utasok száma mindössze is csak 21; az időtöltés tehát nem oly zajos és kellemetlen, mint a kivándorlási hajókon való tartozkodás lenni szokott, melyeken 1000—1200 ember utazik. Néminemü nélkülözéseknek, az igaz, mégis ki vagyunk téve, azonban ugy élünk mindnyájan, mintha egyetlen családot képeznénk. Szolid, tisztességes emberek, kik a szükségesekkel el vannak látva s nem a szerencse hiu szeszélye után futkosnak, hanem a kik dolgozni tudnak s akarnak, minthogy a kereset Buenos-Airesben tizszerte több s az életmód valóban igen olcsó. Nekem legalább a legkecsegtetőbb reményeim vannak. Egy *Brunner* nevü dán mérnök s egy *Taffe* nevü st-franciskói fiatal kalmár ismeretségével dicsekedhetem, a kikkel benső barátságot kötöttem s nem egy jövedelmező vállalatot beszéltem meg velök. Engem közönségesen csak «Doctor» néven szólitanak; s meg vannak róla győződve, hogy a mihez hozzá fogok, annak sikerülnie kell. A hajó fedélzetén mindennap zene szól s a táncz járja, a mely alkalommal a legfurcsább, a legnevettetőbb dolgok fordulnak elő. A tengeri levegőnek egészségünkre kitünő hatása van; pompásan érezzük magunkat. Angolul és spanyolul már egész érthetően beszélek.

Közel hozzánk ma egy egész csapat repülő hal vonult el.

Buenos-Aires, 1884. julius 29.

Egy folytonban való 32 napi utazás után végre szerencsésen ide jutottunk, a hol bizonyos Steiner nevü család a legszeretetreméltóbb gondoskodással fogadott és megvendégelt.

Utoljára Afrikából a *Sz.-Vincze* nevü portugal gyarmatról irtam; de tudom, hogy a választ hasztalan várom, mert legalább is öt-hat hét kell hozzá, mig ezen soraim Budapestre érkeznek. Tengeri utunkon sokat tapasztaltunk, Európára nőmmel együtt gyakran emlékezünk, s most, hogy már itt vagyunk, persze csak egy czél, egy gondolat forog elménkben, hogy t. i. munka és tevékenység által annyira juthassunk, hogy felebarátainknak lehetőleg hasznára váljunk, s öreg napjainkra gondok nélkül élhessünk.

Déli és északi Amerika között roppant különbség van, miután itt a kereset minden ága még parlagon hever, s a legszebb jövő elé nézünk.

Buenos-Airesben kivétel nélkül minden ember foglalkozást talál, s különösen a kézmives-osztály nagyon keresett, az ember jól él s a maga fizetését minden öt napban rendesen megkapja. Nincs nap dolog nélkül.

Itt természetesen korlátlan szabadság uralkodik. A család élelme kevésbe kerül: másfél kilo hus a mi pénzünk szerint csak 30 krajczár! De a ruházat, a lakás stb. kétszerte, háromszorta drágább. A feleségem naponként 2—3 forintot játszva keres s én magam 20 ember közt egy nagy könyvárus-üzletben kaptam alkalmazást, havonként 120 frt fizetéssel. Utunk természetesen sokba került, de csakhamar rendbe jövünk, s reméljük, hogy szerencsénket isten jó voltából feltalálandjuk. A spanyol nyelvben való járatlanságom akadályait mélyen érzem, az itt az állam nyelve, s nélkülözhetetlen. A nők munkáit fényesen fizetik, egy-egy németországi szakácsnő bére 70—100

78.l
a Pulszky-album

frt havonta és mégis tuczatszámra keresik őket. Itt olyan fényüzés van, hogy Páris és más hasonló nagy város, azt lehet mondani, meg sem közeliti.

Az emberek rendkivül szépek s kivált a hölgyek deli termete és gyönyörü tekintete meglepő.

Mulatóhely egyedül a szinház, a hol a legközönségesebb ülőhely ára 10 forint, mi persze nekünk még egyelőre nem való.

A legjobb paripa ára 20—30 frt, miután itt minden ember lóháton jár.

Midőn e sorokat irom itt déli 12 óra van, mig Budapesten esti 8 óra, — ott nyári idő, mig itt a legkeményebb tél.

Buenos-Aires, 1884. deczember 9.

Azzal a tervvel, hogy Amerikába költözöm, én igen régen foglalkoztam s azt hiszem, hogy itt végre csakugyan feltalálom életem czélját s összes vágyaim teljesedésbe mennek. Ifju nem vagyok s az az élénk érdeklődés a munka iránt, a melyet magamon tapasztalok, ha kitartó leszek és gazdálkodom, bizton felsegit!

Ez idő szerint itt roppant hőség uralkodik, a meleg ma 32 Reaumur-fok. Budapesten most van tél dereka.

Azt irtam, hogy a hölgyek itt jövedelmező foglalkozást nyerhetnek; de ez nem vonatkozik olyanokra, a kik Európát feledni nem tudják, s ha egy hölgy fiatal, annak innen tanácsot adni merőben lehetetlenség. Sorsom mindinkább kedvezőbb s remélem, hogy ma-holnap már én is oltalmat nyujthatok az ide menekülőnek, s éreztetni leszek képes a miben egyik hontalan a másikat emberbaráti, nem, sokkal több: testvéri fogadtatásban részesitheti!

Gy . . . . . ts Konrád.

A FÖLDRENGÉS SPANYOLORSZÁGBAN.

Karácson estéjén a mult évben nagy földrengés volt Spanyolországban, hasonló ahhoz, mely pár évvel ezelőtt Zágrábban és Ischia szi-

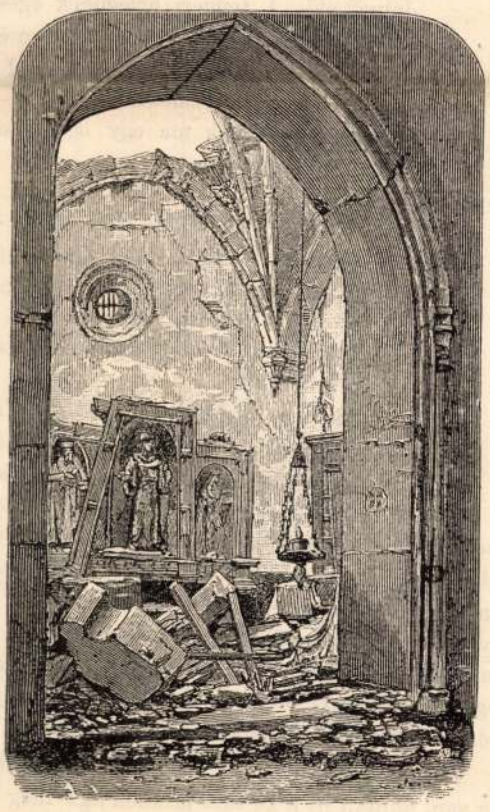

Templomromok Alhamában a földrengés után.

getén dult, de kiterjedésére és rombolására nézve sokkal nagyobb mindkettőnél. Egész helységeket tett tönkre s igen sok más lakóhelyet, sőt több száz emberi élet is esett áldozatul. A földrengés itt is, mint más helyeken, sokáig tartott s messze terjedt. Magában Spanyolországban decz. 28-ától január 3-ig több helyen mintegy 200 lökést éreztek, később is nehányat, bár gyöngébbet; magában Granadában 17 nap alatt 30 földrengés volt. Hogy mily messze terjedt e pusztitó csapás, látható abból, hogy egy Isabel St. John nevü, Spanyolországból New-Yorkba menő bárka kapitánya több száz angol mérföldre a parttól, de Granadával egyenlő irányban a tengeren, szintén érezte a földrengés hatását s hallotta is a mennydörgésszerü robajt.

A földrengés főszékhelye, melyre képeink

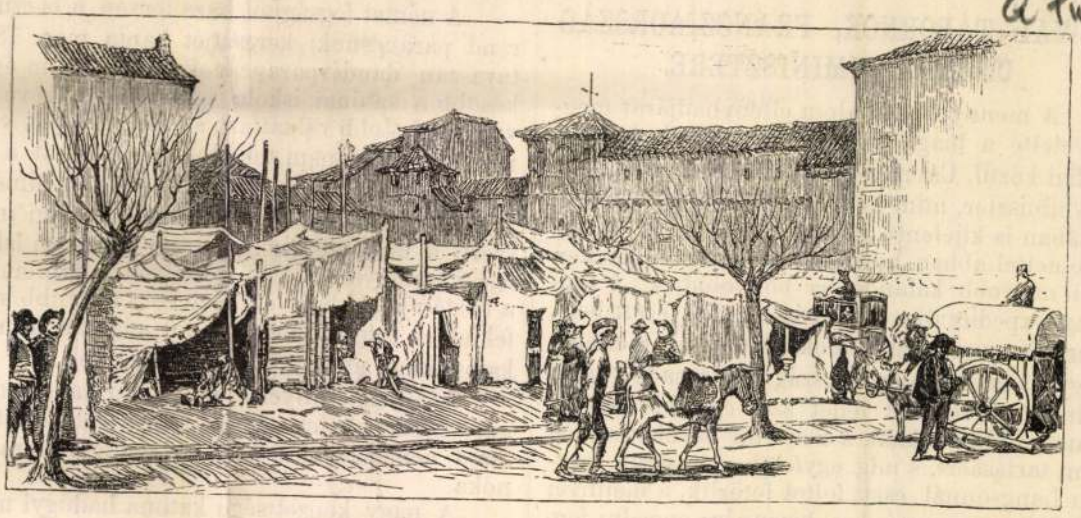

Sátorlakások Granadában a földrengés idején.

is vonatkoznak, a 11—12 ezer láb magasságig emelkedő Sierra Nevada hegyláncz nyugoti nyulványai voltak, köztök a Tejada és Alhama hegyek vidékei. A legtöbbet szenvedett hely *Alhama*, ősrégi város, mintegy 26 angol mérföldnyire a hires Granadától, egy hegy előcsucsán. A város két részből áll, felsőből és alsóból. A földrengés a felső részt támadta meg főkép, de a kövek onnan az alsó részre gördülve, mindkét rész elpusztult. 1750 házból 1302 csaknem teljesen tönkrement s igy a város sokkal jobban megrongáltatott, mintha összeágyuzták volna. Még napok mulva is csaknem lehetetlen volt a romok közt járni s némely helyeken már a házak fekvését is alig lehetett megismerni. A romboláshoz képest még kevés emberélet pusztult el, 10,000 lakó közül mintegy 350. A megmaradtak nagyrésze a szabad ég alatt fakunyhókat és sátrakat rakott össze, mig sokan a szomszéd városok és falvak vendégszeretetét vették igénybe.

Alhama városát különösen a határában levő melegforrások tették nevezetessé. E források arab elnevezése: *Al Hummum*, s igy a város spanyol neve is innen ered. 1482 ben, midőn a spanyolok e helyet elfoglalták, az arabok között nagy aggodalom támadt s valóban a spanyoloknak e város fölötti diadala volt Granada bevételének előzménye. E régi korból még fenmaradt egy mór kastély. Van itt továbbá öt templom, köztök egy nagyobb góth székesegyház, ebben szokták megszentelni a rózsafüzéreket, — olvasókat, — melyeket a nép helyi szokás szerint évenként körmenetben vitt ide, a mint egyik képünk ábrázolja. Most mind e templomok valóságos romok s a papok a sátrak közt levő nagy téren végzik az isteni tiszteletet, hol az oltárt kezdetben egy nagy társas-kocsi helyettesitette. Január 11-én maga Alfonzó király is meglátogatta e várost, és sorba járta a kártszenvedteket, gondoskodott a bajok enyhitéséről.

Aránylag kevesebbet szenvedett a tartomány fővárosa, *Granada*, melyről külön czikkben emlékezünk. De e nagy nevü hely vesztesegei is általános részvétet keltettek. Számos ház dőlt össze e helyen is, s még több sérült meg; azonban emberéletből alig veszett el valami, bár sokáig tanyáztak a lakosok fakunyhókban és sátrakban a félelem miatt. Az Alhambra hires palotája nem sérült meg jelentékenyen.

Granada *tartományban* — a többi helyeken a baj jelentéktelenebb volt — a legujabb adatok szerint a földrengés következtében 695-en haltak el, 1490 megsérült; a házak közül 3240 elpusztult s 749 megsérült. Alhamán kivül még Albanuelas, Arenas, Santa Cruz, Zafarraga, Murchas, Jayena, Caeni, Turro és Ventas községekben okozott a földrengés nagyobb pusztitásokat.

Szevilla sem maradt érintetlen a földrengéstől s képcsoportozatunkat alig egészithetnők ki megfelelőbben, mintha a szevillai élet köréből is kiragadunk egy képet, azt, a mely a városra nézve legjellemzőbb, egy szivarkészitőműhelyről. Mert egész Spanyolországban a legnagyobb dohány- és szivargyárral Szevilla rendelkezik s főleg papirszivarkáit mondhatni innen nyeri az egész ország. A szevillai dohánygyár palotához hasonlitó épület. VI. Ferdinánd épittette 1757-ben s belseje 28 udvart foglal magában, ugy hogy az Escurial után a legnagyobb épület az egész országban. Az első emeleten még férfimunkások készitik az ugynevezett *puroszokat*, de már három szárnyát az épületnek kizárólag nőmunkások foglalják el, zajongva, zummogva mint egy méhkasban. Nem csoda, hiszen 3000 nő dolgozik itt 10—10 személyre való asztalkák mellett, a lehető legkényelmesebb pongyolában, mert a csinos cigarrerák épen nem túlságosan szenteskedők s aztán nem is igen van itt mit félniök a kiváncsi idegen szemek tolakodásától. Hát még az a zaj, a melylyel munkaidő végeztével eloszolnak! E nők egyik legérdekesebb oldalát szolgáltatják általában a spanyol s különösen a szevillai élet tanulmányozásának.

A spanyolországi földrengés áldozatai számára világszerte gyüjtéseket rendeztek. Nálunk a spanyol fejedelemmel rokonságban levő királyi család kezdte meg az adakozásokat, nevezetesen József főherczeg, ki e czélra jelentékeny összeget adományozott; a lapok is sokat gyüjtöttek s egyesek a spanyol konzulnál adakoztak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Pulszky-album. Az országos régészeti és embertani társulat megbizásából szerkesztett Pulszky-album elhagyta a sajtót, s ezóta a megrendelőknek is kezei közt van. A társulat tudvalevőleg elnöke, Pulszky Ferencz irodalmi munkásságának ötvenéves jubiláris emlékére készitteté ez albumot, s csakugyan maradandó irodalmi emléket állitott abban. B. Nyáry Jenő, Torma Károly, Henszlmann Imre és Havas Sándor szerkesztették, s a régészeti tudomány becses dolgozatait adják itt együtt, számos illusztrácziával együtt. A könyv kiállitása is igen diszes, nagy negyedrét alaku, vastag papirra nyomva s a Franklin-társulat könyvnyomdája ismét izléses nyomdai terméket mutat föl benne. Kezdődik Pulszky Ferenczneк képével, melyet Doby Jenő metszett rézbe. Ezt, valamint Fejérváry arczképét lapunk már közölte mutatványul. Pulszky félszázados tudományos működéséről P. Szathmáry Károly emlékezik meg, ugyancsak ő értekezik a régi magyar tüzhelyekről. Az album czikkei a magyarországi régészeti és anthropológiai legujabb mozgalmakat tükrözik vissza. Henszlmann Imrének közleménye pedig, «Levél Fejérváry Gáborról», a régibb évtizedek ily mozgalmaihoz is visszanyul.

Ezt követik: A békésmegyei muzeum és régészmüvelődés-történelmi egylet, Göndöcs Benedektől. A nagycsongovai bronzlelet, Lehóczky Tivadartól, rajzokkal. A godinesdi neolithkori barlangtelep Hunyadmegyében, rajzokkal, Téglás Gábortól. Anthropologia és ősrégészettan, báró Fechtig Imrétől. Az őskorszak lakói a felső Vágvölgyben, Majláth Bélától. A kőkorszakban használt kardok, Kápolnai P. Istvántól. Amerikai régiségek, Barna Ferdinándtól. Egy pár érdekes bronz-tárgy az erdélyi muzeumban, rajzokkal, Finály Henriktől. Nehány adat Pannonia és Ó-Buda multjához, térképpel, Havas Sándortól. Római téglák keresztény épület romjai közt, Deák Farkastól. A hazai római kőemlékek, dr. Ortvay Tivadartól. Adalék az ó-budai ugynevezett finalis lapis helyfekvésének kérdéséhez, Torma Károlytól. Egy Mithra-relief, képpel, König Páltól. Az alsó-páhoki sirmező, dr. Lipp Vilmostól. Árpád sirja, dr. Wekerle Lászlótól. Erdély épitészeti emlékei, Kőváry Lászlótól. A középkori várakról, Könyökitől. Egy sárosmegyei románkori műemlék, Myskovszky Viktortól. Flórenczi András váradi püspök végrendelete. 1426-ból, Fraknói Vilmostól. A «János-köröm», Ballagi

1-SŐ SZÁM. 1885. BUDAPEST, JANUÁR 4. 1885. XXXII. ÉVFOLYAM.

Jan. 11. 1. l. kép

PULSZKY FERENCZ.

(1834—1884.)

Halottak neve alá születésük s haláluk évét szoktuk zárjelbe tenni — Pulszky neve alá annak a félszázadnak kezdő és befejező évét irjuk, mely alatt folytatott irói működéseért a régiség- és embertani társaság által, a többi hazai tudományos és irodalmi társaságok hozzájárulásával, a mult év utolsó előtti napján e nagyérdemü tudós oly lelkesedéssel ünnepeltetett, valamint az első évszám nem jelöli születését, ugy ez utolsó sem az ő pályája végét; reméljük, azt az utolsó évszámot még igen soká kell neve után tenni.

Csaknem családias jellemü, de annál szebb és meghatóbb volt a decz. 30-diki jubiláris ünnepély. Magyarországon a tudomány, az irodalom s a művészet emberei egy nagy családot alkotnak, s a tudósok a költőt és művészt, ezek viszont a tudóst egyenlő szeretettel szokták magokhoz tartozóul tekinteni s egymás megbecsülésében kölcsönösen örömmel s készséggel részt venni. Ennek a nagy családnak senki sem tekinthető oly méltán középpontjául, s koránál fogva már patriarkhájául mint Pulszky Ferencz, a kit kedélyesen Pulszky-papának is neveztek. A tudósok elsőrangu tudóst tisztelnek benne és pedig a tudományoknak nemcsak egy ágában: a nyelvészek, a történetbuvárok, a régiségbuvárok, mind egyenként magok közé számitják; a szépirodalmi irók és stylisták méltó joggal nevezik magokénak a «Magyar Jakobinusok», a «Csillagfi regéje», stb. iróját; a történetirók és politikusok, nagyszámu körükbe vágó művei közt már csak «Életem és korom» czim alatt kiadott nagyérdekü emlékiratainál fogva is, melyek egy nagy korszakhoz forrásul szolgálnak s vonzó és világos előadásban tárják föl hatvan év eseményeit, — a hirlapirók ép oly szellemes, mint sokoldalu journalisztikai működéseért nevezik őt a magokénak, mig a művészek az alapos műértőt, műtörténészt s a legbuzgóbb műpártolót tisztelik benne.

Ily sokoldalu müködés s minden téren kivivott annyi siker méltán megérdemli azt az átalános elismerést, mely iránta országszerte — s legközelebb most decz. 3-ikán is nyilvánult. Mert bár ő szerényen azt mondá magáról, hogy sokoldalu müködésével elforgácsolta erejét s tehetségeit, s a helyett, hogy egy téren kitünő lehetett volna, mindenütt csak középszerü maradt, mi ezt — s nemcsak a jubileumhoz illő

A Pulszky-albumból. PULSZKY FERENCZ. Doby Jenő rézmetszete után.

udvariasságból — tagadjuk; mert Pulszky Ferencz semmi téren sem maradt középszerü, ettől megóvta ritka szelleme, mely mindenütt a dolgok mélyére hat s gyorsan és világosan lát, rendez — s egy még ritkább sajátja: páratlan emlékező tehetsége, melylyel semmit, a mit látott, hallott, olvasott, vagy átélt, nem felejt el többé; mely fejét egész könyvtárrá és pedig encyclopaedikus könyvtárrá teszi.

De bár munkássága oly sokoldalu mint szelleme, fő-tudománya mégis az maradt, melyben legelső föllépése történt, ezelőtt ötven évvel: az arkhæologia, a régiségtan. Ha valakire alkalmazható a franczia közmondás: «on revient toujours à ses prémiers amours» — Pulszkyra bizonyára alkalmazható az. S nemcsak véletlen történt, hogy ő e tudomány müvelésével kezdte pályáját s ehhez maradt leghivebb. A gyermekkori benyomások a legerősebbek s az az irány, melyet a szellem legelőször kap, legállandóbb marad. Pulszky pedig ezt az irányt anyai nagybátyjától, az öreg Fehérvárytól kapta, a ki a régiségek s műtárgyak szenvedélyes gyüjtője, alapos ismerője és buvára s műértő birálója vala, s ez — akkoriban nálunk felette ritka — kedveletet fogékony unokaöcscsébe is már korán átplántálta. Pulszky tudományos pályájától azért nem is választható el az öreg Fehérváry emléke s igen is helyén van, hogy a jubileumra készült albumban az ünnepeltnek sikerült rézkarcz-arczképe mellett, a Fehérváry hasonló kivitelü arczképe is — esti lámpája mellett ülve s öblös tajtékpipájából füstölve — helyet foglal.

A deczember 30-iki jubileum szerencsés képben hozta össze mindazokat a társaságokat — vagy legalább azok nevezetesebbjeit, a melyek Pulszkyt tagjaik sorában — némelyikök elnöki szekén — tisztelik, melyek időről időre az ő fáradhatatlan munkásságában s mindig eleven szelleme termékeiben gyönyörködnek, s melyek ép oly rokonszenvvel viseltetnek szeretetreméltó egyénisége — mint tisztelettel közhasznu működése iránt. Sorban mindenik üdvözölte a kitünő tudóst és irót; ő, az emelvényen állva, természetes mozgékonyságát ez egyszer leküzdve, fogadta az üdvözleteket s mindenikre megfelelő rögtönzött választ tudott adni. Mindenik a maga szempontjából üdvözölte őt s hasonló választ is nyert tőle. Pulszky sokoldaluságát e megszólitások szerencsésen emelték ki, de találó válaszai még inkább megerősitették.

A jubiláris ünnepet, helyesen, a régiségbuvárok és anthropologok rendezték, központjául ez a társaság szolgálván az ünnepelt tudományos munkálkodásának, — az azt követő lakomát pedig az irók és művészek társasága, e társadalmi jellegü egyesület, melynek kirándulásaiban Pulszky több izben volt vezetője s mely ezzel a hálajellel csakugyan tartozott neki.

Az ünnepély helyeül először az akadémia rendes ülésterme volt kitüzve; de a jelenlevő küldöttségek nagy száma s a közönség részéről is várható részvét előre láthatólag szükké fogván tenni a termet, az utolsó órában elhatároztatott, hogy a nagy diszteremben tartassék az ünnepély. A terem nem telt ugyan meg egészen s fültetlen is volt; de az idő künn is enyhe levén, benn pedig lelkedés s családias hangulat uralkodván — senki sem érezte a hideget. Jótékony meleg, a szellem melege áradt el a társaságon, — melyben az ünnepelt családján s a nagyszámu küldöttségeken kivül (melyek közéletünk annyi jelesét foglalták magokba) a kormány is Tisza Kálmán, Trefort és Pauler miniszterekkel s a legfőbb itélőszék elnökével volt képviselve. Némelyeknek feltünt, hogy Pulszky ez alkalommal valamely magasabb kitüntetésben nem részesült. Mi ezt nemcsak megfoghatónak, hanem helyesnek is tartjuk. A tudós és iró müködése oly demokratikus, hogy külső jelvényeket nem kiván. A tudóst sem magas hivatalok, sem rendjelek nem jutalmazzák s nem tüntetik ki. Neki pályatársai s a közönség és a társadalom adja a legméltóbb kitüntetést. Pulszky nem miniszter, nem v. b. t. t.; de ő egyik legfőbb nemzeti közintézetünk, a nemzeti muzeum igazgatója, s a mellett a hazai összes nagy könyvtárak és muzeumok főfelügyelője; ez több mint sok más, külsőleg fényesb hivatal; s mindenek fölött: neki való és hozzá méltó.

Egyébiránt Pulszky ez alkalommal az uralkodó család részéről is részesült egy egészen méltó kitüntetésben: a trónörökös, a tudományok melegkeblü pártfogója s avatott müvelője, a tudósok barátja és társa — az elsők között volt, a kik a kitünő tudóst táviratilag üdvözölték s ünnepében részt vettek. Biztató és örvendetes jele az időnek, hogy trón és nemzet egyaránt becsüli a tudományt s méltányolja az a körül szerzett érdemeket. —*á—r.*—

A KISHEGYEN.

Furcsa hely ez; tetején a
Szőllősorok koszorúja —
Elhulldogál fagyos őszszel
S tavaszszal ott terem ujra.

Körülötte magas nyárfák,
Malom, patak a tövében,
Kék nefelejcs, harangvirág
Kaczérkodnak hűs vizében.

Iszalagos sürü gátban
Ezer apró madárfészek,
S himbálódzó zöld ágakon
Boldog szülők fütyörésznek.

Mig a hegynek sötét alján
Vén diófák szagos árnya,
Fehér fürtü ákácz lombja
Borul kedvesem sirjára.

Imitt-amott egy-egy sirkő,
És porladó sziv alatta —
Az itélet nagy napjáig
Magát *itt is* kialhatja.

Tiszteletes gyász-beszéde,
Szüretelők vig danája:
A levegőt beharsogja —
De a mély sirt át nem járja.

Zughatsz itten, zugó vihar —
Csak kiméld meg öreg fáim'!
Árnyat adnak égő búnak
A lét egyes pusztaságin.

Szólj harsányan zengő madár,
Zengd az élet dicsőségét!
Mi szép: tiszta öntudattal,
Húnyni látván annak végét.

Kedvesemnek siri álmát
Pillanatig se féltsétek —
A mikor az én szavamra
Meg nem mozdul, föl nem ébred...

PÁSZTÓI.

DALOK ÉS ROMÁNCZOK.

(Burns Robert.)

I.

A lomha köd....

A lomha köd ráült a bércztetőre,
A csermely kigyózó nyomát befödve;
Mi bús, mely oly derült volt rég, e táj,
Miként a sápadt év ha télre jár.
Oly barna a föld, erdő lombtalan,
A nyár vidám diszével oda van:
Oh hagyjatok bolyongnom, elmerengnem.
Mint száll időm s hogy üldöz sorsom engem:
Oly rég hogy élek, — s oly hiába rég!
Éltem kicsiny forgácsa már leég!
Mi jót adott a vén idő nekem,
Mig úgy tiport a balsors keblemen?!
Mig csúcsra érünk, mennyi balgaság!
S le — fáradt, csüggedt, fáj, vánszorg a láb!
Mi becsesel birna, mitse nyujt az élet, —
Kell lenni *túl*, mért élünk *itt*, szegények!

II.

Marihoz.

Jösz-e vélem Indiába,
Hagyva őseink honát,
Jösz-e vélem, drága lányka,
Zajgó óczeánon át?

Ott narancs pirul a lomb közt,
S czitromot himbál a szél,
Ám Indosztán minden bája
A tiéddel föl nem ér.

Halld Marim: az Ég előtt im
Esküszöm neked hitet,
S úgy felejtsen majd az Ég el,
Mint felejtem eskümet!

S liliom-fehér kezedre
Esküdjél te is, Marim,
Mig Skóthonból útra kelnék
Távol tenger partjain.

Drága lány, elmondva eskünk,
Hő szerelmünk súgta azt,
S átkozott legyen a percz is,
Mely egymástól elszakaszt!

III.

A juhászlegény.

Mint nyájam a domboldalon
Oly vig valék s szabad,
A szivem, lelkem tiszta volt,
S derült mint a patak;
De most a játék, tréfa, dal
Többé nem kellenek,
Egy szép, daczos lány megbüvölt,
S gond, bú öl engemet.

Reménytelen szeretni igy
Nagy sor nekem biz az,
Csak égek, félek, búsulok,
Sohajtok s nincs vigasz!
Ha véget nem vet egyhamar
Kinomnak az a lány, —
Zöld pázsitos kis domb alatt
Lesz majd az én tanyám.

KACZIÁNY GÉZA.

HOGY LETT JOBBÁGYGYÁ GYEPESI AMBRUS BÁ?

ELBESZÉLÉS.

Irta SZATHMÁRY KÁROLY.

A székely néptábor vidáman nyüzsgött a Majláth fölött nyert győzelme után a Maros-Vásárhely alatt elterülő mezőn, a Maros ligetekkel szegélyezett partján.

A tüzek fellobogtak; a zöld ágakból galyabitott sátrak között nők, férfiak az estebédhez láttak, mert bort, eleséget, eleget küldött a városi nép; mig Majláthnak a várszerü kolostorba beszoritott tábora éhen-szomjan dolgozott védhelye megerősitésén egész éjszaka hosszán.

Oda fenn sohajtoztak; itt alant pedig vigan szólott a duda, meg a czigányzene; néhol a székely ifjak még tánczra is kerekedtek.

Legélénkebb volt a holdvilágitotta kép Gyepesi Ambrus sátra körül, a hol az ő czigánybandája huzta, hol a «keservest», hol a «láb alá valót» fölváltva; s a hol a népvezér ugyancsak biztatta a vitézeket s a táborba kijött vásárhelyi fehércselédeket.

— Utczu rajta, ne hagyd magad
Mig az ördög el nem ragad! —

Kiáltja egy mellette tánczoló párnak. Mire a legény, ki egy jó kedvü menyecskét derekasan forgat, visszafelel:

Doby Jenő

metszetei kiállítva az alábbi nemzeth. tárlatban –

Exp Paris 1867

(Exposants 2-3 l.)

Vác megyei város közműveitől

136/1945. közmű sz.

T. fogyasztónk!

Értesítjük t. fogyasztóinkat, hogy a felemelt díjak megnövekedett kiadásaink ideiglenes fedezésére szolgálnak mindaddig, míg a Közellátási miniszter úrnak az árrendezésre vonatkozó s minden a díjakat érintő ártényező figyelembevételével megállapítandó díjak mértékéről rendeletileg nem intézkedik. A jelenleg engedélyezett szorzószám a multévi díjaknak tízszerese. A vízdíjaknál a szorzószám április és május hóra egyenkint ötszörös, június hótól kezdve tízszeres.

Vác, 1945 július 4.

Vác m. város közművei üzemvezetősége

Pestvidéki Nyomda Vácon 336/45

Doby Jenő

Szechenyi István arck.
Amerling utan metszette
fenti
Repr.
Vas. Ujs. 1891. 633. l.
(Szechenyi-képeink.)

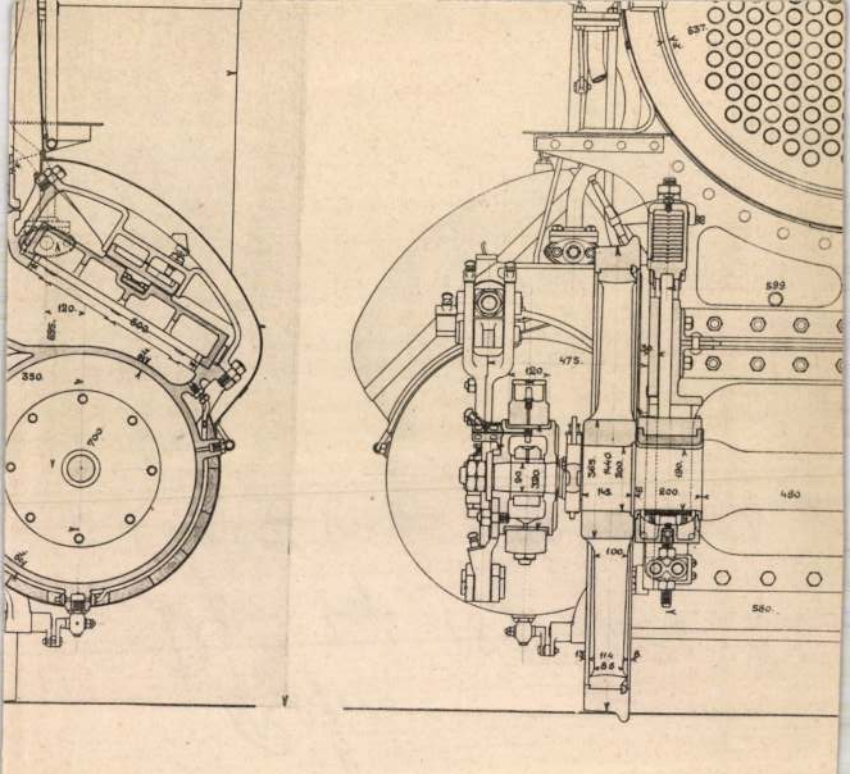

A magy. kir. államvasútak III. q. osztál

Készítette a magy.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Doby Jenő

l.

Közlesokiall

132. l.

Doby Jenő

1.

Közlekedés

614. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r. t. Budapest — 435418

Doby Jan

Közlezrkiáll

1285. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Doby Jenő

mill. nagy erém

Közlezrkiàll

1266 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Doby Jenö

Vorhang zur komiſchen Oper für das Wiener Opernhaus.

Neun Blätter nach Compoſitionen von Ferdinand *Laufberger*, geſtochen von *Bültemeyer*, *Doby*, *Eiſſenhardt*, Doris *Raab*, *Rauſcher*, *Schmidt* und *Sonnenleiter*.

Bécs 1880-as évek elje.

bewieſen wurde. *Richter* hatte ſpäter,
ine Radirung ausgeführt. Denſelben
lſchaft zeigt auch die ſchöne Radirung
hat für Reiſende und ihre Thiere, verſa
cht den Charakter geben.

ſieht eine Paare, die eine Hochzeitsg...
greiſer Harfner macht die Muſik, und zwiſchen bei
Eine lachende Jugend neben dem Greiſenalter, d
die morſche Ruine hervorragt! Auſser dieſem Ge
entſtanden noch andere für die Verloſungen des
ſeine Bilderchronik.

Doby Jenő

~~[illegible]~~ több rajzaci festménye magyar nincsenlehetvét a Nincsenlehet

Orsz Bizottsága rajztárában

vod

a

Munkák 12 sáb. l.

Mikola András: A alkotásutrai
vám 114 (979), 4380 (964).

Doby Jenő

l.

1882. becsi nemzetk-
mův. kiáll. Kat. 213. l.

többször

18 pengő 20 fillért.- azaz: tizennyolc

er hó 14.

A miniszter rendeletéből:

vitéz H a á s z Á l a d á r s.k.

min. osztályfőnök.

ztályának,

B u d a p e s t .

Doby Jenő

rézm

l. D)

Pataki 51.

45, 62, 63, 100–

105, 124. l.

A m. rézmetsics tört.

1951

Doby Jenő

l, L. iti:

Vayer Kéchenyi képe

103. l. 105. l.

Msg tudomány

1942. 1. sz

3.

4.

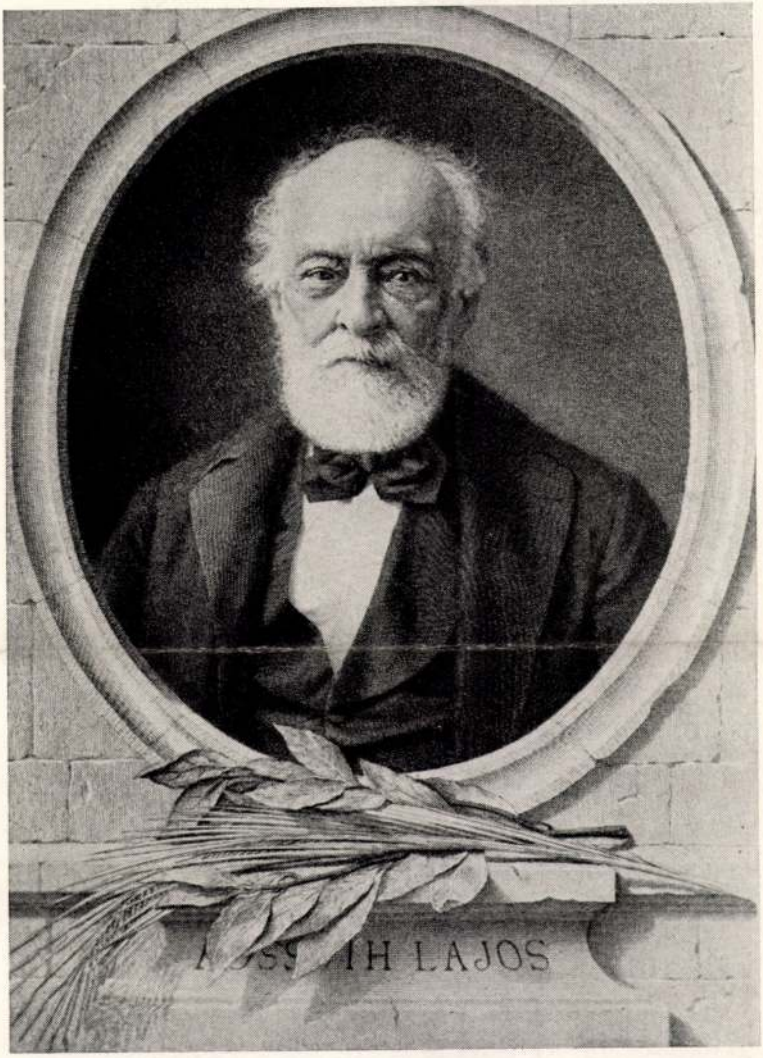

Doby Jenő: Kossuth Lajos arcképe (123. sz.)

V Szépm. Muz. graf. szt. 87. kiáll.
1954

Ozetter Sámuel: József főhg. arcképe (63. sz.)

Doby Jeno

l.

Kant Georg Ceh

XXXV. anke (1917)

247. l.

V

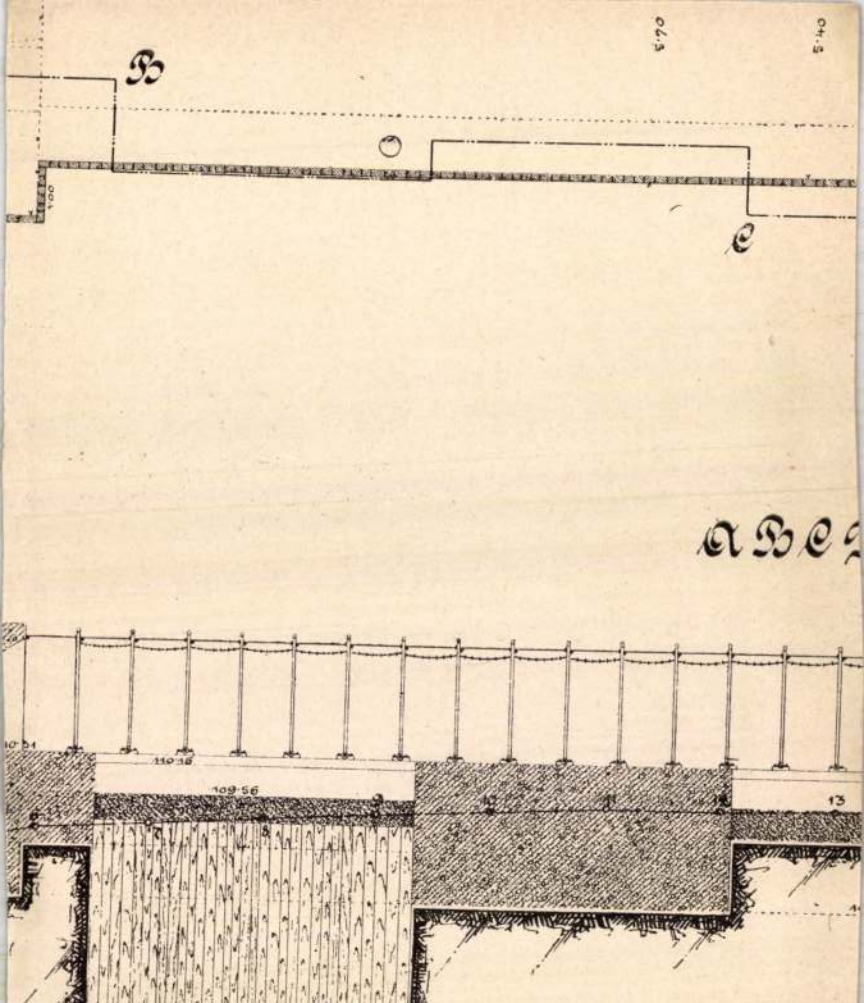

A Borzsa Poirée rendszerü duzzasztó müvé

Vas. Ujs. 1895. 204. l. (Egy ara. Lépző. Lenő. Tára.)

PÁRISI DIVATLEVÉL.

TAVASZI KALAP.

BÉRMÁLÁSI RUHA.

Páris, márcz. 21.

A farsang végén megtartott számos főuri eskü ők hosszú és fényes sorát a tavaszi divat-idény formaszerű megnyitása követte, a mennyiben hölgyeink hintóban, vagy gyalog járva a rosz idő daczára vadonat új kalapokban, ruhákban és felöltőkben jelennek meg.

A ruhák szabására nézve valami nevezetes eltérést nem vettünk észre, sőt azt sem mondhatjuk, mintha egészen új kelméket láttunk volna, de a szoknyák rendkivüli bősége s az újjak felső részének lényeges megcsappanása után itélve a nyári évad lefolyása alatt bekövetkezhető lényeges változásokra számíthatunk. Egyebekben magas szabásu gallérok, csipke betétes derék-elők, a csuklyó felé mindinkább szükebbre váló újjak most is divatosak. Diszítési czélokra csakis drága csipkék, kézmű paszomántok, estély- vagy bemutatási öltönyöknél pedig gyémánt csatok és csillagok alkalmaztatnak. Bársony-csokrok nélkül még a legegyszerűbb külvárosi utczai öltöny sem gondolható, miből az szokott következni, hogy a diszítés költségei a kelme árát kétszeresen múlják felül. Ez ellen tenni, vagy tüntetni nem lehetvén, a ferde szokás elhagyását alig várhatjuk.

A Párisban letelepedett gazdag amerikai családok hölgyei eleinte több irányban önálló divatot mutogattak, igy például a kerékpározó és lovagló hölgyvilág öltözetei angol-amerikai körökből kerültek elő, de már az úgynevezett *reform ruhákat* eddigelé legfeljebb tulajdon lakosztályaikban viselik, s alig hiszszük, hogy a női termet kecses körvonalait teljesen elfedő bő zubbony-szabású öltöny Párisban, Londonban vagy Bécsben valamikor elfogadtatnék. A füzők módosítását, illetőleg mellőzését leginkább az utolsó orvosi kongresszuson előadott intéseknek köszönhetjük. Ugyanis Dr. Crocq statisztikai adatok nyomán kimutatta, hogy száz fiatal hölgy közül negyvenöt a túlságos fűzésből eredt betegségekben pusztúl el, a többi pedig egész életén át gyomor-, máj- és lépbajokban szenved. Nos, a párisi amerikai gyarmat hölgyei fűzőt nem viselnek, és meg kell vallani, hogy mindanyian öltözékükre különös gondot fordítanak.

Tavaszi felöltők és Cape-k dolgában a divat egyelőre a félrövid bársonyból készült s tömör selyemmel bélelt gallérokat pártolja, két gombsoros világos szinű angol posztó kabátkákat leginkább fiatal asszonyok viselnek és alig hiszszük, hogy a czélszerű ruhadarab egyhamar a divat idejét mulná. Egyébiránt a hosszú telet valószinűleg ép oly gyorsan bekövetkező meleg időjárás fogván követni, posztó, bársony, vagy egyéb vastagabb szövetü felöltők kombinációba már alig jöhetnek.

A női szabók fejedelmének, Worthnak váratlanul bekövetkezett halála az ő hátrahagyott világhirű műtermét egy pillanatra sem hozta zavarba — s mi tagadás benne — magam is csupa kiváncsiságból a rue de la Paix felé indultam, hogy a mester legújabb műveit a termek kirakatában szemügyre vehessem. Az itt látott két öltöny minden várakozásomat felül multa. Az egyiknek jól sikerült rajzát ide csatolom.

A sétaöltöny szürkés-kék posztóból, hozzá való foulard zubbonynyal előkelő egyszerűségével, pompásan illik a strucztollakkal diszített fekete bársony kalaphoz. A ruha szoknyájának harang alaku szabása teljesen nélkülözi az uszályt, mely eddigelé házon kivül is látható volt. Nem kevésbé szép egy czitrom-sárga bengalin selyemből készült estélyi ruha fiatal hölgyek számára. A derék nagyobb részét valódi guipure-csipkék diszítik; a nyakig szüken kivágott derekon mérsékelt bőségü rövid szabásu újjakat látunk. Nyakék gyanánt két csokorrral diszített széles bársony szalag szolgál.

E két elsőrangú divatos öltöny jellegéből láthatod, hogy Worth utódjai mesterük azon elvét, mely szerint a külső csint tüntető fényüzés nélkül kell elérni, ezentúl is követni fogják.

Nem kevésbbé csinos és előkelő egyszerűsége által feltünő egy bérmálási öltöny fiatal leánykák részére. A csikos, fehér gyapot kelméből készült ruha dereka puha fehér selyemmel van diszítve. A nyár derekán előforduló bérmálások alkalmával gyapotkelme helyett sima angol piqué-t vagy egyéb hasonló vászon-féle szövetet használnak. A fehér tulleból készült egyszerű ruche-el szegélyezett fejkötőhez sima fehér fátyol van tüzve.

Nem mulaszthatom el ezen alkalmat, hogy egy csinos kalap vagyis inkább utczára való fejdisz rajzát el ne küldjem, mely a mostani eléggé simán fésült hajviseletekhez nagyon illik. *Alice.*

SÉTAÖLTÖNY SZÜRKÉS KÉK POSZTÓBÓL.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Hajnalodik. *Sebestyén Károly versei. Budapest, 1895.* E kötet a mindennapinál több ambicziót s több tehetséget árul el. Sok ugyan benne a fiatalos tűz túlcsapongása, a dagály, kiforratlanság, de helylyel-közzel a valódi költői hivatás s a komoly tanulmány is kicsillan belőle. A kilencz ives kis kötet a következő három cziklusból áll: «Szerelmi dalok», «A kis anyuskának», «Elbeszélések». Az első cziklus több mint felét teszi a kötetnek, pedig a másodikat is bizvást össze lehetett volna vele foglalni, mert tárgy és hang abban is ugyanaz. A szerelmi dalok érzéssel, itt-ott szenvedélylyel vannak irva, bár nem elég tartalmasak s gyakran egyenetlenek is. Pl. mindjárt az első dal, «Madár ne dallja«, égő szenvedélyt, lángot, mely a vért sarkalja, tüzet, a szív tombolását, stb.-it emleget, de mind e nagy szó csak oda lyukad ki: «Hogy nyújtsad csókra énnekem kezed.» Ez nem a szenvedély igaz hangja. — Sebestyén Károly versei elég jól gördülnek, de néha a próza rögeire akadunk, a verselésben és a kifejezésekben egyaránt pl.:

«Oly gondos leszek, úgy fáradok érted,
S a tudatos munka oly jól esik».

Bizony e két sort olvasva senki sem mondaná, hogy ez a vers jámbusban van irva; a «tudatos munka» pedig sehogy sem illik a versbe. Sebestyén a szavak igazi értelmével sincs mindig tisztában; egy helyütt ezt mondja:

«S ha visszaidézi e napokat
Nyomára a könny keserűn kifakad».

Kifakadhat a kelés, kifakadhat valaki, valaki ellen, de a könny csak fakad. A «nyomára» sincs

helyesen alkalmazva, még csak megjárná, ha így mondaná: «Nyomán keserű könny fakad». Ép igy, sokszor a kifejezések sulyát sem tudja eléggé mérlegelni.

«Azt a fészket fölépítő jó kezet,
(t. i. a költő kezét)
Elfogja a csüggedés, — hajh leesett,
Addig sürgött, addig fáradt,
Addig ölte a búbánat» stb.

Eddig még nem hallottuk, hogy valakinek kezét a búbánat ölte volna. Tudtunkra a poétáknak csak a szivét szokta ölni a bú. Sokszor — talán hogy több erőt öntsön verseibe — túlzott kifejezéseket használ; pl. a «Karácsony estéjén» című verset így kezdi:

«Forró családi körből idegenbe
Kilökve, hullat titkos könnyeket,
Vágytól liheg még lángoló szerelme,
Barát, kedves, testvér, után eped».

A «forró» helyett talán a «meleg» is elég volna. S egy emberről, ki egymagában búsan mélázik, hogy lehet azt mondani, hogy vágytól liheg lángoló szerelme?! — úgy látszik szerző az ilyeneket költői virágoknak tartja, pedig inkább rikító foltok versén. Kisebb nyelvbotlások is fordulnak elő, pl. a szent Szűzet egyszer anyaistennek nevezi istenanya helyett. Azt sem értjük miért mond szerző «angyala» helyett «angyaljá t», «fegyvere» helyett fegyverjét», «melege» helyett «melegjét». A kötetet négy elbeszélés zárja be; tagadhatatlanúl van bennük erő, de nagyon bizarr dolgok. A kötetből álljon itt mutatványúl a következő költemény:

Tavasz . . .

Buja, zöld pázsiton, napsütötte réten
Sétálunk egymással én és te, angyalom,
Csönd van a természet szentséges ölében,
Oly csönd, hogy szivednek verését hallhatom.

Pillangó száll vigan virágról virágra,
Dongó méhe szedi szorgosan a mézet,
Langy szellőtől mozog virágos fa ága,
A nap csak mosolyog, melegít, nem éget.

Üde kikeletnek illatos szellője
Hajaddal játszadoz, susog a füledbe,
Oly csintalan mesét, hogy elpirulsz tőle,
S kipirult arczoddal elfakadsz nevetve.

Elnézlek hosszasan . . . a szivem kiárad,
Kitárom karjaim, forrón átölellek,
És a mig reszkető kebelemre zárlak,
Mennyországát érzem boldog szerelemnek.

És ez a mennyország benned is él, angyal.
Te is annak üdvét érezed szivedben,
Ajkad elnémul bár — nem is birja hanggal —
A szived dobogja százszor édesebben.

Felhőtlen, derüs ég végtelen szép kékje
Terül el fölöttünk s olvassuk belőle:
Ily végtelen leszen frigyünk szerencséje,
Ily tiszta, derült lesz örökre jövője.

Az este leszállott . . . a szél hűvösebb lesz,
Féltve viszlek haza kicsike szobánkba,
Szellő se férhessen az én kedvesemhez,
Még elrabolná majd, hogyha megkivánta.

---

* **Mikszáth Kálmán** hosszabb elbeszélést ir a «Vasárnapi Ujság» számára, melyet művészi kivitelű rajzokkal illusztrálva fogunk nem sokára közölni. A jeles iró időnként kisebb dolgozatokkal: rajzokkal életképekkel és tárczaczikkekkel is érdekesbíti lapunk tartalmát. Mai számunk egy humoros rajzát közli.

Milleniumi történet. Az Athenaeum-társaság kiadásában és Szilágyi Sándor szerkesztésében megindult «*A magyar nemzet története*» című tiz kötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) 16., 17. és 18-ik füzete együtt jelent meg. Kuzsinszky Bálint folytatja a római korszakról szóló érdekes tanulmányát. E füzetek is telvék a római korszak emlékének illusztrációval. A 16-ik füzethez műmellékletül van csatolva Magyarország térképe a római uralom idejében, Trajánus oszlopa Rómában. szép fénynyomatban; az erdélyi Sarmizegetuza helyén (Várhelyen) talált két római mozaikkép szinképben, Pannóniának 4, római korbeli Peutinger-féle térképe. Az Athenaeum kiadótársulat a 18-ik füzethez kedvezményes értékjegyet mellékelt, a melynek felmutatója a közkedveltségre jutott «Kézi Lexikont», két kötetbe diszesen kötve 16 frt helyett minden könyvárusnál 10 frtért veheti meg. «A magyar nemzet történeté»-ből az *első kötet* a 21-ik füzet megjelenésével be lesz fejezve. A kiadó társulat gondoskodott diszes bekötési táblákról is, melynek magyaros stilű ékítményeit *Hollós* Károly rajzolta. Első oldalát egy kürtös magyar lovas alakja diszesíti; alól az ország régi czimerei. A czirádákhoz s a tábla sarkának diszítéseihez a kalotaszegi varrottasok szolgáltak motivomokúl. Megrendelhető az Athenaeum-társaságnál.

A Magyar Irodalom Története. Az Athenaeum Képes Irodalomtörténetéből megjelen a 31-ik füzet. *Sebestyén* Gyula befejezi «A népköltészet és gyüjtői czimü tanulmányát. *Szász* Károly: Tompa Mihályról és költészetéről, Riedl Frigyes Petőfiről értekezik. *Beöthy* Zsolt a vállalat szerkesztője Arany Jánost méltatja nagyobb tulmányban, melynek bevezető része olvasható e füzetben. E füzet is sok képpel van illusztrálva; ára 40 kr.

Nálunk vidéken, humoros elbeszélések és rajzok. Irta *Gyalui* Farkas, kinek dolgozataival leginkább a kolozsvári lapokban találkozunk. Husz kisebb rajz, leginkább a kisvárosi életről, tárczaszerű stilban és könnyüségben irva, tölti be a kötetet, mely Kolozsvártt Gombos és Sztupjár nyomdájából való, s ára 2 korona.

Milléniumi szinészeti album. Ily czimű munkát készülnek kiadni Vedress Gyula, Tóth Béla és Dalnoky János szinészegyesületi tisztviselők. A szinészeti albumban benne lesz szinészetünk kiválóbb tagjainak arczképe, fő vonásaiban szinészetünk története, továbbá kiválóbb szinműiróink arczképe, stb. Az album ára előfizetőknek 4 frt.

Rossi Budapesten. A hires olasz tragikus művész, *Rossi* Ernő, ki már több izben volt Budapesten, külön társulatával ismét köztünk van, s a városligeti szinkörben e hó 30-ikára volt kitüzve az első előadás, Delavigne «XI. Lajos» című tragédiája.

Előfizetési fölhivás.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *eredeti elbeszéléseket* és életképeket, részben illusztrálva, közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánétól, Herman Ottónétól, Petelei Istvántól, B. Büttner Linától, Szivos Bélától, Kazár Emiltől, stb., s *hogy az eddiginél még jóval több szépirodalmi olvasmányt nyujthasson olvasóinak, 1895. évi januártól kezdve hetenként egy félívvel bővítve, „A Vasárnapi Ujság regénytára“* című *állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a főlap, szintén **művészi képekkel** van diszítve.*

A «Vasárnapi Ujság» társlapja, a most már 41-ik évfolyamában lévő **«Politikai Ujdonságok»**, melyet mint az *események hü és részrehajlatlan előadóját*, valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség *együtt* találja benne mindazt, a mi a napilapokban *elszórtan* jelen meg, s így e lap kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, *a napilapokat is sok tekintetben pótolja.*

A «*Politikai Ujdonságok*»-hoz **«Magyar Gazda»** című kéthetenként megjelenő *gazdasági és kertészeti képes lap* van mellékelve, s ezen felül *rendkivüli mellékletekkel is bővítve lesz a lapnak hetenként másfél s minden második héten két ivre terjedő tartalma.*

Mind a két lapnak kiegészítőjéül szolgál a **«Világkrónika»** című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdekü napi események részletes magyarázatára szolgáló czikkeken kivül rendesen közöl *nagyobb elbeszéléseket és regényeket* képekkel, ugy szintén mulattató közleményeket, képtalányokat, stb.

Előfizetési árak évnegyedre:

A «Vasárnapi Ujság»	2 frt — kr.
A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val együtt	2 frt 40 «
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok»	3 frt — «
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» a «Világkrónika»-val együtt	3 frt 40 kr.

Az előfizetések a **«Vasárnapi Ujság»** és **«Politikai Ujdonságok»** kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utcza 4. küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Vásárhelyi Pál emlékzete. A magyar mérnök- és épitész-egylet márcz. 26-án kegyeletes ünnepet szentelt Vásárhelyi Pál, a kitünő magyar mérnök emlékezetének, születése századik évfordulója alkalmából. Az emlék-gyülésre az egylet helyiségében megjelentek nagy számmal a budapesti mérnökök, több egyesület pedig képviseltette magát. A Tisza-völgyi társaságot *Andrássy* Aladár gróf és *Darányi* Ignácz, a magyar tud. akadémiát *Szily* Kálmán főtitkár képviselte. Ott volt még *Hieronymi* Károly volt belügyminiszter, s közéletünk számos jelese. Az első széksorban Vásárhelyi nővérei és unokái foglaltak helyet.

Az ülést *Czigler* Győző egyleti elnök nyitotta meg s néhány szóval elmondván az ülés czélját, átadta a szót *Gonda* Bélának, ki nagy gonddal gyüjtött adatokból álló és szépen kidolgozott emlékbeszédben emelte ki Vásárhehyi elmulhatatlan érdemeit a Duna, a Vaskapu, a Tisza szabályozásához készitett nagy tervezeteit, irodalmi müveit. A felolvasást a közönség nagy figyelemmel hallgatta és megéljenezte. Még az ülés előtt a Tiszavölgyi-társulat központi bizottsága nevében Darányi Ignácz babérkoszorut tett le Vásárhelyi sirjára. A koszoru babérlevelekből és pálmaágakból volt fonva s széles nemzeti szinmü szalagján következő felirat olvasható: «Vásárhelyi Pálnak születése 100. évfordulója alkalmából — kegyelete jeléül a Tiszavölgyi társulat.» Vásárhelyi sirja a budai vizivárosi polgári temetőben van, közvetlen a katonai temető szélén s egészen az ut mellett.

Az orsz. képzőművészeti társulat márcz. 28-iki választmányi ülésén felolvasták az *antverpeni* művészeti kiállítás igazgatójának értesitését a *magyar művészek kitüntetéséről.* Kilencz magyar müvész nyert kitüntetést, nevezetesen: *Benczúr* Gyula médaille d'honneur, *Csók* István, *Ferraris* Arthur, *Doby* Jenő és *Zala* György első arany-érem, *Halmi* Arthur, *Pap* Henrik, *Róna* József és *Teltsch* Ede második arany-éremről szóló oklevélben részesült. Felolvasták egyszersmind *Zichy* Mihály levelét, melyben köszönetet mond a társaságnak a művészi jubileámára küldött üdvözletért.

A Kisfaludy-társaság márcz. 27-én tartott havi ülésére most is nagy hallgatóság jelent meg.

Kezdődött az ülés *Radó* Antal székfoglaló értekezésével: «Egy olasz költőnő» czimen. Ebben Ada Negriről szólt, egy fiatal olasz tanitónőről, a kinek nemrég megjelent verskötete nemcsak hazájában, hanem külföldön is nagy feltünést keltett. Radó tizenkét Ada Negri féle költemény forditását olvasta föl, melyek a hallgatóságra hatást tettek. Radót is élénken megtapsolták, aztán *Gyulai* Pál elnök szép beszéd kiséretében nyujtotta át a tagsági oklevelet, kiemelvén Radó buzgó müködését a müforditásban: «mert a müforditás — ugy mond — mint egy összeolvasztja az általános emberit és nemzetit, megtermékenyiti a nemzeti szellemet s fentartja kapcsolatunkat a világirodalommal». Radó Antal megindult hangon mondott köszönetet. Ezután *Hegedüs* István olvasta föl Tennyson «Nővérek» czimü költői elbeszélését sikerült müforditásban. Végül *Vértessy* Arnold adta elő «Az első bál» czimü mulatságos rajzát, a melyben egy fiatal ember félszeg viselkedését ecsetelte. A közönség, a mely az utolsó zugot is betöltötte, valamenyi felolvasást nagy tetszéssel fogadta.

Az orsz. régészeti társulat márcz. 26-iki ülésén dr. *Szendrei* János bemutatta *Mihalik* József értekezését a kassai középkori műemlékek viszonyáról a sváb művészethez. A berki templom oltárának származását kutatva, arra a meggyőződésre jutott, hogy e XV. századbeli szobrászremek a kassai Szent-Erzsébet templomból került oda ajándékkép, még pedig mostani hiányos állapotában. *Hampel* József szabad előadásban ismertette azokat az ásatásokat, melyeket legutóbb dr. *Sőtér* Ágost a mosonmegyei Csuny határában végzett. Eddig 151 sirt tárt föl, melyek mind népvándorláskorabeliek. Bemutatta a sirokban talált tárgyakat is. Ezek között különösen három vas kard rendkivül értékes, mert az e korból való hasonló kardleleteknél sokkal épebbek.

Egy öreg tudós alapítványa a Természettudományi Társulatnál. A Természettudományi Társulat legutóbbi választmányi ülésén felolvasták *Margó* Tivadar egyetemi tanár alapító levelét. Az ősz professzor annak az emlékére, hogy *ötven éve* tagja a társulatnak, *ezer forintos* alapítványt tett, azzal a kikötéssel, hogy az összeg évi kamatait a «Természettudományi Közlöny»ben megjelenő legjobb állattani értekezés jutalmazására fordítsák.

Doby Jenő

wód

Varga Nándor Lajos

A reżkare. Bpest

1935. 126. l.

Dobry Jenö

1834-1907

N.L.: a

Varga Rezinetnet

1938

152 l.

Terra sigillata VIII.134

Doby Jenő

Kossuth arczképe. Doby Jenő, ismert rézmetsző, az iparművészeti iskola szaktanára, szép rézmetszetű arczképet készitett Kossuthról. A művészi metszet a műcsarnok téli kiállitásán is látható volt. Másolatát mai számunk közli, s ez alkalommal megjegyezzük, hogy a vastag khinai papirosra nyomott kép 2 frttal rendelhető meg a művésznél, Budapest, III. Zsigmond-utcza 45. sz. a. Vidéki megrendeléseknél 20 krral több küldendő csomagolásért és postadij fejében.

Vas. Ujs. 1894.
199. l.

Doby Jenő

résmetsző

L. Szendrey - Lentirányi

378. l..

Nagyvárad V. 181

Doby Jenő, festő és grafikus, sz. 1834. szept. 4. Kassán, mh. 1907. júl. 1. Porto-Rében. Atyja D. Lipót kereskedő, anya Henszlmann Karolina [Henszlmann Imre régész és egyetemi tanár nővére vott, akitől a rajzból az első oktatást nyerte. Középiskoláit 1849. Pesten végezte s ezután Fuchsthaler Alajosmál rézmetszőnél tanult hatan évig. Festeni London ban Böhm Farkas mál kezdett. Mesterét Rómába is elkiserte s ott a képtárakban való másolás mellett gyakorolta magát az aktrajzolásban és a kosztümfestésben. 1854. Firenzében dolgozott, majd Bécsen át visszatért Kassára, hol főleg arcképfestéssel foglalkozott. [ ] [ ] Párizsban, meg Gleyre Károly festő műtermében is dolgozott. 1857-60. felváltva Pesten és Kassán festeskőt ett.

nek és érdeklődésének felébre
rapitásra valóknak ajánlkoz

Ilyen lenne:

1./ (ad 3 § d.) A termész
lő feliratos táblák felállitás
hatóságoknál való szorgalm

2./ A közgyüjtemények
zett, elsősorban helyivonatkoz
- talán másutt is - beválnék
vármegyei múzeum már h
hoz vagy tárgycsoportokhoz
vagy megyei születésü) neve
az illető tárgyra, vagy vele
tatható találó idézeteket
irodalmi jeleseit megismertet

3./ Végül a természeti
kalmas segitőtársaknak v

71. l. — 1890. 35. l. — 1891. 36. l. — 1895. 8. l. — *Magyar Iparművészet.* 1907. 222. l. — *Md.:* Doby Jenő. *Budapesti Hírlap.* 1907. 159. sz. — *Mihalik József:* A Kassai Múzeum gyűjteményeinek leíró lajstroma. Kassa, 1903. 40. l. — *U. az:* A kassai Rákóczi ereklye-kiállítás lajstroma. 2-ik kiadás. Kassa, 1903. 146. l. — *Műcsarnok.* 1868. 104. l. — *Művészet.* 1904. 274. l. — 1907. 267. l. (Nekrolog; arczképpel.) — 1909. 56. l. — 1911. 152—155. l. — *Osztrák-magyar monarchia írásban és képben.* Magyarország III-ik kötete. Budapest, 1893. 456. l. — *Papp Sándor:* Doby Jenő: *Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola értesítője.* 1907—8. Budapest, 1908. — *Ráth György:* Az iparművészet könyve. Budapest, 1902. I. 513. l. — *Takács Zoltán:* Ausstellung der Werke von Eugen Doby. *Die Graphischen Künste.* 1908. 2. sz. — *U. az:* Doby Jenő. *Művészet.* 1908. 355—363. l. (arczképpel). — *Ungarische Nachrichten.* 1864. 76. sz. — *Vasárnapi Ujság.* 1864. 62. l. — 1871. 445. l. — 1876. 332. l. — 1876. 635. l. — 1880. 23. sz. — 1883. 212. l. — 1884. 95. l. — 1891. 633. l. — 1892. 401. l. — 1894. 500. l. — 1898. 840. l. — 1907. 599. l. (arczképpel). — 1907. 963. l. (arczképpel). — *Wurzbach:* Biographisches Lexikon. Wien, 1865. XIV. 424. l. és 1874. XXVI. k. 372. l.

Doby Jenő

rékm. szakoszt. vezetője
1884 – 1907.

Éminisk 1930 77. l.

Ysparus. Isk

festő és grafikus

Doby J e n ő, rézmetsző; szül. 1834 szept. 4-én Kassán, megh. 1907 júl. 1-én Porto-Rè-ben. Atyja D. Lipót kassai kereskedő, anyja Henszlmann Imre nővére, Henszlmann Karolina volt. A rajzból legelső oktatásban Henszlmann Imre részesítette, majd Pestre került s az ág. ev. gymnasium növendéke lett, hol 1849-ig tanult. Ezután nagybátyja, Henszlmann tanácsára három évig tanulta a rézmetszést Fuchsthaler Alajosnál, ki akkor Henszlmann »Kassa ó-német stylű templomai« cz. művéhez készítette a metszeteket. Fuchsthaler műhelyéből azonban csakhamar kimaradt, s Böhm Farkas festő tanítványa lett, akit Rómába is elkísért, s ott, a képtárakban való másolás mellett hónapokon át gyakorolta magát az aktrajzolásban és a kosztümfestésben. Elhagyván Rómát, 1854-ben egy ideig Firenzében tartózkodott, majd Bécsen át visszatért Kassára, hol leginkább arczképfestéssel foglalkozott. 1855-ben a Párisban száműzetésben élő Henszlmann hívta ki magához, s D. engedve nagybátyja kívánságának, még az évben a franczia fővárosba utazott, honnan 1856-ban Henszlmann

ával vitte Rhemisbe, majd vissza Párisba, hol műépítészeti tanulmányaiban D. valósággal munkatársa lett. Alig távozott Henszlmann Párisból, D. a rajzónt ismét az ecsettel cserélte fel s Gleyre Károly műtermét látogatta. Szűkös anyagi viszonyai azonban nem engedték meg, hogy hosszasabban Párisban időzzön, s miután Londonban rövid látogatást tett volt mesterénél, Böhmnél, visszatért hazájába s felváltva Pesten és Kassán festegetett. 1857—1860-ig csaknem kizárólag a festészetből élt s ez idő alatt nehány művét a pesti műegylet tárlatain is kiállította. Ekkor készültek atyjának és anyjának arczképei, önarczképe, a Nagymama mesél, A művész otthona Kassán stb.

Doby Jenő

sírja a kerepesi temető-
ben.

Vas. Ujs 1910. 924. l.

L 7

»A MAGYAR SZEMLE KÖNYVEI«

Tudós művek — érdekes olvasmányok — szép könyvek

I

SZEKFŰ GYULA

BETHLEN GÁBOR

„Ez a könyv az, melyről legtöbbet beszélnek." Ára nemes papiron, egészvászonban, tokkal 12.80 P. Néhány amatőrpéldánya is kapható még, 48 P-s áron

II

WEIS ISTVÁN

A MAI MAGYAR TÁRSADALOM

Csonkamagyarországunk első részletes társadalomleírása. Alapos tanulmány, élvezetes olvasmány. Nemes papiron, egészvászonban, tokkal 10 P, színes kartonkötésben

559. (D. J. archiffel)

volt s a törvénynek kell érvényt szereznie most is, törvényadta hatalmával, bölcseséggel és tapintattal, de szivós, kemény erélylyel is. Az események döntik el munkája sikerét; nehéz feladatában, a reá váró erős küzdelmekben a magyar nemzet egész figyelme és rokonszenve támogatja.

DOBY JENŐ

1834—1907.

Művészeken, műértőkön s művészetünk állapotainak pontosabb ismerőin kivül kevesen ismerték az utóbbi időben *Doby* Jenő nevét. Kevesen tudták róla, hogy a rézkarcz nemes művészetének nálunk ő a meghonosítója s legeredményesebb fejlesztője. Az olyan szerény, magába vonult életű embert, mint ő volt, könnyen elfelejtik, kivált, ha a foglalkozása is olyan, hogy feltünő, zajos sikerekre nem igen számíthat munkáival, legfeljebb az igazi műismerők kicsiny csoportjában. A mióta a rézkarcz megszünt mindennapi használatban levő reprodukáló módszer lenni s teljesen a művészi kifejezés egyik eszköze lett, közönségének köre ép úgy szűkebbre szorult, mint a hogy munkásai is megkevesbedtek. Doby Jenő azonban nem csüggedve s finom mesterségébe való mély elmerüléssel tanította tovább a rézmetszést az iparművészeti iskolában s csaknem egy negyedszázadra terjedő munkásságával egész nemzedéket nevelt fel.

Kassai származású ember volt, unokaöcscse a nemes emlékezetű Henszlmann Imrének, a magyar műtörténeti irodalom úttörőjének. A rézmetszést legelőbb Fuchsthalernál, az akkor ismert pesti metszőnél kezdte tanulni, aztán Bécsben, majd Rómában folytatta tanulmányait. Hazatérve, mint rézkarczoló, nem talált elegendő teret az érvényesülésre. Kénytelen volt arczképek festésével foglalkozni. Közben több külföldi tanulmányutat tett s lassankint mind több a rézkarczoló szakmába vágó megbizást kapott, melyek közül legnevezetesebb volt a budai várban levő «Zentai csata» czímű képnek rézmetszete. Ettől fogva sok megrendelést kapott Bécsből. a magyar kormánytól, 1884-ben pedig kinevezték az iparművészeti iskola tanárává. Élete utolsó szakát csaknem teljesen a tanári működés töltötte be; legutóbb azonban ismét nagyobb munkába fogott: Rákóczi Mányoki-féle arczképének rézbe karczolásába, — ezt azonban már nem fejezhette be, a halál kiragadta kezéből a karczoló tűt.

A KECSKEMÉTI VINCZELLÉR-ISKOLA.

A kecskeméti 200 kat. holdas állami Miklósszőlőtelepen 1901 január 7-ikén megnyilt vinczellér-iskola hazánkban a legfiatalabb.

Az évenként január 7-én kezdődő és deczember 1-éig tartó 11 hónapos tanfolyam rendeltetése lehetőleg a katonai szolgálaton már túl levő, irni-olvasni tudó 40 szőlőmunkást főleg a homoki szőlőmüvelésben lehető jól kiképezni, hogy értelmes előmunkások, illetve megbizható vinczellérek, esetleg munkavezetők alkalmazhatók legyenek.

Az iskolában teljes ellátáson felül havi 10 korona fizetést is kapnak, mert a tanfolyam egész ideje alatt kötelesek napkeltétől napnyugtáig szorgalmasan dolgozni és minden munkát elvégezni.

A tanitás csupán az ünnep- és vasárnapok délutánjaira és a téli estékre szorítkozik. Az oktatás a legkönnyebb részszel, a káros állatok ismertetésével kezdődik, majd a növénytan legfontosabb tételei, a növénybetegségek, a talaj és trágya ismeretelemei után a főtantárgyak, t. i. a gyümölcsfatenyésztés, a szőlőmüvelés, szüretelés és borkezelés következnek. Végül a konyhakertészet, méh- és selyemtenyésztés alapismereteiről is tájékoztatva lesznek. Télen át pálinkafőzéssel, kosárkötéssel és oltási gyakorlatokkal is foglalkoznak.

A 200 kat. holdas telep fontosabb munkáit, pl. a metszést, válogatást, permetezést, borházi munkákat kizárólag a tanulók végzik. Napszámosok csak a kevésbbé fontos munkáknál, kisegitőül használtatnak.

DOBY JENŐ.

Az élelmezést külön szerződött vállalkozó látja el s úgy ennél, valamint a rend és fegyelem tekintetében a katonaságnál szokásos mód alkalmaztatik.

Az állami Miklós-szőlőtelep 1883-ban keletkezett, s habár maga túlritkán álló tőkéi, homokra be nem vált fajtái és terméketlen szikes foltjai miatt aránylag nem sok jövedelmet hoz, de fennállása óta részint közvetlenül, részint közvetve nagyot lendített az ország szőlőmüvelésén, különösen pedig a homoki szőlőtermelést soha nem remélt tökéletességre emelni segítette, mert homoki szőlőink fajborai ízre, minőségre kifogástalanok s napról-napra keresettebbek, csemegeszőlője nem kevésbbé páratlan jóságú.

A régente csupán birkalegelőül használható silány homokbuczkák helyén manapság a szakszerűen telepített és gondosan kezelt jó szőlő kat. holdanként nem egyszer kétezer korona évi jövedelmet is hoz. Ez az oka, hogy innét a magyar nép nem vágyik Amerikába, mert a homoki vidékre vetődött legszegényebb ember is csakhamar pár holdas buczkát szerez, persze hitelbe, arra házat épit s az apránként beállított szőlő jövedelméből kifizeti adósságait, felneveli nagyszámú gyermekeit, sőt öreg napjaira szép vagyonkát is gyűjt magának.

Kecskeméthy Géza.

ÚJ SÉTAÚT A GELLÉRT-HEGY ALJÁN.

Az öreg Gellért-hegy lassankint egészen átalakul. Az egykori bozontos, kiálló sziklabordáit komoran mutogató romantikus kőtömeg egyre-másra diszesen «kiképzett», körülkerített, mesterséges sziklákkal kirakott kulturhegygyé városiasodik. Egykor marczona pogányok hurczolták föl rá Szent Gellértet, hogy ledobják onnan a Dunába — ma az ősök tetteit expiáló utódok odaállították az öreg szent hatalmas bronzalakját; a mint magasra tartja a csillogó aranykeresztet s zordon fenséggel tekint le a lábainál alázatosan kuporgó pogány magyarra. A bronzszent lábai alatt pedig úgy kikövezték a hegyet, hogy az embernek azt kellene hinni láttára, hogy a városi kövezőknek túlteng az ambiciója; nem éri be a vízszintes utczák folytonos bontásával és kövezésével, hanem most már függőleges irányban is terjeszkedik. Szerpentin-utat, lépcsőket, szökőkutakat épitettek rá, — ezeknek legalább megvan az a jó tulajdonságuk, hogy könnyebben feljut rajtuk az ember a hegy tetejére, a hol kivált este Európa legszebb látványosságainak egyike tárul elébe: a százezernyi lámpa fényében, hol élesebb, hol a homályba vesző körvonalú Budapest.

A hegy déli oldala egy-két év óta tökéletesen átalakult. A Ferencz József-hid fejével szemközt tavaly épitették fel a Budát friss vízzel ellátott vízvezetéki víztartót, a melynek környékén nagyon kellemes kis kertet csináltak, a melyben árnyék nincs ugyan még s ezért délelőtt forrón odatüz a nap, de délután, mikor a nap a hegy nyugati oldala mögé vonul, a legjobb hüselő helyek egyike az egész fővárosban. Odább dél felé pompás villák egész sora épült, köztük egynehány egész olyan, hogy kastélynak is beillik, új utak és utczák keletkeztek, — egy-két év mulva itt lesz Budapest legelőkelőbb s legnagyobb kertes ház-telepe.

A legújabb keletű munka a Gellérthegy környékén az a keskeny, hosszú sétaút, a mely a hegy keleti lábánál huzódik el, a hol még a mult évtized elején apró viskók sorakoztak fecskefészkek módjára a sziklákhoz tapasztva. A Rudas-fürdőtől a Ferencz József-hid fejéig vonul ez a sétaút, egy helyütt felkanyarodik lépcsőivel a hegyoldal egy elég tágas sziklaterasszára, majd megint lesiet a villamos vasút sineihez. Az utat kerités szegélyezi; ezt már tavaly kezdték épiteni s akkor sokan csodálkoztak rajta, sokat zsörtölődtek miatta: minek a hegyet bekeriteni, úgysem szalad bele a Dunába, — minek elvenni vadregényes, őseredeti jellegét? Egyáltalán nem tudták kitalálni, hogy mi a rendeltetése ezeknek a román oszlopoknak, melyek hol kápolnaszerű zömök épitményekben végződnek, hol pedig fagerendás glorietté magasodnak? Most már látjuk, hogy a közte s a hegy között elterülő keskeny teren sétaút lesz, nem sokkal szélesebb magánál a a kerítésnél, de kellemes, délután hűs pihenőhely. S mivel közvetlen alatta szalad el a villamos, be kellett keriteni s ha már bekerítették, diszes művészi kerités kellett neki, a mely stilusában, egyes motivumaiban erősen emlékeztet az újabb budapesti épitkezés legnagyobb büszkeségére, a Halász-bástyára.

A kik sajnálják a vén hegynek az átalakitások során odaveszett romantikáját, azoknak meg kell nyugodniok, a hogy megnyugodtak az alföldi pásztor és betyár-romantika eltünésében. A kultura természete hozza ezt magával: átalakitja a maga czéljai és izlése számára a természetet s emberi kéz alkotásaival szegi körül a föld ős-forradalmainak emlékköveit, a sziklahegyeket. Annyi emberkéz alkotta kőtömeg között a Gellért-hegy sem maradhatott meg szüzi egyszerűségében.

A SÁRGA NAGYÚR.

Elbeszélés. — Irta **Cholnoky Viktor.**

— Micsoda forradás ez itt a kezefején? — kérdeztem egy nap az én világcsavargó barátomat, Amanchich Filippót, a kivel akkor már két éve nem találkoztam, de a ki olyan nyugalommal és minden póz nélkül állított be a rendes kis vendéglőnkbe, mintha tegnap este váltunk volna el egymástól.

— Ez itt? — kérdezte vissza, kiköpve szájából az összerágott szivarja dohánytörmelékét. — Oroszlán.

Úgy mondta ezt, mintha én például azt mondanám, hogy szunyogcsipés. Imponáló és megint csak minden póz nélkül való hidegvérrel. Egyáltalán az tetszett nekem ebben az emberben a legjobban, hogy minden hősködés, minden henczegés távol volt tőle; becsületes, szinte gyermeki lelke abszolute nem talált semmi virtust abban, hogy olyan dolgokon ment keresztül, a miből egy egész regény kitellenék. Ezzel imponált nekem legjobban s ezzel tudta felébreszteni a legnagyobb mértékben az érdeklődésemet.

— Hogyan? — mondtam most is érdeklődve. — Oroszlánharapás? De nem látszik nagyon a fogak helye.

Filippo valami egészen kurta nevetést hallatott, annak a végét is belefojtotta a szódás borába. Azután széttörülve a bajszát, valami nagyon kedves jókedvvel mondta:

— Hát tudja, tiszteletreméltó gentleman, annak van némelyes oka, hogy itt ne látszassék semmiféle foghely. A többi között például az, hogy az oroszlán nem kutya. Az oroszlán, a mikor harczra kel, nem a fogát használja, hanem a körmét. Higyje el, hogy azzal is egészen tisztességes eredményeket tud elérni. Az oroszlánnak a foga evőeszköz: fegyvere a karma. Ez is karmolás itt.

Új szivart vett elő, a mi nála mindig annyit jelentett, hogy beszélni akar. Én gyújtottam meg neki a gyújtót, a mi nálam meg mindig annyit jelentett, hogy hallgatni akarom. Filippo

csak a szemével intett a csaposlegénynek új szódásborért, aztán mindjárt hozzákezdett:

— Az idegen légióból szöktem meg. A kutya se állja ott ki. Csavarogtam egy ideig a marokkói piszok falvakban, mert arra vetődtem, azután kimentem valahogyan egészen Morgadorig. Kikötő, — ott mindig akad valami. Csakugyan akadt most is. A szállónak nevezett undorító kalyibába, a hova egyetlen maravédi nélkül állítottam be . . . engem Mogadorban kidobhatnak . . . velem egy napon érkezett meg egy angol is. A spleenes fajtából való, a ki hazulról a köd elől szökött, ide meg oroszlánt vadászni jött. Vezetőt keresett s felesleges részleteznem, hogy félóra mulva már a madaram volt. Megszerződtem vele, hogy megyünk együtt a sivatagba.

Még egy arabot vettünk magunk mellé, a ki néha krákogott meg buffogott és azt beszédnek nevezte. Aztán Dseninen meg Aiuszalán keresztül neki indultunk a sivatagnak. Mármost, — Az angolnál, meg nálam magazinos Winchesterpuska volt, az arabnak a gazdánk kitünő franczia duplacsövüt adott, robbanó golyóval töltve. Arra az esetre, tudja, ha baj lenne.

Ott feküdtünk a hideg, szinte vaczogtató áfrikai éjszakában, a melynek a levegője csipte a hátunkat, mig a forrón maradt homok szinte sütögette a gyomrunkat. A sivatag közepén. Tudja maga, hogy mi az a sivatag? Nem. No, hát arról is hallgassanak nekem a költők, mert úgy sem tudják megmondani, ha megpukkadnak is az erőlködéstől. Képzeljen el valami sárga homoktengert, milliónyi hullámmal. A legtöbb egy barázdában fut, a széljárás szerint, de van köztük harántos is, meg egészen különálló, zárt és szomorú, mint valami elhagyott, jeltelen sírdomb. És van közöttük alacsony, de van magas is, emeletnyi magas. Egy ilyen emeletes homoktorlódás adta meg nekünk is a szemhatárt. És sárga minden. Sárga a homok, sárga a levegő, sárgák a csillagok. Sárga ki úgy feküdt a homokban, mintha a klubjában feküdne valamelyik diványon. De még ki sem tudtam mondani a rövid kérdést, a mikor összeomlott a megelevenedett homoktorlasz, mögöttem pedig az arab siránkozó röffenéssel emelkedett fel és kettőt ugrott hátrafelé. Pontosan tudom, hogy kettőt, mert hátra fordultam fektemből, úgy néztem rá. És miro visszafordultam, akkorra rám szakadt a sivatag homokja. Hahaha! Szinte most is érzem azt az érzékcsalódást, hogy nem az oroszlán vetette rám magát, hanem a sivatag homokja omlik össze mind, de mind a fejem felett. Csak a rettenetes bűz, az oroszlán lehellete, meg a bordám sajgó fájása keltette a tökéletesen elkábult agyamban valami állati veszedelemnek a sejtelmét.

Két tompa puffanást hallottam még, aztán megfulladtam. Valami földgömbnyi súly zuhant a mellemre, két másik földgömb meg sietve jött elő a szemem jobb és balsarkából és összeszorította a halántékomat. Az angol, a ki olyan

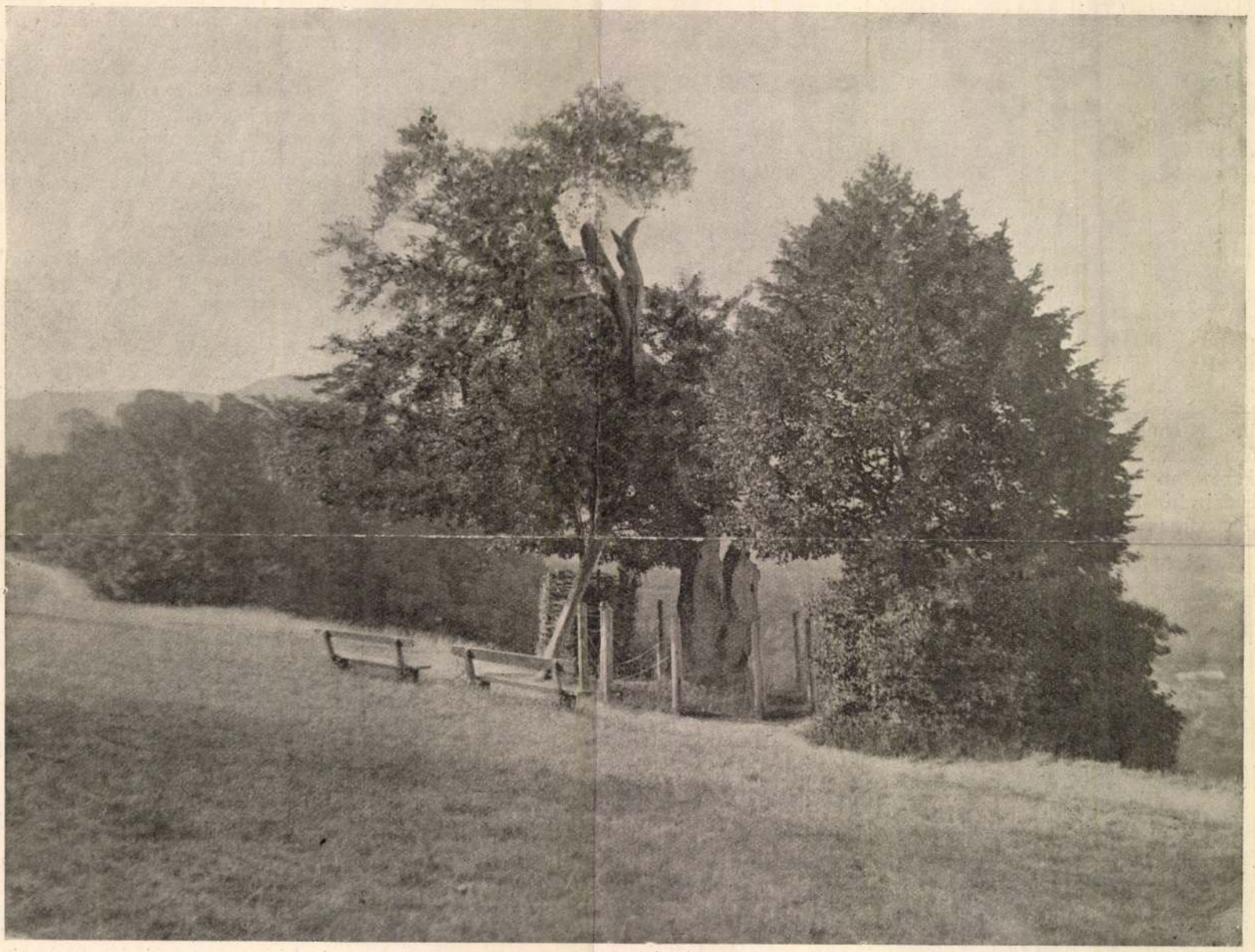

A SVÁBHEGYI NORMAFA MAI ÁLLAPOTÁBAN.

én nem akarom magát utleirásokkal mulattatni, tehát csak ott folytatom, hogy az oroszlánles helyéül a Kalib-oázist választottuk ki. Tudja maga, mi az az oázis? Nem. No hát csak azzal hallgassanak nekem a költők. Egy csomó ortromba tevenyom, a melyekből valami sárga piszkos vizféle fakad, egyetlen szál vedlett pálma, olyan mint a porveregető tollseprű, meg egy csomó élősdi, kapaszkodó növényproletár, a ki még a homoknak is ki tudja szivni a levét. Nohát, ez az a hires oázis.

Ott ültünk egy buczkán és vártuk, mig beesteledik. Az az, hogy dehogy is az estét vártuk! Van is a Szaharán este. A mikor a nap korongjának az alsó széle odaért a szemhatár peremével, az arab röfögött valamit és kivéve az iszákjából a velünk hozott kecskegödölyét, odakötötte nagy sietve az oázistól vagy három pökésnyire levert karóhoz. Jól tette, hogy sietett: mire visszajött, már éjszaka volt. A mint a nap lebukott, szinte nyomban beállt a sötétség és fejünk fölött kigyulladtak a csillagok. Elindulhattunk a felé a nagy homokhullám felé, a melyet már napközben kinéztünk magunknak fekvőhelyül. volt még az arabnak a különben szürkés-fekete arcza is. Olyan sárga, hogy megkérdeztem tőle, miért sápadt? Valamit kurrogott vissza, a miből csak annyit értettem ki, hogy fél.

— Mitől fél?

— Majd meglátja mindjárt, — köhögött vissza az arab, a ki legalább százszor volt már oroszlánlesen.

Köröskörül a legkábább csend vett körül bennünket, olyan csend, hogy azt már hallani lehetett. Csak a nyavalyás gödölye mekegett néha, de aztán az is megunta és elhallgatott. Fölnéztem. Az ég, a sárga ég, úgy borult ránk és az egész sivatagra, mint valami óriási, mérhetetlen bronzharang . . .

És egyszerre ez a harang megkondult. Tiszta, mély, kietlen távolságból jövő zenei kondulással. Az arabnak mögöttem elkezdett vaczogni a foga. A harangkongás pedig egyszerre száraz, erőszakos, levegőt szaggató hördülésekké hullott szét s ugyanabban a pillanatban az emeletnyi homokbuczka tetején megmozdult, felágaskodott a sivóhomok.

— Mi ez? — sugtam én oda az angolnak, a hideg maradt, mint a béka, két golyót egymás után lőtt bele a rám rohant oroszlán szivébe és a fenevad rajtam vonaglotta ki becstelen életét.

Nagy nappal volt már, a mikor feleszméltem; ez a balkezem ni, ez össze volt szaggatva, hiszen látja, a mellem bedöntve, két bordám beszakadt. A fejemet az a harákoló barom, hogy magasabban legyen, odaágyazta a döglött oroszlán sörényes nyakára . . .

Mármost megint nem szolgálok utleirással és nem mondom el, hogy hogyan czipeltek fel Gadámeszen keresztül Tripoliszba. Ott feküdtem, abban a czudar, fehér, lapos városban két hónapig, akkorra lett annyi erőm, hogy talpra álljak. Az angol, a tőkepénzes gazember, annyi pénzt adott, hogy első osztályon hajózhattam át Máltába, a hol természetesen és pontosan megkaptam a lázt. Akkor igen közel jártam Flegetonhoz.

. . . Filippo kiitta a borát, megbillentette a süvegét s ezzel bucsuzott el tőlem:

— Majd egyszer elmondom azt is, hogy *ki* az a maltai láz.

———

963-64. l.
(D. J. mű-
barátjai
archivum
és képcsarnok)

hervonaton, a mivel hordódongát, meg épületfát szállítottunk Fehérvárra. Itt az állomásfőnök a vonatom végére egy személykocsit kapcsoltatott: a pályaorvos ült benne, a kit a beteg kis leányához hozatott ki Veszprémből. Nem irigyeltem a doktor dolgát. Jó hosszú tehervonat végén az a kocsi úgy fog ide-oda csóválódni a lődi kanyarodóban, hogy megkótyagosodhatik tőle a benne ülő feje. Azonkívül jó hideg is lehetett a kupéban, mert csikorgó éjszaka volt, előtte való nap szakadatlanul hullott a hó és most megfeküdve a hegyeket, csak úgy fujta bele a levegőbe a hideget.

Késő este indultunk. A doktor déczbundájába burkolózva aludt a kupéban, de még mi ott a kazán mellett is nagyon tűrtük a vastag téli kabátot. Lejutottunk a gombási csárdától a városlődi kanyarodóig úgy, mintha az ördög ült volna nyakunkon. Keresztül robogtunk a falun és csak mikor már ott voltunk benn a kanyarodó szájában, akkor vettem észre, hogy baj van. A holdfényes éjszakában olyan világosan láttam, mint nappal, hogy a sineken vagy három láb magas hótorlasz fekszik, a mi este dőlhetett rá a pályára a bevágás oldaláról.

Hát elkezdtem fékezni és bár mondom, veszettül rohantunk, mégis csak meg tudtam állítani a vonatot. Leszálltunk a fűtővel együtt, odajött hozzánk a vonatvezető is és megnézegettük a havat. A vezető azt mondta, hogy ezen sohasem vágjuk keresztül magunkat, de én bíztam benne, ha jól nekilódulunk. Az igazság aztán persze megint úgy lett, a hogy mindig szokott lenni: sem egészen úgy, sem egészen amúgy, hanem másképen, a maga esze szerint.

Nekieresztettem a prüszkölő masinát és megostromoltuk a hósánczot. Eleinte veszettül forogtak a kerekek... egy helyben. A sikosságtól, a fagytól nem fogták a sint. Hanem azután a lejtős pályán lefelé álló mozdony súlya mégis csak diadalmaskodott; hatalmas rántás következett, utána óriási döczczenés. Keresztülgázoltunk a havon, de én is, a fütő is arczczal neki estünk a gépnek. És csak azután, mikor a mozdony lassu gördüléssel elkezdett aláereszkedni a sinen, akkor vettük észre, hogy mi történt. A mozdony, meg a szeneskocsi keresztül tört a hógáton, de akkor elszakadt a láncz és az egész vonat ott maradt... majd azt mondanám a levegőben lógva... a hó hitvány támasztéka mögött.

Idő a fontolgatásra, hogy mit tegyek, nem maradt sok. Be kell mennünk Herendre, onnan táviratozni jobbra-balra, hogy a pálya el van zárva, azután reggelre segítséget kérni Veszprémből. A doktor csak nem fagy meg a déczbundában!

Folytattuk az utunkat Herend felé és már látszott a porczellángyár magas teteje, a mikor a mozdony kattogásába valami különös idegen hang kezdett belevegyülni. Távoli és mégis közel dübörgés zaja. Valahol vonat jön. Mögöttünk nem jöhet, csak szembe velünk. De menetrend szerint onnan sem. Nagyot fütyentettem a sippal... még egyet... még egyet... akkor a fütő Jézus Mária kiáltása túlharsogta a gőzsip hangját. Hátrakaptam a fejemet és egyszerre talán még a sapka is lerepült a tarkómról, úgy égnek állt minden hajamszála az ijedelemtől. Mögöttünk eszeveszett robogással ott jött az egész hosszú tehervonat, a mely a saját sulyával lassan keresztültörte a hógátat és a meredek lejtőn nekilódulva, folyton sebesedő iramlással szaladt utánunk.

Ha elér bennünket: végünk van! Azt a taszitást emberi csont ki nem birja! Teljes erővel eresztettem rá a gőzt a dugattyukra és a lokomotiv úgy repült a kezemben, mint a madár. Az az ördög vonata mégis mindig csak közeledett hozzánk. Keresztül rohantunk a herendi állomáson, a sípot folyton rángattam, hogy tudják meg a veszedelmet, a váltókon úgy csattogott keresztül a kerék, mintha mennydörögne.

Csak úgy álomban láttam, hogy az állomásépület előtt rémült alakok állanak, álomnak tetszett az is, hogy már ott vagyunk a veszprémi Csererdőnél.

Beértünk a veszprémi állomásra, rólam csak úgy szakadt a tajték, a fütő hangosan imádkozott. Ekkor, a rémületen keresztül is meghallotta a kerekek kattogásából a fülem gyakorlata, hogy az egyik váltó, a melyiken keresztülrobogtunk, mellékvágányra van állitva. Öntudat nélkül, csak az ösztönömnek engedve elzártam a gőzt s elkezdtem fékezni. Domboldal mellett álló üres kocsik mellé értünk be és még meg sem álltunk, a mikor a fősinen a pokol zúgásával robogott el mellettünk a tehervonat. A kocsijai úgy lökdösték egymást, mint a részeg emberek. A végén tánczolt a személykocsi a doktorral...

Meg voltunk mentve, mert a veszprémi váltóőr, a kit Herendről értesitettek, mögöttünk megint elcsavarta a váltót. Az elszabadult vonatot valahol Palota körül fogták el.

— De a doktor! Mi lett a doktorral? Megőrült? Vagy meghalt a félelemtől? — kiáltottam én ekkor oda önkénytelen ijedelemmel az Ijártó Márton asztalához.

Az öreg rám nézett, ivott egyet, aztán azt felelte:

— Nem a. Aludt.

— Aludt?

— Aludt bizony és csak akkor nézett nagyot, a mikor Palotán felkeltették éjfél után. A vonaton talán akkor ébredt volna fel, ha a kocsija nem robog. Mert furcsa dolog az a megszokás, tekintetes uram, — fejezte be Ijártó Márton.

A művész önarczképe.

Rézkarcz a bécsi opera függönyének középrészéről.

DOBY JENŐ MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

DOBY JENŐ MŰVÉSZI HAGYATÉKA.

Egy férfiasan komoly és szorgalmas, a mellett gyermekiesen bájos és szerény öreg úrnak, a nemrég elhunyt *Doby* Jenő iparművészeti iskolai tanárnak művészi hagyatékát mutatja be most külön kiállításon a Szépművészeti Múzeum, művészhez méltó módon áldozván ilykép egy telivér magyar művész emlékének. Mert Doby Jenő az volt: izig vérig művész és telivér magyar művész, ha szélesebb rétegekben nem vert is viszhangot a neve soha. Sokkal jobban kerülte egész életében a nyilvánosságot, a zajt, a reklámot; sokkal inkább elbújt műterme és tanterme négy falai közé; sokkal inkább volt ambicziója, hogy művészetének — a rézmetszésnek — erős új nemzedéket és finomlelkű amatőröket neveljen, semhogy ráért volna a hangos művészetpolitikai szereplésre.

Különben maga ez a művészet — a rézmetszés művészete — melyben Doby első mestere volt nemcsak az országnak, de talán a Nyugatnak is, maga ez a művészet is olyan, hogy kevésbbé hat a nagyközönség szélesebb rétegeire. A rézmetszés művészetét a fölületesen tájékozottak hajlandók egyszerű reprodukálási eljárásnak tekinteni, akárcsak a fényképezést s ha manapság egyre jobban tért hódít is az a felfogás, mely elismeri még a fotografiában is a művészi elemet: az egyéniség érvényesülését, — a rézkarczolás titka még mindig sokkal ismeretlenebb a laikusok előtt, semhogy Dobyt a maga kiválóságában értékelhették volna. Pedig a Doby rézkarczai épen azokban az erényekben gazdagok, melyek a metszetet a szürke reprodukczióktól megkülönböztetik és műtárgygyá avatják: az ő lapjai hiven adják vissza az eredeti kép összes színeit, helyesebben mélységét és világosságát; nemcsak formáit a tárgyaknak, de szellemét az egész műalkotásnak. Dobyban nem egy lelketlen embergép vezette a karczoló tűt, hanem egy érző művészlélek irányította, a kinek művészi ösztöne megérezte, hogy az előtte fekvő műlapnak biztos vonalvezetésben, subtilis finomságban, a kidolgozás legapróbb részletekig terjedő hűségében teljesen fedni kell az eredetit.

Ma, mikor a grafikai művészet az egész világon hihetetlen magaslatra emelkedett, talán nem jelentenek annyit ezek a kvalitások, vagy legalább is nem olyan meglepőek, de a Doby korában, az ő fellépésekor ez kész forradalom volt és a legjelentősebb úttörés. Úttörés és nem az a bizonyos újítás, mely nagy lármával jő, hogy aztán csendesen tűnjék a feledésbe. Ez az úttörés a legnemesebb tradiciókon épült, mert visszatért a régi klasszikus mesterek által mutatott útra: Dürerhez, Rembrandthoz és Holbeinhez, a kik kedvenczei is voltak Dobynak mindenha. Doby az igazi tehetség ösztönével előbb ismerte fel a rézmetszés jelentőségét, mint kora — sőt tán még előbb, semmint ő maga is tudatában lehetett volna grafikai hajlamának minéműségéről.

Érdemdús művész-munkássága nem is maradt elismeretlenül a hivatalos faktorok részéről: a Tudományos Akadémia, a bécsi világkiállítás, az országos 1885-ös kiállítás, sőt a király maga is kitüntetésre méltatta. Mikor az iparművészeti iskolában a rézmetszés tanszékét felállították, Trefort miniszter őt nevezte ki ide tanárnak. Tanári állását ritka buzgalommal töltötte be, s a tanitás mellett minden üres idejét művészi munkásságának szentelte, a melyet nem egyszer a külföld is értékelni tudott; p. o. Van Dyck «Sámson és Delilá»-jának rézbe való metszéséért Antwerpenben nagy művészeti érmet nyert. Ezen a gyönyörü műlapon öt álló esztendeig dolgozott. A millenniumi kiállításon ugyancsak aranyérmet nyert annak idején id. gróf Andrássy Gyula arczképének sikerült rézmetszésével.

A kiállításon láthatók festési kisérletei is, de ezek eltörpülnek metszetei előtt, melyeken a nagy mestereket azzal a rajongással és megértő szeretettel, azzal a benső elmélyedéssel és eleven temperamentummal reprodukálta, melyre csak igazi művész képes. A *Horovitz* «Jeruzsálem siratása,» a «Művész otthona Kassán», a «Sámson» és egy sereg szép arczkép, interieur, fejlécz és exlibris beszédesen tanuskodnak róla.

HIRES ÉKSZEREK.

Sokszor olvastam és hallottam már reánk, magyarokra vonatkozólag azt az észrevételt, hogy a felső tizezrek, az «upper ten thousand» birodalmában csaknem valamennyi európai nemzet hölgyei közt épen a magyar főrangú nők tudják a legfinomabb izlést és legnagyobb fényüzést tanusitani ékszerek dolgában. Ez igaz lehet, de a mi a szemkápráztató családi ékszerek *reális értékét* illeti: e tekintetben mi ma-

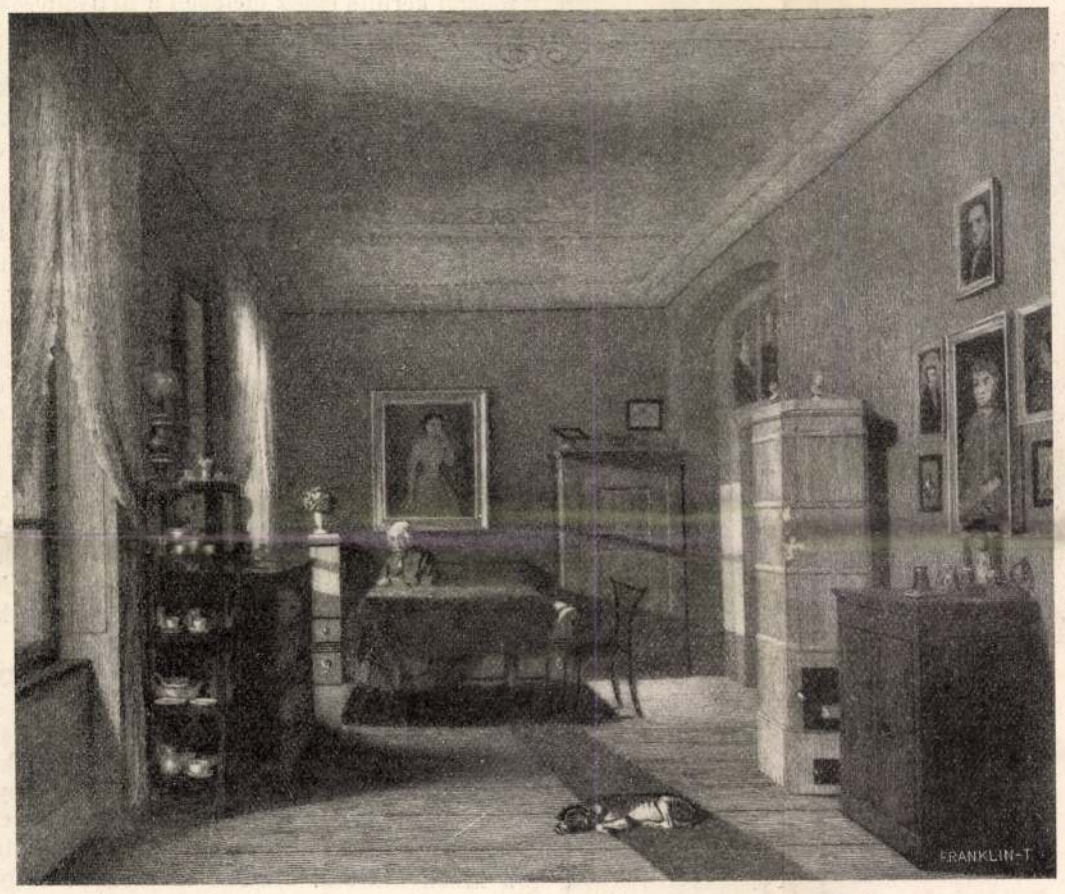

A MŰVÉSZ OTTHONA KASSÁN.

gyarok már aligha vehetnénk sikeresen fel a versenyt a külföldi főrangú világ hölgyeivel. Igy például az angol portlandi, devonshire-i, manchesteri és sutherlandi herczegnők, vagy akár a hindu Duleeph Singh herczegnő drágagyöngy-füzérei egymagukban is fölérnek egy-egy főúri vagyon értékével. Vagy mit szóljunk a német császárné, angol királyné, Marlborough herczegnő, vagy akár a milliomos Mackay feleségének káprázatos drágagyöngy-ékszereiről, melyekkel még az előbb említett főrangú hölgyek gyöngy-füzéreit sem lehet összehasonlítanunk. Épen most olvasom egy angol folyóiratban Constance Beerbohm ügyesen megírt tanulmányából, hogy többek közt a portugál királynak van egy körte-alakú drágagyöngye, melynek a nagysága megközelíti egy kisebbfajta körte nagyságát.

A hires milliárdos *Mackay* feleségének van egy drágagyöngy-gyűjteménye, melyhez hasonló sehol nincs ezen a földtekén. A világ bármelyik asszonya sóvárogva tekintene erre a gyűjteményre, mely ide- s tova épen *négyezer* darab drágagyöngyöt foglal magában. Van ebben a gyűjteményben egy óriási — kilencz láb hosszú — gyöngyfüzér, borsó nagyságu gyöngyszemekkel, melyek szinre és nagyságra csodálatosan összeillenek. E füzér értéke egyszerűen megfizethetetlen. Valósággal csodájára járnak a Mackayné fekete-gyöngyeinek is, melyek valójában, a természettől fogva feketék s teljesen távol állnak a mesterséges szinezéstől.

A világ legdrágább női nyakékének a külföldi főrangú világban általánosan ismert és kedvelt Henckel grófnő a boldog tulajdonosa. Ez a híres ékszer — mint azt C. Beerbohm leírja — három drágagyöngy-füzérből van összeállítva. Az első gyöngysor — mint általánosan nevezik — az «atokhai szűz» nyakláncza; a második gyöngyfüzér valamikor a nápolyi exkirályné tulajdona volt; a harmadik gyöngysor pedig nem más, mint az a híres füzér, melyet annak idején még a szegény Eugénia császárnő viselt a fontosabb állami ünnepélyek alkalmával. Ennek a harmadik füzérnek van egy rendkívüli értékű gyöngyszeme: az úgynevezett «Nagy Gyöngy», melyet negyvennyolcz évvel ezelőtt találtak Pattersonban. Szakértő egyének egyetértő nézete szerint ez a gyöngy most a modern idők legpompásabb és legnagyobb ékszere lenne, ha a kagylóban rejtőző puhány megfőzése közben jelentékenyen meg nem sérült volna.

Az *opál*-ékszerek közt — melyek, mint tudjuk, az opálkőhöz fűződő baljóslatú babonák következtében nálunk sem örvendenek valami nagy népszerűségnek — a legértékesebbek egyike a világon az az opál, mely «Trója égése» elnevezés alatt ismeretes. Valamikor Josephine császárnő viselte, jelenleg pedig a Bute márkinő ékszerei közt található. Jelenlegi tulajdonosa tisztán mint történelmi emléket őrzi, — fel nem venné a világért sem, mert számtalan másokkal együtt ő is meg van győződve arról, hogy az opál-kő előbb-utóbb okvetlenül valami szerencsétlenséget hoz a gazdájára. S hogy a babonára minő szomorú események adnak alkalmat, azt eléggé mutatja XII. Alfonz spanyol király opálgyűrűjének története.

Ezt a mesés értékű gyűrűt fiatal feleségének, Mercedesnek ajándékozta a király esküvőjük napján. A végzet nem késett lesujtani a fiatal pár boldogságára; rövid idő mulva a fiatal királynő hirtelen meghalt. Mikor a szép halottat még el se temették, a király ugyanezt a gyűrűt nővérének, Maria del Pilar-nak adta, ki azonnal fel is húzta az ujjára. A balsors tovább működött: a király nővére három nap múlva már halott volt. De még itt sem telt be a pohár. A szerencsétlen Alfonz király a végzetes gyűrűt sógornőjének: Krisztina herczegnőnek ajándékozta, a ki három hónap múlva szintén követte elődeit. S hogy a végzet átka egészen teljessé legyen, elhatározta, hogy most már maga fogja viselni az ominózus opál-gyűrűt. Úgy is tett s nem sokára ő is befejezte megpróbáltatásokkal teljes földi pályafutását. Az özvegy királyné nem merte a végzetes gyűrűt hordani többé, hanem megcsókolta, aranylánczra fűzte s az egyik madridi templomban az almudenai szűz szobrának nyaka köré illesztette. A gyűrű mai napig is ott látható a szobor nyakán.

Bendegúz.

RÉZKARCZ EISENHUT FERENCZ «A KEGYVESZTETT» CZÍMŰ FESTMÉNYE UTÁN.

DOBY JENŐ MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Bevégezvén Eperjesen tanulmányaimat, 1817/8-ban jogot menten tanulni Sáros-Patakra.

Tanárom Kövy Sándor volt, hirneves magyar jogász; nem hiszem, hogy akkoriban az elméleti magyar jogot valaki jobban tudta volna, mint ő; kézikönyvét latin nyelven adta ki, de előadásait magyarul tartotta, már hogy magyarul! ilyetén formán: «celebrál egy antenátus egy pignust» vagy: «a perennalis fassio néha valet, néha nem valet; Nobilissime Domine N. N. (erre a Nobilissimus N. N. levette a kalapját) mondja el, mikor valet és mikor nem valet.» De ezzel a gyönyörű magyarsággal tölcsérrel öntötte az ember fejébe a jogtudományt. Lehetetlen volt meg nem tanulni. Nekem, meg Dercsényinek mindjárt az első félévi vizsga alkalmával, miután még abból is kifaggatott, a mit még nem tanított, de mi könyvéből már megtanultuk, a vizsgán jelen volt felügyelő hatósághoz fordulva azt a bókot tette, hogy: «ez a két fiatal ember itt jobban tudja a törvényt, mint az egész királyi tábla, melyet holmi tudatlan prelátusokból, bárókból, viczispányokból szednek össze a nélkül, hogy megexaminálnák, mind a kettő stante pede bizvást elmehetne Perszonálisnak.»

Bevégezvén iskoláimat, egy pár törvénykezési időszakon át, megyei gyakorlat végett atyám mellett maradtam, a kinek terjedt ügyvédi munkaköre volt; majd kerületi táblai gyakorlat végett egy évet töltöttem Kardoss ügyvéd oldala mellett Eperjesen, aztán Pestre mentem «jurátusnak». Atyám többek közt báró Vécsey Miklós szathmári főispán szeptemvir vejének, gróf Török Józsefnek is rendes ügyvédje volt; ez összeköttetés folytán kerültem Vécsey szeptemvirhez, a kinél nagy uri dolgom volt, de kevés jogászi gyakorlatom, nehány hónap mulva tehát átmentem (volt zempléni alispán) Szentandrási Horváth Tamás, kir. táblai előadó bíróhoz, még pedig nem is mint irnok, hanem egyszerre mint «expeditor.» Ez akkoron nagy erkölcsi felelősséggel járó s a perlekedőkre nézve nem csekély fontosságú állás volt: mert a felebbezett pereket csak kivonatokban adták elő a «referens» birák s azokat a kivonatokat expeditoraik készítették. Hát biz ez amolyan 18—19 éves fiatal emberre nézve, mint én akkor voltam, nehéz állás volt, tömérdek nappali-éjjeli munkával járt, hanem végtelenül becses gyakorlati iskola volt, s a mellett tisztességes jövedelmet is biztosított elannyira, hogy ha édes jó atyám egyszermásszor pénzt küldött vagy ajánlott, azt köszönetem mellett mindig azon kijelentéssel utasítottam vissza, hogy nincsen segítségre szükségem.

Az ügyvédi szigorlatot «kitünő» (praeclarum) jelvénnyel 1822-ben tettem le (ha nem korábban); szándékom volt királyi táblai ügyvéd lenni, meg is kisérlettem egy kis ideig, de a «kezdet küzdelmei» nem igen kedveztek szándokomnak, tehát felhagytam vele, haza mentem Zemplénbe, beléptem a közéletbe s az 1825-ki követválasztásban már tevékeny részt vettem.

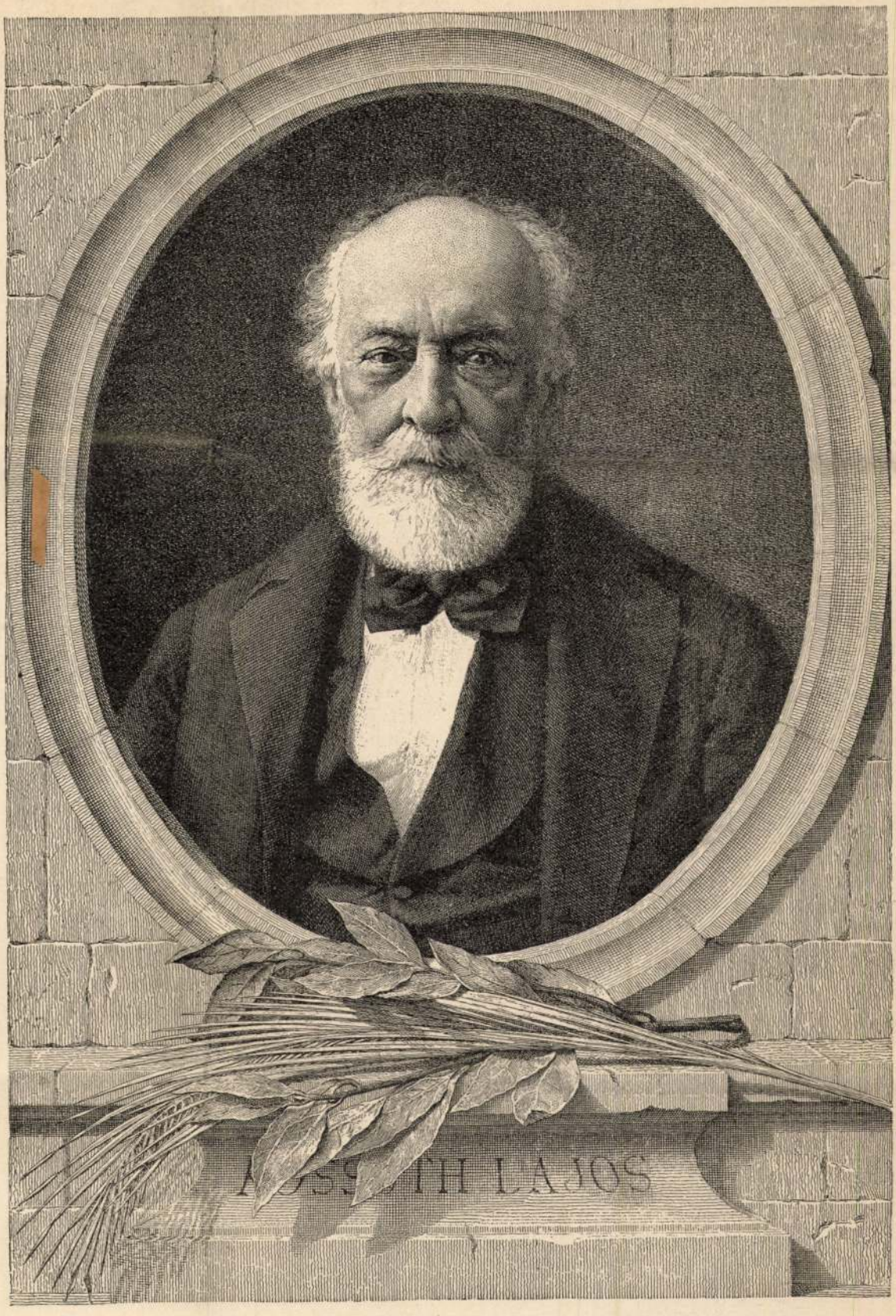

Doby Jenő 1893 évi rézmetszete.

KOSSUTH LAJOS.

HÁROM KIADATLAN KOSSUTH-OKMÁNY.

Kossuth életrajzához még három okmányt mutatunk be a Vörös-féle gyűjteményből. Az első Kossuth iskolai bizonyítványa az eperjesi gimnáziumban töltött éveiről. Ennek egyik adata Kossuth születési helyét a zemplénmegyei Nagy-Kázmérra teszi, a Kazinczy által hiressé lett helyre, — azóta azonban, mint tudjuk, kétségtelenül meg van állapítva, hogy Kossuth születési helye nem itt, hanem Monokon van. A másik két okmány Kossuth életének közvetlenül ezt követő szakára, Eperjesen folytatott ügyvédi gyakorlatára, letett ügyvédi esküjére vonatkozik.

I.

Kossuth Lajos iskolai bizonyítványa.

Kelt 1819 julius 5-én Eperjesen.

Öt rovatra van osztva. Az első rovatban elő van adva, hogy Kossuth Lajos *nagy-kázméri*, zempléni születés, 17 éves, ág. ev. hitvallású, jól érti a német nyelvet is.

A következő rovat megjegyzi, hogy Kossuth 1816 szeptemberében jött a sátoralja-ujhelyi gimnáziumból és a rhetori klasszisba iratkozott be, melynek osztályait rendesen járta, megszakítás nélkül s kitünő osztályzattal végezte, különösen az irodalomból és az erkölcstanból, úgy hogy 1817 julius 2-án nyilvánosan átbocsáttatott a filozófia-theologiai osztályba.

Harmadik rovat. Itt két év alatt mindent hallgatott kivéve a theologiai morált és pedig rendes módon, olykor megszakadt szorgalommal, de azt bőven helyrepótolva.

Hallgatott pedig: mathezist, tapasztalati lélektant, logikát, metafizikát, természettant, Magyarország történetét, egyháztörténetet, Európa és Magyarország statisztikáját, köz- és nemzetközi jogot, ethikát, politikát, paedagógiát, bölcsészet-történelmet. Mindezekben, valamint a helyes latin fogalmazásban jó osztályzatot nyert.

Az «eltávozott» rovatban azt találjuk, hogy a tudományok encyclopaediájában: eminentia e primis.

Erkölcs: eminens.

Aláirva: *Mayer András*, rektor és igazgató-tanár. *Greguss Mihály.*

II.

Kardos Samu eperjesi hites ügyvéd bizonylata 1821 junius 27-ikéről.

«Hogy Udvardi Kossuth Lajos nemes ifjú négy törvénykezési szakot nálam mint segéd (amanuensis) dicséretére végzett, hogy különösen a jogi praxis megszerzésében igen szorgalmas volt és úgy szolid és békés magaviseleténél, valamint különös szellemi adományainal fogva, nemkülönben szabatos fogalmazása miatt különös ajánlatra érdemes legjobb hitem szerint bizonyítom és elismerem».

III.

Kossuth Lajos ügyvédi diplomája.

«Mi első Ferencz . . . stb. stb. Adjuk tudtára mindeneknek, hogy alább irt évben, hónapban, napon és helyen hívünk Tekintetes Udvardi Kossuth Lajos királyi személynökünk előtt megjelenve, királyi jóakaró rendeletünkhöz képest nevezett királyi személynökünk, valamint következő hiveink által ú. m. Tekintetes Visontai Kovách József és Horgosi Kárász Miklós által, mindkettő kir. tanácsos és birói táblánk ülnökei, a maga módja szerint az ügyvédi hivatáshoz megvizsgáltatott és jogi tudományának és képzettségének kitünő (praeclaro) jelét adván, azt az esküt is, melyhez minden procurátorainknak és ügyvédeinknek általános határozataink értelmében kötve kell lenniök, letette e szavakban: «Én Kossuth Lajos esküszöm az élő Istenre, hogy minden perlekedő félnek, ki ügye vitelére és képviseletére fölkér, minden ügyben mig azt magamra vállalom a nélkül, hogy bárkit, gazdagot vagy szegényt visszautasítsak, a nélkül, hogy az ellenféllel összejátszanám, félretéve annak kérelmét, igéretét, kedvezését, félelmét, szeretetét és gyülöletét Isten és annak igazsága

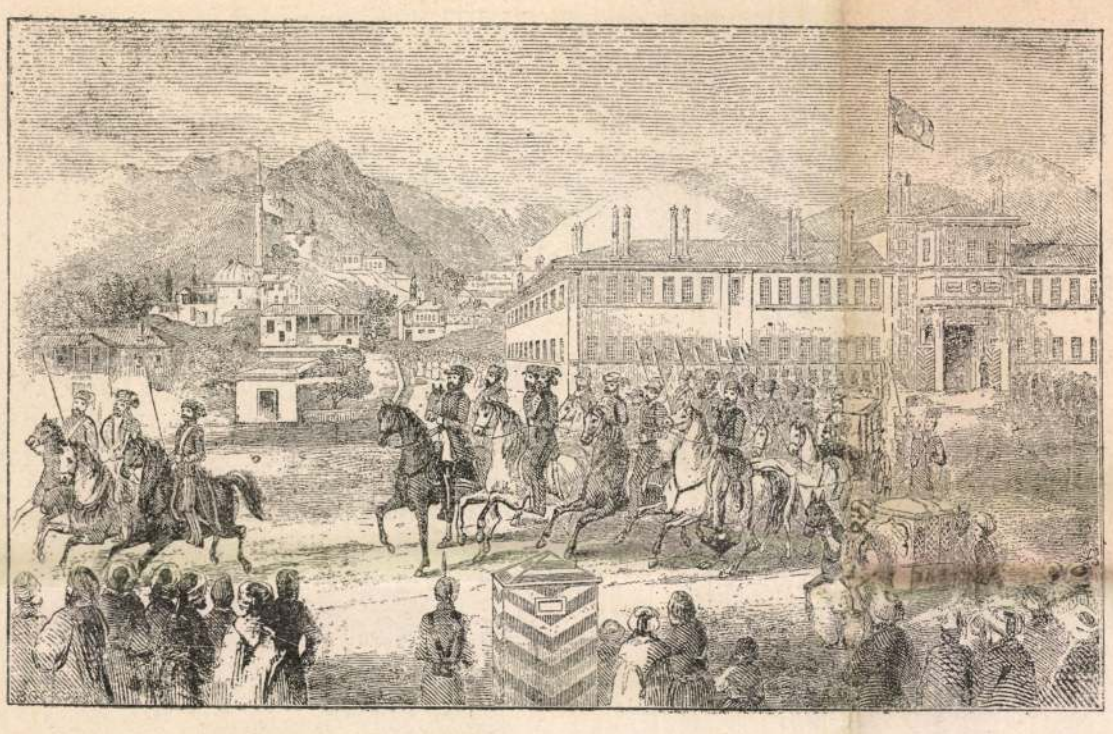

1851. évi rajz után.

KOSSUTH ELINDULÁSA KIUTAHIÁBÓL.

szerint, az ország törvényes szokásai szerint megillető díjért hiven és igazán szolgálok és segitek tehetségem szerint s törvényes és elégséges ok nélkül megbizómat az elvállalt ügyben el nem hagyom s az egyezségben meg nem gátolom. Isten úgy segítsen». Ehez képest ezen ügyvédi tisztség gyakorlásához Magyarország és részei bármely birója és bírósága, úgy egyházi, mint világi bíróságok előtt viendő ügyekhez alkalmasnak és képesnek találtatott. Mely iránt jelen királyi hiteles pecsétünkkel megerősitett bizonyságlevelünket emlitett Kossuth Lajos számára kiadandónak véltük. Communi suadente iustitia. Kelt Pest királyi városunkban 1823 szept. 26. napján.

Aláirva:

felolvasta és kiadta *Szőgyény Zsigmond*, királyi personális».

Megjegyezzük, hogy Kossuth ügyvédi diplomáját csak 1824 mindszenthava 9-én a Sátoralja Ujhelyben tartott közgyűlésen olvasta fel és hirdette ki revisnyei Reviczky János, Zemplénmegye másodaljegyzője.

KOSSUTH ÉS CSALÁDJA A BUJDOSÁS KEZDETÉN.

— Kiadatlan levelekből. —

A világosi fegyverletétel Kossuth családja tagjait is szétszórta; gyermekeit elfogták s Pozsonyba vitték, hol Haynau kegyetlen szigora még a szabad levegőre sem engedte őket másutt, mint a város legelhagyatottabb részeiben s fenyegetőzött, hogy a legkisebb demonstrácziora újból elcsukatja őket. Kossuth anyja, Kossuth Lászlóné Budán volt letartóztatva s midőn ő és leányai kérték, hogy legalább a gyermekeket bocsássák hozzájok, a kérelmet oly vakmerőnek tekintették, hogy a felügyelő tiszt egész jóakarattal figyelmeztette őket, hogy ilyesmire ne is gondoljanak, ha nem akarják helyzetöket sulyosbitani. Kossuth Lászlónénak azt a kérését sem teljesitették, hogy legalább Karády Ignácz nevelőjüknek engedtessék meg a gyermekekhez való bejárás. Csak Szentiványi Vincze pestmegyei főispán nem csüggedt s egyre bátorította a kétségbeesett családot, hogy ne szünjenek meg a gyermekek kiadatását sürgetni.

Maga Kossuth alig indult el hontalansága tövises útjára, még 1849 szeptemberében Palmerstonhoz fordult neje és gyermekei érdekében s el is érte, hogy az angol kormány jegyzéket küldött Bécsbe, kérdést intézvén: vajjon Kossuth gyermekei mint hadifoglyok vannak-e letartóztatva vagy más minőségben?

De hogy Kossuth maga sem sokat bizott az angol diplomáczia közbelépése sikerében, annak legbizonyosabb jele az a levél, melyet 1849 november 1-én Widdinből feleségéhez intéz. Ez a levél a Nemzeti Múzeumban levő Vörösféle gyűjtemény 1542. száma alatt foglaltatik s az eredeti sorok mellett vegyi tintával irt titkos sorokat tartalmaz, melyeknek dechiffrált szövegét későbbi toll (valószinűleg Vörösé) piros tintával jegyezte alá. A nejéhez irt levelet itt közöljük, megjegyezvén, hogy közleményünkben a mit nagyobb, dőlt betükkel nyomattunk, az felel meg az eredeti levélben fekete tintával, olvashatólag irt soroknak; mig az apró betűs sorok a dőlt betűs sorok közt az eredeti levél vegyi tintával irt titkos közleményét képezik.

Widdin, 1849 november 1.

A szultán és birodalmának kormánya oly Életem angyala! Gyermekeim Anyja! Kimond- *nagylelkűséggel viseltetik az emigráczió iránt,* hatatlanul szeretett kedves Angyali Terézem! Mikor *a mit alig lehetett volna találni más kormány-* szoríthatlak dobogó szivemre? Mikor törülhetem le *nál; kiadatásunkról már szó sem lehet többé;* könyeidet? Mikor olvashatom szemeidben, hogy *a szultán kész háborúra kelni az oroszszal és* nem átkozol azért, hogy enyém lettél? Csak most *osztrákkal, mintsem hogy a magyar, len-* tudom, mennyi kint képes elbirni az ember kebele... *gyel, olasz menekvőknek egy hajszálát sérteni* nem tudok semmit sorsotokról és mégis megbirom *hagyná. A lengyelek tegnapelőtt utaztak el* az életet, de miért? mert reménylek. De oh csak *Sumlába, az olaszok tegnap Gallipoliba, a* egy sort tőled s életem felét érte adnám. Én teljes *magyarok holnapután mennek Sumlába s* biztosságban vagyok. A tintával irt sorok mind iga- *onnan a főnökök Konstantinápolyba s tovább,* zak. Kevés hetek alatt Londonban leszek, azon kilá- *a hová tetszik. Altisztek s legénység mind tel-* tással, hogy még hazámat megmenthetem. Tervejes ruházatot kapott s útiköltségül teljes élelmi met, kilátásaimat nem merem leirni, hogy kezébe ellátás mellett a magyarok ezredestől lefelé ne kerüljön hazám hóhérainak. Ne átkozz meg 25,000 piastert, a lengyelek és olaszok arányengem angyalom! Szeress, kit én oly mondhatlanúl lag; azonkívül minden tábornok 5—6000, szeretlek. Hát gyermekeink, a kedves angyalok? Batthyányi Kázmér 5000, a kormányzó 10,000 Isten! Isten! be nehéz sorsot mértél rám! Meddig piasztert. Mindnyájan, de különösen ez utolsó birom még sorsomat, nem tudom, s azért gyernagy tiszteletben és meykülönböztetésben tarmekeinkről mindenesetre gondoskodni kötelességtatnak. A Pasa egy fényes batár kocsit külgem vala. Ezért adtam Guyonnak, ki már Konstantidött a kormányzónak, hogy kéjelmesen utaznapólyban van, egy példányát az ide zárt oklevélhasson. Itt az ajándékokat el kell fogadni. nek, s iránted irtam Angliába, hol az egész nemzet A kormányzó most maga viszi a magyar a legmelegebb indúlattal van irántam. Ah! hogy emigratio vezényletét s rend és elégedés fog találjanak e sorok egészségben és reményben. Ölel- uralkodni, mert ő és Batthyányi a török korlek gondolatban, forró érzelmével téged mindennél mány nagylelkű ajándokait a tömeg sorsának forróbban szerető szivemnek. A siron túl is hű, stb. javítására adják. Az angol és franczia kormányok s e vidékeni tisztviselőik szintúgy a legmelegebb sympathiát tanúsítják. Főhadihajójok már a Dardanelláknál áll a török nagylelkűségét oltalmazni. A kilátások igen harcziasak. A törökök dühös ellenei az oroszoknak, a magyaroknak forró barátai. Angliában sohasem volt semmi terjedtebb, mint az ügy iránti sympathia. Itt és ott senki sem hiszi, hogy Magyarország elveszett volna. A politikai horizon derül. De otthon a tömérdek fájdalom és szenvedés, s itt a hontalanok mellében az öldöklő bú s keserv. A könyörület Istene legyen hazánkkal és velünk. *L.*»

Ezalatt Kossuth nővérét, Meszlényinét az 1850-ik év egyik téli napján Haynau magához idézte s tudtára adta, hogy Kossuth Pesten lakó rokonainak el kell hagyniok a fővárost. De hogy a rendelet élét némileg elvegye, hozzátette Haynau, hogy ez nem újabb keletű és nem is különösen Kossuth családja ellen irányúló parancs, hanem mindazok ellen, kik nem pesti születésüek.*

A bátor lelkű Meszlényiné azonban kijelen-

* Ezekhez és a következőkhöz nagyrészt Meszlényinének Vöröshöz irt levelei, valamint a Vörös-féle gyűjtemény «családi iratok» czime alá foglalt más családi levelezések anyagának s magának Vörösnek előadása szolgáltak forrásul. *V. S.*

1852. évi metszet után.

KOSSUTH ANGLIÁBAN. — Bevonulása a southamptoni kikötőből a városba.

Bevégezvén Eperjesen tanulmányaimat, 1817/8-ban jogot menten tanulni Sáros-Patakra.

Tanárom Kövy Sándor volt, hirneves magyar jogász; nem hiszem, hogy akkoriban az elméleti magyar jogot valaki jobban tudta volna, mint ő; kézikönyvét latin nyelven adta ki, de előadásait magyarul tartotta, már hogy magyarul! ilyetén formán: «celebrál egy antenátus egy pignust» vagy: «a perennalis fassio néha valet, néha nem valet; Nobilissime Domine N. N. (erre a Nobilissimus N. N. levette a kalapját) mondja el, mikor valet és mikor nem valet.» De ezzel a gyönyörű magyarsággal tölcsérrel öntötte az ember fejébe a jogtudományt. Lehetetlen volt meg nem tanulni. Nekem, meg Dercsényinek mindjárt az első félévi vizsga alkalmával, miután még abból is kifaggatott, a mit még nem tanított, de mi könyvéből már megtanultuk, a vizsgán jelen volt felügyelő hatósághoz fordulva azt a bókot tette, hogy: «ez a két fiatal ember itt jobban tudja a törvényt, mint az egész királyi tábla, melyet holmi tudatlan prelátusokból, bárókból, viczispányokból szednek össze a nélkül, hogy megexaminálnák, mind a kettő stante pede bizvást elmehetne Perszonálisnak.»

Bevégezvén iskoláimat, egy pár törvénykezési időszakon át, megyei gyakorlat végett atyám mellett maradtam, a kinek terjedt ügyvédi munkaköre volt; majd kerületi táblai gyakorlat végett egy évet töltöttem Kardoss ügyvéd oldala mellett Eperjesen, aztán Pestre mentem «jurátusnak». Atyám többek közt báró Vécsey Miklós szathmári főispán szeptemvir vejének, gróf Török Józsefnek is rendes ügyvédje volt; ez összeköttetés folytán kerültem Vécsey szeptemvirhez, a kinél nagy uri dolgom volt, de kevés jogászi gyakorlatom, nehány hónap mulva tehát átmentem (volt zempléni alispán) Szentandrási Horváth Tamás, kir. táblai előadó bíróhoz, még pedig nem is mint irnok, hanem egyszerre mint «expeditor.» Ez akkoron nagy erkölcsi felelőséggel járó s a perlekedőkre nézve nem csekély fontosságú állás volt; mert a felebbezett pereket csak kivonatokban adták elő a «referens» birák s azokat a kivonatokat expeditoraik készítették. Hát biz ez amolyan 18—19 éves fiatal emberre nézve, mint én akkor voltam, nehéz állás volt, tömérdek nappali-éjjeli munkával járt, hanem végtelenül becses gyakorlati iskola volt, s a mellett tisztességes jövedelmet is biztosított elannyira, hogy ha édes jó atyám egyszermásszor pénzt küldött vagy ajánlott, azt köszönetem mellett mindig azon kijelentéssel utasítottam vissza, hogy nincsen segítségre szükségem.

Az ügyvédi szigorlatot «kitünő» (praeclarum) jelvénynyel 1822-ben tettem le (ha nem korábban); szándékom volt királyi táblai ügyvéd lenni, meg is kisérlettem egy kis ideig, de a «kezdet küzdelmei» nem igen kedveztek szándokomnak, tehát felhagytam vele, haza mentem Zemplénbe, beléptem a közéletbe s az 1825-ki követválasztásban már tevékeny részt vettem.

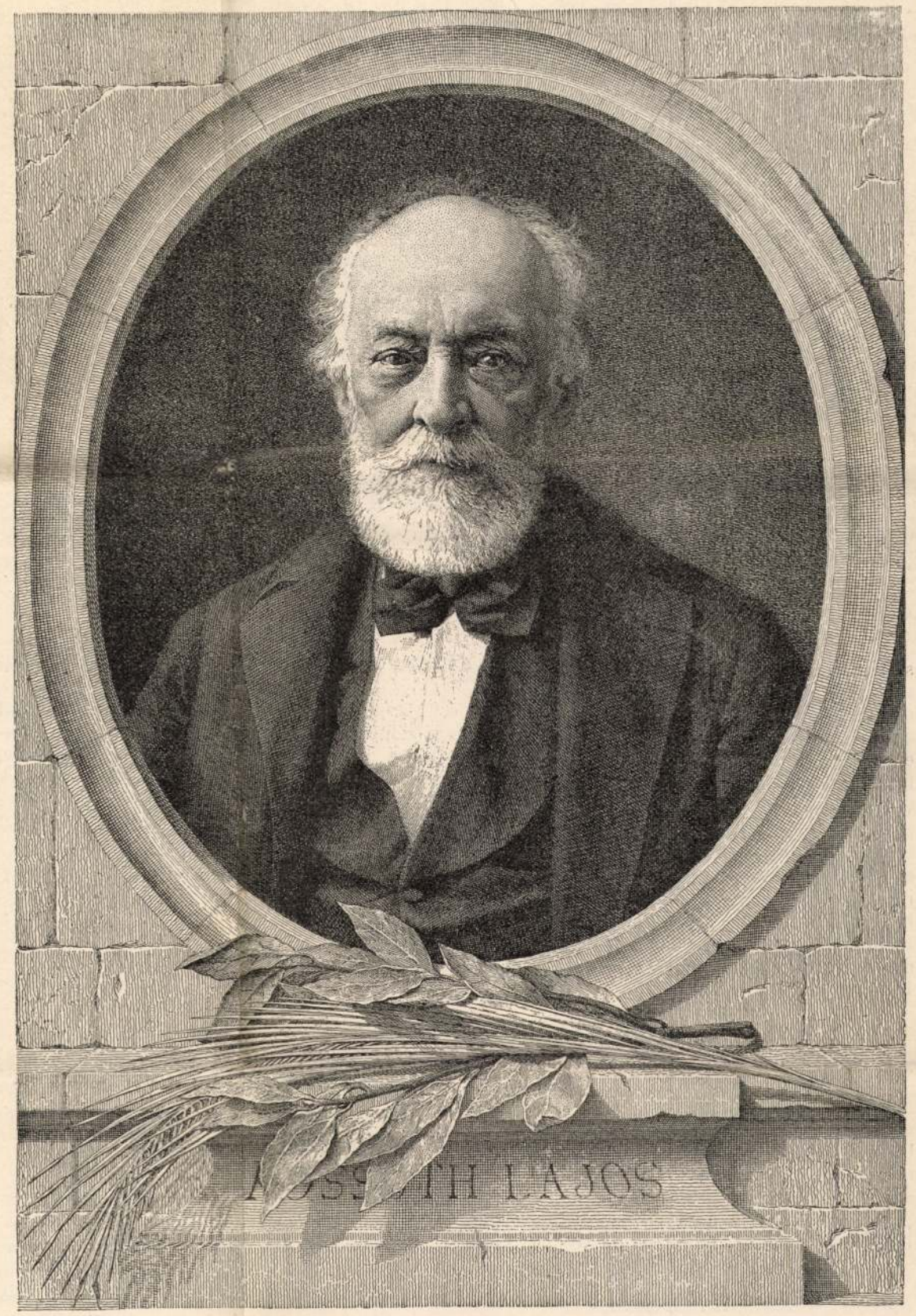

Doby Jenő 1893 évi rézmetszete.

KOSSUTH LAJOS.

HÁROM KIADATLAN KOSSUTH-OKMÁNY.

Kossuth életrajzához még három okmányt mutatunk be a Vörös-féle gyűjteményből. Az első Kossuth iskolai bizonyítványa az eperjesi gimnáziumban töltött éveiről. Ennek egyik adata Kossuth születési helyét a zemplénmegyei Nagy-Kázmérra teszi, a Kazinczy által hiressé lett helyre, — azóta azonban, mint tudjuk, kétségtelenül meg van állapítva, hogy Kossuth születési helye nem itt, hanem Monokon van. A másik két okmány Kossuth életének közvetlenül ezt követő szakára, Eperjesen folytatott ügyvédi gyakorlatára, letett ügyvédi esküjére vonatkozik.

I.

Kossuth Lajos iskolai bizonyítványa.

Kelt 1819 julius 5-én Eperjesen.

Öt rovatra van osztva. Az első rovatban elő van adva, hogy Kossuth Lajos *nagy-kázméri*, zempléni születés, 17 éves, ág. ev. hitvallású, jól érti a német nyelvet is.

A következő rovat megjegyzi, hogy Kossuth 1816 szeptemberében jött a sátoralja-ujhelyi gimnáziumból és a rhetori klasszisba iratkozott be, melynek osztályait rendesen járta, megszakítás nélkül s kitünő osztályzattal végezte, különösen az irodalomból és az erkölcstanból, úgy hogy 1817 julius 2-án nyilvánosan átbocsáttatott a filozófia-theologiai osztályba.

Harmadik rovat. Itt két év alatt mindent hallgatott kivéve a theologiai morált és pedig rendes módon, olykor megszakadt szorgalommal, de azt bőven helyrepótolva.

Hallgatott pedig: mathezist, tapasztalati lélektant, logikát, metafizikát, természettant, Magyarország történetét, egyháztörténetet, Európa és Magyarország statisztikáját, köz- és nemzetközi jogot, ethikát, politikát, paedagógiát, bölcsészet-történelmet. Mindezekben, valamint a helyes latin fogalmazásban jó osztályzatot nyert.

Az «eltávozott» rovatban azt találjuk, hogy a tudományok encyclopaediájában: eminentia e primis.

Erkölcs: eminens.

Aláirva: *Mayer András*, rektor és igazgató-tanár. *Greguss Mihály*.

II.

Kardos Samu eperjesi hites ügyvéd bizonylata 1821 junius 27-ikéről.

«Hogy Udvardi Kossuth Lajos nemes ifjú négy törvénykezési szakot nálam mint segéd (amanuensis) dicséretére végzett, hogy különösen a jogi praxis megszerzésében igen szorgalmas volt és úgy szolid és békés magaviseleténél, valamint különös szellemi adományainál fogva, nemkülönben szabatos fogalmazása miatt különös ajánlatra érdemes legjobb hitem szerint bizonyítom és elismerem».

III.

Kossuth Lajos ügyvédi diplomája.

«Mi első Ferencz . . . stb. stb. Adjuk tudtára mindeneknek, hogy alább irt évben, hónapban, napon és helyen hivünk Tekintetes Udvardi Kossuth Lajos királyi személynökünk előtt megjelenve, királyi jóakaró rendeletünkhöz képest nevezett királyi személynökünk, valamint következő hiveink által ú. m. Tekintetes Visontai Kovách József és Horgosi Kárász Miklós által, mindkettő kir. tanácsos és birói táblánk ülnökei, a maga módja szerint az ügyvédi hivatáshoz megvizsgáltatott és jogi tudományának és képzettségének kitünő (praeclaro) jelét adván, azt az esküt is, melyhez minden procurátorainknak és ügyvédeinknek általános határozataink értelmében kötve kell lenniök, letette e szavakban: «Én Kossuth Lajos esküszöm az élő Istenre, hogy minden perlekedő félnek, ki ügye vitelére és képviseletére fölkér, minden ügyben míg azt magamra vállalom a nélkül, hogy bárkit, gazdagot vagy szegényt visszautasítsak, a nélkül, hogy az ellenféllel összejátszanám, félretéve annak kérelmét, igéretét, kedvezését, félelmét, szeretetét és gyülöletét Isten és annak igazsága

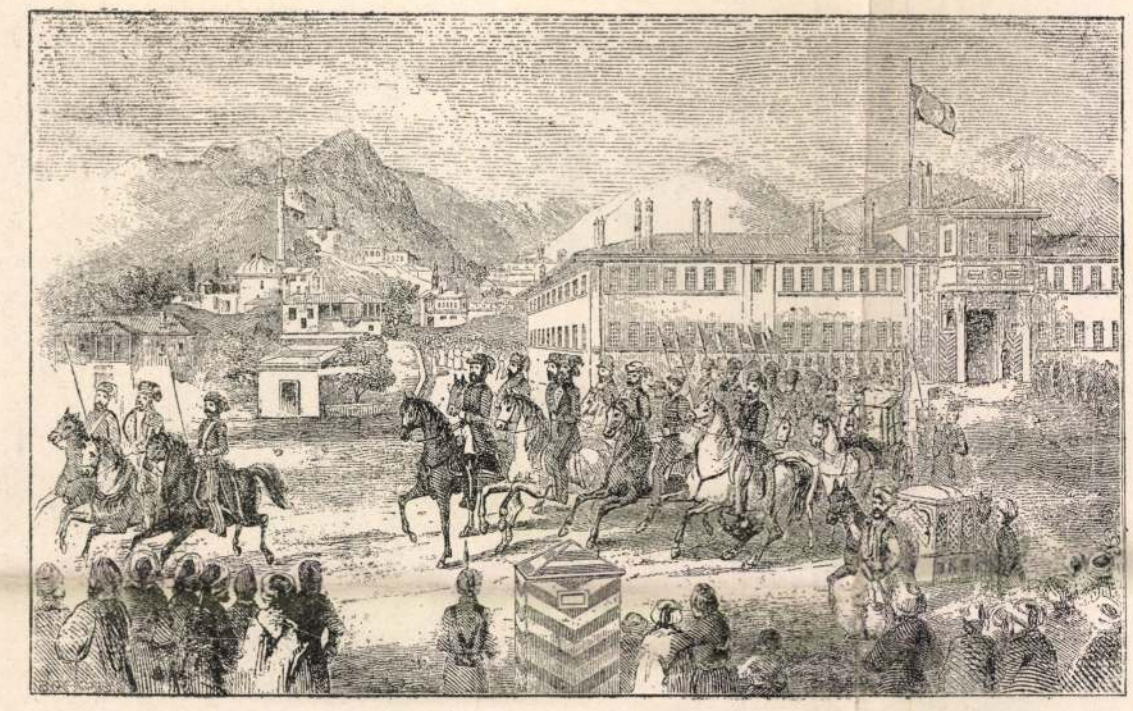

1851. évi rajz után.

KOSSUTH ELINDULÁSA KIUTAHIÁBÓL.

szerint, az ország törvényes szokásai szerint megillető díjért hiven és igazán szolgálok és segítek tehetségem szerint s törvényes és elégséges ok nélkül megbizómat az elvállalt ügyben el nem hagyom s az egyezségben meg nem gátolom. Isten úgy segítsen». Ehez képest ezen ügyvédi tisztség gyakorlásához Magyarország és részei bármely birója és bírósága, úgy egyházi, mint világi bíróságok előtt viendő ügyekhez alkalmasnak és képesnek találtatott. Mely iránt jelen királyi hiteles pecsétünkkel megerősített bizonyságlevelünket említett Kossuth Lajos számára kiadandónak véltük. Communi suadente iustitia. Kelt Pest királyi városunkban 1823 szept. 26. napján.

Aláirva:

felolvasta és kiadta *Szőgyény Zsigmond*, királyi personális».

Megjegyezzük, hogy Kossuth ügyvédi diplomáját csak 1824 mindszenthava 9-én a Sátoraljа-Ujhelyben tartott közgyűlésen olvasta fel és hirdette ki revisnyei Reviczky János, Zemplénmegye másodaljegyzője.

KOSSUTH ÉS CSALÁDJA A BUJDOSÁS KEZDETÉN.

— Kiadatlan levelekből. —

A világosi fegyverletétel Kossuth családja tagjait is szétszórta; gyermekeit elfogták s Pozsonyba vitték, hol Haynau kegyetlen szigora még a szabad levegőre sem engedte őket másutt, mint a város legelhagyatottabb részeiben s fenyegetőzött, hogy a legkisebb demonstrácziora újból elcsukatja őket. Kossuth anyja, Kossuth Lászlóné Budán volt letartóztatva s midőn ő és leányai kérték, hogy legalább a gyermekeket bocsássák hozzájok, a kérelmet oly vakmerőnek tekintették, hogy a felügyelő tiszt egész jóakarattal figyelmeztette őket, hogy ilyesmire ne is gondoljanak, ha nem akarják helyzetöket sulyosbítani. Kossuth Lászlónénak azt a kérését sem teljesítették, hogy legalább Karády Ignácz nevelőjüknek engedtessék meg a gyermekekhez való bejárás. Csak Szentiványi Vincze pestmegyei főispán nem csüggedt s egyre bátorította a kétségbeesett családot, hogy ne szünjenek meg a gyermekek kiadatását sürgetni.

Maga Kossuth alig indult el hontalansága tövises útjára, még 1849 szeptemberében Palmerstonhoz fordult neje és gyermekei érdekében s el is érte, hogy az angol kormány jegyzéket küldött Bécsbe, kérdést intézvén: vajjon Kossuth gyermekei mint hadifoglyok vannak-e letartóztatva vagy más minőségben?

De hogy Kossuth maga sem sokat bízott az angol diplomáczia közbelépése sikerében, annak legbizonyosabb jele az a levél, melyet 1849 november 1-én Widdinből feleségéhez intéz. Ez a levél a Nemzeti Múzeumban levő Vörösféle gyűjtemény 1542. száma alatt foglaltatik s az eredeti sorok mellett vegyi tintával irt titkos sorokat tartalmaz, melyeknek dechiffrált szövegét későbbi toll (valószinűleg Vörösé) piros tintával jegyezte alá. A nejéhez irt levelet itt közöljük, megjegyezvén, hogy közleményünkben a mit nagyobb, dőlt betükkel nyomattunk, az felel meg az eredeti levélben fekete tintával, olvashatólag irt soroknak; mig az apró betűs sorok a dőlt betűs sorok közt az eredeti levél vegyi tintával irt titkos közleményét képezik.

Widdin, 1849 november 1.

A szultán és birodalmának kormánya oly

Életem angyala! Gyermekeim Anyja! Kimond*nagylelkűséggel viseltetik az emigráczió iránt,* hatatlanúl szeretett kedves Angyali Terézem! Mikor *a mit alig lehetett volna találni más kormány*szoríthatlak dobogó szivemre? Mikor törűlhetem le *nál; kiadatásunkról már szó sem lehet többé;* könyeidet? Mikor olvashatom szemeidben, hogy *a szultán kész háborúra kelni az oroszszal és* nem átkozol azért, hogy enyém lettél? Csak most *osztrákkal, mintsem hogy a magyar, len*tudom, mennyi kínt képes elbirni az ember kebele... *gyel, olasz menekvőknek egy hajszálát sérteni* nem tudok semmit sorsotokról és mégis megbirom *hagyná. A lengyelek tegnapelőtt utaztak el* az életet, de miért? mert reménylek. De oh csak *Sumlába, az olaszok tegnap Gallipoliba, a* egy sort tőled s életem felét érte adnám. Én teljes *magyarok holnapután mennek Sumlába s* biztosságban vagyok. A tintával irt sorok mind iga*onnan a főnökök Konstantinápolyba s tovább,* zak. Kevés hetek alatt Londonban leszek, azon kilá*a hová tetszik. Altisztek s legénység mind tel*tással, hogy még hazámat megmenthetem. Tervejes ruházatot kapott s útiköltségül teljes élelmi met, kilátásaimat nem merem leirni, hogy kezébe *ellátás mellett a magyarok ezredestől lefelé* ne kerűljön hazám hóhérainak. Ne átkozz meg *25,000 piastert, a lengyelek és olaszok arány*engem angyalom! Szeress, kit én oly mondhatlanúl *lag; azonkívül minden tábornok 5—6000,* szeretlek. Hát gyermekeink, a kedves angyalok? *Batthyányi Kázmér 5000, a kormányzó 10,000* Isten! Isten! be nehéz sorsot mértél rám! Meddig *piasztert. Mindnyájan, de különösen ez utolsó* birom még sorsomat, nem tudom, s azért gyer*nagy tiszteletben és megkülönböztetésben tar*mekeinkről mindenesetre gondoskodni kötelessé*tatnak. A Pasa egy fényes batár kocsit kül*gem vala. Ezért adtam Guyonnak, ki már Konstanti*dött a kormányzónak, hogy kéjelmesen utaz*nápolyban van, egy példányát az ide zárt oklevél*hasson. Itt az ajándékokat el kell fogadni.* nek, s irántad irtam Angliába, hol az egész nemzet *A kormányzó most maga viszi a magyar* a legmelegebb indúlattal van irántam. Ah! hogy *emigratio vezényletét s rend és elégedés fog* találjanak e sorok egészségben és reményben. Ölel*uralkodni, mert ő és Batthyányi a török kor*lek gondolatban, forró érzelmével téged mindennél *mány nagylelkű ajándokait a tömeg sorsának* forróbban szerető szivemnek. A siron túl is hű, stb. *javítására adják. Az angol és franczia kor*mányok s e vidékeni tisztviselőik szintúgy a *legmelegebb sympathiát tanúsítják. Főhadi*hajójok már a Dardanelláknál áll a török *nagylelkűségét oltalmazni. A kilátások igen harcziasak. A törökök dühös ellenei az oro*szoknak, a magyaroknak forró barátai. Anglliában sohasem volt semmi terjedtebb, mint az *ügy iránti sympathia. Itt és ott senki sem hiszi, hogy Magyarország elveszett volna. A politikai horizon derül. De otthon a tömérdek fájdalom és szenvedés, s itt a hontalanok mellében az öldöklő bú s keserv. A könyörület Istene legyen hazánkkal és velünk. L.»*

Ezalatt Kossuth nővérét, Meszlényinét az 1850-ik év egyik téli napján Haynau magához idézte s tudtára adta, hogy Kossuth Pesten lakó rokonainak el kell hagyniok a fővárost. De hogy a rendelet élét némileg elvegye, hozzátette Haynau, hogy ez nem újabb keletű és nem is különösen Kossuth családja ellen irányúló parancs, hanem mindazok ellen, kik nem pesti születésűek *

A bátor lelkű Meszlényiné azonban kijelen-

* Ezekhez és a következőkhöz nagyrészt Meszlényinének Vöröshöz irt levelei, valamint a Vörös-féle gyűjtemény «családi iratok» czime alá foglalt más családi levelezések anyagának s magának Vörösnek előadása szolgáltak forrásul. *V. S.*

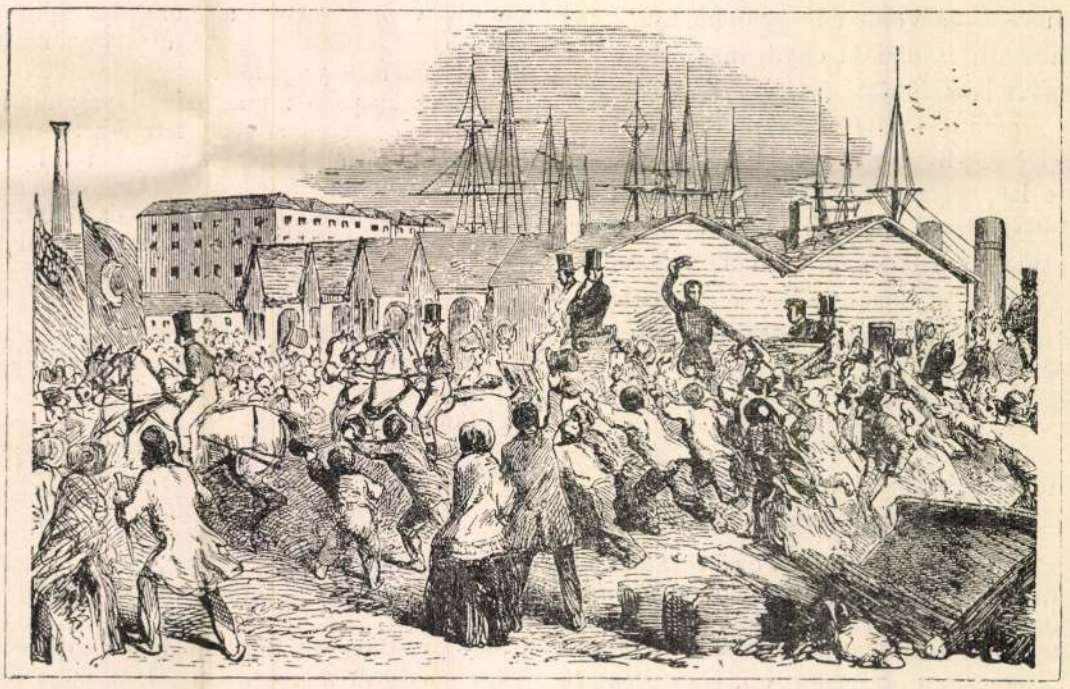

1852. évi metszet után.

KOSSUTH ANGLIÁBAN. — Bevonulása a southamptoni kikötőből a városba.

Doby Jenő

„Pulszky Ferenc" c. rézmetszete (1884.) reprodukciója

Művtört. Él. 1969. 3. sz., p. 203.
(Pogány-né Balás Edit: Pulszky Ferenc. Uo., p. 201-202.)

Doby Jenő MDK

Király ő Felségének arcképe, Than M. festménye után
rézmetszet

Van Eyck családja, Gonzales Coques festm. után
rézkarc

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Doby Jenő MDK

Sámson és Delila, Van Dyck festm.után,rézmetszet

Koronázás 1867-ben.Engerth E.festm.után,rézmetszet

Tündér Ilona,Than M.festm.után,rézmetszet

Széchenyi István arcképe,Amerling festm.után, rézmetszet

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Doby Jenő

Dankó József prépost arcképe, rézmetszet

A kegyvesztett, Eisenhut festménye után, rézmetsze

Wlassics Gyula arckép, rézmetszet

Fehérváry Gábor arcképe, Böhm Farkas festm. után

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll. rézkarc

Doby Jenő

MDK

Ki a legény a csordában, Vastagh Géza festm. után, rézkarc

Trefort Ágoston arcképe, Benczur Gy. festménye után, rézmetszet

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Doby Jenő MDK

Kettős arckép,Rubens festm.után,rézkarc

Jeruzsálemet gyászolók,Horovitz L.festm.után
rézmetszet

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Doby Jenő

Az Ipm. isk. kiáll. Mücsarnok, 1898. 14.sz.
117-118. l.

Doby Ferő, építész

M.D.K.

kivélő rajzával szerepel az Országos kiállításon

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 376 old.

Dear Jane, again

Sincere regrets at
regret to disappoint [illegible]

MDK

Doby Jenő

Karcolta rézre Vastagh Géza Ki a legény a csordában? c. művét. Képzőm.Társ.műlapja 1896.

SzmKT 50 155.1.

MDK

Doby Jenó

A Szt.Mihaly kapolna Kassan.Rézre karcolta Doby Jenó. Az Orsz.Magy.Képzóm.Tars. múlapja 1863.

SzmKT 50 152.1.

MDK

Doby Jenő

Jeruzsálem siralma.Festette Borovitz Lipót.
Rézre metszette Doby Jenő az Orsz.Magy.Képzőm.
Társ.műlapja 1875.

SzmKT 50 152.1.

MDK

Doby Jenő

A kosár. Festette Margitay Tihamér. Rézre metszette Doby Jenő. Az Orsz. Magy. Képzőm. Tasr. műlapja 1890-ben.

SzmKT 50 154.1.

MDK

Doby Jenő

Férj és feleség c.művét Rubensnek metszette
rézre, az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.műlapja 1886-ban

SzmKT 50 154.1.

MDK

Doby Jenő

Szűz Mária. Másolat Paulo Veronese után. Rézre karcolta Doby Jenő az Orsz. Magy. Képzőm. Tars. műlapja 1884-ben.

SzmKT 50 154.1.

MDK

Doby Jenő

Szent András vértanúsága . Festette De Ribera G. lo Spagnoletto. Rézre karcolta Doby Jenő, az Orsz.Magy.Képzőm.Tars.műlapja 1881.-ben a bécsi "Gesellschaft für vervielfaltigende Kunst"-tal közösen kiadott gyujtm.

SzmKT 50 153.1.

MDK

Doby Jenó

Tündér Ilona. Festette Than Mór. Rézre metszette Doby Jenó. Az Orsz. Magy. Képzőm. Tars. műlapja 1876.

SzmKT 50 152.1.

MDK

Doby Jenő

A kegyvesztett. Festette Eisenhut Berenc. Rézre karcolta Doby Jenő az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. műlapja 1891-ben.

SzmKT 59 154.1.

MDK

Doby Jenő

Családi kép. Festette Gonsales Coques. Rézre metszette Doby Jenő. Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. műlapja 1878. a bécsi "Gesellschaft für vervielfältigende Kunst"-tal közösen kiadott gyüjtm. való.

SzmKT 50 152.1.

Doby Jenő MDK

Pulszky Ferenc arcképe rézmetszet
Henszlmann Imre arcképe, rézmetszet

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Doby Jenő

MDK

Andrássy Gyula arcképe, rézmetszet és rézkarc
Pesten, rézkarc

Szépm. Muz. Graf. Oszt. 87. kiáll. 1954.

Doby Jenő MDK

elsőrendü dijat kapott

Magyar müvészek kitüntetése az antwerpeni kiállitáson. Vasárnapi Ujság 1894. 500.o.

Doby Jenő MDK

Sámson és Delila metszethez készült krétarajz
Van Dyck Samson és Delila után

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Doby Jenő MDK

Laudon tábornagy arcképe, rézmetszet
I. Ferenc József király és Erzsébet királyné koronázása a budai vártemplomban, rézmetszet engerth festménye után

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Doby Jenő MDK

Laudon tábornagy arcképe. repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. ország. ált. kiáll.

Doby Jenő MDK

Henszlmann Imre arcképe. repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Doby Jenő grafikus

Választmányi ülés 1907. ... Műcsarnok 1907. dec. 15.
3.sz. 13-14. l.

MDK

Doby Jenő, magyar metsző

A képzőmüv. társulat albumlapjait... Vasárnapi Ujság, 1875, 571. o.

MDK

Doby Jenő rézmetsző

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. előszó. 8. l.

Doby Jenő

Kosár, Margitay J.festménye után,rézmetszet

Andrássy Gyula arcképe,Benczur Gy.festm.után
rézmetszet

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Deby Jenö, rézmetszö. MDK

A királynak nem volt ely réz- és könyomatu arczképe, mely müvészi kivitel és használatosság tekintetében megütötte volna a mértéket. Ezért Deby Jenö jeles rézmetszönek kormánysegélyt adott a közokt.ü.miniszter, b. e Thun Mór által az egyetemi könyvtár számára festett arczképet rézbe metszeni. A mü elkészült. Kilián könyvtárnoknál előleget fizetni rá.

A király arczképe.

Vas.Ujs. 1878. 767, 768. l.

MDK

Doby Jenö, rézmetszö

A királyi párnak lapunk mai számában közlött arc
képeinkről a királyé azon szép rézmetszet után
készült, melyet Than Mór-nak az egyetemi könyvtár
ban legujabb időkből való olajfestménye után Doby
Jenö metszett művészileg; a királyné arczképe
Raab G. legujabb festménye után készült.

Repr. -k.

A királyi párnak....
Vas.Ujs. 1879. 26c.1..

.

MDK

Doby Jenő mümetsző,

kiállitási nagy éremmel kitüntetve.

A képzőm. kiáll. kitüntetései. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 52o l.

MDK

Doby Jenö,

a rézmetszési szakosztály méltó hetven esztendös, de még fiatal mesteréhez. A rézkarcolás egyik legérdemesebb uttöröje hazánkban. Legjelesebb növendéke Vadász Miklós.

Hamvay Ödön: Az iparmüvészeti iskola jubileuma. Müvészi Ipar.1905.nov.15. I.évf.3 sz.36.l.

3

MDK

Doby Jenő

Bécsben tartózkodik

Magyar müvészek külföldön. Budapesti Hirlap
1882. V.4. 122.sz. 2 l. Melléklet

Doby Jenő, rézmetsző, 1834-1907 M.D.K.

1865-ben a Vasárnapi Ujságban Böhm éremművészről egy c
cikkhez az ő rézmetszete alapján készitett egy famet-
szetet Pollák Zsigmond. XXXV. tábla. 1. kép. Fekete repr.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme
247. o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Képzőmüv. Alap Kiadóváll.
Bpest.

M.D.K.

Doby Jenő, rézmetsző, 1834-1907

1865-ben a Vasárnapi Ujságban Böhmrül, az éremművészről egy cikkhez az ő rézmrtszete alapján készitett egy fame metszetet Pollák Zsigmond. Dobynak egy éremkép szolgált mintául, ez nincs meg. XXXV. tábla, 1. kép. 250. o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme. 247. o.

Folia Archaeologica. XI. 1959. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest.

MDK

Doby Jenő

rézkarca Engerth Ede festménye után: A
királyi pár a trónon a koronázás után. Repr.

Vasárnapi Ujság 1898. 652.l.

EA ..... ltsz. Gyüjtés he

Kresz, 1955. Nemesládnyfalu
Kövesi Imre, 1896.
Ker.

"Házas pohár"

Szezon szerint is; tavasszal többet vittek el, ekkor inkább a fenálló edényt; ősszel inkább tálat, ekkor kevesebb edény kellett

MDK

Doby Jenö, részmetsző

a kormány megbizásából részmetszetü másolatot készit Than Mór festményéről, mely a királyt ábrázolja s melyet az egyetemi könyvtárnak festett.

A király arczképéről....
V ao. Ujs. 1876. 332.l.

Than Mór festőm, és Doby Jenő rézmetsző

Műbecsével biró szép öt képet külön ött szét rézmetszésben a tagoknak albumlapjaikként a képzőm. társ. Az ötödik egészen magyar kép:
Than Mórnak" Tünér Ilona" c. falfestménye után metszette Doby Jenő, jeles tehetségü művészünk.

A képzőművészeti társulat albumlapjai.
Vas.Ujs. 1876. 491.l.

MDK

Doby Jenö, grafikus,
az Ip.müv.isk.tanára.

Az ö munkálkodásának eredménye a grafika szélesebb körben való elterjedése és a grafikai látás.
Számos arckép metszésével tette vonzóvá e müfajt.
A M.Orsz.Képtár részére készitett munkáiban és egyéb müvein egyesiti a különféle graf.eljárásokat.

Szautner Lajos: Karc- és metszet- müvészetünk fejlö-
Képzömüvészet. 1934. 77. sz. dése.
195- 2col.l.

MDK

Doby Jenő tanár

György K: Az Iparm. Isk. Kiáll. Magyar Iparművészet, 1903.
82. l.

MDK

Doby Jenő tanár

Cs.K: Az Iparm.isk. jubileuma. Épitő Ipar, 1905. nov. 5. 369. l.

SDK

Doby Jenő

Az iapra. isk. jub. Vállalkozók Közl. 1905. nov. 1. 4. l.

MDK

Doby Jenő

1884-1907. rézmetsző szakoszt. vez.

Az Ipm. Isk. ...tanárai ...szakoktatói... 1880-1936
Iparmüv. Isk. Évk. 6934-36. Bp. 1936. 45.1.

Ipc

MDK

Doby Jenő rézmetnő, Jestő

kül: Kassa 1834. Nagybátyja, Henszlmann Imre tanitóra rajzolni, majd Fuchstaller pesti rézmetnőnél tanult. 1852 ben Bécs, Böhm Wolfgangnál jesteni tanul. 1854: Róma, Páris, London. 1856 ban karatért, 1862 Paris.

Album 1863 évre a Magy. Képi. Társ. tagjainak. Pest 1864.

MDK

Doby Jenő vérmetző

A ut. Mihály hápolna Kassán.

A magy. képz. Társ. Albumlapja. 1863.
repr.

Album 1863 évre a magy. képz. Társ. tag-
jainak. Pest 1864

MDK

Doby Jenő

e.a: A modern grafika képes atlasza. Magyar Művészet 1928. 404 l.

5.52.

Doby Jenő

Sámson és Delila, rézmetszet

Laudon. S l'Allemand után, rézmetszet

A XIX.-XX. század magyar grafikája 1924. június
Orsz. Szépm. Múzeum katalogusa 10 lap

2

Doby Jenő

Dachauer Emma, rézmetszet

Andrássy Gyula gróf, rézmetszet

A XIX-XX. század egy ar grafikája. Orsz.M.Szép művészeti Muzeum kiállitása, 1924. Junius katalogusa lap

MDK

Doby Jenő vézkercolói

Margitty Tihamér: „Kovács" a képét vézde
metni. 1889.

MDK A-I-1/2430

MDK.

Doby Jenő

1865. Than hór „Szent János" c képének rézbemetnését vállalja a KT albumlappályázatára.

MDK-A-I.-1/283.

MDK.

Doby Jenő

1865. „Cseréljünk" c kép (nevezzük?) rézhavban való elhánitését a KT albumlapja számára vállalja.

MDK-A-I-1/280.

MDK.

Doby Jenő

1864. „Szt Mihály képsorája" c rézhercát a KT albumlap-kiadásra elfogadja.

MDK-A-I.-1/166.

MDK

Daby Jenő rézkarcoló

Vágó Pál „Víg társaság" c képének rohnorovitárát elvállalja. 1888. (árajánlat)

MDK A-1-1/2360.

Doby Jenő

MDK

Török foglyok, rézm.

Magyar harcosok, "

Képzőmüv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

lo l.

MDK

Doby Jenő

M.T.Akad. Széch. Muzeuma. 1902. máj. 1.

19 l.

Grafika

Rézmetszet

Doby Jenő "A kosár"

Pesti Napló, 1890. II.15. 41 éf.

D o b y Jenő grafikus

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
366.
"Modern etching"

Doby ~~Jano~~, festő, grafikus

Iparműrészet 1895-ben 85. l.

Doby Jenő rézmetsző

Pesti Hirlap. 1881. márc. 25. 4.

a képzőművészeti tárulat
ezidei műlapjait....

Doby Jenö grafikus.

Művészet.1907.267.1.

Doby Jenő grafikus.

Népszava XXXV.évf.1907 nov.19.
274 sz. 6 lap.

Tárlatok.

Doby Jenő grafikus.

Népszava XXXV.évf.1907 nov.21.
276 sz. 6 lap.

Doby Jenő kiállitása.

Doby Jenő grafikus

Népszava XXXV. évf.1907 jul.6.
160 sz. 6 lap.

Doby Jenő halála.

Doby Jenő rézmetsző és rézkarcoló
(1834–1907), Kiállítási nagy
érem, ország. kiáll.

Pesti Hírlap. 1885. VII. é. aug. 3. 4.

Közli az ország. kiállítási Képzőművészeti
Zsűrije által...

Doby János élete (1834–1907)

Pesti Hírlap. 1885. VII. é. máj. 10. 9–11.

Radó Antal: Festészetünk a
Kiállításon

MDA

Doby Jenő

garfikus, bronzérem

Klassics Gy: Párisi kiállkitüntetései. Mücs.
1900. 32-7 l.

Doby Jenő

"A kassai Szt. Mihály kápolna" c. rézmetszete szerepel a Magyar Képzőművészeti Társulat "Album"-ának III. füzetében, -közli az Irodalom és Művészet c. rovat.

Családi Kör. Bp. 1864. febr. 14. V. évf. 7. s.
163. lap

Doby Jenő rézmetsző müvész

A lap felsorolja azokat a müvészeket, akik az Államminisztérium utján 1865-ben a müvészek számára engedélyezett huszonötezer forintból ösztöndijat, vagy segélyt nyertek,-közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör. Bp. 1866. évf. 4. sz. 94. lap.

Dóby Jenő rézmetszete 1876.

Archaeologiai Értesítő

X. 1876. 335.

Doby Jenő "rézmetsző"

Pesti Hirlap. 1885. máj. 10. 9–11

Radó antal: Festésztunk a kiállitason

Doby Jenő" rézmetsző, 1871.

Archaeologiai Értesítő"

V., 1871., 138.

MDK

Doby Jenő
tanár

növendékeinek kiolvitása: rézmetzés.

—: Az ipormüvészeti muzeum

Grafikai Szemle 1898 évf. 11 z 179 l.

M.D.K.

Doby Jenő rézmetsző müvész

A király megbizásáról elkészitette Engerth: "Koronázási kép" és "Zentai csata" c. festményeiről a metszeteket.
Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1883. ápr. 8.
28. sz. 447. lap

MDK

Doby Jenő
Tanár rézmetsző

Ex-libriszei a kiállításon

Ex-libris kiállítás az Iparművészeti
Múzeumban
Grafikai Szemle 1903 ápr. 7-i.

MDK

Doby Jenő

Trefort Ágost arcképe, rézm.

Képzőmüv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

lo l.

MDK

Doby Jenő

rézmetsző

MDK

1865-ben A Vasárnapi Ujságban Böhm József Dániel arcképét Pollák Zsigmond /1837-1912/ metszette Doby Jenő rézmetsző /1834-1907/ rajza után. Doby szerint egy érem szolgált mintául a rajzhoz./Repr. XXXV.t. 1. / A mintául szolgáló érem nincs meg, de a Magy. Tört. Muz. éremgyüjteményéből ismeretes egy olomlecsapat /tehát volt verőtő és érem is/ melyen borotvált férfi mellképe látható Körfelirata: JOS.DAN.BOEHM.

Valószinü hogy ennek az éremnek is Böhm a szerzője. Tehát önarckép.

250.o.

Huszár Lajos: Böhm József Dániel önarcképes emlékérme.

FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 247-251.o.

MDK

Doby Jenő, festő; 1834-1907

Gróf Dessewffy Emil. Kred. rézk.

Pulszky Ferenc, " "

(A modern magy. rézkarc első komoly mestere.)

Szent György Céh, XXIX. műv. graf. aukc. - 1919.
IX. 29. - X. 2. - A gyűjtő. V. évf. 5 sz. - Kül. sz. - 66. l.

Doby Jenő MDK

A Grafikai Egyesület alakuló gyülésén megjelentek között emlitve

Mücsarnok.1901.8.sz.134.l.

Doby Jenő
grafikus

M.D.K

Az ifjú Greguss tehetségét felismeri

Tompa Gabriella: Greguss Imre

2 l.

 M. D. K.

DOBY Jenő grafikus

L'Allemand

Laudon tábornagy arcképe. Rezmetny. Dept.

I. Ferenc József és Erzsébet királyné koronázása a budai vártemplomban. Rézmetszet Engerth festménye után

Sámson és Delila metszethez készült krétarajz Van Dyck után

./.

— 2 — Mr. D. V.

DOBY Jenő

Pulszky Ferenc arcképe. Rézmetszet

Henszlmann Imre arcképe "

Repr.

Bróák. Tárgymut. Bp. 49-50., 147., 148. e. ~~148~~ ~~147~~

~~49-50~~

MDK

Doby Jenő (sézmetnő?) Bécs)

Phan chór képének sézse kasolását időhiány miatt nem tudja vállalni

MDK-A-I-1/518

MDK

Doby Jenő réthercsló

KT-nak küldi metszeteit 1877.

Horovitz: Zsinagóga
Than: Tündér Ilona
Bayer (rajz): Tegethoff arcképe
Gonzales Coques: Van Eyck család

MDK-A-I-1/750

MDK

Doby Jenő

művei szerepeltek a Kelet-Szlovákia XIX. és XX. századbeli képzőművészetének tárlatán. /Kassa 1957. márc/.

Ø/

Mészáros Gyula: Kelet-Szlovákia képzőművészete a XIX. és XX. században.
Uj Szó, Bratislava. 1957. már. 18.

Doby Lenő -

festő grafikus

MDK

Jerepel a Kiállitason

Vegy. közl. Magyar művezek grafikai tárlata Berlinben

Grafikai Szemle 1908 3 z. 64 r.

MDK

D oby Jenö,

fa- és rézmetszeteket állitott ki./Müxsarnokban/.

Szalay Imre; A müvészi ipar az Országos Tárlaton.
Művész Ipar. 1885/86 évf. 155.l.

MDK

Doby Jenő

rézmetsző az iparművészeti iskola tanára

hosszú ideig élt külföldön mint jeles
"rézkarcoló"

Stella M. A magyar iparművészet vezetője.
Grafikai Szemle 1907 évf. 7 sz. 146 l.

MOK

Doby Jenő
rézkarcoló
1834–1907

metszetei a berlini Tárlaton

÷ magyar művészek grafikai tárlata
Berlinben
Grafikai Szemle 1908 évf 3 sz 64 l.

M.D.K.

Doby Jenő tanár

Margitay Tihamér: "A kosár" c. müvéről rézkarcot készitett a Képzőmüvészeti Társulat Albuma számára.
Irodalom és Képzőmüvészet c. rovat közleménye.

Képes Családi Lapok, Bp. 189o. márc. 2.
XII. évf. 9. sz. 144. lap

Doby Jenő

A GRAFIKAI OSZTÁLY KIÁLLITÁSAI.

III.

DOBY JENŐ

MŰVÉSZI HAGYATÉKÁNAK KIÁLLÍTÁSA

1907 NOVEMBER.

Hornyánszky V., Budapest. 40.174.

Ez év nyarán halt meg, otthonától távol — Portorében — Doby Jenő, a rézmetszés művészetének úttörője és nestora Magyarországon. A Szépművészeti Múzeum igazgatóságának jutott az a megtisztelő feladat, hogy művészi hagyatékát e Múzeum nagy grafikai termében kiállítsa. És midőn fő műveit összegyűjtjük és kiállítjuk, hálával és kegyelettel emlékezünk meg a nagy szolgálatról, a melyet Doby Jenő nemcsak az Országos Képtárnak,* hanem az egész magyar művészetnek és művelődésnek tett. Tiszta és egységes képet adnak e lapok az elköltözöttnek nagy művészetéről, a melyet sokra becsültek nemcsak nálunk, hanem a külföldön is. Hatvan év fáradhatatlan munkájának különböző fázisai láthatók itt — a mennyire lehető volt — időrendben egymás mellé állítva, elkezdve azon tollrajzoktól, a melyeket a művész gyermekkorában csodálatosan biztos kézzel tett papirra, egészen legérettebb alkotásáig a rézmetszés és rézkarczolás terén.

---

* 1883-ban jelent meg Pulszky Károly és Tschudi Hugó szövegével az Országos Képtárban őrzött műveknek egy nagy kiadása: „Landesgemälde-Galerie in Budapest vormals Esterházy-Galerie," melynek számára Doby Jenő 10 képről készített rézmetszet, illetőleg rézkarcz-másolatot.

Dürer, Rembrandt és Mantegna műveinek hatása alatt, nagybátyjának Henszlmann Imrének, a legnagyobb magyar művészettörténeti kutatónak szellemi légkörében nőtt fel és az élet útjára magával vitte ama kiváló tulajdonságokat, a melyek harmonikus fejlődésének alapját megvetették. Doby Jenő azok közé a ritka emberek közé tartozik, a kik egy hosszú életen át megtéveszthetetlenül haladnak kitűzött czéljuk felé, tekintet nélkül arra, hogy a sors kegyesen vagy kegyetlenül bánik velük. Valóban úgy haladt ő át az életen, mint egy gyermek, ártatlanul és tisztán. Két dolgot ismert csak, a művészetet és a hozzátartozói iránt érzett határtalan szeretetet. Igy élt mindvégig. A ki egyszer abban a szerencsében részesülhetett, hogy őt megismerje és megláthassa ezüst fürtöktől fedett nemes fejét, a ki valaha jóságos szemeibe nézhetett, kitörölhetetlen, feledhetetlen benyomást szerzett magának. Szerette és tisztelte őt mindenki, közelállói, barátai, művésztársai és tanítványai. Életének nagy munkáját, melyre büszkén és hálával tekinthetünk, befejezetten hagyta az utókorra. Emléke élni fog műveiben, a melyek a becsületes és pozitiv művészetet méltányolni tudó jövő nemzedék elé a munkával és szeretettel eltöltött élet lelkesítő példáját fogják állítani.

Életének történetét az alább közölt rövid vázlat ismerteti, melyet a művész egyik közelállója, a megboldogult adatai alapján a mestert megillető hálával és szeretettel írt meg.

Budapest, 1907 november 18-án.

TÉREY GÁBOR.

Doby Jenő életrajza.

DOBY Jenő született Kassán 1834 szeptember 4-én. Atyja Doby Lipót kassai kereskedő, édes anyja Henszlmann Imre kiváló régész, egyetemi tanár nővére, Henszlmann Karolina volt. Doby Jenő már kora gyermekségében meglepő jeleit adta rajzolótehetségének úgy, hogy már 7 éves korában Henszlmann Imre érdemesnek tartotta arra, hogy a rajzban komoly oktatásban részesítse. Említésre méltó, hogy — bár sejtelme se volt arról, hogy valamikor a rézmetszés kiváló mestere lesz — rajzolási mintáiul a Henszlmann rézmetszetgyűjteményének egyes lapjai szolgáltak. Alig 11 éves korában Dürer és Rembrandt metszeteit oly meglepő hűséggel másolta, hogy már e tollrajzokban a reprodukáló művészetre és pedig speciálisan a rézmetsző művészetre való hivatottságának kétségtelen jeleit adta.

A zivataros 1849. évben fejezte be Budapesten az ág. ev. gimnáziumot. A nagy politikai időnek véres eseményei mély benyomást tettek az ifjú lelkére, úgy, hogy

törhetetlen erős magyar érzését a későbbi, megalkuvást parancsoló, kényes politikai viszonyok között is szeplőtlen tisztaságban őrizte meg. Középiskolai tanulmányainak befejeztével Henszlmann nagybátyjának befolyására három éven át tanulta a rézmetszést Fuchsthaler Alajosnál, ki akkor Henszlmann Imre „Kassa ó-német stílű templomai" című művéhez készítette a metszeteket. Még ugyanez évben Böhm Farkashoz (Böhm Dániel akad. tanár és éremvéső fia), akkori jóhírű festőhöz került. Lelkének titkos ábrándja teljesült ezzel, mert a festőművészet a kiváló rajzolótehetséget bűvös világába csábította, oly erővel, hogy később Böhmmel bíztató remények között Rómába is ment, hogy ott mesterének felügyelete alatt főképen a képtárakban másolva, majd a téli hónapokban aktrajzolással és kosztümfestéssel gyarapítsa nem is jelentéktelen festőtehetségét.

Olaszországi tartózkodása alatt történt Bécsben, hogy egy Libertini nevű szabólegény Ferencz József ellen gyilkos merényletet kisérlett meg. A szerencsés megmenekülés örömének kifejezésére a római követségen ívet tettek ki, hogy az örvendezők aláírhassák. Ki tudná megmondani, hogy az elnyomott hazai viszonyok felett való keserűség, vagy a sablonos tömegrészvéttől való irtózás, denique Doby Jenő nem jelentkezett a részvétív aláírására. Jellemző az a kémkedő éberség, melylyel az osztrákok a magyarokat számon tartották. Dobyt is megidéztette a követség, számon kérték tőle, miért nem írta alá a részvét-nyilatkozatot és egy időre megfigyelés alatt is tartották.

Rómából visszatérvén, 1854-ben Firenzében tartózkodott egy időn át, fejlesztve tanulmányait, majd Bécsen át szülőföldjére, Kassára került vissza. A kassai társadalom megbecsülő érdeklődéssel fogadta szülöttét és nemcsak a kiterjedt rokonság, hanem az előkelő patricius családok is vetélkedve bízták meg arczképfestéssel. Ma is feltalálhatók az egyes régi kassai családoknál az akkori Doby-féle festmények.

Kassai tartózkodása idején 1855-ben Párisba hívta őt Henszlmann Imre, ki politikai szereplése miatt számüzöttként ott tartózkodott és tevékeny részt vett az első franczia kiállítás művészeti teendőiben. Henszlmann 1856-ban magával vitte Rheimsbe, majd vissza Párisba is, hol a nagyértékű műépítészeti tanulmányokban Doby Jenő valóságos munkatársa lett Henszlmannak, kinek értékes szellemi munkálkodását az ő finom, minuczióz rajzaival díszítette föl. Ám a titkos ábránd a Párisból eltávozott Henszlmann oldala mellől Gleyre Károly műtermébe hajtotta újra festőművészeti szerelméhez. De az erős önkritika, kiváló jellemegyenességből folyó logikai fegyelmezettsége megrendítették festőképességébe vetett csillogó reményeit és fájó melankóliával fojtotta el magában egy szépnek, nagynak álmodott jövő ábrándképét. Ilyen megingott bizalommal átrándult Londonba egykori mesteréhez Böhmhöz, honnét szükes anyagi viszonyai hazájába kényszerítették vissza. Felváltva Pesten és Kassán festegetett, míg nem egy erős, nagy érzés a szerelem lökést adott sorsának. Ez a nagy érzés arra ösztökélte, hogy a kétes bizonyosságú festészeti hírnév hajszolása

helyett inkább a család eltartását és megélhetést biztosító czélt tűzzön ki maga elé. Nagybátyja tanácsára tehát Párisba ment az architekturai rézmetszés tanulmányozására. Soudain Sándor, az akkor híres rézmetszőnél közel egy évet töltött (1862—63) oly értékes eredménynyel, hogy a tanítvány mesterré tökéletesedett. Mutatja az ott kidolgozott „Kassai Szent Mihály-kápolna" czímű karcza, melyet a magyar képzőművészeti társulat albumlapként való kiadásra érdemesített. E jelentékeny siker után főleg Henszlmann Imre, Rómer Flóris és a bécsi „Centralkommission zur Erhaltung der Baudenkmale" foglalkoztatták részint rézmetszéssel, részint farajzolással.

1866-ban ismét egy lépéssel jut előre az elismeésekben, amennyiben Szalay László rézre metszett képének bizonyos számú nyomatát már maga a Magyar Tudományos Akadémia vette át.

A rézmetsző művészet szűkebb körű közönségének elismerése azonban nem nyujthatta azt a támogatást mely a családalapításra elég lett volna. Radnitzky bécsi képzőművészeti tanár befolyásával elnyerte az állami miniszterium segélyét, melyet azonban az időközben már megalakult alkotmányos magyar miniszterium fizetett ki. Ennek fejében az Orsz. Képtár tulajdonában levő, Teniers „Falusi borbély" czímű képnek rézkarczát készítette el. Az 1867. év rá nézve abban is nagyfontosságú volt, mert ez évben lépett házassági frigyre Megay Erzsébettel. Negyven évi zavartalan, boldog családi életének alapját vetette meg ezzel. Habár az élet folytonos erős anyagi küzdelemben tette próbára kitartását, mégis kárpótlást

talált családjában, melyen ideális lelkének tiszta, nagy szeretetével csüngött haláláig.

1868-ban a bécsi főkamarási hivatal szubvencziós pályázatot hirdetett az osztrák-magyar monarchiában született rézmetszők részére. Habár kimondott, általános hírnévre Doby Jenő ezideig nem is tett szert, a szakkörök mégis tudatában lehettek annak, hogy rézmetszői képessége már is kiváló értékű. Bizonyítja ezt amaz elért kitüntetése, hogy közismert szerénysége ellenére elnyerte öt évre terjedő megbízással a fent kiírt pályázatot. E pályázati megbízás Engerth Ede (a Belvedere igazgatója) „Zentai csata" czímű képének rézbemetszésére szólt. Ezen munkálkodása közben Bécsbe rándulván, megismerkedett Jacobi Lajossal, a bécsi képzőművészeti akadémia rézmetsző tanárával, kinek biztatására 1869-ben családjával együtt Bécsbe költözött, hol Jacobi műtermében részint a „Zentai csata" metszetén, részint a Gesellschaft für vervielfältigende Kunst részére dolgozott Először Friedländer „az új pajtás" czímű képének, azután Laufberger bécsi operai függönyének középső képét (ének, zene, szavalat) metszette. Hogy e három műve fejlődésében újabb és nem jelentéktelen emelkedést mutat, jelzi az az elismerés, melylyel a bécsi világkiállítás e művekért a „für Kunst" czímű éremmel tüntette ki. Megemlíthető, hogy e világkiállításon 1873-ban Telepyvel együtt a magyar művészeti kiállítás és az Exposition des Amateurs osztályának felügyelőjeként működött és hogy veleszületett lelkiismeretessége folytán kötelességének mily pontossággal felelt meg, mutatja azon körülmény, hogy e működéséért az

aranykoronás érdemkeresztet kapta. Ez évben más szubvenciót is nyert, és pedig Crenneville gróf főkamarás útján, aki Tegethoff tengernagy arczképének rézbe metszését bízta rá. A világkiállítás után az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat a bécsi Gesellschaft für vervielfältigende Kunsttal szövetkezett az Országos Képtár, valamint kiváló festők képeinek sokszorosítására. Hogy e vállalkozás Magyarországon valóban új ösvényt nyitott a művészi értékű sokszorosításnak megteremtésére, és hogy ez új ösvényen megkezdett művészeti tevékenységnek mekkora része jutott Doby Jenőre, azt mutatja alábbi sorozata azon híres képeknek, melyeket Doby a 70-es években vésőjével teremtett:

Horovitz Lipót „Jeruzsálemi gyász"-a,

Than Mór „Tündér Ilonáˮ-ja,

Gonzales Coques „a Van Eyck család" képe, az Országos Képtárból,

Murillo „Madonnája zarándokokkal", az Országos Képtárból,

Ribera „Sz. András vértanusága", az Országos Képtárból,

Correggio „Madonna, Krisztus és Sz. János", az Országos Képtárból,

Champaigne „Férfi arczkép"-e, az Országos Képtárból,

Van Dyck „Férfi és nő" arczképe, az Országos Képtárból,

Dominichino „Ludovisi bíboros"-a, az Országos Képtárból.

Ugyancsak a 70-es években a Magyar Tudományos Akadémia részére Amerling festménye után Széchényi István gróf arczképét, a bécsi képzőművészeti akadémia új palotájának felavatása alkalmával közrebocsájtott emlékalbumhoz pedig Füger festő és Van der Nüll építész arczképeit metszette rézbe. Nemcsak a kiváló szorgalom, hanem a reprodukáló képességnek nagy művészi adománya jellemzi az itt felsorolt munkákat. 1875-ben Doby neve már annyira becsült és irányadó, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízza királyunk arczképének rézbemetszésével és pedig Thán Mórnak az egyetemi könyvtárban levő festménye után. Két évre rá még inkább fokozódott jelét láthatjuk művészi hírnevének abban a megbízásban, midőn Crenneville főkamarás közbenjárására ő felsége jóváhágyásával Engerthnek a budavári palotában levő koronázási képét metszette rézbe. Az utolsó szubvencziót a főkamarási hivatalból 1883-ban kapta, amidőn L'Allemand festménye után Laudon tábornok rézmetszetű képét készítette el. E két utóbbi kép nagyszabású metszetével az 1885-iki Országos Kiállításon az „érdem jeléül" czímű bronzérmet nyerte el.

Bizonyára a hazai kedvezőtlen viszonyoknak biztató fejlődése a helyreállt kulturfejlődés pirkadó hajnala csábította haza, Budapestre Dobyt is; s e reménykedés jogos is volt. Trefort kultuszminiszter az iparművészeti iskolában megteremtette a rézmetszés szakosztályát s annak tanárává Dobyt nevezte ki. Ez állásában felülmulhatatlan, lelkiismeretes szorgalmával, odaadásával iparkodott tudását tanítványaira átruházni. Kiváló lelki

jósága tanári működésének jellemző vonása s nem egyszer szegénysorsú tanítványainak valóságos áldásává vált. Meg is becsülték őt a hálának és elismerésnek megható jeleivel. Egyik Berlinbe szakadt tanítványának gyengéd kegyeletét jellemzi, hogy minden hivalgás nélkül 8—10 nappal Doby temetése után, tehát a szokásos nyilvánosság elkerülésével díszes virágkoszorút helyezett sírjára.

Most midőn a családfentartás és a megélhetés a biztos állás által legalább alapot nyert, teljes erejével és lelkesedéssel szentelte magát az arczképmetszésnek, annak a művészi szakmának, melyre voltaképen valódi hivatottságot érzett. Egész sereg kitüntető kritika, a haza határán túl, a külföld is méltányolta ebbeli kiválóságát és minden kritikával nyert elismerésnél is hangosabban beszélnek a hozzáértők előtt az alábbi képek, melyeket kifejlett művészetének teljes erejében teremtett meg. E művek elkészítésük kronologikus sorrendje szerint a következők: 1884-ben Pulszky Ferencz és ennek nagybátyja, Fejérváry Gábor arczképeit készíti el a Pulszky jubileuma albumához; 1885-ben Tabajdij főispán arczképét Pataky festménye után a megye részére rendelik meg. 1888-ban Trefort, 1890-ben id. Andrássy Gyula gróf arczképét Benczur festménye után készíti el. Ugyanez évben az Országos Képzőművészeti Társulat albumához Margitay „A kosár" című képét 1891-ben szintén e társulat részére Eisenhut „Kegyvesztett"-jét metszi rézbe. 1892-ben Zalka győri püspök jubileuma alkalmával egyházmegyéjének papsága az általa kiadott albumhoz a püspök arczképét rendeli meg. 1895-ben Wodiáner könyvkereskedő csinál-

tatja meg Wlassics miniszter rézbe vésett képmását. Az 1894-iki antwerpeni nemzetközi kiállításon „Sámson és Delila" (Van Dyck festménye után) gyönyörű rézmetszetével az első osztályú művész-érem oklevelét nyeri el, noha Antwerpenben semmiféle összeköttetéssel nem rendelkezett. 1895-ben a párisi „Salon" Andrássy rézmetszetéért a Mention honorable-lal jutalmazta. Ezt főleg azok fogják méltányolni, kik a művészi jutalmak kiosztásánál a franczia szűkkeblű sovinizmust ismerik. Csak természetes, hogy a millenniumi kiállítás a maga nagy érmével szintén kitüntette Doby Jenőt és külön jutalmazó kitüntetésben részesítette jó tanításáért is.

Művészünk jellemét mint emberét a túlhajtott, szerény visszavonultság és a mindenre kiterjedő és élete utolsó perczéig tartó tudásvágy adja meg. Soha művész nem élt szerényebb tartózkodással, szinte gondosan kerülve a nyilvánosságot. Családja tagjainak rajongásig menő szeretete kárpótolta azért a túlzott szerénységéért, melylyel soha a már megállapított „európai hírnévnek tudatát élvezni nem engedte. Ám a mily párját ritkító, visszahúzódó szerénység jellemezte lelki világát, annyira férfiu volt politikai hitvallása terén. Teljes hivatali életében föléje helyezte politikai meggyőződését állásának.

Élete utolsó két évtizedében családi köre mind szűkebbre szorult; fiai, leányai lassanként elkerültek az atyai házból, családot alapítottak, míg ő nejével együtt csendes boldogsággal szemlélte unokái gyarapodását, gondolataiban visszaszállva boldog házassága első éveire. Egész nap ott dolgozott munkaasztalánál, még a legutolsó

években is kiterjeszkedve a rézmetszési sokszorosítás legújabb módszereire. Figyelemmel kisérte a szakmájába vágó angol, franczia, olasz és német irodalmat, a mit bő nyelvtudása tett lehetővé. S ha a napi munkát befejezve szórakozást keresett, ezt klasszikus remekírók és latin klasszikusok műveinek élvezésében találta; esténként ágyában ily olvasmánynyal kezében aludt el.

Nyaranta vagy falura ment, hogy neje és néhány jó ismerőse körében a rajongva szeretett szabad természetet élvezze, vagy kisebb-nagyobb külföldi utat tett. Ily alkalmakkor egy csomó tájkép és egyéb czeruzarajzú vázlatot készített, melyek közül néhányat rézbe is karczolt. A folyó év januárjában ülte meg házasságának negyvenedik évfordulóját s ez alkalommal gyermekei — mélyen szerető atyai szivéhez méltóan, mely minden külsőséget perhorreszkált, — azzal lepték meg, hogy az ország különböző tájékáról összegyülekezve az agg házaspárt csendesen bár, de annál bensőbben ünnepelték. Ekkor láthatta szeretteit utoljára, ez az intim, szép családi ünnep mintegy méltó befejezése volt az ő ideális, bensőségteljes szerény életének.

Tevékenységének, kiváló munkabírásának és munkakedvének megfelelő volt halála is, midőn a nyugdíjaztatása iránt beadott kérvényének elintézését meg sem érte. Mintha az örök tevékenység mestere a tétlenség nyugalmából nem kért volna. Nyár derekán, július elején, az ő szeretett tengermelléki vidékén, Portoréban érte el a halál és Budapest műértő közönsége részvétének teljes gazdagságával kisérte az örök nyugalomra.

I.

KIÁLLÍTÁSI SZEKRÉNYEKBEN ELHELYEZETT RAJZOK, VÍZFESTMÉNYEK ÉS METSZETEK

▣ ▣ ▣

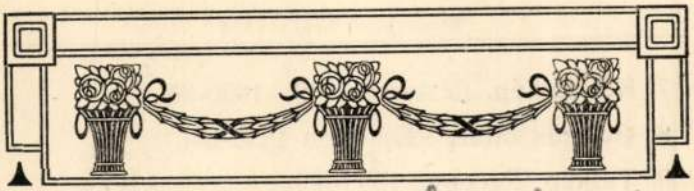

1. **Fejés.** Czeruzarajz 1842-ből.
2. **Madonna.** Czeruzarajz 1842-ből Albrecht Dürer után.
3. **Heracles megöli a nemeai oroszlánt.** Tollrajz 1844—1845-ből, Albrecht Dürer után.

3a. **A Szent család.** Tollrajz 1847-ből, A. van Dyck után.

3b. **Rembrandt arczképe.** Tollrajz 1847-ből, Rembrandt után.

3c. **A lovag, halál és ördög.** Tollrajz 1848-ból, Albrecht Dürer után.

3d. **Sz. Jeromos.** Tollrajz 1848-ból, J. Ribera után.

3e. **Tritónok.** Tollrajz 1848-ból, részlet A. Mantegna után.

4. **Négy különféle ábrázolás.** Rézkarczok 1849-ből, Rembrandt és Klein J. A. után.
5. **Négy különféle ábrázolás.** Rézkarczok 1849-ből Klein J. A. után.
6. **Küzdő bikák.** Rézkarcz 1849—1850 között, Klein J. A. után.

7. **Két tájkép.** Rézkarcz 1849—1850-ből.
8. **Gotikus oltár.** Rézmetszet 1850-ből.
9. **Tájkép.** Rézkarcz 1850-ből.
9a-e. **Olasz parasztok.** Hat vízfestmény. 1852, 1853-ból.
9f. **Henszlmann Imre arczképe.** Czeruzarajz.
10. **Franczia divatlap alakjai.** Rézkarcz.
11. **Fejlécz levélpapirra Pest látképével.** Rézkarcz 1851-ből.
12. **Tell Vilmos kápolnája.** Rézkarcz 1850 körül.
13. **Henszlmann Imre arczképe.** Rézmetszet az 1850-es évek végéről.
14. **Pojáczák.** Rézkarczok Callot I. után.
15. **Tánczoló parasztok.** Rézkarczok H. S. Beham után.
16. **Arczkép.** Rézmetszet.
17. **Arczkép.** Rézmetszet Nanteuil R. után.
18. **Miszlókai parasztasszonyok.** Eredeti rézkarcz 1860 körül.
19. **Pozsony.** Rézkarczok 1860 körül.
20. **Három ékítmény a kassai székesegyházról; Socrates.** Rézmetszetek.
21. **Vajda-Hunyad tervrajza.** Rézkarcz.
22. **Sopron városa környéke a XIII-ik században.** Rézkarcz.
23. **Gróf Dessewffy Emil arczképe.** Rézmetszet 1865-ből.

24. **A Sz. Mihály-kápolna Kassán.** Rézkarcz 1863-ból.
25. **Perczel Mór arczképe.** Rézmetszet 1866-ból.
26. **A Magy. Tud. Akadémia épülete.** Rézmetszetek 1865 körül.
27. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, I. állapotban.
28. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, II. állapotban.
29. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, a czeruzával hozzárajzolt kerettel.
30. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, kerettel.
31. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, befejezett állapotban.
32. **Graffenried—Burgenstein W. C. E. arczképe.** Rézkarcz. Próbanyomat. Angerer fényképe u. 1866-ból.
33. **Graffenried—Burgenstein W. C. E. arczképe.** Rézkarcz. Befejezett állapot. Angerer fényképe után 1866-ból.
34. **A bácsi vár.** Rézkarcz 1869-ből, Henszelmann Imre rajza után.
35. **Czímlap: „Népek lantja" Greguss Ágosttól.** Rézkarcz 1866-ból, Székely Bertalan rajza után.
36. **Gróf Bercsényi Miklós arczképe.** Rézmetszet 1867-ből a Történelmi Képcsarnokban őrzött festmény után.

37. **Laufberger bécsi operai függönyének középső képe** (szavalat, zene, ének). Rézmetszet 1869-ből.
38. **Salonai ó-kereszténykori szarkofág.** Rézkarcz.
39. **Salonai ó-kereszténykori szarkofág.** Rézkarcz.
40. **A rokkantak.** Rézmetszet 1870-ből, Friedländer Fr. festménye után.
41. **Salgó.** Rézkarcz, Lotz Károly után.
42. **Hornig Károly, veszprémi püspök ex-librise.** Rézkarcz.
43. **Elefántcsont-szelencze reliefekkel.** Rézkarcz, I. állapotban.
44. **Elefántcsont-szelencze reliefekkel.** Rézmetszet, befejezett állapotban.
45. **A Magy. Mérnök- és Építész-Egylet oklevele.** Rézkarcz Zofall G. rajza után.
46. **Carl August, weimari nagyherczeg arczképe.** Rézmetszet.
47. **Dr. Günter Anton arczképe.** Rézkarcz.
48. **II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe.** Rézkarcz.
49. **II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe.** Rézkarcz.
50. **II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe.** Rézkarcz a Történelmi Képcsarnokban őrzött festmény után.
51. **Johann K. v. Kalchberg arczképe.** Rézkarcz.

52. **Veith I. E. arczképe.** Rézkarcz. (Próbanyomat.)

53. **Veith I. E. arczképe.** Rézkarcz, befejezett állapotban.

54. **Semmelweis Ignácz arczképe.** Ponczolt modorban.

55. **Férfiarczkép.** Rézkarcz.

56. **Férfi arczkép.** Rézmetszet

57. **Dankó János arczképe.** Rézkarcz.

58. **Tieck Ludwig arczképe.** Rézmetszet.

59. **Női arczkép.** Waldmüller F. G. festménye után. Rézkarcz.

60. **Sz. Monika és fia sz. Ágoston.** Rézkarcz, Scheffer Ary festménye után.

61. **Pyrker László János arczképe.** Rézkarcz.

62. **Részlet Michelangelo Pietájából.** (A rézmetszés technikájának bemutatására.)

63. **Jeruzsálem siratása.** Rézkarcz az 1870-es évekből, I. állapotban, Horovitz Lipót festménye után.

64. **Jeruzsálem siratása.** Rézkarcz az 1870-es évekből, III. állapotban, Horovitz Lipót festménye után.

65. **Jeruzsálem siratása.** Rézkarcz az 1870-es évekből, befejezett állapotban. Horovitz Lipót festménye után.

66. **A művész otthona Kassán.** Rézkarcz, a művész olajfestménye után.

67. **A kis Jézus kenyeret osztogat.** Rézkarcz az 1870-es

évekből. Esteban Murillo után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

68. **Jacques van Eyck antwerpeni polgármester családja.** Rézkarcz az 1870-es évekből, I. állapotban. Gonzales Coques festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

69. **Jacques van Eyck antwerpeni polgármester családja.** Rézkarcz az 1870-es évekből, befejezett állapotban. Gonzales Coques festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

70. **Házaspár.** Rézkarcz az 1870-es évekből, A. van Dyck képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

71. **Szűz Mária.** Rézkarcz az 1870-es évekből Vargas (?) festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

72. **Ludovisi bíboros arczképe.** Rézkarcz az 1870-es évekből, Dominichino (?) képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum (Depôt.)

73. **Madonna.** Rézmetszet az 1870-es évekből, Antonio Correggio képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

74. **Sámson és Delila.** Rézmetszet 1894-ből. A. van Dyck festménye után, a bécsi cs. gyűjteményben.

75. **Férfiarczkép.** Rézkarcz az 1870-es évekből. Ph. de Champagne képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

76. **Sz. András vértanusága.** Rézkarcz az 1870-es

évekből. Ribera festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

77. **Tündér Ilona.** Rézmetszet az 1870-es évekből. Than Mór festménye után a Vigadóban.

78. **Szent Alajos.** Ponczolt modorban az 1870-es évekből. A. van Dyck (?) képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

79. **Férfiarczkép (Antonius Brokardus ?).** Rézmetszet az 1870-es évekből. Giorgione képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

80. **Lucretia.** Rézmetszet az 1870-es évekből. Q. Massys képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

81. **Füger Heinrich arczképe.** Rézkarcz az 1870-es évekből.

82. **Eduárd van der Nüll bécsi műépítész arczképe.** Rézkarcz az 1870-es évekből.

83. **Budai részlet a Margithiddal.** Eredeti rézkarcz. I. állapotban.

84. **Budai részlet a Margithiddal.** Eredeti rézkarcz. I. állapotban. Az előtérben levő fa, szénnel a művész által belerajzolva.

85. **Budai részlet a Margithiddal.** Eredeti rézkarcz. II. állapotban.

86. **Gróf Széchényi István arczképe.** Rézmetszet Amerling Fr. festménye után a Magy. Tud. Akadémia részére.

87. **Dachauer Emma úrhölgy arczképe.** Eredeti rézkarcz.

88. **Pulszky Ferencz arczképe.** Rézkarcz 1884-ből.

89. **Fejérváry Gábor archeologus arczképe.** Rézkarcz 1884-ből. Próbanyomat.

90. **Fejérváry Gábor archeologus arczképe.** Rézkarcz 1885-ből, befejezett állapotban.

91. **Tabajdi Károly főispán arczképe.** Rézkarcz 1884-ből. Pataky László festménye után.

92. **Henszlmann Imre arczképe.** Rézkarcz 1885-ből. Próbanyomat.

93. **Henszlmann Imre arczképe.** Rézkarcz 1885-ből. Befejezett állapotban.

94. **id. Gróf Andrássy Gyula arczképe.** Rézkarcz 1890-ből. Benczur Gyula festménye után.

95. **A kosár.** Rézkarcz 1890-ből. Margitay Tihamér festménye után.

96. **A kegyvesztett.** Rézkarcz 1891-ből. Eisenhut Ferencz festménye után.

97. **„Ki a legény a csordában."** Rézkarcz Vastagh Géza festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

98. **Zalka János győri püspök arczképe.** Rézkarcz 1892-ből. I. állapot.

99. **Zalka János győri püspök arczképe.** Rézkarcz 1892-ből. (Remarque-nyomat pergamenton.)

100. **Zalka János győri püspök arczképe.** Rézkarcz 1892-ből. Befejezett állapot.

101. **Torquato Tasso.** Rézkarcz 1893-ból.

102. **id. Dr. Wlassics Gyula arczképe.** Rézmetszet 1895-ből.

103. **Nagy Sándor arczképe.** Rézkarcz.

104. **Kossuth Lajos arczképe.** Rézmetszet 1894-ből, fénykép után.

105. **Török foglyok.** Részlet Benczur Gyula „Budavára visszavétele" czímű festményéből. Rézkarcz 1896 után. Próbanyomat.

106. **Török foglyok.** Részlet Benczur Gyula „Budavára visszavétele" czímű festményéből. Rézkarcz 1896 után. Befejezett állapot.

107. **Zászlótartó.** Részlet Benczur Gyula „Budavár visszavétele" czímű festményéből. Rézkarcz 1896 után.

108 **Magyar vitéz.** Részlet Benczur Gyula. „Budavár visszavétele" czímű festményéből. Rézkarcz 1896 után.

109. **„Borura derü"** (A M. T. Akadémia megbízásából az 1890-es években) rézmetszet Ender I. után.

110. **Ferdinand bolgár fejedelem arczképe.** Rézkarcz I. állapotban. László Fülöp festménye után.

111. **Ferdinand bolgár fejedelem arczképe.** Rézkarcz. II. állapotban. László Fülöp festménye után.

112. **Ferdinand bolgár fejedelem arczképe.** Rézkarcz, befejezett állapotban. László Fülöp festménye után.

113. **ifj. Herpka Károly arczképe.** Rézkarcz 1904-ből.

114. **Mária Lujza, bolgár fejedelemasszony.** Rézkarcz László Fülöp festménye után.

115. **A művész önarczképe.** Eredeti rézkarcz 1902-ből, befejezetlen állapotban.

116. **A művész önarczképe.** Eredeti rézkarcz 1902-ből, befejezett állapotban.

117. **A művész feleségének arczképe.** Eredeti rézkarcz 1905-ből.

118. **Férfi akt.** Eredeti mezzotinto.

119. **A magosmarti malom.** Eredeti rézkarcz 1904-ből.

120. **Holdas est Aboson.** Eredeti rézkarcz. 1900 körül.

121. **ifj. Gróf Andrássy Gyula arczképe.** (A művész utolsó munkájának tervezete). Tusrajz.

II.

KÜLÖN KERETEKBEN KIÁLLITOTT FESTMÉNYEK, RAJZOK ÉS METSZETEK

▪ ▪ ▪

I. **A művész apja.** Olajfestmény.

II. **A művész anyja szül. Henszlmann Carolina.** Olajfestmény.

III. **Nagymama mesél.** Olajfestmény.

IV. **A művész önarczképe ifjú korából.** Olajfestmény.

V. **A művész önarczképe ifjú korából.** Olajfestmény.

VI. **A művész neje.** Olajfestmény.

VII. **A művész neje.** Olajfestmény.

VIII. **A művész neje.** Olajfestmény.

IX. **Női arczkép (Doby néni).** Olajfestmény.

X. **Férfi arczkép (Doby bácsi).** Olajfestmény.

XI. **Henszlmann Imréné képmása.** Olajfestmény.

XII—XVI. **A művész gyermekei.** Öt czeruzarajz.

XVII. **A művész fia.** Vízfestmény.

XVIII. **A művész fia.** Olajfestmény.

XIX. **A művész fia.** Olajfestmény.

XX. **A művész otthona Kassán.** Olajfestmény.

XXa. **Csendélet.** Olajfestmény 1860-ból.

XXI. **A zentai csata.** Rézmetszet 1869-ből. Engerth Eduard festménye után. Próbanyomat.

XXII. **Tegethoff tengernagy arczképe.** Rézmetszet Beyer V. R. rajza után. 1873 körül.

XXIII. **Ő Felsége a király arczképe.** Rézmetszet 1875-ből. Than Mór festménye után, az Egyetemi Könyvtárban.

XXIV. **Az 1867-iki koronázás.** Rézmetszet 1877-ből. Engert festménye után, a budai várpalotában.

XXV. **Laudon.** Rézkarcz 1883-ból. L'Allemand festménye után, a bécsi cs. gyűjteményben. I. állapot.

XXVI. **Laudon.** Rézmetszet 1883-ból. L'Allemand festménye után, a bécsi cs. gyűjteményben. Befejezett állapot.

XXVII. **Trefort Ágoston arczképe.** Rézkarcz 1888-ból. Benczur Gyula festménye után.

XXVIII. **Az orsz. m. kir. Iparművészeti iskola képesítő oklevele.** Rézkarcz 1905-ből. Pap Henrik rajza után.

XXVIIIa. **Arczképek.** Czeruzarajzok.

XXIX. **Bűnbánó Magdolna.** Eredeti rajz.

XXX. **A művész arczképe.** Glatz Oszkártól. Szénrajz.

XXXI. **A művész munkaközben.** Faragó Józseftól Szénrajz 1901-ből.

Doby Jenő

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

DOBY JENŐ
MŰVÉSZI HAGYATÉKÁNAK KIÁLLÍTÁSA

BUDAPEST, 1907
HORNYÁNSZKY V., CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVNYOMDÁJA.

Szépművészeti Múzeum
kiadványai. VII.

A GRAFIKAI OSZTÁLY KIÁLLITÁSAI.

III.

DOBY JENŐ

MŰVÉSZI HAGYATÉKÁNAK KIÁLLÍTÁSA

1907 NOVEMBER.

Hornyánszky V., Budapest. 40.174.

Ez év nyarán halt meg, otthonától távol — Portorében — Doby Jenő, a rézmetszés művészetének úttörője és nestora Magyarországon. A Szépművészeti Múzeum igazgatóságának jutott az a megtisztelő feladat, hogy művészi hagyatékát e Múzeum nagy grafikai termében kiállítsa. És midőn fő műveit összegyűjtjük és kiállítjuk, hálával és kegyelettel emlékezünk meg a nagy szolgálatról, a melyet Doby Jenő nemcsak az Országos Képtárnak,* hanem az egész magyar művészetnek és művelődésnek tett. Tiszta és egységes képet adnak e lapok az elköltözöttnek nagy művészetéről, a melyet sokra becsültek nemcsak nálunk, hanem a külföldön is. Hatvan év fáradhatatlan munkájának különböző fázisai láthatók itt — a mennyire lehető volt — időrendben egymás mellé állítva, elkezdve azon tollrajzoktól, a melyeket a művész gyermekkorában csodálatosan biztos kézzel tett papirra, egészen legérettebb alkotásáig a rézmetszés és rézkarczolás terén.

---

* 1883-ban jelent meg Pulszky Károly és Tschudi Hugó szövegével az Országos Képtárban őrzött műveknek egy nagy kiadása: „Landesgemälde-Galerie in Budapest vormals Esterházy-Galerie," melynek számára Doby Jenő 10 képről készített rézmetszet, illetőleg rézkarcz-másolatot.

Dürer, Rembrandt és Mantegna műveinek hatása alatt, nagybátyjának Henszlmann Imrének, a legnagyobb magyar művészettörténeti kutatónak szellemi légkörében nőtt fel és az élet útjára magával vitte ama kiváló tulajdonságokat, a melyek harmonikus fejlődésének alapját megvetették. Doby Jenő azok közé a ritka emberek közé tartozik, a kik egy hosszú életen át megtéveszthetetlenül haladnak kitűzött czéljuk felé, tekintet nélkül arra, hogy a sors kegyesen vagy kegyetlenül bánik velük. Valóban úgy haladt ő át az életen, mint egy gyermek, ártatlanul és tisztán. Két dolgot ismert csak, a művészetet és a hozzátartozói iránt érzett határtalan szeretetet. Igy élt mindvégig. A ki egyszer abban a szerencsében részesülhetett, hogy őt megismerje és megláthassa ezüst fürtöktől fedett nemes fejét, a ki valaha jóságos szemeibe nézhetett, kitörölhetetlen, feledhetetlen benyomást szerzett magának. Szerette és tisztelte őt mindenki, közelállói, barátai, művésztársai és tanítványai. Életének nagy munkáját, melyre büszkén és hálával tekinthetünk, befejezetten hagyta az utókorra. Emléke élni fog műveiben, a melyek a becsületes és pozitiv művészetet méltányolni tudó jövő nemzedék elé a munkával és szeretettel eltöltött élet lelkesítő példáját fogják állítani.

Életének történetét az alább közölt rövid vázlat ismerteti, melyet a művész egyik közelállója, a megboldogult adatai alapján a mestert megillető hálával és szeretettel írt meg.

Budapest, 1907 november 18-án.

TÉREY GÁBOR.

Doby Jenő életrajza.

DOBY Jenő született Kassán 1834 szeptember 4-én. Atyja Doby Lipót kassai kereskedő, édes anyja Henszlmann Imre kiváló régész, egyetemi tanár nővére, Henszlmann Karolina volt. Doby Jenő már kora gyermekségében meglepő jeleit adta rajzolótehetségének úgy, hogy már 7 éves korában Henszlmann Imre érdemesnek tartotta arra, hogy a rajzban komoly oktatásban részesítse. Említésre méltó, hogy — bár sejtelme se volt arról, hogy valamikor a rézmetszés kiváló mestere lesz — rajzolási mintáiul a Henszlmann rézmetszetgyűjteményének egyes lapjai szolgáltak. Alig 11 éves korában Dürer és Rembrandt metszeteit oly meglepő hűséggel másolta, hogy már e tollrajzokban a reprodukáló művészetre és pedig speciálisan a rézmetsző művészetre való hivatottságának kétségtelen jeleit adta.

A zivataros 1849. évben fejezte be Budapesten az ág. ev. gimnáziumot. A nagy politikai időnek véres eseményei mély benyomást tettek az ifjú lelkére, úgy, hogy

törhetetlen erős magyar érzését a későbbi, megalkuvást parancsoló, kényes politikai viszonyok között is szeplőtlen tisztaságban őrizte meg. Középiskolai tanulmányainak befejeztével Henszlmann nagybátyjának befolyására három éven át tanulta a rézmetszést Fuchsthaler Alajosnál, ki akkor Henszlmann Imre „Kassa ó-német stílű templomai" című művéhez készítette a metszeteket. Még ugyanez évben Böhm Farkashoz (Böhm Dániel akad. tanár és éremvéső fia), akkori jóhírű festőhöz került. Lelkének titkos ábrándja teljesült ezzel, mert a festőművészet a kiváló rajzolótehetséget bűvös világába csábította, oly erővel, hogy később Böhmmel biztató remények között Rómába is ment, hogy ott mesterének felügyelete alatt főképen a képtárakban másolva, majd a téli hónapokban aktrajzolással és kosztümfestéssel gyarapítsa nem is jelentéktelen festőtehetségét.

Olaszországi tartózkodása alatt történt Bécsben, hogy egy Libertini nevű szabólegény Ferencz József ellen gyilkos merényletet kisérlett meg. A szerencsés megmenekülés örömének kifejezésére a római követségen ívet tettek ki, hogy az örvendezők aláírhassák. Ki tudná megmondani, hogy az elnyomott hazai viszonyok felett való keserűség, vagy a sablonos tömegrészvéttől való irtózás, denique Doby Jenő nem jelentkezett a részvétív aláírására. Jellemző az a kémkedő éberség, melylyel az osztrákok a magyarokat számon tartották. Dobyt is megidéztette a követség, számon kérték tőle, miért nem írta alá a részvét-nyilatkozatot és egy időre megfigyelés alatt is tartották.

Rómából visszatérvén, 1854-ben Firenzében tartózkodott egy időn át, fejlesztve tanulmányait, majd Bécsen át szülőföldjére, Kassára került vissza. A kassai társadalom megbecsülő érdeklődéssel fogadta szülöttét és nemcsak a kiterjedt rokonság, hanem az előkelő patricius családok is vetélkedve bízták meg arczképfestéssel. Ma is feltalálhatók az egyes régi kassai családoknál az akkori Doby-féle festmények.

Kassai tartózkodása idején 1855-ben Párisba hívta őt Henszlmann Imre, ki politikai szereplése miatt száműzöttként ott tartózkodott és tevékeny részt vett az első franczia kiállítás művészeti teendőiben. Henszlmann 1856-ban magával vitte Rheimsbe, majd vissza Párisba is, hol a nagyértékű műépítészeti tanulmányokban Doby Jenő valóságos munkatársa lett Henszlmannak, kinek értékes szellemi munkálkodását az ő finom, minucziózus rajzaival díszítette föl. Ám a titkos ábránd a Párisból eltávozott Henszlmann oldala mellől Gleyre Károly műtermébe hajtotta újra festőművészeti szerelméhez. De az erős önkritika, kiváló jellemegyenességből folyó logikai fegyelmezettsége megrendítették festőképességébe vetett csillogó reményeit és fájó melankóliával fojtotta el magában egy szépnek, nagynak álmodott jövő ábrándképét. Ilyen megingott bizalommal átrándult Londonba egykori mesteréhez Böhmhöz, honnét szűkes anyagi viszonyai hazájába kényszerítették vissza. Felváltva Pesten és Kassán festegetett, míg nem egy erős, nagy érzés a szerelem lökést adott sorsának. Ez a nagy érzés arra ösztökélte, hogy a kétes bizonyosságú festészeti hírnév hajszolása

helyett inkább a család eltartását és megélhetést biztosító czélt tűzzön ki maga elé. Nagybátyja tanácsára tehát Párisba ment az architekturai rézmetszés tanulmányozására. Soudain Sándor, az akkor híres rézmetszőnél közel egy évet töltött (1862—63) oly értékes eredménynyel, hogy a tanítvány mesterré tökéletesedett. Mutatja az ott kidolgozott „Kassai Szent Mihály-kápolna" czímű karcza, melyet a magyar képzőművészeti társulat albumlapként való kiadásra érdemesített. E jelentékeny siker után főleg Henszlmann Imre, Rómer Flóris és a bécsi „Centralkommission zur Erhaltung der Baudenkmale" foglalkoztatták részint rézmetszéssel, részint farajzolással.

1866-ban ismét egy lépéssel jut előre az elismeésekben, amennyiben Szalay László rézre metszett képének bizonyos számú nyomatát már maga a Magyar Tudományos Akadémia vette át.

A rézmetsző művészet szűkebb körű közönségének elismerése azonban nem nyujthatta azt a támogatást mely a családalapításra elég lett volna. Radnitzky bécsi képzőművészeti tanár befolyásával elnyerte az állami miniszterium segélyét, melyet azonban az időközben már megalakult alkotmányos magyar miniszterium fizetett ki. Ennek fejében az Orsz. Képtár tulajdonában levő, Teniers „Falusi borbély" czímű képnek rézkarczát készítette el. Az 1867. év rá nézve abban is nagyfontosságú volt, mert ez évben lépett házassági frigyre Megay Erzsébettel. Negyven évi zavartalan, boldog családi életének alapját vetette meg ezzel. Habár az élet folytonos erős anyagi küzdelemben tette próbára kitartását, mégis kárpótlást

talált családjában, melyen ideális lelkének tiszta, nagy szeretetével csüngött haláláig.

1868-ban a bécsi főkamarási hivatal szubvencziós pályázatot hirdetett az osztrák-magyar monarchiában született rézmetszők részére. Habár kimondott, általános hírnévre Doby Jenő ezideig nem is tett szert, a szakkörök mégis tudatában lehettek annak, hogy rézmetszői képessége már is kiváló értékű. Bizonyítja ezt amaz elért kitüntetése, hogy közismert szerénysége ellenére elnyerte öt évre terjedő megbízással a fent kiírt pályázatot. E pályázati megbízás Engerth Ede (a Belvedere igazgatója) „Zentai csata" című képének rézbemetszésére szólt. Ezen munkálkodása közben Bécsbe rándulván, megismerkedett Jacobi Lajossal, a bécsi képzőművészeti akadémia rézmetsző tanárával, kinek biztatására 1869-ben családjával együtt Bécsbe költözött, hol Jacobi műtermében részint a „Zentai csata" metszetén, részint a Gesellschaft für vervielfältigende Kunst részére dolgozott Először Friedländer „az új pajtás" című képének, azután Laufberger bécsi operai függönyének középső képét (ének, zene, szavalat) metszette. Hogy e három műve fejlődésében újabb és nem jelentéktelen emelkedést mutat, jelzi az az elismerés, melylyel a bécsi világkiállítás e művekért a „für Kunst" című éremmel tüntette ki. Megemlíthető, hogy e világkiállításon 1873-ban Telepyvel együtt a magyar művészeti kiállítás és az Exposition des Amateurs osztályának felügyelőjeként működött és hogy veleszületett lelkiismeretessége folytán kötelességének mily pontossággal felelt meg, mutatja azon körülmény, hogy e működéséért az

aranykoronás érdemkeresztet kapta. Ez évben más szubvenciót is nyert, és pedig Crenneville gróf főkamarás útján, aki Tegethoff tengernagy arczképének rézbe metszését bízta rá. A világkiállítás után az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat a bécsi Gesellschaft für vervielfältigende Kunsttal szövetkezett az Országos Képtár, valamint kiváló festők képeinek sokszorosítására. Hogy e vállalkozás Magyarországon valóban új ösvényt nyitott a művészi értékű sokszorosításnak megteremtésére, és hogy ez új ösvényen megkezdett művészeti tevékenységnek mekkora része jutott Doby Jenőre, azt mutatja alábbi sorozata azon híres képeknek, melyeket Doby a 70-es években vésőjével teremtett:

Horovitz Lipót „Jeruzsálemi gyász"-a,

Than Mór „Tündér Ilonáˮ-ja,

Gonzales Coques „a Van Eyck család" képe, az Országos Képtárból,

Murillo „Madonnája zarándokokkal", az Országos Képtárból,

Ribera „Sz. András vértanusága", az Országos Képtárból,

Correggio „Madonna, Krisztus és Sz. János", az Országos Képtárból,

Champaigne „Férfi arczkép"-e, az Országos Képtárból,

Van Dyck „Férfi és nő" arczképe, az Országos Képtárból,

Dominichino „Ludovisi bíboros"-a, az Országos Képtárból.

Ugyancsak a 70-es években a Magyar Tudományos Akadémia részére Amerling festménye után Széchényi István gróf arczképét, a bécsi képzőművészeti akadémia új palotájának felavatása alkalmával közrebocsájtott emlékalbumhoz pedig Füger festő és Van der Nüll építész arczképeit metszette rézbe. Nemcsak a kiváló szorgalom, hanem a reprodukáló képességnek nagy művészi adománya jellemzi az itt felsorolt munkákat. 1875-ben Doby neve már annyira becsült és irányadó, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízza királyunk arczképének rézbemetszésével és pedig Thán Mórnak az egyetemi könyvtárban levő festménye után. Két évre rá még inkább fokozódott jelét láthatjuk művészi hírnevének abban a megbízásban, midőn Crenneville főkamarás közbenjárására ő felsége jóváhágyásával Engerthnek a budavári palotában levő koronázási képét metszette rézbe. Az utolsó szubvencziót a főkamarási hivatalból 1883-ban kapta, amidőn L'Allemand festménye után Laudon tábornok rézmetszetű képét készítette el. E két utóbbi kép nagyszabású metszetével az 1885-iki Országos Kiállításon az „érdem jeléül" czímű bronzérmet nyerte el.

Bizonyára a hazai kedvezőtlen viszonyoknak biztató fejlődése a helyreállt kulturfejlődés pirkadó hajnala csábította haza, Budapestre Dobyt is; s e reménykedés jogos is volt. Trefort kultuszminiszter az iparművészeti iskolában megteremtette a rézmetszés szakosztályát s annak tanárává Dobyt nevezte ki. Ez állásában felülmulhatatlan, lelkiismeretes szorgalmával, odaadásával iparkodott tudását tanítványaira átruházni. Kiváló lelki

jósága tanári működésének jellemző vonása s nem egyszer szegénysorsú tanítványainak valóságos áldásává vált. Meg is becsülték őt a hálának és elismerésnek megható jeleivel. Egyik Berlinbe szakadt tanítványának gyengéd kegyeletét jellemzi, hogy minden hivalgás nélkül 8—10 nappal Doby temetése után, tehát a szokásos nyilvánosság elkerülésével díszes virágkoszorút helyezett sírjára.

Most midőn a családfentartás és a megélhetés a biztos állás által legalább alapot nyert, teljes erejével és lelkesedéssel szentelte magát az arczképmetszésnek, annak a művészi szakmának, melyre voltaképen valódi hivatottságot érzett. Egész sereg kitüntető kritika, a haza határán túl, a külföld is méltányolta ebbeli kiválóságát és minden kritikával nyert elismerésnél is hangosabban beszélnek a hozzáértők előtt az alábbi képek, melyeket kifejlett művészetének teljes erejében teremtett meg. E művek elkészítésük kronologikus sorrendje szerint a következők: 1884-ben Pulszky Ferencz és ennek nagybátyja, Fejérváry Gábor arczképeit készíti el a Pulszky jubileuma albumához; 1885-ben Tabajdij főispán arczképét Pataky festménye után a megye részére rendelik meg. 1888-ban Trefort, 1890-ben id. Andrássy Gyula gróf arczképét Benczur festménye után készíti el. Ugyanez évben az Országos Képzőművészeti Társulat albumához Margitay „A kosár" című képét 1891-ben szintén e társulat részére Eisenhut „Kegyvesztett"-jét metszi rézbe. 1892-ben Zalka győri püspök jubileuma alkalmával egyházmegyéjének papsága az általa kiadott albumhoz a püspök arczképét rendeli meg. 1895-ben Wodiáner könyvkereskedő csinál-

tatja meg Wlassics miniszter rézbe vésett képmását. Az 1894-iki antwerpeni nemzetközi kiállításon „Sámson és Delila" (Van Dyck festménye után) gyönyörű rézmetszetével az első osztályú művész-érem oklevelét nyeri el, noha Antwerpenben semmiféle összeköttetéssel nem rendelkezett. 1895-ben a párisi „Salon" Andrássy rézmetszetéért a Mention honorable-lal jutalmazta. Ezt főleg azok fogják méltányolni, kik a művészi jutalmak kiosztásánál a franczia szűkkeblű sovinizmust ismerik. Csak természetes, hogy a millenniumi kiállítás a maga nagy érmével szintén kitüntette Doby Jenőt és külön jutalmazó kitüntetésben részesítette jó tanításáért is.

Művészünk jellemét mint emberét a túlhajtott, szerény visszavonultság és a mindenre kiterjedő és élete utolsó perczéig tartó tudásvágy adja meg. Soha művész nem élt szerényebb tartózkodással, szinte gondosan kerülve a nyilvánosságot. Családja tagjainak rajongásig menő szeretete kárpótolta azért a túlzott szerénységéért, melylyel soha a már megállapított „európai hírnévnek tudatát élvezni nem engedte. Ám a mily párját ritkító, visszahúzódó szerénység jellemezte lelki világát, annyira férfiu volt politikai hitvallása terén. Teljes hivatali életében föléje helyezte politikai meggyőződését állásának.

Élete utolsó két évtizedében családi köre mind szűkebbre szorult; fiai, leányai lassanként elkerültek az atyai házból, családot alapítottak, míg ő nejével együtt csendes boldogsággal szemlélte unokái gyarapodását, gondolataiban visszaszállva boldog házassága első éveire. Egész nap ott dolgozott munkaasztalánál, még a legutolsó

években is kiterjeszkedve a rézmetszési sokszorosítás legújabb módszereire. Figyelemmel kisérte a szakmájába vágó angol, franczia, olasz és német irodalmat, a mit bő nyelvtudása tett lehetővé. S ha a napi munkát befejezve szórakozást keresett, ezt klasszikus remekírók és latin klasszikusok műveinek élvezésében találta; esténként ágyában ily olvasmánynyal kezében aludt el.

Nyaranta vagy falura ment, hogy neje és néhány jó ismerőse körében a rajongva szeretett szabad természetet élvezze, vagy kisebb-nagyobb külföldi utat tett. Ily alkalmakkor egy csomó tájkép és egyéb czeruzarajzú vázlatot készített, melyek közül néhányat rézbe is karczolt. A folyó év januárjában ülte meg házasságának negyvenedik évfordulóját s ez alkalommal gyermekei — mélyen szerető atyai szivéhez méltóan, mely minden külsőséget perhorreszkált, — azzal lepték meg, hogy az ország különböző tájékáról összegyülekezve az agg házaspárt csendesen bár, de annál bensőbben ünnepelték. Ekkor láthatta szeretteit utoljára, ez az intim, szép családi ünnep mintegy méltó befejezése volt az ő ideális, bensőségteljes szerény életének.

Tevékenységének, kiváló munkabírásának és munkakedvének megfelelő volt halála is, midőn a nyugdíjaztatása iránt beadott kérvényének elintézését meg sem érte. Mintha az örök tevékenység mestere a tétlenség nyugalmából nem kért volna. Nyár derekán, július elején, az ő szeretett tengermelléki vidékén, Portorében érte el a halál és Budapest műértő közönsége részvétének teljes gazdagságával kisérte az örök nyugalomra.

I.

KIÁLLÍTÁSI SZEKRÉNYEKBEN ELHELYEZETT RAJZOK, VÍZFESTMÉNYEK ÉS METSZETEK

■ ■ ■

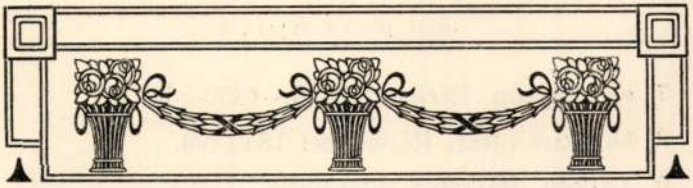

1. **Fejés.** Czeruzarajz 1842-ből.
2. **Madonna.** Czeruzarajz 1842-ből Albrecht Dürer után.
3. **Heracles megöli a nemeai oroszlánt.** Tollrajz 1844—1845-ből, Albrecht Dürer után.

3a. **A Szent család.** Tollrajz 1847-ből, A. van Dyck után.

3b. **Rembrandt arczképe.** Tollrajz 1847-ből, Rembrandt után.

3c. **A lovag, halál és ördög.** Tollrajz 1848-ból, Albrecht Dürer után.

3d. **Sz. Jeromos.** Tollrajz 1848-ból, J. Ribera után.

3e. **Tritónok.** Tollrajz 1848-ból, részlet A. Mantegna után.

4. **Négy különféle ábrázolás.** Rézkarczok 1849-ből, Rembrandt és Klein J. A. után.
5. **Négy különféle ábrázolás.** Rézkarczok 1849-ből Klein J. A. után.
6. **Küzdő bikák.** Rézkarcz 1849—1850 között, Klein J. A. után.

7. **Két tájkép.** Rézkarcz 1849—1850-ből.
8. **Gotikus oltár.** Rézmetszet 1850-ből.
9. **Tájkép.** Rézkarcz 1850-ből.

9a-e. **Olasz parasztok.** Hat vízfestmény. 1852, 1853-ból.

9f. **Henszlmann Imre arczképe.** Czeruzarajz.

10. **Franczia divatlap alakjai.** Rézkarcz.
11. **Fejlécz levélpapirra Pest látképével.** Rézkarcz 1851-ből.
12. **Tell Vilmos kápolnája.** Rézkarcz 1850 körül.
13. **Henszlmann Imre arczképe.** Rézmetszet az 1850-es évek végéről.
14. **Pojáczák.** Rézkarczok Callot I. után.
15. **Tánczoló parasztok.** Rézkarczok H. S. Beham után.
16. **Arczkép.** Rézmetszet.
17. **Arczkép.** Rézmetszet Nanteuil R. után.
18. **Miszlókai parasztasszonyok.** Eredeti rézkarcz 1860 körül.
19. **Pozsony.** Rézkarczok 1860 körül.
20. **Három ékitmény a kassai székesegyházról; Socrates.** Rézmetszetek.
21. **Vajda-Hunyad tervrajza.** Rézkarcz.
22. **Sopron városa környéke a XIII-ik században.** Rézkarcz.
23. **Gróf Dessewffy Emil arczképe.** Rézmetszet 1865-ből.

24. **A Sz. Mihály-kápolna Kassán.** Rézkarcz 1863-ból.
25. **Perczel Mór arczképe.** Rézmetszet 1866-ból.
26. **A Magy. Tud. Akadémia épülete.** Rézmetszetek 1865 körül.
27. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, I. állapotban.
28. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, II. állapotban.
29. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, a czeruzával hozzárajzolt kerettel.
30. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, kerettel.
31. **Szalay László történetíró arczképe.** Rézkarcz 1866-ból, befejezett állapotban.
32. **Graffenried—Burgenstein W. C. E. arczképe.** Rézkarcz. Próbanyomat. Angerer fényképe u. 1866-ból.
33. **Graffenried—Burgenstein W. C. E. arczképe.** Rézkarcz. Befejezett állapot. Angerer fényképe után 1866-ból.
34. **A bácsi vár.** Rézkarcz 1869-ből, Henszelmann Imre rajza után.
35. **Czímlap: „Népek lantja" Greguss Ágosttól.** Rézkarcz 1866-ból, Székely Bertalan rajza után.
36. **Gróf Bercsényi Miklós arczképe.** Rézmetszet 1867-ből a Történelmi Képcsarnokban őrzött festmény után.

37. **Laufberger bécsi operai függönyének középső képe** (szavalat, zene, ének). Rézmetszet 1869-ből.
38. **Salonai ó-kereszténykori szarkofág.** Rézkarcz.
39. **Salonai ó-kereszténykori szarkofág.** Rézkarcz.
40. **A rokkantak.** Rézmetszet 1870-ből, Friedländer Fr. festménye után.
41. **Salgó.** Rézkarcz, Lotz Károly után.
42. **Hornig Károly, veszprémi püspök ex-librise.** Rézkarcz.
43. **Elefántcsont-szelencze reliefekkel.** Rézkarcz, I. állapotban.
44. **Elefántcsont-szelencze reliefekkel.** Rézmetszet, befejezett állapotban.
45. **A Magy. Mérnök- és Építész-Egylet oklevele.** Rézkarcz Zofall G. rajza után.
46. **Carl August, weimari nagyherczeg arczképe.** Rézmetszet.
47. **Dr. Günter Anton arczképe.** Rézkarcz.
48. **II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe.** Rézkarcz.
49. **II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe.** Rézkarcz.
50. **II. Rákóczi Ferencz fejedelem arczképe.** Rézkarcz a Történelmi Képcsarnokban őrzött festmény után.
51. **Johann K. v. Kalchberg arczképe.** Rézkarcz.

52. **Veith I. E. arczképe.** Rézkarcz. (Próbanyomat.)
53. **Veith I. E. arczképe.** Rézkarcz, befejezett állapotban.
54. **Semmelweis Ignácz arczképe.** Ponczolt modorban.
55. **Férfiarczkép.** Rézkarcz.
56. **Férfi arczkép.** Rézmetszet.
57. **Dankó János arczképe.** Rézkarcz.
58. **Tieck Ludwig arczképe.** Rézmetszet.
59. **Női arczkép.** Waldmüller F. G. festménye után. Rézkarcz.
60. **Sz. Monika és fia sz. Ágoston.** Rézkarcz, Scheffer Ary festménye után.
61. **Pyrker László János arczképe.** Rézkarcz.
62. **Részlet Michelangelo Pietájából.** (A rézmetszés technikájának bemutatására.)
63. **Jeruzsálem siratása.** Rézkarcz az 1870-es évekből, I. állapotban, Horovitz Lipót festménye után.
64. **Jeruzsálem siratása.** Rézkarcz az 1870-es évekből, III. állapotban, Horovitz Lipót festménye után.
65. **Jeruzsálem siratása.** Rézkarcz az 1870-es évekből, befejezett állapotban. Horovitz Lipót festménye után.
66. **A művész otthona Kassán.** Rézkarcz, a művész olajfestménye után.
67. **A kis Jézus kenyeret osztogat.** Rézkarcz az 1870-es

évekből. Esteban Murillo után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

68. **Jacques van Eyck antwerpeni polgármester családja.** Rézkarcz az 1870-es évekből, I. állapotban. Gonzales Coques festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

69. **Jacques van Eyck antwerpeni polgármester családja.** Rézkarcz az 1870-es évekből, befejezett állapotban. Gonzales Coques festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

70. **Házaspár.** Rézkarcz az 1870-es évekből, A. van Dyck képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

71. **Szűz Mária.** Rézkarcz az 1870-es évekből Vargas (?) festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

72. **Ludovisi bíboros arczképe.** Rézkarcz az 1870-es évekből, Dominichino (?) képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum (Depôt.)

73. **Madonna.** Rézmetszet az 1870-es évekből, Antonio Correggio képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

74. **Sámson és Delila.** Rézmetszet 1894-ből. A. van Dyck festménye után, a bécsi cs. gyűjteményben.

75. **Férfiarczkép.** Rézkarcz az 1870-es évekből. Ph. de Champagne képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

76. **Sz. András vértanusága.** Rézkarcz az 1870-es

évekből. Ribera festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

77. **Tündér Ilona.** Rézmetszet az 1870-es évekből. Than Mór festménye után a Vigadóban.

78. **Szent Alajos.** Ponczolt modorban az 1870-es évekből. A. van Dyck (?) képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

79. **Férfiarczkép (Antonius Brokardus ?).** Rézmetszet az 1870-es évekből. Giorgione képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

80. **Lucretia.** Rézmetszet az 1870-es évekből. Q. Massys képe után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

81. **Füger Heinrich arczképe.** Rézkarcz az 1870-es évekből.

82. **Eduárd van der Nüll bécsi műépítész arczképe.** Rézkarcz az 1870-es évekből.

83. **Budai részlet a Margithiddal.** Eredeti rézkarcz. I. állapotban.

84. **Budai részlet a Margithiddal.** Eredeti rézkarcz. I. állapotban. Az előtérben levő fa, szénnel a művész által belerajzolva.

85. **Budai részlet a Margithiddal.** Eredeti rézkarcz. II. állapotban.

86. **Gróf Széchényi István arczképe.** Rézmetszet Amerling Fr. festménye után a Magy. Tud. Akadémia részére.

87. **Dachauer Emma úrhölgy arczképe.** Eredeti rézkarcz.

88. **Pulszky Ferencz arczképe.** Rézkarcz 1884-ből.

89. **Fejérváry Gábor archeologus arczképe.** Rézkarcz 1884-ből. Próbanyomat.

90. **Fejérváry Gábor archeologus arczképe.** Rézkarcz 1885-ből, befejezett állapotban.

91. **Tabajdi Károly főispán arczképe.** Rézkarcz 1884-ből. Pataky László festménye után.

92. **Henszlmann Imre arczképe.** Rézkarcz 1885-ből. Próbanyomat.

93. **Henszlmann Imre arczképe.** Rézkarcz 1885-ből. Befejezett állapotban.

94. **id. Gróf Andrássy Gyula arczképe.** Rézkarcz 1890-ből. Benczur Gyula festménye után.

95. **A kosár.** Rézkarcz 1890-ből. Margitay Tihamér festménye után.

96. **A kegyvesztett.** Rézkarcz 1891-ből. Eisenhut Ferencz festménye után.

97. **„Ki a legény a csordában."** Rézkarcz Vastagh Géza festménye után. Budapest, Szépművészeti Múzeum.

98. **Zalka János győri püspök arczképe.** Rézkarcz 1892-ből. I. állapot.

99. **Zalka János győri püspök arczképe.** Rézkarcz 1892-ből. (Remarque-nyomat pergamenton.)

100. **Zalka János győri püspök arczképe.** Rézkarcz 1892-ből. Befejezett állapot.

101. **Torquato Tasso.** Rézkarcz 1893-ból.

102. **id. Dr. Wlassics Gyula arczképe.** Rézmetszet 1895-ből.

103. **Nagy Sándor arczképe.** Rézkarcz.

104. **Kossuth Lajos arczképe.** Rézmetszet 1894-ből, fénykép után.

105. **Török foglyok.** Részlet Benczur Gyula „Budavára visszavétele" czímű festményéből. Rézkarcz 1896 után. Próbanyomat.

106. **Török foglyok.** Részlet Benczur Gyula „Budavára visszavétele" czímű festményéből. Rézkarcz 1896 után. Befejezett állapot.

107. **Zászlótartó.** Részlet Benczur Gyula „Budavár visszavétele" czímű festményéből. Rézkarcz 1896 után.

108 **Magyar vitéz.** Részlet Benczur Gyula. „Budavár visszavétele" czímű festményéből. Rézkarcz 1896 után.

109. **„Borura derü"** (A M. T. Akadémia megbízásából az 1890-es években) rézmetszet Ender I. után.

110. **Ferdinand bolgár fejedelem arczképe.** Rézkarcz I. állapotban. László Fülöp festménye után.

111. **Ferdinand bolgár fejedelem arczképe.** Rézkarcz. II. állapotban. László Fülöp festménye után.

112. **Ferdinand bolgár fejedelem arczképe.** Rézkarcz, befejezett állapotban. László Fülöp festménye után.

113. **ifj. Herpka Károly arczképe.** Rézkarcz 1904-ből.

114. **Mária Lujza, bolgár fejedelemasszony.** Rézkarcz László Fülöp festménye után.

115. **A művész önarczképe.** Eredeti rézkarcz 1902-ből, befejezetlen állapotban.

116. **A művész önarczképe.** Eredeti rézkarcz 1902-ből, befejezett állapotban.

117. **A művész feleségének arczképe.** Eredeti rézkarcz 1905-ből.

118. **Férfi akt.** Eredeti mezzotinto.

119. **A magosmarti malom.** Eredeti rézkarcz 1904-ből.

120. **Holdas est Aboson.** Eredeti rézkarcz. 1900 körül.

121. **ifj. Gróf Andrássy Gyula arczképe.** (A művész utolsó munkájának tervezete). Tusrajz.

II.

KÜLÖN KERETEKBEN KIÁLLITOTT FESTMÉNYEK, RAJZOK ÉS METSZETEK

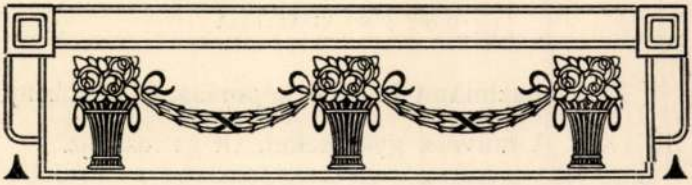

I. **A művész apja.** Olajfestmény.

II. **A művész anyja szül. Henszlmann Carolina.** Olajfestmény.

III. **Nagymama mesél.** Olajfestmény.

IV. **A művész önarczképe ifjú korából.** Olajfestmény.

V. **A művész önarczképe ifjú korából.** Olajfestmény.

VI. **A művész neje.** Olajfestmény.

VII. **A művész neje.** Olajfestmény.

VIII. **A művész neje.** Olajfestmény.

IX. **Női arczkép (Doby néni).** Olajfestmény.

X. **Férfi arczkép (Doby bácsi).** Olajfestmény.

XI. **Henszlmann Imréné képmása.** Olajfestmény.

XII—XVI. **A művész gyermekei.** Öt czeruzarajz.

XVII. **A művész fia.** Vízfestmény.

XVIII. **A művész fia.** Olajfestmény.

XIX. **A művész fia.** Olajfestmény.

XX. **A művész otthona Kassán.** Olajfestmény.

XXa. **Csendélet.** Olajfestmény 1860-ból.

XXI. **A zentai csata.** Rézmetszet 1869-ből. Engerth Eduard festménye után. Próbanyomat.

XXII. **Tegethoff tengernagy arczképe.** Rézmetszet Beyer V. R. rajza után. 1873 körül.

XXIII. **Ő Felsége a király arczképe.** Rézmetszet 1875-ből. Than Mór festménye után, az Egyetemi Könyvtárban.

XXIV. **Az 1867-iki koronázás.** Rézmetszet 1877-ből. Engert festménye után, a budai várpalotában.

XXV. **Laudon.** Rézkarcz 1883-ból. L'Allemand festménye után, a bécsi cs. gyűjteményben. I. állapot.

XXVI. **Laudon.** Rézmetszet 1883-ból. L'Allemand festménye után, a bécsi cs. gyűjteményben. Befejezett állapot.

XXVII. **Trefort Ágoston arczképe.** Rézkarcz 1888-ból. Benczur Gyula festménye után.

XXVIII. **Az orsz. m. kir. Iparművészeti iskola képesítő oklevele.** Rézkarcz 1905-ből. Pap Henrik rajza után.

XXVIIIa. **Arczképek.** Czeruzarajzok.

XXIX. **Bűnbánó Magdolna.** Eredeti rajz.

XXX. **A művész arczképe.** Glatz Oszkártól. Szénrajz.

XXXI. **A művész munkaközben.** Faragó Józseftól Szénrajz 1901-ből.

DOBY JENŐ METSZETEINEK ÁRJEGYZÉKE

A LAPOK KAPHATÓK A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM KAPUSÁNÁL

▣ ▣ ▣

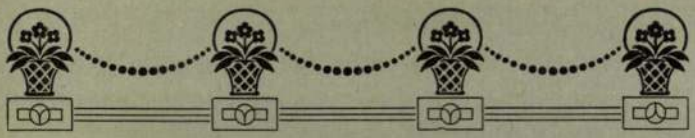

31.	Szalay László történetíró arczképe	2 K
	Próbanyomat	2 „
33.	Graffenried-Burgenstein W. C. E. arczképe	30 „
37.	Laufberger bécsi operai függönyének középső része	15 „
40.	A rokkantak	10 „
44.	Elefántcsont-szelencze reliefekkel	5 „
	Próbanyomat-sorozat I—V	5 „
47.	Dr. Günter Anton arczképe	10 „
53.	Veith J. E. arczképe	10 „
55.	Férfiarczkép	2 „
57.	Dankó János arczképe	6 „
	Próbanyomat	4 „
59.	Női arczkép	6 „
60.	Sz. Monika és fia sz. Ágoston	3 „
61.	Pyrker László János arczképe	6 „
	Próbanyomat	4 „
62.	Részlet Michelangelo Pietájából	1 „
65.	Jeruzsálem siratása	15 „
	Próbanyomatok I—IX. à	8 „

66. A művész otthona Kassán . . . . . 15 K
69. Jacques van Eyck antwerpeni polgármester családja . . . . . 30 „
Próbanyomat . . . . . 10 „
74. Sámson és Delila . . . . . 25 „
Próbanyomat I—V à . . . . . 10 „
75. Férfiarczkép . . . . . 15 „
76. Sz. András vértanusága . . . . . 25 „
79. Férfiarczkép (Antonius Brokardus?) . . . 10 „
Próbanyomat . . . . . 5 „
82. Van der Nüll bécsi műépítész arczképe . 6 „
Próbanyomat . . . . . 6 „
85. Budai részlet a Margithíddal . . . . . 15 „
88. Pulszky Ferencz arczképe . . . . . 4 „
Próbanyomat . . . . . 2 „
90. Fejérváry Gábor archeologus arczképe . . 10 „
Próbanyomat . . . . . 10 „
93. Henszlmann Imre arczképe . . . . . 6 „
94. id. Gróf Andrássy Gyula arczképe . . . 20 „
95. A kosár . . . . . 25 „
Próbanyomat . . . . . 10 „
96. A kegyvesztett . . . . . 10 „
97. Ki a legény a csordában . . . . . 20 „
100. Zalka János győri püspök arczképe . . . 10 „
101. Torquato Tasso . . . . . 4 „
102. id. Dr. Wlassics Gyula arczképe . . . . 10 „
Próbanyomat . . . . . 10 „
103. Nagy Sándor arczképe . . . . . 2 „
104. Kossuth Lajos arczképe . . . . . 4 „
106. Török foglyok . . . . . 3 „
Próbanyomat . . . . . 3 „

107. Zászlótartó . . . . . 4 K
108. Magyar vitéz . . . . . 4 „
109. Borúra derű . . . . . 8 „
112. Ferdinánd bolgár fejedelem arczképe . . 20 „
113. ifj. Herpka Károly arczképe . . . . . 4 „
114. Mária Lujza, bolgár fejedelemasszony . . 15 „
Próbanyomat . . . . . 10 „
116. A művész önarczképe . . . . . 4 „
Próbanyomat . . . . . 2 „
117. A művész feleségének arczképe . . . . 4 „
Próbanyomat . . . . . 2 „

XXI. A zentai csata . . . . . 30 „
Próbanyomat . . . . . 10 „
XXII. Tegethoff tengernagy arczképe . . . 20 „
Próbanyomat . . . . . 10 „
XXIV. Az 1867-iki koronázás . . . . . 100 „
Próbanyomat . . . . . 50 „
XXV. Laudon . . . . . 30 „
Próbanyomatok I—X. összesen . . . 150 „
XXVII. Trefort Ágoston arczképe . . . . . 20 „

Hornyánszky V., Budapest. 40.220.

Ára 30 fillér.

Doby Jenő

1857 máj. – jun. kiáll. Mücsglet: Archej, olajf.

1857. szept. – okt. kiáll.: Tanulmányfő, olajf., 70 frt.

Doby Ödön Pest. – nek írva.

1859. febr. – márc. kiáll.: A regélő öreganya, olajf., 95 frt.

1859. jul. – aug. kiáll.: Tanulmányfő, olajf., 100 frt.

pectoralis

Fascia Fig. 140.

1885. ki 6ji orsz. ált
kiáll

Landon tbnyg arch. (rézm
L'Allemand festm. után)

I Ferj. és Erzsébet koronázása
a budai vártaplomban
(rézm Engerth festm. u.)

Sámson és Delila (metszethez
készült kr. s. Van Dyck u)

Pulszky Fer. arch (rézmetszetek
Henszlmann Imre arch)

Bizottság!

– átolvastam, nincs reá semmi
egyek bátor megjegyezni, hogy a
különösen pedig az érdeklődés hiá-
ányos egyesület megalapítása
– Épen azért célszerű lenne már
gyesületbe kapcsolódni. —
eti Társulat vagy a "Magyar
binak rendes folyóirata és vidéki
am a mélyen tisztelt Bizottságnak

alázatos szolgája: Pásztor József
ny. gimn. tanár

trépu Mur

1907 nov. (D. J. mno. hapt. kiáll)
l. katal-t

1924 jun. graf. okt 79. kiáll

Dachauer Emma (rérm
Samson és Delila (Van Dyck n.))

1954. graf. okt. 87. kiáll

Landon tbk (L'Allemand n.)
rérk és rérm
kossuth lajos ark.

A m.kir. vallás- és közoktatásü
szám alatt s a keb.számvevőség
rendeletének másolata:

Utasitom, ho
19.268. számú póstatakar
emlékek Országos Bizottsá
zeték csap ára fejében L
koronát a 62.453. számú
ki.Budapest, 1926.évi áp

könyv

1951

Fizetés helye	Lejárat			Kelet		
	év	hó	nap	év	hó	

Váltókészlet

ibocsájtó	Elfogadó	
	neve	lakóhelye
sát	Baina István,	hb.
nau János	Szabó Péter	hb
ját	Szabó Péter ✓ .	hb.

Doby Jenö

Pozsony látképe
1574-ben és
Pozsony látképe
1649-ben
2 vérm. a kőv
műben

Pozsony és környéke
Pozsony, 1865.

Doby Jenö

vezin

wód

szkoły 7 i

Pulmagyarch

II 218 l

Mosz. archaeologiája II. k. 1897

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Dobry Jano

l. Az ipariinv. 1896-ban 1897

Ráth-György: 1896

232. l.

Doby Jenő

cród
z

kay egyéni
mai

Ruttkassai művének

Szépmüvèszet
1942. 236. C.

E U R O P A lapterjesztő r.t,

S z e n t i v á n y i igazgató ur kezeihez

B U D A P E S T V.

Rothermere ucca 12.III.

Doby Jenő

Erőd
2

Ferenc
Sziklay Kassa

mův-i élete 231. l.

kj M. Múseum

1943. III. k. 2. f.

PELSÓC, Fő-tér 198. sz.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dobry Jeno

d.

Szimnyci

X. 978. h.

2218.

Doby Jenő

Bercsényi Miklós
gróf archépe –
kérmetszet, fenti-
tól

Thaly Kálmán:
Rákóczi-emlékek
Törökországban
Bp. 1893.

18

Kat. K. József
Prot. Titusz

CSÜTÖRTÖK

19

Kat. Január vt.
Prot. Vilhelm.

PÉNTEK

20

Kat. Euszták
Prot. Friderika

SZOMBAT

21

Kat. Máté aps.
Prot. Máté

Doby Jenő

úvod

Vas. Ujs. 1871, 605 l.
(Magyar festők és
szobrászok Bécsben)

Doby Jenő

Szamos festménye, rajza
mettete az alatbi
kiállitáson

l. Kalmüeml.

3,6, 12,13, 95 l. 97.

Mors-i Müemlékek ideigl.
Bis. ált. harai mü-
emlékek rajzaiból
rend. kiáll kalauza.
1880.

ÁLTAL RENDEZETT

NEMZETI KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

1937

ORSZ. MAGY. KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST. MŰCSARNOK.

Doby Jenő

l.

Mel Esskipt

191 l.

Meller S

Az Esterházy hiszte

Tört. 1915

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Doby Jenő

l.

S: Q)

Mihalik Miklósbörtön

61. l.

kassa
1942

Doby Jenő

l.

Mihalik Sándor
Benczúr Kassán
Kassa, 1944-
42. l.

sztor János: Gyermekfej 64
sztor János: Anyaság 65
sztor Jáno 66
sztor Jáno 67
sztor Jáno 69
sztor Jáno 70
sztor Jáno 71
sztor Jáno 72
sztor Jáno 73
sztor Jár
emlék ... 74
sztor Ján 75
nczúr Gy 76
nczúr Gy 78
rem a Be 79
nczúr Gy 80
Benczúr- 81

Doby Jenő

Mendlik Oszkár: Orkánhullám az Atlanti-óceánon .....
Mendlik Oszkár: Az Atlanti-óceán .....
Mendlik Oszkár: Hullámtaraj .....
Mendlik Oszkár: Parti hullámzás .....
Mendlik Oszkár: Óceánhullámok .....
Mendlik Oszkár: Napkelte az Indiai-óceánon .....
Mendlik Oszkár: Hullámtörés a sziklákon .....
Az Andrássy-úti régi Műcsarnok a régi Mintarajztanoda és Zeneakadémia épületével .....

Doby Jenő

trod
2

László

Novák VI

A Jomdásat 114. l

Dirt.

I-VII. k.
1927-29

VI. k. 1929

Doby Jenő

kiállítva rézmetszetei

(Perczel Mór, Szalay László,

gr. Dessewffy Emil

archepei)

l.

a képzőmüv. Iárlatról

B. A: Nefelejts 1868

201. l.

↑ rövidítés, lásd

a kulcsot

3./Vállalkoz

vonható költség nem terheli.

4./Vállalk

hogy munkásainak és alvállako

azt akár a vállalkozó,akár an

közvetlenül kifizethessem.

5./A válla

gyébb érvényes jogalapon a m.

fenn.

Ez az érte

nak azt a jogát,hogy az engedm

követőleg keletkezett vagy ese

Közszállitási Szabályzat 80 §

tésben emlitett jogcimeken is

58.pontja alapján további lev

Budapest,1941.évi októb

A miniszter rendeletéből :

A hivatalos másolat hiteléül

Szathmáry sk.

miniszteri irodafőtiszt h.

A másola

irod

i

Doby Jenő

vőd

Országos Képtár

Modern metszetek

kiállítása - III. 1898.

nov. Bp. 5. l.

Eletrajzzal.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

365. /1925. szám

Érk.: 1925 év december hó 21. n.

Az a törekvés
hathatósabban hazánkra irányits
arra az elhatározásra birt, hog
utján egy idegenforgalmi naptár
mindazon jelentős és a külföldet
magyar tudományos, ipari, gazdas
jótékonysági és sport egyesülete

Amennyiben t.
akciót felölel, kérjük annak ada
mielőbb közölni és ezzel e nagy

Fölösleges ta
anyagi ellenszolgáltatás nélkül

Fogadja t.Cim

Doby Jenő

Dankó József pozso-
nyi prépost arcképe
1896. Litografia?

Megjelent:

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái
és terei. Pozsony
1905.

Budapest, nov. 7-én, 1877

Eggenberger I

1923 máre.

Szt. András vértanusága

(Ribera után) rézm.

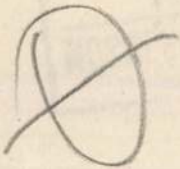

miniszteri s.hiv.igazgató.

MINISTERIUM

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
132 /1926 szám
é.-k. 1926 év ápr. hó 28. n.

ből 20 oldal szövegrész anti

nyomó papiron, 4 oldal hirde

és füzve, összesen .....

Ajánlatunk el

D. Szolcsa IV. a

1924 szt

Fény és felesig

(Van Dyck u.) sárik

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
143 /1926 szám
1926 máj hó 1. n.

Ernst Muz

XIII-XIV. 1920. dec

Fünfképnár, of

1923 nov. XXV-XXVI.

A hegyesztett, rézk

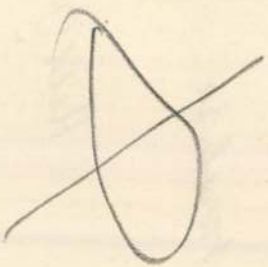

BUDAPEST

V.

Zipótvárosi vasilika

Hild József, építész. VV 1861,
182 l.

Aro Csaru

1936 nov. 20.

Szécsényi István (Amerikány után)
rézm

Lücs. Kiáll. 1919 tól
Pipics 114.e

Diósy Antal
jeszó

203. Ismeretlen festő
A XVIII. századból.

Férfi képe.

van ábrázolva, kissé balra fordu

Derékig, szembe néz. Jobb
pőjére támasztotta, balkezének hüve
ja, szemöldöke, szeme és hosszú baj
Körülcsavart nyakkendője fekete, do
gombok vannak, oldalán kard lóg. Jo

582
(TK)

Vászon, méretei 85: 67.5
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
— Át. Képt. 202.

604: v. 3.

Aukciók

tt Mora Cék

1911. máj. VII.

Batthyány Lajos gr képre festve

1917. XXXV.

gr Dessewffy Emil rézk.

ból: Dr. Rónay Zoltán s.

MAGYAR KIR. VALLÁS. ÉS KÖZO

Dobay Jenő

l.

Bilagji: Magy. nemzet
tört. VII. 707. l.
733. l.
lep

SZÉNÁSY papirneműgyár r.-t.
Budapest, IV., Molnár-utca 35.

Doby Jenő

Gróf Széchenyi István
c. i. vízmetszete
repr.

Vas. Ugy. 1880. 333 l.

europea. «Le lagrime di milioni», «le stille di sangue colate da mille cuori» fanno vibrare il suo cuore. Sente «nella sua bocca il sapore della vita», e «il tutto che guerreggiava nella sua anima, la empiva dei suoi continui richiami squillanti; ed essa doveva trascinarsi dentro il Tutto, con le sue eterne convulsioni».

Ady penetrò nelle più profonde profondità dell'anima; scoprì ed esplorò terre ancora sconosciute del mondo sentimentale umano. I desideri, le speranze, i dubbi, le rivolte, la visione e lo stile di vita dello spirito europeo nuovo, ribelle, il fermento effervescente che trasformava la faccia del mondo, — si rispecchiano fedelmente nella sua poesia. Le grandi e nuove tesi della filosofia moderna e della psicologia sociale, le loro scoperte e le loro intuizioni: la ricchezza creatrice della vita, i presentimenti mistici dell'anima umana, l'irrealità del tempo e dello spazio contingenti, i misteri atavici della psiche, i segreti e i complessi erotici della vita psicologica, il dualismo dell'anima — tutto questo, tradotto nella lingua della poesia e variamente espresso, sorprende il lettore nel mondo poetico di Andrea Ady.

L'importanza essenziale dell'opera poetica di Ady consiste

MDK

Doby Jenő, Kassa.

187o. Kiállitási-alap dija.

Bécsi Képszőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs.

Fleischer,Bécs. 1o3.1.

DOBY Jenő

Az avaci Pusztatemplomról Zérintett melszteiről

Kalapis 1995 47-48. és ll

Doby Jenő (1834-1907)

Semmelweis Ignác (rézkarc, 26×19.5 cm szerző) magyar történelmi Képsarnak

Kiss Sándor: Magyarország történetének képes könyve 1849-1945 (Bp. 1969)

44. old

Doby Jenő MDK

Mária,Murillo festm.után, rézkarc

Férfiarckép, rézkarc

Török foglyok,Benczur Gy.tanulmánya után,rézkarc

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Doby Jenő

Szépm.Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Doby Jenő /Kassai/ F. M. 19. 2.

50-es évek elején Pest – Fuchsthalernél tanul. Firenze – Róma. 1855 nagybátyja, Henszlmann J. magatos vezi Párisban. Tanul Charles Gleyernél. Arcképe. – Kassa. 1862 Párisban – Soudainnál rézmetszik gyakorol. 1863 Kassai h. Mih-k. – réskarc. (Kép. Pán. Mutep.) – mehetek. – 1 parm. tsk. graf. tan.

/Ly. N. r. 150-1./

1856 London

rézkarai: Tájkép, Miszlókai parasztemegyet,

rézmetszet: Cincinnati alkor, Henszlmann Imre arcképe. Desoroffy Emil, Tud. Ak.

~~[illegible]~~.

Ányakvi sz.: .....

: .....

:im: .....

ktárgyak: .....

olyam: ..... Vallás: ..... Szül. év.: .....

ktárgyain kivül tud .....

.....

nitást vállal: **helyben — vidéken.**

pott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

gjegyzések: .....

M.D.K.

Doby Jenő, grafikus

Egy rézkarca Henszlmannt egy ötvenes évekbeli fénykép után ábrázolja. 246.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 24[illegible].o.

Folia Archaeologica. IX.köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó adó. Bp.1957

Doby Jenő MDK

Szt. András vértanu,Ribera festm.után.Rézkarc

Madonna,Correggio festm. után rézkarc

A zentai csata, Angerth festm.után,Rézmetszet

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Doby Jenő MDK

Laudon tábornok arcképe, L'Allemand festménye után, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

10. *Keressétek először...* Elmélkedések. (uo. 1978).
I: Gulyás. – Árpád.

Divald István (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1923. ápr. 6. – USA, 1966. után): kat. pap, vegyész. * *Tan.*: PPT, bölcsészdr. * *Lh.*: Olaszo., majd USA. * *Karr.*: A Cardinal Gibbons gimnázium tanára, az State Univ. at Buffalo gyógyszerészeti karának kutató tanársegéde. 1954-57: a Panis Evangelicus szerk.-je.
I: Bölöny.

Divy Vilmos: szerkesztő. * *Lh.*: NSZK. * *Karr.*: 1957-: a Der Ungarndeutsche szerk.-je.

Doblhoff Lili; szül. *Ibrányi Erzsébet* (1897. jan. 9. – Párizs, 1973. máj. 7.): újságíró. * *Lh.*: 194?: Franciao. * *Karr.*: A SZMUE alelnöke. * *Publ.*: Hírünk a Világban.
I: Gulyás.

Dobó János (Szeghalom, Békés vm., 1921. -): műfordító. * *Lh.*: Svájc. * *Áln.*: Pogány. * *Ford.*: L. Aragon.
I: Hazatért.

Dobolyi Lajos (1895. ápr. 15. – Cleveland, 1960.): csendőrtiszt, szerkesztő. * *Lh.*: Ausztria. * *Karr.*: 1951-61?: a Mindszenty Népe szerk.-je, 1951-53: a Bajtársi Levél kiadója.

Dobos Ákos → Hódi Jenő

Dobos Pál Imre (Zombor, Bács-Bodrog vm., 1903. -): újságíró. * *Tan.*: Bp., Bécs. * *Lh.*: 1921-: USA. * *Karr.*: Több New York-i és San Francisco-i lap munkatársa.
I: Gulyás.

Dobozy Artúr (Somogytarnóca, Somogy vm., 1893. szept. 26. – Arlington, USA, 1985. nov. 5.) * *Karr.*: Az AH alkalmazottja.
I: Vajay.

Dobronyi József (Bicske, Fejér vm., 1922. ápr. 22. -): író, filmproducer, szobrász. * *Tan.*: 1942: Iparművészeti Főiskola (Bp.), oklevél; 1955: Kubai Művészeti Akadémia, M.A. * *Lh.*: USA. * *Karr.*: Filmrendező és író Miamiban.
I: Hung.A.2.

Dóczy Ferenc: szerkesztő. * *Lh.*: Ausztrália. * *Karr.*: 1951-52?: Aurora Australis szerk.-je.

Dodonay György Róbert (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1916. ápr. 8. -): könyvtáros, egyetemi tanár. * *Tan.*: 1940: PPT, jogi, 1944: államtudományi dr.; 1961: Columbia Univ., M.L.S. * *Lh.*: 1957-: USA. * *Karr.*: 1957-61: az egyik New York-i közkönyvtár munkatársa, 1961-62: a Freeport emlékkönyvtár katalógusának vezetője, 1962-64: a manhattani Cardinal Hayes, 1964-70: a Manhattan College könyvtára műszaki szolgálatának vezetője, 1970-: főkönyvtárosa.
I: Hung.A.3.

Doelle Éva: könyvtáros. * *Tan.*: szakkönyvtárosi képesítés. * *Lh.*: Kanada. * *Karr.*: A McGill Univ. (Montreal) művészeti és építészeti könyvtárosa.
I: Hung.A.3.

Dohnányi Ilona; szül. *Zachár* (1909. jún. 23. -): író, műfordító. * *Lh.*: USA. * *Ford.*: Dohnányi E. * *Publ.*: Amerikai Magyarság.
M: *From Death to Life.* (Tallahessee. 1965).
I: Hung.A.2.

Dojcsák Győző (Baglyasalja, Nógrád vm., 1931. ápr. 25. -): geográfus, történész. * *Tan.*: 1945-48: Tanítóképző (Eger); 1949-53: ELTE, diploma; uo., 1967: dr. * *Lh.*: 1957-: Kanada, 1977: visszatért Mo.-ra. * *Karr.*: 1957-66: a kanadai Reginában dolgozott, 1966-77: az Univ. of Saskatchewan földrajztanára. * *Publ.*: Kanadai Magyar Újság, Saskatchewan History.
M: 1. *The Mysterious Count Esterházy.* (Saskatoon?, 1973; m. Bp. 1981). – 2. *Amerikai magyar történetek.* (Bp. 1985).
I: MKK 90. – Hung.A.2.

Dókus Gábor (Kovácsvágás, Abaúj-Torna vm., ? – South Norwalk, USA, 1936. jún. 6.): ref. lelkész. * *Tan.*: Sárospataki Tanítóképző; 1904: New York, lelkészi vizsga. * *Lh.*: 1893-: USA. * *Karr.*: 1904-32: Norwalk lelkésze, az Amerikai Magyar Református Lapja szerk. biz. tagja.
M: *Emlékalbum a So[uth] Norwalki, Connecticut Magyar Református Egyház 35 éves évford.-ra.* Összeáll. (South Norwalk, 1929).
I: Jubileumi. – Vasváry.

Dolinszky Tibor (Bor
júl. 2. – Los Angel
szerkesztő. * *Lh.*: 19
MHBK titkára, az A
rális Egyesület, az A
tának elnöke, a Holl
mátus Egyház presbi
szerk.-je.
I: BNaptár 1987.

Doma István (1920. -
Tan.: Bp., tanári diplo
M.A. kelet-európai i
Kanada. * *Tag*: 1982-
Arts Council (1980)
Maréknyi föld. Ant. (
M: *Nagybotú Lőrin*

Domahidy András (S
vm., 1920. febr. 23.
Tan.: 1943: PPT, jogi
tern Australia, B.A.
majd Németo., 1950-
1949-50: a Welfare O
da (Bamberg) munka
Library of Western A
86: az Univ. of West
rosa, 1966-67: az Inst
(Lausanne) jogi köny
je, 1952-61: a Perth-i
Tudósítója, 1961-62: a
jékoztató kiadója és
Friends of the Univers
szerk.-je. * *Díj*: Lehe
Domonkos. * *Publ.*: D
Új Látóhatár, Katoli
Újság, Perthi Magya
(Melbourne), Dél Ker
gyar szépprózа antoló
M: 1. *Vénasszony*
1969., Bp. 1987). – 2.
by the Government o
Listed in the Notifica
Office, in London.
Arnyak és asszonyok.
1985; ang. Claremont,
Elb. (Bp. 1989).
I: KMIK. – Nyug
(Tóth L.). – ÚLát 19
– uo. 1973/1. (Czigán
(Ferdinandy Gy.). – K
helyi V.). – Kort 198
1980/9-10. (Czigány
(Vászoly E.). – Sziv 19
Nemz 1981/371. (uő.).

DOBRONYI József szobrász

MEIL I.Bp.,1990